

Eyüp Özeren
2026

Bu kitabın tüm yayın hakları **MUCUR SAĞLIK SOSYAL VE EĞİTİM VAKFI**'na aittir.

Yazarın yazılı izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Alıntılarda yapının adı belirtilmelidir.

Editör

Prof. Dr. Mehmet İLERİ

Dr. Metin ÖZSOY

Genel Direktör

Cihan SEVİM

Grafik Tasarım

Başak AY KARABAK

Tashih

Rukiye KILIÇ

Yayına Hazırlayan

DNT Ortadoğu Yayıncılık A.Ş.

İvedik Caddesi 286/B-4 Yenimahalle/ANKARA

www.dntortadoguyayincilik.com

Baskı

GİRİŞİM AJANS OFSET

ISBN

978-605-60529-8-9

Ücretsizdir

Baskı: 2026

Yazar: Eyüp ÖZEREN

Tel: 0 (312) 311 60 65

Teşekkürler

Filozof-İnsan kitabı için bize bilgisi ile yardım eden, vakit ayırıp eleştiri, yönlendirme, araştırmalar yapan arkadaşımız **Prof. Dr. Mehmet İleri** hocamıza desteklerinden ve kitabımıza vermiş olduğu katkılarından dolayı teşekkür ederiz. Kitabımız için yaptığı ön değerlendirme ve yorumları için de ayrıca teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mehmet İleri

Felsefe, insanın kendi varoluşuna, hayata ve gerçeğe yönelttiği en derin soruların adıdır. Elinizdeki bu eser, yalnızca filozofların düşüncelerini aktaran bir metin değil; aynı zamanda düşünmenin, sorgulamanın ve gerçeği aramanın önemini hatırlatan kıymetli bir çalışmadır. Okuyucu sayfalar ilerledikçe, düşünce tarihinin önemli isimleriyle tanışırken kendi zihinsel yolculuğuna da çıkacaktır.

Bu kitabın yazarı benim için kıymetli bir ağabeydir. Yaklaşık yirmi yıllık Ortadoğu seyrüveninde Eyüp Bey'in bana göre en belirgin özelliklerinden biri, insanları kaybetmek yerine kazanmayı öne çıkarması olmuştur. Rekabetin ve kırılğan ilişkilerin yoğun olduğu ortamlarda bile birleştirici olmayı seçmiş, yapıcı tavrıyla çevresine güven vermiş; karakter ve duruşuyla da örnek olmuştur.

Eserin sayfalarında yalnızca kültürel bir birikimi değil, aynı zamanda samimi bir tecrübe ve içten bir emeği de görmek mümkündür.

Dilerim ki bu eser, okuyucularına yalnızca filozofları tanıtmakla kalmaz; aynı zamanda insanı anlamının ve insan kazanmanın değerini de hatırlatır.

Filozof - İnsan - 2026

1. Besmele	12
2. Sunuş	13
3. Giriş	14
4. Allah	15
5. Hz. Peygamber	16
6. Kur'an-ı Kerim Sureleri	18
7. Filozofun Tanımı	26
8. Filozofun Özellikleri	28
9. Kimler Filozof Olur	29
10. Türk/Müslüman Filozoflar	
İbn Sina	30
Farabi	34
Ahi Evran	38
Mevlana	42
Hacı Bektaş Veli	46
İbn Haldun	50
Yunus Emre	54
İbn Rüşd	58
Maturidi	62
Cemil Meriç	66
Hüseyin Atay	70
Ömer Hayyam	74
Alev Alatlı	78
Ioanna Kuçuradi	80
Aliya İzzetbegoviç	82
Hacı Bayram Veli	86
Ahmet Yesevi	88
Nurettin Topçu	90
Hilmi Ziya Ülken	92
Ahmet Arslan	94

Ziya Gökalp	96
Şeyh Edebali.....	100
İlber Ortaylı.....	104
Fazlurrahman	106
Hasan Ali Yücel	110
Roger Garaudy	112
Biruni	116
Ali Kuşçu	118
Sadi Şirazi	120
Muhammed İktbal	122
Feridüddin Attar	124
Aşık Paşa	126
Ziya Paşa.....	128
Fuat Sezgin	132
Teoman Duralı	134
Ahmet İnam	136
Doğan Cüceloğlu	138
Ali Şeriati	140
Bedia Akarsu	142
Necla Arat	144
Hasan Tahsin Feyizli	146
Macit Gökberk	148
Caner Taslaman	150
Muhyiddin İbn Arabi	152
Şemsi Tebrizi	154
İbn Heysem	158
Hallacı Mansur	160
Malcolm X	162
Süleyman Hayri Bolay	164
Akşemseddin	166

11. Ecnebi Filozoflar

Sokrates	168
Konfüçyüs	172
Buda.....	176
Platon/Eflatun.....	180
Immanuel Kant.....	184
Rene Descartes.....	188
Aristoteles.....	192
Sigmund Freud.....	196
Victor Hugo.....	200
Johann Wolfgang Von Goethe.....	204
Marcus Aurelius.....	208
Jean-Paul Sartre.....	212
Tolstoy.....	214
Dostoyevski.....	218
Karl Marx.....	222
William Shakespeare.....	224
Martha Nussbaum.....	228
Voltaire.....	230
Isaac Newton.....	234
Erasmus Darwin.....	238
Blaise Pascal.....	240
Jean-Jacques Rousseau.....	242
Adam Smith.....	246
Augustinus.....	248
Lucius Annaeus Seneca.....	250
Charles Darwin.....	252
Francis Bacon.....	256
Baruch Spinoza.....	258
Friedrich Hegel.....	262
Arthur Schopenhauer	264
Benjamin Franklin.....	268

Honore De Balzac.....	270
Thales.....	274
Pisagor	276
Giordano Bruno.....	278
Diyojen.....	280
Zenon.....	282
Michel De Montaigne.....	284
Albert Einstein.....	286
Galileo Galilei.....	290
Beydeba.....	292
Niccola Machiavelli.....	294
Epikür.....	296
Albert Camus.....	298
Herakleitos.....	300
Bertrand Russell.....	302
Demokritos.....	304
Arşimet.....	306
John Locke.....	308
Friedrich Nietzsche.....	310
Martin Heidegger.....	314

12. İnsan

• En Kaliteli İnsanlar.....	316
• Sanat.....	317
• Eleştiri.....	318
• İnsan Zihni 3 Ana Güç Tarafından Yönetilir.....	319
• Mükemmel Ötesi Zenginlik.....	320
• Eşit ve Sürdürülebilir Hayat.....	321
• İnsan İlişkileri.....	322
• Dürüst İnsan.....	323
• Hayatta Ne Öğrendik.....	324
• Önce Kendine Değer Ver.....	325
• 10 Temel Değer.....	326

• İnsanın Hedefi Yoksa- Yoksun.....	327
• Verimli Ders Çalışmak.....	328
• İyi İnsanın Ahlakî Özellikleri.....	329
• Kendi Kimliğimiz.....	330
• İyi-Kötü.....	331
• İnsanın Ar Damarı Ne Zaman Çatlar.....	332
• Mutlu Evlilik Formülü.....	333
• Düşünürlerin 10 Alışkanlığı.....	334
• Tam Yaşamak.....	335
• İnsanın Sığınakları.....	336
• İnsan İletişimi.....	337
• İnsan Dengesi.....	338
• İnsan İnsanın Ufkudur.....	339
• Kriz Yönetmek.....	340
• İyiler İyi Hayat Yaşar.....	341
• Okulda Başarı.....	342
• Güçlü Bir İnsan Olmak.....	343
• 21. Gün.....	344
• Bu Tembelliği Yenecek Teknikler.....	345
• Kendimizi Değiştirmek.....	346
• İnsan.....	347

13. Sağlık

• Mutsuzluk Nedenleri.....	348
• Mutluluğu Arttıran 10 Gıda.....	349
• En Temel ve İlkel Dürtülerimizden / İD Kurtulmak.....	350
• Beynimizdeki Duygularımız.....	351
• En Sevdiğimiz 10 Koku.....	352
• İyi Hayat Aktiviteleri.....	353
• Yaşlanmamızı Kas Gücü Belirler.....	354
• Beyin Sağlık Testi.....	355
• Beyni Olumsuz Düşünmekten Kurtarmak.....	356
• Yaşam Tarzı.....	357
• Uyku Yaşı.....	358

• Azaltın.....	359
• Beyni Sessizce Yaşlandıran.....	360
• İçsel Huzur.....	361
• Bağırsak Dostu 10 Besin.....	362
• Sağlıklı Beslenme.....	363
• DüzenliEgzersiz.....	364
• Kalbinizi Korumak İçin 10 Adım.....	365
• Eczanede Olmayan İlaçlar.....	366
• Aşkın Biyokimyası.....	367
• Hayatta İlerlemenin 20 Yolu.....	368
• Babalara Çağrı.....	369
• Haz mı Mutluluk mu.....	370
• MucizeBesinler.....	371
• Evlenmek.....	372
• Para-Akıl-Aşk-Maneviyat.....	373
• Yalnızlık.....	374
• Sağlıklı Yaş Almak.....	375
• Longevity.....	376
• Su/H ₂ O.....	377
• Sağlıklı Yaşamının 4 Altın Kuralı.....	378
• Grip, Nezle Önlemleri.....	379

14. Din

• Celal İçre Cemal Vardır.....	380
• Her Güne ve Yeni Güne.....	381
• Kibir.....	382
• Erdem Ahlakı.....	383
• Sürekli Mutlu Olmak.....	384
• Ateizm.....	385
• Cehennem Başkalarıdır.....	386
• Asıl Olan Helalleşmektir.....	387
• Besmele.....	388
• İsra-Miraç.....	389
• Hak mı Çıkar mı.....	390
• Ezan.....	391
• Dua.....	392

• Çanakkale Geçilmez.....	393
• Bayram.....	394
• İslam'da Haramlar / Büyük Günahlar.....	395
• İslam'da Helaller / Büyük Sevaplar.....	396
• Kur'an'da Tekrarlar.....	397
• Kendini Bulmak Hakkı Bulmaktır.....	398
• Kurban Kesmenin 10 Fazileti.....	399
• Muhabbet.....	400
• Merhamet.....	401
• Sabır.....	402
• Sabır-Şükür-Teslimiyet.....	403
• Umut.....	404
• Ümit ve Korku.....	405
• Hüzün.....	406
• Olgunlaşmak.....	407
• İş-Eş-Hobi-İnanç.....	408
• Bilim-Felsefe-Din-Sanat-Dil.....	409
• Hipotez-Teori-Evrım.....	410
• Kainat.....	411
• Yüce Allah'a İnanıyorum.....	412
• Allah Dostları Yeryüzünü Ayakta Tutar.....	413
• Vicdan.....	414
• İslam Ülkelerinin Sorunları.....	415
• Misafir Geline Yapılmayacaklar.....	416

15. Ülkeler ve Coğrafya

• Hindistan.....	417
• Yeni Delhi.....	419
• Agra.....	420
• Jaipur.....	421
• Varanasi.....	422
• Hindular / Hinduizm.....	423
• Sih'ler.....	424
• Budistler / Budacılık.....	425
• Hindistan'da İslam.....	426

• Fil Safarisi.....	427
• Maymun Tapınağı.....	428
• Moldova.....	429
• Gagavuzya.....	430
• Portekiz/Lizbon.....	431
• İspanya/Sevilla/Endülüs.....	432
• Fransa/Marsilya.....	433
• İtalya/Cenova.....	434
• Umre.....	435
• Mekke	438
• Medine.....	439
• Düden Şelalesi/Antalya.....	440
• Seyfe Gölü.....	441
• Japon Bahçesi.....	442
16. Mustafa Kemal Atatürk.....	443
17. Matematik Sorusu.....	447
18. Lider mi Sosyopat mı.....	448
19. Özlü Sözler I.....	450
20. Özlü Sözler II.....	468
21. Atasözleri.....	479
22. Aşk.....	483
23. Ahilik Prensipleri.....	484
24. Okyanuslara/Atlas Bakıyorum.....	485
25. Annen yoksa! Kimsen yok.....	486
26. DivanüLügati't-Türk.....	487
27. Entelektüel.....	488
28. İnsanlarlaDoğruİletişim.....	489
29. Güzel Bir Hayat-2026.....	495
30. Yeni Yıl Hedefleri-2026.....	496
31. Dua'mdır-2026.....	497
32. Ahlak Felsefesi-Eyüp Özeren.....	498
33. Vasiyetimdir/Nasihatımdır.....	499
34. CV/Biyografi.....	500
35. Entelektüel-İnsan, Kitabı Hakkında Görüşler.....	501
36. Kültür Bakanlığı Kabul Yazısı.....	512

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillahirrahmanirrahim

Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız olan Allah'ın adıyla

SUNUŞ

1. İlk yüce Allah vardır. Allah bizatihi zorunlu varlıktır. Allah fikri doğuştandır, her insan tanrısal gücün belirtisini taşır. Yaratıcı güç, insan üzerinde aralıksız etkindir. Yüce Allah, her an yaratmaya devam etmektedir. Varlığı kendinden olan, kendisi dışında başka şeyden olmayan, zamanla ilişkisi bulunmayan, sebepsiz ve öncesiz varlık ki, bu Allah'tır. Allah kadim olan zatı ile vardır. İnsanlar Allah'ın varlığını ve birliğini fitratları/genlerinde var olan özellik! Gereği aklen bulmak mecburiyetinde ve sorumluluğundadırlar.

2. Her insanın yaşamında Bilim, Sanat, Felsefe, Din, Dil olmalıdır.

Felsefe; düşünme sanatıdır, sorgulama ile başlar, neleri bilmediğini bilmektir. Ahlak, estetik, güzellik, yaşama anlam katmak demektir. Hakikatin araştırılmasıdır. Niçin, neden sorusunun cevabını bulmaktır. Felsefe daima yolda olmaktır. Felsefenin birinci görevi, Varlık'ın/ Vücut'un anlamı nedir sorusunu sormaktır.

Bilim; depreme dayanıklı bina yapmak, hastalanan insanı iyileştirmek, seyahat etmek isteyen insanın ulaşımını sağlamak demektir. Bilim bize nasıl sorusunun cevabını verir.

Sanat; yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesidir.

Din; bireyi özgürleştirecek ve onun onurunu koruyacaktır. Senin, benim, kâinatın bir yaratıcısı var, hesap günü/ Kıyamet var, terazi var, %51 'i geçmek var, sonsuz yaşam var demektir. Allah'ı bilmek ve O'na ibadet etmektir. Her kim bir insanı öldürürse tüm insanları öldürmüş gibi olur. Kimde bir insanın hayatını korur ve kurtarırsa bütün insanlara hayat bahşetmiş gibi olur.

Dil; insanlar arasındaki anlaşmayı ve iletişimi sağlayan doğal bir araçtır.

Her insanın yaşamında denge/ölçü olmalıdır, bunlar; %25 Meslek/çalışmak, para kazanmak. %25 Aile/ dost, arkadaş edinmek. %25 Hobiler / kendinize değer katan uğraşlar. %25 Maneviyat / namaz kılmak, Kur'an okumaktır.

3. **Filozof;** düşünür, Hikmeti/Bilgeliği benimseyen.

4. **Filozof;** insanları aydınlatan, varlığı, insanı, ahlaki ve hakikati sorgulayan kişidir.

5. **Filozof;** felsefe yapmaya düşkün kimse.

6. **Filozof;** toplumda dalgalanmaya yol açan, toplumdan dışlanmış, toplum aleyhinde olan.

7. **Filozof;** insana dair her alanda düşünce üreterek, hakikati arayan.

8. **Filozof;** varlık, dil ve değerler alanıyla ilgili problemleri akılcı ve tenkitçi bir yaklaşımla ele alan, temellendirmeye çalışan düşünce insanı. Uzman olmadığı konu ve konularda ehliyetle konuşan, yazan, eleştiren kimsedir. Felsefe; insanı kendini aşmaya çağırır. Felsefe; Hakikatin yanında durur.

9. Din avamın felsefesi, felsefe ise havasın/entelektüelin dinidir. Felsefe; yanılmaktan, yıkılmaktan korkmaz. Hem aydınlandırma, hem açıklama yeteneği vardır. Geleceği biçimlendirmekten vazgeçmez. Bütün bilimlerin ilk dersi ahlaktır.

10. Allah'a karşı ahlaki görevlerimiz; teslimiyet, şükür ve rızadır.

İnsanlara karşı ahlaki görevlerimiz; adalet, cömertlik ve affetmektir.

Kendimize karşı ahlaki görevlerimiz; dürüst olmak, kendimizle barışık olmak, ruh ve beden emanetlerini korumaktır.

İnsan; aklına, kalbine/ vicdanına ve ahlakına göre hareket ettiğinde dosdoğru çizgiyi bulacaktır.

Güne Allah'la başlamak, emek vermek, evrensel iyi insan olarak tam yaşamak gerekir.

Yüce Allah'a şükretmek. Allah, Allah..... demek.

Kefenli veya kefensiz dünya boyutundan arınmış bir ruhla gitmek.

Eyüp Özeren-2026

GİRİŞ

2026 yılının, yeni kitabımızı siz değerli okuyucularımızla buluşturmanın heyecanı ve mutluluğunu yaşıyoruz. Her yeni bir gün kendimize yeni bilgiler katmamız gerekli olduğuna inanıyor, bu bilgileri kitaplarımızda bir araya getirerek tamamen ücretsiz olarak sizlere sunuyoruz. Bilgilerimize bilgi kattığımız, bol okumalı yıllar diliyoruz.

ALLAH

1. Allah; İslam dininde tek olan Tanrı'nın özel ismidir.
2. Allah; tek olan ve eşi benzeri bulunmayan Yüce Yaratıcıdır.
3. Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız olandır.
4. Varlığıyla her yerde olan Yüce varlıktır.
5. Her an, sürekli yaratma halinde olan Tanrı.
6. Mülkün, evrenin gerçek sahibi.
7. Her türlü noksanlıklardan münezzeh.
8. Huzur ve selamet kaynağı.
9. Güven veren, koruyan.
10. Gözeten, her şeyi kontrol eden.
11. Adaletli, merhametli olan.
12. Her şeyi bilen.
13. Her şeye gücü yeten.
14. Kudretli, güçlü olan.
15. İradesine karşı gelinemeyen.
16. Büyüklükte eşi, benzeri olmayan.
17. Kusursuzca var eden.
18. Günahları örten ve affeden.
19. Karşılıksız nimet veren.
20. Rızık veren.
21. Zorlukları aşan, kolaylık sağlayan.
22. Onurlandıran.
23. Yücelten.
24. Değerli kılan.
25. Hükmeden.
26. Yapılan iyiliklerin karşılığını fazlasıyla veren.
27. Cömert, ikramı bol olan.
28. Denetleyen.
29. Dualara karşılık veren.
30. İlmi her şeyi kuşatan.
31. Hikmetle yapan.
32. Sonsuz bilgelik sahibi.
33. Gerçek seven
34. Sevilen.
35. Ölüleri diriltlen.
36. Hayat veren.
37. Her şeye tanık olan.
38. Diri olan, ölümsüz.
39. Başlangıcı olmayan.
40. Sonu bulunmayan.
41. Allah'ı anmanın ilk yolu Kur'an-ı anlayarak ve üzerinde düşünerek okumaktır.
42. Allah'a iftira etmemekle doğru yolda olunur. Doğru yolda olmak ayrıca; gayba/Allah'a, Ahiret'e, Meleklerle, Vahiy Kitaplarına, Peygamberlere içtenlikle iman etmek ve Muhkem/Evrensel kurallara uygun ameller gerçekleştirme çabası içinde olmaktır.
43. Allah'ın rızasını/sevgisini kazanmak.Bunun için Allah'a dua etmek,Allah'ın yarattıklarını katkı ve ihtiyaç sahiplerine ayni-nakti yardımlarda bulunmaktır.
44. Allah'ı tek ilah kabul etmek. Bütün insanlar, bilinçaltı hafızalarında İslam inancıyla doğmaktadır.
45. Allah'ın tek Dini olduğuna/Hanif Din, şirke bulaşmamış Din anlamında İslam dendiğine inanmak.
46. Allah'a İslam Dinine/Bariş-güven ve tek Allah'a teslim olmak, Allah'a söz vermek.
47. Allah'ın rızasını önceleyip; Kur'an'ın, dolayısıyla Hz. Peygamber'in yolunda olmak.
48. Kur'an-ı Kerim Yüce Allah tarafından Hz. Peygamber'e vahyedilmiş bir kelimadır.
49. Allah bir dil/lisan aracılığıyla Peygambere, dolayısıyla tüm insanlara hitap eder.
50. Tevbeleri çokça kabul eden.

HZ. PEYGAMBER

1. Güzel ahlak; güler yüz, iyi ve güzel şeyleri yaygınlaştırmak ve başkalarına rahatsızlık vermekten kaçınmaktır.
2. Müminlerin daha faziletli ahlak bakımından en güzel olanlarıdır.
3. Müminlerin daha akıllısı ölümü en çok hatırlayanlar ve ölümden sonrası için en güzel şekilde hazırlananlardır, işte onlar en akıllı olanlardır.
4. Her şey bir kadere / ölçü ve plana göredir.
5. Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzelliği sever.
6. Bir Müslüman bir ağaç diker de onun meyvesinden bir insan yahut hayvan yerse muhakkak o yenilen şey, ağacı diken kimse için bir sadaka olur.
7. Kalpler Allah'ı zikretmekle huzura kavuşur.
8. Temizlik imanın yarısıdır.
9. Ben rahmet peygamberiyim ve rahmeti yeryüzünden kaldırmak isteyenlerle savaşan bir peygamberim.
10. İnanan kişi her hal ve şartta iyidir.
11. Anne babaya iyilik ömrü uzatır.
12. Dua kazayı geri çevirir.
13. Mümin; ırza, namusa dil uzatan, lanet eden, çirkin işler yapan, edepsiz konuşan kimse değildir.
14. Sizin en hayırlınız ailesine karşı en hayırlı olanınızdır. Ben de aileme karşı en hayırlı olanınızdır.
15. Birinizin elinde bir fidan varken, kıyamet kopuyor olsa bile derhal onu diktir.
16. Yüce Allah şöyle buyurur: 'Ben zulmü kendime ve kullarıma haram kıldım. O halde siz de birbirinize zulmetmeyin.'
17. Zulüm; hak sahibine hakkını vermemek, bir varlığı layık olmadığı yerde kullanmaktır. Zulüm her türlü eziyetin, haksızlığın, vicdansızlığın, adaletsizliğin ortak adıdır.
18. Allah'a inandım de, sonra da dosdoğru ol.
19. Varlığım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olmazsınız.
20. Size öyle bir şey bırakıyorum ki ona sarıldıkça asla sapıtmazsınız. O, Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim'dir.
21. İhsan; O'nu görüyormuş gibi Allah'a ibadet etmendir. Sen O'nu görmesen de, O seni görmektedir.
22. Cennetin anahtarı namaz, namazın anahtarı abdesttir.
23. Ben Hanif olarak yüzüme gökleri ve yeri yaratan Allah'a çevirdim, ben müşriklerden değilim. Benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir.
24. Müslüman; elinden ve dilinden Müslümanların selamette olduğu/zarar görmediği kimsedir.

25. İnsanın hayırlısı, insana faydalı olandır.
26. Allah katında günlerin en büyüğü kurban günüdür.
27. Merhamet edene Rahman/rahmeti sonsuz olan Allah da merhamet eder. Siz yerdeki bütün mahlûkata merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin.
28. Yüce Allah'ın kelimasının/Kur'an'ın diğer sözlere olan üstünlüğü, Allah'ın yarattıklarına olan üstünlüğü gibidir.
29. Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz.
30. Mümin; 1) Mümin hurma ağacı gibidir. Aslı yerde sabit, dalları semada, meyvesi daima yenir, yaprağı hiçbir zaman dökülmez. 2) Mümin bal arısı gibidir. Hep güzel, temiz şeyler yer, hep güzel, temiz şeyler üretir, her yere konar, hiçbir yeri bozmaz, hiçbir yeri kırmaz ve dökmez. 3) Mümin koku satan aktar gibidir. Beraber otursan sana faydası olur, beraber yürüsen sana faydası olur, beraber ortaklık yapsan sana faydası olur. 4) Mümin altın gibidir. Üzerine toz, toprak konsa bozulmaz, değişmez. 5) Mümin taze ekin gibidir. Rüzgâr onu sağa sola savursa da o hiçbir zaman yerinden sökülmez.
31. Bütün ameller niyetlere göre değer bulacaktır.
32. Kim sabrederse, Allah ona dayanma gücü verir. Kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ikram verilmemiştir.
33. Kişinin, ailesi için yaptığı harcama sadakadır.
34. Kim üç kız çocuğunun geçimini üstlenir, onları terbiye edip evlendirirse ve onlara güzel davranırsa, ona cennet vardır.
35. Doğu da Allah'ındır, batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zatı oradadır. Şüphesiz Allah zat ve sıfatlarında sınırsızdır, her şeyi bilmektedir.
36. Mümin cana yakındır. İnsanlarla yakınlık kurmayan ve kendisiyle yakınlık kurulamayan kimsede hayır yoktur.
37. Ziyaret için bir hastanın yanına girdiğinde ondan senin için dua etmesini iste. Zira onun duası, meleklerin duası gibidir.
38. Allah bana, mütevazı olup birbirinize karşı övünmemenizi ve birbirinize karşı haddi aşan davranışlarda bulunmamanızı vahyetti.
39. Melekler nurdan, cinler alevli ateşten, Âdem ise size tarif edildiği üzere balçıktan yaratılmıştır.
40. Mazlumun bedduasından sakın. Çünkü onunla Allah arasında perde yoktur.

KUR'AN-I KERİM SURELERİ

1. Fatiha Suresi

Bismillahirrahmânirrahîm./Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla.

Kovulmuş, şeytandan Allah'a sığınırım. Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla! Bütün övgüleri, âlemlerin Rabbi sonsuz rahmet, sınırsız merhamet sahibi, Hesap gününün yegane hâkimi Allah'a mahsustur. Rabbimiz!

Biz yalnız Sana boyun eğer, yalnız Senden yardım dileriz. Sen bizi doğru yolda, kendilerine iman ve hidayette sebat lütfettiğin hayırlı kullarının yoluna ulaştır. Senin gazabına uğrayanların, sapkınların/ delalet sapanların yollarına yöneltme bizi. (Âmin)

KUR'AN: Fatiha Suresi

[Fâtiha, ilk nazil olan Kur'an vahyidir. Kur'an'ın girişi, özü mahiyetindedir. Açılış, giriş, başlangıç anlamında Fâtiha diye adlandırılmıştır. İlâhi kelâmın özüdür, temelidir. Vahyin manifestosudur. Kur'an'ın özetidir. En faziletli suredir. "Fâtiha'yı okumayanın namazı olmaz." Hz. Peygamber]

2. İhlas Suresi

Bismillahirrahmânirrahîm./Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla.

Ey peygamber! De ki: Bana gerçek mahiyeti, soyu hakkında sorular sorduğunuz Rabbim var ya. İşte O Allah'tır, tektir. Allah her vasfıyla mükemmel, her türlü ihtiyaçtan münezzehtir. Doğurmamış/kimsenin babası değildir ve doğurulmamıştır/kimsenin çocuğu da değildir. O'nun hiçbir dengi, eşi, benzeri yoktur.

KUR'AN: İhlas Suresi

[İslam'ın tevhid akidesinin/ Dini Allah'a has kılmanın en özlü ve anlamlı ifadesidir. İnsanı şirkten arındırmayı amaçlayan suredir. Yahudi, Hristiyan ve müşrikler gibi bütün zamanların inkârcılarının bu iddiaları reddedilmektedir. Dünyadaki insanlar bu sureden etkilenerek Müslüman oluyorlar.]

3 . Asr Suresi

Bismillahirrahmanirrahim/ Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla.

Andolsun Asr'a, su gibi akıp giden zamana ki, İnsan en değerli sermayesi olan zamanı heder etmekte büsbütün zarar ve ziyandadır. Fakat iman edip imanlarına yaraşır güzellikte işler yapan, birbirlerine hep Allah yolunda yürümeyi ve bu yolda sebat etmeyi öğütleyenler asla zarar ve ziyana uğramayacaklardır.

KUR'AN: Asr Suresi

[Asr kelimesi “zaman, çağ, ikinci vakti” gibi anlamlara gelmektedir. Zarardaki insan ile zardan kurtulmanın ilkeleri öğretilmektedir. Kurtuluşun imana, iyi işler yapmaya, hakkı ve sabrı tavsiye etmeye bağlı olduğu anlatılmaktadır. Asr; 80-130 yıllık insan ömrü zaman dilimi. Sahabe birbirinden ayrılırken, mutlaka Asr süresini okurmuş.]

4. İnşirah Suresi

Bismillahirrahmanirrahim/Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla.

Ey Peygamber! Biz senin kalbini vahiyle ferahlatmadık mı? Kavminin inanç, ahlak ve yaşıyla ilgili içler acısı halinin sende yarattığı büyük ıstırapı/ İslam ve Kur'an'la üzerinden kaldırmadık mı? Yine seni vahye mazhar kılarak şan ve şerefini yüceltmedik mi? Şüphesiz ki her zorlukla birlikte bir kolaylık vardır. Evet, her zorlukla birlikte bir kolaylık vardır. Öyleyse, bir zorluğu aştığında rehavete kapılma; azimle başka bir işe koyul. Yalnızca Rabbine yönel ve O'ndan yardım bekle.

KUR'AN: İnşirah Suresi

[Göğsü ferahlatmak, yüreğe su serpmek, gibi anlamlar içeren inşirah kelimesinden almıştır. İnşirah; açılmak, genişlemek, sevinmek manalarına da gelir. Dindeki kolaylıklara dikkat çekilerek Allah'a şükretmeye teşvik edilmektedir.]

5. Duha Suresi

Bismillahirrahmanirrahim/ Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla.

- Andolsun kuşluk vaktine,
- Andolsun karanlığı çöken geceye ki,
- Ey Peygamber! Rabbin seni ne terk etti ne de sana darılıp gücendi.
- Bil ki gelecekte yaşayacakların, geçmişte yaşadıklarından daha iyi olacaktır.
- Çünkü Rabbin sana ileride birçok nimetler verecek, sen de hoşnut olacaksın.
- Nitekim Rabbin sana daha önce de nimetler vermişti. O, senin yetim olduğunu görüp de sana sahip çıkmadı mı?
- Senin arayış ve bocalayış içinde olduğunu görüp de vahiyle doğru yolu göstermedi mi?
- Yine seni muhtaç iken ihtiyaçlarını gidermedi mi?
- O halde sen de sakın yetimlere kötü davranma.
- El açıp yardım isteyeniyi azarlama.
- Rabbinin sana lütfettiği bunca nimeti her daim minnet ve şükranla an ve O'nun gönderdiği vahyi dur durak bilmeden anlat.

KUR'AN: Duha Suresi

[İsmi ilk ayette geçen duha/ kuşluk vakti kelimesinden almıştır.]

6. Rahman Suresi

Bismillahirrahmanirrahim/ Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla.

1. Rahmân olan, sevgisi ve merhameti ile her şeyi yöneten Allah,
2. Önce Kur'an'ı öğretti.
3. Sonra insanı yarattı.
4. Bu yaratmanın amacını; düşünmesini, gerçekleri bulmasını ve elde ettiği bilgileri nasıl kullanacağını öğretti; konuşma ve yazma kabiliyetlerinin nasıl kullanılacağını gösterdi.
5. Daha sonra Güneş'i ve Ay'ı da yarattı ve bunları belirli bir ölçüyle hareket etmelerini sağladı. Onlar kurduğu yasalara uygun şekilde yürürler.
6. Bu arada yeryüzünü canlılar ve doğa ile donattı ve burada yaşayan her şeyi bir düzene soktu.
7. Yeryüzünü göğe yükseltti ve teraziye doğru bir ölçüyle içinde barınan her şeyi bir denge içinde yarattı.
8. Ey insanlar! Sakın Allah'ın yer ve gökte kurmuş olduğu dengeyi bozmayın.
9. Ve bu dengeyi titizlikle ve adaletle gözeterek devam ettirin. Dengeyi bozarak dünyaya zarar vermeyin.
10. Yaratmış olduğu yeryüzünü de canlıların yaşamasına elverişli bir hale getirdi.
11. Ayrıca meyveler, salkımlı hurma ağaçları,
12. Kabuklu taneler ve hoş kokulu bitkiler yarattı.
13. Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
14. Rahmân olan Allah, insanı şekillenmiş bir çamurdan yarattı.
15. Cinleri ise dumansız ve alevli ateşin sıcaklığından/nefesinden oluşturdu.
16. Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
17. O Allah ki iki doğunun ve iki batının Rabbidir.
18. Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
19. Rahmân olan Allah, biri tatlı, diğeri tuzlu iki büyük su kütesini/iki denizi birbirine kavuşmak üzere salıverdi.
20. Fakat aralarında bir engel koymuştur; birbirine karışmazlar.
21. Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
22. Her iki denizden de inci ve mercan çıkarır.
23. Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
24. O'nun varlığı bilinmeyen bir sırdır; denizlerde yüzen gemiler de O'nun yüceliğini ve gücünü gösterir.
25. Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
26. Yaratılan her şeyin belirlenmiş bir sonu, eceli vardır.
27. Sadece her şeyden yüce ve ikram sahibi olan Rabbin varlığı kalıcıdır (bâkidir).
28. Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
29. Göklerde ve yerde olan her şey daima Rahmân olan Allah'a muhtaçtır; bu nedenle de O, her an devamlı bir yaratmaya devam etmektedir.

30. Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortadayken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 31) Ey insanlar ve cinler! Yakında sizin hesabınıza bakacağız.
- 32) Ey insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 33) Ey cinler ve insanlar! Allah ile beraber başka yaratıcılar aradılar. Önünüze getirilirse gösterin ve yeni delillerle gelin de görelim. Şunu iyi bilin ki, Allah'ın vereceği güç ve şefaât ancak onun hoş gördükleri ile olur.
- 34) Ey cinler ve insanlar! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 35) Bak! Bu şekilde yanlış yolda devam ederseniz, Kıyamet günü siz de ateşten bir alevin ve yıkıcı bir azabın içine düşeceksiniz. Hiç şüpheniz de olmasın ki bize karşı asla başarılı olmayacak ve birbirinize yardım da edemeyeceksiniz.
- 36) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 37) Ve gönderdiğimiz bu alev ve yakıcı duman etkisi ile gök de paramparça olacak, kapıları bir gül gibi kızarıp, yağ gibi eriyecek.
- 38) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 39) Ve o günde de insanlar günahları yüzünden ortaya çıkacak, içki ve hırsızlık suçlarıyla ve cinler ayrıntılı bir şekilde sorguya çekilecekler.
- 40) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bunları inkâr edersiniz?
- 41) O gün sizden, tek Allah'ı tanımayıp şirk koşan ve bağışmaları önemsemeyip uygulamayan suçlular, gözleri kararmış yüzlerinden tanınacak ve perçem ile kafalarından tutulup cehenneme sürüklenecekler.
- 42) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 43) İşte günahkârların yakalanıp vücutlarına mühür atılan cehennem böyledir.
- 44) Ve bu cehennem ateşi ile kendi pislikleri ve vicdan azapları içinde devamlı yanacaklardır.
- 45) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 46) Rabblerinin huzurunda hesap vermekten korkarak gerçekten iman etmiş olanlarınıza ise iki çeşit cennet olacak.
- 47) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 48) İki cennet de rengârenk bitkilerle bezelidir.
- 49) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bunları inkâr edersiniz?
- 50) İki cennette de akan pınarlar vardır.

- 51) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bunları inkâr edersiniz?
- 52) İkisinde de her meyveden iki çeşit bulunmaktadır.
- 53) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 54) Bu cennetlerin ehli, ipekli kumaşlar ve sırmalı döşekler üzerinde, her türlü rahatlık içinde dinlenecekler ve her çeşit nimetlerden faydalanacaklar.
- 55) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimete şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 56) Her iki cennetle de daha önce ne bir insan ne de bir cin ile günah işleyip buluşmamış ve bakışları sadece eşlerinde olacak eşler bulunmaktadır.
- 57) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 58) Onlar yeşillik ve mercan saçaklarından ve arınmışlığındadırlar.
- 59) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 60) İyiliğin karşılığı ancak iyilik değil midir?
- 61) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 62) O iki cennetten ayrı olarak iki cennet daha vardır.
- 63) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 64) Bu iki cennet de yemyeşildir.
- 65) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 66) Bu ikisinde de su fişkıran birer kaynak vardır.
- 67) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 68) Her ikisinde de meyveler, hurmalar ve narlar vardır.
- 69) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 70) Her ikisinde de muhteşem, güzellikler ve huzur bulunur.
- 71) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 72) Bunlarda da gözleri çekecek ve akıllarınızı tesirine alacak eşler vardır.
- 73) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 74) Bunlardan daha önce ne insanlar ne de cinlerden herhangi biri onlara dokunmuştur.
- 75) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 76) Hep birlikte yaslanmış zarif, yastıklı ve güzel koltuklarda oturmaktadırlar.
- 77) Ey insanlar ve cinler! Allah'ın bu gücünü gösteren tüm bu gerçekler ortada iken, hâlâ nasıl olur da bu nimetlere şükretmez ve Allah'ı inkâr edersiniz?
- 78) Şanı yüce, büyüklük ve ikram sahibi Rabbinin ismi yüce ve mübarek kılınmıştır.

Filozofun Tanımı

Felsefe ile uğraşan insana filozof denir ama filozof olmak için bu tek başına yeterli değildir. Klasik anlamda, bir filozof, belirli bir yaşam tarzına göre yaşayan, insanlık durumuyla ilgili varoluşsal soruları çözmeye odaklanan biriydi; teoriler üzerine söylem yapmaları veya yazarlar hakkında yorum yapmaları gerekli değildi. Kendilerini bu yaşam tarzına en zorlu şekilde adanmış olanlar filozof olarak kabul edilirdi ve tipik olarak Helenistik felsefeyi izlerlerdi. Modern anlamda bir filozof estetik, etik, epistemoloji, bilim felsefesi, mantık, metafizik, sosyal teori, din felsefesi ve siyaset felsefesi gibi bir veya daha fazla felsefe dalına katkıda bulunan bir entelektüeldir. Bir filozof aynı zamanda sanat, tarih, ekonomi, sosyoloji, psikoloji, dilbilim, antropoloji, teoloji ve politika gibi yüzyıllar boyunca felsefeden ayrılan beşeri bilimler veya diğer bilimlerde çalışmış biri olabilir. Filozof kelimesinin kökeni yunancadan gelir ve philosophos yani "bilgelik sevgisi" anlamına gelir. Filozof derinlemesine sorgulayan ve sistemli düşünceler geliştiren kişidir. Filozof soru sorar ve cevaptan çok soruya önem verir, düşünür, akıl yürütür, eleştirir, çelişkilere dikkat çeker, anlamaya çalışır ve bilgiden çok bilgelik arayışındadır. Düşünen, sorgulayan, eleştiren ezberleri ve kabullenilmiş reddeden bilgeliği arıyan kişiye filozof denir. Bilgiyi seven, bilgelik arayışına muhtaç olduğunu hissedilen filozof da herkes gibi yer, içer, gezer. Onu diğer insanlardan farklılaştıran şey, onun kendi kendine soru soran kişi olmasıdır. O, tüm hayatı boyunca görüp duyduğu her şey hakkında sorgulama yapan, onlardaki problemleri gören birisidir.

Filozof düşüncelerini mantıksal bir tutarlılıkla ortaya koyan ve sistemli bir bütünlük içinde sunandır. O, karıştıkları içinde hayatı, hayatın anlamını, anlamsızlığı, doğruyu yanlış, iyiyi kötüyü, bizi mutluluğa götüreni bilmeye çalışır. O, düşünceleriyle evrensel bir bilince sahip, orali ya da burali değil bir evren vatandaşdır. Filozof, var olan her şeyi ve insan yaşamını bütün boyutlarıyla kavramaya çalışırken de alçak gönüllüdür ve "Ben bilirim" iddiasında değildir. O, neyi bilip neyi bilmediğinin farkındadır. Kendi ön yargılarıyla, bilgisizlikleriyle yüzleşebilir ve kibre kapılmaz. Doğruların onu araştıran herkese açık olduğu anlayışıyla hakikate ulaşma isteğini taşır ve soruşturma azmini sürdürür. Bunların yanı sıra filozof, dediği ile yaptığı birbiri ile uyumlu olan, savunduğu düşünceleri hayatına aktarabilen bir kişidir. O, bilgece bir hayat tarzının yaşayan örneğidir.

Filozof; varlık, bilgi, dil ve değerler alanıyla ilgili problemleri akıcı ve tenkitçi bir yaklaşımla ele alıp temellendirmeye çalışan düşünce adamı.

Filozof; estetik, etik, epistemoloji, bilim felsefesi, mantık, metafizik, sosyal teori, din felsefesi ve siyaset felsefesi gibi bir veya daha fazla katkıda bulunan kişi.

Filozof; insana dair her alanda düşünce üreterek hakikati arayandır.

Filozof; felsefe ile uğraşan ve felsefe biliminin gelişmesinde katkıları olan, felsefede çığır açan, düşünür.

Filozof; derin düşünme, sorgulama ve analiz yapma konusunda uzmanlaşmış bir düşündürdür.

Filozof; hikmeti seven, bilgelik dostu.

Filozof; ezeli, edebi olanın ve sebeplerin bilgisini arayan kimse.

Filozof; ilimde gerçeği bulmayı, amelde doğru olanı yapmayı gaye edinmiş kişi.

Gerçek filozof teorik bilgilerle donanmış olmalı ve bunları kullanma gücüne sahip bulunmalıdır. Parlak bir zekası ve tasavvur gücü olmalıdır. Öğrenim sırasında karşılaştığı sıkıntılara katlanmasını bilmelidir. Doğruluğu ve doğru olanları, adaleti ve adil olanları sevmeli, dik başlı ve havai olmamalıdır. Paraya pula değer vermemelidir. Gururuna düşkün olmalıdır. Yasaklardan sakınmalıdır. İyi ve adaleti kolaylıkla benimsemeli, kötülüğe ve zulme kolayca boyun eğmemelidir. Doğru olanı elde etmek için azim sahibi olmalıdır. Filozof nedir, felsefe veya düşünbilim. Varlık, bilgi, değerler, gerçek, doğruluk, zihin ve dil gibi konularda ilgili soyut, genel ve temel problemlere ilişkin yapılan sistematik çalışmalardır.

Felsefe yaşama anlam katmaktır. Felsefe ahlak, estetik ve güzelliştir. İnsanı insan yapan en önemli özelliklerden birisi de içinde yaşadığı toplumu, dünyayı, evini bilmek istemesidir. Kendisini, geçmişini tanımak ve bilmek istemesidir. Bütün insanlar doğal olarak bilmek isterler.

Felsefe kendisini akla dayanan nedenlerle meşru kılmak veya haklı çıkarmak iddiasında olan bir zihinsel etkinlik biçimidir. Felsefe bir bilgi alanının ya da bilimin temelini oluşturan ilkeler bütünüdür. Felsefe bir filozofun, bir felsefe okulunun ya da bir çağın öğretisidir.

Felsefe var olanların varlığı, kaynağı, anlamı ve nedeni üzerine düşünme ve bilginin bilimsel olarak araştırılması. Felsefe bir konuda soyut düşünüş, düşünce üretimi. Felsefe kişisel yaşıntının ve yaşamın derinliklerinden çıkan değerler düzenine varma, dünyayı anlayış, algılayış biçimi. Dünya görüşü.

Felsefe varlık, bilgi ve değerler alanıyla ilgili problemleri akıcı, tenkitçi yöntemlerle inceleyen ve temellendiren sistemli fikri faaliyetler bütünü. Hikmet sevgisi. Felsefe insanın gücü yettiği ölçüde Yüce Allah'ın fiillerine benzemesidir. İnsanın kendisini bilmesidir. İnsanın gücü ölçüsünde edebi ve köklü olan varlıkların hakikatini, mahiyet ve sebeplerini bilmesidir.

Felsefenin bir dünya görüşü ve varlık hakkında genel bir teori, olduğu şeklindeki tarif yaygınlık kazanmıştır.

Filozofun Özellikleri

1. Soru soran
2. Düşünen
3. Akıl yürüten
4. Eleştiren
5. Çelişkilere dikkat çeken
6. Anlamaya çalışan
7. Yaratıcı bir düşünceye sahip olan
8. Yaşama anlam katan
9. Ahlak Estetik Güzellik
10. Özgürlükçü
11. Kendini bilen
12. Merak eden
13. Gerçek değerlerle ilgilenen
14. Hakikati araştıran
15. İnsanları aydınlatan

Kimler Filozof Olur

Filozof olabilmek için belirli niteliklere sahip olmak önemlidir, ancak bu nitelikler katı bir sınırlamaya tabi değildir. Filozoflar genellikle derin düşünme, sorgulama ve analiz yapma konusunda uzmanlaşmış kişilerdir. Bu nitelikleri taşıyan herkes teorik olarak bir filozof olabilir.

Filozof olmak için belirli bir eğitim veya akademik derece gerekli değildir. Ancak, felsefe alanında eğitim almış veya felsefi düşünme konusunda derinlemesine çalışmış bireyler genellikle filozof olarak kabul edilir. Bununla birlikte, birçok önemli filozof, resmi eğitim almadan veya akademik unvanlar elde etmeden felsefi düşünmeye katkıda bulunmuştur.

Herkes felsefi düşünme becerilerini geliştirebilir ve felsefi soruları sorgulayabilir. Bu nedenle, teorik olarak herkes filozof olabilir. Ancak, filozofluğun derinlemesine bir araştırma, analiz ve eleştirel düşünme gerektirdiği unutulmamalıdır.

İBN SİNA

“Avicenna - Tıbbın Filozofu”

İslam'ın altın çağı döneminin en önemli doktorlarından, astronomlarından, düşünürlerinden, yazarlarından, filozoflarından ve bilginlerinden biri olarak kabul edilen “polimerik erken tıbbın babası” olarak bilinen tabiptir. Buhara yakınlarındaki Eşene köyünde (Özbekistan) 980 civarında dünyaya gelmiş ve 1037 yılında Hemedan şehrinde (İran) ölmüştür. Tıp ve felsefe alanına ağırlık verdiği değişik alanlarda 200 kadar kitap yazmıştır. Tüm kitaplarına “ Bismillahirrahmanirrahim” diye yazarak başlamıştır. Batılılarca modern Orta Çağ biliminin kurucusu ve tabiplerin önderi olarak bilinen İbn Sina, “Büyük Üstat” ismiyle de tanınır. Tıp alanında yedi yüzyıl boyunca temel kaynak eser olarak süregelen “El-Kanun fi't-Tıb” (Tıbbın Kanunu) adlı kitabı ile ünlenmiş ve bu kitap, değişik Avrupa üniversitelerinde 17. yüzyıl ortalarına kadar tıp biliminde temel eser olarak okutulmuştur. İbn Sina, Kuşyar isimli bir tabibin yanında tıp eğitimi almıştır. Değişik konular üzerine, 240'ı günümüze kadar gelen 450 kadar makale yazdı. Elimizdeki yazılarının 150 tanesi felsefe, 40 tanesi de tıp üzerinedir. Eserlerinin en ünlüleri, felsefe ve fen konularını içeren çok geniş bir çalışma olan Kitabü-Şifa (İyileşme Kitabı) ile El-Kanun fi't-Tıbdır (Tıbbın Kanunu). Bu iki eser, Orta Çağ üniversitelerinde okutulmasıyla birlikte, Montpellierv Louvain'de 1650 yılına kadar ders kitabı olmuştur.

997 yılında İbn Sina, on yedi yaşındayken tehlikeli bir hastalıktan kurtardığı Emir II. Nuh'un hekimi yapıldı. Bu hizmetinin karşılığında aldığı en önemli ödül Samanilerin resmi kütüphanesinden dilediğince yararlanmak oldu. Kütüphanede kısa süre sonra meydana gelen yangında düşmanları onu bilerek kundaklama yapmakla suçladı.

1004 yılının Aralık ayında Samani Hanedanı sona erdi. İbn Sina, Gazneli Mahmud'un teklifini geri çevirdi ve batıya, Ürgençe gitti. Buradaki vezir, bilim dostuydu ve ona küçük de olsa bir maaş bağladı. Yetenekleri için kullanma sahası arayan İbn Sina, Merv'den Nişabur'a ve Hirasın sınırlarına kadar bölgeyi adım adım dolaştı. Harezm'in hükümdarı Harzemşah'a, Memuni hükümdarı Ebu'l-Hasan Ali'ye hizmet ettiğini bildirmektedir. İkincisi 997'den 1009'a kadar hüküm sürmüştür, bu da İbn Sina'nın o dönemde bir ara taşındığını göstermektedir.

Karahanlı Hanlığı'nın Buhara'yı ele geçirip Sâmânî emiri II. Abdülmelik'i hapsedmesinin ardından Samanid İmparatorluğu'nun düştüğü yıl olan 999'da taşınmış olabilir. Yüksek konumu ve Samanidlerle güçlü bağlantısı nedeniyle İbn Sina, hükümdarının düşüşünden sonra kendisini elverişsiz bir konumda bulmuş olabilir.

Daha sonra Rey ve Kazvin'de çalıştı. Yeni eserler yazmaya da devam etti. İsfahan valisinin yanına yerleşti. Bunu öğrenen Hamedan emîri İbn Sina'yı yakalattı ve hapsedti. Savaş sona erdikten sonra Hamedan emirinin yanında çalıştı. Kısa süre sonra İbn Sina; kardeşi, iyi bir öğrencisi ve iki köleyle kılık değiştirip şehirden kaçtı ve korku dolu bir yolculuktan sonra çok iyi karşılandıkları İsfahan'a ulaştı. İbn Sina'nın kalan 10-12 yılı Ebû Câfer'in hizmetinde geçti. Burada doktor, bilim danışmanı olarak çalıştı ve hatta savaşımlara bile katıldı. Bu yıllarda edebiyat ve filoloji çalışmaya başladı.

Bir Hamedan seferi sırasında şiddetli bir kolit atağına yakalandı. Hamedan'a vardığında önerilen tedavileri uygulamadı ve kendisini kadere teslim etti. Ölüm yatağında mallarını yoksullara bağışladı, kölelerini azat etti ve son gününe dek üç günde bir Kur'an okudu. Haziran 1037'de 56-57 yaşında öldü. Kabri Hamedan'dadır. Mc Gill Üniversitesi'nden İbn Sina uzmanı Robert Wisnovsky, "İbn Sina, özellikle metafizik, mantık ve tıp alanlarında İslam'da rasyonel bilimlerin uzun tarihinde merkezi bir figürdü" diyor. Ancak onun eserleri yalnızca bu "seküler" bilgi alanlarında etkili olmadı; "bu eserler veya onların bölümleri, post-Avicennian (İbn Sina sonrası) binlerce bilgin tarafından okundu, öğretildi, kopyalandı, üzerine yorum yapıldı, alıntılındı, yeniden ifade edildi. Bu bilginler yalnızca filozoflar, mantıkçılar, doktorlar ve matematik veya kesin bilimlerde uzmanlar değildi; aynı zamanda, ilm al-kalam (doğa felsefesi, bilgi teorisi ve zihin felsefesini de içeren rasyonel teoloji) ve usul al-fıqh (hukuk felsefesini, diyalektiği ve dil felsefesini de içeren yasalar teorisine) alanlarında uzmanlaşmış olanlar da vardı. Bilim Tarihi'nin yazarı George Sarton, İbn Sina'yı "tarihin en büyük düşünürleri ve tıp alimleri arasında" olarak tanımladı ve onu "İslam biliminin en ünlü bilim insanı ve tüm ırkların, yerlerin ve zamanların en ünlülerinden biri" olarak nitelendirdi. O, Rhazes, Abulcasis, Ibn al-Nafis ve al-Ibadiile birlikte, erken Müslüman tıbbına önemli katkılarda bulunan önemli bir derleyici olarak kabul edilir. Batı tıp tarihinde, tıp ve Avrupa Rönesansı'na önemli katkılarda bulunan büyük bir tarihi figür olarak anılmaktadır. Onun tıbbi metinleri olağan dışıydı çünkü Galen ile Aristoteles'in tıbbi meseleler (anatomi gibi) üzerine görüş ayrılıkları olduğu yerlerde, gerekli görülen yerlerde Aristoteles'i tercih etti ve Aristoteles'in pozisyonunu, anatomi bilgisindeki Aristoteles sonrası gelişmeleri hesaba katarak güncelledi. Orta Çağ Avrupa alimleri arasında Aristoteles'in baskın entelektüel etkisi göz önüne alındığında, İbn Sina'nın Tıp Kanununda (bilginin kapsamlı ve mantıklı bir organizasyonu ile birlikte) Galen'in tıbbi yazılarını Aristoteles'in felsefi yazılarıyla bağdaştırması, Avrupa'da diğer İslami tıp yazarlarına kıyasla onun önemini artırdı. Bu nedenle İbn Sina'nın tıbbi yazıları, özellikle El-Kanun fi't-Tıb, Avrupa'nın birçok üniversitesinde ders kitabı olarak kullanıldı. İbn Sina'nın bilimsel başarılarının onuruna çeşitli ülkelerdeki İbn Sina Türbesi ve Müzesi, Bu-Ali Sina Üniversitesi, İbn Sina Araştırma Enstitüsü ve İbn Sina Ortaçağ Tıp ve Bilimler Akademisi gibi kurumlara onun adı verilmiştir. Ayrıca Ay üzerinde Avicenna adında bir krater bulunmaktadır.

2003'te kurulan Avicenna Prize, UNESCO tarafından her iki yılda bir verilmekte ve bilimde etik alanındaki başarılarından dolayı bireyleri ve grupları ödüllendirmektedir.

Avicenna Dizinleri (2008-15; şimdi Dünya Tıp Okulları Dizini) doktorların, halk sağlığı pratisyenlerinin, eczacıların ve diğerlerinin eğitim gördüğü üniversiteleri ve okulları listelemektedir. Orijinal proje ekibi şunları belirtmiştir:

"Neden İbn Sina? İbn Sina ... hem doğudan hem de batıdan gelen bilgileri sentezlemesiyle dikkat çekmiştir. Tıp ve sağlık bilimlerinin gelişimi üzerinde kalıcı bir etkisi olmuştur. İbn Sina'nın adının kullanılması, yüksek kalitede sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için ihtiyaç duyulan dünya çapındaki ortaklığı simgelemektedir."

İbn Sina'nın Önemli Sözleri;

1. İnsan, erdemli ya da rezil yaratılmamıştır ama yapısı gereği ikisine de eğilimlidir, hangisi kolayına gelse ona yönelir.
2. Allah, hüsn'dür/güzelliktir. (Hüsn; hem güzeli hem de iyiyi ifade eder.)
3. Günah, nefsin arzularında değil, aklın bu arzular karşısındaki aciziyetindedir.
4. Kendinin farkında olan insan, dışarıdaki fısıltıdan etkilenmez.
5. Bilim ve sanat takdir edilmediği yerden göç eder.
6. İlmi tıbbi iki esasta topluyorum. Yediğin zaman az ye, 4-5 saat geçmeden de yeme, şifa hazımdadır.
7. Kendinin ne olduğunu bilen insan, bazı kendini bilmezlerin, onun hakkında söylediklerinden etkilenmez.
8. Ben erdemden başka zenginlik tanımıyorum.
9. Hiç kimse görmek istemeyen bir kişi kadar kör değildir.
10. Her şey, mevcut başka şeye benzemesi, ona yaklaşması ve ona has olması ile daha çok fazilet ile meziyet elde edeceğini tahkik ederse, tabiatıyla kulun Mevla'sına olan aşkı ile o şeye âşık olur.
11. Doktora ihtiyaç duymamak için; az yemek, az uyumak, az konuşmak ve herkesle düşüp kalkmamak gerekir.
12. Akli bol olan, zamanın kıtlığından zarar görmez.
13. Her kalbi kuvvetli olan çok sevinen olmadığı gibi, her çok sevinçlinin de kalbi kuvvetli değildir.
14. Hiç kimse görmek istemeyen kadar, kör değildir.
15. Şarkı söylemek, sağlığı koruyan en iyi egzersizdir.
16. Şairler söz sultanlarıdır. Hekimlerse bedende saltanat kurarlar. Şairlerin dil güzelliği ruha zevk verir. Hekimlerin özverisi hastaları iyileştirir.
17. İnsanların ruhu kandil, bilim onun aydınlığı, Tanrısal bilgelikte kandilin yağı gibidir. Bu ruh kandil gibi yanar ve ışık saçarsa o zaman sana "diri" denilir.
18. Aletlerin en faydalısı kalemdir. Bir şişe mürekkep bir külçe altından hayırlıdır.
19. Derdin devası, iyyinin kötüye muhtaç olmasıdır.
20. Nefret duygusunun mizacı soğuktur, vücudu soğutur, o da hastalık yapar. Ümit ise sıcaktır, vücudu ısıtır, rahatlatır.
21. Kendileri bir yetimi sofraya davet etmekten acizken insanları cennete çağırıyorlar.
22. Kendi ekmeğini başkalarının sofrasında yeme. [Ekmeğini gasp edenlerin sofrasına oturup sana lütuf gibi sunduğu ekmeği yeme. Sen önce hakkını al. Sana sofraya koyanların aslında senin hakkını gasp edip etmediğine bak.]
23. Sağlığa zarar olan ve mideye ağır ve zor gelen durum, yemek üstüne yemek yemektir.
24. Sürekli şikâyet etmek kanı soğutur, dolaşımı yavaşlatır. Bu durum mizacın soğumasına neden olur, ayrıca bolluk bereketin önünü kapatır.
25. Şüphe hastalıkların yarısıdır. İyimser olmak, olumlu düşünmek ilaçların yarısıdır. Sabır ise şifanın ilk adımdır.

26. İyiliğin şartı beştir: Tez olmalı, gizli olmalı, gözde büyütülmemeli, sürekli olmalı ve yerini bulmalı.
27. Bilge insan, filozof ve bilim adamıdır.
28. Nefsin ulaştığı en büyük şeref ve en yüce mutluluk, kendisinin ve bütün varlığın sevgilisi ile arasındaki araçların ortadan kalkmış olmasıdır.
29. İffetli, yiğit, cömert, zeki ve yüksek idrak sahibi insan adil olur. Bunlara düşünme gücü katılacak olursa o zaman bilge insan olur.
30. Mutluluk, Allah'ın nezdinde ebedi sevinç içinde sonsuza dek var olmak demektir.
31. Ahlak felsefesinin ödevi; insana yaraşır gaye olan gerçek mutluluğun ve bu tür mutluluğa götüren doğru araçların neler olduğunu açıklamaktır.
32. İnsanın biri biten ve diğeri yapan olmak üzere iki yanının bulunduğunu ve mutluluğun ancak bu iki yanı birlikte kemale erdirmekten geçtiğini unutmaması gerekir.
33. Tabiatı boş yere yaratılmış hiçbir şey yoktur.
34. Ahlaki erdemlilik, ifrat ve tefrit arasında kalan orta bir yoldur.
35. İnsanın şehvet ve öfke güçleri, aklın denetiminden sıyrılırlarsa kötü davranışları alışkanlık haline getirebilir.
36. İnsan cinsel ilişkiye duyarsız veya şehvet düşkün bir günahkâr değil, bu ikisinin ortasında bulunan iffetli tavrı tercih etmelidir.
37. İnsanın mutluluktan daha erdemli gayesi yoktur.
38. Mutluluk da; gerçek ya da sanal olsun ancak iyilik yollarından geçerek elde edilir.
39. Ahlak felsefesinde insanın mutluluğu, felsefe ile dini uzlaştırmaya dayanmaktadır.
40. Erdemli bilge bir insan, dini ibadetlerle meşgul olunmasını ısrarla öğütler.
41. Her var olanın en son amacı kendi türüne ait kemale erdemdir.
42. Kemal dururken, kişinin eksikliğe rıza göstermesi ne kadar alçakta bir anlayıştır.
43. Uhrevi iyilik, mutluluktur.
44. İnsana düşünen canlı denir.
45. İlahi cömertlik, her varlık üzerine yağmaktadır.
46. Varlığın hareketi ve sükûnu O'na kavuşmak içindir.
47. Varlığını koruması da O'na kavuşmak içindir.
48. O, kendisine âşık olunan, salt gerçek, sırf iyilik, kendisi için sevilen, bizatihi Hak olan ve düşünüldür.
49. Nefsin ulaşabileceği bu sevinç ve haz; akıllı biri için bu mertebeyi elde etmeye çalışmak/O'na olan aşk ve elde ettiğini korumaksa, çaba göstermekten daha önemli ne olabilir ki.
50. Ne yana bakarsan bak, yığınla nimet ve ulu bir saltanat görürsün. Varlığın hareketi ve sükunu O'na kavuşmak içindir. Varlığını koruması da O'na olan aşkındandır. O, kendisi-ne âşık olanın, sırf gerçek, sırf iyilik, kendisi için sevilen bizatihi Hak olan düşünüldür.

“İkinci Üstat - Muallim-i Sani-İslam Filozofu”

8. ve 13. yüzyıllar arasındaki İslam'ın Altın Çağ'ında yaşamış ünlü filozof ve bilim insanıdır. Aynı zamanda çok yönlü bir insandır ve gök bilimci, mantıkçı ve müzisyendir. Mantık ilmine yapmış olduğu katkıları ve düzenlemeleri sayesinde Farabi Orta Çağ İslam aydınları arasında Muallim-i Sâni (İkinci Üstat) olarak bilinir. Hace-i Evvel (Birinci Üstat) ise Aristo'dur. Batı dünyasında “Alpharabius” adıyla tanınır. Hem İslam dünyasında hem Avrupâda orta çağ felsefesine yön vermiştir bu sebeple Türk/Müslüman filozoflar listemizle ilk sıralardadır. Felsefe ile dini uzlaştırmaya çalışmıştır. El-Medinetü'l-Fazıl'a eseri ile ilk sistemli siyaset felsefesi yazarıdır. Özellikle Aristo ve Platon'un fikirleriyle İslam felsefesi ve Yunan felsefesini birleştirmiştir. Farabi'nin hayatı, halefi olduğu Kindi gibi çok az bilinir. Bağdat, Halep ve Mısır'da bulunduğu, hayatının önemli bir kısmında Halep'teki Şii Hamdani hanedanı tarafından desteklendiği bilinmektedir. Türk kökenlidir. Farabi, Aristo'nun temel eserlerinin birçoğunu Arapçaya yeniden çevirmiş, bu eserlerin daha iyi anlaşılabilmesini sağlayan şerhler yazmıştır. Bu yanıyla hem İslam dünyasında antik felsefenin anlaşılmasını sağlamış hem de Arapçanın bir felsefe dili hâline gelmesine büyük bir katkı yapmıştır. Farabi'nin bu büyük katkısının yanında İkinci Üstat kabul edilmesinin ana nedeni İbn Haldun'a göre onun mantık alanında yaptığı çalışmalarıdır. Farabi, Aristo'nun 6 ciltlik temel mantık kitabı Organon'un tüm bölümlerini içeren çeviriler ve şerhler kaleme aldı ve Organon'u iki bölüm daha ekleyerek 8 cilde çıkardı. Mantık ifadeleri, onu ifade etmek için kullanılan dil ve bilgi ile ilişkili olduğu için Farabi'nin mantık dışında dil felsefesi ve epistemoloji üzerinde de yoğun şekilde durduğu görülür. Farabi'nin diğer bir çalışma alanı doğa felsefesi, metafizik ve psikoloji olmuştur. Doğa anlayışı dönemin Batlamyusçu dünya merkezli görüşüne uygundur. Farabi'nin geliştirdiği sudur teorisi ise Neoplatoncu ve İsmaili kökenlere dayanır. Bu anlayış daha sonra İbn Sina tarafından geliştirildi. Farabi'ye atfedilen kitapların sayısı 100 ile 160 arasındadır.

Farabi, Kindi'nin kurucusu olduğu kabul edilen ve İslam felsefesi içinde rasyonel/Aristocu eğilimi ifade eden Meşşailik akımının ikinci kurucusudur. Pek çok takipçisi olduğu için bazı felsefe tarihçilerine göre bir Farabi okulundan söz edilebilir. Yahudi filozof Maymonides etkilendiği felsefeciler içinde en büyük övgüyü ona yapar: “Mantık hakkındaki eserlere gelince, sadece Ebu Nase el-Farabi'nin eserlerinin çalışılması yeterlidir. O eserler incelenmeli ve anlaşılmalıdır. Çünkü o büyük bir adamdır.” Batı'da Farabi'nin eserleri İbn Sina ve İbn Rüşd'ün eserlerinden daha az tercüme edilmişse de Farabi'nin eserleri Aristo düşüncesinin yeniden anlaşılmasında merkezi bir öneme sahip olmuş, arkadan gelen felsefi zenginliğe ilk açılımı yapmıştır. İbn Rüşd ve Endülüslü filozoflar Farabi'yi mantık, psikoloji ve siyaset konularında önemli bir otorite olarak görürler. Farabi, Corbin'e göre derin boyutlu bir dinî ve gizemci zekâdır. Büyük bir sadelik içinde yaşar hatta sufilerin giysilerini taşırdı. İç âlemi ile baş başa kalmayı seven bir kişiliği olduğu için sık sık dünya gürültüsünden uzaklaşıp bir kenara çekilirdi. Bununla birlikte musiki meclislerine katılmaktan zevk alırdı. Kendisi müziğe oldukça meraklıydı. Musiki üzerine adlı önemli bir eser bırakmıştı ki bu eser Orta Çağ musiki kuramının en önemli eseri sayıldı.

Farabî'nin Önemli Sözleri;

1. Her halini anlatan değersizleşir. Herkese güvenen yolda kalır. Her sırrını açığa vuran yalnızlaşır. Her meziyetini ortaya döken tükenir. Her bildiğini söyleyen cahil kabul edilir.
2. Fazla fedakârlık, kişinin kendi kul hakkına girmesidir.
3. Erdem, nefsin ölçüyle yönetilmesidir, günah bu ölçünün bozulmasıdır.
4. Alem büyük insandır, insan küçük âlemdir.
5. İnsan ahlakının temeli bilgidir, akıl iyiyi kötünden ancak bilgiyle ayırır.
6. İlimler; fizik, matematik, metafiziktir. Tabiatı boşluk yoktur.
7. Kendinden başka bir şeye ne kadar çok bağımlı olursan, o kadar az mutlu olursun.
8. Mutluluk kendine yetebilmektir.
9. Toplum; sevgi ile kaynaşır, adaletle yaşar, dürüstlikle ayakta kalır.
10. Allah seni yükselttikçe, sen gönlünü alçalt.
11. Var mısın ki, yok olmaktan korkuyorsun.
12. Uzun konuşanı kısa dinlemek gerekir.
13. Önce doğruyu bilmek gerekir. Doğru bilinirse yanlış da bilinir. Ama önce yanlış bilinirse doğruya ulaşmaz.
14. Sevginin kurduğu devleti adalet devam ettirir. Yıkacak olan da zulümdür, adaletsizliktir.
15. İyi bir insan öldüğünde ona ağlamayın, asıl onu kaybeden topluma ağlayın.
16. Erdemli hayat en güzel şekliyle şehir hayatında oluşturulabilir.
17. Erdemli toplum, bütün organları yerli yerinde çalışan sağlıklı bir bedene benzer. Erdemli toplumdaki her birey, sorumluluklarını en güzel şekilde yerine getirerek dayanışma içerisinde başkalarının ve kendisinin mutluluğuna katkıda bulunur.
18. Mutluluk; insanın biyolojik ve duygusal taleplerini karşılamak, alelade bir hayat yaşamak suretiyle elde edeceği maddi ve bedeni bir rahatlık ve memnunluk hali olmayıp, aklın ve akla uygun yaşamının verebileceği en yüksek bilgi, düşünce ve halka donanımıyla kazanabilecek ruhi bir yetkinliktir.
19. Zamanın ters, sohbetin faydasız, herkesin bezgin ve her başın bir ağrı taşıdığını görünce, evime kapanıp haysiyetimi korudum.
20. Allah'ın var olduğunu biliyoruz, ne olduğunu bilmiyoruz.
21. Düşünmek ruhun kendi kendisiyle konuşmasıdır.
22. Cahiller paranın peşine sırf onu elde etmek için düşerler. Para vasıtasıyla, paradan daha değerli bir şeye ulaşmanın yolunu bilmezler.

23. Tabip ancak iki kuvvet sayesinde mükemmel bir tedavi edici olur. Bunlardan biri tıp kitaplarından öğrendiği tıpla ilgili kanunların ve temel bilgilerin verdiği kuvvettir. Diğeri ise hastalar üzerinde tıpla ilgili konularda uzun zaman uygulamalar yapma. İnsanların bedenleri üzerinde gözlemlerde bulunma ve uzun tecrübeler sonucunda elde ettiği olgunluğun verdiği kuvvettir.
24. Erdemlerin en büyüğü bilimdir.
25. Her kalp kendi hüznünü kavrar, anlaşılmayı beklemeyin.
26. Hiçbir beklentisi olmadan; insanlara yardım etmemiş, onların acılarını hissetmemiş, ıstıraplarını bilmemiş, yüklerini paylaşmamış kişilerle yola çıkma.
27. Kendi menfaati uğruna her şeyi yok sayan insanların eninde sonunda varacağı yer, hüsrandır.
28. Allah seni yükselttikçe, sen gönlünü alçalt.
29. Ezeli ve ebedi olan Allah'ım.

Beni yanılıglardan korumanı,

Bana senin hoşnut olacağın eylemi emel yapmanı istiyorum.

Ey bütün âlemlerin Rabbi olan Allah'ım,

Bana bütün iyi hasletleri bahşet,

İşlerimde güzel neticeler ver.

Gayelerimde ve isteklerimde beni başarılı kıl.

Evrende nehirlerin coşkun aktığı gibi akan 7 yıldızın sahibi aydınlatıcısı olan Ya Rabbim,

O yıldız onun iyilikleriyle bütün cevheri kuşatan iradesiyle işlerini yaparlar.

Allah'ım bana güzellik elbiseleri giydir,

İyilik ve güzellikler ver,

Peygamberlerin kerametlerini ve zenginlerin saadetini,

Bilgelerin ilimlerini,

Muttakilerin mutluluklarını ver.

Sen öyle Yüce bir varlıksın ki,

Senden başka ilah yoktur.

Varlıkların yegâne sebebi,

Yerin ve göğün nuru sensin Allah'ım.

Ey ululuk ve iyilik sahibi olan Allah'ım.

Ruhumu hikmet nuruyla süsle, bağış olarak benim için takdir ettiğin nimeti bana ilhak et.

Bana batılı batıl olarak göster ve bana batıla inanmaktan ve onu dinlemekten korusun.

Nefsime ilk maddenin yapısından temizle.

Şüphesiz sen ilk nedensin. Sebeplerin sebebisin.

30. Ahlaki gelişmeye yalnızca bedensel davranışlarla değil, akıl yoluyla fikri çalışmalarla ulaşılır.
31. Ahlaki felsefenin temelini eğitim ve iyi davranışlar, nihai hedefini de başka bir şeye araç olmayıp doğrudan doğruya amaç olan mutluluk oluşturmaktadır.
32. Her insanın nihai hedefi mutlu olmaktır. Bazı insanlar mutluluğu servette, bazıları maddi hazlarda, bazıları politik güçte, bazıları da bilgide aramaktadır.
33. Gerçek ve en yüksek mutluluk, bilgiyle aydınlanmaktır.
34. Ahlaki faziletler, insanın iradeli davranışlarında her türlü aşırılıktan uzak olarak iyiyi, doğruyu ve güzeli amaç edinmesidir.
35. Sıradan insanlar hissi ve biyolojik lezzetleri tercih ederler, hayatın amacının onlar olduğunu düşünürler.
36. Ahlak açısından güzel olan eylemler, işlendikleri anda haz vermemelerine, hatta elem vermemelerine rağmen, haz veren veya elemden kurtulan eylemler arasında yer alanlardır.
37. Her insan iyilik ve kötülüğe eşit yakınlıkta yaratılmıştır.
38. İyi ve kötü huylar insanda doğuştan olmayıp sonradan kazanılır.
39. İnsan iradesi ile iyiliği de kötülüğü de seçebilir.
40. İnsan ya iyi ahlaklı, ya da kötü ahlaklıdır.
41. Doğuştan getirilen yatkınlıklar etik bakımından nötrdür ve değerden bağımsızdır.
42. Mutluluk her insanın arzuladığı bir amaçtır.
43. Yetkinlik/kemal olmasından dolayı herkes mutluluğa yönelir.
44. İnsanın arzuladığı her yetkinlik ve her amaç ancak bir iyi/hayır olduğu için arzulanır.
45. Mutluluğun, iyi şeylerin en çok tercih edileni, en büyüğü ve en yetkini olduğu ortaya çıkar.
46. Yöneticilerin; toplumun mutluluğunu sağlayabilecek yeni kanunlar koyabilecek akıl yürütme ve yol gösterme yeteneğine sahip olmaları beklenmektedir.
47. Yöneticilerin erdemli bir siyaset yürüttüğü toplumun fertleri de erdemli olunca toplumsal bir ahenk meydana gelecektir.
48. İnsanların arasında oluşan sevgi ve muhabbet sayesinde; toplumun bu ahengini mutluluğa taşıyacak adalet ortaya çıkacaktır.
49. Mutluluk için ortaya atılan toplum ve siyaset şartı ne kadar önemli olsa da bunu mutlak olarak kabul edip, bireysel mutluluğu reddetmek gibi bir şey söz konusu değildir. İnsanın en yüksek iyiye, dolayısıyla da en yüce mutluluğa erişmeleri için toplumun, âlemedeki ilahi nizamı yansıtacak şekilde kurulması gereklidir.
50. İnsanların arasında oluşan sevgi ve muhabbet sayesinde, toplumun bu ahengini mutluluğa taşıyacak adalet ortaya çıkacaktır.

AHİ EVRAN

“Ahilik Teşkilatının Kurucularından ve Debbağların Piri”

1171 yılında doğdu ve Nisan 1261 yılında öldü. Gerçek kişiliği menkıbeler içinde kaybolmuş bir tarihî şahsiyettir. İran'ın Hoy kasabasında doğan Ahi Evran, kendi adıyla adlanan Ahilik Teşkilatının kurucusu olmuştur. Debbağların (dericilerin) Türkmen pir ve şeyhi, 32 çeşit esnaf ve sanatkârın lideridir.

Ahî Evran'nın doğum tarihi kesin olmamakla birlikte 1171 yılında İran'ın Hoy kasabasında dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. Hoy kasabası daha Büyük Selçuklu hükümdarı Tuğrul Bey'den beri Türkmen yerleşim bölgesidir.

Ahî Evran'ın çocukluğu ve tahsil devresi Azerbaycan'da geçmiştir. Bundan sonra Horasan ve Maverâünnehir bölgesine gelip o yöredeki büyük üstadlardan dersler almıştır. 1203 veya 1204 yılında Bağdat'a gelmiş ve burada tanıştığı Evhaddüd Din Kirmani'nin tavsiyesiyle Abbasi halifesi Nasır Lidinillah'ın kurmuş olduğu Fütüvvet Teşkilâtına katılmış ve bu teşkilatın önde gelen şeyhleriyle temas kurma imkânı bulmuş, başta Kirmani olmak üzere birçok üstadından istifade etmiştir. O dönemde Bağdat'ın ilim ve irfan merkezi olması, Ahi Evran'ın çok yönlü bir fikir adamı olarak yetişmesini sağlamıştır.

1204 yılında Anadolu Selçukluları sultanı I. Gıyaseddin Keyhüsrev, hocası Mecdüddin İshak'ı Bağdat'a Halife Nâsır'a elçi olarak göndermiştir. Mecdüddin İshak dönüşünde, Sultan I. Gıyaseddin'in isteği üzerine Halife Nâsır tarafından gönderilen Muhyiddin İbn Arabi ve Evhadüddin-i Kirmânî gibi mürid ve mutasavvıfların yanında Ahi Evran'ı da Anadolu'ya getirmiştir. Ahi Evran Kayseri'ye yerleşmiş ve Fütüvvet Teşkilâtından esinlenerek ilk Ahi Teşkilâtını burada kurmuştur. I.Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından desteklenen teşkilâtın lideri olan Debbağ Ahi Evran Kayseri'de pek çok sanatın icra edildiği sanayi sitesinde hizmet vermiştir.

1227 ile 1228 yılları arasında muhtemelen Sultan I. Alaeddin Keykubad'ın arzusuyla Konya'ya yerleşen Ahi Evran, burada da sanatını icra etmiştir. Fakat Ahilerin en büyük hamisi olan Sultan I. Alaeddin Keykubad, II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in tertiplendiği bir suikast sonucu öldürülünce, pek çok Ahi ve Türkmen cezalandırılmış, Ahi Evran da hapsedilmiştir. II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in ölümünden sonra 1245 yılında serbest bırakılan Ahi Evran, Denizli'ye geçmiştir. 1247'de, Mevlâna'nın oğlu Alaeddin Çelebi'nin Mevlâna'nın hocası Şems-i Tebrizi'nin öldürülmesinde parmağı olduğu iddiası yayılmıştır. Ayrıca Ahi Evran ile Alaeddin Çelebi'nin bu süreçte birlikte olduğu ve Mevlâna ve hocası Şems-i Tebrizi ile Ahi Evran arasında çekişme olduğu bilinmektedir. Bu olaydan sonra da Kırşehir'e gidip yerleşir ve hayatının sonuna kadar (15 yıl) burada kalır.

Ömrünün sonlarına doğru Anadolu Selçuklu Devletindeki taht mücadelelerine karışır ve II. İzzeddin Keykavus tarafını tutar. Mevlâna ve çevresi ile siyasi ihtilafa düşer. Bu ihtilafta da Mevlâna'nın oğlu Alaeddin Çelebi Ahi Evran'ın yanındadır. Mevlâna'nın diğer oğlu Sultan Veled'in, Ahi Evran'ın ölümü üzerine yazdığı rubaide geçen ay tutulmasına dayanarak 12 Nisan 1261'deki meydana gelen parçalı ay tutulması aynı zamanda Ahi Evran'ın ölüm günüdür.

Ahi Evran'ın Önemli Sözleri;

1. İşine, aşına, eşine sahip ol.
2. Hak ile sabır dileyip bize gelen bizdendir, akıl ve ahlak ile çalışıp bizi geçen bizdendir.
3. Elini, sofranı, kapını açık tut. Gözünü, dilini, belini bağlı tut.
4. Her seherde besmeleyle açılır dükkânımız.
5. Harama bakma, haram yeme, haram içme. Doğru, sabırlı, dayanıklı ol. Dünya malına tamah etme. Yanlış ölçme. Eksik tartma. Kuvvetli ve üstün durumda iken affetmesini, hiddetli iken yumuşak davranmasını bil ve kendin muhtaç iken bile başkalarına verecek kadar cömert ol.
6. Gelen gelsin saadetle, giden gitsin selametle.
7. Ahilik zengin-fakir ayrımı yapmaz. Çalışmak ve üretmek, alın teri ile kazanmak, ahilik-te bir ahlak kuralıdır. Bunun için herkesin bir mesleği ve işi olmalıdır.
8. Ahlakın bozuk olduğu toplumda yalnızlık şifadır.
9. Kalbini, kapını, alnını açık tut.
10. Ahi'nin eli, kapısı, sofrası açık olmalı; gözü, beli ve dili kapalı olmalı.
11. Münafıklar, kâfirler "Ahi" olamazlar.
12. Doğruluktan ayrılmayın, cömert olun, alçakgönüllü davranın.
13. İyi huylarınızı geliştirin, kendinizi halka adayın, insanları iyi yola yöneltin.
14. Misafirleri sevin, suçluyu affedin.

15. Dindar olun, iş sahibi olun.
16. Utanma duygusuna sahip olun.
17. Hile yapmayın, yalan söylemeyin, kusur aramayın.
18. İçki içmeyin, zinaya yaklaşmayın, livata yapmayın.
19. Zenginlere karşı minnetsiz olun.
20. Kimseye karşı düşmanlık beslemeyin, kin gütmeyin.
21. Büyüklere hürmetkâr olun, küçüklere şefkatli olun.
22. Nefisle mücadele edin.
23. Ahi; bilgili, akıllı, hoş sözlü ve yumuşak huyludur.
24. Ahilik; dürüstlük ve dayanışmayı sanatla birleştiren öğretidir.
25. Dürüstlük, insanın en büyük hazinesidir.
26. İlmsiz amel, amelsiz ilim fayda vermez.
27. Kazancı helal olmayanın sofrasında bereket olmaz.
28. Ahlakı olmayan sanatçı eksiktir.
29. İnsan, emeği kadar değerlidir.
30. Kardeşlik, aynı yolu paylaşmaktır.
31. Toplumun dirliği, esnafın doğruluğuna bağlıdır.
32. Sözünde durmayanın ticareti de güven vermez.

33. İyilik gizli yapıldığında büyür.
34. Helal lokma, kalbi nurlandırır.
35. Birlikte rahmet, ayrılıkta azap vardır.
36. İbadet, yalnız namaz değildir.
37. Adalet, terazinin doğru tartmasıyla başlar.
38. Kanaat, tükenmeyen bir servettir.
39. Gönül kırmak, Kâbe'yi yıkmaktan beterdir.
40. Emek kutsaldır, alın teriyle yoğrulur.
41. Çalışmak ibadetin bir parçasıdır.
42. Hakkı gözetmeyen, sonunda kendini kaybeder.
43. Sabırla yapılan iş bereketlidir.
44. Ahlak bozulursa, toplum çözülür.
45. Doğru söz, en sağlam kefildir.
46. Adaletin olmadığı yerde huzur barınmaz.
47. Güven, yıllarda kazanılır, bir sözle kaybedilir.
48. İnsanı yoran iş değil, haksızlıktır.
49. İnsan, gönül yaptığı kadar insandır.
50. Emek, insanın şerefidir.

MEVLANA

“Sevgi ve tasavvufun filozofu”

Bilgelerin sultanı unvanını almıştır. Bahaeddin Veled’in oğludur. 13. Yüzyılda Anadolu’da yaşamış bir tasavvufçu, ilahiyatçı ve sufi bir mistik şairdir. Mevlânâ’nın etkisi ulusal sınırları ve etnik ayrımları aşar: onun manevi mirası son yedi yüzyıldır İranlılar, Tacikler, Türkler, Yunanlar, Peştunlar, Orta Asya ve Hint Yarımadası Müslümanları tarafından büyük ölçüde takdir edilmektedir. Şiirleri dünya dillerinin çoğuna geniş çapta çevrilmiş ve çeşitli biçimlere aktarılmıştır. Mevlânâ, Amerika Birleşik Devletleri’nde “en popüler şair” ve “en çok satan şair” olarak tanımlanmıştır.

Eserlerini çoğunlukla Farsça yazmış fakat nadir de olsa bazen Türkçe, Arapça ve Yunanca da kullanmıştır. Bağlarbaşı’nda toplanan “Mesnevi” adlı eseri Fars dilinin en büyük şiirlerinden biri olarak kabul edilir. Eserleri İran’da ve Farsça konuşulan ülkelerde geniş çapta okunmaktadır. Eserlerinin çevirileri özellikle Türkiye, Azerbaycan, ABD ve Güney Asya’da çok popülerdir. Şiirleri sadece Fars edebiyatını değil, Osmanlı Türkçesi, Çağatayca, Urduca, Bengalce ve Peştuca dillerinin edebi geleneklerini de etkilemiştir.

Mevlânâ’nın bugün Afganistan toprakları içerisinde yer alan Belh kentinde, 1207 yılında doğduğu düşünülmektedir. Belh’den göç ettikten sonra, 21 yaşına geldiğinde, Anadolu Selçuklu Devleti’nin başkenti olan Konya’ya yerleşmiş ve hayatının geri kalanını burada geçirmiştir. 17 Aralık 1273 tarihinde Konya’da vefat etmiştir.

Mevlana, yaşamının büyük bir bölümünü eserlerini ürettiği ve 1273’te öldüğü Selçuklu Sultanlığı altında yaşadı. Konya’da defnedildi ve türbesi ziyaret yeri oldu. Onun ölümü üzerine müritleri ve oğlu Sultan Veled, Sema töreni olarak bilinen Tasavvuf dansıyla ünlü (Semazenler Tarikatı olarak da bilinen) Mevlevi Tarikatı’nı kurdu. Babasının yanında toprağa verildi ve kalıntılarının üzerine bir türbe dikildi.

Şems ud-Din Ahmed Eflâkî’nin 1318 ile 1353 arasında yazılmış Menâqib ul-Ârifin’indeki anlatımlar Mevlana hakkında hem söylenceler hem de gerçekler içerir ve bu biyografi dikkatle ele alınmalıdır. Örneğin, Mevlana hakkında en eksiksiz biyografinin yazarı olan Chicago Üniversitesi’nden Profesör Franklin Lewis, Mevlana’nın menkıbe biyografisi ve onun hakkındaki gerçek biyografi için ayrı bölümlere sahiptir. Mevlana yaşamını “Hamdım, piştım, yandım” sözleriyle özetlemiştir. Mevlana’nın vasiyeti; size gizlide ve açıkta Allah’tan korkmayı, az yemeyi, az uyumayı, az konuşmayı, isyan ve günahları terk etmeyi, oruç tutmayı, namaza devam etmeyi, sürekli olarak şehveti terk etmeyi, bütün yaratıklardan gelen cefaya tahammüllü olmayı, aptal ve cahillerle oturmamayı, güzel davranışlı ve olgun kişilerle birlikte bulunmayı vasiyet ediyorum. İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır.

Mevlana'nın Önemli Sözleri;

1. Bir ağaç gibi ol ve ölü yaprakların düşmesine izin ver.
2. Konu ne olursa olsun, verdiğin üzüntü ve aldığın ah bir cam parçasından daha keskin-
dir; dönüp dolaşıp üzerine basarsın.
3. Ne ben benim, ne sen sensin;
Ne ben benim, ne sen bensin.
Hem ben benim, hem sen sensin;
Hem ben benim, hem sen bensin.
Ben seninle o haldeyim ki – ey güzel sevgili!
Ben sen miyim, yoksa sen ben misin?
Bir türlü kestiremiyorum.
4. Üzülme can, doğruysan zarar gördüm deme. Bil ki iyiler mutlaka kazanır.
5. Sorunun kendinde olduğunu anlamayan insanlar, çözümünü başkalarının huzurunu boz-
makta bulur.
6. İyi insan mutluluk, kötü insan tecrübe, yanlış insan ders, mükemmel insan iz bırakır.
7. Her zevki sefa bir anlıktır.
8. Nefret ve kinin ertesi günü pişmanlıktır.
9. Her canlıya vardır ölüm; insan ölür ama asıl ölmeyen insanlıktır.
10. Sen, sende kimin misafir olduğunu bilsen hiç üzülmezdin.
11. Işıklar sönmüşse ve karanlıksa aldırma, ay ışığını seyret, sabret. Sabret ki her şey hisset-
tiğin kadar derin ve sonsuz olsun. Sabret ki her şey gönlünce olsun.
12. Seni iki şey anlatır. Hiçbir şeyin yokken gösterdiğin sabır, her şeyin varken sergilediğin tavır.
13. İyi şeylerden başka bir şey düşünme! Çünkü düşünce, suret dokumasının ipliğidir. Yani
hayattaki her şey, bir dokuma gibi insanın düşünceleri ile örülür.
14. Aldığın yara, ışığın sana sızacağı yerdir.
15. Güzellik Mevla'nın lütfudur. Nur'un yansımasıdır. Edep ise kişinin gönül aynasıdır.
16. Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol.
Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.
Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.
Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.
Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol.
Hoşgöründe deniz gibi ol.
Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.

17. Cehalet insanı çirkinleştirir.

Suskunluğum asaletimdendir.

Her lafa verilecek cevabım var elbet.

Lakin bir lafa bakarım laf mı diye,

Bir de söyleyene bakarım adam mı diye.

18. Ey oğul!

Eğer daima cennette olmak istersen, herkesle dost ol. Hiç kimsenin kinini yüreğinde tutma, fazla bir şey isteme ve hiç kimseden de fazla olma. Merhem ve mum gibi ol, iğne olma.

Eğer hiç kimseden sana kötülük gelmesini istemiyorsan, kötü söyleyici, kötü öğretici, kötü düşünceli olma. Çünkü bir adamı dostlukla anarsan daima sevinç içinde olursun. İşte o sevinç cennetin ta kendisidir. Dostlarını andığın vakit gönül bahçen çiçek açar, gül ve fesleğenlerle dolar. Düşmanlarını andığın vakit, gönül bahçen, dikenler ve yılanlarla dolar, canın sıkılır, içine pejmürdelik gelir.

19. Allah ile olduktan sonra ölüm de, ömür de hoştur.

20. Allah mermere emir vermez.

21. Allah'a şükür rızkı artırır.

22. Allah üstünlük bakımından gözyaşını şehitlerin kanı ile eş tuttu.

23. Altın ne oluyor, can ne oluyor, inci mercan da nedir bir sevgiliye harcanmadıktan, bir sevgiliye feda edilmedikten sonra.

24. Acele şeytan hilesidir, sabır ve tedbir Allah lütfü.

25. Acı su da, tatlı su da berraktır. Sakın görünüşe aldanma. Görünüşte herkes insandır ama gerçek insan hal ehli olandır.

26. Allah der ki; kimi benden çok seversen onu alırım ve ekler, onsuz yaşayamam deme, seni onsuz da yaşatırım ve mevsim geçer, gölge veren ağaçların dalları kurur, sabır taşar, canından saydığın yar bile bir gün el olur. Aklın şaşar dostun düşmana dönüşür. Düşman kalkar dost olur. Öyle garip bir dünya. Olmaz dediğin ne varsa olur. Düşmem dersin düşersin. Şaşmam dersin şaşarsın. En garibi de budur ya, öldüm der durur yine de yaşarsın.

27. İnsanın kalbinde öyle saklı şeyler vardır ki verdikçe çoğalır. Bu hazinenin başında sevgi gelir. Bir dostun bir dosta verebileceği hediyelerden bazıları şunlardır:

Gönlü rahatlatacak bir tebessüm.

Kalbe kuvvet veren tatlı bir söz.

Morali düzeltecek bir takdir.

Neşesini yerine getirecek bir şaka.

Kızgınlığını söndürecek hoşgörü.

Hoşa gidecek bir güzel davranış.

Allah'ın rahmetini çekecek bir hayır duası.

28. Ey gönül. Bir sürü dostlarının yanında, elbette ki düşmanların da olacak ama imtihan bu ya, onca düşmanın varken seni dostun vuracak.
29. İnsanın sözü hikmet, bakışı ibret, susması ders olmalıdır.
30. Üzülme! Bir yandan korku, bir yandan ümidin varsa, iki kanatlı olursun. Tek kanatla uçulmaz zaten. Sodayla kilime vuranın gayesi, kilimi dövmek değil, kilimin tozunu almaktır. Allah sana sıkıntı vermekle tozunu, kirini alır. Niye kederlenirsin? Taş taşlıktan geçmedikçe parmaklara yüzük olamaz, yüzük olmak dileyen taş ezilmeyi, yontulmayı göze almalıdır.
31. Mutluluğu seninle bulan senindir, gerisi misafir.
32. Dilini terbiye etmeden önce, yüreğini terbiye et. Çünkü söz yürekten gelir, dilden çıkar.
33. Zor diyorsun, zor olacak ki imtihan olsun.
34. Edepli edebinden susar, edepsiz ben susturdum zanneder.
35. Çalınan her kapı hemen açılsaydı, ümidin, sabrın ve isteğin derecesi anlaşılmazdı.
36. Her şeye canını sıkma ey gönül, ne bu defter kalıcı nede bu ömür.
37. Şikayetçi kötü huyludur. İyi huylu şikayet etmez tahammül eder.
38. İyi değilim demek ne haddimize, şükürler olsun her halimize.
39. Sevdiklerinize gül verin, gülünüz yoksa gülüverin.
40. Sıkıntı yok efendiler, dert insana yol gösterir.
41. Üzülme, çünkü Yaradan umudu en çaresiz anlarda gönderir.
42. Her şey, neye layıkse ona dönüşür.
43. Kula bela gelmez, Hak yazmadıkça, Hak bela yazmaz kul azmadıkça.
44. Bir insanın nasıl güldüğünden terbiyesini, neye güldüğünden akıl seviyesini anlarsın.
45. Seni seveni zehir olsa yut. Seni sevmeyeni bal olsa unut.
46. Aşk; sandığın kadar değil, yandığın kadardır.
47. Unutma senin için başkalarından vazgeçen, bir gün mutlaka başkası için senden vazgeçer.
48. Köpeklerin kardeşliği, aralarına kemik atılana kadardır.
49. Kusur bulmak için bakma birine, bulmak için bakarsan bulursun. Kusuru örtmeyi marifet edin kendine, işte o zaman kusursuz olursun.
50. Niye üzülüp ağlarsın can, bırak sevmeyen gitsin. Dua et Rabbin seni terk etmesin. İşte O, terk ederse gerçekten bitersin.

HACI BEKTAŞ VELÎ

“Bektaşî yolunun öncüsü-İslam Filozofu”

1209-1271 yılları arasında yaşamış, Horosan Nişabur doğumludur. Horasanlı bir İslam âlimi, mutasavvıf, evliya, seyyid ve filozoftur. Alevi-Bektâşiliğin fikir ve isim öncülerindendir ve “gönüller sultanı” ve “dervişlerin dervişi” olarak da anılır. Aleviler arasında ezoterik, akılcı ve hümanist bir İslam anlayışını temsil ettiği için saygı görür. Alevi ve Bektâşî toplulukları, öğretilerinin kaynağı olarak kabul ettikleri Bektâşî yolunu Hak-Muhammed-Ali yolu sayarlar. Anadolu Selçuklu döneminde öne çıkan ve Anadolu’daki Türk göçebe kültürü üzerinde önemli etkiler bırakan şahsiyetlerden biridir.

Horasan Melametiliğinin önde gelen temsilcilerinden Yusuf Hemedani’nin öğrencisi Hoca Ahmed Yesevi tarafından kurulmuş olan Yesevîlik tarikatının Anadolu’daki en faal uygulayıcısı konumunda 13. yüzyıl Anadolu’sunun İslamlaşma sürecine önemli katkılarda bulunarak “Horasan Erenleri” olarak anılır. Hoca Ahmed Yesevî (1103-1165)’nin öğretilerini takip etmiştir. Bundan dolayı Yesevî’nin halifesi olarak kabul edilmektedir. Anadolu’ya geldikten sonra kısa zamanda tanınarak kıymetli talebeler yetiştirdi. Hacı Bektâş Velî kendisinin de bağlı olduğu “Ahilik Teşkilâtı” ile, Osmanlı Devleti’nin kuruluş devrinde Anadolu’da sosyal yapının gelişmesinde önemli katkılarda bulunmuştur. Hayatının büyük bir kısmını Suluca karahöyük’te (Hacıbektaş) geçiren Hacı Bektâş Velî, ömrünü de burada tamamlamıştır. Mezarı, Nevşehir iline bağlı Hacıbektaş ilçesinde bulunmaktadır.

Bektâş o yüzyılda mesnevîleri ve gazelleriyle bütün tasavvuf âleminde saygıyla anılan Mevlana Celâ’ed-Din-i Rumi’ye bazı sualler sormak için müridi Baba İshak Kefersudî’yi Konya’ya gönderdi. Şeyh İshak Konya’da Mevlana’nın yanına vardığında onu zikr’üs-sema’yla meşgul buldu. Mevlânâ ise keşf ve keramet yoluyla sorulara önceden vâkıf olduğundan daha Şeyh İshâk’ın sorularını sormasına fırsat tanımadan bir dörtlük şeklinde başka sorular yöneltmek suretiyle yanıt verdi. Şeyh İshak kendisini, sualin ve mısraların zahirinde yatan amacın yanıtını almış addetmek suretiyle geri dönerek keyfiyeti Hacı Bektaş’a nakletti. Selçuklu Sultanları arasındaysa Süleyman’dan başka Şîî olan bilinmemektedir. Bir başka rivayete göre ise bu “Şiilik Hareketleri” Hacı Bektaş’ın şahsiyetinde değil de ona tâbî olanlara mahsustu. Şekayık’a göre Hacı Bektaş’ın Şeyh İshak gibi diğer müritleri arasında da “Melihimde-i Bâtıniyye” itikadını paylaştan pek çok dervişler mevcuttu. Osmanlı Sultanları ile halk tarafından da sevildi ve hürmet gördü. Osmanlı Ordusunda yeniçeriler Bektaşîlik kurallarına göre yetiştirilirdi. Bu nedenle Yeniçerilere tarihte Hacı Bektaş Velî çocukları da denirdi. Ocağın banisi Hacı Bektaş Velî olarak kabul edilirdi. Seferlere giderken yanlarında daima Bektaşî dede ve babaları eşlik ederlerdi. Bugün Balkanların her köşesine Bektaşîliği yeniçeriler taşımıştır. Hacı Bektaş Velî’nin sohbetlerini takip ederek onun tarikatına bağlananlara ise “Bektaşî” adı verildi.

Hacı Bektaş Veli'nin Önemli Sözleri;

1. İncinsen de incitme.
2. Kadınlarınızı okutunuz.
3. Düşmanınızın dahi, insan olduğunu unutmayın.
4. Dili, dini, rengi ne olursa olsun, iyiler iyidir.
5. Şeriatta şu senindir, bu benim
Tarıkatta hem senindir, hem benim
Hakikatte ne senindir, ne benim
Zerre dahi Mevla'nındır her daim
6. En yüce servet ilimdir.
7. İlimle gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.
8. Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu.
9. Eline, beline, diline hâkim ol. Aşına, eşine, işine sahip ol. Elin açık, gönlün açık, sofran açık olsun. Ayıpları ört, sırları tut, öfkeni de yut.
10. Bir olalım, iri olalım, diri olalım.
11. Çalışmadan geçinenler bizden değildir.
12. Doğruluk dost kapısıdır. Doğruluk yüz aklıdır.
13. Hiçbir milleti ve insanı ayıplamayın.
14. Nefsine ağır geleni, kimseye tatbik etme.
15. Okunacak en büyük kitap insandır.
16. Oturduğun yeri pak et, kazandığın parayı hak et.
17. Yolumuz ilim, irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur.
18. Erkek dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde,
Hakk'ın yarattığı her şey yerli yerinde.
Bizim nazarımızda, kadın erkek farkı yok,
Noksanlıkla eksiklik, senin görüşlerinde.
19. Edep, erkâna bağlıdır, ayağımız başımız,
Güllerden koku almıştır, toprağımız taşımız,
Soframızda bulunan, lokmalar hep helaldir,
Yiyenlere nur olur, ekmeğimiz aşımız.
20. Hararet nar'dadır, sac 'da değildir.
Keramet sendedir, tac'da değildir.
Her ne arar isen, kendinde ara,
Kudüs'te, Mekke'de, Hac 'da değildir.

21. İman bir hazine, iblis bir hırsız, akıl ise hazinedardır. Hazinedar giderse, hırsız hazineyi çalar.
22. Sevgi varken nefret niye,
Barış varken savaş niye,
Kardeşlik varken didişmek niye,
Dostluk varken düşmanlık niye,
Hoşgörü varken bağnazlık niye,
Özgürlük varken tutsaklık niye,
Adalet varken haksızlık niye.
23. Marifet nefsi silmek değil, bilmektir.
24. Âdem âlem içinde, âlem de âdem içinde.
25. Beş şey bahtiyarlığın delilidir: Doğru sözlülük, doğru düşünce, doğrularla beraberlik, doğru kalplilik, ailesi için helal kazanç peşinde olmak.
26. El, gövdede kaşınan yeri bilir. Dert bizde, derman ellerimizdedir, ararsan bulursun.
27. Akıllı insanın üç askeri vardır; sabır, utanmak ve kanaat.
28. Bilmek istersen anı
Can içinde ara canı
Geç canından bul anı
Sen seni bil sen seni
29. Karşısındaki insanın iyi olmasını isteyen, önce kendisi iyi olmalıdır.
30. Kimsenin ekmeğini yeme, kendi ekmeğini kimseden esirgeme.
31. Elin açık, gönlün açık, sofran açık olsun.
32. Ayıpları ört, sırları tut, öfkeni de yut, hamd et.
33. Eğer insan isen ölmezsin, korkma.
34. Allah ile gönül arasında perde yoktur.
35. Allah'ın sakının dediğinden sakınmak gerekir. Sakınmamak, O'na inanmamaktır. İnsan olanlar, kendilerini bilenler ve Allah'ın yasaklarından sakınanlar.

36. Araştırma açık bir sınavdır.
37. Arifler hem arıdır, hem arıtıcı.
38. Benim Kâbe'm insandır.
39. Biz dile ve söze bakmayız; öze ve hale bakarız.
40. Bunların adı Yeniçeri olsun. Cenabı Hak yüzlerini ak, pazılarını kuvvetli, kılıçlarını keskin, oklarını tehlikeli, kendilerini daima galip buyursun.
41. Gönlün, elin ve sofran açık olsun.
42. Kendini temizleyemeyen başkasını temizleyemez.
43. Eskiye terk cahile ölüm, arife ise doğumdur.
44. Sevgi ve acıma insanlık, hiddet ve şehvet ise hayvanlıktır.
45. Dört türlü cömertlik vardır. Mal cömertliği zengin olanlara; ten cömertliği gazilere; gönül cömertliği ariflere; can cömertliği âşıklara mahsustur.
46. Eline/yurduna, beline/soyuna, diline/Türkçe'ne hâkim/sahip ol.
Aşına, eşine, işine sahip ol.
Elin açık, gönlün açık, sofran açık olsun.
Ayıpları ört, sırları tut, öfkeni de yut.
Eline, beline, diline sahip olacaksın.
Eşine, işine, aşına sadık kalacaksın.
Seveceksin, sevdireceksin, sevindireceksin ve haddini bileceksin.
47. Sevgi muhabbet kaynar, yanan ocağımızda
Bülbüller şevke gelir, gül açar bağımızda
Hırslar, kinler yok olur, aşkla meydanımızda
Aslanlarla ceylanlar, dosttur kucağımızda
48. Eğer bir insan hem çalışkan hem de akıllı ise takdir et.
Çalışkan fakat akıllı değil ise dikkat et.
Akıllı fakat tembel ise ikaz et.
Hem akılsız hem tembel ise terk et.
49. Eğer insan isen ölmezsin, korkma!
50. İnsanlığı sevgiye, iyiliğe ve barışa davet et.

İBN HALDUN

“İlk Müslüman Sosyolog”

Mayıs 1332, Tunus - Mart 1406, Kahire, modern tarih yazımının, sosyolojinin ve iktisadın öncülerinden kabul edilen 14. yüzyıl düşünürü, devlet adamı ve tarihçisidir. Ayrıca İslam aleminde Liberalizm ilkelerini kitaplarında bulunduran ilk Müslüman düşünür. Köklü bir aileden geldiği için iyi bir eğitim aldı. Tunus ve Fas'ta devlet görevlerinde bulunduktan sonra Gırnata ve Mısır'da çalıştı. Kuzey Afrika'nın o dönem istikrarsız ve entrikalarla dolu siyasal yaşamı 2 yıl hapiste yatmasına neden oldu. Bedevi kabilelerini çok iyi tanımasından dolayı aranan bir devlet adamı ve danışman oldu. Mısır'da 6 defa Maliki kadılığı yaptı. Şam'ı işgal eden Timur ile görüşmesi bir fatih ile bir bilgenin ilginç buluşması olarak tarihe geçti.

Siyasal yaşamdan çekildiği dönemlerde adını tarihe geçiren 7 ciltlik dünya tarihi Kitâbu'l-İber ve onun giriş kitabı olarak düşündüğü Mukaddime'yi yazdı. Eseri, Arap dünyasında etki yaratmasa da Osmanlı tarih anlayışını derinden etkilemiştir. Başta Katip Çelebi, Naima ve Ahmet Cevdet Paşa olmak üzere Osmanlı tarihçileri Osmanlı Devleti'nin yükseliş ve çöküşünü pek çok defa onun teorileriyle analiz etti. Arap dünyasında yeniden keşfedilmesi ancak Arap milliyetçiliğinin gelişmeye başlaması ile oldu. 19. yüzyıldan itibaren ise Avrupalı tarihçiler tarafından keşfedildi ve eserleri büyük takdir gördü. Öyle ki Toynbee, aradan geçen yüzyıllardan sonra onun için şöyle dedi: “Herhangi bir zamanda, herhangi bir ülkede, herhangi bir zihin tarafından yaratılmış en büyük tarih felsefesinin sahibi.”

İbn Haldun'un yaşamı çok iyi belgelenmiştir. Hayatı hakkındaki en önemli kaynak, kendi yazdığı otobiyografisi Et-Ta'rif adlı eserdir. Bu eserde hayatına ilişkin çeşitli dokümanlar ayrıntılı şekilde aktarılmıştır. Bununla birlikte otobiyografisi, özel hayatı ve ailesinin geçmişi hakkında çok az bilgi içerir. Endülüste yaşayan ve Beni Haldun olarak anılan bir aileden olup, 1332'de (Hicri 732) Tunus'ta doğdu. Endülüste önemli devlet görevlerinde bulunan ailesi, 13. yüzyılın ortalarında Endülü'sün Kastilya kralı III. Ferdinand tarafından ele geçirilmesinden sonra Tunus'a göç etti. Ailesi Tunus'taki Hafsi hanedanının yanında resmî hizmetlerde bulundu. Buna karşın İbn Haldun'un babası ve dedesi politik hayattan çekilmiş ve kendilerini mistik bir hayata vermişti. Kendisi gibi tarihçi olan kardeşi Yahya İbn Haldun, Abdülvadi hanedanı üzerine bir kitap yazmış ve sarayın resmî tarihçisi olmak isteyen bir rakibi tarafından suikasta uğramıştı.

Özgeçmişinde İbn Haldun, kökeninin İslam Peygamberi Muhammed zamanındaki Yemenli Arap kabilelerinden Hadramut'a kadar uzandığından ve ailesinin İslami fetih başarılarında İspanya'ya geldiğinden bahseder. Kökenini dayandığı Vail bin Hacer, Muhammed'i ziyaret etmiş, hayır duasını almış ve ondan 70 hadis rivayet etmiş bir sahabedir. İbn Haldun'un ailesi 8. yüzyıl sonlarında Yemen'den Endülüse göç etmiş ve 12. yüzyılda Endülü'sün İspanya kralı Ferdinand tarafından ele geçirilmesinden sonra Tunus'a göç etmiştir. “Haldun” aile isminin kökeni, öncülleri Osman bin Halid'ten gelir. Halid ismi Yemen halkının âdeti gereği vav ve nun harfleri eklenerek Haldun biçimine dönüşmüştür. Ben-i Haldun ailesi, birkaç kuşak boyunca Endülü'sün Carmona ve Sevilla bölgelerinde yaşamıştır.

İbn Haldun, otobiyografisinde “ve bizim ecdadımız, Hadramutlu Yemen Araplarından, Arapların en tanınmış, en saygınlarından olan Vail bin Hacer’den gelmektedir” der. Buna karşın biyografi yazarı Muhammed Abdullah Enan bu iddiayı sorgular ve İbn Haldun’un ailesinin o dönemde sosyal statü kazanabilmek için Arap kabilelerinden olduğunu iddia eden Mula-dilerden olabileceğini öne sürer. Enan, aynı zamanda bazı Berberi grupların da kendilerini Arap bir ecdada dayamak için aldatıcı ve abartılı bir çabaya girdiklerini ayrıntılı şekilde belgeler. Bu çabanın altında yatan nedenin politik ve sosyal nüfuz elde etme arzusu olduğunu belirtir. Başka bir görüşe göre ise, İbn Haldun doğduğu yerdeki yerli çoğunluk gibi aynı Berberi atalardan gelmektedir. Bu görüşe göre, Berberi kabilelere duyduğu hayranlık ve saygı yaşadığı dönemin geleneksel bakışına pek uymuyordu. Ayrıca eserlerinde Berberilere ayırdığı yer ve Araplarla karşılaştırmalarında iğneleyici ifadeler kullanması ve Mağrip’in dışındaki olaylara ve devletlere oldukça ilgisiz kalması onun Berberi olabileceğine dair varsayımlar üretilmesini sağlamıştır. Muhammed Hozien bu düşünceye “İbn Haldun’un ailesi Berberi olabilir, bununla birlikte ataları zamanında Endülüs’ten ayrılıp Tunus’a gelmişler ise atalarının Arap olduğunu iddia etme ihtiyacı duymazlardı. Çünkü Endülüs’te hüküm süren Muvahhidler ve Murabıtlar da Berberi idiler ve İbn Haldun Berberi kökenini inkâr etmeyi düşünmezdi” ifadeleriyle karşı çıkar. İbn Haldun’un en önemli eseri olarak kabul edilen Mukaddime’nin en iyi denilebilecek çevirisini yapan Rosenthal ise bu konuda şöyle der: “Her ne kadar yazarımızın kişiliğindeki Berberi ve İspanyol katkıların sonradan işe karışmış olması mümkün olsa da, akliselim, onun uzak geçmişten gelen Arap kökenine kuşku ile bakmamıza izin vermez.”

İbn Haldun’un dedesi, Tunus’ta Hafsi sarayında vezirdi. Babası Muhammed Vabili kendini İslami ilimler ve edebiyata adanmış birisi idi. İlk öğretmeni babası oldu, öğrenimine ondan aldığı derslerle ve Kur’an’ı ezberleyerek başladı. Ailesinin konumu sayesinde Tunus’taki en iyi öğretmenlerden eğitim alma olanağına kavuştu. Kaliteli bir Arap eğitimi olan, Kur’an, Arap dilbilimi, Hadis ve Fıkıh eğitimi aldı. O dönemin tanınmış kıraat âlimi olan Şeyh Abdullah Muhammed bin Bezzal-i Ensari’den “Kur’an’ı Arapçanın yedi lehçesine göre yedi şekilde okumayı” (Kıraat-ı Seba) öğrendi. Şatibiyye ve Raiyye kasidelerini ezberledi. Kendi anlatımına göre Kur’an’ı 21 defa yedi kıraat üzerine hatmetti. Arap dili ve edebiyatını babasının dışında Şeyh Muhammed el-Arabi el-Hasayidi, Şeyh Muhammed Şevvaş el-Mezazi ve Şeyh Ebu Abbas Ahmed bin Kassar’dan öğrendi. Edebiyat ilmini Şeyh Ebu Abdullah bin Bahr’dan okudu ve onun tavsiyesiyle Muallekâtı (İslam dan önce Kâbe duvarına asılı olan yedi kaside), Mütenebbî’nin şiirlerini ve 10. yüzyıl şiirlerinin büyük bir derlemesi olan Egani kitabını okudu ve bazılarını ezberledi. Fıkıh ve hadis ilmini Şeyh Şemsettin Ebi Abdullah Muhammed bin Cabir, Şeyh Ebu Abdullah Muhammed bin Abdullah Ceyyani ve Şeyh Ebu Kasım Muhammed Kusayr’dan öğrendi. O dönemin ileri gelen aydınlarından olan Şeyh Ebu Abdullah Muhammed bin Süleyman Satti, Şeyh Muhammed bin İbrahim Eyli ve Kadı Şeyh Ebu Abdullah Muhammed bin Abdüsselam’ın meclislerine katılıp her birinden icazet aldı. Böylece hem akli hem nakli bilimlerde kendini geliştirdi. Ayrıca matematikçi ve filozof olan el-Âbilî’den (1282/3-1356) matematik, mantık ve felsefe eğitimi aldı, İbn Rüşd, İbn Sina, Fahreddin Razi ve Şerafeddin el-Tusi’nin eserlerini okudu. 17 yaşında iken üç kıtayı ve bu arada Tunus şehrini de etkisi altına alan Büyük Veba Salgınının da ailesini kaybetti.

İbn Haldun'un Önemli Sözleri;

1. İnsan alışkanlıklarının çocuğudur.
2. Geçmişler geleceğe, suyun suya benzemesinden daha çok benzer.
3. Peygamberler bile başkalarını yenmek için, kendileri gibi düşünen ülkü arkadaşları bulmak zorundadırlar.
4. Âlimler, ahmak kimsenin şeyhe ihtiyacı olduğunu, akıllı ve zeki kimsenin ise şeyhe ihtiyacı olmadığını, kitabın ona yeteceğini söylemişlerdir.
5. Geometri zekâyı aydınlatır ve aklı doğru yola sokar. Onun bütün kanıtları açık ve düzenlidir. Bu nedenle sürekli geometriye başvuran bir aklın hataya düşmesi çok nadirdir. Buna göre de geometri bilen kişi zekâ kazanır. Eflatun'un kapısında aşağıdaki sözlerin yazılı olduğu nakledilir. "Geometrici olmayan evimize giremez."
6. İnsan beyni değirmen taşına benzer. İçine yeni bir şeyler atmazsanız kendi kendini öğütür durur.
7. Akletmek Müslümanlar tarafından terk edildi ve bu yüzden zelil bir hale düştüler.
8. Merhamet, masum olduğu için her kalbe misafir olmaz.
9. Devlet askerle korunur, asker parayla beslenir, para vergiyle sağlanır, vergi ülkenin mamurluğuyladır. Ülkenin mamurluğu adaletledir.
10. Adaletsizlik medeniyeti mahveder.
11. Hak hükümdarın dinindendir.
12. Devletler de insanlar gibidir; doğar, büyür ve ölürler.
13. Fazla tevazu gösterenler, vasat insandan nasihat dinlerler.
14. Her akıl, gücünün yetmediği ve idrak edemediği şeyleri inkâr eder.
15. Bilim, ancak emek ve süreklilikle kalıcı olur.

16. Şan ve ihtişama tek başına sahip olmak, mülkün tabiatındadır, bir tek kişinin iradesi, bütün kesimlere egemen kılınır. İktidar, devlete dönüşür. Devlete dönüşmek, rahatlık getirir, asabiyet çözülür, coşku kaybolur. Merasim devleti haline gelinir, konfora dalınır, israf artar. Devletin her köşesi, asabiyet mensupları arasında pay edilir. Devletin her köşesi, asabiyet mensuplarının har vurup harman savurduğu şahsi çiftliklerine dönüşür. Devletin manevi temeli ganimetçiliğe kayar. Kendi çıkarları için dini asabiyeti istismar ederler. Sahtekârlık yaparlar. Devlet tevessül eder. Yani kokuşur. Milletin devleti kaybolur. Kamusal ruh yok olur. Devlet bir güruhun olur. O güruhun menfaati, devletin menfaatinin önüne geçer. Devlet o güruhu koruma ve kollamaya yönelir. Makam, atama, şan, rütbe ve terfiden başka hiçbir şeyi gözü görmeyen asalaklar türer. Devletin hazinesine üşüşme olur. Millet bu asalakları doyurmak için elinde avucunda ne varsa verir. Vergi, mahsul bu asalaklar hepsini doymaz bir iştahla yer yutar. Devletin kasası, açıldıkça açılır. Açıkları kapatmak için yeni vergiler koyulur, borçlanmaya gidilir. Devleti elinde tutan topluluk acze düşer. Mahv ve zeval vakti gelmiştir. Sonun başlangıcıdır.
17. Kıtlik zamanlarında insanları açlık değil, alışmış oldukları tokluk öldürür.
18. Bir görüşe ve bir inanca bağlılık ve taraftarlık insanın ruhuna işledi mi kendi isteğine uygun düşen haberleri iştirir iştirmez hemen kabul eder. Bu temayül ve taraftarlık insanın basiret gözünü örter, tenkit ve tetkikte bulunmasını engeller.
19. Çocuklarınızı terbiye etmeye çalışmayın. Zira zaten size benzemeyeceklerdir. Kendinizi terbiye edin yeter.
20. Devlet asabiyetle kurulur, fakat sadece asabiyetle devam edemez. Devletin bir felsefesi, ideali, doktrini, akılcı bir programı olmalıdır.
21. Tarih, felsefenin bir alt dalıdır. Sebepler var ortada, tecrübe aktarımıdır.
22. Özgür olan insan kime ait olduğuna bakmaksızın düşüncüyü savunur. Köle olan ise düşüncesinin ne olduğuna bakmaksızın kişiyi savunur.
23. Devlet doğal olarak iktidardakileri zengin ve gösterişli yaşam sürmeye sürükler. İktidarda yaşam olanakları çoğalır, yaşam koşulları değişir. Egemenlerin dağıttıkları ücret ve ödüllere ilişkin giderleri artar. Zamanla gelirler, giderleri karşılayamaz olur.
24. İnsan ancak bir toplum içerisinde ve toplumsal olarak var olur. Toplum, insanların yalnız belli mekânda bir arada yaşamaları değil, aynı zamanda bir düzen içinde yaşamalarıdır.
25. İnsanların bir araya gelerek cemiyetler halinde yaşamalarına yol açan iki faktörden biri iktisadi, diğeri emniyetle ilgili hususlardır.

YUNUS EMRE

“Türkçe Şiirinin Önderi-Türk Filozofu”

Anadolu’da yetişmiş Türk şair ve mutasavvıf. 13. yüzyılın son yarısı ve 14. yüzyılın başlarında yaşamış Türkmen bir derviş olan Yunus Emre, Anadolu’da Türkçe şiirin öncüsüdür. Tarihî şahsiyeti hakkındaki bilgiler yetersizdir ve hatta birbirini yalanlayıcı niteliktedir; ayrıca menkıbevi unsurlarla da karışmıştır. Yunus Emre hakkında biyografik bilgi veren velayetnameler ile manzum şiirler dışında temel kaynak bulunmamaktadır. Yunus Emre, 1240 yılında Sarıköy’de doğmuştur. Şiirlerindeki bilgilerden evli ve İsmail adında bir oğlunun olduğu anlaşılmaktadır. İyi bir medrese eğitimi almış olması olağandır. İyi derecede Farsça, Arapça bilmektedir. Bazı beyitlerinden Maraş, Kayseri, Tebriz, Nahçıvan, Yukarı Azerbaycan, güneyde Bağdat ve Şam’ı dolaştığı anlaşılmaktadır. Tapduk Emre, Yunus Emre’nin mürididir; Yunus, divanının 17 ayrı beytinde bunu dile getirmiştir. Tapduk Emre, Yunus Emre’yi Nallıhan’daki zaviyesinde yetiştirmiştir. Yunus Emre, resmî yazışma ve edebiyat dilinin Farsça olduğu, ilmî eserlerin Arapça yazıldığı bir dönemde yetişmiş bir geçiş dönemi şairidir. Bu yüzden eserlerinde yerine göre Türkçe, Arapça, Farsça sözler kullanmış, hatta bazen üç dilden de sözcükler kullanmıştır. Yunus, 13. yüzyılda Anadolu sahasında Oğuz Türklerinin konuşup yazdığı yazı dilinin en önemli temsilcisidir. Eski Anadolu Türkçesi de denilen bu şiivenin oluşumunda; kullandığı kelime ve ifade kalıpları, mecazlar ve terimlerle Türkçenin edebileşmesi yolunda bir dönüm noktası olmuştur. Şiirlerini genel olarak hece ölçüsüyle yazmakla birlikte, hece ölçüsüne uyan aruz vezinleriyle de şiir söylemiştir. Tek heceli dil olan Türkçe ile aruz vezni uyum sağlamadığından ister istemez aruz hataları oluşmuştur. Kimi zor kavramları Türkçe kelimelerle rahatlıkla ifade edebilen Yunus Emre, bu özelliğiyle kendisinden sonra yetişecek şairlerin öncüsü olmuştur. Yaşadığı asırda başlattığı millî tarz, takipçileriyle gelişerek sürmüştür.

Yunus Emre’nin Risaletü’n-Nushiyye adlı tasavvufi bir mesnevisi ile Divan’ı Türkiye Türkçesinin en önemli metinleri olarak kabul görmektedir. Yunus Emre, yaklaşık 1320 yılında, 82 yaşında ölmüştür. Ancak, nereye defnedildiği kesin olarak bilinmemektedir. Yunus’tan bahseden çeşitli kaynaklar, mezarının Sarıköy’de olduğunu söylemektedir.

UNESCO, Yunus Emre’nin yaklaşık 750. doğum yılı olan 1991 yılını “Uluslararası Yunus Emre Yılı” ilan etmiştir.

Yunus Emre'nin Önemli Sözleri;

1. Hak bir gönül verdi bana,
Ha demeden hayran olur.
2. Nice tahta çıkanlar yere düştü,
Nice "ben" diyene sinek üşüştü.
3. Bir kez gönül yıktın ise
O kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi
Elin yüzün yumaz değil
4. Yar-ı sadık bilir halden,
Aşk dersini alır gülden.
Karşılıksız ta gönülden,
Sevenlere selam olsun

Yeşerip sevgi gülşeni,
Kuşatsın ruhu, bedeni,
Bir gül için bin diken,
Sevenlere selam olsun.
5. Cümleler doğrudur sen doğru isen
Doğruluk bulunmaz sen eğri isen
6. Geldi geçti ömrüm benim
Şol yel esip geçmiş gibi
Hele bana şöyle gelir
Bir göz açıp yummuş gibi

Miskin âdemoğulları
Ekinlere benzer gider
Kimi biter kimi yiter
Yere tohum saçmış gibi

Bu dünyada bir nesneye
Yanar içim göynür özüm
Yiğit iken ölenlere
Gök ekini biçmiş gibi

Yunus Emre'm bu dünyada
İki kişi kalır derler
Meğer Hızır İlyas ola
Ab-ı Hayat içmiş gibi

7. Söz var gönlü sevindirir,
Söz var tanıdığı yabancı eder.
Söz kişiyi yüceltir veya alçaltır.
8. Derviş Yunus bu sözü eğri, buğru söyleme
Seni sığaya çeken bir Molla Kasım gelir
9. Çiçeklerle hoş geçin,
Balı incitme gönül.
Bir küçük meyve için,
Dalı incitme gönül.
Mevla verince azma,
Geri alınca kıзма,
Tüten ocağı bozma,
Kulu incitme gönül.
Dokunur gayretine,
Karışma hikmetine,
Sahibi hürmetine,
Kulu incitme gönül.
Sevmekten geri kalma,
Yapan ol, yıkan olma,
Sevene diken olma,
Gülü incitme gönül.
10. Bu dünyanın misali benzer bir değirmene,
Gaflet onun sepeti bu halk öğünen dane.
11. Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni
12. İlim ilim bilmektir.
İlim kendini bilmektir.
Sen kendini bilmezsın,
Ya nice okumaktır.
13. Biz dünyadan gider olduk
Kalanlara selam olsun
Bizim için hayır dua
Kılanlara selam olsun

Ecel büke belimizi
Söyletmeye dilimizi
Hasta iken halimizi
Soranlara selam olsun

14. Taştın yine deli gönül
Sular gibi çağlar mısın
Aktın yine kanlı yaşıım
Yollarımı bağlar mısın
15. Mal sahibi mülk sahibi
Hani bunun ilk sahibi
Mal da yalan, mülk de yalan
Var biraz da sen oyalan
16. Bir hastaya vardın ise
Bir içim su verdin ise
Yarın anda karşı gele
Hak şarabın içmiş gibi
17. Çıktım erik dalına
Anda yedim üzümü
Bostan ıssı kakıyıp
Der ne yersin kozumu
- Yunus bir söz söylemiş
Hiçbir söze benzemez
Münafıklar elinden
Örttü mana yüzünü
18. Ben gelmedim davi için,
Benim işim sevi için,
Dostun evi gönüllerdir,
Gönüller yapmaya geldim.
19. Gelin tanış olalım,
İşi kolay kılalım,
Sevelim, sevelelim,
Dünya kimseye kalmaz.
20. Gönül çalab'ın tahtı,
Çalab gönüle bahtı,
İki cihan bedbahtı,
Kim gönül yıkar ise.
21. Bu sabah sinlere/mezarlara vardım,
Toprağa düşmüş tenleri Hakk'a ulaşmış canları,
Görmez misin sen bunları,
Nevbet bize gelmiş yatar.
22. Ben sevdiğimi demez isem,
Sevmek derdi boğar beni.
23. Benim uçmak neme gerek,
Her giz gözüm ona bakmaz.
24. Benlik davasını bırak
Muhabbetten olma ırak
Sevgi ile dolsun yürek
Hoşgörülü olmaya bak
25. Cennet cennet dedikleri
Üç köşkle birkaç huri
İsteyene ver onları
Bana seni gerek seni
26. Dilim marifet söyler,
Gönlüm hiç kabul etmez.
Yunus eksikliğini Allah'a arz eyle,
O'nun keremi çoktur, sen ettiğin ol etmez.
27. Aşk makamı Alidir,
Yunus sözünde yalan,
Görmedi mümin olan,
Marifet yoksuludur.
28. Varsam bir amile,
Amel eden birisine,
Sorsam halimi,
Acep Allah bize kulum diye mi.
29. Âşıklar ölmez, döner gönlüm bana öğüt
verir çok,
Âşık olan gönül, aşktan usanmaz,
Yunus bu tevhide garg oldu gitti,
Geri gelmekliğe akli dirilmez.
30. Dağlar ile taşlar ile
Çağırayım Mevla'm seni
Seherlerde kuşlar ile
Çağırayım Mevla'm seni
- Gökyüzünde İsa ile
Tur Dağı'nda Musa ile
Elindeki asa ile
Çağırayım Mevla'm seni
- Derdi pek çok Eyüp ile
Gözü yaşlı Yakup ile
Ol Muhammet mahub ile
Çağırayım Mevla'm seni
- Yunus okur diller ile
Ol kumru bülbüller ile
Hakkı seven kullar ile
Çağırayım Mevla'm seni

31. Benim adım dertli dolap
Suyum akar yalap yalap
Böyle emreylemiş Çalap
Derdim vardır inilerim
Ben bir dağın ağacıyım
Ne tatlıyım ne acıyım
Ben Mevlaya duacıyım
Derdim vardır inilerim
Suyum alçaktan çekerim
Dönüp yükseğe dökerim
Görün ben neler çekerim
Derdim vardır inilerim

32. İşte bu söze hak tanıktır
Bu can gövdeye konuktur
Bir gün ola çıka gide
Kafesten kuş uçmuş gibi

33. Elif okuduk ötürü
Pazar eyledik götürü
Yaratılmışı hoş gördük
Yaradan dan ötürü

34. Kuru idük yaş olduk
Ayak idük baş olduk
Kanatlandık kuş olduk
Uçtuk elhamdülillah

35. Bir garip öldü diyeler
Üç gün sonra duyalar
Soğuk suyla yuyalar
Şöyle garip bencileyin

36. Hem ne demiştik; istediğini almak değil,
Verilene razı olmaktır imtihan..

37. Benim uçmak neme gerek,
Hergiz gözüme ona bakamaz.

38. Benlik davasını bırak muhabbetten olma ırak,
Sevgi ile dolsun yürek hoşgörülü olmaya bak.

39. Zulüm le abat olanın,
Akıbeti berbat olur.

40. Ben gelmedim kavga için,
Benim işim sevgi için.

41. Bir bahçeye giremezsen,
Durup seyran eyleme,
Bir gönül yapamazsan,
Yıkıp viran eyleme.

42. Malda yalan mülkte yalan.
Var birazda sen oyalan.

43. Ölümünden ne korkarsın,
Korkma edebi varsın.

44. Derdi dünya olanın,
Dünya kadar derdi vardır.

45. Bilmeyen ne bilsin bizi,
Bilenlere selam olsun.

46. Neyi çok bekler ve umarsan,
O senden uzaklaşır.

47. Kendimi bir nokta olarak gördüğümde,
Bir bakmışım ki anlamlı bir cümlenin
sonundayım.

48. Ölümlünün ölümlüye aşkı,
Rüzgarda kuma yazı yazmak gibidir.

49. Ne varlığa sevinirim, ne yokluğa yerinirim.
Aşkın ile avunurum, bana seni gerek seni.

50. Çok mal haramsız,
Çok söz yalansız olmaz.

İBN RÜŞD

“Averroes - Aklın savunucusu-Endülüs Filozofu”

Endülüslü-Arap felsefeci, hekim, fıkıhçı, matematikçi. Tercüme ve yorumlamalarıyla Aristo'yu Avrupa'ya yeniden tanıtmıştır. İslam felsefesinde Aristocu akım olan meşşailiğin temsilcilerindendir. İbn Rüşd, en çok Aristo'nun eserlerinden yaptığı, bugün Batı'da pek çoğu unutulmuş Arapça tercümeleri ve yorumlamalarıyla ünlüdür. 1150'den önce Avrupa'da Aristo'nun eserlerinin birkaç tercümesinden başkası yoktu ve bunlar da din adamlarınca beğenilmeyip incelenmiyordu. Batı'da Aristo'nun mirasının yeniden keşfedilmesi, İbn Rüşd'ün eserlerinin 12. yüzyıl başlarında Latinceye tercümesiyle başlamıştır. İbn Rüşd'ün Aristo üzerine çalışmaları otuz yıllık bir dönemi kapsar ve bu dönem içinde erişemediği Politika dışında bütün eserlerine yorumlamalar yazmıştır. Eserlerinin İbranice tercümeleri de İbrani Felsefesi üzerinde kalıcı bir etki bırakmıştır. İbn Rüşd'ün düşünceleri, Hristiyan skolastik gelenekten Aristo'nun mantık çalışmalarına değer veren Brabantlı Siger, Thomas Aquinas ve Dacalı Boetius gibi Paris Üniversitesi öğretim görevlileri tarafından özümsemişti. Thomas Aquinas gibi meşhur skolastik filozoflar, ona ismi yerine “Şarih” (Yorumcu) ve Aristo'ya da “Filozof” diyerek yüksek derecede önem veriyorlardı. İslâm dünyasında bir okul bırakmamış ve ölümü Endülüs'teki serbest düşünce hayatının sonuna işaret etmiştir. Orta Çağ'ın Avrupalı skolastiklerinin kendisine gösterdikleri saygıdan ötürü Dante, İbn Rüşd'ü İlahi Komedyada diğer büyük pagan filozoflarla beraber “iltifatın üne borçlu olduğu” Limbo'da göstermiştir.

Victor Hugo'nun, Quasimodo ile Esmeralda'nın talihsiz öyküsünün anlattığı, Notre Dame'ın Kamburu adlı eserinde, bilimle hukukun kaynaklarına değinildiği bir bölümde, İbn Rüşd referans verilir. . James Joyce'un Ulysess adlı eserinde ve Jorge Luis Borges'un La Busca de Averroes eserinde de, İbn Rüşd anılır. Umberto Eco'nun Gülün Adı romanında İbn Rüşd birçok kez anılır ve Aristo'ya getirdiği yorumlar ve çıkarımlar referans olarak gösterilir.

İbn Rüşd'ün siyaset, din, hukuk, tıp ve felsefenin pek çok alanında 150'den fazla eser kaleme aldığı bilinmektedir. Özellikle Aristo'nun Organon külliyatı üzerine yazdığı pek çok şerh vardır. İbn Rüşd'ün eserlerinin çokluğunun yanında birçok dile tercüme edildiğini de söylemek gerekir.

İbn Rüşd'ün Önemli Sözleri;

1. Toplumdan soyutlanarak yaşanan bir hayat bilim ve sanat açısından verimli olamaz.
2. Her birey, toplumun bütün mutluluğundan payını almalıdır.
3. Erkekler gibi kadınların da toplum ve devlet hizmetlerinde görev almaları gerekir.
4. İnsanların gerçek anlamda var oluşunun, bilimsel düzeylerinin gelişmiş olmasıyla bağlantılı bulunduğuna inanıyorum.
5. İnsan denen varlık söz konusu olduğu zaman bu varlığın bir bütün halinde düşünülmesi en gerçekçi yaklaşım olur. “Bilim, Din ve Felsefe”; üç farklı alanı teşkil eder. İnsan, içinde yaşadığı toplumla birlikte var olan bu farklı yönleri birbiriyle uyumlu hale getirmenin bir yolunu bulmak zorundadır. Aksi takdirde kişiliği parçalanır. Bilim medeni bir toplumda yaşayan herkesin refahı için zorunludur. Bu, insanların maddi var oluşu, ilmi bilgisinin seviyesi ile ilgili, ona bağlıdır. Din ise insan toplumları için çok daha temelli bir müessesedir. Felsefe, hakikatin araştırılmasıdır.
6. Cehalet korkuya, korku nefrete, nefret şiddete götürür, denklem budur.
7. Fikirlerin kanatları vardır, kimse insanlara ulaşmalarını engelleyemez.
8. Kırdığı şeyi tekrar birleştiren, onu bir bütün yapamaz.
9. Akıl ile vahiy çelişmez, çünkü her ikiside hakikatin yoludur.
10. Doğru davranış, mutluluğa ulaştıran fiilleri işleyip, mutsuzluğa sebep olan davranışlardan kaçınmaktır.
11. Dilin yöresel olmasına karşılık, düşüncenin evrenselliğine önem verilmelidir.
12. Nerede olursak olalım ilim ana yurdumuzdur. Cehalet yabancı bir yer.
13. Kimseden daha iyi olmadığınızı anlayacak kadar mütevazı, herkesten farklı olduğunuzu kavrayacak kadar bilge olun.

14. “Kendini bil, Yaraticını bilirsin” metafizikten önce psikolojinin bilinmesi bir zorunluluktur.
15. Nefsin güçleri: Beslenme gücü, Büyüme gücü, Üreme gücü, Duyu gücü, Hayal gücü, İstek gücü, Düşünme gücü.

Bu güçlerden beslenme, büyüme ve üreme bitki ve hayvanlarda ortaklaşa bulunur. Bunlara “ne-bati nefis” denir. Duyu, hayal ve istek güçleri hayvanlarda bulunduğu için “hayvani nefis” denir.

16. İnsan biri genel olarak canlılık, ikincisi özel olarak akıllılık olmak üzere iki nitelikten oluştu-ğuna göre, nasıl ki biz ondan akıllılık niteliğini kaldırdığımızda geride insan kalmazsa, ondan canlılık niteliğini kaldırdığımızda da aynı şey söz konusu olur, çünkü canlılık akıllılığın şartıdır.
17. Varlığı kendinden olup, kendisi dışında bir başka şeyden ve bir başka şey tarafından olmayan, zamanla ilişkisi bulunmayan, sebepsiz ve öncesiz varlık ki, bu Allah’tır.
18. İlimler sınıflamasını, var olanların üç farklı alan oluşturduğu, bunlardan maddi olanla-rın fizik, hem maddeye bağlı hem de soyut alanların matematik, belirli hal ve niceliği bulunmayan gayri maddi varlık alanının ise metafizik tarafından incelenir.
19. Yüce Allah’ın insan tabiatını aşan ilahi bir yolda hatasız kıldığı kimseler yani peygam-berler dışında hiç kimse, metafizik/ilahi ilimler alanında kesin güvenilir bir görüş orta-ya koymuş ve hata yapmaktan kurtulmuş değildir.
20. Bazı kimselerin, halkın ayak takımından bazılarının sırf felsefeyle ilgilenmeleri yüzünden yol-dan çıktıkları zannıyla felsefe kitaplarının okunmasını yasaklamaları tıpkı, su içerken suyun boğazında düğümlenmesi sebebiyle ölen kimselere bakarak, birini tatlı ve soğuk su içmekten alıkoyarak onun da ölümüne yol açmaları gibidir. Oysa suyun boğazda düğümlenerek ölüme sebebiyet vermesi arızı bir durum olduğu halde, susuzluktan dolayı ölmek tabii ve kaçınılmazdır.

21. Allah'ın bizatihi zorunlu varlık olduğunu, kendi zatında ve zatının dışında herhangi bir sebebin bulunmadığını kabul eden herkes, O'nun yetkin sıfatlarının zatına eklenmiş manevi sıfatlar olmayıp, zati sıfatlar olduğunu da kabul etmek zorundadırlar.
 22. Allah göklerin ve yerin nurudur. Allah'ın varlığının, ilimde derinleşenler tarafından akıl ve bilgi yoluyla kavranması, adeta gözlerin hatta yaralarının gözlerinin güneş ışığı karşısındaki durumlarını andırır. Bu da gösteriyor ki Allah'ın nur ile anlatılması her seviyeden insan için uygun düşmektedir.
 23. Akıl, var olan nesnelerin düzen ve tertibinin kavranmasından başka bir şey değildir. İnsan akı, tertip ve düzen itibarıyla varlıkların yapısının gerektirdiği bütün hususları kavramakta yetersiz kalmaktadır.
 24. Göklerde ve yerde zerre miktarı da olsa hiçbir şey O'nun bilgisi dışında değildir. Allah'ın kendi zatı hakkındaki bilgisi, diğer varlıkları en yüce bir şekilde içerir.
 25. İnsanın varlığını sürdürmesi için sahip olduğu organlarının aynı amaca yönelik çalışmasını sağlayan bir nefsi ve akli bulunduğu gibi, âlemin de varlığını sürdüren, ondaki birlik ve bütünlüğü sağlayan sonsuz bir kudret ve ilke olmalıdır.
- Âlemdeki birliği, bütünlüğü, düzeni sağlayan, dolayısıyla onu yaratan ve bütün bunları koruyan kudret Allah'tır. Âlemdeki bu birlik, bütünlük ve düzen, onun “BİR” ve “BİLEN” bir yaratıcının eseri oluşunun açık bir delilidir.

MATÜRİDİ

“Akıl ve mantığın dinde yer bulması-Türk Filozofu”

İslam dininin iki itikadi mezhebinden birisi olan Matüridilik mezhebinin kurucusu ve Hanefilik mezhebine bağlı olanların itikad imamı sayılan İslâm alimi. Bugünkü Özbekistan'ın Semerkand şehri yakınındaki Matürid köyünde doğmuştur. Matüridî'nin tam adı Ebû Mansur Muhammed bin Muhammed bin Mahmud el-Matüridi es-Semerkandi'dir. Hayatı hakkında fazla bilgiye rastlanmayan Matüridî'nin kesin olarak bilinmemekle birlikte doğum tarihi konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. Bu görüşlerden birine göre 862 yılı civarında vefat eden Muhammed bin Mukatil er-Razî'ye talebelik yapması dolayısıyla, ona talebelik edebileceği asgari yaş sınırının on civarında düşünülerek 852 civarında doğmuş olabileceğidir. Vefat tarihi olan 944'ten hareketle, yüz yıl civarında yaşadığı düşünülerek 844'te doğmuş olabileceği de ileri sürülmektedir. Vehbi Ecer de ise 863 yılında doğduğunun tahmin edildiğini iddia etmektedir. İmam Matüridî'nin Te'vilat'ını inceleyen İbrahim ve Seyyid Avazayn kardeşler, araştırmaya yazdıkları önsözde, İmam Matüridî'nin, Abbasi halifesi Cafer el-Mütevekkil zamanında, yani hicri 232 – 247 tarihleri arasında doğduğunu iddia etmişlerdir.

İmam Matüridî, İslam hilafetinin iktidarının zayıflayarak müstakil beylikler dönemi denilebilecek bir çağda, Samanoğulları'nın Maverâünnehir'de hakim oldukları devirde yaşamıştır.

Matüridî, Ebu Hanife'nin yolunu izlemiş, cenazesi Semerkand'ın Cakerdize mahallesindeki bilginlerin gömüldükleri mezarlığa defnedilmiştir. 2005 yılında kabri üzerine türbe yaptırılmıştır.

Maturidi'nin Önemli Sözleri;

1. Allah Teâlâ zihinlerde tasavvur olunamaz. İnsan idraki O'nu kavrayıp kuşatmaz. O'na cisim ve cevher de denemez, araz da denemez. Yani sınır ve hududu, sonu yoktur ki, zihin O'nu kavrasın.
2. İman taklide değil araştırmaya dayanmalıdır.
3. İnsan aklıyla Allah'ı bilebilir.
4. İnsan, akıl ile yararlıyı zararlıdan, iyiyi kötünden ayırt eder.
5. Sosyal hayattaki yoğun meşguliyetler akıllı karıştırabilir. Üzüntü, acı, şehvet, ümit ve haz gibi birçok etken aklın doğru karar vermesine engel olur.
6. Allah peygamber gönderip vahiyle emir ve yasaklarını bildirmesi akıl için bir yardım, irşat ve hatırlatma olmaktadır.
7. Adalet, doğruluk, zulüm, yalan, hikmet ve akılsızlığın ahlaki iyilik ve kötülükleri normal şartlarda aklen kavranmaktadır.
8. Ahlak ödevlerini belirleyen akıldır.
9. Mutlak ahlaki değerler, nesnel bir varoluşa sahiptir ve akıl ile kavranırlar. Bu konuda gelen vahyin işlevi, aklın tespit ettiği ilkeleri doğrulamak ve temel ilkelerin sosyal hayata geçirilmelerini teşvik etmektir.
10. İman; kalp ile tasdik, dil ile ikrardır.
11. Din; Allah'ı bilmek ve O'na ibadet etmektir.
12. Allah Bir'dir. Allahü Teala kadim olan zatı ile vardır.
13. Allah daha baştan itibaren hem nesnelerin özüne hem de insan aklına iyi ve kötü değerlerini koymuştur.
14. Bir eylem, gerçekleşmesi açısından insanın iradesine, yaratma yönünden Allah'a aittir. Eylemlerdeki bu ortaklık, insanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
15. İnsanlar Allah'ın varlığını ve birliğini fitratları(genlerinde var olan özellik!) gereği aklen bulmak mecburiyetinde ve sorumluluğundadır. Aksi halde cehennemlik olurlar.

16. Akıl yürütmeyi inkâr eden kimsenin elinde O'nu reddetmek için akıl yürütmekten başka bir kanıt yoktur.
17. Devlet adamının dini vasfı olmamalıdır. Eğer olursa, halk onu kutsallaştırır, yanlışlarını göremez olur. Hâlbuki devlet adamı, doğru da icraat yapabilir, yanlış da. Doğrular desteklenir, yanlışlar eleştirilir. Dini vasfı olduğu zaman, "Allah'ın kaderi" olarak topluma dayatılır, toplum din ile itaate zorlanmaya çalışılır. Sorgulayan çıkarsa, Allah'ın hikmetinden sual olunmaz, diye susturulur.
18. Güven; tam isabet, demektir.
19. Tabiatıta gözlenebilen her şeyde mutlaka akıllara hayret verici bir hikmet ve yaratıcısına sanatkârane bir işaret bulunmaktadır, düşünürler bunun iç yüzünü anlamaktan ve yapısının düzenini açıklamaktan aciz kalmaktadır. Her bir düşünür sahip bulunduğu bunca hikmet ve bilgiye rağmen bunun mahiyetine akıl erdiremediğinin farkındadır. Bu ve benzeri zaruretler kâinata ait fevkaladeliklerin mucit ve yaratıcısının hikmetini delillendirmektedir. Bütün güç ve kudret Allah'a aittir.
20. Matem tutmak dinde yoktur. İki şey vardır ki insanı küfre sürükler. Biri, bir kimsenin soyuna sövmek. İkincisi, ölü için matem tutmaktır.
21. Mümin ne kadar büyük günah işlerse işlesin imanını gitmez.
22. Allah'ın sıfatları; hayat, ilim, semi, basar, kudret, irade, kelam, tekvindir.
23. Bütün peygamberler, Allah'ı bilmeye ve ibadeti de sadece Allah'a has kılmaya davet eden tevhid dinine mensupturlar.
24. Ahlak düşüncesinde akıl; iyinin kötünün, güzelin ve çirkinin kavranmasını sağlayan ölçüdür.
25. İyilik ve adalet güzelliği;
Kötülük ve zulmün çirkinliği getirdiği, bütün sağlam akıl sahiplerince ittifakla kabul edilmiştir.
26. Akıl, vahyin muhatabıdır; akıl olmadan din sorumluluğu olmaz.
27. Vahiy, akla aykırı değil akli destekleyicidir.
28. Allah kullarına güç yetiremeyecekleri şeyi yüklemes.
29. Kader, insanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

30. İnsan özgür iradesiyle tercih yapar.
31. Cehalet mazeret değildir; öğrenme imkânı olan sorumludur.
32. Allah'ın adaleti mutlak ve evrenseldir.
33. Hikmet, Allah'ın fiillerinde amaçsızlık olmadığını gösterir.
34. İman artmaz ve eksilmez; ameller imanın parçası değildir.
35. Amel imanın kemâlini etkiler, aslını değil.
36. Akıl, dinin düşmanı değil teminatıdır.
37. Hurafe ve kör taklit dini bozar.
38. Din, korku değil bilinç üretmelidir.
39. Allah'ın fiilleri zulümden münezzehtir.
40. İnsan sorumluluğu bilerek ve isteyerek yapılan fiillere aittir.
41. Akıl ile nakil çatışmaz; doğru anlaşıldığında uyum içindedir.
42. İnançta zorlama geçersizdir.
43. Ahlak, toplumdan topluma değişmez temel ilkelere sahiptir.
44. Adalet, imanla doğrudan ilişkilidir.
45. İnsanın değeri akli ve iradesiyle ölçülür.
46. Din, siyasetin aracı hâline getirilmemelidir.
47. Allah korkusu, akli iptal eden bir korku değildir.
48. Bilgi, imanı güçlendirir; cehalet zayıflatır.
49. İman, bilinçli bir tercihin sonucudur.
50. Hakikat, akıl ve vahyin birlikte yürüdüğü yoldadır.

CEMİL MERİÇ

“Modern zamanların en etkili Türk-İslam Filozofu”

Türk yazar, çevirmen, düşünür ve sosyolog. Başta dil, tarih, edebiyat, felsefe ve sosyoloji olmak üzere sosyal bilimlerin birçok alanında araştırma yapmış ve yazılar kaleme almış bir düşünce adamıdır. Telif ettiği 12 eseri ve tercümeleriyle Türk edebiyatında önemli bir yeri olduğu kabul edilir. Sosyoloji profesörü Ümit Meriç’in babasıdır.

1916’da Reyhaniye’de (bugünkü Reyhanlı) dünyaya geldi. Balkan Savaşları sırasında Di-metoka’dan göçmüş bir ailenin çocuğuydu. Babası, Dimetoka’da hakimlik yapan Mahmut Niyazi Bey, annesi Zeynep Ziynet hanımdır. Babası Mahmut Niyazi Bey Antakya’da Ziraat Bankası Müdürlüğü ve mahkeme reisliği yapmıştır. 7 yaşına kadar Antakya’da yaşayan Cemil Meriç, babasının memuriyetten ayrılması üzerine ailesi ile birlikte Reyhanlı’ya döndü. Reyhanlı Rüşdiyesi’nde ilkokulu bitirdikten sonra yeniden Antakya’ya gitti. Fransız idaresindeki şehirde Fransız eğitim sistemi uygulayan Antakya Sultanisi’nde okudu. Bu okulda iken gözlerinin 6 derece miyop olduğu anlaşıldı. İlk yazısı olan “Geç Kalmış Bir Muhasebe” başlıklı makalesi yerel Yenigün gazetesinde yayımlandı. 12. sınıftayken, milliyetçi tutumu, yayımlanan bir yazısı ve bu yazıda bazı hocalarını eleştirmesi yüzünden lise diplomasını alamadan okulu terk etmek zorunda kaldı. Lise öğrenimine devam etmek üzere İstanbul’da-ki Pertevniyal Lisesi’ne gitti. Bu sırada Nâzım Hikmet ve Kerim Sadi başta olmak üzere dönemin solcu aydınlarıyla tanıştı. Geçim sıkıntısı nedeniyle 1937’de İskenderun’a döndü. Haymaseki köyünde 9 ay kadar ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra aynı yıl İskenderun’da Tercüme Bürosu’na reis muavini oldu. 1938’de Batı Ayrancı Köyü’nde ilkokul öğretmenliği, Türk Hava Kurumu’nda sekreterlik, belediyede kâtiplik gibi geçici işlerde çalıştı. 1939 Nisan ayında Hatay hükümetini devirmek iddiasıyla tutuklanıp Antakya’ya götürüldü; idam talebiyle yargılandı; 2 ay sonra beraat etti.

1940’ta İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu’na burslu olarak kabul edildi, 2 yıl bu kurumda öğrenim gördü. 1941’den başlayarak İnsan, Yücel, Gün, Ayın Bibliyografyası dergilerinde yazıları yayımlamaya başladı.

1942’de Elazığ Lisesi’nde Fransızca öğretmenliğine atandı; Elazığ’a gitmeden az önce öğretmen Fevziye Menteşeoğlu ile tanışıp evlendi. Her iki gözündeki yüksek miyoptan ötürü askerlikten muaf tutulan Meriç, ilk çeviri kitabı Balzac’ın “Altın Gözlü Kız” romanını 1943’te yayımladı.

Öğretmen eşinin tayininin Elazığ’a çıkmaması ve çiftin bu şehirde iki çocuk kaybedip ancak İstanbul’da doğum yapabileceğinin anlaşılması üzerine 1945’te Elazığ’daki öğretmenlik görevinden ayrılıp İstanbul’a gitti. 1945’te oğlu Mahmut Ali, ertesi yıl ise kızı Ümit dünyaya geldi. 1946’da İstanbul Üniversitesi’nde Fransızca okutman olarak göreve başlayan Meriç, 1974’te emekli oluncaya kadar Fransızca okutmanlığını sürdürdü bu arada bir yıl kadar Yirminci Asır dergisinde yazılar yayımladı (1947). Victor Hugo’nun Hernani adlı piyesini manzum olarak tercüme etti (1948); Işık Lisesinde Fransızca dersleri verdi (1952-1954).

1954 yılının bahar aylarında bir kaza sonucu gözlerini tamamen yitirince birkaç başarısız göz ameliyatının ardından 1955'te vapurla tek başına Marsilya'ya, oradan Paris'e gitti. 6 aylık tedavi başarılı sonuç vermeyince yurda döndü. Görme yetisini tamamen yitirdiğinden dolayı bir süre bunalıma girdi ancak çevresindekilerin yardımıyla yeniden okuyup yazmaya başladı.

Görme yetisini yitirdikten sonra yazarlık hayatının en üretken çağı başladı. Çevresindekilere okuttuğu Fransızca ve İngilizce metinleri sözlü olarak çevirdi ve yardımcılarına yazdırdı. Basılmamış olan bir Fransızca grameri hazırladı. Dikte etmek suretiyle yeni makaleler yazmaya devam etti. 1963'ten itibaren Edebiyat Fakültesi'nin Sosyoloji bölümünde sosyoloji ve kültür tarihi dersleri verdi; bu dersleri emekliliğine kadar sürdürdü. Aralıklarla 20 yıl sürdürdüğü günlüklere 1963 yılında başladı. İlk telif kitabı "Hint Edebiyatı" 1964'te yayımlandı. Bir dünya edebiyatı yazma düşüncesiyle yola çıkan Meriç, İran edebiyatı ile işe başlamış ama sonra Hint edebiyatına yönelmişti. Doğu medeniyetlerine karşı olan önyargıları yıkmayı amaçlayan ve 4 yıllık bir çalışmanın sonucu olarak ortaya çıkan eser, "Bir Dünya'nın Eşiğinde" başlığıyla iki kez daha basıldı. Hint Edebiyatı'ndan sonra Batı düşüncesinin önemli bir yönünü aydınlatmayı amaçladı. Bu düşünceyle sosyalizmin temelini atan ve sosyolojinin kurucusu olan Saint Simon hakkında bir eser kaleme aldı ancak basacak yayınevi bulmakta zorlandı. Eser, 1967'de Can Yayınları tarafından basıldı.

1965-1973 yılları arasında çeşitli dergilerde yazıları ve çevirileri yayımlandı. Hisar dergisinde "Fildişi Kuleden" başlığı ile sürekli denemeler yazdı. İstanbul Üniversitesi Fransızca okutmanlığından emekli oldu ve yılların birikimini kitaplaştırmaya girişti. O yıl, Türkiye Millî Kültür Vakfı'ndan fikir dalında ödül aldı. "Bana öyle geliyor ki, hayat denen mülkate bu kitabı yazmak için geldim." dediği "Bu Ülke" adlı kitabını 1976'da yayımladı. Kitap, onun çeşitli fikir, kültür ve edebiyat meselelerine dair aforizmalarından oluşur. Aynı yıl, medeniyet kavramını tartıştığı "Umran'dan Uygarlığa" adlı eseri yayımlandı.

1978-1984 yıllarında çoğu Kubbealtı'nda olmak üzere konferanslar veren Meriç, 1980'de bir edebiyat tarihi ve düşünce tarihi niteliği taşıyan "Kırk Ambar" adlı eseri Türkiye Milli Kültür Vakfı Ödülü'ne layık görüldü.

1981'de Ankara Yazarlar Birliği tarafından "Yılın Yazarı" seçildi. 1981'de basılan yarı derleme, yarı telif Bir Facianın hikayesinde yakın tarihin yeni bir muhasebesini yaptı.

1983'te eşi Fevziye Hanım'ı kaybeden Meriç, aynı yıl Ağustos ayında beyin kanaması geçirdi ve sol tarafına felç indi. Sağlığında basılan son eserleri Işık Doğudan Gelir (1984) ile Kültürden İrfana (1985) oldu. 13 Haziran 1987'de hayatını kaybetti. Cenazesi, Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir.

2004 yılında Üsküdar Belediyesinin açtığı kültür merkezine, 2012 yılında Hatay'daki il kütüphanesine adı verilmiştir (bu kütüphane 6 şubat Kahramanmaraş depreminde yıkılmıştır). Öğretmenken görev yaptığı Elazığ'da 2011 yılında onun adının verildiği Cemil Meriç Fen Lisesi açılmıştır. Hatay'ın Reyhanlı ilçesindeki doğduğu ev müzeye dönüştürülmüştür. Ev (müze), 2023 Kahramanmaraş depremlerinden hasar almadan çıkmıştır. 2021 yılında Antalya Kepez'de hizmete açılan kütüphaneye adı verilmiştir. Kütüphane, 200 bin kitap kapasitesiyle Antalya'nın en büyük kütüphanesidir.

Cemil Meriç'in Önemli Sözleri;

1. Kıymet bilmeyen milletlerde kıymet yetişmez ve kıymet yetiştirmeyen milletlerin kıymeti olmaz.
2. İnsanlar sevilmek için yaratıldılar, eşyalar ise kullanılmak için. Dünyadaki kaosun nedeni; eşyaların sevimliliği ve insanların kullanılmasıdır.
3. Yığınlar güne hükmeder, büyük adam geleceğe hükmeder.
4. Güneş ülkeleri aydınlatır, sözler milletleri.
5. Osmanlı'nın ilk vasfı adalettir. Osmanlı adil olduğu için kısa zamanda bir cihan devleti kurabildi. Ülkeyi kılıçtan ziyade, gönül ile fethetti. Feragatiyle, değer gamlığıyla, müsamahasıyla...
6. Aydınların özellikleri; uyanık bir şuurla, tetikte bir dikkat ve hakikatin bütününe kucaklamaya çalışan bir tecrübedir.
7. Kendi gerçeğimizi kendi kelimelerimizle anlayıp anlatmak her namuslu yazarın vicdan borcudur.
8. Zulmün olduğu yerde, tarafsızlık namussuzluktur.
9. Çıkar konuşunca, vicdan susar.
10. Aydınların aydınlatamadığı halkı soytarılar aldatır.
11. Yeryüzünde birkaç kişi düşünür, diğerleri ise onların düşündüğünü düşünür.
12. İyilik eden mükâfat bekliyorsa tefecidir.
13. Vatan haininden aydın olmaz.
14. Düşünmek bir mücadeledir.
15. İnancı kişiliğidir insanın.
16. İslam; feragattir, tevazudur, adalettir.
17. Tarih galiplerin yazdığı bir kitaptır.
18. İslamiyet bütün insanlığa hitap eden tek dünya görüşüdür. Temeli vahdet, sevgi ve adalettir.
19. Bütün insanlar doğuştan müsavidir.
20. Bir kılıcın kazandığı zaferi, başka bir kılıç yok edebilir. Kalemle yapılan fetihler tarihe mal olur, tarihe yani ebediyete.
21. Karanlık kinlerin birbirine saldırttığı çılgın sürülerin savaş çılgınlığıdır slogan. İlkelin, budalanın, papağanın ideolojisidir. Düşünce ile çılgınlık bağdaşmaz. Yabancı bağırır, medeni insan konuşur.
22. Namazı olan bir toplumda psikolojiye gerek yok, zekâtı olan toplumda sosyolojiye gerek yoktur.
23. Sana kızmıyorum. Sen bu kadarsın, bilmeliydim.
24. Yemin ederim ki, dünyanın bütün toprakları bir tek insanın kanını akıtmaya değer.
25. Ulu çamlar fırtınalı diyarlarda yetişir.

26. Nereye gidersen git, bulacağın aydınlık, kendi zihninin aydınlığı kadar olacaktır.
27. Önce kendimizi tanımalıyız. Maziden koparılmışız. Cami avlusunda bulunmuş bir çocuk şuursuzluğu içinde çırpınıyoruz. Nasıl bir tarihin çocuklarıyız? Ne soran var, ne bilen.
28. Kitap bir limandı benim için, kitaplarda yaşadım. Kitaplardaki insanları, soktakilerden daha çok sevdim.
29. Hayatımdaki önemli varlıklardan biri kadın, diğeri kitap.
30. İnsanı insan yapan aşktır.
31. Kadın erkekten daha yüksektir bana göre. Erkek kadın eşitliği yoktur, vazife taksimi vardır, kadın vazifeleriyle üstündür, fedakârlığıyla, sadakatiyle.
32. Artık sağcı, solcu kalmadı. Elimizde bir vatan kaldı, bir de vatan hainleri.
33. Bizim aydınlarımız din düşmanı değil, İslam düşmanıdır.
34. Kitap, zekâyı kibarlaştırır.
35. Yığın düşünmez, maruz kalır.
36. Cinayete ses çıkarmayan caninin suç ortağıdır.
37. Deha tabiatın en tehlikeli armağanı.
38. Duygunun asaleti, kuvvet ve isabetindedir.
39. Kendini tanımak, marifetlerin marifeti.
40. Bilgi, sonu gelmeyecek olan bir fetihtir.
41. Bir ideal için ipe çekilmek, ölümlerin en güzelidir.
42. Kitaptan değil, kitapsızlıktan korkmalıyız.
43. Her büyük adam kucağında yaşadığı cemiyetin üvey evladıdır.
44. Bizler ki aynı kitaba baş eğmiş insanlarız. Bizden ala akraba mı olur?
45. Hayat herkesin yaşadığı, kimsenin yaşamaktan hoşlanmadığı komedyası.
46. Değişiklik olmayan yerde, hayat yoktur. Keşke düşüncelerde insanlar kadar çoğalabilse.
47. Türkiye’de aydın yoktur çünkü mesuliyet yoktur. Taşıma suyla değirmen döndürüyoruz.
48. Meçhule açılan bir kapıdır kitap. Meçhule, yani masala, esrara, sonsuza.
49. Din, Avrupa için bir afyondur, bütün ideolojiler gibi.
50. Düşünceye sınır çizilemez.

HÜSEYİN ATAY

“Hocaların Hocası, Allame, Filozof”

Hüseyin Atay, 1930 yılında Rize’de doğmuş, 30 Ağustos 2023 tarihinde Ankara’da vefat etmiştir. Türk akademisyen, müfessir, kelâmcı ve ilâhiyatçı olarak Cumhuriyet dönemi Türk düşünce hayatının en önemli isimlerinden biridir. Hafız olan babası ve amcasından Kur’ân-ı Kerim’i hıfzederek küçük yaşta klasik İslâmî ilimlerle tanışmıştır. Bu erken eğitim, onun ilerleyen yıllarda Kur’an merkezli düşünceyi esas alan ilmî yaklaşımının temelini oluşturmuştur.

Orta öğrenimini ve lise eğitimini Bağdat’ta tamamlayan Atay, 1954 yılında Bağdat İlahiyat Fakültesi’nden mezun olmuştur. Öğrencilik yıllarında yalnızca resmî eğitimle yetinmemiş; hususî olarak İslâm ilimleri, kelâm, felsefe ve ileri düzey Arapça dersleri almıştır. 1960 yılında “Kur’an’a Göre İman Esasları” başlıklı teziyle doktora unvanını alarak akademik hayata adım atmıştır.

1962 yılında İbranice öğrenmek amacıyla İsrail’e gitmiş ve burada iki yıl kalarak semitik diller ve kutsal metinler üzerinde çalışmalar yapmıştır. Ardından 1965 yılında Amerika Birleşik Devletleri’ne giderek iki yıl boyunca Chicago Üniversitesi’nde akademik araştırmalarını sürdürmüştür. Bu süreç, onun Batı düşüncesiyle İslâm düşüncesini mukayeseli olarak ele almasına önemli katkılar sağlamıştır.

1968 yılında “Fârâbi ve İbn Sînâ’ya Göre Yaratma” adlı teziyle İslâm felsefesi alanında doçent unvanını almış; 1974 yılında ise kelâm alanında profesörlüğe yükselmiştir. Aynı yıl kurulan Kelâm Kürsüsü’nün başkanlığına getirilerek Türkiye’de modern kelâm çalışmalarının kurumsallaşmasında öncü bir rol üstlenmiştir.

1980–1982 yılları arasında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde dekanlık yapan Hüseyin Atay, bu dönemde akademik özgürlük, eleştirel düşünce ve akıl-vahiy dengesi konusunda önemli açılımlar sağlamıştır. Harvard Üniversitesi, Chicago Üniversitesi ve Kral Fahd Petrol ve Madenler Üniversitesi gibi birçok uluslararası üniversitede dersler vermiş, konferanslar düzenlemiş ve İslâm düşüncesini evrensel bir perspektifle ele almıştır.

1989 yılında Türkiye’ye dönen Atay, Ankara Üniversitesi’ndeki akademik görevine devam etmiş; 1997 yılında emekli olmasına rağmen ilmî çalışmalarını, yazılarını ve fikrî üretimini sürdürmüştür. Özellikle Kur’an merkezli iman anlayışı, aklın dindeki yeri, taklide karşı eleştirel düşünce ve kelâmın yeniden inşası konularındaki görüşleriyle geniş bir etki alanı oluşturmuştur.

Hüseyin Atay, hayatı boyunca aklı dışlamayan, vahyi merkeze alan ve insan sorumluluğunu öne çıkaran bir İslâm anlayışını savunmuş; yetiştirdiği öğrenciler ve kaleme aldığı eserlerle Türk ilahiyat düşüncesine kalıcı katkılar bırakmıştır.

Hüseyin Atay'ın Önemli Sözleri;

1. İslam dünyasında ilim adamlarının çoğunluğu kitaba mahkûmdur. Yazılanların dışında bir düşünce söyleyemezler. Esas olması gereken ise “kitaba hâkim” olmaktır. Yeni düşünceler, fikirler söyleyebilmektir.
2. Çağdaş iletişimin olanakları ile herkesi; ahlaksız, hırsız, sarhoş, düzenbaz, bilgini, bilgiyi ve diğerlerini seyrediyor, dinliyor ve okuyorsunuz. Sizi yaratan, size insan diyen, sizi size anlatan Allah'ı da dinleyin ve kitabı olan Kur'an'ı okuyun. Emin olun ki, vaktiniz asla boşa gitmeyecektir. Hem kendinizi, hem etrafınızdaki insanları, hem de evreni anlayacaksınız.
3. Kur'an'ı Kerim'de ameli salih, yararlı iş yapmak ve kulluk etmek anlamında kullanılır, buna genel olarak “ibadet” anlamı verilir. O bakımdan, ibadet ve ameli salih sadece namaz, oruç, hac ve zekât vermekle sınırlamak doğru değildir. Bunlar birer ibadet olduğu gibi, cami ve okul yapmak, ana babaya itaat etmek, yoksula yardım etmek, çalışmak, öğrenmek, akraba ve komşularla iyi geçinmek, yetimleri gözetmek, dürüst ve adil davranmak, darda ve zorda kalmışlara destek olmak, doğru konuşmak, doğru şahitlik etmek, helal kazanıp helal yemek, sözleşmelere bağlı kalmak ve herkesin hakkına saygı göstermek gibi hayatın her alanını kuşatan; bireyi ve toplumu ilgilendiren tüm yararlı işler de birer ibadettir.
4. İslam din olarak ortaya çıkmış, imparatorluklar için de bir kültür ve bilim hareketi olarak hem saygınlık hem de yaygınlık kazanmıştır. Tarihteki etkileri açısından esinlendiğim bilim adamlarının etkileriyle İslam'ı üç döneme ayırıyorum:
 - 1) Kur'an'ın İslam'ı 610-632, Hz. Peygamberin dönemi. Birinci dönemde bilim ve din kaynağı, Kur'an ve akıldır.
 - 2) Bilginlerin İslam'ı 632-861, öz akıllıların dönemi. İkinci dönemde bilim ve din kaynağı, Kur'an akıl ve Hz. Peygamber'in birkaç sözü ve bazı uygulamaları idi.
 - 3) Avamın İslam'ı 861-..., rivayetçilerin dönemi, şimdi de devam etmektedir.
5. Kanaatimize göre Osmanlı medreselerinde ve daha doğrusu Türk diyarında bütün öğretimin ve eğitimin Arapça olması ilmin daha çok inkişaf etmesine engel olan sebeplerden ve belki en önemlilerinden biridir.

6. Yaptığınız bütün işlerin, hareketlerin, alışverişlerin, çalışmaların doğru, dürüst, yalansız, hilesiz, meşru olmasına bakın.
7. Batı'nın milli dilleri, Latince'nin esaretinden kurtulup birer ilim dili oldukları zaman her millet kendi karakterinin simgesi olan bir medeniyet ve felsefeyi kurmuştur.
8. Trafik kurallarını çiğnemeyin, yolları kirletmeyin, ormanları yakmayın, istifçilik yapmayın, mal kaçırmayın. Fertlere, topluma, devlete zarar vermeyin. Çalana, talan yapana göz yummayın.
9. Kur'an'da kader kelimesi ve birçok türevleri kullanılıyor, ancak türeyişlerin hiçbiri imana ilgili değildir. Kader kelimesi ve türevleri evrenin maddi ve sosyal ölçümleme kanunlarını (sünnet-i ilahiye) anlatır. İnsanın özgür iradesiyle ilgili ve alakalı değildir. Kaderin olduğu yerde özgür irade olmaz. Özgür iradenin olduğu yerde de kader yoktur. Kaderin varlığı hem insanları hem de vahyi temelinden yok eder. İnsanı hayvan gibi sorumsuz yapar. Kadere iman var demek, insanın özgür iradesi yok demektir. Allah'ın onun alnına yazdığından başka bir şey yapamaz demektir. İnsanın bütün işlerini Allah yapar demek, Allah'a iftiradan başka bir şey sayılmaz. Bütün Müslümanları asırlarca perişan eden sorumsuzca davranmalarının nedeni bu yanlış inançtır. Bu yanlış inancın cezasını çekiyorlar. Memlekette ve İslam dünyasında bu kadar akıl almaz bozuklukların baş nedeni kadere inanmanın getirdiği sorumsuzluk duygusundan başka bir şey değildir.
10. Dürüst olmayan adil değildir.
11. Yüce Allah bu dine Selam/Barış kökünden gelen "İSLAM" demiştir. Bu önce barışa girmek, sonra barışı insanların gönüllerine yerleştirmek suretiyle insanların evlerinde, sokaklarında, çevrelerinde barışı ve huzuru yaşamalarını sağlamaktır. Böylece İslam, dünya barışını, tarafsız, hiçbir dine, kabileye veya topluluğa özgü kılmadan bütün insanlara eşit olarak kurmaktır.
12. Kur'an'da 3 ahlak ilkesi; doğru ve dürüst olmak, utanma duygusu ve bilinci, iffetli olmak.
13. Din; bireyi özgürleştirecek ve onun onurunu koruyacak.
14. Kur'an'a göre kâmil insan; adaletli, dürüst, iyi niyetli, başkasını istismar etmeyen, iffetli.
15. Bir ayeti anlayarak okumak, Kur'an'ı anlamadan okumaktan daha çok sevaptır.

16. Felsefe düşünme sanatıdır. İslam düşünmeyi en büyük ibadet sayar. Başkasının sözünü söylemek, tekrarlamak ilim sayılmadığı için felsefe hiç değildir. Felsefe sorgulama ile başlar.
17. Bir bilim adamı; felsefe, kelam ve mantık bilmezse, onun sözüne, düşüncelerine güven olmaz. Bazen doğru, bazen yanlış yapar farkına varmaz. Bu konuda Kur'an'ın önerisi; Kur'an ayeti de olsa düşün, taşın, kimsenin sözünü elekten geçirmeden ardına düşme.
18. İslam; iyi insan projesidir.
19. Şimdi bir şey söyleyeceğim; bazı kesimler yine çok rahatsız olacak. Stalin'e dua etmeli. Stalin 2.Dünya Savaşı bitince Ardahan ve Kars'ı istedi ve Türkiye NATO'nun kapısını çaldı. ABD'de sen demokrat değilsin, biz seni NATO'ya alamayız, dedi ve bunun üzerine DP kuruldu, sonra dine ehemmiyet verilmeye başlandı. Bizim eski ulemanın şöyle bir sözü vardır: Cenab-ı Hak, bir dinsiz ile de bu dine yardım edebilir. 1927'den 1950'ye kadar din yasaktı.
20. Düşünmek en büyük ibadettir. Düşünmenin ilk basamağı, bildiğini sorgulamaktır.
21. Ahlaklı olmak, mantıklı olmanın bir sonucudur. Mantıklı olmak ahlaklılığı doğurur. Mantık, düzenli ve insicamlı/tutarlı konuşmaktır.
22. On bin veya daha çok yıllık insanlık tarihi süreci içinde hiçbir din ve hiçbir dinin kutsal kitabı insanlık tarihine bir dünya medeniyeti ve bir dünya felsefesi sunmuş değildir. Yalnız Kur'an bu hükmün dışındadır. Kur'an, insanlık tarihine hem yeni bir dünya medeniyeti hem de bir dünya felsefesi kurmanın ilk örneğini vermiştir. Bunlar inkâr edilemez kanıtı tarihin kendisidir.
23. Müslüman milletlerin dünya milletleri içinde şimdiki acıklı duruma düşmelerinin sebebi, Kur'an'ı Kerim'i arkalarına atmalarıdır.
24. Bir insan ne kadar evrensel olursa olsun, bütün evreni ve insanlığı rahmetiyle kucaklayan ve hatta riayet konusunda Allah'tan daha evrensel olamaz.
25. Allah'a inanan, dürüst olan kurtuluşa ermiştir.

Ben, Kur'an'ı okuyup anladıkça, insanın ne kadar yüce bir varlık olduğunu algıladığım için, herkese Kur'an'ı okumasını öneriyorum ki, insan kendisinin yüce bir varlık olduğunun, Tanrı'dan başkasına boyun eğmeyecek saygınlığa ve onura sahip olduğunun bilincine varsın. Kur'an'da Allah konuşuyor. Size ne dediğini ve ne demek istediğini öğrenmeyi istemek hakkınızdır. İnsan bu hakkını kullanmaktan sorumludur.

ÖMER HAYYAM

“Büyük Matematikçi, Filozof”

1048 yılında, Orta Çağ'da Horasan'ın önde gelen metropollerinden biri olan ve on birinci yüzyılda Selçuklu hanedanlığı altında refahın zirvesine ulaşan Nişabur'da doğdu. Nişabur ayrıca Zerdüştliğin önemli bir merkeziydi ve Hayyam'ın babasının İslam'ı seçmiş bir Zerdüşt olması muhtemeldir. Tam adı, Arapça kaynaklarda görüldüğü gibi, Ebu'l Feth Ömer ibn İbrahim el-Hayyam'dır. Orta Çağ Farsça metinlerinde genellikle basitçe Ömer Hayyam olarak adlandırılır. Şüpheye açık olmasına rağmen, Hayyam Arapçada çadircı anlamına geldiğinden, atalarının çadircılık ticaretini takip ettiği varsayılmıştır. Hayyam'ı bizzat tanıyan tarihçi Beyhaki, burcunun tüm ayrıntılarını şöyle aktarır: “O İkizler'di, Güneş ve Merkür yükselişteydi”. Bu bilgi, modern bilim adamları tarafından doğum tarihini 18 Mayıs 1048 olarak belirlemek için kullanılacaktır.

Kabiliyetleri ilk öğretmenleri tarafından fark edildi ve onu soyluların çocuklarına ders veren, Horasan bölgesinin ünlü hocası İmam Muvaffak Nişaburi'nin nezaretinde çalışmaya gönderdiler. Hayyam, yıllar boyunca onunla iyi bir dostluk kurdu. Hayyam ayrıca Zerdüşt mühtedi matematikçi Ebu Hasan Behmenyar'dan da ders aldı. Nişabur'da fen, felsefe, matematik ve astronomi okuduktan sonra, 1068 dolaylarında Buhara vilayetine gitti ve burada Ark'ın ünlü kütüphanesini sıkça ziyaret etti. Takriben 1070'te Semerkand'a taşındı, burada şehrin valisi ve kadısı Ebu Tahir Abdurrahman ibn 'Alak'ın himayesi altında meşhur cebir üzerine incelemesini yazmaya başladı. Ömer Hayyam, Karahanlı hükümdarı Şemsü'l-Mülk Nasr tarafından memnuniyetle karşılandı. Beyhaki bu kabulü, “Ona azami düzeyde şeref gösterecek, öyle ki sanki tahtında Hayyam'ı yanına oturtacaktı.” şeklinde tasvir eder.

1073-4'te Karahanlı topraklarına akınlar yapan Sultan I. Melikşah ile barış sağlandı. Hayyam, 1074-5 yıllarında Veziriazam Nizamülmülk tarafından Merv şehrinde Melikşah ile buluşmaya davet edildiğinde Melikşah'ın hizmetine girdi. Hayyam daha sonra İsfahanda bir rasathane kurmakla ve bir grup bilim insanına Fars takviminin revizyonunu amaçlayan hassas astronomik gözlemler yapma konusunda liderlik etmekle görevlendirildi. Taahhüt muhtemelen 1076'da başladı ve 1079'da Ömer Hayyam ve meslektaşlarının yıl uzunluğu ölçümlerini sonuçlandırmasıyla sona erdi ve 14 önemli rakamı (1 mikrosaniyeden daha az) şaşırtıcı bir doğrulukla bildirdiler.

Melikşah ve vezirinin ölümünden sonra (Haşhaşilerin İsmaili kolu tarafından öldürüldüğü düşünülür), Hayyam sarayda gözden düştü ve sonuç olarak kısa süre sonra Mekke'ye hac yolculuğuna çıktı. El-Kifti tarafından bildirilen haccın olası bir gizli niyeti, kuşkuculuk şüphelerini yatıştırmak ve hasmı olan din adamları tarafından kendisine yöneltilen gelenek karışıklığı iddialarını (Zerdüştlüğe olası sempati de dahil olmak üzere) çürütmek amacıyla inancının halka açık bir şekilde gösterilmesi idi. Daha sonra yeni Sultan Sencer tarafından Merv'e, muhtemelen bir saray astrologu olarak çalışmak üzere davet edildi. Daha sonra sağlığı bozulduğu için Nişabur'a dönmesine izin verildi. Döndüğünde, münzevi bir hayat yaşadı.

Ömer Hayyam, 4 Aralık 1131'de 83 yaşında, memleketi Nişabur'da öldü ve şimdi Ömer Hayyam'ın Türbesi olan yere gömüldü. Öğrencilerinden biri olan Nizamî-i Aruzî, 1112-3 yıllarında Hayyam'ın Belh'te El-İsfizari (Celali takviminde onunla işbirliği yapmış olan bilim adamlarından biri) eşliğinde “Mezarım, kuzey rüzgarının üzerine güller saçabileceği bir yerde olacak” kehanetinde bulunduğu hikâyesini anlatır. Ölümünden dört yıl sonra, Aruzî, Merv'e giden yol üzerinde, Nişabur'un o zamanki büyük ve tanınmış bir mahallesindeki bir mezarlıkta onun mezarının yerini buldu. Hayyam'ın öngördüğü gibi, Aruzî, armut ağaçlarının ve şeftali ağaçlarının başlarını ittiği ve çiçeklerini düşürdüğü bir bahçe duvarının eteğinde mezarı buldu, mezar taşı onların altına gizlenmişti.

Ömer Hayyam'ın Önemli Sözleri;

1. Her sabah yeni bir gün doğarken,
Bir gün de eksilir ömürden,
Her şafak bir hırsız gibidir,
Elinde bir fenerle gelen.
2. Bir sır daha var, çözdüklerimizden başka.
Bir ışık daha var, bu ışıklardan başka.
Hiçbir yaptığınla yetinme, geç öteye,
Bir şey daha var, bütün yapıtlarından başka.
3. Yoksula, yoksulluğu yakın ettin beni.
Dertlere, gurbetlere alıştırdın beni.
Yakınların ancak erer bu mertebeye.
Tanrım ne hizmet gördüm de kayırdın beni?
4. Dal goncayı bu sabah açılmış buldu.
Gül melteme bir masal deyip savruldu,
Dünyada vefasızlığa bak on günde,
Bir gül yetişip, açıp, solup kayboldu.
5. Gençlik bir kitaptı, okuduk bitti.
Canım bahar geçti çoktan, kış şimdi.
Hani sevincin, o cıvıl cıvıl kuş,
Nasıl, ne zaman geldi, nasıl gitti.
6. Sevgiyle yoğrulmuşsa yüreğin,
Tekkede, manastırda eremezsin.
Bir kez gerçekten sevdin mi dünyada,
Cennetin, cehennemın üstündesin.
7. Karanlık aydınlıktan, yalan doğrudan kaçır,
Güneş yalnız da olsa etrafına ışık saçır,
Üzülme doğruların kaderidir yalnızlık,
Kargalar sürü ile kartallar yalnız uçar.
8. Niceler geldi, neler istediler,
Sonunda dünyayı bırakıp gittiler.
Sen hiç gitmeyecek gibisin değil mi?
O gidenler de hep senin gibiydiler.
9. İyilikten bakır altınlaşır.
İyilikten dost şifa olur.
İyilikten tortu saflaşır.
İyilikten ölü dirilir.
10. Benim halimden haber sorarsan,
Bir çift sözüm var sana, yürekten,
Sevginle gireceğim toprağa,
Sevginle çıkacağım topraktan.
11. Celladına âşık olmuşsa bir millet,
İster ezan, ister çan dinlet.
İtiraz etmiyorsa sürü gibi illet,
Müstahaktır ona her türlü zillet.
12. Hak, er geç cimrilerin hakkından gelir.
Cehennem ateşleri onlar içindir.
Ne der, dili inciler saçan Muhammed;
Cömert gâvur, cimri Müslümandan yeğdir.
13. Sevgili, bir başka güzelsin bugün,
Ay gibisin, pırıl pırıl gülüşün,
Güzel, bayram günleri süslenir,
Seninse, bayramları süsler yüzün.
14. Yaşamının sırlarını bileydin,
Ölümün sırlarını da çözerdin.
Bugün aklın var, bir şey bildiğin yok,
Yarın, akılsız, neyi bileceksin.

15. Okunu attı mı ölüm, siperler boşuna.
O şatafatlar, altınlar, gümüşler boşuna.
Gördük bütün insan işlerinin iç yüzünü,
Tek güzel şey iyilik, başka düşler boşuna.
16. Dünya üç beş bilgisizin elinde.
Onlarca her bilgi kendilerinde.
Üzülme, eşek eşeği beğenir,
Hayır var, sana kötü demelerinde.
17. Bu zamanda az dostu olsun, daha iyi.
Herkesle uzaktan hoş beş edip geçmeli.
Can gözünü açınca görüyor ki insan,
En büyük düşmanıymış, en çok güvendiği.
18. Hükmet sen de Mısır'a, Roma'ya, Çin'e ey can.
Neye yarar baştan başa senin olsa cihan.
Nihayet elinde üç metre kefen kalacak,
Gözüne bir avuç kara toprak dolacak.
19. Gökyüzünde bir boğa boynunu kaşımakta.
Diğeri boynuzuyla dünyayı taşımakta.
Allah'ım kara yerle gökyüzü arasında,
Sayıları belirsiz eşekler yaşamakta.
20. Bizler bu kâinatın zirvesi ve amacıyız.
Bizler en güzeliyiz fanilerin baş tacıyız.
Kâinatın boynundaki o altın kolyenin,
Hiç şüphesiz en kıymetli, en değerli taşıyız.
21. Sevgili, sırlarına eren gönül nerde?
Sözlerinin tekini duyan kulak nerde?
Gece gündüz serilirsin de karşımıza,
Yüzünü bir kez gören mutlu göz nerde?
22. Dert içinde sevinci bul da yaşa.
Haksız düzende haklı ol da yaşa.
Sonu nasıl olsa yokluk dünyanın,
Varından yoğundan kurtul da yaşa.
23. Çok şey bilmene gerek yok,
Hayatı akıllıca yaşamak için.
Herhangi bir şey yemektense aç kal,
Herhangi biriyle beraber olmaktansa yalnız kal.
24. Yolumun üzerinde bir tuzak kurdun.
Bir de diyorsun ki, yürü iznim var.
Cihanda kudretin her şeye hâkim,
Beni yürüten sen, adım günahkâr.
25. Efsane söylediler, uykuya daldılar.
26. Uyan! Uyanmak için önümüzde sonsuzluk var.
27. Ya sırtımıza alıp taşıyoruz ya ayağımızın altına alıp çiğniyoruz. Öğrenemedik bir türlü yan yana yürümeyi.
28. Adalet evrenin ruhudur.
29. Hayat kısa insanoğlu! Kesildikçe biten otlar gibi yeşermeyeceksin bir daha.
30. Bu dünyaya istediğimiz gibi gelmedik, bu dünyadan istediğimiz gibi gidemeyiz.
31. Ölmek elimizde değil ki bizim.
İyi yaşamamak beni tek korkutan.
32. Ey sevginin sırlarından habersiz yaşayanlar, bilin ki tüm varlığın baş kaynağı sevgidir, sevgi.

33. Sırtından vurana kızma,
Ona güvenip arkanı dönen sensin.
Arkandan konuşana da darılma,
Onu insan yerine koyan yine sensin.
34. Ey özümün sırlarına akıl ermeyen,
Suçumuza, duamıza önem vermeyen,
Günahtan sarhoşum, ama dilekten ayık,
Umutumu rahmetine bağlamışım ben.
35. Bilgenin yüreğinde her dilek,
Anka kuşu gibi gizli gerek.
Damla nasıl inci olur denizde,
Sedefler içinde gizlenerek.
36. Mal mülk düşkünleri rahat yüzü göremezler,
Bin bir derde düşer, canlarından bezerler.
Öyleyken, ne tuhaftır, yine de övünür,
Onlar gibi olmayana adam demezler.
37. Varlığın sırları saklı senden, benden.
Bir düğüm ki ne sen çözebilirsin, ne ben.
Bizimki perde arkasında dedikodu.
Bir indimi perde, ne sen kalırsın, ne ben.
38. Şu dünyada üç beş günlük ömrün var,
Nedir bu dükkânlar, bu konaklar?
Ev mi dayanır, bu sel yatağına,
Bu rüzgarlı yerde mum mu yanar?
39. Girme şu alçakların hizmetine.
Konma sinek gibi pislik üstüne.
İki günde bir somun ye, ne olur?
Yüreğinin kanını iç de boyun eğme.
40. Dünya, yıldırıamazsın beni ne yapsan.
Ölümden de korkmam er geç ölür insan.
41. Dün geçti, yarın belirsiz; öyleyse bugün
ne varsa onun tadını çıkar.
42. Kaderin sırrını çözmeye çalışma; çöz-
düğünde de kader değişmez.
43. Bilge insan, bildiğini söyleyen değil; ne
zaman susacağını bilendir.
44. Aşksız geçen bir ömür, boşa yaşanmıştır.
45. Dost, acını paylaşan değil; acını anlayandır.
46. Sevgi, aklın sustuğu yerde başlar.
47. Bu gökyüzünün altında nice padişahlar
geldi geçti; biz de geçeceğiz.
48. Topraktan geldik, toprağa döneceğiz;
arada içilen bir kadeh var.
49. Yaşam bir anlıktır; onu erteleme.
50. Ne geçmişe üzül, ne geleceği bekle; olan,
olması gerektir.

ALEV ALATLI

“Çok Yönlü Bir Filozof”

16 Eylül 1944 tarihinde Menemen’de doğdu ve 2 Şubat 2024 tarihinde İstanbul’da öldü. Türk yazar, akademisyen, sosyolog, köşe yazarı ve ekonomist. İlköğrenimine Ankara’da Mimar Kemal İlkokulu’nda başladı ve Erzurum Kültür Kurumu İlkokulu’nda tamamladı. Ankara Namık Kemal Ortaokulu’nda eğitimini tamamladıktan sonra babası Albay Ertuğrul Alatlının askeri ataşe olarak görev yapmasından dolayı ailesiyle birlikte Japonya’ya yerleşti. Lise eğitimine Tokyo THA Amerikan Lisesinde devam etti.

Daha sonra Türkiye’ye geri dönerek Orta Doğu Teknik Üniversitesi ekonomi ve istatistik bölümünden 1965’te mezun oldu. Fulbright bursuyla Amerika Birleşik Devletleri’ne gitti. 1968’de Tennessee Eyaletine bağlı Nashville’deki Vanderbilt Üniversitesi’nde kalkınma iktisadi ve ekonometri dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. Ayrıca Dartmouth College’da felsefe ve teoloji alanlarında doktora programına katıldı. Bu arada 1968-1969 yılları arasında ABD’nin Maine Eyaleti’nde öğretim görevlisi olarak çalıştı ve Caan College’da büyüme ekonomisi dersleri verdi. İlahiyat, düşünce ve medeniyet tarihi üzerinde yoğunlaştı fakat doktora derecesini alamadan 1974’te Türkiye’ye döndü. Amerika Birleşik Devletleri’nden döndükten sonra Türkiye ve Kahire’de din çalışmalarına devam etti. 1970-72 yılları arasında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi ve Devlet Planlama Teşkilatı’nda iki yıl boyunca öğretim görevlisi ve uzman ekonomist olarak çalıştıktan sonra tekrar ABD’ye döndü.

1973-1974 yılları arasında Kaliforniya Üniversitesi’nde ortak psiko-dilbilim alanında araştırmalar yaptı. 1981-1984 yılları arasında İstanbul’da Berkeley’in düzenlediği psiko-dil projesinde yer aldı. 1982-1984 yıllarında Cumhuriyet gazetesiyle ortaklaşa Bizim English isimli, Türkçe temelli bir İngilizce öğretim dergisi çıkardı. 1984-1985 yılları arasında Türk Yazarlar Kooperatifi Kurulu başkan yardımcılığı görevinde bulundu.

1984 yılından itibaren yazarlığa ağırlık verdi. Nokta, Yazko Somut, Türk Edebiyatı, Cönk, gibi dergilerde çok sayıda yazısı yayımlandı. Zaman gazetesinde röportajları yayımlanan Alatl, daha sonra aynı gazetede köşe yazarlığına başladı. Türban hakkında yazdığı bir köşe yazısının sansürlenmesinden sonra da bu gazetede yazmayı bıraktı. 2005-2017 yılları arasında Kapadokya Meslek Yüksekokulu mütevelli heyet başkanı olarak görev aldı. 2017 itibarıyla Kapadokya Üniversitesi mütevelli heyeti başkanlığı görevine getirildi.

19 Kasım 2018’de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin’e, Alev Alatlının “Dünya Nöbeti-Gogo’lun İzinde 2. Kitap” adlı eserinin Rusça versiyonunu hediye etti. Alatl, 2018’de Erdoğan tarafından 24 Haziran seçimlerinin ardından oluşturulan ve aralarında Orhan Gencebay, Murat Bardakçı, Hülya Koçyiğit, Mehmet Çelik, İskender Pala, Ümit Meriç gibi isimlerin yer aldığı Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Politikaları Kuruluna üye olarak atandı.

Filistin davasının tanıtımına yaptığı katkılardan dolayı 1986’da Tunus’ta sürgünde bulunan Yasser Arafat tarafından “Özgürlük Madalyası” ile onurlandırıldı. 1987’de İşkenceci adlı romanıyla Türkiye Yazarlar Birliği Roman Ödülüne layık görüldü. Aydınlanma Değil, Merhamet! adlı romanıyla ise 2006’da Moskova’da “Mikhail A. Sholokhov 100. Yıl Roman Ödülü”nü kazandı.

10 Aralık 2012’de Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Senatosu kararı ile fahri doktora unvanına layık görüldü. 2014 yılında edebiyat alanında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü verildi. 2017’de Süleyman Demirel Üniversitesi tarafından fahri doktora payesi ile onurlandırıldı. Sınıf arkadaşı Alper Orhon’la 1963’te yaptığı evliliğinden Funda Firuz adında bir kızı oldu. Kaliforniya Üniversitesi’nde psikodilbilim üzerine çalışan yazar, ileri düzeyde İngilizce ve Almanca, orta düzeyde Japonca ve Rusça bilmekteydi.

Alev Alatlının Önemli Sözleri;

1. Bir toplumda “biliyor olmak” mutlak suretle bir haksızlığa maruz kalmak demektir. Çünkü bilgi borçlandırır, “anlamak” zorunda bırakır.
2. Helalleşmek mahkemede dava kazanmaktan daha üstün olmalı. Çünkü her yasal hak helal değildir.
3. Korkak; gerçeğe yüzleşmeyi reddediyor, hırçınlaşıyor.
Cahil; gerçeği idrak edemiyor, küçümsüyor.
Hain; çıkarın peşinde, gerçeği tahrif ediyor, saptırıyor.
4. Roma hukukunun gözleri bağlı tanrıçası bize göre değil. Türkiye’de ve yurt dışında, bizim gözleri fal taşı gibi açık, koruyan, kollayan, ne olduğunu anlamaya çalışan hâkimlere ihtiyacımız var.
5. Ben esas itibariyle Türkiye için yazarım. Türkiye için yazan birisiyim ve kendimi Batı’ya beğendirmek umurumda değil.
6. 21. yüzyıl zor bir yüzyıl. Üstümüze geliyorlar dört bir taraftan belli. Geç bile kaldılar gelmekte bana sorarsan. Daha doğrusu biz geç öğrendik geldiklerini.
7. Bu dünyada Amerika’nın şedit dünya görüşü değil de Osmanlı’nın adaleti önceleyen muti dünya görüşü hâkim olsaydı, gezegen bu hale gelmezdi.
8. Öğretmenler olarak sisteme dışarıdan bakmayı öğrenmeniz, nerede bozukluk var görmeniz gerekiyor.
9. Hakikati bulan, başkaları farklı düşünüyor diye onu haykırmaktan çekiniyorsa hem bu dala hem de alçaktır.
10. Kurtuluşumuz şu an aklımıza gelen bir fikirde yatabilir. Aklınızı düşmana teslim etmeyin.
11. Vatan, gayrının lütfu olan silahla müdafaa edilemez.
12. Dünyayı bilmeyen dünyanın maskarası olur.
13. Özgürlüğün bedeli masumiyettir; ver masumiyeti, al özgürlüğünü.
14. Küçük zorbalıklar kasırgalar doğurur. Çünkü her bir ödün, kelebek etkisine gebedir.
15. Özlemek için özlenenle paylaşılan bir şeylerin olmuş olması gerekiyor.
16. Aşk, zihni kemale ulaşmanın yoludur.
17. Doğmaya göresiniz, doğduktan sonra tek umudunuz cesaretiniz, tek güvenceniz muradınız.
18. Haksızlıkla savaşıyorsak onu kabul etmiş sayılır, iki yüzlülüktен yalandan herkes kadar biz de suçlu olurduk.
19. Dünyayı kurtaracak olan İslam’dır.
20. Türk İslam diye de altını çizerim. Çünkü en az tahrif edilmiş şeklinin hala Türkiye’de yaşandığına inanırım. Eğer Osmanlı hâkim olsaydı bu gezegen bu hale gelmezdi.
21. Doğruyu söylemek cesaret değil, görevdir.
22. İnsan öfkелendiğı kadar yanılır.
23. Soru sormayan toplumun özgürlüğü uzun sürmez.
24. Akıl, ancak merakla beslenir.
25. Hayatı anlamak için önce insanı anlamak gerekir.

IOANNA KUÇURADI

“Türk Felsefecilerinin Başkanı”

4 Ekim 1936 yılın da İstanbul’da doğmuş, Türkiye Rum’u, filozof ve öğretim üyesidir. Türkiye Felsefe Kurumunun başkanı. Hâlen Maltepe Üniversitesinde İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü ve İnsan Hakları Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır. Özellikle insan hakları, insan felsefesi, etik gibi alanlara önem verip bu konularda çalışma yapmaktadır.

4 Ekim 1936’da, İstanbul’da, Rum bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. İsminin anlamının erili Ioannes/Johannes/Yahya (Tanrının armağanı) olup soyadının Türkçe karşılığının ise, Kütükoğlu olduğunu belirtmiştir. Babası, İstanbul doğumlu bir Sisam Adası göçmeninin oğlu, annesi ise dört yaşındayken Çorlu’dan İstanbul’a göç etmiş bir ailenin kızıdır. Çocukluğu Beyoğlu’nda geçti. Babası eczacılık yapmaktaydı. Ailesi, 1942 yılında çıkartılan Varlık Vergisi nedeniyle bazı mülklerini kaybettiler.

1954’te Zapyon Rum Lisesinden mezun oldu. 6-7 Eylül Olayları sırasında ailesiyle Kınalıada bulunuyorlardı. 1959’da İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünden mezun oldu ve Prof. Dr. Ta-kiyettin Mengüşoğlu’nun asistanı olarak bu bölümde göreve başladı. 1965’te hazırladığı “Schopenhauer ve Nietzsche’de İnsan Problemi” başlıklı tezle doktor oldu. Mengüşoğlu, 27 Mayıs Darbesi’nden sonra 147’ler’e dahil edilerek üniversiteden ihraç edildi. 1965-1968 arasında Erzurum Atatürk Üniversitesinde görev yaptı. 1969 yılında Hacettepe Üniversitesi’ne geçti. Emel Doğramacı tarafından kurulan Felsefe bölümü başkanlığına getirildi. 1970’te doçent, 1978’de profesör oldu. 1983’te Uluslararası Felsefe Kuruluşları Federasyonu FISP’in yönetim kuruluna seçildi ve 1988-1998 arasında genel sekreter, 1998-2003 yılları arasında da federasyon başkanı olarak görev yaptı. Hâlen bu federasyonun onursal başkanıdır.

1969’da Hacettepe Üniversitesinde felsefe bölümünü kurdu ve 2003 yılında emekli oluncaya dek bölümün başkanlığını yaptı. Maltepe Üniversitesinde İnsan Hakları ve Felsefesi Uygulama ve Araştırma Merkezinin yöneticiliğini yapmaktadır ve bu merkez bünyesinde kurulan UNESCO kürsüsünün başkanıdır. Ayrıca Koç Üniversitesi mütevelli heyeti üyesidir. 2015 yılında ODTÜ tarafından kendisine “Senato Özel Ödülü” verildi.

İoanna Kuçuradi, aralarında Türkiye Felsefe Derneği (kurucu üye, 1974-1980 arasında genel sekreter ve 1980’den bu yana başkandır), Afro-Asya Felsefe Derneği (2010’dan beri başkandır), Uluslararası Felsefe Toplulukları Federasyonu (FISP, 1983’ten beri yönlendirme komitesi üyesi, 1988-1998 arasında genel sekreter, 1998-2003 arasında başkan, 2003-2008 arasında eski başkan ve 2008’den beri onursal başkan), Yüksek İstişare Konseyi Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İnsan Hakları (1994-1996 arası başkan), Uluslararası Felsefe Enstitüsü, Paris (2014-2017 yılları arasında başkan ve o zamandan bu yana onursal başkandır), Türkiye İnsan Hakları Ulusal Danışma Konseyi (2002-2005), Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi, Viyana (Gözlemci, 2004-2007) ve BM İnsan Hakları Eğitimi Türkiye Milli Komitesi (1997-2005 arası başkan) bulunan çeşitli dernek ve kuruluşların üyesidir.

İonna Kaçuradi'nin Önemli Sözleri;

1. İnsanlık onuru, sizin başınıza gelene değil, başkasının başına gelen bir şeye karşı sizin nasıl tavır aldığınızdır.
2. Eğitim, insanın kendini gerçekleştirmesinin anahtarıdır.
3. Eşitlik, temel haklarda eşitliktir. Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar.
4. Okullarda felsefe öğreterek, 20 yıl sonra farklı bir Türkiye olur. Bilgisizliğin yarattığı sonuçlar yüzünden acı çekiyoruz. Mesleki eğitimden önce insanlaşma eğitimi verilmelidir. İnsana her şeyden önce insanlaşma eğitimi verilmelidir.
5. Biz Türkçeyle felsefe yapıyoruz.
6. Açılan her kapı bir başka kapıyı kapatır hep.
7. Düşünceye düşünceyle karşı çıkılır, cezayla değil.
8. Büyük çapta yaratıcı insan “benim” diyen insandır.
9. Geçmiş, belki de aslında daha açığa çıkarılmamıştır.
10. Güneş hem kötü, hem de iyi insanların üstünde parlar.
11. İnsan haklarının korunması kişilere ve devletlere bağlıdır.
12. İnsanları tedirgin eden, olan biten değil, olan bitenle ilgili inandıkları.
13. Şu andaki durumuyla dünyamız, biz insanların yarattığı bu dünyadır. Başka türlü de olabilir.
14. Hayata evet deme aynı zamanda acıya, işkenceye, eksikliklere, açlıklara, ölüme de evet demektir.
15. İnatla mutluyum. Bu bir yaşam biçimi.
16. İyilik yap, denize at. Balık görmezse Halik görür. Ben diyorum ki Halik de görmesin.
17. İnsan hakları kişi haklarıdır ama bütün kişi hakları insan hakları değildir.
18. Dünya problemlerine felsefeyle baktığımızda, hangisine bakarsak bakalım, hepsi, insan haklarıyla ilgili görünüyor.
19. Yapmaya çalıştığım şey, insanı gerçek kimliğine, özüne çevirmektir.
20. İnsan hakları, insanın onurunun güvencesidir.
21. Felsefe, insanın kendini ve dünyayı sorgulamasıdır.
22. Etik, hayatın her alanında rehber olmalıdır.
23. Adalet, yalnızca kanunla değil, vicdanla da ilgilidir.
24. Barış, adaletin ve hakların güvence altına alındığı ortamda mümkündür.
25. Hür insan kendi kendisi olmak ister.

ALIYA İZZETBEGOVIÇ

“Bilge Lider”

8 Ağustos 1925'te Bosanski Samac kasabasında doğdu. 1992'de yeni bağımsızlığını kazanan Bosna-Hersek cumhurbaşkanlığı konseyinin ilk başkanı olan Boşnak siyasetçi, avukat, İslam filozofu ve yazardır. 1996 yılına kadar bu görevi yürüttükten sonra 2000 yılına kadar görev yapan Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı üyesi oldu.

İzzetbegoviç, Demokratik Eylem Partisi'nin kurucu ve ilk başkanıydı. Aynı zamanda birçok kitabın da yazarıydı, en önemlisi Doğu ile Batı Arasında İslam ve İslam Deklarasyonu idi.

Mustafa İzzetbegoviç ve Hiba'nın beş çocuğundan üçüncüsüydü. Ailesi, son Osmanlı birliklerinin Sırbistan'dan çekilmesinin ardından 1868'de Bosna Vilayeti'ne taşınan Belgradlı eski bir aristokrat İzet-beg Jahić'in soyundan gelen seçkin ama fakir bir aileydi. Jahić ailesi, yüzlerce yıl Belgrad'da yaşadı. İzzetbegoviç'in baba tarafından dedesi Alija, Üsküdar'da askerlik yaparken Sıdika Hanım adında bir Türk ile evlendi. Çift sonunda Bosanski Šamac'a taşındı ve beş çocuğu oldu. İzzetbegoviç'in büyükbabası daha sonra kasabanın belediye başkanı oldu ve bildirildiğine göre, Gavrilo Princip'in Haziran 1914'te Avusturya Arşidükü Franz Ferdinand'ı öldürmesinin ardından kırk Sırp'ı Avusturya-Macaristan yetkililerinin elinde idam edilmekten kurtardı.

İzzetbegoviç'in bir muhasebeci olan babası, I. Dünya Savaşı sırasında İtalya Cephesi'nde Avusturya-Macaristan Ordusu için savaşmış ve onu en az on yıl boyunca yarı felçli bir durumda bırakan ciddi yaralar almıştı. 1927'de babası iflasını ilan etti. Ertesi yıl aile, İzzetbegoviç'in laik bir eğitim aldığı Saraybosna'ya taşındı.

1941'de İzzetbegoviç, Müslüman Kardeşler'den esinlenerek kurulan İslamcı bir örgüt olan Genç Müslümanlar'ın (Mladi Muslimani) kurulmasına yardım etti. “Genç Müslümanlar”, büyük ölçüde Müslüman olan Waffen-SS Handschar Tümeni'ni veya komünist Yugoslav Partizanları desteklemek arasında bölündüğünde, bazıları İzzetbegoviç'in kanıt eksikliğine rağmen SS Handschar'a katıldığını iddia edildi. İzzetbegoviç'in ailesi iddiayı yalanladı ve onun komünist partizanlar içinde olduğunu söyledi. İzzetbegoviç, 1944 yılının ortalarında Sırp kralcı Çetnikler tarafından gözaltına alındı, ancak 1914'te kırk Sırp rehinenin serbest bırakılmasını sağlamada büyükbabasının rolüne olan minnettarlığı nedeniyle Çetnik voyvodası Dragutin Keserovic tarafından serbest bırakıldı. Savaşın ardından Yugoslav komünistleri tarafından tutuklandı ve mahkûm edildi. 1946'da Nazilerle işbirliği suçlamasıyla üç yıl hapis cezasına çarptırıldı. Hapsedilmeden önce Saraybosna Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde hukuk diploması almıştı. Cezasını çektikten sonra siyasetle uğraşmaya devam etti.

Aliya İzzetbegoviç'in Önemli Sözleri;

1. Kur'an bir literatür değil; hayatın kendisidir. O'nu bir yaşam biçimi olarak görmeye başladığımız andan itibaren okumadaki zorluk da ortadan kalkar. Kur'an'ın tek sadık yorumu hayatın kendisidir. Bu da Hz. Muhammed'in hayatıdır.
2. Güzel olan her şeyin diğer adı İslam'dır.
3. Dünyayı değiştirecek olan dua değil, eylemdir.
4. Hayat, inananlar ve salih ameller işleyenler dışında hiç kimsenin kazanamadığı bir oyundur.
5. İnsan günah işleyebilen tek varlıktır. Çünkü ancak o, iyilikle kötülük arasında gerçek bir seçim yapabilir.
6. Ne yaparsanız yapın ama soykırımı unutmayın, çünkü unutilan soykırım tekrarlanır.
7. Ben olsam; Müslüman Doğu'daki tüm okullara eleştirel düşünce dersleri koyardım. Batı'nın aksine Doğu bu acımasız mektepten geçmemiştir ve bir çok zaafın kaynağı budur.
8. Düşmana bir borcumuz vardır. O da adil olmaktır.
9. Ahlaklı ateist olabilir ama ahlaklı ateizm olmaz.
10. Din dışı insanın ahlaklı olmasının kaynağı da dindir.
11. İnsan hiçbir şeye alet olamaz, tersine her şey insana, insan ise ancak ve ancak Allah'a hizmet etmelidir. Hümanizmin ilk ve tek manası işte bu olmalıdır.
12. Dünyadaki Müslüman halklar için daha iyi bir gelecek vaadinin ya da umudunun, onlar için onurlu ve özgür bir hayatın, uğrunda yaşamaya değer olan her şeyin adıdır İslam.
13. Ölmeye hazır insanlar, ölmeye hazır olmayanlara galip gelirler.
14. En yüksek şekli insanda sergilenen ruh-madde işbirliği prensibinin adı ise, İslam'dır.
15. Bilim ve din ayrıldığı vakit, din insanları geri kafalılaşa, bilim ise ateizme sürükler.
16. Her şey bittiğinde hatırlayacağımız şey, düşmanlarımızın sözleri değil, dostlarımızın sessizliği olacaktır.
17. Seçilmiş halk, seçilmiş ırk, seçilmiş sınıf yoktur.
18. Oruç iradenin en yüksek ifadesidir.
19. Hayvanlar açken, insanlar tokken tehlikeli olurlar.
20. Müslümanlık görünmek değil, olmaktır.

21. İktidara gelirsenez, hal ve hareketlerinize dikkat edin. Kibirli olmayın, kendini beğenmişlik etmeyin. Size ait olmayan şeyleri almayın. Gücsüzlere yardım edin ve ahlak kurallarına uyun. Unutmayın ki sonsuz iktidar yoktur, her iktidar geçicidir ve herkes, er veya geç, önce milletin ve nihayet Allah'ın önünde hesap verecektir.
22. Tarihi Allah yazar, biz sadece nerede duracağımıza karar veririz.
23. Bunu hiç unutma evlat. Batı hiçbir zaman uygar olmamıştır ve bugünkü refahı devam edegelen sömürgeciliği döktüğü kan, akıttığı gözyaşı ve çektiği acılar üzerine kuruludur.
24. Şımarmış bencil ve sorumsuz nesilleri ancak açlık ve savaş terbiye eder.
25. En kötü kombinasyon: Boş ruh ve dolu midedir.
26. Güzel yalanların yardımı olmaz ama acı gerçekler bir ilaç olabilir. Batı çöküntü içinde ya da dejenere olmuş değil. Kendi kendini kandıran komünizm, çürümüş barı propagandası ile bunu acı bir şekilde ödedi. Batı çürümüş değil. Güçlü, örgütlü ve eğitimli. Okulları bizimkilerden daha iyi, kentleri bizimkilerden daha temiz. Batıda insan haklarının düzeyi yüksek ve fakirlere, sakatlara toplumsal yardım iyi örgütlenmiş durumda. Batılılar çoğunlukla sorumlu ve dakik kişiler. Onların ilerlemelerinin karanlık yüzünü de biliyorum ve bunun gözümünden kaçmasına izin vermiyorum. İslam en iyisi ama biz en iyisi değiliz. Bunlar iki farklı şey ve her zaman onları karıştırıyoruz. Batıdan nefret etmek yerine onunla rekabet etmeliyiz. Kur'an bize bunu emretmiyor mu? Hayırlı işlerde yarışınız.
27. Biz de zalimlerden olursak, zulme karşı savaşmamızın bir anlamı kalmaz, kitaba/ Kur'an'a uyacağız.
28. İki şeyden nefret ediyorum. Dindar cahilden ve imansız âlimden.
29. Dünyada iyi, güzel, doğru olan her şeyin adı İslam'dır.
30. İmanınıza, bayrağınıza ve devletinize sımsıkı sarılın. Dininizi, milletinizi koruyun. Kimliğinizi kaybetmenin bedeli köleliktir.
31. Akıllı adam nasıl konuşacağını bilir. Hikmetli adam ise nasıl suskun kalınacağını da bilir.
32. Din de ihtilal de acılar ve ıstıraplar içinde doğar; ikisi de refah ve konfor içinde yok olup gider.
33. İslam'da mehdi inancı diye bir inanç yoktur. Mehdi bizim tembelliğimizin adıdır.
34. Bizi toprağa gömdüler, fakat tohum olduğumuzu bilmiyorlardı.

35. Ben Avrupa'ya giderken kafam önümde eğik gitmiyorum. Çünkü çocuk, kadın ve ihtiyar öldürmedik. Çünkü hiçbir kutsal yere saldırmadık. Oysa onlar bunların tamamını yaptı. Hem de Batı'nın gözü önünde, Batı medeniyet adına.
36. Yeryüzünün öğretmenini olabilmek için, gökyüzünün öğrencisi olmak lazım.
37. Hayatı sadece din ve dua ile değil, aynı zamanda çalışma ve bilimle tanzim etmek gerektiğine inanan kimse, İslam'a aittir.
38. Savaş ölünce değil, düşmana benzeyince kaybedilir.
39. İslam korkakların değil, cesur ve atılgan Müslümanların omuzlarında yükselecektir.
40. Biz de zalimlerden olursak, zulme karşı savaşmamızın bir anlamı kalmaz. Kitaba/Kur'an'a uyacağız.
41. Kur'an edebiyat değil, hayattır; dolayısıyla O'na bir düşünce tarzı değil, bir yaşama tarzı olarak bakılmalıdır.
42. Ben Müslümanım ve Müslüman olarak kalmaya kararlıyım. Bu hayatımın sonuna kadar böyle devam edecektir.
43. İslam benim için iyi ve asil olmanın en doğru ifadesidir.
44. Müslümanlar Kur'an hayata nasıl uygulanacak sorusundan kaçmak için Kur'an'ın nasıl okunması gerektiği hususunda geniş bir ilim ürettiler.
45. Davalar acı içinde doğar, refah içinde ölür.
46. Allah'a yemin ederim ki biz köle olmayacağız.
47. Bir kelimeyi hiç aklınızdan çıkarmayın: Devlet. Devletin ne kadar önemli olduğunu hepimiz idrak etmeliyiz. Devletsiz bir millet boşluğa düşer, rüzgârda savrulur gider.
48. Bizi yok etmekle tehdit ediyorlar; ama bilsinler ki Müslümanlar yok olmayacaktır.
49. Bize saldıranlar Hz. İsa'nın bütün sözlerini çiğnemişlerdir. Irza tecavüz, mazlumlara katletmek hiçbir dine sığmaz. Onlar cani ve sadece canidir. Bunu aklınızdan çıkarmayın.
50. Aslına bakarsanız içinde yaşadığımız mekân ve çağdan dolayı bir katliam beklemiyorduk. Yaşadığımız mekân Avrupa, içinde bulunduğumuz çağ 20. yüzyılın sonuydu.

HACI BAYRAM VELÎ

“İlim, İrfan, Sanat Hocası-Türk Filozofu”

1352 yılında Ankara’da doğdu ve 1430 yılında yine Ankara’da öldü. Türk mutasavvıf ve şair. Şeyh Hamid-i Velî’nin öğrencisi ve Bayramiyye tarikatının kurucusudur. Türbesi, Ankara’da Hacı Bayram Camii’nin bitişiğinde bulunmaktadır.

Doğum ismi, Numan bin Ahmet, lakabı “Hacı Bayram”dır. 1352’de Ankara’nın Çubuk Çayı üzerinde Solfasol köyünde doğdu. Hacı Bayrâm-ı Velî, 14. ve 15. yüzyıllarda Anadolu’da yetişti. Eserlerini diğer Hacı Bektaş-ı Velî yoldaşları gibi Türkçe olarak yazdı ve dönemdeki Türkçe kullanımını Anadolu’da önemli şekilde etkiledi. II. Murad verdiği ünlü bir fermanda, Hacı Bayram-ı Velî’nin ve talebelerinin, yalnız ilim ile meşgul olmaları için, onların vergi ve askerlikten muaf tutulduğu bildirmiştir. Fatih Sultan Mehmed’in İstanbul’u fethedeceğini II. Mehmed’in babası II. Murad’a bildirdiği rivayet olunur.

1412 yılında Hacı Bayram-ı Velî, hocası Şeyh Hamideddin-i Velî’nin Aksaray’da ölümünden sonra Ankara’ya dönüp irşad faaliyetlerine başlar. Bu tarih, Bayramiye tarikatının kuruluşu kabul edilir. Hocası Hamideddin-i Velî’nin vefatından sonra Ankara’ya gelerek doğduğu köye yerleşti. Yeniden talebe yetiştirmekle meşgul oldu. Sohbetleriyle hasta kalplere şifa dağıttı. Talebelerini daha çok sanata ve ziraate sevk ederdi. Kendisi de geçimini ziraatle sağlardı. Açtığı ilim ve irfan ocağına, devrinin meşhur alimleri, hak aşıkları akın etti. Damadı Eşrefoğlu Rumi, Şeyh Akbıyık, Bıçakçı Ömer Sıkinî, Göynüklü Uzun Selahaddin, Edirne ve Bursa ziyaretlerinde talebeliğe kabul ettiği Yazıcızade Ahmed (Bican) ve Mehmed (Bican) kardeşler ile Fatih Sultan Mehmed Han’ın hocası Akşemseddin bunların en meşhurlarıdır.

Fatih’in babası Sultan İkinci Murad Han, Hacı Bayram-ı Velî’yi Edirne’ye davet edip, ilim ve manevi derecesini anlayınca, fevkalade hürmet göstermiş, Eski Cami’de vazettirmiş, tekrar Ankara’ya uğurlamıştır. Sultan İkinci Murad Han kendisinden nasihat isteyince; İmam-ı Azam’ın, talebesi Ebu Yusuf’a yaptığı uzun nasihatı yaptı: “Tebean içinde herkesin yerini tanıyıp bil; ileri gelenlere ikramda bulun. İlim sahiplerine hürmet et. Yaşlılara saygı, gençlere sevgi göster. Halka yaklaş, fasıklardan uzaklaş, iyilerle düşüp kalk. Kimseyi küçümseyip hafife alma. İnsanlığında kusur etme. Sırrını kimseye açma. İyice yakınlık peyda etmedikçe kimsenin arkadaşlığına güvenme. Cimri ve alçak kimselerle ahablık kurma. Kötü olduğunu bildiğin hiçbir şeye ülfet etme. Bir şeye hemen muhalefet etme. Sana bir şey sorulursa ona herkesin bildiği şekilde cevap ver. Seni ziyarete gelenlere faydalanmaları için ilimden bir şey öğret ve herkes öğrettiğin şeyi belleyip tatbik etsin. Onlara umumi şeyleri öğret, ince meseleleri açma. Herkese itimad ver, ahablık kur. Zira dostluk, ilme devamı sağlar. Bazen de onlara yemek ikram et. İhtiyaçlarını temin et. Onların değer ve itibarlarını iyi tanı ve kusurlarını görme. Halka yumuşak muamele et. Müsamaha göster. Hiçbir şeye karşı bıkkınlık gösterme, onlardan biri imişsin gibi davran.”

Hacı Bayram-ı Velî, ömrünün sonuna kadar İslamiyeti yaymak için çalıştı. 1429’da Ankara’da öldü. Türbesi kendi ismiyle anılan Hacı Bayram Camii’ne bitişik olup, ziyarete açıktır. Ayrıca İzmit’te kendi ismini taşıyan bir sokak vardır. Ölümünden sonra tarikat, müritleri üzerinden Akşemseddin’e atfedilen (Şemsîyye-î Bayramîyye Tarikâtı), Bıçakçı Ömer Dede (Şeyh Emir Sıkkînî)’ye atfedilen (Melâmetîyye/Melâmîyye-î Bayramîyye Tarikâtı) ve Akbıyık Sultan’a atfedilen (Celvetîyye-î Bayramîyye Tarikâtı) olmak üzere üç ayrı kola ayrılarak devam etmiştir. Hacı Bayrâm-ı Velî, Yunus Emre gibi Hacı Bektaş-ı Velî’den etkilenmiş ve aynı tarz şiirler söylemiştir. Şiirlerinde Bayramî mahlasını kullanmıştır.

Hacı Bayram Veli'nin Önemli Sözleri;

1. Kibir bele bağlanan taş gibidir, onunla ne yüzülür, ne de uçulur.
2. Ayıp ve kusurlarını gördüğünüz arkadaşlarınızın, komşularınızın, sırlarını ifşa etmeyiniz. Çünkü gördüğünüz bu sırlar, size emanettir. Emanete hıyanet ise, çirkin bir harekettir.
3. Dünya gamından, nefsin sıkıştırılmasından hafifleyip kurtulmak istiyorsanız, kabris-tanları sık sık ziyaret ediniz.
4. Emaneti koruyunuz. Zira din de size emanettir, beden de.
5. Helalinden kazanıp, ondan fakirlere cömertçe veriniz.
6. Hiddet ve kin, hakikatleri gören gözleri kör eder. Öfke, iyi düşünmeyi daraltır, yanıltır.
7. Hiçbir günahı küçümsemeyin, çok çalışın. Boş gezenler, zengin bile olsa, arkadaşları şeytan, kalpleri şeytanın konağı olur.
8. İnsanların fitnesinden kurtulmak istiyorsanız, çarşı ve pazarlarda sık sık bulunmayınız.
9. Ölümü hiçbir zaman hatırlınızdan çıkarmayınız.
10. Yaptığınız işi ehil ve erbabına yaptırınız.
11. Sakin ve vakarlı bir şekilde yürüyünüz, kabara kabara yürümeyiniz, zira kalbiniz katılaşıp.
12. Kin, gerçekleri gören gözleri bile kör eder.
13. İnsanlığınızı koruyunuz.
14. Kötülükten uzaklaşınız, iyilerle beraber olunuz.
15. Cahilden sakınınız.
16. İlim tahsil ediniz, ilim sahiplerine hürmet ediniz.
17. Nefsinizi daima kontrol altında tutunuz, size teklif edilecek işlerde dikkat ediniz, size ait olmayan bir görüşü savunmak zorunda kalmayınız.
18. Padişah huzurunda dahi olsanız, hakikati söylemekten korkmayınız. Padişah sizi hoş-lanmadığınız bir işe tayin ederse, kabul etmeyiniz.
19. Düşününüz.
20. Kıymet biliniz.
21. Emanete hıyanet çirkindir, emaneti koruyunuz.
22. Mezarlıkları sık sık ziyaret ediniz. Dünya gamından ve nefsin sıkıştırılmasından kurtulursunuz.
23. Aradığın sende, sen senden gafil olma.
24. Sevgi ve acıma insanlık; hiddet ve şehvet ise hayvanlık vasfıdır.
25. Günah olan bir işte kimseye yardım etmeyiniz.

AHMET YESEVİ

“Türk tasavvufunun kurucusu-Türkistan Filozofu”

Kendisi gibi Türk asıllı olan Arslan Baba'nın talebesidir. “Pir-i Türkistan” lakabıyla bilinen bir mutasavvıf ve şairdir. Tarihte bilinen ilk büyük Türk mutasavvıfı ünvanını taşır. Yesevilik adı verilen tasavvufi akımının mimarı olan “Hazret-i Türkistan” namıyla da meşhur “Hacı Ahmet Yesevi” bir İslâm alimidir. Kuvvetli bir medrese tahsili görmüş olup din ilimleri yanında tasavvufu da öğrenmiştir. Babası, Alevilerin atası olan On İki İmamlardan ilk İmam Ali el-Mürtezâ'nın soyundan olan “Şeyh İbrahim Veli. Ahmet Yesevi, Anadolu'ya hiç gelmemiş olmasına rağmen Anadolu'da da tanınan ve sevilen “Hoca Ahmed Yesevi”, yaygın olan kanaate göre, Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Hacı Bektaş Velî gibi Anadolu ekolleriyle Anadolu'daki tasavvufi akımlar üzerinde büyük tesirler meydana getirmiştir. Diğer bazı alimlerin yaptığı gibi kendini belli bir alana hapsedmeyip inandıklarını ve öğrendiklerini yerli halka ve göçebe köylülere onların kendi anlayabilecekleri bir lisan ve alıştıkları yöntemlerle anlatmaya çalışmıştır. Ahmed Yesevi, Divan-ı Hikmet adıyla yüzyıllar sonra derlenecek olan Hikmetleri aracılığıyla Türklere İslâm'ı kolaylaştırarak benimsetmiştir. Bunun için İslâm inancını, Türk gelenek, inanç ve yaşam tarzı ile uygun biçimde sentezleme yolunu seçmiştir. Ahmet Yesevi, Yesevilik tarikatının kurucusu olarak kabul edilir. İslâm'ı yeni kabul etmiş Türk topluluklarına dinin irfan yönünü tanıtmıştır. Türkistan Türkleri'nin İslâm'ı kitleler halinde kabul etmeye başladığı 10. yüzyıl, Türk dünyası için tarihi bir dönüm noktası olmuştur. Ahmet Yesevi, bir yandan tasavvuf esaslarını, tarikat adap ve erkânını öğretmeye çalışırken bir yandan da İslâmiyet'i Türklere sevdirmeyi, Kur'an ve Ehl-i Beyt sevgisini yaymayı kendine görev edinmiştir. Bu eğitmenlik vasıflarından ötürü hikmetleri lirizmden uzak ve sanat endişesi taşımadan söylenmiş şiirler olarak kabul edilmektedir. Yesevi, Arapça ve Farsçayı çok iyi bilmesine rağmen eserlerini anadili olan Türkçede vermiştir.

İslâm'ın kabulü ile Türk illeri kitleler halinde tercih yaparken bir yanda da tasavvuf kültürü oluşuyordu. Oluşum aşamasında batıdaki Türklerin de etkilenmemesi imkânsız değildi. Herbert Adams Gibbons'ın tezine göre, Yunus Emre ile Ahmet Yesevi'nin benzerlik gösteriyor olmasına karşın, yapılan araştırmalarda Yunus Emre'nin Ahmet Yesevi'nin devamı olduğu ifade edilmiştir. Türbesi, Kazakistan'ın güneyindeki Türkistan kentinde 1389 ile 1405 yılları arasında Timur tarafından yapıldı. 2002 yılında UNESCO tarafından dünya tarih eseri olarak kabul gördü. Ahmet Yesevi'nin türbesi Türkiye Cumhuriyeti tarafından TİKA marifetiyle yeniden tamir edilmiştir.

Ahmet Yesevi'nin Önemli Sözleri;

1. Allah'a aşk ile ulaşılır.
2. İnsana hizmet Allah'a hizmettir. Garip, yoksul ve yetimlere hizmetle yüceliklere erişilir.
3. Bilim, dinin temelidir.
4. Dinde kadını horlamak yoktur. Kadın ve erkek çalışma hayatında da, dini ibadette de bilim öğrenmede de birlikte olacaklardır.
5. İslam'ın buyruklarına uymalı, yasaklarından kaçınmalı, iyilik yayılmalı, kötülüğe karşı çıkılmalıdır.
6. İnsanlar Kur'an'ı ve dini bilgileri öz dilleriyle öğrenmelidir. Türkler Türkçeyi sevmeli korumalı ve bilim yolunda da Türkçeyi temel almalıdırlar.
7. Dinde içtenlik esastır. Gösteriş yoktur. Din ticarete, siyasete, saltanata, mevki ve makama alet edilmemelidir. Din yalnız Allah içindir. Başka din ve inanç bağlıklarını inançlarından ötürü kötü görmek ve incitmek yanlıştır. Başkalarını din yoluyla veya başka yollarla sömürmek yanlıştır. Kişi çalışmalı, emeğinin karşılığıyla geçinmelidir.
8. Münafıklar şüphe eyleyip etti inkâr,
Kıyamette, cehennemde beyninden duman çıkar.
Sonra duyulan pişmanlıktan o gün ne fayda var?
Gerçek ümmetseniz, işitip selam söyleyin dostlar.
9. Güneş her gün daha mütekâmil bir dünyaya doğmaz. Tarih ezelden ebedi dümdüz uzanan doğrusal bir hat değil devirli bir oluşumdur. Gün olur en gerideki en öndekinden ileride olur.
10. Türk'e düşman olan İslam'a da düşmandır.
11. Ahmet Yesevi 7 ilkesi: Allah'a aşkla yükselmek. İhlaslı Müslüman olmak. İnsan sevgisi. İnsanın dil, din, ırk, renk, cinsiyet farklılığından ötürü horlanmaması. Kadın ve erkek eşitliği, birlikteliklerinin ıslık/nur olması. Kişinin geçimini emeğiyle sağlaması. Bilim.
12. Kafir bile olsa, hiç kimsenin kalbini kırma.
13. Kalp kırmak, Allah'ü Tealâ'yı incitmek demektir.
14. Kitabına eğilmiş çocuk, aşını pişiren kadın, tarlasını süren çiftçi, tezgahdaki sanatkar fenalık düşünmeye vakit bulamaz.
15. Her gün elimi açıp 100.000 amin desem,
Musa gibi Tur Dağında niyazımı söylesem,
99 niyazını deyip canımı versem,
Dostlar, Rabbim bana Kul'um der mi ki?
16. Güzel ahlak, kulluğun en güzel süsüdür.
17. Gerçek ilim, nefsi tanımadır. Nefsini tanımayan Rabbin tanıyamaz.
18. Gerçek alim yastığını taştan kıldı, bildiği şeyleri aleme söyledi.
19. Nerede görsen gönlü kırık, merhem ol sen.
20. Dertsiz insan insan değil, bunu anlayın.
21. Sabır, kulun en büyük sınavıdır.
22. İyi ahlak insanın en değerli hazinesidir.
23. Kalbini temiz tut ki Allah da seni temiz görsün.
24. Küçüklere merhamet et, büyüklere hürmet et.
25. Hakk'ı konuş, doğruyu tut; yalan ve riya uzak dursun.

NURETTİN TOPÇU

“İslam Ahlakı Filozofu”

Türk yazar, akademisyen ve fikir adamıdır. Nurettin Topçu baba tarafından Erzurumludur. Ailesi Topçuzadeler diye tanınır. Dedesi Osman Efendi, Erzurum'un Ruslar tarafından işgali sırasında Türk ordusunda topçuluk etmiş; bu lâkap oradan kalmıştır. Nurettin Topçu altı yaşında Bezmialem Valide Sultan Mektebi'nin ana kısmına yazılır. Burayı bitirdikten sonra Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi'ne verilir. Mektebi birincilikle bitirir. Babası Ahmet Efendi Çemberlitaş'ta kasap dükkânı işletmeye başlamıştır. İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun olan Topçu, Avrupada eğitim almak için girdiği sınavları 1928 yılında kazandı. Hamdi Akverdi, Vehbi Eralp, Ziya Somar gibi kişilerle birlikte burslu olarak Fransa'ya gitti.

Topçu önce Aix Lisesi'ne kaydoldu. İlk yazı denemelerini burada kaleme aldı ve üyesi olduğu Sosyoloji Cemiyeti'ne gönderdi. Nurettin Topçu Fransada psikoloji ve estetik, genel felsefe ve mantık, çağdaş sanat tarihi, sosyoloji ve ahlâk, eski çağlar sanat ve arkeolojisi dallarından lisans aldı. Topçu'nun Avrupadaki hayatı okul, ev ve kütüphane çerçevesi içinde geçti; haftasonları derneklerin düzenlediği, Samet Ağaoglu, Ömer Lütfi Barkan, Besim Darkot gibi kişilerin de katıldığı toplantılara gitti. Topçu bu esnada tasavvuf tarihçisi Louis Massignon ile tanıştı. Öncede Dr. Adnan Adıvar'ın Türkçe dersi vermiş olduğu Massignon'a daha sonra bu dersi Topçu verdi.

Strazburg'da doktorasını hazırlayan Topçu, Sorbonne'a giderek doktorasını verdi. Bu üniversitede felsefe doktorası veren ilk Türk öğrenci oldu; tezi 1934 yılında Paris'te kitap halinde yayımlandı. 1990 yılında da tıpkı baskısı Kültür Bakanlığı'nca Ankara'da yapıldı. “Bergson” konusunda doçentlik tezi hazırladı, fakat kadroya geçemeyince bu tez kitap halinde basılarak yayımlandı. 1934 yılında Türkiye'ye döndü. Ertesi yıl Galatasaray Lisesi'nde felsefe öğretmeni olarak görev almaya başladı. Hareket Dergisi'ni yayımlamaya başladı.

Faaliyetlerini Türk Kültür Ocağı, Türk Milliyetçiler Cemiyeti, Milliyetçiler Derneği ve Türkiye Milliyetçiler Derneği'nde sürdürdü. “Kur'an harikası olan ilahi ahlak, İslam diyarında çoktan gömülmüştür.” diyen Topçu, bunun temel sebebini felsefenin İslam topraklarından kovulmasında buldu. Ona göre, “Din bilgi kaynağı değil, kuvvet kaynağıydı. Dindar adam başkalarından çok şey bilen değil, daha çok kuvvetli olan insan” idi. Gelenekçi İslamcıların, “Kuran'ın varlığı kâfidir; felsefe insanın inançlarına zarar verir; çünkü sorduğu sorularla insanı şüphe ve inkârın çukuruna düşürebilir” sözlerine ağır karşı çıktı: “Felsefe olmazsa Büyük Kitabı hakkıyla anlayamazsınız, sadece ezberlersiniz. Kur'an Allah'ın kitabı, felsefe ise bizim onu anlayacak olan şahsiyetimizin örgüsüdür.”

Topçu Osmanlı'da, İbn Rüşdcü Molla Zeyrek ile Gazalici Hocazade arasında yapılan tartışmayı; felsefenin tutarsızlığını iddia eden Gazalici Hocazade'nin kazanmasını, Müslüman yozlaşmasının miladı gördü. Ona göre, felsefesiz bir İslam'da; sorumluluk yerini vazifeye bıraktı; ruh dünyasının akil adamlarının yerini ise gözlerini kapayıp vazifelerini yapan görev adamları aldı.

“Toplumsal yaşamdaki gelenekler, örfler, adetler, kurallar insan hürriyetinin önündeki en büyük engellerdir. Gelenekçi/muhafazakar; güvenliği özgürlüğe tercih etmiş, yaratıcı fikirlerden/hareketlerden vazgeçmiş bir cemiyet adamıdır. Bunlar asırlarca aynı alışkanlığı tekrarlamaktan huzur duyarlar. Örflerini değiştirmek, onların bir uzvunu kesmek gibidir.” diyerek düşüncelerini yineledi. Nurettin Topçu, isyan ahlakı teorisini açıklarken ideal tip olarak, “Ben Hakkım” dediği için işkenceyle öldürülen tasavvufun meşhur şehidi Hallac-ı Mansur'u örnek aldı. İslam'ın geleneksel ve resmi yorumlarıyla sürekli hesaplaşan Topçu'ya göre, tasavvuf düşüncesinin temeli vahdet-i vücud, ahlaklığın en yüce mertebesi idi.

Nurettin Topçu'nun Önemli Sözleri;

1. Vicdan içimizde bizi Allah'a çağıran sestir.
2. İyi Müslüman caminin içinde değil, dışında belli olur. Ticaret var, para var, pul var, kasa var, rekabet var; sen böyle bir ortamda nasılsın mühim olan. Caminin içinde herkes mübarek, orada iş kolay. Dışarıda nasılsın?
3. Âlem üç şeyin toplamından ibarettir. Varlık, düşünce ve hareket. Bunların hepsini kendinde toplayan insan üç şeyin peşinde olmak için yaratılmıştır. Hakikatin, hayrın, güzel-liğin. İnsan ruhunda bu üç şeye götüren üç yeti vardır. Zekâ, duygu, irade.
4. Zekâ üç yerde kullanılır. Kazanmada, hilede, ilimde. Duygunun üç dünyası vardır. Sa-natın, rüyanın ve sevdanın. İrade üç âleme sığınma kuvvetidir. Hemcinsine, kendi sa-mimiyetine ve Allah'a. Bu üç yetinin birlikte ve ahenkli olarak barındığı kap, üç şeyin muhafazasıdır. Aşkın, ümidin, imanın.
5. Üç şeyi sevmeyen ruh, ölü odalar gibi karanlıktır. Çocuğu, tabiatı, zalimle kaviden başkasına itaati.
6. Üç kişiye acıyınız. Zenginlikten sonra fakir düşene, şerefli iken zelil olana, cahiller ara-sında kalan âlime.
7. Üç kişiye el uzatınız. Hastaya, garibe, muhitinde anlaşılmayan bedbahta. Bu yüzden ka-labalığın arasında yalnız yaşayana.
8. Üç türlü davranış kaba ve sahtedir. Kendini belli eden sanat, nümayişçi ahlak, kendine güvenen dindarlık.
9. Üç şey saadetin sırrıdır. Tevazu, kanaat, ölümün eşiğinde sık sık dinlenme zevki.
10. Dünya üç şeyle cennet olur. Elden, dilden ve gönülden vermekle. Allah'ın kullarını affet-mekle. Zalim zulmetmeyip hidayet yolunu göstermekle.
11. Üç kişi karanlıkta kalmıştır. Aşkını kullanamayan, imanını iddia yapan, aklın meyvesin-den lezzet almayan.
12. Gözyaşının üç yerde lezzetine doyulmaz. Vuslatta, mağfirette, merhamette.
13. İnsan üç şeyin hududunda durmasını bilmelidir. İsteklerin, aklın, hayatın.
14. Üç türlü insan Allah'tan uzaktır. Rahatlarını hesaplayarak hizmetten kaçanlar, duygulu ol-duklarını ileri sürüp de sefalet sahnelerinden uzak duranlar, sefil ruhlarda feyz arayanlar.
15. Üç türlü insan Allah'ı göreceğinden müjdelenmiştir. Saf kalpler, gecenin karanlığında güneşi bulanlar, ölümü hayatta iken bütün hareketleriyle birleşmiş olanlar.
16. İnsanlar içinde kendini bilenler şu üç kişidir. Rüzgarı bile incitmeyenler, kendi adlarını söylemekten utananlar, Allah emaneti olan insanlara katı gözle bakamayanlar.
17. Üç yerde insan kendini tanır. Tövbe de, zalimin kahır altında, son nefesinde.
18. Üç hakimın hükmünde hata aranmaz, kalbin, kaderin, ölümün.
19. Üç musibetten uzaklaşınız. Zulümden, zelzeleden, bilirim iddiasında olan cahilden.
20. Ahlak; İslam dinin özü, esası ve bizzat kendisidir.
21. İnsanı insan yapan, erdem ve bilinçtir.
22. Toplum, bireylerin ahlakı ve maneviyatı ile yükselir.
23. İlim, kültür ve ahlak üçgeni insanı mükemmelleştirir.
24. Kültür, bir milletin hafızasıdır. Onu kaybeden millet yok olmaya mahkumdur.
25. Asıl özgürlük, kendi nefesine hakim olmaktır.

HİLMİ ZİYA ÜLKEN

“Filozof, Sosyolog”

Türk düşünce yaşamında ve Türkiye’de bir felsefe geleneğinin oluşmasında büyük etkisi olmuş bir filozof ve sosyologdur. Hilmi Ziya Ülken 1901’de İstanbul’da dünyaya geldi. Babası kimyager Mehmet Ziyaettin Ülken, annesi Müşfika Ülken’dir. Annesi Müşfika Ülken, Kazan şehri ulemalarından Kerim Hazret’in torunudur. Ülken ilköğrenimini özel bir okul olan Tefeyyüz Mektebi’nde tamamladı. Orta ve lise eğitimini ise günümüzde İstanbul Erkek Lisesi olarak bilinen İstanbul Sultanisi’nde tamamladı. 1918 yılında liseden mezun olduktan sonra Mülkiye’ye girdi ve 1921’de dereceyle mezun oldu. Ardından İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde coğrafya asistanı oldu ve aynı zamanda fakülte kütüphanesinde memurluk elde etti.

Felsefe bölümünden ise ahlak, sosyoloji, felsefe tarihi sertifikaları aldı. Bursa ve Ankara’da öğretmen olarak tayin edildi. Askerlik sonrasında İstanbul’a tekrar dönerek Çapa Kız Öğretmen Okulu’nda tarih ve psikoloji, İstanbul Erkek Lisesi’nde ise felsefe dersleri verdi. 1933 yılına kadar İstanbul Erkek Öğretmen Okulu ile Galatasaray ve Kabataş liselerinde öğretmenlik yaptı. Yıl içinde reform edilen İstanbul Üniversitesi’ne Mustafa Kemal Atatürk tarafından Türk medeniyeti doçenti olarak atandı. Bu konuda araştırmalar yapmak üzere Almanya’ya gönderildi. İstanbul’a dönüşü sonrasında üniversitede felsefe ve sosyoloji dersleri verdi ve bunu 1941’e kadar sürdürdü. Profesör unvanını almasını takiben, kürsü haline getirilen sosyoloji bölümünün başına getirildi. Bu aralıkta İstanbul Teknik Üniversitesi’nde 1948’e kadar sanat tarihi dersleri verdi. Bu tarihten sonra İstanbul Üniversitesi’nde Felsefe Grubu’nda mantık ve sosyoloji kürsülerinde değerler teorisi dersleri verdi, İslâm felsefesi derslerine de devam ediyordu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde sistematik felsefe kürsüsünün açık olduğu için buraya davet edildi ve ek dersler verdi. 1957 yılında ordinaryüs profesörlüğe yükseltildi. 27 Mayıs Darbesi sonrasında 147’ler listesinde adı geçti ve İstanbul’daki dersleri elinden alındı. 5 Haziran 1974’te İstanbul’da ölene kadar ders vermeye Ankara’da devam etti.

Ülken herhangi bir olayı incelerken bütün özelliklerini dikkate alan bir yaklaşıma sahipti. Batı kaynaklarını okuyan ve yayınlarında kullanan bir isimdi. Türk hümanizması idealini taşıyan Ülken, ülke sorunlarıyla ilgiliydi ve soyut bir dille toplumsal açıdan medeniyet ve çağdaşlaşma olaylarına bakıyordu. Aşk Ahlâkı ve İnsani Vatanperverlik’te Doğu ile Batı arasında Osmanlı ve Cumhuriyetin durumuna, yönetici ve aydın kesiminin vaziyetine değindi. Daha önce de Türk Tefekkür Tarihi’ni Atatürk’e imzalayarak sunmuş ve onun dikkatini çekmişti, bu sayede yurtdışına çalışmalar yapmak için gönderilecekti. Gençlik dönemlerinde ise Anadolucu hareketin içinde yer almış ve bu eğilimle eserler vermişti. Ülken toplumsal konulara değinse dahi sınıfsal polemik taşıyan eleştirileri çok azdı. Bu konu üzerine çalışan ve fikirler üreten insanlarla da polemikleri neredeyse hiç yoktu. Sadece Şeytanla Konuşmalar adlı eserinde hicivsel bir üslup takındı.

Ülken’in Türk modernleşmesi üzerine değerlendirmeleri ağırlıklı Millet ve Tarih Şuuru, Uyanış Devirlerinde Tercümenin Rolü ve Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi adlı eserlerinde okunabilmektedir. Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi, her ne kadar yazıldığı dönemde büyük bir ilgi görmese de hala güncel bir konu olan modernleşme sancılarını doğrudan ele alan bir eserdir, günümüzde dahi önemini korumaktadır. Medeniyeti “sürekli bir yürüyüş” olarak gören Ülken’in bu eseri 1960’lardaki tartışmalara bir katkıdır.

Ülken çoğulcu ve toplumsal yönüyle referansları da bu çerçevede oldukça geniştir. Ali Artun’a göre 1942’de yayımladığı Resim ve Cemiyet adlı kitabı onun toplumsal tarih düşüncesinin özetidir.

Hilmi Ziya Ülken'in Önemli Sözleri;

1. İnsanın hürlüğü kişi olmaktır. Kişi olmak duygululuk bakımından pasion/tutku, ihtiras haline gelmek, sonsuz, sürekli arzulara sahip olmaktır.
2. Hakiki insan, parlak kıyafetlerden, yapay tavırlardan, mağrur ve alaycı ilimden nur almaya muhtaç olmayacak kadar sade ve kudretli olandır.
3. Yüzümüze gülenleri dost sanırsınız; kulağımıza gelen sözlere hemen inanırsınız. Etrafımızı dalkavuklar sarınca, kendimizi dev aynasında görmeye başlarız.
4. Hayatını bir cehennem haline getiren bu kâbustan kurtulmak için ey yol arayan, ruhunu sevgi ve sevinç ile doldurman gerek.
5. Sizin olmayan şeyler için, övünmeniz neye yarar?
6. Sağlığınız, güzelliğiniz, ünvanınız, şöhretiniz ve servetinizi terk ederek varlığınızın bütün çıplaklığıyla kaldığınız yeryüzünün mahşerlerinde, kaderin azameti önüne nasıl çıkacaksınız?
7. Değer söylenen sözde değil söyleten kuvvettir.
8. Her işin başı sükun, terkin ve sabırdır.
9. Temiz, gayretli, neşeli ve ahenkli bir gençlik yetiştirmek için iş zevki vermek usullerinin en güzelidir.
10. İnsan önce kendisini düzeltmez. Alemi düzeltmek arzusu insanın kendisine de düzen verir.
11. Yüzümüze gülenleri dost sanırsınız, kulağımıza gelen sözlere hemen inanırsınız. Etrafımızı dalkavuklar sarınca, kendimizi dev aynasında görmeye başlarız.
12. Can sıkıntısı, sevgisini ve içten sevgisini kaybeden bir kimsenin kabusudur.
13. Hareketten, faaliyetten zevk almayan insan için her nefes bir yük, her arzu bir üzüntüdür.
14. Hayatını bir cehennem haline getiren kabustan kurtulmak için, ruhunu sevgi ve sevinç ile doldurman gerek.
15. Dostluk, hür insanlar arasında ruh birliğidir.
16. Kardeşlik, hürlüğü içinde duyanlar arasında insanlık birliğidir.
17. Hareketten zevk alan için boş durmak ölümdür.
18. Meslek hayatın kendisidir.
19. Aşk, vuslattan uzak olmaktır.
20. Gerçek kültürde sanatı, hukuku, ahlaki felsefeden ve ilimden ayırmaya imkan yoktur.
21. İnsan kendi iç dünyasını bilmeden, dış dünyayı anlayamaz.
22. Gerçek özgürlük, bilgi ve bilinçle başlar.
23. Toplum, bireyin erdemiyle yükselir.
24. Birey, toplumla olgunlaşır.
25. Düşünceyi kısıtlamak, insan ruhunu zincire vurmaktır.

AHMET ARSLAN

“Türk Felsefeci, Akademisyen”

Türk felsefeci, akademisyen ve çevirmendir. 1944'te Şanlıurfa'da doğdu. Babası manav, anesi ev hanımıydı. On iki kardeşin sekizi çeşitli yaşlarda öldü. Çocukluğu Arap Meydanı mahallesinde geçti. Çocukluğunda sinema, kitaplar ve futbola ilgilendi. İlköğrenimini 11 Nisan Kurtuluş İlkokulunda tamamladı. İlkokulu bitirdikten sonra babasının yanında çalışmaya başladı. Bir gün babasının dükkânına alışveriş yapmaya gelen ve burada Arslan'ı çalışırken gören beşinci sınıf öğretmeni Lâtif Soyok'un, babasına Arslan'ın okula devam etmesi konusunda ısrar etmesi üzerine ortaokula yazdırıldı. Ortaöğrenimini 1961'de Şanlıurfa Lisesinde tamamladı. Zamanında eşekten düşüp sol kolunu kırdığını, ardından çıkıkçı bir kadının tedavisi üzerine dirsek kemiğinin yanlış kaynadığını ve bu nedenle sol kolunun sakat kaldığını söylemiştir. Anne ve babasının bu olay üzerine kendi aralarında sessizce, kolunu sakatladığı için elinden iş gelmeyeceğini, bu yüzden okumasının tek çare olduğunu konuştuklarını duyduğunu belirtmiştir.

Liseden mezuniyetinin ardından Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesindeki bölümlerin alım sınavlarına girdi. Kazandığı birkaç bölüm arasından Ankara Hukuku tercih etti. Bir müddet bu bölüme devam ettikten sonra aynı üniversitenin felsefe bölümüne kaydoldu. 1972'de Mübahat Türker Küyel'in danışmanlığında, İbn'i Kemal'in (Kemal Paşa-zade) Haşîya ala tahafut al-falasîfâsi başlıklı tezi ile doktora derecesini aldı. Askerliğini, 1973-74 yılları arasında yedek subay olarak Diyarbakır'da yaptı.

Arslan, Ankara Üniversitesi ve Ege Üniversitesinde görev yapmıştır. Akademik araştırma alanları Antik Yunan felsefesi, İslam felsefesi ve kelâmdır.

Tanıl Bora, Ahmet Arslan'ın bütün dinsel düşünüş tarihiyle ilgili muazzam bir külliyat ürettiğini belirtmiş, Ege Üniversitesi Felsefe Bölümünün de Arslan'ın düşünce dünyası doğrultusunda, “felsefeden İslam'a bakma” ilgisine sahip olduğunu ifade etmiş ve bunu Ankara İlahiyat Fakültesinin yaklaşımının tersi olarak nitelemiştir.

Arslan'dan etkilenenler arasında öğrencisi Zerrin Kurtoglu ve onun İslam Düşüncesinin Siyasal Ufku kitabı bulunmaktadır. Arslan, felsefi denemelerinde İslam'ın temel hak ve özgürlüklerle uyumlu bir okumasını yaparak hoşgörü konusunu işlemiş; dinî hukukun bile “insan elinden çıkma”, “akılsal” olduğunu ifade edip din yorumunda çağdaşlaşma olanağı bulunduğunu savunmuştur. İslam felsefesine ilişkin İslami filozofların asıl işlevinin antik düşünceyi Batı'ya yeniden ulaştırmak olduğu ve İslam felsefesinin evrensel felsefenin gelişmesinde önemli bir anı temsil etmediği, özgün görüşleri bulunmadığı yönündeki görüşü reddeder. Bu bağlamda T. J. de Boer gibi oryantalistlerin görüşüne katılmaz.

Ahmet Arslan'ın Önemli Sözleri;

1. Çoğulculuk modern dünyanın temel kaynağıdır.
2. Aristoteles çoğulcudur. Haz kötü değildir ama en büyük erek/amaç değildir der Aristo. Haz ödüllerdur. Kitap yazıyorum, onun beğenilmesinden haz alıyorum. İçim Platoncudur, aklım Aristotelestdur.
3. Elimdeki malzemelerle dünyayı kurmak isterim. Tanrı her şeyin ölçüsü dersanız bilim kuramazsınız, hukuk kuramazsınız.
4. Zengin yaşamak diye bir şey var; insanları tanımak, başka insanların duygularını anlamak, empati, sempati bunların hepsi patosla ilgili, yeni duyarlılıkla ilgili.
5. Dünyaya duyarlı olmak, hayvana duyarlı olmak, güzelliğe duyarlı olmak. Eğitimin amacı bu olmalıdır.
6. Felsefe; bilimsel, akılsal, havasa, entelektüel insana cevap verir. İnsanın dünyevi, bilgisel, doğal, hukuksal yanına cevap verir. Felsefe ve din iki ayrı ihtiyaca cevap verir.
7. Din; sokaktaki insana, şiirsel bir dille, dabil meselelerdir. Ruhsal, iradi, özgürlük. Din yani manevi yanına cevap verir.
8. Tanrı nedir? Tanrı'yı bilemeyiz. Tanrı'ya erişiriz, tecrübe ederiz, yok oluruz. Evren Tanrı'nın tezahürüdür. Tanrı'ya akılı da aşarak erişiriz.
9. İnsanlara model olursan, insanlar da onun peşinde koşarlar. Hiç kimse annesinden iyi veya kötü doğmaz. İyilik ve kötülük istidadı vardır. O kültür bilime, akla değer veriyorsa, o, o yönde ilerler. Eğer ona öbür değerleri, köşe dönmeçilik, kapmacılık, bencillik verersen o insan da o yöne doğru ilerler.
10. İnsanı insan yapan, bilgidir.
11. Başarı, küçük adımların sürekli tekrarında gizlidir.
12. Hayat, planladığın gibi gitmez ama yönünü belirlemek senin elindedir.
13. Zorluklar, insanı ya kırar ya da güçlendirir. Seçim senin.
14. Bilgi paylaştıkça çoğalır, tecrübe yaşadıkça değer kazanır.
15. Kendine inan, insan; en karanlık yollarda bile ışık bulur.
16. Sabır, en zor anlarda bile yol gösteren pusuladır.
17. Değişimden korkma, çünkü hayat değişimle anlam kazanır.
18. Hedefine ulaşmak istiyorsan, bahaneleri bırak ve adım at.
19. Gerçek özgürlük, düşüncelerin sorumluluğunu almaktır.
20. Mutluluk, sahip olduklarında değil, değer verdiklerinde saklıdır.
21. Hayallerin peşinden gitmek en büyük cesarettir.
22. Eleştiriler gelişmek için birer fırsattır.
23. Başarı, sabır ve kararlılıkla birleştiğinde gelir.
24. Her gün yeni bir fırsat ve yeni bir başlangıçtır.
25. Hayat, risk almadan, denemeden, yanılmadan, acı çekmeden ve mücadele etmeden bir anlam kazanmaz.

ZİYA GÖKALP

“Türkçülüğün Kurumsal Mimarı”

23 Mart 1876, Çermik - 25 Ekim 1924, İstanbul, Türk yazar, sosyolog, şair ve siyasetçidir. Meclis-i Mebusanda ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekilliği yapmıştır. “Türkçülüğün babası” olarak da anılır. 23 Mart 1876’da Diyarbakır’da dünyaya gelmiştir. Babası Vilayet Evrak Memuru Tefrik Efendi’dir. (1851-1890) Baba tarafı 19. yüzyılın başlarında o dönem Elazığ’a bağlı olan Çermik’ten Diyarbakır’a göç etmiştir. Annesi Diyarbakır’ın köklü ailelerinden olan Pirinççizadelerden Zeliha Hanım’dır (1856-1923). Doğduğu ev bugün müze olarak kullanılmaktadır.

Eğitimine Diyarbakır’da başladı. 1886’da Mektebi Rüştîye-i Askeriyye’ye (Askeri Ortaokul) girdi, özgürlük düşüncesini ilk defa bu okuldaki hocası Kolağası (Önyüzbaşı) İsmail Hakkı Bey aşıladı. Askeri rüştiyenin son sınıfında iken babasını kaybetti. 1890’da amcası Müderris Hacı Hasip Bey’den geleneksel İslâm ilimleri ile ilgili ders almaya başladı. Öğrenimine İstanbul’da devam etmek istediye de bu imkânı bulamayınca 1891’de Diyarbakır’da İdadi Mülkiye’nin (Sivil Lise) ikinci sınıfına kaydoldu. Son sınıfta öğrenci iken beraberindekiler ile okul çıkışlarında mutad (olağan) olan “Padişahım Çok Yaşa” yerine “Milletim Çok Yaşa” diye bağırımları soruşturmaya uğradı. Bazı anlatımlarda bir grup yerine sadece Gökalp’in bağırıldığı da belirtilmektedir. O sırada okul süresinin beş yıldan yedi yıla çıkması üzerine 1894’te okuldan ayrıldı. 1896’da, Erzincan Askerî Lisesinde öğrenci olan kardeşi Nihat sayesinde Harp Okulu öğrencileri ile birlikte İstanbul’a giden Gökalp, ücretsiz olduğu için baytar mektebine kaydını yaptırdı. Buradaki öğrenimi sırasında ülkedeki özgürlük hareketine katılmış insanlarla tanışmak için gayret gösterdi; İbrahim Temo ve İshak Sükûti ile görüştü. Türkler ‘den etkilendi. İttihat ve Terakki Cemiyeti’ne katıldı. “Yasak yayınları okumak ve muhalif derneklere üye olmak” nedeniyle 1898’de tutuklandı. Bir yıl cezaevinde kaldı.

Serbest bırakıldıktan sonra 1900’de Diyarbakır’a sürgüne gönderildi. Yükseköğrenimini tamamlamayan Mehmed Ziya’nın Diyarbakır’daki amcası ölmüş ve kızı Vecihe ile evlenmesini vasiyet etmişti. Amcasının vasiyetini yerine getirmiş ve Vecihe Hanım ile evliliğinden bir oğlu (Sedat), 3 kızı (Seniha, Hürriyet, Türkan) olmuştur.

Doğu ile Batı arasındaki kilit bağlantı noktalarından olan Diyarbakır Telgrafhanesinin işgali için içine Batılı devletlerin de karışmasına neden oldu. Onların da saraya yaptığı baskı neticesinde bölgeye bir araştırma heyeti gönderildi. Fakat bir süre için sinen İbrahim Paşa ve adamları daha sonra aynı kanunsuzluklara yeniden başlayınca Ziya Gökalp ve arkadaşlarının önderliğindeki halk bu sefer 11 gün süre ile telgrafhaneyi yeniden işgal ettiler. Bu direnişin sonunda İbrahim Paşa ve adamları bölgeden uzaklaştırılmıştır.

1904-1908 arasında Diyarbakır Gazetesi’nde şiir ve yazılarını yayımladı. İbrahim Paşa’nın halka yaptığı zulümleri “Şaki İbrahim Destanı” adlı yapıtında anlattı. II. Meşrutiyet’ten sonra İttihat ve Terakki’nin Diyarbakır şubesini kurdu ve temsilcisi oldu. “Peyman” gazetesini çıkardı. Mehmed Ziya, 1909’da Selânik’te toplanan İttihat ve Terakki Kongresi’ne Diyarbakır delegesi olarak katıldı ve örgütün Selânik’teki merkez yönetim kuruluna üye olarak seçildi. Selânik’te kalmayı sürdürerek çevresinde bir kültür hareketi yaratmaya çalıştı.

1912'de derneğin merkezi İstanbul'a taşınınca, Ziya Gökalp de İstanbul'a geldi, Cerrahpaşa semtine yerleşti. Mart ayında Ergani/Maden (Diyar-ı Bekir) mebusu olarak Meclis-i Mebûsan'a seçildi. Meclis dört ay sonra kapatılınca edebiyat fakültesinde öğretim görevlisi oldu. Kurumda onun eğitimle ilgili görüşleri kabul gördü; Darülfünun ve eğitim fakültesinde ders programları, okutulacak kitaplar onun önerileri doğrultusunda kararlaştırıldı. 1913 ve 1914 yıllarında kendisine önerilen Maarif Nazırlığı (Millî Eğitim Bakanlığı) görevini kabul etmedi, üniversitedeki görevini sürdürdü. 1915'te İstanbul Üniversitesinin felsefe bölümünde İctimaiyyat müderrisi (Sosyoloji öğretim görevlisi) olarak atandı. İstanbul Üniversitesindeki ilk sosyoloji profesörü idi; üniversitelerimize toplumbilim (sosyoloji), onun sayesinde girdi. Düşüncelerini Türkçülük etrafında şekillendiren Mehmed Ziya Bey (Gökalp), İstanbul'a gelir gelmez Türk Ocağının kurucuları arasında yer almıştı. Derneğin yayın organı "Türk Yurdu" başta olmak üzere Halka Doğru, İslâm Mecmuası, Millî Tettebbular Mecmuası, İktisadiyat Mecmuası, İctimaiyat Mecmuası, Yeni Mecmuada yazılar yazdı. Balkan Savaşı öncesinden I. Dünya Savaşı başlarına kadar Türk Yurdu dergisinin yönetim kurulunda kaldı, derginin her sayısına bir şiir bir de yazı verdi. Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak başlıklı yazı dizisinde önemli konulara yer verdi. Sonraki yıllarda Yeni Mecmuayı çıkardı.

Ziya Gökalp, bir yandan da eser vermeyi sürdürüyordu. 1914'te "Kızıl Elma"; 1918'de ise Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak" adlı eseri ile "Yeni Hayat" isimli şiir kitabını yayımladı. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin yenilmesinden sonra tüm görevlerinden alındı. 1919'da üniversite içinde İngilizler tarafından tutuklandı; dört ay Bekirağa Bölüğü'nde tutuklu kaldıktan sonra Ermeni Kırımı iddiaları ile ilgili işgal mahkemesi tarafından yargılandı. Mahkeme sürecinde Kırım iddialarını kesinlikle reddetmiş ve mukatele (karşılıklı öldürme) tezini savunmuştur. Yargılama sonucu diğer İttihatçılarla birlikte Malta'ya sürgüne gönderilen Ziya Gökalp, orada arkadaşlarına toplumbilim ve felsefe dersleri verdi. Malta sürgünlüğü döneminde ailesiyle yaptığı mektuplaşmalar daha sonra "Limni ve Malta Mektupları" adıyla kitaplaştırılmıştır; söz konusu kitap, Malta sürgünlerinin orada geçirdikleri hayat şartlarıyla ilgili elimizdeki tek eserdir.

Ziya Gökalp, 2 yıllık sürgün döneminden sonra İstanbul'a döndüğünde üniversitede ders vermeye devam etmek istediye de bu isteği kabul edilmedi. Bir ay kadar Ankara'da yaşadktan sonra ailesiyle Diyarbakır'a gitti, Ahmet Ağaoğlu'nun desteğiyle Küçük Mecmuayı çıkardı, yazılarıyla Kurtuluş Savaşı'nı destekledi.

1923'te Maarif Vekâleti Telif ve Tercüme Heyeti Başkanlığına atandı, Ankara'ya gitti. Aynı yıl Türkçülüğün Esasları isimli ünlü eserini yayımladı. Ağustos'ta ikinci dönem Türkiye Büyük Millet Meclisine Atatürk tarafından Diyarbakır mebusu olarak seçildi. Ankara'ya yerleşen Ziya Gökalp, kültürel ve düşünsel çalışmalarına hiç ara vermedi; dünya klasiklerinin Türkçeye çevrilip yayımlanması ile uğraştı. 1924'te kısa süren bir hastalığın ardından dinlenmek için gittiği İstanbul'da 25 Ekim 1924 günü hayatını kaybetti. Divanyolu'ndaki II. Mahmud Türbesi hazîresine defnedildi.

Ziya Gökalp'in Önemli Sözleri;

1. Millet lisanca, dince, ahlakça, edebiyatça müşterek olan terbiyeyi almış fertlerden mürekkep bir zümredir. Millette şecere aranmaz. Yalnız terbiyenin ve idealin milli olması aranır.
2. Sorma bana oymağımı, boyumu,
Beş bin yıldır millet gibi yaşarım.
Deme bana Oğuz, Kayı, Osmanlı,
Türk'üm, bu ad her unvandan üstündür.
3. Ahlak yolu pek dardır. Tetik bas, önü vardır.
Sakin hakkım var deme; hak yok, vazife vardır.
Millete ver canını, ocağını, şanını.
Bir aşk olsan bile, feda et cananını.
4. Düşünmek ve söylemek kolay, fakat yaşamak, hele başarı ile sonuçlandırmak çok zordur.
5. Ben sen yokuz, biz varız.
Hem Ogan hem kullarız.
Biz demek, bir demektir.
Ben, sen O'na taparız.
6. Türk hiç geriye gitmez, Türk irticai bilmez,
Lakin büyük kalbinden altın devri silinmez.
7. Felsefe, bilime aykırı hüküm çıkarmaz.
8. Vatan ne Türkiye'dir Türklere ne Türkistan,
Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir Turan.
9. Düşmanın ülkesi vatan olacak,
Türkiye büyüüp Turan olacak.

10. İki ordu ve iki millet birbiriyle savaşırken birisinin galip, diğersinin mağlup olmasını in-
taç eden en başlıca amiller, iki tarafın felsefeleridir. Ferdi hayatın vatanın istikbalinden,
şahsi menfaati namus ve vazifeden dahi kıymetli gören bir ordu mutlaka mağlup olur.
Buna aksi bir felsefeye malik olan bir ordu ise, mutlaka galebe çalar.
11. Aruz sizin olsun, hece bizimdir. Halkın söylediğı Türkçe bizimdir.
12. Sakın hakkım var deme. Hak yok, vazife vardır!
13. Ümit, benim ruhumun zaruri ihtiyaçlarındandır. Bir nebat nasıl gıdasız, havasız ve ziya-
sız duramazsa, benim ruhum da ümitsiz yaşayamaz.
14. Gerçekten de bir adam, kanca müşterek olduğı insanlardan ziyade, dilde ve dinde müş-
terek olduğı insanlarla yaşamak ister. Çünkü insanı şahsiyetimiz, bedenimizde değil,
ruhumuzdadır.
15. Türk varken İslamiyet emindir bu ülkeden.
16. Yeni hayat bütün gençliklerin anası olan Türklükten doğacaktır.
17. Kültür, ancak milli olursa mevcuttur.
18. Hars millidir, medeniyet beynelminel.
19. İnsanı insan eden, cemiyettir.
20. Bir cemiyetin fertleri için vazife nedir? Topluluk hayatının iyi ve güzel olması için her
ferdin yapması gereken şeydir.
21. İlim, hakikati; din, saadeti; ahlak ise vazifeyi gösterir.
22. Fikri olmayan adamın ahlakı da olmaz.
23. Düşünce ve idrak olmadan eylem olmaz. Eylem olmadan da fikirler işe yaramaz.
24. Müslümanlık, Türklüğü bozmaz, aksine olgunlaştırır. Türkler, İslamiyet'ten evvel de,
sonra da daima büyük bir millettir.
25. Hars ve medeniyet, birbirine zıt şeyler değil, birbirine mütemmim olan iki unsurdur.
Medeniyet, harsın neticesi ve semeresidir.

ŞEYH EDEBALİ

“Devletin Fikir Babası ve Mutasavvıf-Osmanlı Filozofu”

Şeyh Edebali (ö. 1326), Osmanlı Devleti’nin kuruluş yıllarında yaşamış, siyasî otorite ile manevî otoriteyi dengeleyen en önemli tarihî şahsiyetlerden biridir. Ahi Teşkilâtı’nın önde gelen şeyhlerinden olan Şeyh Edebali, aynı zamanda Osman Gazi’nin hocası ve kayınpederi, Râbî’a Bala Hatun’un babası ve Osmanlı Devleti’nin fikrî mimarı olarak kabul edilir. Hem bir mutasavvıf hem de derin bir İslâm âlimi olarak, Osmanlı’nın sadece askerî değil, ahlâkî ve düşünsel temellerinin de atılmasında belirleyici bir rol oynamıştır.

Aslen Mucur’lu olduğu kabul edilen Şeyh Edebali’nin, Türkmenistan’ın Merv şehrinde doğduğu tahmin edilmektedir. İlk eğitimini Horasan erenlerinden biri olan, Bektaşî geleneğiyle de ilişkilendirilen Şeyh Necmeddin ez-Zâhidî’den almıştır. Bu eğitim, onun tasavvuf anlayışının temelini oluşturmuş; zahirî ilimler ile bâtinî terbiyeyi birlikte ele alan bir yaklaşım geliştirmesine imkân tanımıştır. Daha sonra Şam’a giderek dönemin önde gelen âlimlerinden dersler almış, tefsir, hadis ve İslâm hukuku alanlarında derinleşmiştir.

Anadolu’ya döndükten sonra Eskişehir yakınlarında, yaşamış; burada kurduğu zaviyede talebeler yetiştirmiş, halkı hem dinî hem ahlâkî yönden irşat etmiştir. Zaviyesi, yalnızca bir tasavvuf merkezi değil, aynı zamanda sosyal dayanışmanın, adalet anlayışının ve devlet fikrinin şekillendiği bir mektep hâline gelmiştir. Yetiştirdiği müridler arasında, Osmanlı Devleti’nin ilk kadısı olarak bilinen Dursun Fakih de yer almaktadır.

Osmanlı Beyliği’nin kuruluşundan sonra uzun süre Bilecik’te ikamet eden Şeyh Edebali, burada yaptırdığı dergâhta Osman Gazi’yi birçok defa misafir etmiştir. Bu görüşmeler, Osmanlı yönetim anlayışının ahlâkî ve hukukî temellerinin atıldığı önemli buluşmalar olarak kabul edilir. Şeyh Edebali, Osman Gazi’ye sadece siyasî öğütler vermemiş; adalet, merhamet, sabır ve halka hizmet esaslarına dayalı bir devlet anlayışını telkin etmiştir.

Rivayete göre Osman Gazi’nin gördüğü meşhur rüya, Osmanlı tarihinin sembolik anlatılarından biridir. Rüya Şeyh Edebali’nin göğsünden çıkan ayın Osman Gazi’nin göğsüne girmesi ve ardından büyük bir ağacın bütün âlemi kaplaması, Şeyh Edebali tarafından Osmanlı hanedanının doğuşu ve cihanşümul bir devletin müjdesi olarak yorumlanmıştır. Bu rüya, Osmanlı’nın ilahî bir misyon taşıdığı fikrinin tarihsel ve kültürel hafızada yer etmesine vesile olmuştur.

Şeyh Edebali, 1326 yılında Bilecik’te vefat etmiş ve dergâhının zikir odasına defnedilmiştir. Vefatından bir ay sonra kızı Bala Hatun’un, dört ay sonra da damadı Osman Gazi’nin ölmesi, tarihçiler tarafından sembolik bir “kuruluş devrinin kapanışı” olarak değerlendirilmiştir. Bilecik ve Eskişehir’de adına yaptırılan türbeler, onun Anadolu’daki manevî etkisinin yüzyıllar boyunca devam ettiğinin göstergesidir.

Şeyh Edebali, Osmanlı düşüncesinde devletin kılıçla değil, adalet ve ahlâkla ayakta duracağı fikrini yerleştiren öncü bir isimdir. Onun tasavvufî mirası, Osmanlı’nın uzun ömürlü bir medeniyet hâline gelmesinde belirleyici olmuş; “insanı yaşat ki devlet yaşasın” anlayışının temelini oluşturmuştur.

Şeyh Edebalı'nın Önemli Sözleri;

1. Sevgi, davanın esası olmalıdır.

Bağırarak sevilmez.

Görünerek de sevilmez.

2. Geçmiş bilmeyen, geleceğini de bilemez.

Osman! Geçmişini iyi bil ki, geleceğe sağlam basasın.

Nereden geldiğini unutma ki, nereye gideceğini unutmayasın.

3. Eğer kendini başkalarıyla kıyaslar durursan, ya mutsuz olursun ya da kendini beğenmiş olursun. Çünkü her zaman senden daha iyi ya da daha kötü durumda birileri olacaktır.

4. İyiliğe iyilik her kişinin işi, kötülüğe iyilik er kişinin işi. İyiliğe kötülük ise şer kişinin işidir.

5. İlim bil, irfan bil, söz bil.

İkram bil, kural bil, doyum bil.

Usul bil, adap bil, sınıf bil.

Yol bil, yordam bil.

Hal bil, ahval bil, gönül bil.

Çok konuşma, boş konuşma, kem konuşma.

Mert ol, yürekli ol.

Kimsenin umudunu kırma.

Sen seni bil, ömrünce bu yeter sana.

6. Bir baş ol ki oğul, dimdik durasın, çiğneyip ezilmeyesin.

Bir göz ol ki oğul, iyiliği göresin, peşinden yürüyesin.

Bir dil ol ki oğul, zehire bal süresin.

Bir el ol ki oğul, yoksulu giydiresin.

Bir yürek ol ki oğul, her zaman Hak diyesin.

Ayak olursan oğul, karınca ezmeyesin.

7. Dostunu görmek istersen oğul; darda gör, zorda gör, kavgada gör. Hele bir de menfaatine dokun da gör.
8. Hayatında 3 şeyden taviz verme: En iyi yemeği ye; acıktığında yemek ye, en iyi yemeği yemiş olursun. En iyi yatakta uyu; çok çalış, yorgun uyu, en iyi yatakta uyumuş olursun. En iyi evde otur; insanların kalbinde yer et, en iyi evde oturmuş olursun.
9. Sevdiğin yere sık gidip gelme, muhabbet ve itibarın zedelenir.
10. Nazik olun. Çünkü karşılaştığınız herkes farkında olmadığınız zorluklarla boğuşuyor.
11. İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.
12. Ey oğul! Sabretmesini bil. Vaktinden önce çiçek açmaz.
13. Unutma ki, yüksekte yer tutanlar, aşağıdakiler kadar emniyette değildir.
14. Geçmişini bilmeyen, geleceğini de bilemez.
15. Dünya senin gözlerinin gördüğü gibi büyük değildir. Bütün fethedilemeyen gizemler, bilinmeyenler, görülmeyenler ancak senin erdemlerinle gün ışığına çıkacaktır.
16. Ananı, atanı say. Bereket büyüklerle beraberdir. Bu dünyada inancını kaybedersen, yeşilken çorak olur, çöllere dönersin.
17. Açık sözlü ol. Her sözü üstüne alma. Gördün söyleme, bildin bilme.
18. Sevildiğin yere sık gidip gelme; muhabbetin kalkar, itibarın kalmaz.
19. Daima sabırlı, sebatlı ve iradene sahip olasan. Dünya, ne senin ne de başkasının malıdır.
20. Bilesin ki atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli derler.
21. Güçlü olmak demek, halkın gönlünü kazanmak demektir. Halkın gönlünü kazanmak ise adaletten geçer.
22. Öğüt veren çok olur, fakat ibret alan azdır. Bil ki nefsine hakim olan, dünyaya da hakim olur.
23. Kişinin gücü günün birinde tükenir ama bilgi yaşar. Bilginin ışığı, kapalı gözlerden bile içeri sızar, aydınlığa kavuşturur.
24. Ne zaman ki, ilim meclisinde söylenen söze uymazsan, o zaman zulmete(karanlığa) düşersin.
25. Gözlerindir gönlünde olanın aynası. Kalp kirli olursa yüz de kararır.

26. İnsanı güçlü kılan, bileği değil; ahlakıdır. Ahlak çökerse, devlet de çöker.
27. Adalet, bir ağacın kökü gibidir. Kök kurursa, dallar da kurur.
28. Nefsine ağır gelen her şey, seni Hak'ka yaklaştırır.
29. Bil ki, sabır acıdır; fakat meyvesi tatlıdır.
30. Kibirle yükselen, rüzgârla devrilir.
31. Hakka sırt çeviren, kalabalık içinde bile yalnızdır.
32. Sözü tartmadan söyleyen, kalbini de tartmadan kırar.
33. Gönül yıkanın yaptığı ibadet, duvarsız eve benzer.
34. Herkese adaletle davran ki, sana da adaletle davranılsın.
35. Güç eline geçtiğinde adaletten ayrılırsan, güç seni terk eder.
36. İnsanı küçük düşüren fakirliği değil, haysiyetsizliğidir.
37. Hakkı üstün tutmayanın, makamı da sözü de geçmez.
38. Bilgi kibirle birleşirse, hikmet ölür.
39. Birlik olmayan yerde dirlik olmaz.
40. Korku ile yönetilen yerde huzur barınmaz.
41. Gönülleri fethetmeden toprak fethetmenin faydası yoktur.
42. Emaneti ehline vermeyen, ihanetin kapısını aralar.
43. Öfke ile kalkan, zararlar oturur.
44. Dili keskin olanın, dostu az olur.
45. Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.
46. Doğru sözlü ol ki, sözün senin şahitliğini yapsın.
47. İnsanın değeri, makamıyla değil; adaletiyle ölçülür.
48. Kendini bilen, Rabbini bilir.
49. Haksızlık karşısında susan, zulme ortak olur.
50. Ey oğul! İyi insan ol; çünkü insanlık, bütün saltanatların üstündedir.

İLBER ORTAYLI

“Türk Tarihçi, Akademisyen ve Yazar”

21 Mayıs 1947 doğmuş, 13 Mart 2026 da İstanbul'da ölmüştür. Bregenz, Avusturya, Türk tarihçi, akademisyen ve yazar. Türk Tarih Kurumu şeref üyesidir. Ortaylı, Uluslararası Osmanlı Etütleri Komitesi yönetim kurulu üyesi ve Avrupa İranoloji Cemiyeti ve Avusturya-Türk Bilimler Forumu üyesidir.

Kafkasyalı Karaçay asıllı annesi Kırım'ın önde gelen asilzade ailelerinden Karaçay ailesinden ve Stalingrad'da Rus Dili ve Edebiyatı okumuş olan Şefika Ortaylı (1918-2020), babası ise Kırım doğumlu, Türkçeye Kırım tarihi ve Tatarlar üzerine eserler ve makaleler çevirmiş bir uçak mühendisi olan Kemal Ortaylı'dır. Annesi Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümünde yıllarca hocalık yapmıştır. Ortaylı, Türkçe, Almanca ve Rusçanın konuşulduğu ev ortamında büyümüştür. Enver, Emeldar ve Nuriye adlarında üç kardeşi vardır. 21 Mayıs 1947 tarihinde Avusturya'nın Bregenz şehrinde Kırım Tatarı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. İki yaşındayken ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç etti. İlk ve orta öğrenimini İstanbul Avusturya Lisesinde tamamladı. 1965 yılında Ankara Atatürk Lisesinden mezun oldu.

1970 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümünü bitirdi. Burada Şerif Mardin, Halil İnalçık, Mümtaz Soysal, Seha Meray, İlhan Tekeli, Mübeccel Kırar'ın öğrencisi oldu. Ayrıca sınıf arkadaşları arasında Zafer Toprak, Mehmet Ali Kılıçbay ve Ümit Arslan da vardı. Viyana Üniversitesi'nde Slav ve Doğu Avrupa dilleri hakkında öğrenim gördü. Yüksek lisans çalışmasını Chicago Üniversitesinde Halil İnalçık ile yaptı. “Tanzimat sonrası mahallî idareler” başlıklı tezi ile Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde 1974 yılında doktor, “Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu” adlı çalışmasıyla 1979'da aynı Fakültede doçent oldu.

1982 yılında üniversitelere uygulanan siyasi yaptırımlara tepki olarak görevinden istifa etti. Bu dönemde Viyana, Berlin, Paris, Princeton, Moskova, Roma, Münih, Strazburg, Yanya, Sofya, Kiel, Cambridge, Oxford ve Tunus'ta ders, seminer ve konferanslar verdi. 1989'da Türkiye'ye dönerek profesör oldu ve 1989-2002 yılları arasında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinin idare tarihi anabilim dalının başkanlığını yaptı. 2002 yılında Galatasaray Üniversitesine, iki yıl sonra ise Bilkent Üniversitesine konuk öğretim üyesi olarak geçti. Şu anda Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve MEF Üniversitesi Hukuk Fakültesi Türk Hukuk Tarihi derslerini vermektedir. Galatasaray Üniversitesi senatosu üyesidir. İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Hukuk Tarihi anabilim dalı üyesidir ve aktif olarak ders vermektedir. 2005 yılında Topkapı Sarayı Müzesi Müdürü oldu. Yedi yıl bu görevde kalan Ortaylı, 2012 yılında yaş haddinden emekli oldu.

Ortaylı, Uluslararası Osmanlı Etütleri Komitesi yönetim kurulu üyesi ve Avrupa İranoloji Cemiyeti ve Avusturya-Türk Bilimler Forumu üyesidir. 2018 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı bakanlık danışmanı oldu. Tarih Vakfı ve Afet İnan ailesinin iş birliğiyle iki yılda bir verilen Afet İnan Tarih Araştırmaları Ödülü'nün 2004 yılındaki sahipleri İlber Ortaylı'nın da içinde bulunduğu jüri tarafından belirlenmiştir. Millî Saraylar Daire Başkanlığının Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlediği “Vefatının 150'nci yılında I. Abdülmecit ve dönemi” başlıklı uluslararası sempozyumun açılış ve kapanış oturumlarına katılmıştır. Ortaylı, ileri seviyede Almanca, Rusça, İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Farsça ve iyi seviyede Latince bilmektedir.

İlber Ortaylı'nın Önemli Sözleri;

1. Tecrübelerin kıymetini bilin. Kabak kabağa bakarak ancak kabak olur.
2. Türkiye gibi önemli bir coğrafyayı ve tarih alanını öğrenmek için onun kuzeyindeki Güney Rusya ve Kafkasya, doğusundaki İran ve Hindistan, güneyindeki Suriye, Filistin ve Mezopotamya'nın yanı sıra Balkanları ve Akdeniz ülkelerini anlamak da kaçınılmazdır.
3. 30 yaşına kadar bir insanın uzman olması gerekir. Bir baltaya sap olma lafı o, kolunda altın bilezik lafı o.
4. Türkler mülteci olarak başka ülkelere göç etmeyen tek millettir. Türkler savaş çıkarsa ya toprağında can verir ya da sancağını dikip yeni bir devlet kurar.
5. Yetenek bahsi dört aşamadan oluşur. Merak etmek, keşfetmek, çalışmak ve bir hedef doğrultusunda plan yapmak.
6. Çoğu insanın yol açmaya cesareti yoktur. Ya sağa döner ya sola, üçüncü bir yoldan yürümek istemez. Hep hazır yola sapmaya çalışır. Kendi taş yolunu döşeme gayretini bir türlü sarf etmez. Bu bir cüret, cesaret meselesidir, ama şunu bilin ki, hayatta ancak kendi fiillerini alıp dağından aşırın, aşırımı düşleyen insanlar başarılı olur.
7. Allah hiç kimseyi özgüvenli cahillerle, görgüsüz zenginlerle, şımartılmış aptallarla, çocuk kafalı yetişkinlerle muhatap etmesin.
8. Kafanı boşaltmışken iyi düşünürsün; bir yerden bir yere giderken iyi düşünürsün; yürürken, yemek yerken iyi düşünürsün. Tuvalette bile düşünürsün. Ama iyi düşünmek için esasen yalnız kalmak gerekir. Bu temel şarttır. Yalnız kalmayı bilmek gerekir. Yalnız kalmayı bilmeyen milletlerden fazla bir şey çıkmaz. Mesela iyi bir düşünür çıkmaz.
9. Basit düşünen insandan bir şey çıkmaz. Bir toplumu, kalite arayan insan bir yere götürür.
10. Atatürk devrinde tahılla beslenen; incir, üzüm satarak geçinen Türkiye, ufku ve vizyonu itibarıyla bugünkünden çok daha ilerideydi.
11. Cahillik hiç ayıplanacak bir şey değildir hatta cahil tutarlıdır kendi içinde. Kötü olan yarı cahillerdir.
12. Bir toplumu dejenere etmek istiyorsan, yarım eğitim vereceksin.
13. Kendine dünya kurmaya niyet edenlerin, kendini gerçekleştirmeye gayret edenlerin, kendini inşa edenlerin eğitim hayatı bitmez.
14. Hafızası olmayan toplumların nerelere gideceğinin, sürükleneceğinin, dahası neler yapabileceğinin hesabı olamaz.
15. Görgü her zaman ve her yerde lazımdır. İnsanların kıyafetleri değil, davranışları önemlidir.
16. Bir kültürün zenginliği, o kültürün farklı unsurları barındırabilmesiyle ölçülür.
17. İnsanlara saygılı olmak, onların düşüncelerini benimsemek zorunda olduğunuz anlamına gelmez. Tolerans, kabullenmekten değil, tahammül etmekten doğar.
18. Dostluklarınızı dikkatli seçin. Herkese sırrınızı açmayın, ama iyi sırdaş olun.
19. Osmanlı'nın çöküşü, sadece ekonomik bir olay değildir. Bir medeniyetin kendi kendini yenileyememesidir.
20. Geçmişinizi bilmek, bugün nerede durduğunuzu ve nereye gideceğinizi anlamak için şarttır.
21. Denge hayatın en önemli şartıdır. Her şeyi dozunda bırakmak lazım.
22. İnsanların en büyük düşmanı kendi uykusuzluğudur. Yani öğrenmeye kapalı olmasıdır.
23. Edebiyat, size görmediğiniz hayatları yaşatır.
24. Hayat denen şey, bazı şeylere katlanabilme sanatıdır.
25. Okumayı sevmeyen, yürümeyi de sevmez. Kitaplar ve sokaklar arasında bir bağ vardır.

FAZLURRAHMAN

“İslam Düşüncesi Filozofu”

21 Eylül 1919 tarih de doğdu, 26 Temmuz 1988 tarihi de öldü. Pakistanlı akademisyen, ilim ve fikir adamı. Kendisini eğitim reformuna ve içtihadın farklı bir anlayışla yeniden canlanmasına adayan, İslam'ın önde gelen bir reformcusu olarak ve tarihselci görüşleriyle bilinir. Eserleri Pakistan, Malezya, Endonezya ve Türkiye gibi ülkelerde büyük ilgi görüyor.

İngiltere ve Kanada'da dersler verdikten sonra, 1962'de Pakistan İslami Araştırmalar Enstitüsü'nün başına getirildi. General Muhammed Eyüb Han döneminde bazı siyaset adamları tarafından mürted olmakla suçlanarak katline 10.000 rupi ödül konuldu. Bu durum neticesinde Pakistan'ı terk ederek Amerika Birleşik Devletleri'ne sürgüne gitti. Fazlurrahman ilk eğitimini medrese usulü tarzında babasından aldı. 10 yaşında Kur'an'ı ezberleyip hafız oldu. Babasının modern eğitime teşvik etmesiyle Lahor'da yüksek öğretime başladı.

1940 yılında Pencap Üniversitesi Arapça bölümünden mezun oldu. 1942'de ise aynı üniversitede yüksek lisansını tamamladı ve ardından doktora çalışmasına başladı. Doktora çalışmasına 1946 yılında gittiği İngiltere'deki Oxford Üniversitesi'nde devam etti. Doktora çalışmasını, İbn Sina'nın en-Necât isimli yapıtının “en-Nefs” bölümü üzerine yaptı. Doktora tezini sağlıklı bir şekilde bitirebilmek için Grekçe, Latince, Fransızca ve Almanca öğrendi. Avicenna's Psychology adlı doktora tezini 1949 yılında bitirmiştir ve Oxford'da 1952 yılında yayınlanmıştır. Ardından 1950 yılında Durham Üniversitesi'nde akademisyen olarak göreve başladı. Burada İslam felsefesi ve İran medeniyeti üzerine dersler verdi. Daha sonra McGill Üniversitesi'nde İslami ilimler doçenti olarak 1961 senesine kadar eğitim verdi. 1961 yılında Pakistan hükûmetinden gelen davet üzerine Pakistan'a geri döndü. Karaçi'deki İslami Araştırmalar Enstitüsü'nde ders vermeye başladı ve 1962'de enstitünün genel müdürlüğüne getirildi ve bu görevini 1968 yılına kadar devam ettirdi. 1965 yılında Islamic Methodology in History kitabında hadis, sünnet ve fıkıh alanlarında farklı bir anlayışla içtihat yapmanın önemini irdeledi.

Fazlurrahman'ın Önemli Sözleri;

1. Modernleşmeden kastım, geçmişin ihtişamında da hali hazırın perişanlığına teselli aramaktan vazgeçip, Kur'an'ın dini ahlaki temelde hedef gösterdiği idealleri modern dünya düzleminde gerçekleştirebilmekte ve çağın dışına düşmeden çağdaş meydan okumalara karşı koyabilmektedir.
2. Kur'an yedinci asrın ahlaki, toplumsal sorunlarıyla Peygamberin zihninin çatışma noktasında doğmuş olan, Allah'ın bu dönem ile ilgili yorumudur.
3. Müslüman filozofların yanlış yola saptığına kani olduktan sonra, İslam'ı anlamak için ben de yeni bir gayret uyandı, sanki yeniden dünyaya gelmiş gibiydim. Fakat o İslam neredeydi? Babamın bana öğrettikleri değil miydi? Ancak babam on dört asırlık bir geleneği bana aktarmıştı. Nitekim benim şüphelerim de o geleneğin bazı önemli noktalarına yönelikti.
4. Müslümanlar inançlarının, hukuk ve manevi değerlerinin Hz. Peygambere inen vahyi içeren Kur'an'a dayandığını iddia ediyorlarsa da, Kur'an'ın geleneksel hiçbir öğrenim kurumunda tek başına öğretilmeyip daima tefsirlere bağımlı olarak öğretildiğinin farkına vardım. Peygamberin hayatı ile birlikte bizzat Kur'an'ı incelemem, onun mahiyetini ve gayesini anlamada bana yeni bir derinlik kazandırdı. Böylece kendi geleneğimi yeniden değerlendirme imkânı elde ettim. Sonuç olarak bütün dini geleneklere, devamlı yeniden hayatiyet kazandırması ve ıslah edilmesi gerektiği inancındayım.
5. İslam eylemden ziyade eğitim ile geniş halk kitlelerinde kabul görmesi gerekir. Toplumların eğitim ile ayağa kalkacağına inanıyorum. Uyanış ve yenilik, mantıki olarak ancak bir gelenek oluşturulduktan sonra olabilir. Bütün geleneklere devamlı yeniden hayatiyet kazandırmalı ve taze yorumlarla yenilenmelidir. İlk Müslüman nesiller nasıl ki, Kur'an ve sünneti, kendi dönemlerinde, kendi şartlarına uygun bir biçimde serbestçe yorumlamışlarsa, biz de aynen kendi gayretlerimizle, kendi çağdaş tarihimizde aynı şeyi yapmak zorundayız.
6. Benim amacım İslam'ı moderniteden kurtarmak değil, İslam vasıtasıyla modern insanı kendisinden kurtarmaktır.
7. Önce zamanımızdan Kur'an'ın indirildiği zamana gitmeli; sonra tekrar oradan, kendi zamanımıza dönmeliyiz. Ancak bu şekilde bir tefsir usulü asrımız insanına faydalı olabilir.
8. İslam geleneğinde, felsefe (akıl) ve fıkıh (hukuk) arasındaki gerilimin çözülmeşi, İslam düşüncesinin modern meydan okumalar karşısında tam bir savunma geliştiremesinin temel nedenidir.
9. Kur'an ve Sünnet'e dönmek, yalnızca lafızlara dönmek değil, lafızların arkasındaki temel ahlaki-hukuki amaçlara dönmek demektir.
10. Şeriat kelimesini, onu sadece dar anlamdaki hukuki kurallar (fıkıh) seviyesine indirgeyerek küçülttük. Oysa şeriat, İslam'ın tüm ahlaki ve hukuki vizyonudur.

11. Çağdaş İslam dünyasında eğitim, ya seküler ve Batılılaşmış ya da dar görüşlü ve gelenekselci bir ikilik arasında parçalanmıştır. Bu ikilik, Müslümanların ne kendilerini ne de dünyayı doğru anlamalarına izin vermektedir.
12. İslam medeniyetinin yeniden canlanması, İslami ilimlerin yeniden hayatla bütünleştirilmesine ve felsefi derinlik kazanmasına bağlıdır.
13. Gazzali, hakikaten büyük bir filozoftu, ancak felsefeyi reddederek İslam medeniyetine büyük bir hizmette bulunmayı amaçlarken, istemeden de olsa İslam düşüncesinin yaratıcı zihnini kilitledi.
14. Felsefenin reddedilmesi, İslam toplumunda hukukun (fıkıh) bile sadece taklit seviyesine inmesine neden oldu. Hukukçular, felsefi ve teorik derinlikten yoksun kaldıklarında, sadece mevcut kuralları tekrarlayan icracılar haline geldiler.
15. Modern çağda Müslüman entelektüellerin görevi, Kur'anın ahlaki-hukuki amaçlarını ve bütüncül dünya görüşünü yeniden keşfetmek ve bu temelden hareketle çağdaş bir İslami yaşam inşa etmektir.
16. Yeni bilgi silsilesinin ışığı altında bu ezeli Kelam yeniden tefekkür edilmeli ve yeniden yorumlanmalıdır, ama bu, Kur'an'ı yeni bilgilere uydurma şeklinde değil, yeni bilgileri onun ışığında değerlendirmekle olmalıdır. İnsanların yeni ihtiyaçları ortaya çıkınca Kur'an da yeni anlayışları doğurur. Zaten onun ebedi olmasının gerçek anlamı da budur.
17. Eğer dünyada saf ahlaki durumları çizebilecek bir ressam olsaydı, çizilecek bu son derece ilginç, çekici ve önemli tablo, Peygamberin (tecessüm etmiş bir ahlak abidesi) tablosu olurdu.
18. Hidayetin ve manevi gücün kaynağı olması beklenen din adamlarının bozulması, bir toplumun bozulmasındaki son adımdır.
19. Bilgi, ahlaki bilinçliliğe götürmedikçe büyük bir felakete ve krize neden olur.
20. Sünnet temelde davranışla ilgili bir kavramdır. Ancak örnek olarak seçilmiş bir davranışa sünnet denebilir. Bu açıdan onun "kaidevi" (normative) özelliği davranışla ilgili yönünden önce gelir.
21. İslami reform çabaları başarılı olacaksa, hukuku (fıkıh) sadece taklit seviyesinden çıkarıp, yaratıcı bir içtihad (bağımsız akıl yürütme) seviyesine geri getirmek zorundadır.
22. Kur'an'ın bir hükmünü doğru anlamak için, o hükmün Peygamberin döneminde neden verildiğini, hangi toplumsal problemin çözümü için konulduğunu bilmek zorundayız. Bu, Kur'an'ın lafzının arkasındaki evrensel maksadı bulmanın ilk adımıdır.
23. İkinci hareket, Kur'anın rehberliğini bugüne taşımaktır. Birinci hareketle bulunan genel ahlaki amaç alınır ve bizim yeni ve özel durumlarımıza uygulanır. Kur'anın verdiği hükmün ruhu budur.
24. Gazzali'nin siyasi düşüncesi, gerçek İslam'ı değil, tarihsel bir dönemdeki fiili durumu yansıtır. Onun siyasi düşüncesi, toplumun yönetimi için bir ideal değil, bir geçici çözüm idi.

25. Müslümanların en büyük krizi, fikir krizi, zihniyet krizidir. Biz, geçmişteki büyük başarılarımızın gururuyla değil, bu başarıları doğuran yaratıcı ve eleştirel düşünce ruhuyla tekrar bağlantı kurmalıyız.
26. Kur'an, tarihin içine konuşmuştur; ama tarihle tükenmek için değil.
27. Vahyin amacı, lafzı dondurmak değil; ahlaki bilinci diri tutmaktır.
28. İslam, dogma (donmuş hüküm) değildir; yaşayan bir ahlak projesidir.
29. Kur'an'ı anlamak; onun ruhu ile toplumu okumak, onu günümüze taşımak.
30. Modern düşünce, dini dışlaştırır; oysa Müslümanlar onu içselleştirerek yaşamalıdır.
31. Gerçek içtihat, metni eğip bükme değil; bugünün sorunlarına Kur'an'ın ahlaki çerçevesini uygulayabilmektir.
32. Kur'an evrenseldir; bağlama değil, ahlaka ve adalete bakar.
33. İslam düşüncesi tek tip değildir; tarihsel metinlerden mutlak hükümler çıkarılamaz.
34. Din, insanı özgürleştirir; sadece şekle indirgenmez.
35. Kur'an'ın hükümleri zamansız değil; maksat odaklıdır.
36. Peygamber'in sünneti, yaşayan bir örnektir; donmuş bir metodoloji değildir.
37. İman, geçmişe saplanmak değil; sorumluluk ve hareket bilincidir.
38. İnanç, yalnız bir kimlik değil; ahlaki bir yaşam biçimidir.
39. Evrim teorisi akılla inancı çeliştirmez; bilakis yaratmanın yasalarını anlamaya sevk ettiği için değerlidir.
40. Kur'an'ı yalnız yasaklar listesi olarak görmek yanlıştır; o özgürleştirici bir rehberdir.
41. Bilimsel gerçekler dini dışlamaz; aksine anlamı derinleştirir.
42. Allah'ın yaratması bir defalık olay değildir; her an sürmektedir.
43. Kur'an, "nasıl" sorusundan çok "niçin" sorusuna cevap verir.
44. İnsanı insan yapan şey biçimi değil; ahlaki sorumluluğudur.
45. Modern bilim, doğayı açıklayan bir dil olarak görülmelidir.
46. Vahiy, mekanik bir hukuk değil; ahlaki bir rehberdir.
47. Dini ritüellerden ibaret görmek, dinin özünü daraltır.
48. İslam, emre dayalı değil; bilince dayalı bir dindir.
49. Merhamet ve adalet dinin merkezidir.
50. İman, kör taklit değil; bilinçli teslimiyettir.

HASAN ALİ YÜCEL

“Köy Enstitülerinin Kurucusu, İyi İnsan İyi Vatandaş/1956 Yazarı”

Aralık 1897, İstanbul - 26 Şubat 1961, İstanbul, Türk felsefe öğretmeni, eski millî eğitim bakanı, Köy Enstitüleri'nin kurucusudur. Hasan Ali Yücel, 17 Aralık 1897'de İstanbul'da doğdu. Baba tarafından Posta Nazırı Giresun, Göreleli Hasan Ali Efendi'nin, anne tarafından ise Japon sularında batan Ertuğrul Fırkateyni süvarisi deniz Albay Ali Bey'in torunudur. Babası Ali Rıza Bey, annesi Neyyire hanımdır. Eğitim yaşamını sırasıyla Mekteb-i Osmani, Vefa İdadisi, Çağaloğlu Darülmualimin-i Aliyye okullarında sürdürdü. Bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde hukuk öğrenimi gördü. 1919 yılında bu fakülteden ayrılıp İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi ve 19 Aralık 1922'de öğretmenliğe başladı. 12 Temmuz 1932 tarihinde Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin kurulmasıyla Hasan Âli Yücel etimoloji kolu başkanlığına getirildi. 1935 yılında Cumhuriyet Halk Partisi'nden İzmir milletvekili olarak meclise girdi ve art arda dört dönem milletvekilliği yaptı.

Oğlu şâir Can Yücel, babası için “Hayatta ben en çok babamı sevdim” başlıklı bir şiir yazmıştır. 28 Aralık 1938'de Hasan Ali Yücel, 2'nci Celal Bayar hükûmetinde Millî Eğitim Bakanlığı'na getirildi. 3 Başbakanı Milli Eğitim Başkanlığı yapmıştır. Üniversite reformu (Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nin kurulması, Yüksek Mühendis Okulu'nun İTÜ'ye dönüştürülmesi ve Ankara Tıp Fakültesi'nin kurulması), Köy Enstitüleri'nin kurulması, dünya klasiklerinin Türkçeye çevrilmesi ve ilk resmî ve telifli Türkçe ansiklopedi olan İnönü Ansiklopedisi'nin ön çalışmaları, hep onun başkanlığı döneminde gerçekleşmiştir. 1942 yılında kendisine bir suikast girişiminde bulunulmuştur.

20 Mayıs 1940'ta Konservatuvarı'nın kurulması, Türkiye'nin UNESCO'ya girişi onun çabaları sonucunda olmuştur. Dört yıllık çabaları sonucunda 25 Haziran 1946'da Üniversiteler Yasası çıkartılmıştır. Bu yasayla, yükseköğretim kurumlarının bakanlıkla olan “sıkı bağı” önemli ölçüde gevşetilip mevcut kuruluşlar yapısal bir bütünlüğe kavuşturularak üniversiteye organik bir karakter kazandırılmıştır. Bu yasanın getirdiği bir başka sonuç ise “dışarıdan gerilim” yerine “içeriden denetim” in getirilmiş olmasıdır. Ankara Üniversitesi de bu yasanın sonucu olarak kurulmuştur. 5 Ağustos 1946'da 7 yıl 5 ay sürdürdüğü bakanlık görevinden istifa ettikten sonra gazetecilik görevine geri döner; Ulus'ta yazılar yayınlar, 21 Kasım 1950'de, söz konusu gazeteyle ilişkisi bozulunca, Cumhuriyet Halk Partisi'nden de ayrılır, politik hayatını noktalar. 1950-1960 arası yıllarda Cumhuriyet gazetesinde “Köşemden” başlığı altında yazılar yazar, yurtdışı gezilere çıkar; Kıbrıs ve İngiltere gezilerinden sonra izlenimlerini, düşüncelerini Kıbrıs Mektupları ve İngiltere Mektupları adıyla yayınlar. Bir süre İş Bankası Yayın İşlerini yönetir, 1960'ta bu görevini bırakır. Hasan Ali Yücel; 26 Şubat 1961 sabahı, İstanbul'da misafir olarak kaldığı Prof. Dr. Tevfik Sağlam'ın evinde enfarktüs 'ten vefat eder. Cenazesi, 3 Temmuz 1943'te açılışını yaptığı İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Kliniği'nden alınarak Ankara'ya getirilir. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde katabalka konulur ve 2 Mart'ta büyük bir törenle Cebeci Asri Mezarlığı'nda toprağa verilir. Giresun'un Görele ilçesinde adına “Hasan Ali Yücel Kültür Merkezi” kurulmuştur.

Hasan Ali Yücel'in Önemli Sözleri;

1. Mühim olan, şu veya bu olmak değil, kendimizin ne olduğunu bilmektir.
2. Hümanizm ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsemesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır.
3. İnsan olarak yaşayabilmek için hava, su gibi doğal koşullar arasında eğitim, öğretim ve kültür de bulunacaktır.
4. Fazilet, başkalarını en az kendi kadar düşünebilmektir.
5. Ölüm mutlaka varılacak bir uçtur. Ölümden değil, iz bırakmadan ölüştten korkmalıyız.
6. Maarifte istikrar başlı başına bir terbiye şartıdır.
7. Cami ne kadar büyük olursa olsun, imam bildiğini okur.
8. Eğitim bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüce bir toplum halinde yaşatır; ya da esaret ve sefaletle terk eder.
9. Bizde, okullarda en çok kullanılan kelime 'otur' kelimesidir. Hayat ise 'kalk, yürü, koş' diye bağırır.
10. Okumaktan zevk almak, hayatın en büyük hazinelerindendir.
11. Öğretmen, talebenin arkadaşıdır. Amacı, ona yeni bir şeyler öğretmek değil; nasıl öğrenebileceğini göstermektir.
12. Milletleri millet yapan dilleridir.
13. Filozof, bir insanı, bir sözü bile kaybetmeyendir.
14. Tek ağaç ne kadar kıymetli olursa olsun ormanın vazifesini göremez. Küçük fidanları geleceğin ormanları olmak üzere yetiştirmek zorundayız. Bunun için de ilk şart, hürriyettir.
15. Demokrasi bir akıl idaresi demektir.
16. Yobazlık bir zihniyettir; cemiyeti geride tutmak, kıpırdatmamak, değiştirmemek, bir kelimeyle yaşatmamak arzusudur.
17. Çalışıp kazan, kalma aç; hiç kimseye kalma muhtaç. Tuttuğun taş ekmek olsun, hem karnın hem cebin dolsun.
18. İnsan yaşamı boyunca hep arayan bir varlıktır. Bulduğunu sanmak ise, yola devam etmemektir.
19. Hayatın manası kendi kendini fethetmektir. İnsanın kendisine karşı kazandığı zafer, en büyük zaferdir.
20. Büyük davaların büyük adamları, büyük davalarının içinde eriyenlerdir.
21. Her millet, kendi hayatında en canlı, en orijinal ve en verimli olanı ancak kendi ana dilinde bulabilir.
22. Kültür, insanın içinden dışına akseden bir ışıktır.
23. Tercüme demek, iki kültür arasında köprü kurmak demektir. Bu köprü kuruldukça, milletler birbirini daha iyi anlayacaktır.
24. En büyük milli servet, vatanını ve milletini seven, çalışkan insan gücüdür.
25. Memleketin bir köşesi ne kadar karanlık kalırsa, bütün memleketin aydınlığı o kadar noksandır.

ROGER GARADY

“Fransız Müslüman Filozof”

17 Temmuz 1913, Marsilya’da doğdu, 13 Haziran 2012, Paris’de öldü. Düşünür ve yazardır. 1952 yılında Sorbonne Üniversitesi’nden felsefe dalında, 1954 yılında SSCB Bilimler Akademisi’nde bilim dalında doktor unvanı elde etmiştir.

Fransız Komünist Partisi’nde etkin bir konumda yer aldıktan sonra bu partiden ayrıldı. Fransa Parlamentosu’nda milletvekili, meclis başkan yardımcılığı, milli eğitim komisyonu üyesi ve senatör olarak görev yaptı. Daha sonra profesörlüğe devam etti.

Emekliliği sırasında pek çok akademik eser yayımlayan Garaudy, 1982 yılında Müslüman olmuştur. Garaudy, zenginliği halkın bütün kesimlerine yaymanın yolunun ancak zekat yoluyla olacağını savunmuştur.

Roger Garady'nin Önemli Sözleri;

1. İslam, çağları arkasından sürükleyen bir dindir. Diğer dinler ise, çağların arkasında sürüklendi. Yani, İslam dışındaki bütün dinler zamana uyduruldu, reforma tabi tutuldu.
2. İnsanın değeri, geleceğin inşasına katkısı nispetindedir.
3. Bundan 300 yıl önce de Müslümanlar namaz kılıyordu, şimdi de kılıyor. 300 yıl önce dünyaya hâkimdi, şimdi de sürünüyor. Namazda değişiklik olmadığına göre Müslümanlar da bir değişiklik var.
4. İnsan düşünmeye ve düşüncesi ile eşya üzerinde etki yapmaya başlar başlamaz tabiata, dünyaya egemen olmayı hayal eder.
5. Bütün insanlar “bir tarağın dişleri gibi” eşittirler.
6. Allah ile münasebetin dışında algılanan veya tasavvur edilen her şey gerçek dışıdır.
7. Hakiki iman, dışa vuran hareketlerin iç veçhesidir.
8. Allah göklerin ve yerin nurudur.
9. Teşekkür, İslam felsefenin temelidir.
10. Birbirine zıt bütün hakikatler, hakikatin içinde birleşir.
11. İslam'ı seçmek çağı seçmektir. Çünkü İslamiyet bu çağın yegane dinidir. Çağın ümididir.
12. Vahiy akla karşı değildir; fakat aklın üstünde yer alır. Aklın başlıca görevi Allah'ın tasarımını bize gösteren işaretlerini okumaktır.
13. Kur'an'ın asıl hedefi, Allah ve kainatla olan sayısız ilişkiler içerisindeki insanda en üstün bilinci ve duyarlılığı oluşturmaktır.
14. Hayata bir anlam kazandıran ölüm değildir. Hayat ölüme bir anlam verir.
15. Bir köle, köle ruhuyla iktidara gelirse, yeni bir kölelik düzeni kurar. İlk insanı değiştirmeli, şayet yapılar değiştirilmek isteniyorsa.

16. Sanat bir insandan diğerine giden en kısa yoldur. Sanat insana kendini aşması, aşkınlığını bulması için yapılan sürekli bir çağrıdır.
17. Batıyı ortaçağ karanlığından, barbarlıktan, cahillikten ve canlı cenazelikten dün İslam kurtarmıştır.
18. Siyonizm bir dinden değil, bir ırkçılıktan hareket etmektedir. Siyonizm, din kisvesi altında bir kolonyalizmdir.
19. Tarih; galiplerin, kazananların yazdığı yalandır. Bu yalanların, bu mitlerin kökünü kurutmalıyız.
20. Bir felsefe, eğer bizi sadece düşünmeye sevk edip eyleme yöneltmiyorsa, o felsefe ölü bir felsefedir.
21. Bir fikrin gücü, onun uygulanabilirliğinde gizlidir. Hayata geçmeyen en parlak düşünce bile bir rüyadan ibarettir.
22. Bizim bugün ihtiyacımız olan, farklı medeniyetler arasında bir 'çarpışma' değil, ortak bir 'tanışma' ve 'büyüme' zeminidir.
23. Bilim bize 'nasıl' sorusunun cevabını verir, ama 'niçin' sorusunun cevabını veremez. Bu 'niçin' sorusunun cevabını bize yalnızca iman verebilir.
24. Kapitalizm, insanı bir araç haline getirir; onun kendi hayatının amacı olmaktan çıkarır. İslam ise insanın amaç olduğunu öğretir.
25. Bilim, Tanrı'yı gereksiz kılmaz; tersine, Tanrı'nın yaratışındaki mükemmelliği ve sonsuzluğu daha iyi anlamamızı sağlayan bir araçtır.
26. İnsan başkalarının acısına duyarsız kalamaz; en merhametli canlıdır.
27. Şiddet içeren düşünce, iktidar üretir; bu fitne saçar olabilir.
28. Umudun yıkılışı tehlike doğurur.
29. İnsan özgürdür; sorumluluk taşır.
30. Modern toplum insanı birey yapar; bireyler insanı yalnızlaştırır.

31. Vicdanı olmayan bilgi, insanlığı değil felaketi üretir.
32. Bir düşünce, gerçek sevgiye dayanırsa ayakta kalır.
33. Adalet, iktidarın verdiği güçle değil, vicdanın verdiği sesle sağlanır.
34. İnsan, hakikat arayışıyla mutluluğa her zaman ulaşamaz.
35. Hikmet, sorgulayan aklın değil, vicdanın arayışıyla gelişir.
36. Bilim, ahlaktan koparsa insanlığa değil, iktidara hizmet eder.
37. İslam'ın barış, adalet ve merhametin ahlakını öğrettiği.
38. Gelecek nesiller, insanlık putlarını yıkabilmelidir.
39. Düşünmek, merhametle birleşince özgürleştirir.
40. Kapitalizm, insanı tüketen bir mekanizma üretir.
41. Felsefe, insanı kendini aşmaya çağırır.
42. Ahlak, vicdanın topluma sinmiş hâlidir.
43. İdeolojiler insanın zihnini esir alır.
44. Gerçek düşünce baskıya değil, özgürlüğe dayanır.
45. Tarih, iktidarın değil; insanın sıradanlarının hikâyesidir.
46. Felsefe, iktidarın yanında değil; hakikatin yanında durur.
47. İnsan, kutsalı iktidara sattığında kendini kaybeder.
48. Bilgi, amacından koparsa yabancılaşır.
49. Modern insan köksüzdür.
50. Sevgi, insanı özgür kılar.

BİRÜNİ

“Yüzyılın En Büyük Matematikçisi”

Biruni, 4 Eylül 973 tarihinde Orta Asya'nın kadim ve ilim merkezlerinden biri olan Harezm bölgesinde doğmuş, 13 Aralık 1048'de Gazne şehrinde vefat etmiştir. İslam dünyasının Altın Çağı'nda yetişmiş en büyük hezarfen (çok yönlü bilgin)lerden biri olarak kabul edilir. Batı kaynaklarında Alberuni veya Aliboron adıyla anılan Bîrûnî; matematik, astronomi, coğrafya, jeoloji, tarih, kronoloji, eczacılık, tıp, mineraloji ve dinler tarihi gibi pek çok alanda çığır açan çalışmalar yapmıştır. Bîrûnî küçük yaşta babasını kaybetmiş, buna rağmen ilmi çevrelerin yoğun olduğu Harezm'de Afrigoğulları Hanedanı tarafından korunmuştur. Saray çevresinde yetişmesi, ona dönemin en seçkin hocalarından ders alma imkânı sağlamıştır. Özellikle İbn Irak ve Abdüssamed bin Hakîm, onun matematik ve astronomi alanındaki temel birikimini şekillendiren önemli isimlerdir. Olağanüstü zekâsı sayesinde henüz 17 yaşındayken ilk eserini kaleme almış, bu da onun erken yaşta bir bilim insanı olarak tanınmasını sağlamıştır.

Harezm'in Me'mûniler Hanedanı yönetimine girmesiyle birlikte Bîrûnî bir süre İran coğrafyasında yaşamış, ardından Ziyârilere'ın himayesine girmiştir. Bu dönemde kaleme aldığı El-Âsârü'l-Bâkiye, takvimler, milletlerin bayramları, kronoloji ve tarih anlayışları üzerine yazılmış, onu yalnızca bir astronom değil aynı zamanda büyük bir tarihçi ve kültür araştırmacısı olarak da öne çıkarmıştır.

Bir süre sonra yeniden memleketi Harezm'e dönen Bîrûnî, burada özellikle astronomi ve astroloji alanında yoğun çalışmalar yürütmüştür. Ancak 1017 yılında Gazneli Mahmud'un Harezm'i ele geçirmesiyle birlikte Gazne'ye gitmiş ve Gazneliler'in himayesine girmiştir.

Gazne sarayında büyük saygı gören Bîrûnî, Sultan Mahmud'un Hindistan seferlerine katılmış, bu seyahatler onun bilimsel ufkunu daha da genişletmiştir. Hindistan'da bulunduğu süre boyunca Sanskritçe öğrenmiş, Hint matematiği, astronomisi, dini inanışları, gelenekleri ve toplumsal yapısı üzerine derinlemesine incelemeler yapmıştır.

Bu çalışmalarının ürünü olan “Tahkîku mâ li'l-Hind”, Batıda bile uzun yüzyıllar boyunca en objektif ve bilimsel Hindistan incelemesi olarak kabul edilmiştir. Bîrûnî, farklı kültürleri önyargısız biçimde ele almasıyla modern antropoloji ve karşılaştırmalı dinler tarihinin de öncülerinden sayılır.

Gazne'ye döndükten sonra hayatının en verimli dönemine giren Bîrûnî, uzun yıllar üzerinde çalıştığı Tahdîdu Nihâyeti'l-Emâkin adlı eserini 1025 yılında tamamlamıştır. Bu eser, yer ölçümü, enlem-boy-lam hesapları ve Dünya'nın yarıçapına dair son derece hassas hesaplamalar içermesiyle dikkat çeker.

Astronomi alanındaki en önemli eserlerinden biri olan Kanûn-i Mes'ûdî, Gazneli Mahmud'un oğlu Sultan Mesud'a ithaf edilmiştir. Bu eser, gezegen hareketleri, trigonometrik hesaplar ve gözlem yöntemleri bakımından döneminin çok ötesindedir.

Biruni, bilimi deneye, gözleme ve matematiksel hesaplamaya dayandıran yaklaşımıyla modern bilim anlayışının habercisidir. Körü körüne otorite kabul etmeyi reddetmiş, farklı görüşleri karşılaştırarak doğruluğu kanıtlanmış bilgiyi esas almıştır. Onun bu yöntemi, çağdaş bilim felsefesiyle büyük ölçüde örtüşmektedir.

Biruni, ömrünün sonuna kadar ilmi çalışmalarını sürdürmüş ve 13 Aralık 1048 tarihinde Gazne'de vefat etmiştir. Ardında 100'den fazla eser, bilim tarihine yön veren yöntemler ve evrensel bir düşünce mirası bırakmıştır.

Biruni'nin Önemli Sözleri;

1. Dünyanın çapını, bugün ki değerine çok yakın olarak buldu.
2. Güneşin yüksekliği ve şehrin boylamını hesapladı. Güneşin hareketlerinden mevsimlerin ne zaman başladığını belirledi.
3. Jeoloji biliminin kurucusu oldu.
4. Kendisinden çok sonra gelen Newton, Toricelli, Copernicus, Galileo gibi bilim insanlarına ilham kaynağı olan El-Biruni 75 yaşında vefat etti. Türkçe dâhil 15 dilde yayımlanan The UNESCO Courler Dergisi, 1974 yılında çıkardığı sayıyı El-Biruni'ye ayırdı. El-Biruni'yi "Bin yıl önce, Orta Asya'da yaşamış evrensel deha" olarak tanıttı.
5. Kıskançlık yaparak başkalarının elinde olana göz dikme.
6. Kendini her konuda insanlardan üstün görme.
7. Fal ve uğursuzluk gibi boş inançlara kapılma.
8. Benim bilimle uğraşma sebebim Ali İmran Suresi 191. Ayettir.
9. İnsan, Allah'ın yarattığı en onurlu varlıktır.
10. İnsan akılla bezenmiştir, iradesiyle kendini kötülüklerden sakınma yeteneği vardır.
11. Gerçeğe ulaşmak için tek yol, bilimsel incelemeden geçer.
12. İlim için mal biriktirmek bir kusur değil, fazilettir.
13. Bana bir mesele geldiği zaman, ona karşı kalbimdeki bütün fikirleri bir kenara bırakır, sadece aklımın hükmü ile hükmederim.
14. İnsan, ancak doğrulukla yaşarsa insan olur.
15. Dünyayı ve insanları anlamak için seyahat etmek şarttır.
16. Bilim adamının hedefi sadece bilgi olmalıdır. Bilginin kendisi, bilim adamı için en büyük ödüdür.
17. Gerçek her zaman acı olsa da, onu olduğu gibi kabul etmek ve savunmak gerekir.
18. Gözlem ve deney, bilginin en güvenilir kaynağıdır. Şahsi kanaatler ve inanışlar, bu gerçeğin önüne geçmemelidir.
19. Bir toplumun tarihini yazarken, o toplumun üyeleri tarafından yazılanları esas almalı ve yabancıların yargılarından kaçınılmalıdır.
20. İnsanların örf ve adetleri, inançları ve düşünceleri, sadece dışarıdan gözlemle değil, bizzat onların diliyle ve kendi kitaplarından öğrenilmelidir.
21. Hata, insanın tabiatındandır. Önemli olan, hataları tekrarlamamak ve onları itiraf etme cesaretini göstermektir.
22. Bir bilgine 'Sen burada yanıldın' demek, ona en büyük iyiliklerden birini yapmış olmaktır; zira o bilgin bu sayede gerçeğe daha da yaklaşacaktır.
23. Bütün varlıkların kendine has bir düzeni ve ölçüsü vardır. Bizim görevimiz, bu düzeni ve ölçüyü matematik ve gözlem yoluyla keşfetmektir.
24. Tarih, geçmiş milletlerin takvimleri, bayramları ve adetleri hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar.
25. İnsanı gerçekten değerli kılan şey, ne kadar bildiği değil, bildiklerini nasıl kullandığıdır.

ALİ KUŞÇU

“Matematikçi, İslam Filozofu”

1403, Semerkand ve 16 Aralık 1474, İstanbul, Timur İmparatorluğu ile Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşamış olan astronom, matematikçi, fizikçi, filozof ve dil bilimcidir. Astronom, matematikçi ve kelâm âlimi olan Ali Kuşçu, 1403'te Semerkand'da, Timur İmparatorluğu topraklarında doğdu. Babası Muhammed, Timur İmparatorluğu hükümdarı ve astronomu olan ve aynı zamanda Timur'un torunu olan Uluğ Bey'in kuşçusu olduğu için, ailesi “Kuşçu” lakabıyla meşhur olmuştur. Küçük yaştan itibaren matematik ve astronomiye pek ilgi duyan Ali Kuşçu, bu alanlarda Bursalı Kadızâde Rûmî, Gıyaseddin Cemşid ve Muînuddîn Kâşî gibi isimlerden ders aldı. Daha sonra bilgisini artırmak için Kirman'a gitti. Burada Hall-ü Eşkâl-i Kamer (Ay Safhalarının Açıklanması) adlı risale ile Şerh-i Tecrid adlı eserini yazdı. Ali Kuşçu, Semerkand ve Kirman'da eğitimini tamamladıktan sonra Uluğ Bey'e yardımcı ve rasathanesine müdür oldu.

Uluğ Bey tarafından Çin'e yollandığı ve dönüşte de Dünya'nın yüzölçümünü ve ekliptiği 24 derece olarak hesapladığı bilinir. 1449'da hacca gitmek istedi. Tebriz'de Akkoyunlu Devleti hükümdarı Uzun Hasan kendisine büyük saygı gösterdi ve Osmanlı Devleti ile barış görüşmelerinde yardımını istedi. Bunun üzerine Ali Kuşçu, bir süre Uzun Hasan'ın sözcülüğünü yaptı. Ardından, Osmanlı padişahı II. Mehmed'in davetiyle İstanbul'a gitti.

Osmanlı - Akkoyunlu sınırında Fatih Sultan Mehmed'in emriyle büyük bir törenle karşılanan Ali Kuşçu, Fatih tarafından Sahn-ı Seman Medrese'sine müderris olarak göreve başladı. Burada bir yandan talebe yetiştirip bir yandan Gök Cisimleri'ni araştırarak bilim eserleri yazdı. Güneş saatleri icat edip İstanbul'un enlem ve boylamını bugünkü değerle bire bir hesapladı. Ali Kuşçu, 16 Aralık 1474 tarihinde, 71 yaşındayken İstanbul'da öldü. 15. yüzyıla özgü olan mezarı, İstanbul'un Eyüp Sultan Türbesi etrafındaki hazirededir. Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim'in Maraş'ı fethetmesinden kısa bir süre sonra o bölgede Şii mezhebinin tekrar artması sonucu Ali Kuşçu'nun torunlarından bir kısmı, ferman ile Maraş'a gönderilmiştir. Geriye kalan torunları ise daha sonra Düzce'ye kendi arzularıyla göç etmişlerdir. Maraş'ta bulunan ailenin bir kısmı da cumhuriyetin ilanından sonra Bursa'ya yerleşmişlerdir. Bursadaki Fuat Kuşçuoğlu Caddesi de ismini Ali Kuşçu'nun torunlarından Fuat Bey'in isminden almıştır. Soyu Kahramanmaraş, Düzce ve Bursa'da Kuşçuoğlu soy isimleriyle devam etmektedir.

Ali Kuşçu'nun Önemli Sözleri;

1. Sözü onlara sor fakat hemen inanma, her şeyi bilen Tanrıdır ve ancak ona kuvvetle sarılmalıdır.
2. Ay'ın haritasını çizmiştir.
3. Uzay alanında araştırmalar yapmıştır.
4. Ay'ın uydu olduğunu, güneşten aldığı ışınları yansıttığını ortaya koymuştur.
5. İstanbul'un enlem ve boylamını ölçmüştür.
6. Güneş saatleri yapmıştır.
7. Eğer evren dönmüyorsa, ben ölüyüm demektir.
8. Matematik mutsuzluğunuzu giderir.
9. Ali Kuşçu'nun en önemli eseri "el-fethiye" adlı astronomi ve matematiksel coğrafya eseridir.
10. Ali Kuşçu'nun matematik alanında en önemli eseri "Muhammelye"dir.
11. Öğrenmek için soru sormaktan çekinme. Soru soracaksın ki bilmediğin konularda bilgin artsın. Bilgini yaşamında kullanacaksın ki tecrüben artsın.
12. Biraz yavaş! Merak etmek iyidir. Merak ettiğin şeyin peşinden koşmalısın. Koşmak diyorsam bunun için çok hızlı ayaklara ihtiyacın yok. Aklını kullanacaksın. Araştıracak, soracaksın.
13. İnsan, bütün var oluşu kendi içinde özetleyen bir mikrokozmos yani küçük alemdir, var oluşun sembolüdür. Bu nedenle varlığı kavramanın anahtarı insandır.
14. İlim, insanı hakikate ulaştıran en güvenilir yoldur.
15. Astronomi ve matematik, varlığın düzenini anlamanın anahtarıdır.
16. Delilsiz söz ilim sayılmaz.
17. Bilgi, milletlerin ortak mirasıdır.
18. Akıl ve hesap, batıl inançların en güçlü panzehridir.
19. Öğrenmek kadar öğretmek de bir vazifedir.
20. Akıl, doğru kullanıldığında insanı hatadan korur.
21. Alim, bilgisini saklayan değil paylaştır.
22. İlim yolcusunun vatani, bilgiyi aradığı her yerdir.
23. Öğrenciye düşünmeyi öğretmek, bilgiyi öğretmekten üstündür.
24. Astronomi, Allah'ın kudretini akılla tefekkür etmektir.
25. Hakikat, soru sormaktan korkmayanlara açılır.

SADİ ŞİRAZİ

“Şirazlı İslam Filozofu”

Sadi Şirazi, 13. yüzyılda Şiraz’da doğmuş, Fars edebiyatının en önemli şairlerinden ve İslam âlimlerinden biridir. Moğol istilaları, Haçlı Seferleri ve iç savaşların yaşandığı çalkantılı bir dönemde yaşamıştır. İlk eğitimini Şiraz’da aldıktan sonra Bağdat’ta Nizamiye Medresesi’nde öğrenim görmüş, burada Gazâlî’nin düşüncelerinden ve dönemin büyük âlimlerinden etkilenmiştir.

Hayatının yaklaşık 30 yılını Hindistan, Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Anadolu’da seyahat ederek geçirmiş; halktan yöneticilere kadar toplumun her kesimini yakından tanıma fırsatı bulmuştur. Bu gözlemleri, insan doğasını derinlemesine irdeleyen eserlerine yansıtmıştır. Moğol ve Haçlı savaşlarına katılmış, esir düşmüş, birçok kez hacca gitmiştir.

1256 yılında Şiraz’a dönerek en meşhur eserleri olan Bostan ve Gülistan’ı kaleme almıştır. Bu eserlerde ahlak, adalet, merhamet, insanlık ve hikmet temalarını hikâyeler ve özlü sözlerle işlemiştir. Peygamber kıssaları, filozoflar, hükümdarlar ve mutasavvıflardan örneklerle evrensel insanlık değerlerini anlatmıştır.

Sadi, Fırdevsî ve Hafız ile birlikte Fars şiirinin üç büyük isminden biri kabul edilir. Dili sade, etkili ve öğreticidir. Sözlerinin pek çoğu atasözü haline gelmiştir. İnsanlık ve merhamet üzerine yazdığı şiir, Birleşmiş Milletler binasında yer almaktadır.

Günümüzde türbesi Şiraz’da önemli bir ziyaret merkezidir. 21 Nisan “Sadi Günü” olarak anılmaktadır. Sadi Şirazi, eserleriyle insan olmanın ahlaki sorumluluğunu hatırlatan evrensel bir bilge olarak kabul edilir.

Sadi Şirazi'nin Önemli Sözleri;

1. Anlaşılmak nimet, anlayacak insanla karşılaşmak ise kocaman bir kısmet.
2. Erdemli insan kusur arayan insan değil; kusur örten insandır.
3. Sormaz ki bilsin, sorsa bilirdi. Bilmez ki sorsun, bilse sorardı.
4. Kötülerin iyi oyun oynadığı bir dünyada değişmeyen şey; iyilerin insanı deli eden sabrı.
5. Birinin gönlünü incitmişsen, bil ki bir gün sen de incineceksin.
6. İletle ölmek, zilletle yaşamaktan daha iyidir.
7. Kanaatkârların başı her zaman dik olur.
8. Kalbi kırıkların hatırını sor, onları sevindir.
9. Ben doğru yolda kaybolmuş kimse görmedim.
10. Sadi Şirazi'nin Birleşmiş Milletlerin New York'taki Binasının Duvarında Yazılı Şiiri:
Beni Adem azay-ı yok digerent
Ki der aferin eş zivek Gevherent
Çu uzvi bider averent Rizigar
Diğer uzuv hara nament karar
Tu kes mihneti Digeran bir gemi
Ne şayet ki Namet nehen ademi
[Bütün organlar birbirinin organı mesabesindedir
Çünkü yaratılış itibari ile bir tek cevherdendir
Günün birinde bu organlardan biri hastalanırsa
Diğer organların da huzuru kalmaz
Gerçek böyle ise ey insan, eğer sen başka insanların mihnetinden, ıstırabından habersiz yaşıyorsan
Sana da insan demek doğru olmaz.]
11. İnsan; bir damla kan ve bin bir endişedir.
12. Lazım bize bir ömür daha, ölümümüzden sonra. Zira süren ömrümüz geçti umutlanmakla.
13. Bir çiçeğe fazla su verirsen çürür, insana gereğinden fazla değer verirsen kudurur.
14. Hayatta her şey olabilirsin; fakat önemli olan hayatın içinde “insan” olabilmektir.
15. Hepiniz kendi ayıbınızın hamalısınız, başkalarının ayıbını kınamayınız.
16. Kötülüğe kötülükle karşılık vermek kolaydır. Gerçek yiğitlik, kötülüğe iyilikle cevap vermektir.
17. Akıllılar istedikleri şeyi, akılsızlar başkalarının istediğini öğrenirler.
18. İnsanlara akılları derecesinde söz söylenmelidir.
19. Üç şey sürekli kalmaz. Ticaretsiz mal, tekrarsız bilgi, cesaretsiz iktidar.
20. Suratı ekşi olanın malıda acı olur.
21. Mal ömrün rahatı içindir, yoksa ömür mal biriktirmek için değildir.
22. Zalimleri affetmek, mazlumlara zulümdür.
23. Cahil insan, davula benzer, sesi çok çıkar ama içi boştur.
24. Sen önce merhametli olda, ondan sonra Allah'tan merhamet um.
25. Ne karınca zayıf olmakla aç kalır ne de aslan pençesinin ve kuvvetinin zoruyla karın doyurur.

MUHAMMED İKBAL

“Pakistanlı İslam Alimi, Şair, Filozof”

9 Kasım 1877 tarihinde doğdu ve 21 Nisan 1938 tarihinde öldü. Pakistanlı İslam alimi, şair, filozof ve politikacı. Şiirleri çağdaş Urdu ve Fars edebiyatının en önemli yapıtlarındandır. Al-lâme İkbal olarak da bilinir. Hindistan'daki Müslümanların bağımsızlık mücadelesini ilk defa dile getiren kişidir. Pakistan'ın Pencap eyaletine bağlı Siyalkut kentinde hayata gözlerini açan Muhammed İkbal bir diğer ismi ile Allame İkbal, dini bütün bir anne ve babanın oğlu olarak dünyaya geldi. İlk eğitimi Kur'an üzerine almıştır.

Kur'an eğitimi medresede tamamladıktan sonra, Arapça ve Farsça hocasının yönlendirmesiyle İslam edebiyatıyla ilgilenmeye başladı. Lahor'da yükseköğrenimini tamamladıktan sonra Doğu Dilleri Fakültesi'ne hoca olarak tayin edildi. Bu yıllarda Muhammed İkbal'ın şiirleri de yayınlanmaya başlandı. 1905'te Londra'daki Cambridge Üniversitesi'nin felsefe ve iktisat bölümünden mezun oldu. Londra'da üç sene kadar kalan İkbal, burada Arap Dili ve Edebiyatı Fakültesi'nde Felsefe bölümünde hocalık yaparken, bilhassa Londra'da ilgi görmesine sebep olacak çeşitli İslami konularda bir dizi konferans verdi. Yine Londra'da kaldığı müddet içinde hukuk üzerine okuyan İkbal, savcılık diplomasını aldıktan sonra Almanya'ya giderek Münih Üniversitesi'nde felsefe dalında doktora yaptı.

Doktora eğitimi tamamladıktan sonra tekrar İngiltere'ye dönerek, eğitim aldığı Cambridge Üniversitesi'nde Felsefe ve İngiliz Edebiyatı dalında profesör olarak üniversitede akademik kariyer hayatına başladı. Daha 35 yaşında olmasına rağmen profesörlük unvanını almış bir akademisyendir. 1908'de Hindistan'a döndüğünde, yazı ve şiirlerine hayranlık duyanlar tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı. Muhammed İkbal Friedrich Nietzsche, Henri Bergson ve Goethe adlı ünlü filozofların etkisinde kalmıştır. En çok etkilendiği kişi ise Mevlana Cemaleddin Rumi'dir. Çocukluk çağından beri derin bir dini bilgiye sahip olan İkbal, Mevlana'yı kendisine rehber edinmiş ve bunun ardından İslam medeniyetinin kültür, tarih, siyasi geleceği üzerinde yoğun bir şekilde çalışmalarına başlamıştır.

Muhammed İkbal ülkesinin siyasetine de katılmış ve halkını bu konularda yönlendirmişti. Onun bu konudaki düşüncesi ise, “Siyaset; çalışmak, izzet ve şerefe davet etmektir” şeklinde idi. Muhammed İkbal, millî hislerini öne çıkardığı şiirler de kaleme almıştır. Başlangıçta tüm Hindistan'ı bir millet olarak gören İkbal, sonraları Hindular ile Müslümanlar arasında ortaya çıkan olaylardan sonra, ayrı müstakil bir Müslüman devletin kurulması fikrinin de öncülerinden olmuştur. Yine Muhammed İkbal Müslümanların tembelliklerinden ve dinlerine karşı ilgisizliklerinden de veryansın etmiştir. Müslümanların tembelleşmemesini, özlere dönüp harekete geçmelerini nasihat eden şiirler de yazmıştır.

Müslüman Hint mücahitler adıyla yazdığı şiirleri Hindistan'daki Müslümanların hareketlenerek İngiliz sömürüsüne başkaldırmalarında ve Pakistan'ın kuruluşunda büyük tesiri olmuştu. Bu yönüyle İkbal, Mehmet Akif Ersoy'a da benzetilmiştir.

Türk Kurtuluş Savaşı yıllarında, zor durumda Pakistan halkını, Türk halkının millî mücadelesine destek vermek için örgütlemiş, millî mücadelede kullanılmak üzere Pakistan halkından 1.5 milyon sterlin toplayıp Ankara hükûmetine yollamıştır. Uzun süren bir hastalıktan sonra 21 Nisan 1938'de öldü.

Muhammed İkbâl'in Önemli Sözleri;

1. Akıl maddeyi, kalp manayı fetih içindir.
2. Sen insana ulaşmadan Allah'ı nasıl arıyorsun?
3. Aşk kılavuz istemez, tek başına yol alır.
4. İster ferdi ister içtimai olsun dua, kâinatın dehşet verici sessizliği içinde, insanoğlunun kendisine bir cevap bulmak için hissettiği derin hasret ve iştiyakın ifadesidir.
5. İslam Peygamberini eski dünya ile modern dünyanın ortasında durmuş görmekteyiz. Hz. Peygamber bildirmiş olduğu vahyin kaynağı bakımından eski dünyaya, bildirmiş olduğu ruhu bakımından modern dünyaya aittir.
6. Allah Resulü kıl değil akıl bıraktı. Kitabı akıllı ve akıl etmeyi bıraktı. Kıla, sakala, cübbeye kutsiyet atfeder olduk. İslam ümmeti hikâyeler içinde boğuldu gitti. Hakikat, efsaneler içinde kayboldu gitti.
7. Din ne onun ne bunun ne de şunun değildir. Kur'an'dan konuştuğun kadar doğrusun. Kur'an'a uyduğun kadar Müslüman'sın.
8. İslam ne yalnız duygu, ne yalnız düşünce ne de yalnız harekettir. O insan bütünüdür ifadesidir.
9. Aynı gökte uçarlar, lakin karganın dünyası başka, şahininki başkadır.
10. Müslümanlardan kaçıp Müslümanlığa sığın.
11. Kendini tanı; çünkü kendini tanıyan Rabbini tanır.
12. Benlik, tembellikle değil mücadeleyle güçlenir.
13. Hareketsiz hayat, ölümü beklemektir.
14. Cesaret, imanın fiile dönüşmüş hâlidir.
15. Gerçek dindarlık, hayattan kaçmak değil hayata yön vermektir.
16. Allah'a güvenmek, çalışmayı terk etmek değildir.
17. Eğitim, taklit eden değil üreten insan yetiştirmelidir.
18. Köleliği kabul eden, zinciri hak eder.
19. Umutsuzluk, şeytanın insana attığı ilk zincirdir.
20. Gecenin en karanlık anı, sabaha en yakın andır.
21. İnsanın değeri, cesaret ettiği hedef kadardır.
22. Kendi özünü inkâr eden, başkasının kopyası olur.
23. Tevekkül, çalışmanın düşmanı değil tamamlayıcısıdır.
24. Akıllı olmayan aşk kördür; aşkı olmayan akıl ölüdür.
25. Her düşünüş, yeni bir sıçrayışın provasıdır.

FERİDÜDDİN ATTAR

“Hekim, Filozof”

Ferîdüddin Attâr, İranlı büyük mutasavvıf, şair, hekim ve düşünürdür. Eczacılık (aktar) mesleğiyle meşgul olduğu için “Attâr” lakabıyla tanınmıştır. Fars edebiyatında tasavvufî düşüncenin sistemleşmesinde öncü isimlerden biri kabul edilir. Aynı zamanda Fars edebiyatındaki ilk tasavvuf tezkirelerinden biri olan Tezkiretü’l-Evliyâ adlı eserin müellifidir.

Attâr, Nişabur civarındaki Şadyah’ta doğmuş, çocukluğunda babasının attar dükkânında çalışırken hem insanları hem de hayatın acılarını yakından tanıma imkânı bulmuştur. Bu tecrübeler, onun eserlerindeki derin insan ve nefis tahlillerinin temelini oluşturmıştır. Eserlerinden anlaşıldığı kadarıyla Arapçaya hâkimdir; tefsir, hadis, kelam ve fıkıh gibi dinî ilimlerin yanı sıra hikmet, felsefe, astronomi (ilm-i nücûm) ve eczacılık gibi aklî ve tecrübi ilimlerde de bilgi sahibidir. Ancak bu ilimleri kimlerden aldığına dair kaynaklarda kesin bilgiler bulunmamaktadır.

Tasavvuf geleneğinde sıkça görülen seyahatler konusunda da Attâr’ın hayatı tam olarak aydınlatılamamıştır. Bazı kaynaklarda Mekke, Şam, Mısır ve Hindistan’a seyahat ettiğine dair rivayetler yer alsa da bunlar kesinlik taşımamaktadır. Nitekim hayatının son döneminde kaleme aldığı Esrâr-nâme’de Kâbe’yi görme arzusunu dile getirmesi, Hicaz’a gitmediği görüşünü güçlendirmektedir.

Attâr’ın tasavvuf anlayışında nefsin terbiyesi, aşk, fenâ ve hakikate yolculuk temel kavramlardır. En meşhur eseri Mantıku’t-Tayr, insanın hakikati arayışını sembolik bir dille anlatan başyapıt kabul edilir. Bu eser, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî başta olmak üzere birçok mutasavvıf ve şair üzerinde derin etki bırakmıştır. Mevlânâ, Attâr için “Attâr aşkın yedi şehrini dolaştı, biz hâlâ bir sokağındayız” sözünü söyleyerek ona duyduğu hayranlığı ifade etmiştir. Şeyh Gâlib gibi Osmanlı mutasavvıf şairleri de Attâr’ı mürşid kabul etmişlerdir.

Ferîdüddin Attâr, 1221 yılında Moğolların Nişabur’u istilas sırasında öldürülmüştür. Rivayete göre Moğollar tarafından şehit edilmiştir. Kabri Nişabur’da bulunmakta olup, bugün de ziyaret edilmektedir.

Attâr, eserleriyle tasavvuf düşüncesini şiirle buluşturmuş, insanın iç yolculuğunu evrensel bir dile dönüştürmüş ve İslam düşünce tarihinde silinmez bir iz bırakmıştır.

Feridüddin Attar'ın Önemli Sözleri;

1. Akılsızlık alameti dördtür. Ahmak kişiye fikir danışmak, cahile para vermek, dostların öğütlerini dinlememek, dünyadan ibret almamak.
2. Para sevdasında olmayan kişi her nerede olursa olsun selamettedir.
3. Avcılar, avladıkları kuşları satmak için bir kafeste bekliyorlardı. Yem yedikçe şişmanladılar; içlerinden biri açlığa rağmen verilenleri yemedi. Öyle ki, bir gün kafesten çıkabilecek kadar zayıfladı, tellerin arasından uçup gitti. Diğerleri öylece bakakaldılar.
4. Kanaatten nasibi olmayanı, dünya nasıl zengin eder?
5. Dört şeyi, dört şeyden temizle; dilini gıybetten, kalbini kıskançlıktan, mideni haram lokmadan, davranışlarını riyadan.
6. Yaşam için dünyaya tapmış kimseleri de ölümlerden say.
7. Her insanın nasibi hayali kadardır.
8. Aşk kâinatın özüdür. Lakin dertsiz aşk, kâmil aşk değildir.
9. Gözlerini sadece kendi kusurlarını görmek için açan kimse, ruhunun yeni bir hayat bulduğunu görür.
10. Tevekkül; geçmişe üzülmemek ve geleceğe göz dikmemek suretiyle bekleyiş bulanıklığından vakti arındırmaktır.
11. Aşk, insanı kendinden alır, Hak'a götürür.
12. Nefsini bilmeyen, yolunu bilmez.
13. Yola çıkmayan, menzili sorgulamasın.
14. Hakikati herkes duyar ama azı anlar.
15. Bir gönül yıkmak, Kâbe'yi yıkmaktan beterdir.
16. Hakikat yolunda akıl bir menzildir, son durak değildir.
17. Aşk ateştir; yakar ama yok etmez, dönüştürür.
18. Kendi kusurunu gören, başkasının kusurunu aramaz.
19. En uzun yol, insanın kendine olan yoludur.
20. Hiçlik, korkulacak bir boşluk değil, ilâhî doluluktur.
21. Hakikat, gürültüde değil sessizlikte duyulur.
22. Gönül kıran, bin yıl ibadet etse de yol alamaz.
23. Uykuda olan, rüya görür; uyanan hakikati.
24. Yola düşen kaybolur; kaybolan bulunur.
25. Söz, ehline ulaşmazsa yük olur.

AŞIK PAŞA

“Halk Ozanı, Türkçe’nin Önderi”

1272 yılı doğum ve 3 Kasım 1333 tarihi ölüm. Türk şair ve mutasavvıf. 1272 yılında Kırşehir’de doğdu. Baba İlyas’ın oğullarından ve Konya’da altı ay hükümdarlık yaptıktan sonra sultanlığı Karamanoğulları’na bıraktığı söylenen Muhlis Paşa’nın oğludur. Mutasavvıf bir aile geleneğinde yetişmiştir. Eserlerinde tasavvufun etkisi büyüktür. Dindar birisidir ve bu nedenle eserlerindeki tasavvufi yönün yanı sıra yoğun biçimde dini motifler mevcuttur. Eserlerinin ve düşüncelerinin önemli bir yönü de o dönemde Türkçeye verdiği önemdir. Çünkü o dönemlerde Türkçeden çok Arapça ve Farsçaya değer verilmektedir, şair bunu kınar ve eserlerini Türkçe ile kaleme alır.

Kırşehir’de yerleşen Muhlis Paşa’nın üç oğlundan en büyüğü Ala ed-Dîn Ali’dir. Bu yüzden Alâ ed-Dîn Ali, baş ağa, yani en büyük kardeş olarak tanınmıştır. Baş Ağa adı zamanla Beşe, sonra da Paşa olarak söylenmiş, şiirlerinde Aşık mahlasını kullandığı için de, asıl adı unutulurak Aşık Paşa adı, her tarafta ün yapmıştır.

Aşık Paşa, dinî ve tasavvufi bilgilerini Kırşehirli Şeyh Süleyman’dan öğrenmiştir. Osmanlı İmparatorluğu’nun kuruluş yıllarında babası ile birlikte Osman Gazi’nin yanında hizmet görmüştür. Orhan Gazi’nin Osmanlı Devletinin başına geçtiği yıllarda, Kırşehir’e gelerek baba ocağına yerleşmiştir. Aşık Paşa, Kırşehir’deki Ahilerin büyük saygıyla bağlandıkları bir mürşit olarak çevresindeki Oğuzlara dostluk ve kardeşlik ilkelerini aşılamış, onlara ya-lın Türkçe ile Yunus tarzı ilahiler söylemiş, ancak Yunus Emre kadar başarılı olamamıştır. Eserlerini Türkçe ile yazan Aşık Paşa, aruz ve hece ölçüsüyle söylediği dördlük ve gazel biçimindeki ilahilerinin yanı sıra, kimi hikâyeler de kaleme almıştır. Kırşehir’de, 3 Kasım 1333 tarihinde öldü. Mezarı üzerine türbe yapılmıştır ve bu türbe ziyaretgâh hâline gelmiştir.

Aşık Paşa'nın Önemli Sözleri;

1. Nazenin bu ömrümüz bir göz yumup açmış gibi
Geldi geçti duymadık kuş konup uçmuş gibi
Nice geçti bilmedik bu rüzgar önden sana
Eyle tut şimdi bize bir yıl esip geçmiş gibi
Niceler geldi bu mülke, gitti ve göçtü geri
Söyle kim bilir kurban, bir dem konup göçmüş gibi
2. Aşksız, yani ışıksız akıl ölüdür ve ölü bir aklın da kimseye yararı yoktur.
3. Sözünde dosta benzeyen, işinde düşman gibi eyleyen kişiden uzak dur.
4. Ahlakını düzeltmek ve ruhen yükselmek isteyen insanın özellikle nefisini mağlup etmesi gerekir.
5. Aşk ile başım hoşdürür
Kande varsan yoldaş dürür
Yıl on iki ay sarhoş dürür
Aşktan içmiştir canımız
6. Sinleri var kim bilesin bu halayık neyduğün
Sanasın kim bir ekindür Azrail biçmiş gibi
7. Türkçe mesnevisi "garip name"dir
8. Sabah sabah esen seher yelleri
Benim sevdiğime benden aşk eyle
Irmak olup akar çeşmim selleri
Benim sevdiğime benden aşk eyle
9. Benden mi bu elem?
10. Geçenler netti neyledi
Her birisi bir ad koydu Leyla ile Mecnun gibi söylenirse destanımız
11. Gönül yıkanın namazı olmaz.
12. İlim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir.
13. Halka hizmet, Hakk'a hizmettir.
14. Yol ehli olan, yükünü hafif tutar.
15. Gönül, Hakk'ın evidir; eve saygı gerek.
16. Aşk ile yürüyen yorulmaz.
17. Dünya, yolcunun gölgelendiği ağaçtır.
18. Mal, elde kalır; gönül hali kalır.
19. Akıl tek başına kalırsa yol şaşırır.
20. Gönül evi temiz olmayanın sözü tesir etmez.
21. Aşk yoluna giren, canından geçmeyi öğrenir.
22. Nefsini bilmeyen, düşmanını bilmez.
23. Mal, kişiyi değil; kişi malı taşır.
24. Her duyduğunu söyleyen, hikmetten uzaktır.
25. Asıl servet, gönül zenginliğidir.

ZİYA PAŞA

“Devlet Adamı ve Düşünür”

1829, İstanbul - 17 Mayıs 1880, Adana, Tanzimat devri devlet ve fikir adamı, gazeteci ve şairdir. Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. yüzyılın en önemli devlet adamlarından birisidir ve Tanzimat edebiyatının en fazla eser veren yazarlarındandır. Şinasi ve Namık Kemal ile birlikte “Batılılaşma” kavramını ilk defa ortaya atan Osmanlı aydınları arasında yer alır.

Sultan Abdülaziz döneminde Avrupa'ya kaçarak Türklere katıldı. Çıkardığı gazete aracılığıyla devrin hükûmetini eleştirdi. Yurda döndükten sonra vali olarak hizmet verdi ve görev yeri olan Adana'da öldü.

Terc-i Bend şiiri ile ilk defa edebiyat alanında ün sağlamıştır. “Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz / Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde” ve “Nush ile yola gelmeyi en etkili tekdir / Tekdir ile uslanmayanın hakkı kötektir” gibi kimi beyitleri darb-ı mesel olmuştur.

Adana'da 1950'li yıllarda ana cadde işlevi kazanan işlek yol, adını Ziya Paşa'dan alır. 1829 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Babası, Galata Gümrüğü'nde kâtiplik yapan Erzurum'un İspir ilçesinin Kerab köyünden Feridüddin Efendi, annesi Itır hanımdır. Asıl adı “Abdülhamid Ziyâeddin”dir.

Öğrenimine İstanbul Kandilli'de başladı. Süleymaniye yakınlarındaki “Mekteb-i Ulum-i Edebiyye”ye devam etti. Arapça ve Farsça öğrendi.

Bir süre Sadaret Mektub-i Kalemî'nde kâtip olarak çalıştı. Bu sırada devam ettiği Arapça ve Farsça dersler ile klasik edebiyatta ustalığını ilerletti; devrin şair ve âlimlerinin bir araya geldiği Lebib Efendi Konağı'ndaki toplantılara katıldı.

Şairlikte ve Sadaret Kalemî'ndeki başarılarını takdir eden Sadrazam Mustafa Reşit Paşa'nın aracılığıyla 1855'te sarayda Mâbeyn-i Hümayun Katipliği'ne atandı. Bu sırada Fransızca öğrendi. Molière'in Tartuffe adlı eserini “Tartûf yahut Riyanın Encamı” adı ile çevirerek Türk edebiyatının ilk manzum tercüme piyesini ortaya koydu Louis Viardot'un “Endülüs Tarihi”, Cheruel ve Lavelle adlı yazarların “Engizisyon Tarihi” adlı eserlerini Fransızcadan Türkçeye çevirdi. Bir yandan da Hersekli Arif Hikmet Bey'in Laleli'deki evinde düzenlenen Encümen-i Şuara Topluluğu toplantılarına katıldı.

1859'da Mustafa Reşit Paşa'nın ölümünden sonra sadrazam olan Mehmet Emin Ali Paşa ile anlaşamadığından yeni görevlere atanarak saraydan uzaklaştırıldı. Bu sırada yazdığı “Terc-i Bend” şiiri ile ilk defa edebiyat alanında ün sağladı. 132 beyit uzunluğunda, divan tarzında bir eser olan bu şiirde kâinat ve dünyayı yeni bir bakışla kavrama çabası görülür ve devrin hükûmeti üstü örtük olarak eleştirilir.

Saraydan uzaklaştırıldıktan sonra önce Atina elçiliğinde görevlendirilen Ziyâ Paşa, 1861'de Kıbrıs Mutasarrıfı oldu ve “Paşa” unvanını aldı; Kıbrıs'ta sıtmaya yakalandığı gibi bir çocuğunu ve babasını orada kaybetti; 1863'te Amasya, 1865'te Canik Mutasarrıfı oldu; 1866'da İstanbul'a dönebildi; Kıbrıs dönüşü hasta olan eşini de kaybetti.

Yönetime muhalif olan İttihak-ı Hamiyet Cemiyeti'nin (sonraki adıyla Yeni Osmanlılar) üyesi olan Ziyâ Paşa, Diyarbakırlı Filip Efendi'nin çıkardığı “Muhbir” gazetesindeki hükümeti eleştiren yazılar yayımlaması yüzünden Nisan 1867'de yeniden Kıbrıs'a atandı.

Kısa bir süre önce saraya küskün olarak Paris'e yerleşen Osmanlı devlet adamı ve Mısır prensi Mustafa Fâzıl Paşa, İstanbul'a gönderdiği bir adamı vasıtasıyla Ziya Paşa'yı ve birkaç ay önce Erzurum'a vali muavini olarak atanan ancak gitmeyen Namık Kemal'i Paris'e davet etti; onlara geçimlerini sağlayacak kadar para tahsis edeceğini bildirdi. İki şair, Avrupa'ya gidip Mustafa Fâzıl Paşa'nın koruyuculuğunda kalemleri ile hükümete muhalefet etme teklifini kabul ettiler. Kendilerine gerekli gördükleri kimseleri de beraberinde getirebilecekleri bildirilmişti. Ali Suavi ile Ağâh Efendi'yi de davete karar verdiler. Mithat Paşa'yı gidişlerinden haberdar ettikten sonra birlikte Fransız Büyükelçiliğinin yardımı ile ülkeden kaçarak İtalya'nın Messina Limanına gittiler.

Ziya Paşa, Namık Kemal ve Messina'da buluştukları Suavi Efendi, 30 Mayıs 1867'de Paris'e vardı. Mustafa Fâzıl Paşa'yı konağında ziyaret ettiler. Yaşça büyüklüğü nedeniyle Ziyâ Paşa grubun lideri durumundaydı.

Avrupa hayatı Paris'te başlayan Ziya Paşa, kısa bir süre sonra Paris sergisi için şehre Osmanlı Sultanı Abdülaziz'in gelecek olması nedeniyle geçici olarak ülkeden ayrılmayı uygun buldu. 30 Haziran 1867'de Namık Kemal, Ağâh Bey ve Suavi Bey birlikte Londra'ya gitti. Ziyâ Paşa, Abdülaziz'in Avrupa seyahatinin devamında Londra'ya gelmesi üzerine Brighton'a çekildi ancak Sultan'a “Ziyâ Paşa'nın Arzuhalı” adlı dilekçe şeklinde yazılmış eserini sundu. Eser, sadrazam Ali Paşa aleyhine yazılmış siyasi tenkit ve hicivdir.

Yeni Osmanlılar Cemiyeti, Abdülaziz'in seyahatinden sonra çalışma programını oluşturdu; bu programa göre Namık Kemal ve Ziya Paşa'nın “Hürriyet” adlı bir gazete çıkarması kararlaştırıldı. Hürriyet'in ilk sayısı, 29 Ağustos 1868'de çıktı. Bu ilk sayıda Ziya Bey'in Osmanlı kabinesini yeren bir yazısı yayımlandı. Yazı, Abdülaziz ile barışıp İstanbul'a dönmüş olan Mustafa Fazıl Paşa'nın istediğinden çok daha ağır bir makale idi; Mustafa Fazıl Paşa bu nedenle Yeni Osmanlılar Cemiyeti'nin tahsisatlarını kesmekle tehdit etti. Yeni Osmanlılar Cemiyeti'nin eleştirilerine engel olmak için Hariciye Nazırı Fuat Paşa da daha önce Londra elçisine bir yazı göndererek bu yayınların İngiliz hükümeti ile anlaşarak durdurulmasını istemişti. Bu nedenle Ziya Paşa İngiltere'de soruşturmaya uğradı ve kefaletle serbest kalabildi.

Mustafa Fazıl Paşa'nın yardımlarının gittikçe azalması üzerine Mısır Hidivi İsmail'in desteğini kabul eden Yeni Osmanlılar, bu destek ile gazeteyi çıkarmayı sürdürdüler. Namık Kemal'in yönetiminde çıkarılan gazetede zaman zaman Namık Kemal ve Ziya Paşa'nın birbirine zıt fikirler içeren makaleleri yayımlandı. Ziya Paşa'ya göre ülkenin içinde bulunduğu kötü durumun sebebi vezirlerin suiistimali, Namık Kemal'e göre ise sistemin bozukluğu idi. Ziya Paşa yazılarında açıkça Ali Paşa hükümetine hücum ediyordu. Bu durum, Ali Paşa ile anlaşılamayan Mısır Hidivi'ni memnun ediyordu. Ancak Namık Kemal Mısır Hidivi aleyhine polemik yürütüyordu. Aralarındaki anlaşmazlık, Namık Kemal'in Mustafa Fâzıl Paşa'nın isteğine uyarak 6 Eylül 1869'da gazeteden ayrılmasına yol açtı.

Öfkeye kapılan Ziya Paşa, elindeki toplu parayı Mustafa Fâzıl Paşa'ya geri gönderip Cenevre'ye çekildi. Hidiv İsmail'in kendisiyle temas kurup destek sağlaması üzerine 13 Eylül 1869'dan itibaren gazete Cenevre'de Ziya Paşa yönetiminde çıkmaya başladı. Ziya Paşa bir süre sonra Londra'ya geçti ve burada da Hürriyet'i yayımlamayı sürdürdü. Gazetenin 78. sayısında Ali Suavi'nin "Ali Paşa Muhakemesi" başlıklı makalesinde bulunan "Ali Paşa'nın öldürülmesi gerektiği" yolundaki ifadeler nedeniyle İngiliz makamları tarafından tutuklanan Ziya Paşa, kefalet ile serbest kalınca Fransa'ya kaçtı. 1870 yılı Nisan ayında İsviçre'ye geçti ve yeni bir matbaa kuramayınca Hürriyet'i 89. sayıdan itibaren taş basması olarak çıkardı. Gazete, son sayısını 29 Mayıs 1870'te yayımladıktan sonra kapandı.

Hürriyet'in kapanmasından sonra yeni bir gazete çıkarmak isteyen ancak bunu başaramayan Ziya Paşa'nın İstanbul'a dönmesine sadrazam Ali Paşa'nın ölümünden (8 Ağustos 1871) sonra izin çıktı.

İstanbul'a döndükten sonra 1872-1876 arasında çeşitli memuriyetliklerde görevlendirildi. Bir süre geçim sıkıntısı çekti. Abdülaziz'in tahttan indirilmesi ve yerine II. Abdülhamit'in tahta çıkarılmasından sonra kurulan Anayasa Komisyonunda yer aldı. Bu sırada Maarif Müsteşarlığı görevinde idi ancak müsteşarlığın işlerinden ziyade anayasa hazırlıkları ile uğraştı. Anayasanın 23 Aralık 1876'da ilan edilmesinden sonra Genç Osmanlıları tutuklama ve sürgünlerle çevresinden uzaklaştıran padişah Abdülhamit, Ziya Paşa'yı İstanbul'dan uzaklaştırmak için vezir rütbesi ile Suriye'ye vali olarak gönderdi.

Üç buçuk ay süren Suriye valiliğinden sonra Konya'da bir yıl valilik yapan ve eğitimle ilgili çalışmalar gerçekleştiren Ziya Paşa, son olarak 1878 yılında Adana'ya vali olarak atandı. Adana'da eğitim ve kültür alanında faaliyet gösterdi. Bursa valisi Ahmet Vefik Paşa'yı örnek alarak bir tiyatro binası inşa ettirdi, temsil vermek üzere İstanbul'dan bir tiyatro heyeti getirtti ve Fransızcadan piyes tercüme etti. İmarla ilgili faaliyetlerde bulundu; Gülek nahiyesinde bir rüştiye açtı.

2 yıla yakın valilik yaptığı Adana'da 17 Mayıs 1880'de sirozdan hayatını kaybetti. Büyük bir cenaze töreninin ardından Adana Ulu Camii yanına defnedildi. 1881 yılında Adana valisi Abidin Paşa tarafından Ziya Paşa için türbe yaptırıldı. Türbenin etrafı 1960'larda park haline gelmiştir.

Ziya Paşa'nın Önemli Sözleri;

1. Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz. Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde.
2. Nush ile uslanmayı etmeli tekdir,
Tekdir ile uslanmayanın hakkı kötektir.
3. Ne günlere kaldık ey Gazi hünkâr,
Katır mühürdar oldu, eşek defterdar.
4. İnsana sadakat yaraşır görse de ikrah,
Yardımcısıdır doğruların Hazreti Allah.
5. İç bade güzel sev, var ise aklın şuurun.
Dünya var imiş ya da yok olmuş ne umurun.
6. Zulm ile âbâd olanın âhiri berbâd olur.
7. İnsaflı olmak, iktidarın süsüdür.
8. Eşek ölür kalır semeri, insan ölür kalır eseri.
9. Taklit ile yükselen, hakikatle yıkılır.
10. Kendi ayıbını görmeyen, başkasının kusurunu arar.
11. Akıl, rehbersiz kalırsa felâkete götürür.
12. Bir söz yeter bazen bir âlemi yıkmaya.
13. Söz var iş bitirir, söz var baş yitirir.
14. Herkesin aynası kendisidir.
15. Çeken bilir derdin ne olduğunu.
16. Felek her türlü esbâb-ı cefâsın toplansın gelsin.
17. Bu dünya, ibret alan için bir mekteptir.
18. İktidar, liyakat ister.
19. Herkesin dili dindar, işi dünyalıktır.
20. İlimsiz toplum, karanlıkta yürür.
21. Bilgi, ahlâkla birleşmezse felâkettir.
22. Gam-ı devrân geçicidir.
23. Söz, sahibini ele verir.
24. Herkes aynaya bakar ama kendini görmez.
25. Aklın olmadığı yerde nizam bozulur.

FUAT SEZGİN

“27 Dil Bilen Filozof”

Fuat Sezgin (24 Ekim 1924, Bitlis – 30 Haziran 2018, İstanbul), İslam tarihi ile bilim ve teknoloji tarihi alanlarında yaptığı öncü çalışmalarla dünya çapında tanınan seçkin bir Türk akademisyendir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Şarkiyat Enstitüsü'nde, Alman oryantalist Hellmut Ritter'in öğrencisi olmuş; Ritter'in modern bilimin oluşum sürecinde özellikle Endülüs ve Abbasi dönemlerinde yetişen Müslüman bilginlerin belirleyici rolüne dikkat çeken yaklaşımı, Sezgin'in bilim tarihi çalışmalarına yönelmesinde temel bir etken olmuştur.

1950 yılında tamamladığı Buhârî'nin Kaynakları adlı doktora teziyle, hadislerin yalnızca sözlü rivayetlere dayanmadığını; İslam'ın erken dönemlerine, hatta 7. yüzyıla uzanan yazılı kaynaklara dayandığını ortaya koymuş ve bu tez, Batı merkezli oryantalist çevrelerde uzun süreli ve etkili tartışmalara yol açmıştır. 1954'te doçent unvanını alan Sezgin, 27 Mayıs 1960 askeri darbesi sonrasında “147'ler” arasında yer alarak üniversiteden uzaklaştırılmış, bunun üzerine 1961'de Almanya'ya giderek akademik çalışmalarını Frankfurt'taki Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde sürdürmüştür.

Almanya'da profesörlüğe yükselen Sezgin, Arap-İslam bilim geleneğini disiplinli ve kapsamlı biçimde ele alan, alanında hâlâ aşılamamış temel başvuru eseri kabul edilen 13 ciltlik Gesehichte des arabischen Schrifttums adlı çalışmasını yayımlamıştır. Bu eser, İslam dünyasında dinî ve beşerî ilimlerden matematik, astronomi, coğrafya ve haritacılığa kadar pek çok bilim dalının tarihsel gelişimini ayrıntılı biçimde ortaya koymaktadır. 1978 yılında Kral Faysal İslami Bilimler Ödülü'nü alan ilk bilim insanı olan Sezgin, 1982'de Arap-İslam Bilimleri Tarihi Enstitüsü'nü ve ardından bu enstitüye bağlı müzeyi kurarak, İslam dünyasında geliştirilen bilimsel araçların yazılı kaynaklara dayanarak yeniden üretilmesini sağlamıştır.

Bu birikimi 2008 yılında açılan İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'ne taşıyan Sezgin, Süryanice, İbranice, Latince, Arapça ve Almanca dâhil 27 dili ileri düzeyde bilen çok yönlü bir bilim insanıdır. 2018 yılında İstanbul'da vefat eden Fuat Sezgin'in adı birçok eğitim kurumu ve araştırma merkezine verilmiş; 2019 yılı Cumhurbaşkanlığı kararıyla “Prof. Dr. Fuat Sezgin Yılı” ilan edilerek ilmi mirası resmî düzeyde onurlandırılmıştır.

Fuat Sezgin'in Önemli Sözleri;

1. Eğer geçmişî adam gibi öğrenirsek, belki bir miktar aşağılık kompleksinden ve boş bürlenmelerden kurtuluruz.
2. İslam medeniyetinin büyüklüğünü kendi insanımıza anlatmak batılılara anlatmaktan daha zor.
3. Mühim olan irade meselesidir. Ben bunu yapacağım diyeceksiniz.
4. Boş şeylerle uğraşıyoruz, zamanın Allah'ın bize verdiği büyük bir nimet olduğunu unutuyoruz.
5. Eğer arkanızda inancınız varsa o sizi yapıcı olmaya itiyorsa çok şeyler başarabilirsiniz. Benim hayatımın sırrı budur.
6. Başarı, çok çalışmanın kaçınılmaz sonucudur.
7. Bilim tarihçisi, sabırla iz süren bir dedektiftir.
8. Müslümanlar, yüzyıllar boyunca dünyanın öğretmenliğini yaptı.
9. Bizim medeniyetimizin en büyük hatası, kendini tanınamasıdır.
10. İslam medeniyeti, insanlığa bilimi miras bırakmıştır.
11. Özgüven kaybı, geri kalmışlığın sebebi değil sonucudur.
12. Eğitim, sadece bilgi değil karakter kazandırmalıdır.
13. Geçmişimizle övünmek değil, onu anlamak zorundayız.
14. Tarih, umutsuzlara göre değildir.
15. Bilimde dehâdan çok emek vardır.
16. Günde birkaç saatle büyük iş yapılmaz.
17. Başarı, düzenli hayatın ürünüdür.
18. Müslüman bilginler, deney ve gözlemi esas aldı.
19. Gençler için tek reçete; çok çalışmak.
20. Gençlik, disiplin kazanılmazsa heba olur.
21. Bilim, bir milletin kaderini değiştirir.
22. Bilim evrenseldir; emek veren herkesindir.
23. Bilim adamı olmak, hayatını bir davaya adanmak demektir.
24. Umutsuzluk, tembelliğin mazeretidir.
25. Azim, zekâdan daha belirleyicidir.

TEOMAN DURALI

“Türk Filozof, Akademisyen”

Şaban Teoman Duralı, 7 Şubat 1947 tarihinde Zonguldak'ta doğdu ve 6 Aralık 2021, İstanbul'da öldü. Türk filozof, mütefekkir ve akademisyendir. Felsefe tarihi, biyoloji felsefesi, medeniyet felsefesi, dil, siyaset ve savaş felsefesi alanlarında verdiği özgün eserlerle Türk düşünce hayatında önemli bir yer edinmiştir. Erken Cumhuriyet döneminin seküler ve pozitivist temelli millî kimlik inşasına eleştirel yaklaşımıyla dikkat çeken Duralı, modern Türkiye'nin entelektüel kırılma noktalarını derinlikli biçimde analiz eden düşünürlerden biridir.

Zonguldak'ın Kozlu ilçesinde, Alman bir anne ile mühendis bir Türk babanın çocuğu olarak dünyaya gelen Duralı, çok kültürlü ve entelektüel bir çevrede yetişti. Küçük yaşlardan itibaren Türkçe ve Almanca konuşmuş, zamanla birçok yabancı dil öğrenmiştir. Çocukluk ve gençlik yıllarında farklı coğrafyalara duyduğu ilgiyle seyahat etmiş; bu arayışlar sırasında yaşadığı tecrübeler düşünce dünyasını derinden etkilemiştir. Üniversite eğitimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde tamamlamış, biyoloji ve felsefeyi birlikte ele alan özgün bir düşünce çizgisi geliştirmiştir.

1975'te aynı bölümde asistan olarak göreve başlayan Duralı, 1977'de biyoloji felsefesi alanında doktorasını tamamlamış; 1988'de profesör unvanını almıştır. Yurt içinde ve dışında birçok üniversitede ders vermiş; Paris, ABD, Malezya, Avusturya ve Orta Asya'da akademik çalışmalarda bulunmuştur. İstanbul Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi ve İbn Haldun Üniversitesi'nde dersler vermiş; Kutadgubilig Felsefe-Bilim Araştırmaları Dergisi'nin yayın yönetmenliğini yürütmüştür. Türkiye Bilimler Akademisi şeref üyesidir.

Çok sayıda dil bilen Duralı, dilin düşünceyi ve medeniyeti kuran temel unsur olduğuna inanmış, “Dil insanın yurdu ve yuvasıdır” anlayışını felsefesinin merkezine yerleştirmiştir. Evli ve iki çocuk babası olan Teoman Duralı, 6 Aralık 2021'de İstanbul'da vefat etmiş, Aşiyen Mezarlığı'nda defnedilmiştir.

Teoman Duralı'nın Önemli Sözleri;

1. Haksızlık etmekten kaçınmak, taraf tutmamak anlamına gelmez.
2. Tarafsızlık ahlaksızlıktır.
3. Haksızlık etmekse, adaletsizliktir, yani zulümdür.
4. Ölüm, dünya bilgisini kesinlikle sonlandığı ufuk çizgisidir. O kapıyı bize açan tek anahtar, imandır.
5. Ölüm, sınavın sonu. Dirimsiz hayata direniş.
6. Felsefe, insanın kendine sorduğu en ciddi sorudur.
7. Düşünmeyen insan, yönlendirilmeye mahkûmdur.
8. Bilimi ideolojiden ayırmazsanız, bilim dogmaya dönüşür.
9. Batı bir coğrafya değil, bir zihniyettir.
10. Küreselleşme, tek tip insan üretme projesidir.
11. Ana dili zayıf olanın düşüncesi de zayıftır.
12. Ahlâk olmadan bilgi tehlikelidir.
13. İnsanı merkeze almayan her sistem çökmeye mahkûmdur.
14. Felsefe, insanın kendisiyle ve varlıkla yüzleşmesidir. Düşünmeyen insan, kendi kaderini tayin edemez; başkalarının kurduğu dünyada yaşamaya mecbur kalır.
15. Soru sormayı bıraktığımız anda, insan olmaktan da vazgeçmeye başlarız. Çünkü insanı insan yapan, hazır cevaplar değil, bitmeyen sorulardır.
16. Modernlik, insanı köklerinden koparmış; onu geçmişi olmayan, geleceği de tüketimle sınırlı bir varlığa dönüştürmüştür.
17. Eğitim, sadece meslek kazandırıyorsa eksiktir. Asıl mesele, şahsiyet ve sorumluluk sahibi insan yetiştirmektir.
18. Ahlâk ile bağını koparmış bilgi, insanlığın elindeki en tehlikeli araçtır. Çünkü neyi yapabileceğimizi öğretir ama neyi yapmamamız gerektiğini söylemez.
19. Çağımızın en büyük krizi, bilgi eksikliği değil; anlam yitimidir. İnsan ne için yaşadığını bilmez hâle gelmiştir.
20. İnsan, düşünmediği anda sürüye katılır. Sürüde olmak rahattır ama insanlık orada biter. Felsefe, insanın bu sürüden kopma cesaretidir.
21. Bilim ahlâk dışına çıktığında, insanlık için bir tehdit hâline gelir. Atomu parçalayan akıl, vicdanla sınırlandırılmazsa insanı da parçalar.
22. İnsan, sınırsız bir varlık değildir. Sınırlarını bilmek, insan olmanın şartıdır. Sınırsızlık iddiası, insanı ilahlaştırır ve felakete sürükler.
23. Çağımızın krizi, bilgi eksikliği değil; anlam kaybıdır. İnsan ne için yaşadığını bilmediği bir dünyada debelenmektedir.
24. Teknoloji güçlendikçe insan zayıflıyorsa, bu ilerleme değil; medeniyet çöküşüdür.
25. İnsan, yalnızca biyolojik bir varlık değildir; ahlâkı, sorumluluğu ve sınır bilinci olan bir varlıktır. Bu sınırlar kaybolduğunda, özgürlük de anlamını yitirir.

AHMET İNAM

“Bilim Filozofu”

1947 yılında Afyonkarahisar’da doğmuştur. Türk felsefeci, eğitimci, yazar, akademisyen. Mantık, bilim felsefesi, kümeler kuramı, endüktif ve model mantık, dil felsefesi, tarih felsefesi, ahlak, estetik, iletişim felsefesi alanında çalışmaları vardır. 1994’ten bu yana Gönül Felsefesi adını verdiği bir arayışın içindedir. 2014’te emekli olduktan sonra ODTÜ ve TEDÜ’de ders vermeyi sürdürmektedir.

1947’de Sandıklı’da dünyaya geldi. 1971 yılında ODTÜ Elektrik Mühendisliği bölümünde yüksek öğrenimini tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi’nde felsefe alanında doktora yaptı. Doktora tezini verinceye dek, aynı fakültede Latince ve Eski Yunanca derslerini izledi. Yan dalı Eski Yunan Dili ve Edebiyatı olmak üzere 1980 yılında Edmund Husserl’de Mantığın Yeri konulu tezini yazarak doktorasını tamamladı. Aynı yıl ODTÜ Beşeri Bilimler bölümüne öğretim görevlisi oldu; 1981’de yardımcı doçent, 1983’te doçent, 1989’da profesör unvanını aldı.

1994- 2000 yılları arasında ODTÜ Felsefe Bölümü’nün bölüm başkanlığını yürüttü; 2003 yılında tekrar bölüm başkanlığını üstlendi. 2014’te emekli oluncaya dek bölüm başkanlığını sürdürdü Akademik yaşamı boyunca mantık, bilim felsefesi, kümeler kuramı, endüktif ve model mantık, dil felsefesi, tarih felsefesi, ahlak, estetik, iletişim felsefesi alanlarında dersler vermiş, tez çalışmaları yaptırmıştır. ODTÜ’nün yanı sıra Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi’nde, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe bölümünde, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde ve Gazi Üniversitesi’nde de dersler verdi. Çeviri ve telif 30’dan fazla kitabı, 1000’e yakın yayımlanmış makalesi vardır. Evli ve bir çocuk babasıdır. Edebiyat alanında 1965’ten beri şiirler, denemeler, eleştiriler yazarak çalışmalarını sürdürmektedir. Ayrıca yayımlanmış bir romanı bulunmaktadır.

Ahmet İnam'ın Önemli Sözleri;

1. Amacımız, çağımızdaki insanı, bilim, sanat, din ve kültür etkinlikleri içinde kavramaya çalışmaktır.
2. Yalnız ayak kokmuyor, insanın ruhu da kokuyor. Bazı insanların ruhunun çok kötü koktuğunu hissediyorum. Ruh da bir organizmadır.
3. Düşünmek, hazır cevaplar üretmek değil, sorularla yaşamaktır.
4. Felsefe, hayata yukarıdan bakmak değil, hayatın içine girmektir.
5. İnsan başkasına değmeden kendisi olamaz.
6. Düşünmek, sadece aklın işi değildir; yürekle, vicdanla ve sorumlulukla yapılan bir eylemdir. Aklını kalbinden koparan insan, zekileşir ama bilgeleşmez.
7. Hayat, sadece yaşanarak değil, anlamlandırılarak insanı insan yapar. Anlamdan kopmuş bir hayat, ne kadar konforlu olursa olsun yoksuldur.
8. Düşünmeyen insan tehlikelidir; çünkü başkalarının düşüncelerini sorgulamadan yaşar ve onların yanlışlarının taşıyıcısı olur.
9. Kültür, müzelerde saklanan bir eşya değildir; yaşanan, paylaşılan ve üretilen bir bilinçtir.
10. Üniversite, soruların çoğaldığı yerdir; cevapların ezberletildiği yer değil.
11. Ahlâk, başkalarının yokluğunda da doğruyu yapabilmektir. Denetimsizken bile insan kalabilmektir.
12. Çağımız çok şey biliyor ama çok az şey anlıyor. Bilgi arttıkça hikmet azalıyorsa, burada ciddi bir problem var demektir.
13. Teknoloji geliyor, insan küçülüyorsa bunun adı ilerleme değil, incelmış bir barbarlıktır.
14. Bir insanı kurtarmak, bir dünyayı kurtarmaktır demek iddialı olabilir; ama bir insanı karartmak, küçük bir kıyamettir.
15. Düşünmeye devam eden insan, her şeye rağmen geleceğe tutunur.
16. Düşünmek, rahat bozucu bir faaliyettir. Gerçekten düşünen insan, huzurunu değil hakikati seçer. Bu yüzden düşünmek cesaret ister; çünkü insanı kendisiyle yüz yüze bırakır.
17. İnsan, kendisiyle konuşmayı unuttuğu anda başkalarının sesleriyle yaşamaya başlar. Bu da düşüncenin sessiz ölümü demektir.
18. Anlam, hazır bulunmaz; emekle kurulur. Hazır anlamlarla yaşayan insan, başkasının hayatını ödünç almış demektir.
19. Gençlere çok şey öğretiyoruz ama neden yaşayacaklarını söylemiyoruz. Nedeni olmayan bilgi, insanı taşıyamaz.
20. Özgürlük, her istediğini yapabilmek değil; yapmadıklarının da hesabını verebilmektir.
21. İnsan, tamamen umudunu yitirdiğinde değil; umudu unuttuğunda kaybolur.
22. Düşünmeye devam eden insan, yenilmeyi kabul etmez; çünkü hâlâ anlam arıyordu.
23. Felsefe, insanı rahatlatmaz; sarsar. İnsanı uykudan uyandırır, alışkanlıklarını bozar. Bu yüzden felsefe her çağda rahatsız edici olmuştur.
24. Hayatın anlamı sorusu, cevabı bir kez bulunup rafa kaldırılacak bir soru değildir. Bu soru, insanın her yaşta yeniden sorması gereken en temel varoluş meselesidir.
25. Kimlik, yüksek sesle savunulduğunda değil; sessizce yaşandığında kökleşir.

DOĞAN CÜCELOĞLU

“Psikolog ve Akademisyen”

Mersin'in Silifke ilçesinde 11 çocuklu bir ailenin en küçük çocuğu olarak 9 Şubat 1938 tarihinde dünyaya geldi.Ortaokulu Silifke'de; liseyi Ankara ve Kırklareli'de bitirdi. İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümünden mezun oldu. Mezuniyetinden sonra aynı üniversitede akademik kariyerine başladı ve Mümtaz Turhan'ın asistanlığını yaptı. 1964 yılında Amerikan Psikoloji Derneği bursu ile ABD'ye giderek Illinois Üniversitesinde Charles E. Osgood danışmanlığında dil psikolojisi (psikolinguistik) alanında doktora yaptı (1967). Doktorasını yaparken eşi Emily ile tanıştı ve bu evlilikten Ayşen, Elif ve Timur adında üç çocukları oldu.

Türkiye'ye döndükten sonra akademik kariyerine İstanbul Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesinde devam etti. 1975 yılında doçent unvanını aldıktan sonra Fulbright Araştırma Bursu için başvurdu ve aldığı burs ile Kaliforniya Üniversitesi (Berkeley)'de ziyaretçi öğretim üyesi olarak bulundu. Ailesini ABD'de bırakarak Türkiye'ye dönen Cüceloğlu, Hacettepe ve Boğaziçi üniversitelerinde yarı zamanlı olarak ders verdi. İlk kişisel gelişim kitabı “İnsan İnsana”yı yayımladı (1979). Ailesine yakın olmak için 1980'de ABD'ye döndü 1996 yılında emekli olana kadar Fullerton şehrindeki Kaliforniya Eyalet Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalıştı.

ABD'de yaşarken Türkçe kişisel gelişim kitapları yayımlamaya devam eden Cüceloğlu, ikinci kitabı olan “İnsan ve Davranışı”nda (1991) modern psikolojinin temel kavramlarını Türkiye'den yerel öykülerle ele aldı. Emekli olduktan sonra Türkiye'ye döndü ve üniversite öğrencilerine, öğretmenlere, ana-babalara ve iş adamlarına yönelik seminerler, konferanslar ve atölye çalışmaları düzenlemeye ağırlık verdi. 1999 yılında bir temizlik firmasının sosyal sorumluluk projesi kapsamında düzenlenen “Temiz Aile, Temiz Gelecek” başlıklı sohbet programları çerçevesinde televizyonda sohbet programları yapmaya başladı. Yazdığı kitaplar ve televizyon programları yoluyla Türkiye'de alanında, eğitim camiasında ve veliler arasında tanındı. Televizyon programlarının ve seminerlerinin içeriğini kitap hâline getirdi. Yıldız Hacıevliyagil ile ikinci evliliğini yaptı.

Hayat öyküsünü anlatan İnsanı Ararken Damdan Düşen Psikolog adlı kitabını 2013 yılında yayımladı. Deniz Bayramoğlu'nun Doğan Cüceloğlu ile yaptığı söyleşi kitabı “Kendini Keşfetmeye Zorluklarla Başa Çıkmaya Var mısınız? - Güçlü Bir Yaşam İçin Öneriler” adlı söyleşi kitabı Ocak 2021'de yayımlandı. 16 Şubat 2021'de İstanbul'un Beşiktaş ilçesindeki evinde aort damarı yırtılması nedeniyle 83 yaşında öldü. 18 Şubat 2021'de Levent Camii'nde düzenlenen cenaze töreninin ardından Aşiyen Mezarlığı'nda defnedildi.

2021'de İstanbul'un Küçükçekmece ilçesindeki Küçükçekmece Fen Lisesinin adı Doğan Cüceloğlu Fen Lisesi olarak değiştirilerek hatırası yaşatılmıştır. 2022'de İstanbul'un Beşiktaş ilçesi, Akat Mahallesi, Murat Sokak'ta bulunan Murat Park'ın adı Prof. Dr. Doğan Cüceloğlu Parkı olarak değiştirilerek yaşadığı mahallede hatırası yaşatılmıştır.

Doğın Cüceloğlu'nun Önemli Sözlery;

1. Her olayda öğrenilecek bir şey vardır; akıllı insan kendini suçlamak yerine, 'Bu olaydan ne öğrenebilirim?' diye düşünür.
2. Çocuklarımızla yaptıkları değil, yapabilecekleri şeyler üstüne sohbet kuralım.
3. Bir ebeveynin çocuğuna verebileceği en büyük hediye, ona her koşulda ayağa kalkabilecek gücü kendinde bulabilme yetisini kazandırmaktır.
4. İlim doğanın dilini anlama çabasıdır. O dili anlayan doğayı dost, anlamayan düşman bilir.
5. Kişi, hayatındaki en önemli kişinin kendisi, en önemli tanıklığın da kendi tanıklığı olduğunu fark etmezse hiçbir zaman hayatla ilişkisini doğru kuramaz.
6. Madem insan doğdum, olabileceğim en iyi insan olmalıyım.
7. Zaman kullanımı insanın aynasıdır. Zamanını nelere harcadığına bakarak bir insanın önceliklerini, değerlerini, ilkelerini anlayabilirsiniz.
8. Her çocuğun kendisinin yapmak istediği şeyler hakkında hayalleri ve umutları vardır. Bu hayalleri ve umutları küçümsemeyin, bu nedenle onları yargılamayın. Bu hayal ve umutların gerçekçi olmasına ve her yönüyle ortaya çıkarılmasına yardımcı olun.
9. Kıyaslamayı başkalarıyla değil, kendisiyle yapan sürekli gelişir.
10. Çektiğim hiçbir acı nedensiz değil. Ben onlar sayesinde 'ben' oldum.
11. Çocuğa olan sevginin ve değerın açık seçik ifadelerinden biri de, onu dikkatle ve ilgiyle dinleyebilmektir.
12. Eğer elimde kalem yoksa kitap okurken bir eksiklik hissederim.
13. Seni can kulağıyla dinlemediğimi gözlediğim her zaman senden özür dileyeceğim dinlemeye çalışacağım.
14. Gerçeğe saygı, kişisel bütünlüğün temelinde yatar.
15. Hayatını anlamlı bulan veya bulmayan kişinin kendisidir.
16. "Hayır" demesini bilmeyen kişi güçsüz kişidir. Hayır demesini bilmeyen kişinin "Evet"-inin de anlamı yoktur.
17. Vicdan yoksa bilgi ruha zarar verir.
18. Zamanla çocuklar da yetişkinler gibi 'ütülü yüzler' göstermeyi öğrenir. Bu sürecin adına, sosyalleşme denir.
19. Ben kabaca iki kültür grubu görüyorum; ilkinde korku, kaygı ve öfke baskın. En temel değer güç ve güçlü olmak. İkincisinde saygı, güven ve şükür duygusu baskın. Bu ikinci kültürde temel değer hakikat ve hakkaniyettir.
20. Hata, başarıya giden yolda bir basamaktır.
21. Bir pencere açtım hayata. Belki ufacık ama yeni bir pencere.
22. Korku Kültürü içinde yetişmiş biri sürekli kaygılıdır, çünkü güçlü olmadığı zaman güvende olmayacağını hisseder. Değerler Kültürü içinde yetişmiş biri kaygı yerine umut duygusu taşır. Kendisi yaşamın bir ekip işi olduğunu anlamıştır ve gücünü ekibin paylaştığı temel değerlerden alır.
23. Mükemmel değil, iyi insan yetiştirmeyi hedefleyin.
24. Ne kadar okursan oku bilgine yakışır şekilde davranmıyorsan cahilsin demektir.
25. Kim olduğun o kadar bağıırıyor ki, ne dediğini duyamıyorum.

ALİ ŞERİATİ

“Sosyolog, Siyasi Aktivist”

23 Kasım 1933, Sebzevar - 19 Haziran 1977, İranlı Müslüman sosyolog, düşünür ve yazar. Özellikle din sosyolojisi ve çağdaş İslam düşüncesi üzerine eserler vermiştir. Marksist düşünceden yaptığı alıntılar ve türetmeler ve bunların kendi zamanındaki İran'a ve çevresine adapte edilmesi ve Marksizm kritiği ile birlikte çağdaş İslam düşüncesi ve devrimcilik açısından ortaya koyduğu çeşitli sonuçlar ve yarattığı ilgi sebebiyle, gerek önemli çağdaş İslam düşünürleri arasında gerekse İran'daki devrimci İslam'ın babası ve İran İslam Devrimi'nin baş düşünürü olarak anıldığı olmuştur. Düşünceleri genel olarak İslam'a dönüş ya da öze dönüş başlığı altında toplanabilir. Bilimsel kaynaklara dayanması, sosyoloji vurgusu yapması ve Batı metodolojisini, çeşitli açılardan eleştirmekle birlikte çeşitli açılardan yapıcı bir şekilde kullanması (ki sosyoloji gibi çeşitli bilimler ve Batı düşüncesinde ortaya çıkan çeşitli fikirlerin, örneğin bazı Marksist fikirlerin, İslam'ın özünde de daha farklı bir şekilde ortaya konduğunu da savunur) sebebiyle modernidir ve gelenekçilikten uzak olduğu gibi gelenekçi görüş ve kesimlere eleştirel yaklaşır nitekim bu sebeple eleştirildiği veya çelişki ile suçlandığı olmuştur. Bu tarzından yola çıkarak kendisi hakkında sosyolojiyi İslamlaştırmaktan ziyade İslam'ın sosyolojik bir okumasını yaptığı da söylenmiştir.

Ali Şeriatî, 1933 yılında Sebzevar yakınlarındaki Mezinân köyünde doğdu. Babası eğitimli bir aileye mensup din öğretmeni Muhammed Taki Şeriatî'dir. İlköğrenimine Mezinan'da başladı. Meşhed'de Firdevsi Lisesi'nden mezun olduktan sonra ve öğretmen okulunda okudu. 1958 yılında Meşhed Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Lisansını İran'da bitirdikten sonra, Paris Üniversitesi'nde doktorasına başladı. Burada, 1964 yılında Sayfuddin'den Belh'in Faziletleri Tarihi isimli bir el yazmasının notlandırılmış bir Farsça çevirisini yaparak edebiyat dalında doktor oldu. Daha sonra İran'a döndü, fakat şah yönetimi tarafından tutuklanıp hapsedildi. Yönetim onu Fransadayken devleti yıkıcı siyasi aktivitelerde bulunmakla suçlamıştı. Daha sonra 1965'te serbest bırakıldı ve Meşhed Üniversitesi'nde ders vermeye başladı.

Dersleri kısa sürede farklı toplumun farklı kesimlerinden öğrenciler tarafından beğenilmiş ve popülerleşmişti. Bunun sonucu rejim, üniversite yönetimine Şeriatî'nin derslerinin kaldırılması yönünde baskı yaptı. Bunun üzerine Şeriatî de Tahran'a taşındı ve Hüseyiniye-i İrşad Enstitüsü'nde ders vermeye başladı. Yine büyük bir popüleriteye ulaşan dersleri, yine toplumun her kesiminden öğrencileri etkilemiştir. Şeriatî'nin görüşlerine ilginin arttığı orta ve yüksek sınıflardan öğrencilerin olması dikkat çekiciydi. Bu ilgi de şah rejiminin Şeriatî ile bazı öğrencilerinin tutuklanması emrini vermesine neden oldu. Kasım 1972'de Hüseyiniye-i İrşad Enstitüsü kapatıldı. Eylül 1973'te Şeriatî tutuklandı. 1975 yılı Mart ayında tahliye edildi.

Gerek yurt içinden gerekse yurt dışından gelen tepkiler üzerine yönetim onu serbest bıraksa da, çeşitli şartlarla tahliye edilmmişti; kesinlikle herhangi bir eğitim aktivitesinde yer almayacak, hiçbir şey yayımlamayacak ve özel veya genel hiçbir toplantı yapmayacaktı. Ayrıca devletin güvenlik örgütlerinden SAVAK onun yakın çevresini yakın gözetim ve denetim altında tutacaktı. Şeriatî bu koşullar altında daha fazla İran'da kalamayacağını düşünerek ülkesini İngiltere'ye gitmek üzere terk etmeye karar verdi. Kimi kesimler onu, İngiliz istihbaratıyla iş birliği yapan SAVAK'ın öldürdüğünü öne sürse de, ölümünden sonra yapılan otopside herhangi bir şüpheli ize rastlanmadı. Otopsi, kalp yetmezliğinden öldüğünü teyid etti.

Ali Şeriatî'nin Önemli Sözleri;

1. Dün komşumuz açlıktan öldü, bugün cenazesinde kurban kestiler.
2. Onlar altın topladılar, ben hazine buldum. Onlar bakanlık elde ettiler, ben saltanatı. Onların evi varsa benim de mihrabım var.
3. En büyük facia, zor ve zorbalığın takva ve kutsallık elbisesini giydiği zamanlar.
4. Tevhid dininin özelliklerinden biri onur inkılabı, duruşu ve akışıdır. Şirk dininin özelliklerinden biri kitabına uydurmak, bahaneler ve gerekçeler üretmektir. Bu dinin (şirk dini) vazifesi halkı, başımıza ne geldiyse bunun Allah'tan olduğuna, Allah'ın böyle istediğine inandırmak ve teslim olunmasına ikna etmektir. Şirk dininin kaynağı ekonomidir. Bir insanın kendi isteğiyle zillete razı olması için dinden daha iyi etken, daha iyi potansiyel ne olabilir ki?
5. Fakire ettirilen şükür, zenginlerin dümeni bozulmasın diyedir.
6. Dindar bir topluma ancak din adına, din âlimleri kandırabilirdi ve öyle de oldu.
7. Eğer bir yerde yangın varken biri seni ibadet etmeye çağırıyorsa, bil ki bu bir hainin davetidir.
8. Unutmamalı ki; insan kalabalıkta esir olur, yalnızlıkta özgürlüğü bulur.
9. İslam'ın kadına tanıdığı hak ve imkânlar, bizzat İslam adına elinden alınmaktadır.
10. Allah'ım! Bana yenilgide çabalama, umutsuzlukta sabretme, yoldaşsız yürüme, silahsız savaşma, ödölsüz çalışma, dünyasız din, isimsiz yücelik, ekmeksiz hizmet, riyasız iman, gösterişsiz iyilik, hevesiz aşk ve halkın kalabalığı arasında yalnızlık nasip eyle.
11. İnsan, olduğu gibi kalmaya razı olduğu anda düşmeye başlar. İnsan olmak, sürekli bir 'olma' çabasıdır. Bu çaba terk edildiğinde, insan yalnızca yaşayan bir varlığa indirgenir.
12. Din, uyuşturmamak için değil; uyandırmak içindir. Eğer bir din insanı harekete geçirmiyor, zulme karşı ayağa kaldırmıyorsa orada din değil, alışkanlık vardır.
13. Allah'a inanmak, zulme razı olmamayı da kabul etmektir.
14. Tarih, tarafsız kalanların değil; taraf olanların omuzlarında ilerler. Tarafsızlık, çoğu zaman zulmün sessiz desteğidir.
15. Bir toplumu değiştirmek istiyorsan önce onun düşünme biçimini değiştirmelisin. Düşüncesi değişmeyen toplum, iktidar değişse bile değişmez.
16. Özgürlük, insana sunulan bir armağan değildir. Özgürlük, bedeli ödenerek kazanılan bir hâldir.
17. Seçim yapmaktan kaçan insan, başkalarının seçimine mahkûm olur.
18. Ataların dinini sorgulamadan kabul etmek, dine sadakat değil; akla ihanettir.
19. Gençlik, bir yaş meselesi değildir; bir bilinç meselesidir. Bilinçli olan her insan gençtir.
20. Yenilmek mümkündür; ama teslim olmak affedilemez.
21. İnsan, seçim yapmaya mahkûm bir varlıktır. Seçmemeyi seçtiğini sanan insan bile, aslında başkalarının seçimine boyun eğmiştir. Bu yüzden insanın trajedisi, özgürlüğü değil; sorumluluktan kaçma isteğidir.
22. Eğer din, insanı sorumluluktan kaçmaya çağırıyorsa orada Allah'ın değil, insanın korkularının sesi vardır.
23. Adalet için bedel ödemeye razı olmayanlar, adaleti sadece bir süs olarak severler.
24. Bir toplum, kendi kaderini başkalarına bıraktığında tarihten silinmeye başlar.
25. Kölelik, her zaman zincirle gelmez. Bazen alışkanlıkla, bazen korkuyla, bazen de konforla gelir.

BEDİA AKARSU

“Türk Filozof, Akademisyen”

27 Ocak 1921, İstanbul - 26 Şubat 2016, İstanbul, Türk filozof ve akademisyendir. Çapa İlkokulu ve Çapa Ortaokulu'ndan sonra İstiklâl Lisesi'ni bitirdi. Yüksek öğrenimini 1943 yılında mezun olduğu İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde yaptı. Aynı bölümde Ernst von Aster'in yönetiminde başladığı doktora çalışmalarını Joachim Ritter'in yanında “Wilhelm von Humboldt'da Dil-Kültür Bağlantısı” konulu tezle tamamladı (1954).

1960 yılında “Max Scheler'de Kişilik Problemi” adlı çalışmasıyla doçent oldu. 1968'de Felsefe Tarihi Kürsüsü'nde profesörlüğe yükseltildi. Bölümde Ahlâk Felsefesi, Çağdaş Felsefe Akımları, Felsefe Tarihi Semineri gibi dersler verdi. Felsefe Bölümü başkanlığı yaptı. 1963 - 1983 yıllarında Türk Dil Kurumu yönetim kurulu üyeliğinde bulundu ve felsefe terimlerinin Türkçeleştirilmesi çalışmalarında Macit Gökberk'le birlikte etkin rol aldı. Ardından 1984 yılında emekliye ayrıldı.

1988-1989'da Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Felsefe Grubu Öğretmenliği Bölümü'nün kurucusu olarak görev aldı. 1990 - 1996 yılları arasında ise İstanbul Üniversitesi Atatürk Enstitüsü'nde doktora dersleri verdi.

İstanbul Üniversitesi'nde Takiyettin Mengüşoğlu'nun başlattığı fenomenoloji ve felsefi antropoloji geleneği Nermi Uygur'la gelişirken, Bedia Akarsu, Ernst von Aster'in de etkisiyle daha çok dil, kültür ve ahlâk felsefelerine eğildi. Doktora çalışmasında gerek yöntem gerekse yaklaşım açısından hocası Alman felsefe tarihçisi Ritter'in oldukça etkisinde kaldı. Öğrenciliği sırasında izlediği Mengüşoğlu'nun felsefi antropoloji seminerleri ve daha sonra Heidelberg Üniversitesi'nde katıldığı Gadamer'in fenomenoloji seminerleri ise onun Scheler üzerine çalışmasını olumlu yönde etkilemiştir.

Bedia Akarsu'nun Kant ahlâkına yönelmesiyle, 1933 Üniversite Reformu'ndan sonra Türkiye'de egemen konuma gelen Alman felsefe eğiliminin temelinde yer alan Kant, Mengüşoğlu'ndan sonra bir kez daha öne çıkmıştır. Akarsu, “Çağdaş Felsefe Akımları” adlı eserinde de daha çok Alman felsefe akımlarını ve filozoflarını tanıtır.

Bedia Akarsu'nun Önemli Sözleri;

1. İnsan olmak güçtür.
2. Hayvanları tanıyınız.
3. Özgürlük insanın en büyük belirtisidir, ama aynı zamanda en büyük tehlikesi.
4. Aydınlanma, ahlaksal bir zorunluluktur, kutsal bir ödevdir.
5. Size bir önerim var, lütfen ders çalışmayın, kitap okuyun.
6. Felsefe, insanın dünyayla ve kendisiyle kurduğu bilinçli ilişkidir. İnsan düşünmediği zaman yalnızca yaşar; düşündüğü zaman ise yaşadığını anlamlandırır.
7. “İnsanı insan yapan, yalnızca bilmesi değil; bildiğiyle ne yaptığı ve nasıl yaşadığıdır. Bu nedenle felsefe, teorik bir uğraş değil, hayatın ta kendisidir.
8. Düşünmek, hazır cevaplara razı olmamaktır. Felsefe, insanın kendine ‘Ben ne yapıyorum?’ diye sorma cesaretidir.
9. Etik, ‘ne yapabilirim?’ sorusundan çok ‘ne yapmalıyım?’ sorusuyla ilgilenir. İnsan olmanın özü, bu soruyu sormaktan vazgeçmemektir.
10. Ahlâk, dıştan dayatılan kurallar bütünü değildir. Ahlâk, insanın özgürce benimsediği değerlerle kendi davranışlarını sorumlulukla yönlendirebilmesidir.
11. Değerler, insanın dünyayı değerlendirme ölçütleridir. Değersiz bir dünya değil; değerleri fark edemeyen bir insan vardır.
12. Özgürlük, keyfilik değildir. Özgürlük, eylemlerinin sonuçlarını üstlenebilmektir.
13. Kültür, insanın yarattığı değerler dünyasıdır. Bu değerler yaşanmadığı ve aktarılmadığı sürece kültür olmaktan çıkar.
14. Dil, düşüncenin taşıyıcısıdır. Dil olmadan düşünce gelişemez; düşünce gelişmeden de insan kendini anlayamaz.
15. Bir toplumun geleceği, değerlerini genç kuşaklara nasıl aktardığıyla belirlenir.
16. Düşüncede açıklık, etikte ve yaşamda da açıklığın temelidir.
17. Eğitimin amacı, yalnızca bilgi aktarmak değildir. Eğitimin amacı, düşünebilen, değer üretebilen ve sorumluluk taşıyabilen insan yetiştirmektir.
18. Sorgulamayan bireyler yetiştiren bir eğitim sistemi, özgür bireyler yetiştiremez.
19. İnsanlık tarihi, değerler uğruna verilen mücadelelerin tarihidir.
20. İnsanlaşma, kendiliğinden gerçekleşen bir süreç değildir. İnsan, değerler aracılığıyla insan olur. Bu yüzden felsefe, insanlaşmanın bilinçli çabasıdır.
21. Ahlâk, başkalarının gözetimi altında değil; insanın kendi vicdanı önünde verdiği kararlarla anlam kazanır.
22. İnsan, tek başına yaşayan bir varlık değildir. Toplumsal yaşam, etiği zorunlu kılar; çünkü her eylemimiz başkalarını da etkiler.
23. Kültür, yalnızca sanat ve bilgi birikimi değildir. Kültür, bir toplumun neyi değerli bulduğunun ifadesidir.
24. Eğitim, insana yalnızca bilgi vermekle yetinemez. Eğitim, insana değerleri fark ettirmeli ve onları yaşama geçirme sorumluluğu kazandırmalıdır.
25. İnsan, değerleri koruduğu ve yeniden ürettiği sürece gelecek hakkında umutlu olabilir.

“Türk siyasetçi ve Akademisyen”

5 Ocak 1940, İstanbul’da doğdu. Türk siyasetçi, akademisyen ve felsefecidir. Türkiye’de sistematik felsefe, kadın çalışmaları ve toplumsal cinsiyet araştırmaları alanlarında öncü isimlerden biri olarak kabul edilir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe-Sosyoloji Bölümü’nden mezun olmuş, doktorasını aynı fakültenin Felsefe Bölümü’nde tamamlamıştır. Akademik kariyerini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde sürdüren Arat, doçentlik ve profesörlük unvanlarını almış; uzun yıllar Sistematik Felsefe Anabilim Dalı Başkanlığı görevini yürütmüştür.

Necla Arat, Türkiye’de kadın çalışmaları alanının kurumsallaşmasına öncülük eden akademisyenler arasında yer almaktadır. Kurucusu olduğu Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezinin müdürlüğünü üstlenmiş; Kadın Çalışmaları Kürsüsünün başkanlığını yapmıştır. Bu görevleri aracılığıyla kadın hakları, eşitlik, demokrasi ve çağdaşlaşma konularında akademik ve toplumsal farkındalığın gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Akademik faaliyetlerinin yanı sıra sivil toplum alanında da aktif rol alan Arat; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Çağdaş Eğitim Vakfı, ANAÇEV, Türk Kadınlar Konseyi, Felsefe Derneği, Öğretim Üyeleri Derneği ve Kadın Araştırmaları Derneği gibi birçok kuruluşun kurucu üyesidir. Ayrıca İstanbul Kadın Kuruluşları Birliğinin kurucu başkanlığını ve koordinatörlüğünü yürütmüştür. Kadın Araştırmaları dergisinin editörlüğünü yaparak alana akademik yayıncılık açısından da katkı sunmuştur.

Basılı 14 kitabı, çeviri eserleri ve çok sayıda bilimsel makalesi bulunan Necla Arat’ın çalışmaları yurt içinde ve yurt dışında yayımlanmıştır. Akademik kimliğinin yanı sıra siyasal alanda da görev üstlenen Arat, 23. Dönem İstanbul Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde yer almış; aynı dönemde APA (Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi) Türk Grubu Üyesi olarak görev yapmıştır. Evli ve üç çocuk annesidir.

Necla Arat'ın Önemli Sözleri;

1. Din toplumu yönetme gücüne dönüşemez.
2. Eğitim, daha önce kullanılmayan ölü bir insan potansiyelini üretken bir güce dönüştürebilmektedir.
3. Cumhuriyetin temeli o kadar güçlü ki, hiçbir baskı sarsamaz.
4. Yalnız tek bir alanda yapılacak hiçbir devrim, psikolojik, toplumsal ve ekonomik baskı karmaşasının koşullandırma sistemini ortadan kaldırmaz.
5. Feminizm, kadınların toplum içinde ki yer ve haklarını genişlenmeyi öngören bir öğretidir ve bu amaçla gerçekleştirilen eylemler dizisidir.
6. İnsan onuru, felsefenin en temel sorusudur. İnsan onurunun korunmadığı bir yerde ne ahlâktan ne de adaletten söz edilebilir.
7. Etik, insan haklarının felsefî temelidir. Haklar, yalnızca yasal metinlerde değil; insanlârın vicdanında karşılık bulduğu sürece anlamlıdır.
8. Ahlâk, insanın başkasını bir araç değil, amaç olarak görebilme yetisidir. Bu yeti kaybolduğunda, toplumsal ilişkiler de çözülmeye başlar.
9. İnsan hakları, lütuf değildir. İnsan hakları, insan olmanın zorunlu sonucudur.
10. Özgürlük, yalnızca baskının olmaması değildir. Özgürlük, insanın kendini gerçekleştirebileceği toplumsal koşulların varlığıdır.
11. Eşitlik, herkesi aynı yapmak anlamına gelmez. Eşitlik, herkesin insan onuruna yakışır yaşam koşullarına sahip olmasıdır.
12. Adalet, güçlü olanın değil; haklı olanın yanında durabilme cesaretidir.
13. Kadını dışlayan bir kültür, insanlığın yarısını susturmuş demektir.
14. Toplumsal ilerleme, kadının yaşamın her alanına eşit katılımıyla mümkündür.
15. Toplumsal duyarlılık gelişmeden etik bilinç gelişmez.
16. Sorgulamayan bireyler, demokratik bir toplumun taşıyıcısı olamaz.
17. İnsanı korumayan hiçbir düzen kalıcı olamaz.
18. Daha insanca bir dünya, ancak daha duyarlı ve daha sorumlu bireylerle mümkündür.
19. Düşünmek, yalnızca aklın değil, aynı zamanda vicdanın da etkinliğidir. Vicdanı dışlayan düşünce, insanı koruyamaz.
20. Ahlâk, insanın güçlüyken de adil kalabilme sınavıdır.
21. Kadınların dışlandığı bir toplumda etikten söz edilemez. Çünkü etik, insanı insan olarak görebilme yetisidir.
22. Toplum, yalnızca bireylerin yan yana gelişi değildir. Toplum, ortak değerler ve ortak sorumluluklar üzerine kurulur.
23. Eğitim, insanı sadece bilgiyle donatmakla yetinemez. Eğitim, insana haklarının ve sorumluluklarının bilincini kazandırmalıdır.
24. Daha insanca bir dünya, kendiliğinden ortaya çıkmaz. Bu dünya, etik sorumluluk alan insanların emeğiyle kurulur.
25. Etik bilinç, insanın kendisini aşabilme yeteneğidir.

HASAN TAHSİN FEYİZLİ

“İlahiyatçı, Mühendis, Filozof”

19 Ekim 1934 Kırşehir doğumlu, Türk ilahiyatçı, akademisyen, öğretmen, elektrik mühendisi, mucit, çevirmen, Kur'an hafızı, kura hafızıdır. Viyana onaylı patentini almış olduğu, üç fazlı motorların yanmasını kesin önleyen bir icadı vardır.

İmam Hatip Okullarında Arapça, Kur'an-ı Kerim ve tefsir dersleri verdi. 2007'de yüksek lisansını, 2012'de doktorasını verdi. 2017'de Cahiliye Zihniyeti ve Yaşamının Kur'an ile Değişimi adlı teziyle profesörlük unvanını aldı.

Kitaplarını Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesine bağışladı.

Feyzül Furkan Kur'an-ı Kerim ve Tefsirli Meali 4 milyonun üzerinde okuyucuya ulaşmıştır. Almanya, İsviçre, Hollanda' da uzun yıllar Kur'an üzerine hizmetler etti.

2022 yılında kültür sanat hayatına uzun süreli katkılarından dolayı Türkiye Yazarlar Birliği Üstün Hizmet Ödülü aldı. Diyanet TV'de “Kabe Yolları” adlı programının 28 bölümünü, Hasan Tahsin Feyizli' ye ayırdı.

Arapça, Fransızca, Felemenkçe ve Almanca bilen Hasan Tahsin Feyizli evli ve üç çocuk babasıdır.

Hasan Tahsin Feyizli'nin Önemli Sözleri;

1. İnsan niçin ölür? Kalp krizi geçirdiği için mi, kanser olduğu için mi, trafik kazası geçirdiği için mi? Bunları çoğaltabilirsiniz. Bir insan gerçek anlamda eceli geldiği için ölür.
2. Kur'an oku sevap, anla hayat kitabıdır.
3. Özgürlük; kendine ve başkalarına zarar vermemek şartıyla, hür olarak istediğini yapabilmektir.
4. Allah var diyoruz ama yok gibi yaşıyoruz. İnsan İslamlaştıkça insanlaşır.
5. Kur'an okumak Allah ile konuşmak, namaz kılmak ise Allah ile buluşmaktır.
6. İman frendir, irade direksiyondur. İrade nefis tarafından kullanılırsa kötüye gider, irade iman tarafından kullanılırsa iyiye gider.
7. Akıl etken, kalp edilgendir. Heyecan, iman akıldan sonra kalbe gelir.
8. İlim, insanı Allah'a yaklaştırmıyorsa yük olur, nur olmaz.
9. Tefekkür, iman eden aklın ibadetidir.
10. İnsanın en büyük düşmanı nefsinin, dost zannetmesidir.
11. Kur'an sadece okunmak için değil, anlaşılacak ve yaşanmak için indirilmiştir.
12. Ahlak, bilgiden önce gelir. Çünkü bilgi yanlış elde de kullanılabilir.
13. İnsanı olgunlaştıran şey, bildikleri değil, yaşadıklarıdır.
14. Dünya sevgisi kalpte çoğaldıkça, hakikat sesi kısılır.
15. Sabır, pasif bekleyiş değil, bilinçli direniştir.
16. Hergün kendini hesaba çekmeyen, yarın ağır bir hesaba karşılaşır.
17. En büyük kayıp, insanın kendini tanımadan yaşayıp gitmesidir.
18. Hakikat yolunda ilerlemek isteyen, önce kibirden arınmalı, çünkü kibir, insan ile doğru arasında en büyük perdedir.
19. İnsan değeri, sahip olduklarıyla değil; Allah katındaki samimiyetiyle ölçülür.
20. Dua, kulun aczini bilip Rabbine yönelmesidir.
21. Ahlak, bilginin önünde gelmelidir.
22. Tatlı olan insanlara, tüm insanlar konmak isterler.
23. İnsan ruhu, bedende emanettir, beden de dünya da misafirdir. Bu misafirlerin Rabbimizle yüz akıyla gitmesi amacımız olmalıdır..
24. Birinin özgürlüğü ne zaman biter? Kendine zarar verdiğinde biter.
25. İnsanın 5 dostu olmalıdır. Bunlar; Yüce Allah, insanın kendisi, anne babası-eşi, Allah dostları ve bizi biz olarak düşünerek arayıp soranlar.

MACİT GÖKBERK

“Felsefe Tarihçisi, Yazar”

1908 yılında Selanik’de doğdu ve 15 Ağustos 1993 yılında öldü. Felsefe dilinin yalınlaşması, terim karmaşasının giderilmesi ve kavramların sınırlandırılması alanlarında önemli çalışmalarında bulunan tanınmış Türk felsefecidir. Kurtuluş Savaşı komutanlarından Şükrü Naili Gökberk ile eşi Nazire Hanım’ın oğlu Macit Gökberk.

İstanbul Erkek Lisesi’nden mezun olduktan sonra 1932’de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü Platon’un Theaitetos Diyaloğu üzerindeki bir çalışmasıyla bitirdi. Aynı yıl bu bölüme asistan oldu ve Hans Reichenbach’ın Logik adı altında verdiği dersleri Türkçeye aktardı. 1935 yılında doktora çalışmaları için Berlin Üniversitesi’ne gitti. 1940 yılında Prof. Eduard Spranger’in yanında Hegel ve Auguste Comte’da Toplum Kavramı adlı teziyle doktorasını verdikten sonra Türkiye’ye döndü ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü’ndeki görevine devam etti. Aynı bölümde önce doçent (1941), daha sonra da profesör (1949) oldu. 1978 yılında emekliye ayrıldı.

Gökberk’in çalışmaları felsefe tarihi ile dil ve bilgi sorunu olmak üzere iki konuda yoğunlaşmıştır. Felsefe tarihi ile ilgili çalışmalarını topladığı Felsefe Tarihi adlı yapıtı bir Türk felsefecisi tarafından kaleme alınmış ilk kapsamlı felsefe tarihidir. Anadolu-Yunan felsefesinden yola çıkarak 18. yüzyıl Aydınlanmasına, özellikle de Kant ve Hegel’e uzanan çalışmalarında Hegel’in devlet felsefesi, Kant ve Herder’in tarih anlayışları başlıca odağı oluşturur.

Dil konusunun Gökberk’in felsefe anlayışı içinde özel bir yeri vardır. Düşüncenin üretilmesinde başlıca kaynak olan dil, onu kullananlardan bağımsız değildir; uygarlığın gelişimi ile değişir, kendi kendini yeniler. Gökberk dil ile ilgili bu düşüncelerini Değişen Dünya, Değişen Dil adlı bu yapıtında toplamıştır. Bu arada felsefe dilinin sadeleşmesi, Türkçe felsefe terimlerinin kurulması, kavramların sınıflandırılması yolunda uğraş vermiştir. 1942 yılında henüz bir öğrenci iken ilk Türk Dil Kurultayı’nı izleyen Macit Gökberk, 1954-1960 ve 1969-1976 yılları arasında Türk Dil Kurumu Başkanlığı yapmıştır. Her yıl felsefe ve deneme yazıları alanında Gökberk ailesi ve Türkiye Felsefe Kurumu tarafından anısına Macit Gökberk Felsefe Ödülü verilir.

Macit Gökberk'in Önemli Sözleri;

1. Ölünce ruh çözülür.
2. Ne ölümsüzlük ne de ruh göçmesi mümkündür.
3. Korku ve ürkü de ölünce gider.
4. Yaşadığımız sürece ölüm yok, ölüm geldiğinde biz yokuz.
5. Güzel duygusunun temeli, ruhun güzeli görünce onunla kendisi arasında bir yakınlığın, bir uyumun olduğunu yaşamasıdır.
6. Felsefe, insanın kendisi ve dünyası üzerine düşünmesidir.
7. Düşünmeyen insan, başkalarının düşüncelerinin tutsağı olur.
8. Felsefe, hazır cevaplar değil, doğru sorular kazandırır.
9. Akıl, insanın en büyük özgürlük aracıdır.
10. Felsefe tarihi, insan aklının kendini anlama serüvenidir.
11. Bir düşünceyi anlamak, onu doğduğu şartlar içinde değerlendirmeyi gerektirir.
12. Aydınlanma, insanın kendi aklını kullanma cesaretini göstermesidir.
13. Dogmaların egemen olduğu yerde düşünce gelişemez.
14. Eleştiri yoksa düşünce de yoktur.
15. İnsan, düşünen bir varlık olduğu ölçüde insandır.
16. Kültür, insanın doğaya kattığı anlamdır.
17. İnsan, dünyada yalnızca var olan bir canlı değil; dünyayı anlamlandıran bir varlıktır. Kültür, insanın doğaya ve kendisine kattığı anlamların bütünüdür.
18. Bilim, doğayı açıklamaya çalışır; felsefe ise bu açıklamanın anlamını ve değerini sorgular. Bu iki alan birbirinin alternatifi değil, tamamlayıcıdır.
19. Bilimsiz felsefe boş, felsefesiz bilim kördür.
20. Felsefe, insanın kültürel bir varlık olduğunu fark etmesini sağlar. Bu farkındalık olmadan ne bireysel bilinç ne de toplumsal ilerleme mümkün olur.
21. İnsan, ancak eleştirel düşünce sayesinde kendi düşüncelerinin bile sorgulanabilir olduğunu kabul eder. Bu kabul, düşünsel olgunluğun göstergesidir.
22. Aydınlanma düşüncesi, geleneği bütünüyle reddetmez; onu eleştirel bir süzgeçten geçirir. Eleştiri, yok etmek için değil; anlamak ve dönüştürmek için vardır.
23. Düşünmek, insanın dünyaya karşı aldığı bir tavidir. Felsefe ise bu tavrın bilince çıkarılmasıdır. Bilince çıkarılmayan düşünceler, alışkanlığa dönüşür; alışkanlıklar ise zamanla dogma hâlini alır.
24. Aydınlanma, insanın kendi aklını kullanma cesaretini göstermesiyle başlar; fakat bu cesaret bir defalık bir eylem değildir. Sürekli olarak yenilenmesi gereken bir bilinç durumudur.
25. Bilim, doğayı açıklamakta son derece başarılıdır; ancak bu açıklamanın insan için ne ifade ettiğini söylemek felsefenin görevidir.

CANER TASLAMAM

“Akademisyen, Din Filozofu”

D. 1968 İstanbul. Türk akademisyen, Kur'an araştırmacısı ve yazardır. Din felsefesi, bilim felsefesi konularında uzman. Büyük Patlama teorisi, din ve bilim tartışmaları ile tanınır. Günümüzde Yıldız Teknik Üniversitesi'nde felsefe hocası olarak çalışmaktadır.

Annesi kimya mühendisi, babası doktor olan Caner Taslaman, küçük yaşlardan itibaren doğa bilimleri ile ilgilendi. Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji bölümünde üniversite eğitimini tamamladı. Marmara Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri bölümünde Büyük Patlama teorisinin felsefe ve teoloji bağlantısı üzerine yaptığı teziyle yüksek lisansını bitirdi. Evrim teorisinin felsefe ve teoloji ile bağlantısı üzerine yaptığı teziyle doktora derecesini kazandı. Kuantum fiziğinin felsefe ve teoloji ile bağlantısı üzerine yazdığı tez ile doçent, bilim-felsefe-din üçgenindeki çalışmasıyla profesör unvanı almıştır. Tokyo Üniversitesi'nde ve daha sonra Oxford Üniversitesi'nde çalışmalar yapmıştır. Harvard Üniversitesi'nde ve Cambridge Üniversitesi'nde misafir akademisyen olarak bulunmuştur. Yayımlanmış çok sayıda kitabı bulunmaktadır.

Caner Taslaman'ın Önemli Sözleri;

1. Bilim ile din çatışmaz; çatışan, bilimin verileriyle çelişen din yorumlarıdır.
2. Akıl, vahyin düşmanı değil; onu doğru anlamanın en büyük yardımcısıdır.
3. İnanç, sorgulamadan kaçmak değil; sorgulayarak derinleşmektir.
4. Kur'an; düşünmeyen bir insan değil; düşünen, araştıran, sorgulayan bir insan tipi inşa etmek ister.
5. Bilim; "nasıl" sorusuna cevap verir.
6. Din; "niçin" sorusuna cevap verir.
7. Allah'a iman, evreni anlamsızlıktan kurtaran en güçlü temeldir.
8. İslam'ın akılla barışık yapısı, onu evrensel kılan en önemli özelliktir.
9. Gerçek dindarlık, akli devre dışı bırakmak değil, onu en üst düzeyde kullanmaktır.
10. İncancı akıldan koparmak, onu hurafeye mahkum etmektir.
11. Düşünmek ibadettir, çünkü hakikate giden yolun kapısını açar.
12. Bilim, evreni anlamanın; din, bu anlamı temellendirmenin yoludur.
13. Bilimin bulguları, doğru anlaşılan din için tehdit değil, delildir.
14. Kur'an, bilime kapalı değil; bilimi teşvik eden bir kitaptır.
15. Bilimsel yöntem, insanın doğmalardan kurtulmasının en etkili aracıdır.
16. Bilimi dışlayan bir din anlayışı, insanı cehalete mahkum eder.
17. Bilim, Allah'ın yaratışındaki düzeni keşfetme çabasıdır.
18. Evrimi kabul etmek, Allah'ı devreden çıkarmak değildir.
19. Bilimsel bir teori olarak evrim, metafizik sonuçlar dayatmaz.
20. Yaratılışı tek bir anlık mucizeye indirgemek, Allah'ın sürekli yaratmasını görmezden gelmektir.
21. Allah, isterse bir anda, isterse süreçlerle yaratır; her iki durumda da O'nun kudretine delildir.
22. Yaratılış, yalnızca geçmişte olup bitmiş bir olay değil; her an devam eden ilahi bir faaliyettir.
23. Allah'ın yaratması, sebeplerle gerçekleştiğinde de mucizedir.
24. Doğa yasaları, yaratılışa alternatif değil; yaratılışın araçlarıdır.
25. Bilim, yaratılışın mekanizmasını inceler; din, yaratılışın kaynağını ve anlamını açıklar.

MUHYİDDİN İBN ARABİ

“Endülüs Filozofu”

Muhyiddin İbn Arabî, 28 Temmuz 1165'te (Hicrî 17 Ramazan 560) Endülüs'ün Murcia şehrinde doğmuş, 10 Kasım 1240'ta Şam'da vefat etmiştir. İslam düşünce tarihinde derin izler bırakan Endülüslü Arap Sünnî âlim; mutasavvıf, şair ve filozoftur.

Kendisine atfedilen yaklaşık 850 eserin 700 kadarı sahih kabul edilmekte, bunlardan 400'den fazlası günümüze ulaşmış bulunmaktadır. Kozmolojiye, varlık anlayışına ve tasavvuf düşüncesine dair görüşleri, İslam dünyasının birçok bölgesinde yaygın ve etkili bir dünya tasavvurunun oluşmasına katkı sağlamıştır. Hayattayken “Muhyiddin” unvanıyla tanınan İbn Arabî, vefatından sonra tasavvuf ehli tarafından “Şeyhü'l-Ekber” (En Büyük Şeyh) olarak anılmış; bu unvandan hareketle Ekberilik terimi doğmuştur.

İbn Arabî, evrendeki tüm varlıkların tek bir mutlak hakikatin tezahürleri olduğunu savunan Vahdet-i Vücûd öğretisini açık ve sistemli biçimde ortaya koyan ilk isim olarak kabul edilir. Bu mutlak hakikati “mutlak varlık” ile özdeşleştirmiştir. Görüşleri sebebiyle bazı âlimlerce eleştirilmiş olsa da, birçok Müslüman topluluk tarafından evliya olarak kabul edilmiştir.

Asıl adı Muhammed'dir. Klasik Arap geleneğine göre bir oğlu olduktan sonra Ebû Abdullah künyesiyle anılmıştır. Bazı eserlerinde tam adını Ebû 'Abdullâh Muhammed ibn 'Alî ibn el-'Arabî et-Tâî el-Hâtimî şeklinde kaydetmiştir. Bu nispetler, onun asil Arap kökenini göstermektedir. Nitekim Hâtim et-Tâî, İslam öncesi dönemde Tay kabilesine mensup, cömertliğiyle meşhur bir şairdir.

İbn Arabî'nin babası Ali bin Muhammed, Arapların İber Yarımadası'nı fethinin ilk dönemlerinde Endülüse göç eden köklü bir Arap ailesine mensuptu; annesinin ise muhtemelen Berberi kökenli olduğu kabul edilmektedir. Baba tarafından soyu Yemen'e dayanır ve Endülüs'teki en eski Arap ailelerinden biridir. Fütûhâtü'l-Mekkîyye'de, annesi tarafından Tilimsan prensi olan ve bir sûfî ile karşılaşmasının ardından zenginliğini terk ederek zühd hayatını seçen amcasından bahseder.

Babası Ali bin Muhammed, Murcia hükümdarı İbn Merdâniş'in ordusunda görev yapmaktaydı. 1172 yılında Murcia, Muvahhid Halifeliği'nin eline geçince İbn Merdâniş savaşta öldürüldü. Bunun üzerine Ali bin Muhammed, Muvahhid Halifesi I. Ebû Ya'kûb Yûsuf'a biat etti. O sırada henüz yedi yaşında olan İbn Arabî, ailesiyle birlikte Murcia'dan Sevilla'ya taşındı.

İbn Arabî'nin üç evliliği olmuştur. Anadolu'da birkaç yıl kaldıktan sonra Mecdüddin İshak'ın dul eşiyle evlendi ve onun küçük yaştaki oğlu Sadreddin Konevî'nin eğitimini üstlendi. Üçüncü eşinden olan oğlu İmâdüddine, en önemli eserlerinden Fütûhâtü'l-Mekkîyye'nin ilk nüshasını miras bıraktığını eserlerinde belirtmiştir.

Endülüs'teki tahsil yıllarında birçok âlimle tanışan İbn Arabî'nin zihinsel dönüşümü, filozof İbn Rüşd ile yaptığı meşhur görüşmede belirginleşmiştir. İbn Rüşd, hakikate akıl yoluyla ulaşılabileceğini savunurken; İbn Arabî, gerçek bilginin yalnızca akli değil, aynı zamanda keşf ve tasavvuf yoluyla elde edilebileceğini ileri sürmüştür. Bu görüş ayrılığı, İslam düşüncesinde akıl-kalp dengesi tartışmalarının sembolik örneklerinden biri olarak kabul edilir.

36 yaşında ilk kez Endülüs'ten ayrılan İbn Arabî, 1193'te Tunus'a gitmiş, burada bir yıl kaldıktan sonra Endülüse dönmüştür. Babasının Sevilla'ya dönüşünden kısa süre sonra vefat etmesi ve annesinin de birkaç ay içinde ölmesi üzerine, 1195'te iki kız kardeşiyle birlikte Fas'ın Fez kentine gitmiş ve Endülüs'ü temelli olarak terk etmiştir. Ardından Mekke, Şam, Bağdat, Filistin, Irak ve Anadolu'yu kapsayan uzun seyahatlere çıkmıştır.

Muhyiddin İbn Arabî'nin Önemli Sözleri;

1. Cehalet ölümdür, bilim ise diriliş.
2. Sıkışmış birini görürde, onun sıkıntısını giderecek kudrette sende varsa, bil ki senin malında onun hakkı vardır.
3. Allah diyor ki ben eşyayı insan için, insanı kendim için yarattım.
4. İnsan kendisi için yaratılanlara kendisini adamasın.
5. İbadetlere neşeli olarak başla.
6. Varlık birdir; çokluk, görünüştedir.
7. Hakk'ı gören, O'ndan başka bir şey görmez.
8. Âlem, Hakk'ın aynasıdır; Hak da âlemin sırrıdır.
9. Biz varlığı O'nda gördük; O'nu varlıkta değil.
10. Akıl bir yere kadar götürür; ondan ötesi keşiftir.
11. Bilgi, insanı kibirli yapıyorsa cehalettir.
12. Gerçek bilgi, insanı hayrete düşürendir.
13. Bilen ile bilinen arasında perde kalmadığında marifet başlar.
14. Hakikat akılla anlaşılmaz; akıl onun eşğine kadar götürür.
15. Aşk, seveni yok eder; sevdiğiyle var eder.
16. İnsan-ı kâmil, Hakk'ın aynasıdır.
17. İnsan, hem en aşağı hem en yüce makamın sahibidir.
18. Kalbinde kin olanın gönlü, Hak'ka kapalıdır.
19. Hakikat birdir; yollar çoktur.
20. Gizli olan, görünmek istedi; âlem böyle doğdu.
21. Birlik, çokluğu inkâr etmek değildir; çokluğu, birliğin dili olarak okumaktır. Hakikati bilen, surette kaybolmaz; sureti hakikate açılan bir kapı bilir.
22. Bilgi, insanı büyütüyorsa bilgidir; insanı kibirli kılıyorsa cehaletin başka bir suretidir. Marifet, bilenle bilinen arasındaki mesafeyi kaldırır.
23. İnsanın değeri, taşıdığı sır kadardır. Sır açıldığında söz susar; hakikat, hâl olur.
24. Kalp, Hakk'ın nazar ettiği yerdir. Kalp temizlenmeden hakikat görünmez; çünkü kirli ayna sureti bozar.
25. Zıtlıklar olmasaydı bilinme olmazdı. Gece olmasaydı gündüz, perde olmasaydı tecelli tanınmazdı.

ŞEMSİ TEBRİZİ

“Tebrizli Filozof”

İranlı mutasavvıf. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin gönül dünyasında büyük değişikliklere sebep olan ve Mevlânâ tarafından yazılan ilâhî aşk şiirlerinden oluşan “Dîvân-ı Şems-i Tebrîzî” adındaki nazım eser sayesinde tanınan Mevlana'nın sohbet şeyhidir.

1186 yılında Tebriz'de doğmuştur. Adı Muhammed, lakapları Şemseddin, Şems, Şems-i Tebrizî ve Şemsü'l-hak ve'd-dîn'dir. Babası Ali bin Melikdad Horasan'ın Bezer vilayetinden ticaret yapmak gayesiyle Tebriz'e gelip yerleşen bir tüccardır.

Daha küçük yaşlarda, mânevî ilimleri tahsilde gösterdiği kabiliyetle dikkat çeken Şems, din ilimleri tahsilden sonra genç yaşlarında Tebrizli Ebûbekir Sellaf'a mürid olmuş, ününü duyduğu bütün meşhur şeyhlerden feyz almaya çalışmış ve bu sebeple diyar diyar dolaşmıştır. Bu gezginliğinden dolayı kendisine “Şemseddin Perende” (uçan Şemseddin) denilmiş, ayrıca Tebriz'de arikat pîrleri ve hakikat ârifleri ona “Kâmil-i Tebrîzî” adını vermişlerdir.

Daha sonraları Sacaslı Şeyh Rukneddin, Tebrizli Selahaddin Mahmut ile mutasavvıf Necmeddin Kübra'nın halifelerinden Centli Baba Kemal'e intisap ederek onlardan feyz almıştır. Muhammed'in ahlakını örnek alan Şemseddin-i Tebrizî, devamlı bir arayış içerisinde olmuş, manevî bir işaret üzerine de Mevlânâ Celâleddîn Rûmî'yi arayıp bulmuştur. Dünyaya, kılık ve kıyafete önem vermeyen Şems, Mevlânâ ile üç-üç buçuk yıl süren beraberliği neticesinde onun hayatında yeni ufukların açılmasına vesile olmuş, onu ilahî aşkın potasında eriterek, kâmil bir Hak aşığı yapmaya muvaffak olmuştur.

Bir süre sonra Şems, Mevlânâ Celâleddîn Rûmî'in oğlu Sultan Veled'in çağrısı üzere Konya'ya geri gelir. Mevlânâ bir daha şehirden ayrılmasın diye, onu bir kızla evlenmeye iknâ eder; bu kız Celâleddîn Rûmî'nin evinde evlâtlık olan Kimyâ Hâtun'dur. Kimya Hatun'a gizliden aşık olan, Mevlânâ'nın küçük oğlu Âlâeddin, bu durumu hazmedemez ve Şems aleyhtarlarının yanında yer almaya başlar.

Şems hicri 645, miladi 1247 tarihinde Mevlânâ'da meydana gelen büyük değişikliği hazmedemeyenler tarafından mı öldürüldü, yoksa geldiği gibi kimseye haber vermeden Konya'yı terk mi ettiği bilinmemektedir.

Bugün Konya'da Şems makamı olarak bilinen, halk ve bilhassa Mevlevîlerce türbesinden önce ziyaret edilen bu mescit-türbe de mevcut sanduka, boş bir sanduka mı, yoksa Mehmet Önder Bey'in bir hatırasında anlatıldığı gibi, Şems gerçekten burada mı gömülüdür, bu da bilinmez.

Şemsi Tebrizi'nin Önemli Sözleri;

1. Çaresizlik nedir bilir misin? Kalbin kanatlanıp gittiği yere beden gidememesidir.
2. Bir gül kadar güzel ol, ama diken kadar zalim olma. Birine öyle bir şey söyle ki, ya yaşat ya da öldür ama yaralı asla bırakma.
3. Ne sahibim bu yerde ne de kiracı. Sadece bir ömürlük misafirim ben. Yüreğimiz kıymet bilene emanet.
4. Tebessüm bedavadır; vereni üzmez, alanı mutlu eder.
5. Şu dünya bir dağ gibidir. Ona nasıl seslenirsen o da sana sesleri öyle aksettirir. Ağzından hayırlı bir laf çıkarsa, hayırlı laf yankılanır. Şer çıkarsa, sana gerisin geri şer yankılanır. Öyleyse kim ki senin hakkında kötü konuşur, sen o insan hakkında kırk gün kırk gece sadece güzel sözler et. Kırk günün sonunda göreceksin her şey değişmiş olacak. Senin gönlün değişirse dünya değişir.
6. Kadın; bilmeyene nefis, bilene nefestir.
7. Biri gelir seni sen eder, biri gelir seni senden eder.
8. Hayatın ne tam hâkimisin ne de hayat karşısında çaresizsin.
9. İlmin tamamı 3 şeyde toplanmıştır: Zikreden dil, şükreden kalp, sabreden beden.
10. Kader hayatımızın önceden çizilmiş olması değildir. Bu sebeple “ne yapalım kader böyleymiş” deyip boyun bükmek cehalettir. Kader yolun tamamı değil, sadece yol ayrımlarını verir. Güzergah bellidir ama nereden sapacağının kararı yolcuya aittir.
11. Aşk, şeriat ister; ama şeriat aşkı istemez.
12. Hakikat acıdır; ama uykudan iyidir.
13. Arayan, yolunu kaybetmeden bulamaz.
14. Kendini büyük gören, hakikate küçüktür.
15. Gönül genişliği, ilmin en yüksek mertebesidir.

16. Söz gönülden çıkmazsa, kulağa ulaşmaz.
17. Yol, yürümele değil; yanmakla aşılır.
18. Dost, seni incitendir; çünkü seni uyandırır.
19. Bilgi çoğaldıkça benlik de çoğalır; aşk gelirse benlik gider.
20. Herkes seni sevsin diye yaşama; Hak seni bilsin yeter.
21. Suskunluğum, bilgisizliğimden değil; fazlalığımdandır.
22. Kendine yalan söyleyen, Hak'la konuşamaz.
23. Aşk, seni süslemek için gelmez; seni yakmak için gelir. Yanmak istemeyen, bu yola hiç girmesin. Çünkü bu yol, benliğin kül olduğu yerdir. Sen yanmadan Hak görünmez. Kendini koruyanlar, hakikatten mahrum kalır.
24. İnsanlar gerçeği aradıklarını sanırlar; oysa çoğu, alıştıkları yalanı korumak ister. Hakikat rahatsız eder. Rahatını bozmayan şey, seni uyandırmaz.
25. Benlik, insanın sırtındaki en ağır yüküdür. O yükle ne yol alınır ne de hakikate varılır. Senlik gitmeden, dost gelmez.
26. Kalbi kirli olanın dili güzel olsa ne olur? Hakikat, dilden değil, hâlden anlaşılır.
27. Bu yol, akıllıların değil; cesur olanların yoludur. Çünkü akıl, hesap yapar; cesaret ise kendini feda eder.
28. Hakikat yolunda yürüyen, alkış beklemez. Alkış isteyen, hâlâ kalabalığa bakıyordur.
29. Akıl ölçer, aşk yakar. Ölçülen yerde benlik kalır; yakılan yerde Hak görünür.
30. Herkes seni anlamak zorunda değil. Sen Hak'kı anla; bu yeter.

31. İnsan, bildiği kadar değil; yaşadığı kadar olgundur. Sözü çok olanın hâli eksik, hâli derin olanın sözü kısadır.
32. Hakikat, kalabalıkta bağırılmaz; yalnızlığa fısıldar. Gürültüden uzaklaşmayan, sesi duyamaz.
33. Kırılmaktan korkan, şekil alamaz. Ham kalan, ateşten kaçır; olgunlaşır, ateşe yürür.
34. Nefsini savunan, kendini kaybeder. Kendini kaybetmeyen, Hak'kı bulur.
35. Her soru cevap istemez; bazı sorular insanı değiştirmek için vardır.
36. Kalbinle yürümediğin yolda, ayakların seni sadece dolaştırır.
37. Aynı yerde duranlar yolcu olduğunu sanır; oysa yol, değişimi ister.
38. Sabır, susmak değildir; içteki fırtınaya rağmen istikameti terk etmemektir.
39. Gönül kapısı kapanmışsa, bin kitap da açılabilir faydasızdır.
40. İnsan, kendini temize çıkarmakla değil; kendini tanımakla kurtulur.
41. Hakikat seni incitiyorsa, bilin ki hâlâ bir yerin sana aittir.
42. Aşk anlatan çoktur; ama aşk, anlatılmak için değil yaşanmak için gelir.
43. Kendini bilen, kimseyi küçültmez. Çünkü bilir ki eksiklik, herkesin yüküdür.
44. Dünya seni yormuyorsa, sen dünyaya fazla tutunmuşsundur.
45. Yol uzun değildir; sen ağır yüklüsündür. Yükünü bırak, mesafe kısılır.
46. Hak'kı arayan, önce kendine yabancı olmayı göze almalıdır.
47. Kalp temizliği, kusursuzluk değil; samimiyettir.
48. Aşk gelince hesap susar. Hesap konuşuyorsa, aşk henüz gelmemiştir.
49. Hakikat yolunda ilerleyen, yalnız kalabilir; ama asla kaybolmaz.
50. Kendini bulan, kimseyi kaybetmez; çünkü bilir ki giden de gelen de O'ndandır.

İBN HEYSEM

“Modern Optiğin Babası, Bilinen İlk Bilim İnsanı”

Arap matematikçi, astronom, ve İslam'ın Altın Çağının önemli fizikçilerinden biridir. “Modern optiğin babası” olarak da anılır Özellikle görsel algı dinamiklerine önemli katkılarda bulunmuştur. En etkili eseri, 1011–21 yılları arasında oluşturduğu ve Latince baskılar sayesinde günümüze kadar gelmiş Kitâb el-Manâzir olmuştur. Polimat, felsefe, teoloji ve tıp üzerine yaptığı birçok çalışmayı da kitaplarına kaydetmiştir.

İbn Heysem, ışığın bir nesneden yansıdığı, sonra gözlerine geldiğini ve böylece görüntünün gerçekleştiğini ilk açıklayan kişiydi. Aynı zamanda görüntülenmenin, gözler yerine beyinde meydana geldiğini ispatlarıyla birlikte ilk gösterendi. Antik Yunanistan'da ilk Aristoteles'in öncülük ettiği doğa olaylarını inceleme felsefesinin, ampirik bir yöntem üzerine inşa edilmediğini düşünen İbn Heysem, belirlenmiş prosedürlere veya matematiksel ispatlara dayanan deneylerle desteklenmesi gerektiği fikrini, Rönesans bilim insanlarından çok daha önce ilk savunucusu oldu.

Bu da onu, bilimsel yöntemi kullanan ilk insan, yani ilk bilim insanı yaptı. İbn Heysem 965'te Basra'da doğdu, 1038–1040 yılları arasında Kahire'de öldü. Fizik, matematik ve felsefe alanlarında çalışmalar yapmıştır.

Öğrenimine Basra'da başladı. Zamanının yüksek din ve fen ilimlerini de burada öğrendi. Tahsilinin bir kısmını tamamladıktan sonra, Bağdat'a giderek özellikle; matematik, fizik, mühendislik, astronomi, metalurji gibi pozitif bilimleri öğrenip, şöhrete kavuştu. Öğrendiklerini uygulama safhasına koymak için çok gayret gösterdi. Birçok önemli neticeler ve başarılar elde etti.

İbn Heysem'in başarıları diğer memleketlerde duyulunca, Mısır'da hüküm süren Fatimi Devleti hükümdarlarından El-Hakim kendisini Mısır'a davet etti. İbn Heysem, Mısır'a gitmeden önce, Nil Nehri ile ilgili bir sulama projesi ve bazı teknik çalışmalarda bulunmuş, Nil Nehri'nden nasıl istifade edilebileceğini araştırmıştı. Projesini Fatimi sultanı El-Hakim'e açıklayınca, sultan projenin gerçekleştirilmesi için ona her türlü yardımı yapacağını bildirdi. İbn Heysem, Nil Nehri boyunca ilmi ve teknik incelemelerde bulundu. Yaptığı projelerin başarılı bir şekilde uygulanmasının o günkü şartlarda mümkün olmadığını görünce, hükümdardan af diledi. İbn Heysem, El-Hakim'in kendisi hakkında kanaatlerinin değişmesinden korkarak, gözden irak bir yere çekilip hükümdardan uzak durmaya karar verdi. Gizlice ilmi çalışmalarını sürdürerek birçok eser yazdı. İlim tarihçilerine göre, İbn Heysem'in hayatının bu dönemi en verimli ve başarılı devri olmuştur. İbn Heysem, Birûni ve İbn Sina ile çağdaşı.

İbn Heysem, çağının bütün ilimlerinde otoriteydi. Fevkalade keskin bir görüş, anlayış, muhakeme ve zekaya sahipti. Aristo ve Batlamyus'un eserlerini inceleyerek hatalarını gösterdi. Bunları özetleyerek Arapçaya tercüme etti. Ayrıca tıp biliminde de derinleşti. Geometriyi mantığa uyguladı. Öklit ve Apollonius'un geometrik ve sayısal metotlarını geliştirdi ve pratik uygulama alanlarını işaret etti. Geometri ve matematiğin inşaatçılık alanında uygulanmasında katkıda bulundu. Eski medeniyetlerden intikal eden matematik, geometri ve astronomiyi tetkik ederek ilmi tenkitlerini ortaya koydu ve bu sahalarda kendi nazariyelerini geliştirerek ilim alemine sundu. Mesela; Aristo ve Batlamyus'a ait olan dünyanın, kainatın merkezi olduğu şeklindeki görüşleri üzerindeki şüphe ve tereddütlerini ifade etti. Dünya merkezli bir kainat sisteminin kesin olmayacağı düşüncesiyle, güneş merkezli bir sistem üzerinde çalışmaya başladı. Bu çalışmalar Nasîrüddin Tûsî, İbnü's-Şâtîr ve Zerkâlî gibi isimler tarafından ilettilerek güneş merkezli bir sistem modeli ortaya koyulmuştur. Bu model Kopernik'in güneş merkezli sistem modelinden çok daha önce yapılmıştır.

İbn Heysem'in Önemli Sözleri;

1. Gerçeği arayan kişi, eskilerin yazdıklarını araştırarak ve doğal eğilimini takip ederek onlara güvenen kişi değildir, tam aksine onlara kuşkuyla yaklaşan onlardan topladığı bilgileri sorgulayan kişidir.
2. Türlü türlü kusur ve eksikliklerle dolu yapıya sahip insanların sözleri yerine argümanlara ve kanıtlara boyun eğen kişi gerçeği arayan kişidir.
3. Allah'ım, dünya ehlinin gözlerine dünyalıklarla aydınlattığın gibi, benim gözümü de ibadetinle aydınlat.
4. Bir hipotezin doğrulanabilir prosedürlere veya matematiksel akıl yürütmeye dayalı deneylerle desteklenmesi gerektiği kavramı savunulmalıdır.
5. Heysem, bilinen ilk bilim adamıdır.
6. Hakikati arayan, her şeyi eleştiriye açık tutmalıdır.
7. Şüphe, hakikate giden yolun başlangıcıdır.
8. İddia eden, ispatla yükümlüdür.
9. Algı, yalnızca gözle değil; zihinle tamamlanır.
10. Bilim insanı, gerçeği savunurken kendi görüşüne bile düşman olabilmelidir.
11. Bilim, kibri değil; tevazuyu gerektirir.
12. Araştırmacının görevi, doğruyu bulmaktır; kendini haklı çıkarmak değil.
13. Hakikat zor ve çetindir; ona ulaşmak sabır ister.
14. Yanılma ihtimalini kabul etmek, bilginin gücünü artırır.
15. Hakikati arayan kişi, kendinden önce söylenmiş olanı kutsal saymaz. O, okuduğu her metni sorgular, duyduğunu sınar ve kendi aklını yargıç kılar. Çünkü otoriteye teslim olan akıl, hakikate ulaşamaz.
16. Görme olayı yalnızca gözle gerçekleşmez. Göz ışığı alır; fakat onu anlamlı hâle getiren zihindir.
17. Kendi hatasını görmeyen, başkasının doğrusunu da göremez.
18. Geçmiş bilginler bize yol açar; ama onların izinde yürümek, onların durduğu yerde durmak değildir.
19. Okumak başlangıçtır; anlamak emek ister.
20. Önce şüphe et, sonra gözlemle; gözlemini deneyle sınavıp akılla değerlendir. Sonuca vardığında bile kesinlik iddiasında bulunma; çünkü bilgi, sürekli sınanmayı ister.
21. Kibir, bilimin en büyük düşmanıdır; tevazu ise onun en sağlam dayanağıdır.
22. Öğrenmek, yanlış yapmayı göze almaktır.
23. Bilimin ilerlemesi, hataların ayıklanmasıyla mümkündür.
24. Bilgiye ulaşmanın yolu şüpheden geçer. Şüphe eden gözlemler, gözlem yapan deney kurar, deney yapan aklını devreye sokar. Sonuçlar kesin sanılmaz; tekrar tekrar sınanır. İşte bu yol, insanı yanılığdan hakikate taşır.
25. Otoriteye teslim olan akıl, araştırmayı bırakır. Araştırmayı bırakan akıl ise taklide mahkûm olur.

HALLACI MANSUR

“Fars Filozofu”

Ağustos 858, Tûr doğum ve 26 Mart 922, Bağdat ölüm. Fars kökenli mutasavvıf, mistik şair ve düşünürdür. Asıl adı Ebû'l-Muğît Hüseyin b. Mansûr el-Beyzâvî'dir. Babasının mesleği nedeniyle “Hallâc” lakabıyla tanınmıştır. Küçük yaşta hafız oldu; Sehl et-Tüsterî, Cüneyd-i Bağdâdî ve Amr el-Mekki gibi önemli sûfilere ders aldı.

Horasan, Mâverâünnehir, Hindistan ve Türkistan'a kadar uzanan seyahatlerinde vaazlar verdi, eserler yazdı ve birçok kişinin İslam'a girmesine vesile oldu. “Ene'l-Hakk” sözüyle tanındı. Halk ve aydınlar arasında büyük bir etki kazandı; “Hallâc-ı Esrâr” diye anıldı.

Üç kez hacca gitti, uzun süre Mekke'de kaldı. Zamanla sözleri ve tavırları siyasi ve dini çevrelerde rahatsızlık uyandırdı. Karmatilerle ilişkili olduğu, ulûhiyet iddiasında bulunduğu ve geleneksel hac anlayışına karşı çıktığı ileri sürüldü. Bu suçlamalar, dönemin siyasi istikrarsızlığıyla birleşince aleyhine güçlü bir cephe oluştu.

913'te yakalanarak Bağdat'ta hapsedildi; sekiz yıl süren hapis hayatında Kitâbü't-Tavâsîn adlı eserini yazdı. Siyasi baskılar sonucu, Abbâsî Halifesi Muktedir döneminde, 922 yılında idam edildi. Cesedi yakıldı, külleri Dicle'ye savruldu.

Ölümünden sonra Hallâc, birçok sûfi tarafından “Hak şehidi” olarak kabul edildi. Bağdat'taki kabri ve çeşitli ülkelerde bulunan makamları ziyaretgâh hâline geldi. İdamının esas nedeninin dini değil, siyasi olduğu genel kabul görmektedir.

Hallacı Mansur'un Önemli Sözleri;

1. Dünyadan vaz geçmek nefsin işidir.
2. İnsan bir deryadır aslında.
3. Cehennem acı çektiğimiz yer değildir, bilakis acı çektiğimizi kimsenin duymadığı yerdir.
4. Enel hak demişiz, kimse bize göğe el açtırıp, yere diz çöktüremez.
5. Tanrı gökyüzünde her şeyi kontrol eden, denetleyen bir varlık değil, aksine varlığın içinde ki özdedir. Yani vahdeti vücuttadır.
6. Aşk beni öyle bir noktaya getirdi ki, ne ben kaldım ne benlik.
7. Hakikat, benlik perdesi kalkmadan görünmez.
8. Kendini var sanan, Hak'kı göremez.
9. Akıl bu kapıya kadar getirir; ötesi yanlıştır.
10. Bilgi, seni kendine götürmüyorsa yük olur.
11. Hakikat, gizlenmez; fakat herkes taşıyamaz.
12. Aşk yoluna giren, geri dönüşü hesap etmesin. Bu yolda akıl susar, can konuşur.
13. 'Enel Hak' dedim; çünkü bende ben kalmamıştı. Eğer ben olsaydım, bu sözü söyleyemezdim. O sözü söyleyen ben değilim.
14. Benim ölümüm, benim bayramımdır; çünkü sevgiliye kavuşmadır.
15. Bu yol, kalabalıkların yolu değildir. Hakikat, yalnız yürünür.
16. Herkes beni anladı sandı; ama ben anlaşılacak için konuşmadım.
17. Hakikat, her gönüle söylenmez. Çünkü her gönül yanmaya hazır değildir.
18. Dilin söylediğini can doğrulamıyorsa, o söz eksiktir.
19. Ben, benliğimi bıraktım. Onu bıraktığım yerde Hak beni aldı. Geri dönmedim; çünkü dönecek bir ben kalmamıştı. Söylediklerimden değil, yandıklarımın yargılandım.
20. Ben dediğin şey, Hak ile arana giren son perdedir. O perde kalktığında konuşan sen olmazsın. O an söylenen söz, ağızdan değil; hakikatten çıkar.
21. Aşk, sana rahatlık vaat etmez. Aşk, seni dünyaya yabancı, Hak'ka yakın kılar.
22. Sır anlatılmaz; sır yaşanır. Yaşanmayan sır, sözde kalır.
23. Canımı aldılar; ama canımı verdiğim yeri bilmiyorlardı.
24. Hakikat, kalabalıkta söylenmez. Kalabalık, ya alkış ister ya taş atar.
25. Benliğimi verdim, karşılığında hakikati aldım. Hakikati aldığım anda artık verecek bir ben kalmamıştı. Söylediğim her söz, yokluğun tanıklığıydı. Bu yüzden beni sözlerimle değil, yokluğumla anlayın.

MALCOLM X

“Siyasetçi ve İnsan Hakları Savunucusu”

19 Mayıs 1925'te Omaha, Nebraska'da doğmuş; 21 Şubat 1965'te New York'ta suikast sonucu hayatını kaybetmiştir. Hac ibadetini yerine getirdikten sonra El-Hacc Mâlik eş-Şebâzz adını almıştır. Amerikalı bir siyasetçi, insan hakları savunucusu ve 20. yüzyılın en etkili Siyahi Amerikalılarından biridir.

Malcolm Little, okulda oldukça başarılıydı ve avukat olmak istiyordu. Ancak beyaz bir öğretmenin “bir zenci için avukatlık gerçekçi değil” demesi üzerine okulu bıraktı. Daha sonra bu durumu, “Beyaz dünyada, yeteneği ne olursa olsun bir siyahinin hedeflerine yer yoktu” sözleriyle ifade etti.

14–21 yaşları arasında Boston'un Roxbury semtinde üvey kız kardeşi Ella Little-Collins ile yaşadı. Bu dönemde birçok işte çalıştı. 1943'te Harlem'e gitti ve burada uyuşturucu, kumar, hırsızlık, fuhuş ve haraç gibi suçlara karıştı. Kızıl saçları nedeniyle “Detroit Red” lakabıyla tanındı. 1945'te Boston'a döndü ve arkadaşlarıyla birlikte zengin beyaz aileleri hedef alan soygunlara karıştı. 1946'da bir tamirci dükkânından saat çalarken yakalandı. Yankesicilik ve haneye tecavüz suçlarından 8–10 yıl arası hapis cezasına çarptırıldı.

Hapishanede, kendi kendini yetiştirmiş mahkûm John Bembry ile tanıştı; onun etkisiyle yoğun bir okuma sürecine girdi. Bu sırada kardeşlerinden İslam Ümmeti hareketi hakkında mektuplar almaya başladı. Başta ilgilenmese de kardeşi Reginald'ın “Sigara içmeyi ve domuz eti yemeyi bırak, sana hapisten çıkış yolunu göstereceğim” mesajı üzerine yaşam tarzını değiştirdi. Reginald'ın anlattıklarıyla İslam Ümmeti'nin öğretilerini benimsedi. Beyaz insanları “şeytan” olarak niteleyen bu öğreti, Malcolm'un yaşadıklarıyla örtüşüyordu. 1948 sonunda Elijah Muhammed'e mektup yazdı; onun tavsiyesiyle geçmişini geride bırakıp dine yöneldi ve İslam Ümmeti'ne katıldı.

1950'de ABD Başkanı Truman'a yazdığı, Kore Savaşı'na karşı çıkan mektup nedeniyle FBI tarafından izlemeye alındı. Aynı yıl Malcolm X adını kullanmaya başladı. “X” harfi, köleleştirilmiş Afrikalı atalarının kayıp soyadını temsil ediyordu.

1952'de şartlı tahliye ile serbest kaldı. İslam Ümmeti içinde hızla yükseldi; Detroit, Boston, Philadelphia ve Harlem'de camiler kurdu ve yönetti. Hitabet gücü, karizması ve etkileyici fiziğiyle kısa sürede hareketin en tanınan figürü oldu.

1958'de Betty Sanders ile evlendi; çiftin altı kız çocuğu oldu.

1964'te İslam Ümmeti ve lideri Elijah Muhammed'le yaşadığı hayal kırıklığı sonrası hareketten ayrıldı. Aynı yıl hac ibadeti için Suudi Arabistan'a gitti. Hac sırasında farklı ırklardan Müslümanların eşitliğini bizzat gözlemlemesi, düşüncelerinde köklü bir değişime yol açtı. Bu deneyim, ırkçılığı reddeden ve evrensel insan haklarını savunan yeni bir Malcolm X'in doğmasına neden oldu.

21 Şubat 1965'te, Manhattandaki Audubon Salonu'nda konuşma yapmaya hazırlanırken, üç eski İslam Ümmeti üyesi tarafından silahlı saldırıya uğradı. Göğsü, omuzları, kolları ve bacakları olmak üzere 21 yerinden vuruldu. Columbia Üniversitesi Tıp Merkezi'ne götürüldü ancak saat 15.30'da hayatını kaybetti.

Malcolm X'in Önemli Sözleri;

1. Vatanseverlik sizi gerçekleri göremeyecek kadar kör etmemeli. Yanlış, yanlıştır; kim ya-parsa yapsın, kim söylerse söylesin.
2. Benim hiç tahammül edemediğim kimseler, saat kullanmayan kimselerdir; çünkü bu tip insanlar zamanın farkında olmazlar. Her işimizde, zamana verdiğimiz değer ve duyduğumuz saygıdır başarıyı ya da başarısızlığı belirleyen.
3. Almanya'da Hristiyanlık yaşıyor olsaydı, o altı milyon Yahudi de yaşıyor olacaktı.
4. Tarihi değiştirebilenler, ancak ve ancak insanın kendisi hakkındaki düşüncesini değiştirmeyi başarabilmiş olanlardır.
5. Bugünün hızlı dünyasında tefekküre ya da derin düşünceye yer yok. Bir mahkûmun iyiye kullanabileceği bol vakti oluyor. Bir insanın düşünmeye ihtiyacı varsa, gidebileceği en iyi yer, bana sorulursa, üniversitesinden sonra hapisanedir. İnsan teşvik edilirse hapishanede hayatını değiştirebilir.
6. Bir insan bir kere hapse düştü mü, artık ne kendini aynı gözle görebiliyor, ne öteki insanları. İşleri tıkırında giden dışarıdaki o 'namusu-bütünler' içeri girip çıkmış birisine burun kıvrıp geçerler. Ama o 'namusu-bütünler' bir bataklığa saplansalar, içeri girip çıkmış birisi onlara daha onurlu davranır.
7. İnsanlar tek kitabın bile bir insanın hayatını değiştirmeye yetebileceğini bir türlü anlamıyor.
8. Evet, ben aşırı bir adamım. Bakın, şu Kuzey Amerika'daki siyah ırk aşırı derecede kötü bir durumda. Siz bana aşırı durumda olmayan bir tek siyah adam gösteriniz ben de size onun psikiyatrik tedavi altına alınması gerektiğini kanıtlayayım!
9. Bütün zenciler öfkeli, ama ben hepsinden de öfkeliyim.
10. Dinlemesini bilmek de bir sanattır. Birisi konuşurken onun sesinin akışını can kulağıyla dinlerim. Samimiyetini anlıyorum böylece.
11. Eğitim geleceğin pasaportudur; çünkü yarın, bugünden hazırlananlarındır.
12. Bir insanı kontrol etmek istiyorsanız, önce ona kendisinden nefret etmeyi öğretin.
13. Adalet erteleniyorsa, inkâr ediliyor demektir.
14. Ezilenlerin sabırlı olması öğütlenir; zalimlere ise hiçbir zaman acele etmeleri söylenmez.
15. Beyaz adamın en büyük suçu, siyah adama kendinden nefret etmeyi öğretmesidir.
16. Irkçılık, yalnızca nefret değil; sistemdir.
17. Medya, dünyadaki en güçlü varlıktır. Suçluyu masum, masumu suçlu gösterebilir.
18. Kimliğini bilmeyen bir insan, başkalarının yazdığı hikâyede figüran olur.
19. Kendine saygısı olmayan bir toplum, özgürlük talep edemez.
20. İnsana önce kim olduğunu öğretmezsen, ne için mücadele edeceğini de bilemez.
21. İslam bana, tüm insanların kardeş olabileceğini gösterdi.
22. Bana şiddeti öğretmediler; bana hayatta kalmayı öğrettiler.
23. Ezilenlerin sabrı, zalimlerin cesaretidir.
24. Bir insanın zincirleri önce zihnindedir. Zihnen özgür olmayan biri, bedenlen serbest olsa bile hâlâ köledir. Bu yüzden ilk mücadele sokakta değil, bilinçte başlar.
25. İslam bana, insanların ten renkleriyle değil, davranışlarıyla değerlendirilebileceğini öğretti.

SÜLEYMAN HAYRİ BOLAY

“Türk Filozofu”

1937 yılında doğdu. Türk felsefe profesörü. İlköğretim ve ortaöğretim eğitimini Konya’da tamamladı. 1961 senesinde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. 1961-1971 yılları arasında sırasıyla Sivas, Ordu ve Ankara’da öğretmenlik yaptı. Araştırmalarda bulunmak ve yabancı dili geliştirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Irak Bağdat Üniversitesi’ne gönderildi.

“Türkiye’de Ruhçu ve Maddeci Görüşün Mücadelesi” çalışmasıyla lisans tezini tamamladı. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine felsefe tarihi asistanı olarak atandı. “Aristo Metafiziği ile Gazzali Metafiziğinin Karşılaştırılması” teziyle 1976’da doktora “Emile Boutroux’da Zorunsuzluk Doktrini” teziyle 1980’de doçentlik unvanını aldı. 1987 senesinde felsefe tarihi profesörü oldu. Halen İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Süleyman Hayri Bolay'ın Önemli Sözleri;

1. Yeryüzündekilere merhamet ediniz ki, gökyüzünde ki melekler de size merhamet etsin.
2. Ayasofya'nın bir dirilişe vesile olacağına inanıyorum.
3. Allah'ın sevmedikleri de vardır; kafirler, haddi aşanlar, zalimler, müfsidler.
4. İslam medeniyetinin kurucu merkezlerinde ki ortak anlayış İslami ilimlerin, İslam düşüncesinin, İslami tefekkürünün geliştirilmesidir.
5. Gazali'nin felsefeyle İslam'ı barıştırması, Osmanlı'ya felsefe ilminde bir yol açtı.
6. Unutulmamalıdır ki, korku, baskı ve tahakkümün hakim olduğu eğitim sistemi etkili ve kalıcı olamaz. Çocuk korktuğu, çekindiği kişileri değil, sevip saydığı kişileri daima kendine örnek alır.
7. İstismarı önlemenin yolu sağlam bilgi ve sağlam muhakeme vermektir.
8. Kültürü tek bir kelimeyle “anlamlandırma, anlam verme” olarak tarif eder.
9. İnsan için en önemli problem, “güven” ve “güvenlik” problemidir.
10. Ayasofya'nın bir dirilişe vesile olacağına inanıyorum çünkü Batı'daki kuvvetli muhalefete karşı biz bunu yapabildik.
11. Kendi kökenlerine yabancılaşmış bir aydın sınıfı, bir milletin başına gelebilecek en büyük felakettir.
12. Kültür, bir milletin hayat tarzı olduğu kadar, eşyaya ve hadiselere verdiği anlamlar bütünüdür. Bizim kültürümüz bir “tevhid” kültürüdür.
13. Türkiye'de Batılılaşma süreci, maalesef çoğu zaman kendi değerlerimizi inkar etme pahasına yürütülmüştür. Oysa gerçek terakki, kendi ruh kökünden kopmadan dünyayı anlamaktır.
14. Felsefe, hakikati arama cehdidir. Hakikatten korkanlar, felsefeden de korkarlar.
15. Mantık bilmeyen, doğru düşünemez; doğru düşünemeyen ise doğru eyleyemez. Toplumu-muzdaki pek çok çatışmanın temelinde mantık disiplininin uzaklaşmamız yatmaktadır.
16. Bizim geleneğimizde ‘hikmet’ kavramı vardır. Hikmet, hem bilgiyi hem de bu bilginin ahlakla birleşmesini ifade eder. Felsefe eğitimimiz hikmet eksenli olmalıdır.
17. Sömürgecilik sadece toprak işgali değildir, asıl tehlikeli olan zihinlerin sömürgeleştirilmesidir.
18. Gençlerimize sadece meslek değil, bir şahsiyet kazandırmalıyız. Şahsiyeti olmayan bir uzmanın topluma faydadan çok zararı dokunabilir.
19. Soru sormaktan çekinmeyen, ancak sorduğu sorunun edebini ve derinliğini de bilen bir nesil yetiştirmek zorundayız.
20. Bilgi, insanı sadece yetkili kılmaz; aynı zamanda sorumlu kılar. Sorumluluk duygusundan arınmış bir bilgi, insanlığın felaketine hizmet eder.
21. Taklit, yaratıcılığı öldüren bir prangadır. Bir millet, başka bir milletin elbiselerini giyerek onun ruhuna sahip olamaz. Kendi ruhumuzu kendi değerlerimizle örmeliyiz.
22. Türk düşünce tarihi bir bütündür; Selçuklu'dan Osmanlı'ya, oradan Cumhuriyet'e akan nehirde su aynı sudur, sadece yatağı değişmiştir.
23. Dil, sadece bir iletişim aracı değil, bir varoluş evidir. Evini yıkan, sokakta kalmaya mahkumdur.
24. Bugün dünyayı saran bunalımın temelinde ‘kalpsiz bir akıl’ yatmaktadır. Sadece çıkara odaklanan rasyonalizm, insanı makineleştirmiştir.
25. Ahlakın olmadığı yerde hukuk sadece bir kağıt parçasıdır. Kanunlar insanı dışarıdan kontrol eder, ahlak ise içeriden.

AKŞEMSEDDİN

“Osmanlı Filozofu ve Mutasavvıfı”

1389 yılında Şam'da doğdu. Asıl adı Şemseddin Muhammed bin Hamza'dır. Osmanlı dönemi âlimi, mutasavvıfı, hekimi ve düşünürüdür. İlk eğitimini babasından aldı; genç yaşta dinî ilimler, tasavvuf ve tıp alanlarında kendini yetiştirdi. Medrese tahsilini tamamladıktan sonra ilim ve irşad faaliyetlerinde bulundu. Hacı Bayram-ı Veli'nin müridi ve en önemli halifesi oldu. Bayramiyye Tarikatı'nın yayılmasında etkin rol üstlendi.

Tıp alanında yaptığı çalışmalarla tanındı; hastalıkların gözle görülmeyen canlılar yoluyla bulaştığı görüşünü savunarak mikrop teorisine erken bir yaklaşım ortaya koydu. Fatih Sultan Mehmet'in hocası ve manevi rehberi olarak İstanbul'un fethinde önemli bir rol oynadı. Fetih sırasında ordunun maneviyatını güçlendirdi; Ebu Eyyûb el-Ensari'nin kabrinin tespiti ile öne çıktı.

Başlıca eserleri arasında Maddetü'l-Hayat, Risaletü'n-Nuriyye, Def'ü Metâin ve Nasihatnâme yer alır. İlmi, tasavvufi derinlik ve ahlaki duruşu ile Osmanlı düşünce geleneğini etkilemiştir. 1459 yılında Göynük'te (Bolu) vefat etti. Türbesi Göynük'tedir.

Fatih Sultan Mehmet'in hocası olmasının yanı sıra Türk-İslam tarihinin dönüm noktalarından biri olan İstanbul'un fethinin de manevi mimarlarından. Şam'da doğmuş, babasıyla küçük yaşlarda Anadolu'ya gelmiştir. Kuvvetli bir dini ilimler ve tıp tahsili alan Akşemseddin erken yaşlarda müderris olmuştur. Şehzadeyken hocası olduğu Fatih Sultan Mehmet'le ilişkileri tahta çıktıktan sonra da devam etmiştir.

İstanbul kuşatmasının en sıkıntılı anlarında padişahın ve ordunun maneviyatının güçlendirilmesinde etkin rol oynamıştır. Zaferin yakın olduğunu söyleyip mücadeleye devam etmenin gerekliliğine dair Fatih'e mektuplar yazmıştır. Fetih'ten sonra da Ayasofya'da kılınan ilk Cuma namazında hutbe okumuş, Ebu Eyyub el-Ensari'nin kabrini de o keşfetmiştir. Dini ilimlerin yanı sıra tıp ve edebiyata dair eserler de veren bu büyük alim ömrünün son yıllarını Göynük'te geçirmiş ve orada vefat etmiştir.

Akşemseddin'in Önemli Sözleri;

1. İlim, insanı Hakk'a götürmüyorsa yalnızca bilgi yüküdür.
2. Nefis arındırılmadıkça ilim kalbe yerleşmez.
3. Kalp temizlenmeden hakikat idrak edilemez.
4. İnsan, kendini tanımadıkça Rabbini tanıyamaz.
5. İlmin gayesi amel, amelin gayesi ihlastır.
6. Nefsine uyan, ilmiyle bile sapabilir.
7. Dünya sevgisi kalpte kök salarsa hakikat perdelenir.
8. Hak yolcusunun ilk düşmanı kendi nefsidir.
9. İlim, kibir doğuruyorsa sahibini helake götürür.
10. Tevazu, ilmin hakiki meyvesidir.
11. Kalp, Allah'ın nazargâhıdır; onu kirletme.
12. İnsanı yücelten bilgi değil, o bilgiyle yaşamasıdır.
13. Hakikat, süslü sözlerde değil samimi ameldedir.
14. İlimle amel etmeyen, gölge peşinde koşar.
15. Gönül kırmak, yapılan ibadeti eksiltir.
16. Nefis doydukça azgınlaşır, terbiye edildikçe sakinleşir.
17. Sabır, hak yolunun en büyük sermayesidir.
18. Kalbi ölü olanın ilmi de ölüdür.
19. İlim, insanı dünyaya değil ahirete bağlamalıdır.
20. Hakikate ulaşmak isteyen, önce benliğini terk etmelidir.
21. İlmiyle övünen, ilmin nurundan mahrum kalır.
22. İnsanın değeri, niyetinin saflığıyla ölçülür.
23. Amelsiz ilim, sahibine delil olur.
24. Dünya, aldananlar için süslü bir perdedir.
25. Hak yolunda ilerleyen, övgüye de yergiye de bağlanmaz.

SOKRATES

“Bildiğim Tek Şey, Hiçbir Şey Bilmediğimdir.”

M.Ö. 469-399 Sokrates, Batı felsefesinin kurucularından biri olarak kabul edilen ve ahlaki düşünce geleneğine öncülük eden Atinalı bir Yunan filozoftur. Hiçbir yazılı eser bırakmayan Sokrates’in düşünceleri, büyük ölçüde öğrencileri Platon ve Ksenofon’un aktardığı diyaloglar aracılığıyla günümüze ulaşmıştır. Bu diyaloglar, soru-cevap yöntemiyle ilerleyen ve “Sokratik diyalog” olarak adlandırılan edebi türün doğmasına yol açmıştır. Ancak Sokrates hakkında farklı ve çelişkili anlatımlar bulunduğundan, onun gerçek görüşlerini belirlemek güçtür; bu durum “Sokratik problem” olarak adlandırılır.

Sokrates, yaşadığı dönemde Atina’da tartışmalı bir figürdü. MÖ 399 yılında “dinsizlik” ve “gençleri yozlaştırmak” suçlamalarıyla yargılandı, suçlu bulunarak ölüm cezasına çarptırıldı. Kaçma tekliflerini reddederek baldıran zehri içip hayatına son verdi.

Platon’un diyalogları, Sokrates’in düşüncelerini aktaran en kapsamlı kaynaklar arasındadır. Bu eserlerde Sokratik yaklaşımın özellikle epistemoloji ve ahlak felsefesindeki uygulamaları görülür. “Sokratik yöntem” ve “Sokratik ironi” kavramları bu diyaloglardan doğmuştur. Elenchus adı verilen bu yöntem, kısa sorular ve cevaplar yoluyla ilerler; tartışmalar çoğu zaman muhatapların, bildiklerini sandıkları kavramları tanımlayamadıklarını fark etmeleriyle sonuçlanır.

Sokrates, kendisini cahil olarak tanımlar ve “tek bildiğim şey, hiçbir şey bilmediğimdir” sözüyle cehalet bilincinin felsefi sorgulamanın başlangıcı olduğunu vurgular. Antik çağdan modern döneme kadar birçok filozof üzerinde etkili olmuş; Ortaçağ ve İslam düşüncesinde incelenmiş, Rönesans hümanizmi içinde önemli bir yer edinmiştir. Kierkegaard ve Nietzsche gibi modern filozoflar da ona ilgi göstermiş, sanat ve popüler kültürdeki tasvirleriyle Sokrates, Batı felsefe geleneğinin en tanınmış figürlerinden biri haline gelmiştir.

Sokrates'in çalışma alanları Epistemoloji, Etik. Batı felsefesinin en önemli isimlerindendir.

İyinin, erdemin, adaletin ve cesaretin, dürüstlüğün ve deliliğın, servetin ve korkaklığın, sevgilinin ve vatandaşın ne olduğunu durmadan inceleyip belirlemeye çalışırdı. Bu tarifleri kendisini dinleyenlere hazır olarak vermezdi. Ahlaki fikirlerin zihinlerde bulunduğunu, bütün zihinlerin hafifletilse bile ortaya çıkartılan şeylerin buna benzemeyeceğini, belki tohum halinde aynı fikirler yardımıyla tohumlar meydana getirmekten başka bir şey olmadığını söylerdi.

Sokrates'in mahkemelerdeki müdafaası: “Bir defa bana iftira edenler, bakalım ne diyecekler? Beni dava ettiklerini (sizi) kötü edecek batıl insanlara söyler, kısaca toparlayacağım: Sokrates kötü bir insandır, söz gözetmiyor, göğre bakıp başkalarına da öğretir.”

Suçlamanın özü buydu. Oysa sadece bir tesadüf işi değildi; tersine benim yaşantımın sonucu, sadece böyle bir insanın başına gelebilecek bir şeydi.

Benim için daha kıymetlidir. İşte içimden gelen inançtır beni düşünmekten alıkoymasının sebebi budur. Öyle bir insanım ki ben, mahkûm edenlere beni suçlayanlara asla kızmam. Onlar bana iyilik etmek bile isteseler de, bana hiç kötülük de etmezlerdi.

Onları ancak, beni bilerek kötülük etmek istemeyenler olarak görüyorum.

İnsan kaderi, kendisini götürdüğü zaman Hades/Ahiret yolunu tutmak üzere böyle varır bekler. İffetsiz de, hırsız, katil de, beni çağırır; hem bu yolun yoldaşı olacaklardır. Bana gelince ben, zehri içmeden önce yıkanayım, onlar da yıkanmazlar ve giderler. Beni zehri içerken görmemeli.

“Senin için bil, sevgili Kriton! Bir dilin yanıldığını yalnız o değil, kendisine değil, ruhlara da kötülüğü olduğunu da bil. Hayır, hayır, korkma; gördüğün şeyin benim cesedim olduğunu söyle. Cenazeyi istediğin gibi göm ve uygun gördüğün gibi sakla.”

Sokrates'in Önemli Sözleri;

1. Düşmek bir başarısızlık değildir. Başarısızlık, düştüğün yerde kaldığında gelir.
2. Bir şeyleri değiştirmek isteyen insan önce kendisinden başlamalıdır.
3. Bilgelik, ne zaman konuşacağını bilmektir. Zekâ ise ne zaman susacağını.
4. Bir eşek bana tekme atarsa, onu dava mı edeyim, şikâyet mi edeyim, yoksa tekme mi atayım? Mesele, tüm tartışmaları ve argümanları kazanmakla ilgili değildir, mesele enerjimizi hak edenleri seçmekle ilgilidir.
5. Birinin sadece hakaretler ve gürültü sunacak bir şeyi olduğunda, en güçlü tepki sessizliktir. Sadece çatışma arayan birinin seviyesine inmeyin. Gerçek zekâ kendini dayatmaya ihtiyaç duymaz, sadece parıldar.
6. Dürüst bir insan daima çocuk kalır.
7. Çoğu insan, sürüye uyduğu için doğru yolda olduğunu sanır. Oysa kalabalıkların peşine takılan nadiren gerçeği bulur.
8. Yoğun bir yaşamın boşluğuna dikkat edin.
9. Kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkasına yapma.
10. Değişimin sırrı, eski ile savaşmak değil, tüm enerjini yeniyi inşa etmeye odaklamaktır.
11. Kâinata tesadüfe, tesadüf edilmez.
12. Bildiğim bir şey varsa, o da hiçbir şey bilmediğimdir.
13. Bilgili olduğumuz oranda özgür oluruz.
14. Sorgulanmamış bir hayat süren insanların hayatı kendi ellerinde ya da kendi kontrollerinde değildir, onların denetimi dışarıdan gelmektedir.
15. İnsanın nasıl yaşaması gerektiği sorusu üzerinde düşünmemesi, onun değersiz ve dolaşısıyla mutsuz bir hayat sürmesiyle eş anlamlıdır.
16. Haksızlık yapmak, haksızlığa uğramaktan daha acıdır.
17. Bir şeyi gerçekten bilmek, onu anlamakla olur.
18. İyimser bir insan ayakkabıları çalınca "ayaklarım var ya" diyebilen insandır.
19. Sorgulanmayan hayat, yaşamaya değmez.
20. Bizi yaşamın ağır yükünden ve ıstırabından kurtaran tek sözcük sevgidir.
21. Bilen insan kötülük yapmaz.
22. Kimse bile bile kötü değildir, her kötülük bilgi sanılan bilgisizlikten gelir.
23. Akıllı olan, sükûtunun çokluğuyla bilinir. Cahil ise konuşmasının çokluğuyla.
24. Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir.
25. İlâhi olan güzeldir.

26. Dünyada her şeye kıymet biçilebilir ama öğretmenin eserine kıymet biçilemez.
27. Düşmanla bile istişare et ki onun neden düşman olduğu ortaya çıksın.
28. Koparılması mümkün olmayan tek bağ, anne ile evlat arasındaki bağıdır.
29. Kaybettiğimiz takdirde üzüntüsünü çekeceğimiz şeylerin arayışı içinde olmamalıyız.
30. Ahlak bir nevi kendini keşfetmektir.
31. Neyin doğru olduğunu öğrendikten sonra asla yanlış yapma.
32. Ahlak bilgisi edinirseniz ve iç gözünüz onu açıkça görürse, neyin doğru olduğunu her zaman bilir, bu yüzden de asla kötülük etmezsiniz.
33. Gerçek bilgi şeylerin özü hakkındadır.
34. Doğru davranış ya da adalet gibi özlerin bilgisini eninde sonunda kendi başımıza keşfetmek zorundayız.
35. Gerçek mutluluk, gerçek benliğin ya da ruhun kusursuzluğuna ermekte yatar.
36. Kim olduğumuzu öğrendikten sonra nasıl iyi davranılacağını daima biliriz.
37. Devlet, öğelerinin uygar bir yaşam sürmesine yetecek büyüklükte olmalıdır.
38. Ben ölmeye siz de yaşamlarınıza gidiyorsunuz, hangisinin iyi olduğunu Tanrı bilir.
39. Hayattan uzaklaştığımız ölçüde gerçeğe yaklaşıyoruz.
40. Umut her daim vardır.
41. İyiliğin bilgisi zorunlu olarak onun uygulanmasını da birlikte getirir.
42. Ne pahasına olursa olsun evlenin. Eşiniz iyi çıkarsa mutlu olursunuz, yok fena çıkarsa o zaman da filozof olursunuz.
43. Akıllı insanlar her şeyden ve herkesten öğrenir, ortalama insanlar deneyimlerden öğrenirler, aptal insanlar zaten tüm cevaplara sahiptir.
44. Aklınızda olanları hayata geçirecek kadar yüreğiniz yoksa ömrünüz cesaretli insanların dedikodularını yapmakla geçer.
45. Erdemini koruyabilirsen ne düşmanların ne de dostların seni incitebilir.
46. Yargılayarak değil, sorgulayarak yaşa.
47. Güçlü beyinler fikirleri tartışır, vasat beyinler olayları tartışır, zayıf beyinler insanları.
48. Fazilet ruhun güzelliğidir.
Müzik ruhun gıdasıdır.
49. Konuşmak insanın aklını kullanma sanatıdır.
50. Bütünü ile iyi veya fena olan yoktur. İki şey müstesna: Hikmet iyidir, cehalet fena.

KONFÜÇYÜS

“Kendine Yapılmasını İstemediğin Bir Şeyi Başkasına Yapma!”

Çinli filozof, eğitimci ve yazardır. MÖ 551 - MÖ 479 tarihleri arasında, Doğu Zhou Hanedanlığı döneminde yaşadığı sanılmaktadır. Kong Qiu adı altında, Lu devletinin Qufu şehrinde doğmuş ve aynı şehirde ölmüştür.

Çin uygarlığının en önemli temsilcilerinden biri kabul edilir. Kongzi (Konfüçyüs), Çin geleneklerini derleyip yeni kuşaklara aktarmıştır. Öğretmenliği bir uğraş haline getirmiş ve kendine özgü eğitim yöntemlerini halka yaymayı başarmış bir düşünürdür. Hala da Çin ve çevresindeki kimi ülkelerde sosyal yapışkan niteliği taşıyan hakim ahlaki değerler Kongzi tarafından ortaya konmuş değerlerdir.

Konfüçyüs, kendinden önceki Çin klasik metnlerinin içerdiği dao evren anlayışı ilkelerinin toplum ve devlet için uyarlanabileceğini görüşünü ortaya koymuştur. Temel görüşü erdemli insan ve uyum içinde yaşayan toplum olmuştur. Bu ideale ulaşabilmek için ise, erdemli insanı tanımlamak ve onun ortaya çıkmasına yardımcı olmak gerekiyordu. Öğretisinde öteki dünya, tanrı, ruhlar, tabiat üstü varlıklar ve benzeri kavramlar ve olgular yer bulmaz. Bu bakımdan ele alındığında Grek Felsefesi'nde Sokrates de benzer yaklaşımlar sergilemiştir. Fikirleri, kendisi tarafından yazılı hâle getirilmemiş, çoğunluğu birer düşünür ve bilim insanı olarak yetişen öğrencileri tarafından kâğıda dökülmüştür. Kongzi 'nin düşüncelerini ve konuşmalarını derleyen “Lun Yu” adlı kitap, öğretiler kitabı olarak kabul görmüştür.

Avrupa ve Ortadoğu kaynakları Çin'de ortaya çıkan düşünürlerin görüşlerini sıklıkla dinî terimlerle anlatmışlardır. Bunun temel sebebinin Çin ile ilgili ilk araştırmaları yapanların misyoner din insanları olmaları ve çevirilerinde kendi inançlarına uygun terimleri tercih etmiş olmaları yatmaktadır. Bu yüzden uzun süre Çin öğretilerinin din gibi ele alınma yanlışına düşülmüştür. Yeni çağdaş çevirilerin artmasıyla ne eski Çin hanedanlıklarında, ne de günümüzde Çin'de yaratıcı ve hükmeden bir tanrı anlayışı veya peygamberlik kurumunun olmadığı görüşü hâkim olmuştur. Çin'de ortaya çıkan Dao anlayışı, Yer ve Gök anlayışı tarım öncesi toplumlarda başlamıştır. Kongzi (Konfüçyüs) de bu gelenekten gelen bir kişi olarak görüşlerinde dayanak olarak Dao anlayışını temel almış ve kendi yorumunu katmıştır. Çin düşünürleri arasında Laozi ile birlikte insanlık tarihine katkısı olmuş en etkili şahıstır.

MÖ 28 Eylül 551 tarihinde, Kuzey Çin'in şimdiki Shandong eyaletinin Lu şehrinde, Kong ailesinden Shu-Liang He'nin oğlu olarak dünyaya geldiği düşünülür. Kaynaklarda soyu ve gençliği ile ilgili çeşitli rivayetler ve anlatımlar bulunmaktadır. Bir rivayete göre fakir fakat saygın bir aristokrat aileden gelmekteydi. Babasını henüz üç yaşında iken kaybetti.

Bilge bir aileye mensup olan annesinden yazı yazmayı öğrendi. On üç yaşına geldiğinde dedesinin yanına gönderildi; altı yıl süreyle dedesinden özel eğitim alarak altı marifet (sanat-hüner) diye adlandırılan, töre (tarihi gelenek ve görenekler), müzik, ok ve yay kullanma, araba sürme, yazı yazma ve hesap yapmayı öğrendi. Altı yılın sonunda dedesi, MÖ 529 yılında ise annesi öldü. Konfüçyüs, yaşadığı beyliğin kuralları gereği üç yıl annesinin yasını tuttu.

MÖ 532–502 yılları arasında belli aralıklarla Lu derebeyliğinde çeşitli görevlerde bulundu. Başlangıçta küçük memuriyetlerde bulundu. 19 yaşında iken Song beyliği seyahati sırasında tanıştığı Ji Guān Shì ile evlendi, bir yıl sonra bir oğlu dünyaya geldi. Daha sonra iki kız çocuğu olmuş, birisi çok küçükken ölmüştür.

MÖ 522'de bir okul açtı ve öğrenci yetiştirmeye başladı. Hedefi yeni görüşler ortaya koymak değil, eskilerin hikmetli sözlerini aktarmaktı. Çocukluk çağlarından itibaren önceki dönem hanedanlık tarihi, yönetim şekli, sosyal ve kültürel yaşam gibi konularda araştırma yapmış ve ideallerinde yer alan dönemi Batı Zhou Hanedanlığı olarak belirlemişti.

MÖ 518'de günümüzde Henan eyaletinin Luo Yang kenti olan şehre gitti; tarih ve müzik üzerine çalıştı. Taoizmin kurucusu kabul edilen Laozi'nin düşünceleri ile buluştu. Bu buluşma onun düşünce dünyasına yön vermesi bakımından önemlidir. Laozi ile buluşmasından sonra Lu Beyliği'ne geri dönerek araştırma yapmaya ve öğrenci yetiştirmeye devam etti. İki sene sonra öğrencileri ile birlikte iç savaştan kaçarak komşu devlet Qi'ye sığındı. Qi halkı üzerinde etkili ve güçlü izler bıraktı ancak soylularla çatışma yaşadığı için iki sene sonra doğduğu topraklar olan Lu Beyliği'ne döndü. On beş yıl boyunca öğrencileri ile vakit geçirmeye devam etti.

51 yaşında iken beyliğin kuzeybatısında küçük bir yerleşim yeri olan Zhōng Dū bölgesi temsilcisi olarak görevlendirildi. Bu görevindeki başarıları nedeniyle MÖ 500 yılında Lu Beyi tarafından “vezir vekili” görevine terfi ettirildi. Fikirlerini hayata geçirmek üzere Lu Beyliği idari sistemi ve toplum yapısında önemli değişiklikler yaptı. Cinsiyet ve sınıf farkı gözetmeksizin herkesin eğitim almasının önünü açtı. Soyluların yetkilerini sınırladı.

Konfüçyüs'ün Önemli Sözleri;

1. Onurlu insanın üzerine titrediği şey karakteridir, bayağı insanın ise makam ve mevki.
2. Bir insandan herkes nefret ediyorsa ortada sorgulanması gereken bir durum vardır. Bir insanı herkes seviyorsa durum daha da şüphelidir.
3. Başkalarına, sana yapılmasını istemediğini yapma.
4. Üç büyük tehlike; akıllı insanların duygusuz oluşu, duygulu insanların etkisiz oluşu, etkili insanların akılsız oluşu.
5. Elmas nasıl yontulmadan mükemmelleşmezse insan da acı çekmeden olgunlaşmaz.
6. Bilge insan asla intikam peşinde koşmaz, çünkü hayatın bunu ondan çok daha iyi yapacağını bilir.
7. Konuşmaya değer insanlarla konuşmazsan insanları, konuşmaya değmez insanlarla konuşursan kelimeleri yitirirsin.
8. İnsanları tanışırken değil, tartışırken tanırınız. Çünkü öfke saklanan kişiliği ortaya çıkarır.
9. Eğer birinden nefret ediyorsan, o kişi seni yenmiş demektir.
10. Anaya ve babaya saygı, büyüklere hürmet, ahlak kurallarının başında gelen erdemlerdir. Her insan bu kurallara uygun yaşamayı amaçlamalı ve bunu çevresine, dostça, sevecen, ılımlı, güvenilir, dürüst davranışlarla göstermelidir.
11. Bilen kişi ile dost ol, çünkü seni aydınlatır.
Bilgisiz kişi ile dost ol, çünkü sen onu aydınlatırsın.
Bilmediğini bilmeyenlerden hemen uzaklaş, çünkü onlar aptaldır, seni de aptallaştırır.
12. Bilgi insanı kuşkudan, iyilik acı çekmekten, kararlı olmak korkudan kurtarır.
13. Allah'ım senden başka hiçbir şeyi olmayan ben, senden başka her şeyi olanlara acırım.
14. Adalet kutup yıldızı gibi yerinde durur ve geri kalan her şey onun etrafında döner.
15. Olgun insan, güzel söz söyleyen değil, söylediklerini yapan ve yapabileceklerini söyleyendir.
16. Düşünmeden öğrenmek zaman kaybettirir.
17. Bir şeyin haklı olduğunu bildiğin halde, o şeyden yana çıkmazsan, korkaksın demektir.
18. Bir yerde küçük insanların büyük gölgeleri varsa, o yerde güneş batıyor demektir.
19. Derin olan kuyu değil, kısa olan iptir.
20. Aradığını bilmeyen, bulduğunda anlayamaz.
21. İnsanlar sahip olduklarını küçümser, sahip olamadıklarını önemser.
22. Karanlığa söveceğine, kalk bir mum yak.
23. Üstün insan, konuşmadan önce eyleme geçer ve sonra eylemine göre konuşur.
24. Bilgi özgüveni, özgüven ise gücü yaratır.
25. Fedakârlıklar, senden başkası bilmiyorsa değer taşır.
26. Kitleler, cezalarla düzene sokulursa yozlaşır.
27. Eğitimli insanın hedefi daima yüksek olur.

28. Küçük işlerle küçük insanlar uğraşır.
29. Kendisini eleştirebilen insanlar doğruyu ve güzeli bulma konusunda daha şanslıdır.
30. Güçlü olanlar, sayıca kalabalık kitleler değil, eğitimli kitlelerdir.
31. İyi insanlar, olduğu gibi görünür, görüldüğü gibi olur.
32. Nasihat etmeden infaz etmek, gaddarlıktır.
33. Öğretmeden başarıyı ölçmek, kabalıktır.
34. Yönetimde gevşek olup sınırlar koymamak, art niyettir.
35. Özlük haklarının dağıtımında cimri davranmak, bürokratik yanlıştır.
36. Müsrif olmadan eli açık olun, gocunmadan çalışın, haris olmadan istek duyun, mağrur olmadan rahat davranın, ürkütücü olmadan saygın olun.
37. Eğitimli insanlar; baktıklarında berrak görmeyi düşünürler, dinlediklerinde iyi duymaya çabalarlar, görüşleri sıcak olsun isterler, davranışlarında saygılı olmaya özen gösterirler, konuşmalarında doğru olmaya çalışırlar, işlerinde ciddi olmaya çalışırlar, kuşkuya düştüklerinde soru sormayı bilirler, öfkelenediklerinde sorunları unutmazlar, kazancı gördüklerinde adaleti elden bırakmazlar.
38. Hiç durmadan yürüdüğümüz sürece ne kadar yavaş gittiğimizin anlamı yoktur.
39. Kelimelerin gücünü anlamadan, insanların gücünü anlayamazsınız.
40. Hayatta üç şeyi çok iyi düşünün. Kırmadan önce bir kalbi, çarpmadan önce bir kapıyı ve bitirmeden önce son sözünüzü.
41. Bilenle tartışabilirsin, bilmeyenle tartışabilirsin ama bildiğini sananla tartışmak ahmaklıktır.
42. Sevdiğin işi yaparsan ömrün boyunca çalışmazsın.
43. Üç şekilde öğrenebilirsiniz bilgeliği; düşünerek bu en asil yoldur, taklit ederek bu en kısa yoldur, son olarak yaşayarak bu da en acı yoldur.
44. İnsanlar güzelliği düşkün oldukları kadar, dürüstlüğü de düşkün olsalar.
45. İyi yönetilen bir ülkede yoksulluk utanç vericidir. Kötü yönetilen bir ülkede de zenginlik utanç vericidir.
46. Bir insanın bilgisi yetse bile, onu taşıyacak erdemi yoksa neyi kazanırsa kazansın, sonunda her şeyini yitirir.
47. Tanrı'nın buyruklarını bilmeden, üstün bir insan olmak imkânsızdır. Ritüellere aşina olmadan, karakterin oluşması imkânsızdır. Sözlerin gücünü bilmeden, insanları bilmek imkânsızdır.
48. İnsanı geçimsiz yapan sevgisizliktir. Birbirine düşman eden iletişimsizliktir. Güzellikten yana ne varsa yok eden ilgisizliktir.
49. Bilge, üç bakımdan diğer insanlardan ayrılır. Uzaktan görüldüğünde ciddi ve ağırbaşlı, yanına yaklaştığında nazik ve cana yakın, konuştuğunda ise görüşlerindeki tutarlılıktır.
50. Bir işi bilen YAPAR. Az bilen AKIL VERİR. Bilmeyen ELEŞTİRİR. Yapamayan ÇA-MUR ATAR.

BUDA

“Bir Hakim, Bir Arif’dir”

Çoğu geleneksel biyografiye göre, daha sonra Buda ismiyle anılacak kişi, MÖ 5. yüzyılda kuzey Hindistan’daki aristokrat Shakya klanında dünyaya gelmiştir. Kendisine Siddhartha Gautama adı verilmiş ve doğum kutlamaları sırasında Asita adında bilge bir keşiş, bu çocuğun ya büyük bir kral ya da büyük bir din öğretmeni olacağını söylemiştir. Siddhartha’nın babası Shuddhodhana, Sakya klanının lideriydi ve küçük oğlunun onun izinden gitmesini çok istiyordu. Bu yüzden oğlunu büyük bir kral olma yolundan sapmasına neden olabilecek hemen hemen her şeyden korumaya karar vermişti.

Genç Siddhartha, aile sarayında dış dünyadan tecrit edilmişti ve kendisine mümkün olan her türlü lüks sunulmuştu: değerli mücevherler ve güzel kadınlar, nilüfer göletleri ve hoş hayvanat bahçeleri. Her türlü sefalet ve musibetten korunmuştu, hatta hasta ve yaşlıların saraya girmesi bile yasaktı. Siddhartha zamanla eğitim hayatında ve sporda başarılar kazanmaya başladı ve Yasodhara isimli bir kadınla evlendi ve ondan Rahula isminde bir oğlu oldu.

Siddhartha neredeyse 30 yıl boyunca lüks bir hayat yaşadı ama saray duvarlarının dışında neler olup bittiğine dair merakı da gitgide artıyordu. “Eğer bu topraklar benimse, o zaman bu yerleri ve halkımı kesinlikle görmem lazım” diye düşündü. Sonunda Shuddhodhana, oğlu için saray dışında geziler ayarladı. Sokaklar temizlendi, hasta ve yaşlıların dışarı çıkması engellendi ve yerel halk kendisine el sallayıp gülümserken Siddhartha, arabacısı Channa’nın eşliğinde sokaklarda gezdirildi. Tüm önlemlere rağmen, Siddhartha kalabalığın arasında yolun kenarında beli eğilmiş ve yüzü kırışmış bir kişi olduğunu fark etti. Hem şaşırılmış hem de şok olmuş bir durumda Channa’ya bu zavallı yaratığa ne olduğunu sordu. Channa, “o gördüğünüz kişi yaşlı bir insan ve hepimizi böyle bir kader bekliyor” diye yanıtladı. Daha ileri gittiklerinde, Siddhartha hasta bir insan ve bir de ceset gördü, ikisi de hayatın kaçınılmaz - ama aynı zamanda tamamen normal ekstrem uçlarına bakıyordu ve bu uçlar sonunda kendisine de dokunacaktı.

Sonunda, kutsal bir adamla, ıstıraplardan kurtulmaya çalışan biriyle karşılaştı. Tanıklık ettiği bu üç farklı manzara, Siddhartha’nın saraydaki hayatının aldatıcı olduğunu, aslında tüm ıstıraplardan korunduğunu anlamasını sağladı. Kutsal adamın bu görüntüsü, onu ıstıraplardan bir çıkış yolu araması için bir nevi uyandırdı.

Siddhartha'nın bundan önce yaşlı veya hasta insanlarla hiç karşılaşmamış olması olası değildir, ancak bu durum, sembolik olarak onun, ve aslında hepimizin, hayatımızı genellikle ıstırapları görmezden gelerek nasıl yaşadığımızı gösteriyor. Saraya geri döndüğünde Siddhartha büyük bir huzursuzluk hissetti. Buna kadar sevdikleriyle çevrili, rahat bir hayat yaşamıştı, ama bir gün kendisinin ve tüm sevdiklerinin yaşlanacağını, hastalanacağını ve vefat edeceğini bildiği bir senaryoda bu hayattan nasıl zevk alabilir veya nasıl rahat kalabilirdi? Herkes için bir çıkış yolu bulmayı kafasına koydu ve gezgin bir münzevi hayatını yaşamak için bir gece saraydan kaçtı.

Siddhartha birçok büyük öğretmenle tanıştı ve onların rehberliği altında meditasyon yoluyla çok yüksek konsantrasyon seviyelerine ulaştı. Ama tüm bunlara rağmen bu meditatif durumlar ıstı-rabı tam anlamıyla sonlandıramadığı için hala tam olarak tatmin olamıyordu. Vücudunu yiyeceklerden ve tüm fiziksel konforlardan mahrum bırakarak ve zamanının çoğunu meditasyon yaparak geçirerek münzevi pratikler yapmaya yöneldi. Altı yıl boyunca bu pratikleri uyguladıktan sonra bedeni o kadar incelmışti ki, ince bir deri tabakasıyla kaplı bir iskelet görünümünü veriyordu. Bir gün nehir kenarında otururken, bir öğretmenin küçük bir çocuğa bir enstrüman çalmayı öğrettiğini duydu: "İpler çok gevşek olmamalı, yoksa enstrümanı çalamazsın. Aynı şekilde, ipleri çok fazla sıkmanın gerek, yoksa kırılırlar." Bunu duyan Siddhartha, yıllarca süren münzevi pratiklerinin faydasız olduğunu fark etti. Tıpkı saraydaki lüks hayatı gibi, çileci münzevi pratikler de ıstırapların üstesinden gelemeyen ekstrem bir uçtan başka bir şey değildi. Aradığım cevap bu aşırı uçlar arasındaki orta yol olmalı diye düşündü.

O sırada Sujata adında genç bir kız oradan geçiyordu ve Siddhartha'ya biraz sütlü pirinç ikram etti, ki bu onun altı yıldan beri ilk gerçek yemeği idi. Siddhartha münzevi arkadaşlarını şaşırttı ve bu ikramı kabul edip yedi ve ardından gidip bir incir ağacının altına oturdu. Orada bir karar verdi ve "tam aydınlanıncaya kadar buradan kalkmayacağım" dedi. Siddhartha günümüzde bodhi ağacı olarak bilinen bu ağacın altında tam aydınlanma seviyesine ulaştı ve aydınlanmış kişi anlamını veren Buda ismiyle tanınmaya başladı.

Aydınlanmasından kısa bir süre sonra Buda, dört yüce gerçek ve sekiz kademeli yol hakkında öğretiler vermeye başladı. Sonraki 40 yıl boyunca, kuzey Hindistan ovalarını dolaşarak edindiği kavrayışları başkalarına öğretti. Buda'nın öğretilerini Hindistan'a ve sonunda Asya ve dünyaya yaymaya devam edecek olan Sangha isimli bir manastır kurdu.

Buda yaklaşık Kushinagar'da, 80 yaşında hayata gözlerini yumdu. Ölmeden hemen önce Sangha'ya herhangi bir şüpheleri olup olmadığını veya öğretilerde açıklığa kavuşturulması gereken herhangi bir şey olup olmadığını sordu. Takipçilerine Dharma'ya ve etik öz disipline güvenmeleri konusunda tavsiyelerde bulunurken, son sözlerini şu şekilde söyledi: "Dinleyin ey keşişler, bu size son tavsiyem. Dünyadaki tüm bileşen varlıklar değişebilir. Hiçbiri kalıcı değildir. Kendi özgürlüğünüzü kazanmak için sıkı çalışmaktan asla vazgeçmeyin." Bu sözlerin ardından sağ tarafına uzandı ve gözlerini yumdu.

Buda'nın Önemli Sözleri;

1. Sonunda üç şey önemlidir. Ne kadar sevdiğin, ne kadar nazik yaşadığın ve senin yazgın-
da olmayan şeylerden nasıl zarafetle vazgeçebildiğin.
2. Acının kökü, bağlanmadır.
3. Bir şeyin peşinde koşmayı bıraktığında, işte o zaman sana gelir.
4. Bırakmayı öğren. Gidenleri, acıları, olmayanları. Mutluluğun anahtarı budur.
5. Budizm erdemleri; öldürmemeyin, yalan söylemeyin, sarhoş olmayın, başkalarının malını
almayın, başkalarının karısını almayın, acılara katlanın, iyilik yapın, merhametli olun,
kin gütmeyin, fedakâr olun.
6. Buda'nın Beş Ahlak Kuralı; Hiç kimse canlı bir varlığı öldürmesin. Hiç kimse kendisine ait olma-
yanı almasın. Hiç kimse yalan söylemesin. Hiç kimse içki içmesin. Hiç kimse kötülük yapmasın.
7. Beklemekten vazgeçtiğimiz an, her şeyimiz var demektir.
8. Üç şey uzun süre saklı kalmaz. Güneş, ay ve gerçek.
9. Az isteyen az üzülür. Hiç istemeyen hiç üzülmez. Tutkunu küçültürsen acında küçülür.
10. Biri tarafından yok sayıldığınızı fark ettiğinizde, onu bir daha rahatsız etmeyin.
11. Bir çiçekten hoşlanırsan onu koparırsın ama bir çiçeği seversen onu her gün sularsın.
12. Buda Ahlak Kanununun 10 Esası:
 - 1- Öldürmemek.
 - 2- Çalmamak.
 - 3- Fuhuş yapmamak.
 - 4- Yalan söylememek.
 - 5- Mayalanmış, ekşimiş içkilerden çekinmek.
 - 6- Müsaade edilmiş zamanların dışında yemek yememek.
 - 7- Başlı çiçekle süslemek, vücuda güzel koku sürmek.
 - 8- Yere serilmiş bir hasırın üzerinde yatmak.
 - 9- Dans ve teganni etmemek, böyle manzaralara bakmamak, böyle şarkılar dinlememek
 - 10- Hiçbir zaman altına ve gümüşe dokunmamak.
13. Kendi kendinize meşale gene kendiniz olunuz. Ancak kendi kendinizden medet umu-
nuz. Hakikat sizin meşaleniz ve yardımcınız olsun. Başka destek aramayınız.
14. Olgun insanın gözü ve gönlünü açan ve hikmete, huzura, irfana, ilhama ve Nirvana'ya
götüren 8 yol: Doğru inanış, doğru irade, doğru söz, doğru iş, doğru yaşama, doğru
düşünüş, doğru murakabedir.
15. Buda; bilen, ilhama kavuşan, bilge demektir.
16. Ölüm en uyandırıcı hakikatin tecellisidir.
17. Sana acı veren şeyle başkalarını incitme.
18. Bu dünyada kendi olumsuz düşüncelerin kadar sana sorun yaratan hiçbir şey yoktur.
19. Bugün ne düşünürsen, yarın o olacaktır.
20. Eğer birlikte yürüyecek iyi bir arkadaş bulamıyorsan, ormanda gezinen bir fil misali yalnız yürü.
21. İlerlemene engel olacak biriyle olmaktansa, yalnız olmak yeğdir.
22. Dört soylu gerçek ve orta yol Buda'nın öğretisinin özüdür. Acı, susuzluk, susuzluğun yok olması,
acının durdurulması. Orta yola sekiz aşamalı yol da denir. Doğru görüş veya kanı; doğru dü-
şünce; doğru söz; doğru yaşam biçimi; doğru çaba; doğru dikkat; doğru yoğunlaşmadan oluşur.
23. Budist öğretisi şöyle tanımlanır: Ahlaki tavır, zihinsel disiplin, hikmet.

24. Aile, zihinlerin bir araya geldiği yerdir. Eğer zihinler birbirlerini severlerse ev bir çiçek bahçesi kadar güzel olur. Ama zihinler birbirleriyle uyum içinde olmazlarsa, bahçeyi darmadağın edecek bir fırtına oluşur.
25. Başkalarının kusurları kolayca görülür ama kendi kusurumuz görülmez; kişi komşusunun kusurlarını ayıklar bulur, kendi kusurlarını ise kumarda hile ile zar saklar gibi saklar.
26. Bir derdin varsa, derman bulmaya çalış; bulamıyorsan da onu dert etme.
27. Bir kişinin kendi kendini yenerek kazandığı zafer, bir başkasının savaşta bin kişiyi bin kez yenerek kazandığı zaferden daha iyidir.
28. Bizden nefret edenlerden nefret etmeden yaşayalım. Gelin, bizden nefret edenler arasında nefretten kurtulmuş olarak yaşayalım.
29. Bir şeye sırf kulaktan duydunuz diye körü körüne inanmayın, birkaç kuşaktan beridir itibar görüyorlar diye, geleneklerin de doğru olduğuna inanmayın. Sırf hocalarınızın ya da rahiplerin otoritesine dayanıyor diye hiçbir şeye inanmayın. Ancak bizzat hissettiğiniz, denediğiniz ve doğru olarak kabul ettiğiniz, kendinizin ve başkalarının hayrına olan şeylere inanın ve tutumunuzu onlara uydurun.
30. İyilik iyilikten, kötülük kötülükten doğar.
31. Bu dünyayı terk edenlerin iki ifrattan kaçınmaları lazımdır. Bunlardan birisi zevklere, eğlencelere, insanları alçaltan şehevî, kaba ve adi, faydasız hazlara yer vermek; ikincisi de riyazetlerle, asil olmayan, faydasız bir hayata atılmaktır.
32. Olgun insan, gözü ve gönü açan ve insanı hikmete, irfana, huzura, ilhama ve Nirvana'ya götüren bu ortalama yoldan yürür.
33. Ortalama yol; sekiz yol ağzına açılan o şerefli yoldur ki, şunlardır: Doğru inanış, doğru irade, doğru söz, doğru iş, doğru yaşama, doğru düşünüş, doğru murakabedir.
34. Bütün oluşlar, bozuluşlarla beraberdir. Bıkmadan, usanmadan kurtuluşumuz için çalışınız.
35. Buda, milyonlarca insanı 25 asırdır saadet fikrine götürüp ıstıraptan kurtarmıştır.
36. Kendi kendinize meşale, gene kendiniz olunuz.
37. Hakikat, sizin meşaleniz ve yardımcınız olsun.
38. Ben size ancak iki şey öğretiyorum; ıstırap ve ıstıraptan kurtulmak.
39. ıstıraptan kurtulmak için her şeyden önce bilgisizliği gidermek lazımdır.
40. Ancak, bilgiyle manasız arzuları ortadan kaldırebiliriz.
41. Doğum, doğmuş olmaktır ki; ihtiyarlığın, hastalığın, ölümün gelmesine sebeptir.
42. Doğuş neden vardır? Çünkü oluş vardır.
43. Doğuş, varlığa bağlıdır.
44. Varlık, doğumun sebebi, vesilesi ve kaynağıdır.
45. Beden ve ruhun mevcut olması için ne var olmalıdır? Şuur, bilgi.
46. Şuur, bilgi olması için ne var olmalıdır? Zihin işlemleri ve çalışmaları.
47. ıstırapta düşme hallerimiz, duygularımıza hakim olamamaktır.
48. Kötü hareketler; hırs, fena niyet, duygusuzluk, gurur, benlik ve şüphe gibi hallerin meydana çıktığı görülür. Duygularımıza hakim olamadığımızda bu kötü hareketler olur.
49. Budist birliğine girmede ne sınıf, ne renk, ne ırk engel değildir. Selamet, kadın ve erkek herkes içindir. Budizm, ilk alemşümül inanış sistemidir.
50. Hırslı, kinli, kötü niyetli, aldatıcı yüzlü, yanlış görüşlü adam. Kendini öven, başkalarını aşağı gören adam. Bütün böyle olanlar en aşağı olarak görülmelidirler. Hakikatte aziz ve hakim olmaksızın kendini böyle gösterenler, hırsızların en büyüğüdür. Bir insanı asil/ Brahma veya sefil/Parya yapan doğuş değildir; yapılan hareketlerdir.

PLATON/EFLATUN

“Her Şeyin En Mühim Noktası, Başlangıçtır.”

M.Ö. 427-347 Antik Yunan felsefesinin en büyük düşünürlerinden biri olup felsefe tarihinin yönünü belirleyen isimlerin başında gelir. Atınada doğmuş, hocası Sokrates ve öğrencisi Aristoteles ile birlikte Batı felsefesinin temel üçlüsünü oluşturmuştur. Platon, yalnızca felsefe alanında değil; bilim, siyaset, ahlak, eğitim ve din düşüncesi üzerinde de derin etkiler bırakmış, Hristiyanlık ve İslam düşüncesini dolaylı biçimde etkilemiştir. Alfred North Whitehead'in ifadesiyle, “Avrupa felsefesi büyük ölçüde Platon’a düşülmüş dipnotlardan ibarettir.”

Platon, Antik Çağ'da üniversite düzeyinde eğitim veren ilk kurumlardan biri sayılan Akademi'yi kurmuş ve felsefi düşüncenin kurumsallaşmasına öncülük etmiştir. Eserlerini sistematik felsefe kitapları yerine, çoğunlukla ana karakteri Sokrates olan kurgusal diyaloglar biçiminde kaleme almıştır. Bu diyaloglarda etik, estetik, metafizik, bilgi, siyaset ve eğitim gibi konular tartışılır; iddialar soru-cevap yöntemiyle sınanır. Diyalogların üslubu felsefi olduğu kadar edebidir ve yer yer ironi, mizah ve göndermeler içerir.

Platon'un düşüncesinin merkezinde “idealar kuramı” yer alır. Ona göre gerçek bilgi, duyu- larla algılanan değişken dünyaya değil, yalnızca akıl yoluyla kavranabilen değişmez idealar dünyasına aittir. İnsan ruhu akıl, istek ve tutkular olmak üzere üç bölümden oluşur; erdemli yaşam, bu bölümler arasında aklın yöneticiliğinde kurulan uyumla mümkündür. Bu anlayış Platon'un ahlak ve siyaset felsefesinin de temelini oluşturur. Ona göre adil bir devlet, adil bireylerin oluşturduğu; bilgelerin yönettiği bir düzendir.

Platon, politik felsefenin kurucusu kabul edilir. Devlet adlı eserinde ideal devleti ayrıntılı biçimde ele alır ve filozof krallar düşüncesini savunur. Bilgelğin siyasal iktidarla birleşmediği toplumlarda adaletin mümkün olamayacağını ileri sürer. Demokrasiye eleştirel yaklaşan Platon, bilgisiz çoğunluğun yönetiminin toplumu kaosa sürükleyebileceğini düşünür.

En önemli diyalogları arasında Devlet, Sokrates'in Savunması, Phaidon, Şölen, Menon, Theaitetos, Parmenides, Protagoras ve Timaios yer alır. Bu eserlerde hem Sokrates'in sorgulayıcı yöntemi hem de Platon'un özgün düşünceleri iç içe geçmiştir. Bununla birlikte diyalogların kurgusal olduğu ve her görüşün doğrudan Platon'a ait sayılmaması gerektiği unutulmamalıdır.

Platon'un aşk anlayışı da sıkça yanlış yorumlanmıştır. Şölen diyalogunda aşk, bedensel arzudan başlayıp ruhsal ve düşünsel olana yükselen bir süreç olarak ele alınır. Günümüzde "platonik aşk" ifadesi romantik ya da cinsel karşılık beklenmeyen aşk anlamında kullanılsa da, Platon cinselliğe ya da insani ilişkilere bütünüyle karşı değildir; asıl vurgusu, aşkın insanı iyiye, güzele ve doğruya yönelten bir güç olduğudur.

Platon'un yaşamına dair bilgiler sınırlıdır. Varlıklı ve soylu bir Atina ailesinden geldiği, gençliğinde spor ve sanatla ilgilendiği, bir dönem tiyatro oyunları yazdığı rivayet edilir. Hocası Sokrates'in idamı, Platon üzerinde derin bir etki bırakmış; adalet, hukuk ve siyaset konularına yönelmesinde belirleyici olmuştur. Hayatı boyunca Atina dışına seyahatler yapmış, özellikle Güney İtalya ve Sicilya'da Pisagorcuyu düşünceden etkilenmiştir. Siraküza'da siyasal düşüncelerini uygulama girişimleri ise başarısız olmuş, hatta hayatı tehlikeye girmiştir.

Gezilerinin ardından Atina'ya dönerek Akademi'yi kuran Platon, burada uzun yıllar ders vermiştir. Genç Aristoteles'in yirmi yıl boyunca Akademi'de bulunması, felsefe tarihinin en verimli entelektüel ilişkilerinden birinin doğmasına yol açmıştır. Platon'un ölümünden sonra Akademi'nin başına yeğeni Speusippos geçmiş, Aristoteles ise Lykeion'u kurmuştur.

Platon, yalnızca yaşadığı dönemi değil, sonraki iki bin yılı şekillendiren bir filozoftur. Bilgi, adalet, erdem ve devlet üzerine ortaya koyduğu düşünceler günümüzde hâlâ tartışılmakta; felsefe, siyaset ve eğitim alanlarında canlılığını korumaktadır.

Platon ruhun üç unsurdan oluştuğunu söyler; temel hazların peşinden giden doyumsuz ruh, cesaret gibi niteliklerin bulunduğu ateşli ruh, ruh ve entelektüel tarafa ait olan us ruh.

Platon/Eflatun'un Önemli Sözleri;

1. Felsefe merakla başlar.
2. Gücün haklı çıktığı yerde adalet yoktur. Güce tapan insanların olduğu yerde huzur yoktur.
3. Bilgisizlik neden kötüdür? Cahil kişi güzellikten, iyilikten, akıldan yoksunken, hepsini kendisinde toplanmış sanır da ondan.
4. Kötü bir insanı eğiterek iyi biri kılamazsınız.
5. Hiç kimseye, başkalarının anlattığı hikâyelere göre yargılama. Herkes hikâyeyi kendi tarafından anlatır.
6. Şeytanın çalışma odası, cahillerin boş kafasıdır.
7. Adaletsizliğin en büyüğü, adil olmayıp, adil gibi görünmektir.
8. Bir insanın ölçüsü, eline geçen güçle ne yaptığıdır.
9. Her şey kendi karşısı ile beslenir; benzerin, benzere hiçbir faydası yoktur.
10. Zorla öğretilen hiçbir şey ruhta kalmaz.
11. Eylemleri sözlerden oluşanlara değil, sözleri eylemlerden oluşan insanlara güvenin.
12. Felsefe insanın gücü yettiği ölçüde Allah'a benzemesidir.
13. Küçük şeylere gereğinden çok önem verenler, elinden büyük iş gelmeyenlerdir.
14. Fenalıkların ilki ve en büyüğü haksızlıkların cezasız kalmasıdır.
15. Önemli olan, hayatta en çok şeye sahip olmak değil, en az şeye ihtiyaç duymaktır.
16. İnsanlar sonuçta ne bugünü ne de yarını yaşarlar, hiç ölmeyecekmiş gibi yaşarlar, ancak hiç yaşamamış gibi ölürler.
17. Kimseye kendinizi sevdirmeye kalkmayın, yapılması gereken tek şey sadece kendini sevmeye bırakmaktır.
18. Bilirken susmakta, bilmezken konuşmakta ne kadar çirkindir.
19. Adaletsizliği işleyen, çekenden sefildir.
20. Cesaret, tehlike anında akıl ve zekânın kullanılmasıdır.
21. Konuşma insanın aklını kullanma sanatıdır.
22. Siyasetle ilgilenmeyen aydınları bekleyen kaçınılmaz sonuç cahiller tarafından yönetilmeye razı olmaktır.
23. Çocuklarınıza mutlaka müzik ve matematik öğretiniz.
24. Yeryüzünde iki kuvvet vardır. Kılıç ve zekâ. Çoğu zaman kılıç, zekâyâ verilmiştir.
25. Edebini kaybeden kimse kötülükten zevk alır.

26. Üç insan vardır; hikmeti sevenler, şeref sevenler, kazanç sevenler.
27. Ahlak; güzelliğin, asaletin kemalidir.
28. Kendini yönetirsen, dünyayı yönetecek gücü bulabilirsin.
29. Cehalet tüm kötülüklerin kökü ve gövdesidir.
30. Sana bir kere ihanet eden bir arkadaşını asla affetme, tekrar ihanet edecektir.
31. Tanıştığın herkes, hakkında hiçbir şey bilmediğiniz bir savaş veriyor, nazik olun daima.
32. Neden eski eşyalarını atıyorsun da eski düşüncelerinden vazgeçemiyorsun?
33. Zor duruma düşecek olsanız dahi dürüstlükten, hakikatten ve doğrudan vazgeçmeyin. Diğer türlü sizi daha zor durumda bırakacaktır.
34. Hayatta göreceğiniz iş ne olursa olsun, erdem olmayınca elde edeceğiniz her şeyin, yapacağınız her işin sonunda utanç ve kötülük vardır.
35. Asıl sorun, ölümden sakınmak değil, haksızlıktan sakınmaktır. Çünkü kötülük ölümden daha hızlı koşar.
36. Eğitimin temel amacı bilgili toplum yaratmaktır.
37. Adet ve kanunlar iyilik ile kabul edilmelidir. İyilik ve fayda bundadır. Baskı ve kölelik yolu ile kabul ettirilmesi ile doğacak zarar sayılamaz.
38. Akılsız ruh, çirkin ve ölçüsüzdür.
39. Ağlatırsam, alacağım para yüzümü güldürür; güldürürsem, para alacak zaman geldi mi ben ağlarım.
40. Bir zorba ne zaman düşman ülkeyi işgalle veya anlaşmayla sustursa ve artık düşmandan korkacak bir şey kalmasa, tekrar bir başka savaşı başlatmalıdır ki insanlar bir lidere ihtiyaç duysun.
41. Boş bir kafa, şeytanın çalışma odasıdır.
42. Bütün bazen birdir, bazen çoktur, anlaşmazlık altında da kendi kendinin düşmanıdır.
43. Bütün sanatlar, kazanma ve meydana getirmeden başka bir şey değildir.
44. Akıllı konuşur, çünkü söylemek istedikleri vardır. Aptal konuşur, çünkü kendisinin bir şeyler söylemek zorunda olduğunu sanır.
45. Önemli olan, hayatta en çok şeye sahip olmak değil, en az şeye ihtiyaç duymaktır.
46. İnsanlar sonuçta, ne bugünü ne de yarını yaşar, hiç ölmeyecekmiş gibi yaşar, ancak hiç yaşamamış gibi ölürler.
47. Şefkatli ol. Unutma karşılaştığın herkes zor bir hayat mücadelesi veriyor.
48. Kötülüğün yolu yakındır, kolay ulaşılır ona. İyiliğin önüne ise alın teri ve vicdanı koymuştur Tanrı.
49. Demokrasi yozlaşmış siyasetçilerin kolayca yönlendirdiği şiddet düşkünü ve cahil ayak takımının iktidarındır.
50. İnsanoğlu, bilgeliği sevenler siyasi gücü ellerine alana kadar veya siyasi gücü ellerinde tutanlar bilgeliği sevene kadar problemlerin bittiğini görmeyecek.

IMMANUEL KANT

“Alman Felsefesinin Kurucusu”

Immanuel Kant, 22 Nisan 1724'te Prusya Krallığı'na bağlı Königsberg kentinde doğmuş, 12 Şubat 1804'te yine aynı şehirde hayatını kaybetmiştir. Dindar ve disiplinli bir pietist ailede yetişen Kant, erken yaşlardan itibaren katı bir ahlak anlayışı ve düzenli yaşam biçimiyle tanınmıştır. Babası saraç, annesi ise derin dinî inanca sahip bir ev kadınıydı. Annesinin eğitime verdiği önem, Kant'ın entelektüel gelişiminde belirleyici olmuştur. Kant, gençliğinde Latince, teoloji ve klasik metinlere ağırlık veren sıkı bir eğitim almış; 1740 yılında Königsberg Üniversitesi'ne kabul edilmiştir. Üniversite yıllarında Leibniz, Wolff ve özellikle Newton'un düşüncelerinden etkilenmiş, felsefenin yanı sıra fizik, astronomi ve coğrafya alanlarında da çalışmalar yapmıştır. Babasının ölümü nedeniyle eğitimine ara vermek zorunda kalmış, uzun yıllar özel dersler vererek geçimini sağlamıştır.

Kant'ın felsefi düşüncesi, uzun bir hazırlık döneminin ardından olgunlaşmıştır. İlk dönemlerinde daha çok doğa bilimleriyle ilgilenmiş; güneş sisteminin bir gaz bulutundan oluştuğunu savunan Nebular Hipotez gibi bilimsel görüşler ileri sürmüştür. 1770 yılında profesör olduktan sonra düşünsel yönelimi belirgin biçimde felsefeye kaymış, özellikle David Hume'un şüpheciliği ve Jean-Jacques Rousseau'nun insan anlayışı Kant üzerinde derin izler bırakmıştır. Bu etkiler, onun “eleştirel felsefe” olarak bilinen özgün sistemini geliştirmesine zemin hazırlamıştır. Kant'ın hayatı boyunca Königsberg'den neredeyse hiç ayrılmaması, düşünsel üretiminin tek bir merkezde yoğunlaşmasına olanak sağlamış; son derece düzenli yaşamı, hatta günlük yürüyüşlerinin saat gibi işlemeyle ün kazanmıştır.

Kant'ın filozofluğunun merkezinde transandantal (aşkın) idealizm öğretisi yer alır. Bu anlayışa göre insan bilgisi, nesnelerin doğrudan yansıtılmasıyla değil, öznenin zihinsel yapıları aracılığıyla kurulur. Uzay ve zaman, deneyimden önce gelen sezgi biçimleridir; insan zihni deneyim nesnelerini bu çerçevede algılar. Bu nedenle insan yalnızca “fenomenler” dünyasını bilebilir, nesnelerin “kendinde” ne oldukları ise bilginin sınırları dışında kalır. Kant bu yaklaşımıyla empirizm ile rasyonalizm arasındaki karşıtlığı aşmayı amaçlamış ve bu dönüşümü felsefede bir Kopernik devrimi olarak tanımlamıştır. Bu görüşlerini en kapsamlı biçimde Saf Aklın Eleştirisi adlı eserinde ortaya koymuştur.

Kant'ın ahlak felsefesi, onun düşünce sisteminin en etkili yönlerinden biridir. Ahlakın kaynağını deneyimde değil, aklın kendisinde temellendirir. Ona göre ahlaki eylem, sonuçlarına göre değil, “ödev” bilinciyle ve evrensel ahlak yasasına uygunluk temelinde değerlendirilmelidir. İnsan, özgür ve sorumlu bir varlık olarak kendi aklının koyduğu yasaya uyar. Estetik alanda ise güzellik ve yücelik yargılarının çıkar gözetmeyen, evrensellik iddiası taşıyan bir yargı yetisinden doğduğunu savunarak estetiği bağımsız bir felsefi disiplin hâline getirmiştir. Yargı Gücünün Eleştirisi, bu alanın temel eseridir.

Siyaset ve tarih felsefesinde Kant, hukuk devleti, cumhuriyetçilik ve devletler arasında ebedî barış idealini savunmuştur. Aklın rehberliğinde ilerleyen bir tarih anlayışına sahip olan Kant, insanlığın özgürlük ve ahlak yönünde ilerlediğine inanmıştır. Yaşamının son yıllarında sağlık sorunları yaşayan Kant, 1803 yılında felç geçirmiş, bir yıl sonra hayatını kaybetmiştir. Sert kış koşulları nedeniyle cenazesi günlerce defnedilememiş; Königsberg halkı, ünlü filozofa veda edebilmek için uzun süreler beklemiştir. Mezar taşına, Pratik Aklın Eleştirisi'nde yer alan ve akıl ile ahlak anlayışını simgeleyen ünlü sözleri yazdırılmıştır.

Sonuç olarak Immanuel Kant, hem yaşamı hem de düşünceleriyle modern felsefenin yönünü belirlemiş; insan aklının gücünü ve sınırlarını ortaya koyan eleştirel sistemiyle düşünce tarihinde kalıcı bir iz bırakmıştır.

Immanuel Kant'ın Önemli Sözleri;

1. Felsefenin işi kurallar koymak değil, ortak aklın özel yargılarını çözmektir.
2. Materyalizm, rasyonalizm, ateizm, zamanımızın dogmatik metafizikleridir.
3. Bir eylemin ahlaklı sayılabilmesi için hiçbir çıkar taşımaması gerekir.
4. Aydınlanma; kişinin kendi aklını kullanmaya cüret etmesidir.
5. Günah, bir icat değil, aklın keşfettiği evrensel ahlak yasalarına karşı kasıtlı bir tercihtir. Özgür iradeyle yapılan kötülük, sorumluluk gerektirir.
6. Bizler sırlarla dolu bir evrende bir rüyanın rüyasını görmekteyiz. Gerçekte bildiğiniz hiçbir şey yoktur.
7. Felsefe; kendisini akla dayanan nedenlerle meşru kılmak veya haklı çıkarmak iddiasında olan bir zihinsel etkinlik biçimidir.
8. Öğrenilebilecek felsefe yoktur, ancak felsefe yapmak öğrenilebilir.
9. Hayatın çeşitli güçlüklerine karşı üç şey hediye edilmiştir. Umut, uyku ve gülmek.
10. Bilgi, deneysel duyu verilerinin aklın formlarında işlenmesiyle oluşur.
11. Adalet ortadan kalkarsa, insana değer verecek hiçbir şey kalmaz.
12. Düşünceler içeriği olmadan boş, sezgiler kavramsız kördür.
13. Vesayet özgürlüğün düşmanıdır ve aydınlanmanın şiarı aklını kullanmaya cesaret et şeklinde formüle edilir.
14. Suçsuzluk olağanüstü bir şeydir ama ne yazık ki kendini pek koruyamıyor, kolayca baştan çıkarıyor.
15. Estetik; ortak beğeni duygusu, ortak güzellik duygusu, güzel üstünde düşünme sanatı.
16. İnsanın, küçüklüklerini alt edebilmesi için, aklını iyi kullanmak zorundadır. İnsanın kurtuluşu için tek çıkar yol, herkesin kendi aklını kullanabilme cesaretini göstermesidir.
17. Felsefe; herhangi bir iddiayı meşru kılabilcek nedenlerle, gerekçelerle ortaya koyma yönündeki zihin faaliyetleridir.
18. Deneyimlerimizin özü algılarımızdan ileri gelir.
19. Üzerimizdeki yıldızlı gök ve içimizdeki ahlak yasası bizi hayranlık ve huşu içinde bırakır.
20. Hem gerçeğin doğasının, hem de insan ahlakının akılda filizlendiğine inanıyorum.
21. Tıpkı doğa yasaları gibi bir ahlak yasası vardır ve bunların her ikisi de birbiriyle bağdaşır çünkü aklımızın bilgilerimizi yasaya tabi tutmasıyla doğarlar.
22. Kimseye başkalarının amacına giden bir araç olarak davranmamalı, herkese kendi içinde bir amaç gibi davranmalıyız.
23. Kendi ahlaki tutumumuz ise evrensel bir değer olarak görmeye hazır olduğumuz şeyleri içermelidir.
24. İnsan kendisine ait bir akla ihtiyaç duyar.

25. Çocuklar içinde bulunulan bir zaman dilimi için değil fakat gelecekte insanın mümkün gelişmiş durumu için eğitilmelidir.
26. Kötülük sadece denetim altına alınmamış tabiatın bir sonucudur.
27. İnsan disipline boyun eğdirilmelidir.
28. İki şey var ki ruhumu hep yeni, hep artan bir hayranlık ve müthiş bir saygıyla dolduruyor. Üzerimdeki yıldızlı gökyüzü ve vicdanımdaki ahlak yasası.
29. Ahlaklı olmak ödevdir. Ödev gereği ve ödevde dayanmayan eylem kesin ahlak buyruğunun dışındadır.
30. Ahlaki sahada temel prensiplerin kaynağı, pratik akıldır.
31. Öyle bir eylemde bulun ki bu eyleminde insanlığı hem kendinde hem de diğer insanların her birinde her zaman bir amaç olarak alasın. Sadece bir araç olarak kullanmayasın.
32. Ahlakın en yüksek prensipleri ve ahlaki yükümlülükle ilgilenen saf ahlak felsefesi ile bu en yüksek prensipleri insanın şartlarına uygulayan tatbiki ahlak felsefesini ayırır.
33. Ahlak kanunun esas karakteri ise evrensel olmasıdır.
34. Erdem, hep koşul olarak en üstün iyidir.
35. En yüksek iyi, pratik olarak ancak ruhun ölümsüzlüğü varsayımıyla mümkün olmaktadır. Ruhun ölümsüzlüğünü inkâr eden, uzun vadede ahlak kanununu inkâr etmiş olur.
36. Pratik akıl tarafından emreden faziletin kazanılması mümkün olmak zorundadır.
37. Mutluluk, insanın arzu ve istemesiyle fizik tabiatın ahengine dayanmaktadır.
38. Tanrı'nın varlığını akıl kabul eder ama bu kabul, bir iman işidir.
39. Tanrı'nın varlığını varsaymaksızın, en yüksek iyinin gerçekleşme imkânı yoktur.
40. Ahlak kanunu, mutlu olmaktan ziyade kendimizi mutluluğa layık hale getirmemizi emreder.
41. Aklın sınırlarını bilmek, akli küçültmek değil, doğru kullanmaktır.
42. Metafiziğin görevi bilgi üretmek değil, bilginin sınırlarını belirlemektir.
43. Özgürlük, ahlak yasasına uymanın önkoşuludur.
44. Ahlak, doğaya karşı değil, doğanın üstünde konumlanır.
45. İnsan ancak ahlaki bir varlık olarak gerçek anlamda özgürdür.
46. Bilgi deneyimle başlar ama deneyimden doğmaz.
47. Akıl, kendisine yasa koyabildiği ölçüde özgürdür.
48. İnanç, bilginin eksikliğinden değil, ahlaki zorunluluktan doğar.
49. İnsan, kendisini doğa düzeninde değil, ahlak düzeninde insan olarak bulur.
50. Ahlak yasası, insanın kendi kendisine koyduğu en yüce yasadır.

RENE DESCARTES

“Modern Felsefenin Kurucusu”

31 Mart 1596 tarihinde doğdu ve 11 Şubat 1650 tarihinde öldü. Fransız filozof, matematikçi ve bilim insanıydı. Daha önce birbirinden ayrı olan geometri ve cebir alanlarını birleştirerek analitik geometriyi icat etti. İlk olarak Nassaulu Maurice’in Hollanda Devlet Ordusu’nda ve bir Stadhouder olarak Birleşik Hollanda Cumhuriyeti’nde hizmet veren Descartes, çalışma hayatının büyük bir bölümünü Hollanda Cumhuriyeti’nde geçirdi. Hollanda Altın Çağı’nın en dikkate değer entelektüel şahsiyetlerinden biri olan Descartes ayrıca modern felsefenin kurucularından biri olarak kabul edilir.

Descartes’in felsefesinin birçok unsurunun geç Aristotelesçilik, 16. yüzyılın yeniden canlanan Stoacılık veya Augustine gibi daha önceki filozoflarda emsalleri vardır. Doğa felsefesinde, ekollerden iki ana noktada ayrıldı: Birincisi, cismani tözün madde ve biçime ayrılmasını reddetti; ikinci olarak, doğal fenomenleri açıklamada ilahi veya doğal nihai amaçlara yapılan herhangi bir çağrışıyı reddetti. Teolojisinde Tanrı’nın yaratma eyleminin mutlak özgürlüğünde ısrar eder. Önceki filozofların otoritesini kabul etmeyi reddeden Descartes, görüşlerini sıklıkla kendinden önceki filozoflardan ayırır. Duygular üzerine bir erken modern bir inceleme olan Ruhun Tutkuları’nın açılış bölümünde, Descartes, bu konuda “sanki daha önce bu konularda kimse yazmamış gibi” yazacağını iddia edecek kadar ileri gider. En iyi bilinen felsefi ifadesi “Latince: cogito, ergo sum” (“Düşünüyorum, öyleyse varım”)

Descartes sıklıkla modern felsefenin babası olarak anılır ve 17. yüzyılda epistemoloji’ye verilen artan ilgiden büyük ölçüde sorumlu olarak görülür. Daha sonra Spinoza ve Leibniz tarafından savunulan 17. yüzyıl kıtasal rasyonalizminin temellerini attı ve daha sonra Hobbes, Locke, Berkeley ve Humedan oluşan ampirist düşünce okuluna karşı çıktı. 17. yüzyıl Hollanda Cumhuriyeti’nde, erken modern rasyonalizmin yükselişi -tarihte ilk kez kendi başına oldukça sistematik bir felsefe okulu olarak- genel olarak modern Batı düşüncesi üzerinde muazzam ve derin bir etki yarattı. Descartes’in (yetişkin yaşamının çoğunu geçirmiş ve tüm önemli yapıtlarını Hollanda’nın Birleşik Eyaletleri’nde yazmıştır) ve Spinoza’nın iki etkili rasyonalist felsefi sistemi - Kartezyencilik ve Spinozizm. “Akıl Çağı”na adını ve tarihteki yerini verenler, Descartes, Spinoza ve Leibniz gibi 17. yüzyıl başrasyonalistleriydi. Leibniz, Spinoza ve Descartes felsefenin yanı sıra matematikte de çok bilgiliydiler ve Descartes ve Leibniz bilime de büyük katkıda bulundular.

Sık sık yapılan hareketlere rağmen, tüm önemli çalışmalarını Hollanda'da 20 yılı aşkın bir süre boyunca yazdı ve matematik ve felsefede bir devrim başlattı. 1633'te Galileo İtalyan Engizisyonu tarafından mahkûm edildi ve Descartes, önceki dört yıllık eseri olan Dünya Üzerine İnceleme (Treatise on the World) adlı çalışmasını yayınlama planlarından vazgeçti. Yine de 1637'de bu çalışmanın bazı bölümlerini üç makale hâlinde yayınladı: Les Météores (Meteorlar), "La Dioptrique" (Dioptrics) ve La Géométrie (Geometri), öncesinde ünlü Discours de la méthode (Yöntem Üzerine Söylem). İçinde Descartes, bilimizin sağlam bir temele dayanmasını sağlamayı amaçlayan dört düşünce kuralı ortaya koymaktadır:

"Birincisi, böyle olduğunu bilmediğim hiçbir şeyi doğru kabul etmemekti; başka bir deyişle, acelecilikten ve ön yargıdan dikkatle kaçınmak ve tüm şüphe zeminini dışlayacak kadar açık ve seçik olarak zihnime sunulandan başka bir şeyi yargımda içermemek. „

Descartes, hayatının geri kalanında hem matematik hem de felsefe ile ilgili eserler yayımlamaya devam etti. 1641'de Latince yazılmış ve böylece bilginlere hitap eden Meditationes de Prima Philosophia (İlk Felsefe Üzerine Meditasyonlar, Meditations on First Philosophy) adlı bir metafizik risalesi yayınladı. Bunu 1644'te Yöntem Üzerine Söylem (Discourse on the Method) ve İlk Felsefe Üzerine Meditasyonların (Meditations on First Philosophy) bir tür sentezi olan Principia Philosophiae (Felsefenin İlkeleri, Principles of Philosophy) izledi. 1643'te, Kartezyen felsefe, Utrecht Üniversitesinde kınandı ve Descartes, Egmond-Binnen'e yerleşerek Lahey'e kaçmak zorunda kaldı.

Christia Mercer, Descartes'ın elli yıl önce, entelektüel büyümede felsefi yansımanın rolüyle ilgili olarak The Interior Castle'ı yayımlayan İspanyol yazar ve Roma Katolik rahibesi Avilalı Teresa'dan etkilenmiş olabileceğini öne sürdü.

Descartes (Hollanda hizmetinde bir İtalyan generali olan Alfonso Polloti aracılığıyla) Bohemya Prensesi Elisabeth ile esas olarak ahlaki ve psikolojik konulara ayrılmış altı yıllık bir yazışmaya başladı. Bu yazışmayla bağlantılı olarak 1649'da Prenses'e adadığı Les Passions de l'âme (Ruhun Tutkuları, The Passions of the Soul) adlı eseri yayımladı. Principia Philosophiae'nin Abbot Claude Picot tarafından hazırlanan Fransızca çevirisi 1647'de yayımlandı. Bu basım ayrıca Prenses Elisabeth'e ithaf edilmiştir. Fransızca baskının önsözü'nde Descartes, gerçek felsefeyi bilgeliğe ulaşmanın bir yolu olarak övdü. Bilgeliğe ulaşmak için dört sıradan kaynak belirler ve son olarak, ilk nedenleri araştırmaktan oluşan beşinci, daha iyi ve daha güvenli olduğunu söyler.

1649'da Descartes, Avrupa'nın en ünlü filozof ve bilim adamlarından biri haline gelmişti. O yıl İsveç Kraliçesi Christina onu yeni bir bilim akademisi kurması ve ona aşk hakkındaki fikirlerini öğretmesi için sarayına davet etti. Descartes kabul etti ve kışın ortasında İsveç'e taşındı. Descartes ile ilgilendi ve *The Passions of the Soulu* yayınlaması için teşvik etti.

Stockholm'daki Tre Kronor'a 500 metreden daha yakın olan Västerlånggatan'da yaşayan Pierre Chanut'un evinde misafirdi. Orada, Chanut ve Descartes bir Torricelli cıva barometresiyle gözlemler yaptılar. Blaise Pascal'a meydan okuyan Descartes, hava tahmininde atmosferik basınç'ın kullanılıp kullanılamayacağını görmek için Stockholm'deki ilk barometrik okuma setini aldı.

Descartes, Kraliçe Christina'ya doğum gününden sonra haftada üç kez sabah 5'te soğuk ve rüzgarlı şatosunda ders vermeyi planladı. Birbirlerinden hoşlanmadıkları çok geçmeden anlaşıldı; onun mekanik felsefe ile ilgilenmediği gibi Antik Yunan'a olan ilgisini de paylaşmadı. 15 Ocak 1650'de Descartes, Christina'yı yalnızca dört ya da beş kez görmüştü. 1 Şubat'ta pnömöni hastalığına yakalandı ve 11 Şubat'ta öldü. Chanut'a göre ölüm nedeni pnömöniydi, ancak onun kanamasına izin vermeyen Christina'nın doktoru Johann van Wullen'e göre peripnömöniydi. (Descartes'ın tanımladığı gibi sert geçen Ocak ayının ikinci yarısı dışında kış ılıman geçmiş görünüyor; ancak, "muhtemelen bu yorumun Descartes'ın hava durumu hakkında olduğu kadar entelektüel iklimi de ele alması amaçlandı.")

Protestan bir ulusta Katolik olarak, Stockholm'deki Adolf Fredrik Kilisesi'nde çoğunlukla yetimler için kullanılan bir mezarlığa gömüldü. El yazmaları, Chanut'un kayınbiraderi Claude Clerselier ve "mektuplarını seçici bir şekilde keserek, ekleyerek ve yayınlayarak Descartes'ı bir aziz haline getirme sürecini başlatan dindar bir Katolik"ın eline geçti. 1663'te Papa, Descartes'ın eserlerini Yasaklanmış Kitaplar Dizini arasına yerleştirdi. 1666'da, ölümünden on altı yıl sonra, kalıntıları Fransa'ya götürüldü ve Saint-Étienne-du-Mont'a gömüldü. 1671'de XIV. Louis, Kartezyenizm içindeki tüm dersleri yasakladı. 1792'deki Ulusal Konvansiyon, onun kalıntılarını Panthéon'a nakletmeyi planlamış olsa da, 1819'da Saint-Germain-des-Prés Manastırı'nda kafatası ve bir parmağı eksik olarak yeniden gömüldü. Kafatası Paris'teki Musée de l'Homme'de gösteriliyor.

Rene Descartes'in Önemli Sözleri;

1. En güçlü beyinler, en yüce erdemlere olduğu kadar, en korkunç ahlaksızlıklara da muktedirdir.
2. Kuşkulaniyorum, öyleyse düşünüyorum.
3. Düşünüyorum, öyleyse varım.
4. Bende mutlak bir kemal tasavvuru vardır. Bu tasavvur bana benden gelmez. Çünkü ben nakıs bir vücudum. Bu tasavvur bana muhitimden de gelemez. Çünkü onlar da benim gibi nakıstırlar. Şu halde bu tasavvuru bana telkin eden ekmel bir mevcudun bulunması zaruridir. O da Allah'tır.
5. Önemli olan akıllı olmak değil, akı yerinde ve zamanında kullanmaktır.
6. Gerçek bilgi, yaparak ve deneyerek öğrenilen bilgidir.
7. Düşünmeyi yöneten aklımızı iyi kullanmamız, düşünmede ve eylemde, her şeyi açık bir biçimde görmek ve böylece yaşamın yollarında güvenle yürüyebilmektir.
8. İyi kitaplar okumak, geçmiş yüzyılların en iyi insanlarıyla sohbet etmek gibidir.
9. Her insan, yapmadığı tüm iyiliklerden sorumludur.
10. Bize ahlakımızı tanzim ve bu dünyada hayatımızı idare için; felsefe öğrenmek, adımlarımıza öncülük için gözlerimizi kullanmaktan daha gereklidir.
11. En zeki insanlarda istedikleri kadar bu sorun üzerinde düşünebilirler. Allah'ın varlığını kabul etmedikleri takdirde bu şüpheyi giderecek hiçbir neden gösterebileceklerini sanmıyorum. Öncelikle, sunduğun, kabul ettiğim ilke olan; çok açık ve çok belirgin şekilde anladığımız şeylerin doğruluğu, ancak Allah varsa güvenilirdir. Allah'ın mükemmel varlık olması sayesinde güvenilir, bizde olan her şey O'ndan olduğu için güvenilir.
12. Bizde olan her şeyin, mükemmel ve sonsuz Varlık'tan geldiğini bilmeseydik; görüşlerimiz ne kadar açık ve ne kadar belirgin olurlarsa olsunlar, doğru olma mükemmelliğine sahip olduklarını düşünmemizi garantileyecek bir sebep olmazdı.
13. Düşünüyorum, öyleyse varım. Bu kavramın zihne ancak mükemmel bir varlık tarafından, yani Allah tarafından konmuş olabileceği, zihnin bu kavramı uydurmuş olamayacağını söylerim.
14. Sağduyu, dünyada en adil dağıtılmış şeydir.
15. Düşünce, ruhun özüdür.
16. Fakat bu şekilde bildiğimi sandığım birçok şeylerin bilahare yanlış olduğunu gördüm.
17. Unutma, sana ışık tutanlara sırtını dönersen, göreceğin tek şey kendi karanlığıdır.
18. Akıllı olmak da bir şey değil, mühim olan o akı yerinde kullanmaktır.
19. Aldatmaz olduğu için de Tanrı'nın bildirdiği doğrudur.
20. Benim bilgime güvenin bu bilgiler gerçekliği kanıttır, kanıtlama düşünmeyi gerektirir.
21. Bizim çıkış noktamız bireyin sübjektivitesidir.
22. Eğer gerçeği gerçekten bilmek istiyorsan, yaşamında bir kez olsun bütün şeyler hakkında şüphe et.
23. Tanrı'nın varlığı, bir hakikati ifade eden geometrik teorilerden daha hakikidir.
24. Her zaman ara, bir gün altın ararken bakır bulursun, yarın bakır ararken altın bulursun.
25. Kararsızlık, esef ve pişmanlıklarımızın yegâne sebebidir.

ARİSTOTELES

“Birinci Üstad”

Aristo'nun MÖ 384 veya 385'te, günümüzde Athos tepesi olarak adlandırılan tepenin yakınında ufak bir Makedonya kenti olan Stageira'da Makedonya kralı II. Amyntas'ın (Philippos'un babası) hekimi olan Nikomakhos'un oğlu olarak dünyaya geldiği düşünülmektedir. MÖ 367 veya 366'da 17-18 yaşında Platon'un Atina'daki Akademi'sine girmesiyle Platon'un en parlak öğrencilerinden biri olan Aristo, Platon'un okulundayken okuma tutkusuyla tanındığı ve “okuyucu” lakabını edindiği söylenir. Helenistik dönemden önce felsefe daha çok karşılıklı konuşma ve tartışma biçiminde yapıldığı için, Aristo'nun metinlere yönelmesi farklı bir etkinlik olarak görülmüş olabileceği gibi, bu lakap daha sonraki Aristo okurları tarafından Aristo'nun metinlerinin kendinden önceki filozoflara göndermelerle dolu olması nedeniyle verilmiş de olabilir. Bu dönemde hiçbir günümüze bütünüyle kalmamış olan diyaloglarını yazmaya başladığı düşünülmektedir.

Filip'in ölümüyle MÖ 335 yılında İskender Makedonya kralı olduğunda Aristoteles Atina'ya dönüp daha öncesinde de felsefe amacıyla kullanılmış bir yer olan Atina kent merkezine yakın Lykeion'da kendine ait bir felsefe okulu kurar ve takipçilerine ya (rivayete göre) Aristo öğrencileriyle dolaşarak tartıştığı için ya da bir tür çevresi sütunlarla çevrili avlu ya da galeri olan mimarinin adından dolayısıyla Peripatetikler (περίπατητικοί, peripatētikoi) denmiştir (bu isim hem “etrafında yürüyenler” hem de “bir alanı çevreleyen mimari yapı” anlamına gelebilir). Burada on iki sene ders veren Aristo eşi Pythias ölünce Herpyllis'le evlenir ve Nikomakhos adında bir oğlu olur. Günümüze kalan metinlerinin çok büyük ihtimalle bu dönemde Aristo ya da öğrencileri tarafından yaptıkları tartışmalara dair notlar olduğu ve okul dışında paylaşılmadığı düşünülmektedir.

MÖ 323'te Büyük İskender'in ölmesi sonrası Atina'da Makedon karşıtı bir tepki dalgası olunca Makedon olan Aristoteles'e karşı, dine saygısızlık davası açılması söz konusu olur. Bir ölümlüyü -Hermias'- anısına bir ilâhi yazarak ölümsüzleştirmekle itham edilir. Bunun üzerine Aristoteles, Sokrates'in yazgısını paylaşmak yerine Atina'yı terk etmeyi seçer: kendi deyişiyse, Atinalılar'a “felsefeye karşı ikinci bir suç işlemeleri” fırsatını tanımak istemez. Annesinin memleketi olan Eğriboz (Euboia) adasındaki Helke'ye sığınır. Ertesi yıl MÖ 322'de, altmış iki yaşında hayatını kaybeder. 2016 yılında Yunan arkeolog Kostas Sismanidis, Aristoteles'in mezarının, Stagira bölgesindeki 5. asra ait tarihi kalıntılar arasında bulunduğunu açıkladı.

Aristoteles'in Önemli Sözleri;

1. Bütün insanlar doğaları gereği, bilmek isterler.
2. İnsanlar bir açıdan iyi, pek çok açıdan kötüdür.
3. Zayıflar her zaman adalet ve eşitlik isterler. Güçlüler ise bunların hiçbirini takmaz.
4. Şiir daha felsefidir ve ciddiye alınmayı tarihten daha çok hak eder.
5. İnsan doğası gereği siyasi hayvandır.
6. Tek bir kırlangıç ile yaz gelmez.
7. Kendi öfkesini yenen kişi sağlam bir düşmanı da yener.
8. Kaderinizi şans değil, tercihler belirler.
9. İradene hâkim fakat vicdanına esir ol.
10. Sanat doğayı taklittir.
11. Bizim dengimiz olmayan kişilerin, bizim sahip olduğumuz kadar şeye sahip olmayı hak ettiklerinin kabul edilmesi bir adaletsizliktir.
12. Kişiler başaklara benzerler; içleri boşken başları havadadır, doldukça eğilirler.
13. Felsefe; varlık olarak varlığın bilgisidir.
14. Akıllı insanlar her düşündüğünü söylemez ama söylediği her şeyi düşünür.
15. İnsan akıllı hayvandır.
16. Ruhun güzelliği, bedenın güzelliği kadar kolaylıkla görülmez.
17. Yaşamak için nefes almaya duyduğun kadar öğrenmeye gereksinim duymuyorsan öğreneceklerinin sana faydası olmaz.
18. Adalet devletten gelmeli.
19. Boşuna kendinizi kandırmayınız, sürekli yaptığınız şey neyse siz O'sunuz.

20. Sözü en güzeli; söyleyenin doğru olarak söylediği, dinleyenin de yararlandığı sözdür.
21. En büyük suçlar, zaruri olanı değil de fazla olanı elde etmek için işlenir.
22. Eğer hiç eleştirilmek istemeyenlerdenseniz elbette yolu vardır. Hiçbir şey yapma, hiçbir şey söyleme, hiçbir şey olma.
23. Umut uyanık insanın rüyasıdır.
24. Bir insan kendisine hâkim değilse tercihlerine göre değil isteklerine göre hareket eder.
25. Mutluluk kendi elimizdedir.
26. Sevmek acı çekmektir, sevmemek ölmek. Sevmek zevktir ama sadece sevilmenin hiçbir zevki yoktur.
27. İnsanın iyiliğini ve gayesini gerçekleştiren her fiil, ahlaken iyidir.
28. Her sanat, her araştırma ve her türlü beşeri faaliyet, bir iyiye veya gayeye yönelir. İyi, her şeyin yöneldiği şey diye tarif edilir.
29. Tıbbın gayesi sağlık, askerliğindeki zafer, iktisadınki refahtır.
30. İnsan için nihai gayenin veya iyinin ne olduğunu araştırarak bilim siyasettir.
31. İnsan için iyi veya gayeye/nihai iyi mutluluk adı verilmesinde, insanlar arasında ittifak vardır.
32. Faziletli insanın özelliklerinden birisi, o kişinin dürüst davranışlarda bulunmaktan haz duyması, diğeri de haz ve elemeler arasında nasıl tercih yapacağını bilmesidir.
33. Akıllı insan, ahlaki feraset sahibi olan kişidir.
34. Ahlaken iyi olan bütün fiillerin genel karakteri, onların kesin bir düzen ve uyum içinde olmasıdır.
35. Arzu bir şeyi istemek veya söylemektir.

36. Aynı fikirler bu dünyada bir değil, iki değil, sayısız defa boy gösterirler.
37. Bilim; iyi zamanlarda servet, kötü zamanlarda bir sığınak ve iyi bir yol göstericidir.
38. Bütün; başı, ortası ve bir sonu olandır.
39. Bir dost, iki vücutta bulunan tek bir ruhtur.
40. Birçok kişinin yaşamı, isteklerini doyurma yollarını aramakla geçer.
41. Gerçek mutluluk mal ve mülke sahip olmak ile değil, akıl ve erdeme sahip olmak ile mümkündür.
42. Kaderi belirleyen şey tercihtir, şans değil.
43. İçinde akıl yoksa sadece bilgi neye yarar?
44. Bütün iyi özellikler asla tek bir kişiye verilmemiştir.
45. Okuyup yazanla okumayanların arasındaki fark, ölümlerle diriler arasındaki fark kadardır.
46. Kendine güven hissinin aşırılığı saldırganlık, eksikliği korkaklıktır. Kendine güven hissi açısından bir fazilet olan cesarettir.
47. Para harcama açısından aşırılık müsrifliktir, eksikliği ise cimriliktir. Bunların ikisi de ahlaken kötüdür, buradaki fazilet, cömertliktir.
48. Hakikatin kendisine aşikâr olarak görüldüğü bu akli kavrayış anında insan, Tanrı'ya mahsus bir hayatı yaşar ve kendine yeten mükemmel bir mutluluğa ulaşır.
49. Bütün insanlar için ideal olan şey, ahlaken iyi bir hayat yaşamaktır. Kendilerinde ilahi bir unsur taşıdıklarından Tanrı'ya mahsus bir hayatı yaşamaya da kabiliyetlidirler. Böylesi bir hayatı sağlayan, insandaki ilahi unsur, derin düşünmek faaliyetidir.
50. Yalnız erdemi bilmek yetmez, ona sahip olmak, onu yapmak da gerekir.

SİGMUND FREUD

“Psikanaliz Biliminin Kurucusu”

Orta hâlli bir Yahudi yün tüccarının ikinci evliliğinden dünyaya geldi. Ekonomik bunalımdan dolayı ailesi Viyana'ya yerleşmek zorunda kaldığında, Freud henüz 4 yaşındaydı. 1938 yılına kadar burada yaşadı. Lisede Latince, Fransızca ve İngilizce öğrenirken kendi çabalarıyla İbranice, İspanyolca ve İtalyanca öğrendi. Başarılı bir öğrenciydi. Goethe'nın yapıtlarından etkilenecek, başlangıçta istemediği halde, tıp okumaya karar verdi.

Üniversite yıllarında Yahudi düşmanlığıyla karşılaştı, okuldaki arkadaş çevresinden dışlandı. 1876 yılında fizyolojist Brücke'nin laboratuvarına girdi, burada anatomopatoloji ve insan sinir sistemi üzerine araştırmalar yaptı. 1881'de tıp öğrenimini bitirdi. 1883'te dönemin ünlü beyin anatomisi ve nöropatoloji uzmanı Dr. Theodor Meynert'in yönetiminde psikiyatri kliniğinde asistan olarak çalışmaya başladı. 1884 yılında kokain üzerine bir inceleme yapmakla görevlendirildi. 1884'te kokainin analjezik özelliklerini keşfetti, anestezi niteliklerini ise sezinledi. (Yaşamım ve Psikanaliz adlı yapıtında kokainin anestezi niteliklerini aslında bildiğini, yalnız tıp çalışmalarını bıraktığından dolayı bunların başkaları tarafından ortaya çıkarıldığını ileri sürer.)

Aldığı bir bursla 1885'te Paris'e gitti, Salpêtriê Hastanesinde, Jean Martin Charcot'nun yanında staja başladı. Burada histerinin belirtilerini, hipnotizma ve telkinin etkilerini gözlemledi. Charcot'dan çok etkilendi (Yaşamım ve Psikanaliz 'de Charcot'ya ne kadar düşkün olduğu görülür). Charcot'nun konferanslarını Almancaya çevirdi ve 1886'da yayımladı.

1886'da Paris'ten ayrılarak Berlin'e gitti. Burada çocuk nöropatolojisiyle ilgilendi. Viyana'ya dönerek özel hekimliğe başladı. Ekim 1886'da 4 yıldır nişanlı olduğu Martha Bernays ile evlendi. Sinir hastalıkları ve histeri şikayetiyle kendisine başvuranlar üzerinde dönemin ünlü tedavi yöntemlerini, elektroterapi ve hipnotizmayı uyguladı. 1887'de Dr. Bernheim'in Telkin ve Telkinin Tedavideki Uygulamaları Üstüne adlı kitabını çevirdi.

Elizabet von R. adındaki bir kadın hasta kendisini serbest çağrışım yöntemine zorlayınca hipnozdan vazgeçti. 1892-1895 yılları arasında Charcot'nun Salı Günü Dersleri adlı kitabının çevirisini, savunma psikonevrozları üzerine bir makaleyi ve saplantılar ve fobiler üzerine başka bir makaleyi Breuer ile ortaklaşa hazırladı. Ancak tıp çevrelerince Histeri Üzerine İncelemeler hoş karşılanmadı. Bu yapıtta psikanalizin temel ilkelerine rastlanır. Kendini hastaların tedavisine ve psikanalizin yaratılmasına yoğunlaştırdı. Bu sürecin sonucu olarak 1897'de Oedipus Kompleksi, 1900'de Düşlerin Yorumu (iki cilt) adlı eserler ortaya çıktı.

1908'de Viyana Psikanaliz Derneği kuruldu. Bu olay, Freud için bir dönüm noktasıydı, Yaşamım ve Psikanaliz kitabında buna büyük yer verdi. Ancak bu tarihten önce bile Freud'un çevresinde çözümlemenin giderek kurumlaştığı görülür. 1902'den sonra "Çarşamba Günleri Psikoloji Derneği" adı altında başta P. Federn, O. Rank, W. Stekel ve Alfred Adler olmak üzere, Freud'un ilk yandaşları bir araya toplandılar. 1904'te E. Bleuer'le yazışmaya başladı. 1907'de Bleuer'in asistanı Carl Gustav Jung tarafından ziyaret edilir. Jung aynı yıl Zürih'te Freud Derneği'ni kurdu. Bu Freud için büyük bir başarıydı, zira psikanaliz artık ülke sınırlarının dışına çıkmıştı. Takip eden yıllarda Jung, 1. Psikanaliz Kongresi'ne katıldı ve psikanaliz üzerine konferanslar vermek üzere Freud ile birlikte ABD'ye yolculuk etti. Freud, 1910-1920 yıllarında Psikanaliz Üzerine, Bir Paranoya Vakası Özyaşam Öyküsü Üzerine Psikoanalitik Gözlemler: Başkan Screber, Totem ve Tabu, Narsizmin İncelenmesine Giriş, Yas ve Melankoli adlı eserleri yayımladı. Amerikan sineması (Hollywood) Freud'u ve psikanalizi çok sevdi. Samuel Goldwyn 1924 sonbaharında Viyana'ya giderek Freud'u buldu. Tasarladığı şey, Hollywood'da "psikoanaliz çalışmalarını ticarileştirmesi ve beyazperdeye uygun bir öykü yazması" için yüz bin dolar önermekti. Freud bu teklifi reddetti. Ancak densiz ve çıkarıcı Hollywood patronları psikanaliz konulu ya da "delilik" üzerine yazılan senaryolarla büyük paralar kazandılar. Sinema endüstrisinde su gibi akan paranın büyük bir miktarı, Freud'un cebine olmasa bile Freudcu ceplere aktı.

1923'te kendisine üst çene ve damak kanseri tanısı kondu. İzleyen yıllarda 33 kez ameliyat oldu. Sürekli protez takması gerektiğinden dolayı uzun yıllar konuşma ve yemek yeme sıkıntısı çekti. 1938'de Naziler'in Viyana'ya girmesiyle birlikte en küçük çocuğu Anna ile birlikte Avusturya'yı terk etmek zorunda kalarak Londra'ya yerleşti. Ölümüne dek tedavi ve çalışmalarına burada devam etti. Freud, prensipleri gereği kişisel hiçbir özel belge, anı defteri, mektup bırakmamış, hepsini yakmıştır. Bu nedenle, Freud'a dair ilk ve en kapsamlı bilgiler ilk olarak yakın dostu İngiliz psikiyatr Ernest Jones'un 1953'te yayımlanan üç ciltlik Sigmund Freud'un Yaşamı ve Yapıtları adlı kitabıyla ortaya çıkarıldı.

Freud'un tıp okuma kararındaki en etkili etmen "bilgi açlığı" idi; öğrenmeyi ve öğretmeyi, çoğu zaman yardım ve tedavi etmekten çok daha keyifli buluyordu. En çok sevdiği ilkesi ise zorunluluğu zevke dönüştürmektir. Freud'a göre, modern insanlar, yaradılış ve kültür yapıları nedeniyle ütopyacıdır; ne kadar çok acı çekerlerse çeksinler hep daha iyi bir geleceğe inanarak yaşarlar. Oysa, uygarlaşma süreci ne kadar olanak tanıyıcı olsa da her zaman baskıcıdır. Bireyin devlet için kabul edilemez parçalarını ve versiyonlarını seçip ayırır, bireyi kendine uyduramadığı yanlarıyla çaresiz ortada bırakır. Geçmişten geleceği kurtarmak mümkünse eğer, bunun nasıl bir gelecek olduğu bilinmez; modern insanlar kendi gelişimleriyle ilgili çelişik duyguları olan tek hayvandır, büyümeye can atarlar ancak büyümekten nefret de ederler.

Sigmund Freud'un Önemli Sözleri;

1. Başkaları için çukur kazan, içine kendi düşer.
2. İnsan sanılandan daha çok ahlaklıdır ve hayal edilemeyecek derecede ahlaksızdır.
3. Tarih eski hataları tekrarlayan yeni insanlardan ibarettir.
4. Beklemesini bilen bir insanın hiçbir şeyden taviz vermesine gerek yoktur.
5. Hiçbir erkek birlikte olmak istemeyeceği bir kızla yakın arkadaş olmak istemez.
6. İnsan öleceğini bilerek yaşamıyor. Yaşayacağını sanarak ölüyor.
7. Dışarıdan mükemmel görünen insanlar, içlerinde en büyük savaşları verirler.
8. Evrendeki en büyük gösteri, sen aklını keşfettiğin an başlar.
9. Bir ara insanları anladığımı sandım, sonra sandığımı anladım.
10. Ulaşamayacağın kadar yüksekte sandığın kişiler, aslında eğilemeyeceğin kadar alçaktır.
11. Herkes doğru insanı bulmak ister yanılmamak için, oysa kimse uğraşmaz doğru insan olmak için.
12. İfade edilmemiş duygular asla ölmez, sadece diri diri gömülür ve sonradan daha korkunç şekillerde tezahür ederler.
13. Her insanın arkasında bir hikâye vardır. Onların böyle olmalarının bir nedeni vardır. Bu sadece öyle olmasını istedikleri için değildir. Geçmişteki bir şey onları bu hale getirmiştir ve bazen onları değiştirmek imkânsızdır.
14. Çocuk yapmayı doğal ihtiyacın zaruri olarak giderilmesi gibi karmaşıklıktan çıkarıp, üzerinde düşünülmüş sorumlu bir eylem seviyesine çekebilseydik, insanlık için en büyük zaferlerden birini kazanmış, doğanın koyduğu sınırlardan esaslı şekilde özgürleşmiş olacaktık.
15. Olgunlaştıkça kimseyle uğraşasın gelmiyor. Kendini yetiştirememiş insanlardan uzaklaşıyorsun. Seni hasta edecek insanlarla birlikte olmaktan vazgeçiyorsun. O seviyeye ulaşınca kendine değer vermeyi öğreniyorsun.
16. Sevgi, bilgi ve çalışmanın ne yurdu olur, ne gümrük duvarı, ne üniforması.
17. Medeniyetin ilk şartı adalettir.
18. Yaşam belirtisinin kökeninde duygulanma, duygulanmanın temeli de aşktır.
19. Özür dilemek, sizin haksız olduğunuz manasına gelmez. Karşınızdaki insana verdiğiniz değerin egonuzdan yüksek olduğunu gösterir.
20. İnsanlar yavaş yavaş inanmamayı, güvenmemeyi, sevmemeyi ve kronik şüpheli olmayı öğrenir. Bu gerçekleştiğinde artık ne yazık ki çok geçtir. İnsanların tecrübe dediği şey budur. Kalbiyle bağlantısını kaybetmiş bir insana tecrübeli denir.
21. Bir gün dönüp geçmişe baktığınızda, mücadelelerle geçen yılların hayatınızın en güzel yılları olduğunu fark edeceksiniz.
22. İnsan davranışlarını etkileyen, bilinçaltına itilmiş olan kırıntılardır.
23. İlgi görmeyen her şey ölür. Duygular, ilişkiler, çiçekler bile.
24. Bir erkeğin erkekliği, annesinin anneliğine bağlıdır.
25. İnsanlar, inatçı bir ısrarla kendi kaderini yaratırlar.

26. Gerçekten bize ait olan, er ya da geç mutlaka bizim olur.
27. Kendinizi kıyaslamak zorunda olduğunuz tek kişi, geçmişteki sizsiniz.
28. Bizim tüm fiziki hareketlerimiz ya haz almaya ya da acıdan kaçınmaya yöneliktir ve bu süreç otomatik olarak haz prensibi tarafından yönlendirilir.
29. Bir insanın size verdiği değeri hiç üzmemesinden değil, üzdüğü zaman bir şeyler yapmaya çalışmasından anlarsınız.
30. İki insan arasındaki ilişkide en az dört kişi vardır. Ben, benim gördüğüm sen, sen ve senin gördüğün ben.
31. Sinirliyen söylenmiş her kelime, sakinken düşünülmüştür.
32. Birbirimize ne kadar yakınlaşırsak yakınlaşalım en sonunda arada kapatılamaz bir boşluk kalacaktır.
33. İnsanların tutkuları karşısında mantıksal tartışmalar yapmanın yararı yoktur.
34. Sevgili Anna (Freud'un kızı), en güvendiğin insanlardan kötülük görüp üzülmek, güçsüz biri olduğun anlamına gelmez. Fizik kurallarına göre; sırtını dayadığın bir nesne birdenbire giderse, sende o yöne devrilirsin, yani bunun güçsüzlükle alakası yok.
35. Hatalı olduğunu anlamak ve özür dilemek sadece beynini kullanabilen insanlara özgüdür.
36. Sinirlenince ağlayan insanlar, daha içten ve güvenilirdir.
37. Deli, uyanıkken rüya gören kimsedir.
38. Erdemli insanlar, kötü insanların gerçek hayatta yaptıklarını kendi hayal dünyalarında yaşamakla yetinen kimselerdir.
39. Erkek sevdiği zaman arzu yoktur; arzuladığı zaman ise, aşk yoktur.
40. Hoşa gitmeyen bir fikrin doğru olmadığını düşünmek, insanın doğasında var. Eğer bir fikir bir insanın hoşuna gitmiyorsa, o zaman o kişinin o fikir aleyhinde argümanlar bulması hiç de zor olmayacaktır.
41. Zayıf noktalarınızdan güçlü taraflarınız doğacaktır.
42. Sanat, çocukluk tecrübelerinin büyüklüğe aktarılmasıdır.
43. Genç bilebilseydi, yaşlı yapabilseydi.
44. Birine duyduğunuz sevgi ve sinir doğru orantılıdır.
45. En çok sevdiğiniz insana herkesten çok sinirlenirsiniz.
46. Medeniyetin ilk şartı adalettir.
47. Kitleler asla gerçeğin peşinde koşmamıştır.
48. İnsanların çoğu özgürlüğü gerçekten istemezler, çünkü özgürlük sorumluluk gerektirir ve insanların çoğu da bundan korkar.
49. İnsanlar yavaş yavaş inanmamayı, güvenmemeyi, sevmemeyi ve kronik şüpheli olmayı öğrenir.
50. Mutluluk; bir yanda acı ve haz yoksunluğunun olmaması, diğer yanda ise hazzla ilişkin güçlü duygular yaşama. Mutluluk dediğimiz şey ileri derecede engellenmiş ihtiyaçların doyurulmamasından gelir.

VİCTOR HUGO

“En Büyük Fransız Filozof”

26 Şubat 1802 tarihinde, Besançon'da doğdu. 22 Mayıs 1885 tarihinde Paris'de öldü. Romantizm akımına bağlı Fransız şair, romancı ve oyun yazarıdır. En büyük ve ünlü Fransız yazarlardan biri kabul edilir. Hugo'nun Fransa'daki edebi ünü ilk olarak şiirlerinden sonra da romanlarından ve tiyatro oyunlarından gelir. Pek çok şiirinin içinde özellikle Les Contemplations ve La Légende des siècles büyük saygı görür. Fransa dışında en çok Sefiller ve Notre Dame'ın Kamburu romanlarıyla tanınır.

Gençliğinde şiddetli bir kral yanlısı olsa da, görüşü yıllar içinde değişti ve tutkulu bir cumhuriyet destekçisi oldu. Eserleri zamanının politik ve sosyal sorunlarına ve sanatsal akımlarına değinir. Hugo'nun cenazesi 1885'te Panthéon'da gömüldü. Hugo hakkında en çok eser yazılan ilk 100 kişi listesinde yer almaktadır.

Hugo'nun çocukluğu ülkede siyasi karmaşıklığın olduğu bir dönemde geçti. Doğumundan iki yıl sonra Napolyon İmparator ilan edilmiş, 18 yaşındayken de Bourbon Monarşisi yeniden tahta geçirilmişti. Hugo'nun ailesinin ters dini ve politik görüşleri Fransa'da egemenlik mücadelesi veren kuvvetleri yansıtıyordu. Hugo'nun babası İspanya'da yenilene kadar ordu da yüksek rütbeli bir subaydı.

Babası subay olduğu sürece aile sık sık taşındı ve bu yolculuklar sırasında Hugo pek çok şey öğrendi. Çocukluğunda Napoli'ye giderken geniş Alpler'deki geçitleri ve karlı zirveleri, muhteşem Akdeniz mavisini ve şenlikler yapılan Roma'yı gördü. 5 yaşında olmasına rağmen bu 6 aylık geziyi her zaman aklında tuttu. Aile Napoli'de birkaç ay kalıp doğrudan Paris'e döndü.

Hugo'nun annesi Sophie evliliğinin başında kocasına İtalya (Leopold Napoli'ye yakın bir vilayette valiydi) ve İspanya'ya (üç vilayette görev almıştı) kadar eşlik etti. Askeri hayatın getirdiği yorucu yolculuklar ve kocasının inancının zayıflığı nedeniyle ters düşmelerinden dolayı Sophie 1803'te Leopold'dan bir süreliğine ayrılp üç çocuğuyla Paris'e yerleşti. Bundan sonra Hugo'nun eğitimi ve yetişmesi üzerine eğildi. Bu yüzden Hugo'nun kariyerinin ilk dönemindeki şiir ve kurgu çalışmaları annesinin inancının ve krala bağlılığının yansımasıydı. Ama başını Fransa'daki 1848 Devrimi'nin çektiği olaylar sırasında Katolik Kralcı yanlısı eğitime başkaldırıp Cumhuriyetçiliği ve Özgür düşüncüyü desteklemeye başladı.

Gençliğinde âşık oldu ve annesinin isteklerine karşı gelip çocukluk arkadaşı Adèle Foucher (1803-1868) ile gizlice nişanlandı. Annesi ile yakın ilişkisinden dolayı Adèle ile evlenmek için annesinin ölümüne (1821) kadar bekledi ve 1822'de evlendi.

Adèle ve Victor Hugo'nun ilk çocuğu Leopold 1823'te doğdu ama doğduktan kısa süre sonra öldü. Sonraki sene kızları 28 Ağustos 1824'te Léopoldine doğdu. Onu 4 Kasım 1826'da doğan Charles, 28 Ekim 1828'de doğan François-Victor ve 24 Ağustos 1830'da doğan Adèle takip etti.

Hugo'nun en büyük ve en sevdiği kızı Léopoldine, Charles Vacquerie ile evliliğinden kısa süre sonra 19 yaşındayken 1843'te öldü. 4 Eylül 1843'te Seine nehrinde boğuldu. Gemi alabora olduğundan ağır eteği tarafından dibe doğru çekildi ve kocası Charles Vacquerie de onu kurtarmaya çalışırken öldü. O zaman metresi ile Fransa'nın güneyinde seyahat etmekte olan Hugo kızının ölümünü oturduğu cafede okuduğu bir gazeteden öğrendi. Kızının ölümü Hugo'yu oldukça harap etti. Sonraları da kızının yaşamı ve ölümüyle ilgili birçok şiir yazdı. Bir biyografi yazarına göre de bundan asla vazgeçmedi. En ünlü şiiri Demain, dès l'aube kızının mezarına yaptığı bir ziyareti anlatır.

III. Napolyon'un 1851 yılının sonundaki askerî darbesi sebebiyle sürgüne çıktı. Fransa'dan ayrıldıktan sonra, Channel Adaları'na gitmeden önce kısa bir süre Brüksel'de yaşadı. 1852'den 1855'e kadar Jersey'de yaşadı. 1855'te 15 yıl yaşayacağı Guernsey'e taşındı. III. Napolyon 1859'da genel af ilan ettiğinde ülkesine dönme fırsatı elde ettiyse de sürgünde kalmayı tercih etti. Kaybedilen Fransa-Prusya Savaşı'nın sonucu olarak III. Napolyon iktidardan çekilmek zorunda kalınca ülkesine döndü. Paris Kuşatması'ndan sonra hayatının geri kalanını Fransa'da geçirmek için geri dönmeden önce tekrar Guernsey'e taşınıp 1872 ve 1873 arası orada kaldı.

1870'te Paris'e döndüğünde Hugo halk tarafından ulusal bir kahraman olarak selamlandı. Popülaritesine rağmen 1872'de Ulusal Meclise giremedi. Kısa bir zaman zarfı içerisinde hafif bir felç geçirdi, kızı Adèle akıl hastanesine kapatıldı (hayat hikâyesi The Story of Adele H. filmine ilham kaynağı oldu) ve iki oğlu öldü. Karısı Adèle de 1868'de ölmüştü.

Kendi ölümünden iki yıl önce 1883'te sadık metresi Juliette Drouet öldü. Kişisel kayıplarına rağmen yine de siyasetin içinde yer aldı. Yeni oluşturulan senatoya 30 Ocak 1876'da seçildi. Siyasi kariyerinin son demleri başarısızlıklarına sahne oldu. Partisiyle pek uyumsuzdu ve kısa sürede senatodan ayrıldı. 27 Haziran 1878'de hafif bir felç geçirdi. Şubat 1881'de 79. doğum gününü kutladı. Sekseninci yaşı için kutlamalar yapıldı. Kutlamalar Şubatın 25'inde Hugo'ya bir Sèvres vazosu hediye edilmesiyle başladı. Ayın 27'sinde ise Fransa tarihinin en büyük geçit törenlerinden biri yapıldı.

Gösteriler yaşadığı yer Avenue d'Eylau'dan başlayıp Paris'in merkezine kadar yayıldı. Geçit törenindeki yürüyüşçüler evinin penceresinde oturan Hugo'nun onuruna altı saat yürüdü. Törendeki her santim ve detay Hugo içindi; resmî rehberler bile Sefiller'deki Fantine'nin şarkısına bir gönderme olarak peygamber çiçeği takmışlardı. Ayın 27'sine gelindiğinde Avenue d'Eylau'nun adı Avenue Victor-Hugo olarak değiştirildi. Yazara gönderilen mektuplarda bile artık « Bay Victor Hugo'ya, Onun Paris'teki caddesine » şeklinde adres belirtiliyordu.

Victor Hugo 22 Mayıs 1885'te 83 yaşındayken zatürreden öldü. Ülkeye bir yas havası hakim oldu. O sadece saygı duyulan önemli bir edebi figür değil aynı zamanda Fransa'da Üçüncü Cumhuriyet'e ve demokrasiye yön veren bir devlet adamıydı. Zafer Takı'ndan gömüleceği Panthéon'e kadar götürüldüğü Paris'teki cenaze törenine iki milyondan fazla insan katıldı. Hugo, Panthéon'da Alexandre Dumas ve Émile Zola gibi önemli yazarlarla aynı yerde yatıyor. Fransa'da pek çok büyük yere onun adı verildi.

Victor Hugo'nun Önemli Sözleri;

1. Beslenemeyen mideler gibi, beslenemeyen zihinlere de acıyalım. Açlıktan can çekişen bir bedenden, daha da içler acısı bir şey varsa, o da aydınlık açlığından ölen bir ruhtur.
2. Baskıyı alkışlayan bir halk, en büyük felaketini kendi elleriyle yazmıştır.
3. Kimse senin dalgalarla nasıl boğuştuğuna bakmaz, gemiyi limana getirip getirmediğine bakar.
4. Bir ulusun büyüklüğü nüfusun çokluğu ile değil, akıllı ve erdemli/ahlaklı kişilerin sayısıyla ölçülür.
5. Aşk, karşısındakini bulunmaz Hint kumaşı sanmanla, sersemin teki olduğunu anlayan arasında geçen zamandır.
6. Dünyada istek duyduğum ve bana hayatı sevdiren iki şey vardır. Aşk ve özgürlük. Aşk uğruna gerekirse hayatımı verebilirim; ancak özgürlük uğruna aşkı da feda ederim.
7. Siz, yardım edilmiş yoksullar istiyorsunuz. Biz ise, ortadan kaldırılmış yoksulluk istiyoruz. Bu yeniden doğmak değil de nedir?
8. Çalışmak yaşam, düşünmek ışıktır.
9. Yumuşak olma ezilirsin, sert olma kırılırsın.
10. En büyük mutluluk sevdiğinize inanmaktır.
11. Yalan zekâ işidir, dürüstlük cesaret. Eğer zekân yetmiyorsa yalan söyleme, cesaretini kullanıp dürüst olmayı dene.
12. En anlamlı yemin, söz vermektir.
13. En büyük intikam, affetmektir.
14. En adi söz, hiç sevmedim demektir.
15. En güzel cevap, gülüp geçmektir.
16. Af, insanlık diliminin en tatlı kelimesidir.
17. Kafaları bilgi nuru ile aydınlatınız ki, onları kesme ihtiyacı duymayasınız.
18. Kalabalıklar her zaman tehlikelidir. İçinde ruhlarını ucuza satan alçaklar barındırır.
19. İyi olmak kolaydır, zor olan adil olmaktır.
20. Vicdan insanın içindeki Tanrı'dır.
21. Bir çocuğa "yalan söyleme" demeyin, "doğruyu söyle" deyin. Birincisinde suçlamış, ikincisinde yol göstermiş olursunuz.
22. Kadınsız bir erkek horozsuz bir tabanca gibidir, erkeği ateşleyen kadındır.
23. Kendi ışığına güvenen, başkalarının parlamasından rahatsızlık duymaz.
24. Orduların işgaline karşı konulabilir ama fikirlerin işgaline asla.

25. Işığın yettiği yere alev taşımayalım.
26. En mükemmel adalet, insanın kendi vicdanıdır.
27. Sadece bedenleri, şekilleri, görüntüleri sevenlere ne yazık! Ölüm her şeyi yok edecek, ruhları sevmeyi deneyin.
28. Ölmek bir şey değil, yaşamamak korkunç.
29. Susmak da bazen yalan söylemekle eşittir.
30. Konuşmaya ve cevap vermeye layık bir insanla karşılaşmamak ne acı.
31. En karanlık gece bile sona erer ve güneş doğar.
32. Bir insanın mutlu olması için ihtiyacı olan tek şey; sevdiği insanın ilgisinden başka bir şey değildir.
33. Zalimlerin çarkı, cahillerin çalışmayan kafalarıyla döner.
34. Herhangi birinin senden nefret etmesinin asıl nedeni; senin gibi olmak istediği halde asla senin gibi olmayacağını bilmesidir.
35. Gecenin en karanlık anı, şafak sökmeden az önceki zamandır.
36. Gülmek güneştir, insanın yüzünden kışı kovar.
37. Yerini vaktinde terk etmeyi bilmek gerçek olgunluktur, sadece acizler kalmakta ısrar ederler.
38. Hiç kimse vazgeçilmez değildir. Ve hiç kimse kendini vazgeçilmez sanan biri kadar aptal değildir.
39. Aşk, iki iken bir olmak demektir.
40. Bana yağmuru anlatma, yağ.
41. Az yalan söylenmez, yalan söyleyen her yalanı söyler.
42. Bir insani görevin yarısı vatana, diğer yarısı ise halka hizmettir.
43. Bir kütüphane, bir inancın işaretidir.
44. Bir okul fazla yapın, bir hapisane eksiltmiş olursunuz.
45. Çalışmak hayat, düşünmek ışıktır.
46. Dikkat, aklın en büyük çocuğudur.
47. Felsefe düşüncenin mikroskobudur.
48. Gençliğe, yaşlılıktan çok hürmet etmeliyiz.
49. Güzellik, kısa süren bir saltanattır.
50. Kalp boşaldıkça kese dolar.

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE

“Alman Edebiyatının Filozofu”

28 Ağustos 1749 tarihinde doğdu, 22 Mart 1832 tarihinde öldü. Alman hezarfen, edebiyatçı, siyasetçi, ressam ve doğa bilimcidir. 1776 yılından itibaren, Weimar dukağının bakanı olarak çeşitli idari ve siyasi görevlerde bulunmuştur. Şiir, drama, hikâye, otobiyografik, estetik, sanat ve edebiyat teorisi, ayrıca doğa bilimleri olmak üzere birçok esere imza atmıştır. Bununla birlikte, zengin bir içeriğe sahip olan mektup çeşidi, önemli edebî eserlerindendir. ‘Fırtına ve Coşku’ (Sturm und Drang), döneminin en önemli öncüsü ve temsilcisi olmuştur. 1774 yılında Genç Werther’in Acıları adlı eseri ile bütün Avrupa’da ün yapmıştır. Daha sonra, 1790 yılından itibaren, Friedrich Schiller ile birlikte ortak ve dönüşümlü bir şekilde, içeriksel ve biçimsel olarak, Antik kültür anlayışı üzerinde yoğunlaşarak Weimar Klasik’in en önemli temsilcisi olmuştur. Goethe, aynı zamanda, yurt dışında da Alman edebiyatının temsilcisi olarak kabul edilmiştir.

Değeri, ölümünden sonra azalmaya başladığı sıralarda, Goethe, 1871 yılından itibaren, Alman ulusal kimliğiyle, Alman Kraliyet’inde taçlandırılmıştır. Sadece eserlerine yönelik değil, aynı zamanda örnek alınacak yaşantısına yönelik de bir hayranlık oluşmuştur. Goethe, bugüne kadar, en önemli Alman edebiyatçı olarak kabul edilmiş, eserleri ise dünya edebiyatı zirvesinde yerini almıştır.

‘Textor’ soyadı ile doğmuş olan Goethe’nin annesi Catherina Elisabeth Goethe (1731 -1808) ise, Frankfurt’un varlıklı ve tanınmış ailelerinden birindendir. Hoş sohbet ve hayat dolu olan Catherina Elisabeth, 38 yaşındaki hukukçu Caspar Goethe ile hayatını birleştirmiştir. Johann Wolfgang’dan sonra dört çocuk daha dünyaya getirmiştir, fakat bunlardan sadece Goethe’den biraz daha genç olan kardeşi Cornelia hayatta kalmıştır. Goethe ile kız kardeşi arasında sağlam bir güven ilişkisi oluşmuştur.

Goethe, babasından edindiği disiplin, ciddiyet ve akıl unsurunu, annesinden edindiği hayal gücü, anlatma zevki ve duygu unsurunu geliştirme fırsatı bularak, dengeli bir bütünlükten, henüz çocukluktaiken nasibini almıştır. 1756’dan 1758 yılına kadar, bir devlet okulunda öğrenim görmüştür. Aydınlıkçı ve modern görüşleri olan Johann Caspar, oğluna, özel öğretmenlerin ışığında ve kendi yol göstericiliği doğrultusunda küçük yaşlardan itibaren oldukça iyi ve kapsamlı bir eğitim imkânı sağlamıştır. Goethe’nin çalışma takviminde, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, Latince, Yunanca gibi dil öğrenimlerinin yanı sıra, bilimsel konular, din ve çizim gibi alanlar da yer almıştır. Ayrıca, çello ve piyano çalmayı, biniciliği, eskrimi ve dans etmeyi öğrenmiştir. Onu özellikle görsel sanatlara yaklaştıran olay Yedi Yıl Savaşları olmuştur. Avusturya – Fransa birliğinin Frankfurt’u işgal etmesinden hemen sonra, Goethe’lerin evi karargâh binası yapılmıştır ve küçük Goethe, güzel sanatlara düşkün komutanlar sayesinde Fransız sanatıyla tanışma fırsatı bulmuştur.

Edebiyatla erken yaşta ilgilenmeye başlaması, annesinin gece anlattığı hikâyeler ve neşeli bir Protestan aileden aldığı İncil derslerinden ileri gelmiştir. Goethe evde çok okuduğu için, babası ona yaklaşık 2000 ciltten oluşan bir kitaplık oluşturmuştur. Böylece Goethe daha çocuklukta Dr. Faust’un farklı hikâyelerini öğrenme imkânı bulmuştur.

Johann Wolfgang Von Goethe Önemli Sözleri;

1. Yetenek yalnızlıkta oluşur, karakter ise dünya koşturmasında.
2. Hayat ve hürriyetlerimizi, hatta bazen fikri şerefi ve beşeri haysiyetlerimizi korumak için her gün yeniden mücadeleye ve durmadan kendi hakikatimizi savunmaya mecbur oluyoruz.
3. Kalabalıkları etkilemek istiyorsan onları ya güldürecek ya da sahte mutluluklarla avutacaksın, onların akla ve sakinliğe ihtiyacı yoktur.
4. Elleriyle çalışan adam, işçi.
Elleri ve kafası ile birlikte çalışan adam, usta.
Elleri, kafası ve kalbi ile birlikte çalışan adam, sanatkârdır.
5. Hayatta sağlık ve erdemden başka, bilgi ve bilimden daha değerli hiçbir şey yoktur, aynı zamanda onun kadar kolay kaybedilen bir şey de yoktur.
6. Güzellik kaybolur, fazilet devam eder.
7. Her dert atlatıldıktan sonra, insana bir kazanç olur.
8. Kendini özgür sanan köleler, en umutsuz biçimde köleleşmiş olanlardır.
9. İnandığı şeyi yapan insanın enerjisi asla tükenmez.
10. İnsanın başına gelebilecek en kötü şey, yapayalnız hissetmesine neden olan insanlarla yaşamasıdır.
11. Büyük insanlar doğaya benzerler, yaklaştıkça onların büyüklüğü ve önemi ortaya çıkar. Küçük insanlar serap gibidirler, yaklaştıkça ne kadar değersiz ve sahte oldukları ortaya çıkar.
12. Bir tartışma sırasında kızdığımız anda gerçek için uğraşmayı bırakır, kendimiz için uğraşmaya başlarız.
13. Çözümde görev alamayanlar, problemin bir parçası olurlar.
14. Tüm inisiyatif ve yaratma eylemleriyle ilgili bir tek basit gerçek vardır. Kişi kendini gerçekten adadığı anda kader de harekete geçmektedir.

15. Yaşamak, kendi kendini adam etmektir.
16. Biraz olsun umursamaz biri olsaydım, şu dünyada benden mutlusu olmazdı.
17. Kimse özgür olduğuna inanan birinden, daha iyi köle olamaz.
18. İnsan bildiğini görür.
19. Bir kere denemeye kalkmadan, hiç kimse gücünün büyüklüğünü bilemez.
20. Yaşamaya zaman ayır, çünkü ömür bunun için yaratılmıştır. Düşünmeye zaman ayır, çünkü başarının anahtarı odur. Sevmeye zaman ayır, çünkü bu daima seni güçlü kılar. İyiliğe zaman ayır, çünkü insan olmanın sırrı budur.
21. Üç bin yılın hesabını kendine vermeyi bilmeyen her kimse, cahil kalır karanlıklar içinde, günden güne yaşayıp gitse de.
22. Kendine ait küçük bir ev ve karakterli bir eş; dünyanın tüm altın ve incilerine bedeldir.
23. Yolculuğu sen yaparsın, nereye olduğunu kader belirler.
24. Çok fazla derin düşünen bir insan, hayatın neşesini kaçıır.
25. Boşunadır, sağır kulaklara söylenen akıllıca sözler.
26. Eskiden derdim ki; insanın başına gelebilecek en kötü şey, bir gün yapayalnız kalmasıdır. Öğrendim ki, hayatta insanın başına gelebilecek en kötü şey, yapayalnız hissetmesidir. Neden olan insanlarla yaşamasıdır.
27. Keyifle çalışabilmek için sağlık, zorluklara karşı savaşabilmek için güç, hataları kabul etmek için birikim, hedefe ulaşmak için sabır gerekir.
28. İnsanlara, size davrandıkları gibi davranmaktan korkmayın.
29. Parasını kaybeden yeniden bulur, haysiyetini yitiren yeniden inşa eder ama umudunu yitiren yaşarken ölür.
30. Açlık nasıl en iyi baharatsa, yorgunluk da en mükemmel uyku hapıdır.

31. Aşağı düzeydeki yaratıkların zekâsını yalnız açlık keskinleştirir. Tok bir hayvan korkunç aptaldır.
32. Anlamayacaklara anlatma sakın bilebileceğin en güzel şeyleri.
33. Bazen gezegenimiz evrenin tımarhanesi mi diye düşünmeden edemiyorum.
34. Benim bildiklerimi herkes bilebilir ama yüreğimdir yalnızca bana ait olan.
35. Bilgece bir cevap istiyorsan, akıllıca soru sormalısın.
36. Bilgi arttıkça huzursuzluk da artar.
37. Bilgiye susamışlık, büyük bir insanın özelliğidir.
38. Cesaret; dehayı, gücü ve sihri içinde barındırır.
39. Cesaret öğrenilmediği gibi unutulmaz da.
40. Herkes okuma öğrenmenin ne kadar zamana, neye mal olduğunu bilmiyor. Ben buna 80 yılımı harcadım hala da amacıma ulaştığımı söyleyemem.
41. Goethe; ne isen o ol.
42. İnsan, yalnızca anladığını duyar.
43. İnsan, yalnızca sevdiğini anlar.
44. Hiç kimse kendini yanıltan kadar kandıramaz.
45. Dünle ilgilenme; o artık seni ilgilendirmiyor.
46. Bir şeye karar vermek, onun yarısını yapmak demektir.
47. Kendi ışığını yakamayan, başkasının ateşinden kıvılcım çalmaya kalkar.
48. Cesaret; dehanın, gücün ve sihrin ta kendisidir.
49. Bildiğini düşünen öğrenmeye kapalıdır.
50. Aklın başına geldiğini sanırsın, ama o yalnızca alışkanlıktır.

MARCUS AURELIUS

“Roma İmparatoru, Filozof”

26 Nisan 121 tarihinde doğdu, 17 Mart 180 tarihinde öldü. 161 ile 180 yılları arasında Roma imparatoru olan Stoacı bir filozoftur. Nerva-Antoninus hanedanının bir üyesi, daha sonra Beş İyi İmparator olarak bilinen yöneticilerin sonuncusu ve Roma İmparatorluğu için MÖ 27'den MS 180'e kadar süren göreceli bir barış, sükûnet ve istikrar çağı olan Pax Romana'nın son imparatoruydu. 140, 145 ve 161 yıllarında Roma Konsülü olarak görev yaptı.

Antoninus, 161 yılında öldükten sonra Marcus, Lucius Aurelius Verus adını alan üvey kardeşiyle birlikte tahta geçti. Marcus Aurelius'un hükümdarlığı döneminde Roma İmparatorluğu pek çok askeri çatışmaya sahne oldu. Doğu'da Romalılar, Part/Fars İmparatorluğu ve isyancı Ermenistan Krallığı ile savaştı. Marcus, Markoman Savaşları'nda Markomanlar, Quadi ve Sarmatian Iazyges'i yendi. Bunlar ve diğer Cermen halkları, İmparatorluk için rahatsız edici bir gerçeklik oluşturmaya başladı. Roma para birimi denarius'un gümüş saflığını düşürdü. Roma İmparatorluğu'nda Hristiyanlara yönelik zulümlerin onun döneminde arttığı düşünülse de, dönemin kaynaklarında böyle bir zulüm yer almadı ve Iustinus ve Tertullianus'un eserlerinde “Hristiyanların koruyucusu” olarak adlandırıldı. 165 ya da 166 yılında patlak veren Antoninus vebası, Roma İmparatorluğu'nun nüfusunu harap ederek 5 ila 10 milyon insanın ölümüne neden oldu. Marcus, 180 yılında öldüğünde yerine oğlu Commodus geçti.

Marcus Aurelius'un Önemli Sözleri

1. Düşündüğünüz şeyler, zihninizin kalitesini belirler.
2. Üzüntün ve öfken, seni üzen ya da öfkelendiren şeyden daha çok zarar vermiyor mu sana?
3. Çok yakında her şeyi unutacaksın, herkes de seni.
4. İç huzurunun anahtarı, her şeyi olduğu gibi kabul etmektir, olmasını istediğiniz gibi değil.
5. Dünyada sana ait hiçbir şey yokken, neyi kaybetmekten korkuyorsun?
6. Eğer dışsal herhangi bir şeyden dolayı üzüntü duyuyorsan, bu üzüntü o şeyin kendisinden değil, senin o şeye yüklediğin anlamdan kaynaklanır. Ve sen bu anlamı her an değiştirebilirsin.
7. Kendine hâkim olan bir zihin, en güçlü sığınaktır.
8. Kısa bir ömür için sonsuz endişeler taşımak israftır.
9. Duyduğunuz her şey bir fikirdir, gerçek değil. Gördüğünüz her şey bir bakış açısidir, gerçek değil.
10. Oysa mutluluk basit olandadır. Savaşa gerek duymayandır, kıyaslamayandır, yarıştırmayandır, koşturmayandır, meydan okumayandır.
11. İnsanın bulunduğu her yer her an için bir cennet hatta bir inziva ve huzur alanı olabilir, yeter ki cennet zihinde inşa edilmiş olsun.
12. Çok öfkelendiğinde ya da sabrın tükendiğinde insan yaşamının bir an olduğuna ve kısa sürede hepimizin yan yana cansız uzanacağını düşün.
13. Her gününü son gününmüş gibi yaşa; telaş etmeden, her anın farkına varıp kendin olarak.
14. Hayatımızın mutluluğu, düşüncelerimizin kalitesine bağlıdır.
15. Mutluluğunun başkalarının ruhlarında olup bitenlere bağımlı olmasına izin verdiğin için mutsuzsun.

16. Bir insanın değerinin, ilgi duyduğu Şeylerin değeriyle ölçüldüğünü aklından çıkarma.
17. Her bir zerrem evrende bir yerlerde başka bir Şeye dönüŐecektir.
18. Yaşamın amacı evrenle uyum içinde, geçici dünyevi zevklerden kaçıp mantığa dayalı bir aklın sahip olabileceği iç huzuru bulmak olmalıdır.
19. Asıl önemli olan Şey kişinin ne olduğu değil, nasıl davrandığı ve daha iyi biri olabilmek için her gün nasıl çabaladığıdır.
20. Başkalarını kontrol etmeye çalışanlar, genellikle kendilerini kontrol edemeyenlerdir.
21. Ölümden değil, bir türlü hayata başlayamamaktan kork.
22. Hepimizin ki günübirlik hayatlar, hatırlayanın hatırlanandan farkı yok, hepsi geçici. Hem onlar hem de onların nesnesi, her Şeyi unutmuŐ olacağın günler kapıda, her Şeyin seni unutacağı günler yakın, bil ki çok geçmeden hiç kimse ve hiçbir yerde olacaksın.
23. Yaşamın amacı çoğunluğun yanında yer almak değil, bilinçsizlerin saflarında yer almaktan kurtulmaktır.
24. Dışarıdan bir nesne sana acı verdiğinde, gerçekte sana acı veren o dış nesne değildir, senin onunla ilgili yargındır.
25. Algılarını, isteklerini ve içgüdülerini sona erdirirsen ruhun özgürdür.
26. Dalgaların art arda gelip çarptıkları kaya gibi ol. Sağlam, kıpırtısız, çevresinde kaynayan suların dinginleŐmesini seyreden.
27. Dimdik durmalısın, başkaları seni ayakta tutmasın.
28. Güç zihninizdedir, dışarıda bir yerlerde değil. Bunu anladığınızda dayanıklılık gücünüzü de bulacaksınız.
29. Hayatımızın mutluluğu, düşüncelerimizin kalitesine bağlıdır.
30. Karakterin kusursuz hale gelmesi Şudur; her günü son günmüş gibi yaşamak, duyarsız olmadan ve yapmacıksız.

31. Hiçbir şey yapmayarak da adaletsizlik yapabilirsiniz.
32. Gidebileceğiniz hiçbir yer kendi ruhunuzdan daha huzurlu, daha özgür olamaz.
33. Dünyada hiçbir çıkar, verdiğiniz sözü tutmamaya veya kendinize olan saygınızı kaybetmeye değmez.
34. Herkes, yalnızca yüreğini verdiği şeylerin değeri kadar değerlidir.
35. İçini kaz, içinde iyilik pınarı var.
36. İnsanın başına kaldıramayacağı hiçbir şey gelmez.
37. İnsanlar sizi sadece aynı yerden canı yandıklarında anlar.
38. Mutluluk, yaşadığınız hayatı sevmekle başlar.
39. İçinde huzur yoksa, dışarıda huzur arama.
40. Düşüncelerin, zihninin niteliğini belirler.
41. Bir insanın değeri, uğraştığı şeylerin değerine bağlıdır.
42. Başkalarının söyledikleri ya da yaptıkları seni üzüyorsa, aslında seni üzen o sözlere verdiğin anlamdır.
43. Kendine hakim olamayan biri asla özgür değildir.
44. Kendi ruhunu iyi tutmak, en büyük sığınaktır.
45. Engel, yolu açar. Her engel, ilerlemek için bir fırsattır.
46. Acıya dayanmak erdemin parçasıdır.
47. Zor zamanlar insanın kim olduğunu ortaya çıkarır.
48. Kötülüğe aynısıyla karşılık verme; sen daha iyi ol.
49. Her sabah: Bugün karşılaşacağım insanlar nankör, kibirli, bencil olabilir ama ben iyiliğimden vazgeçmeyeceğim.
50. Erdemli bir yaşam, en büyük ödüldür.

JEAN-PAUL SARTRE

“Fransız Aydınlarının Temsilcisi”

21 Haziran 1905 tarihinde, Paris’de doğdu, 15 Nisan 1980 tarihinde yine Pariste öldü. Fransız yazar ve düşünür. Felsefi içerikli romanlarının yanı sıra her yönüyle kendine özgü olarak geliştirdiği Varoluşçu felsefesiyle de yer etmiş; bunların yanında varoluşçu Marksizm şekillendirmesi ve siyasetteki etkinlikleriyle 20. yüzyıla damgasını vuran düşünürlerden biri olmuştur. Sartre, bir anlatıcı, denemeci, romancı, filozof ve eylemci olarak yalnızca Fransız aydınlarının temsilcisi olmakla kalmamış, özgün bir entelektüel tanımlamasının da temsilcisi olmuştur.

1945 yılında öğretmenliği bıraktı ve “Les Temps Modernes” adlı edebi-politik dergiyi çıkarmaya başladı. Kitaplarının neredeyse tümü edebi ve politik sorunları işleyen kuramsal metinler olarak şekillendi. Sartre, savaş sonrası dönemde ise özellikle politik etkinlikleriyle öne çıkmaya başladı. Soğuk savaş dönemi boyunca birçok eleştirisine rağmen Sovyetler Birliği’ni desteklemiş, Fransa’nın Cezayir’e karşı yürüttüğü savaşa karşı çıkmıştır. Çıkardığı dergi, bu bağlamda yoğun bir etkinlik göstermiştir.

Sartre, hep sol politik görüşe yakın olmuştur. 1956 yılında Macaristan’ın Sovyetler Birliği tarafından işgal edilmesine kadar Fransız Komünist Partisi’ni (PCF) desteklemiş, ardından desteğini çekmiştir. Ardından Fransız Komünist Partisi’nin Sovyetler Birliği Komünist Partisi’nden daha bağımsız politikalar izleyebilmesine dolaylı katkısı olmuştur. 1960’ların sonlarında Sartre, kurulu komünist partileri reddettiği için Maoocuları destekledi. Sartre daha sonra Maoocularla ittifak halinde olduğunu reddetmiş ve Mayıs olaylarından sonra “Eğer biri tüm kitaplarımı yeniden okursa, benim hiç değişmediğimi, hep anarşist olarak kaldığımı anlayacaktır” demiştir. Bundan sonra kendisinin anarşist olarak tanıtılmasını uygun karşılamıştır.

Sartre, 1964 yılında kendisine verilmek istenen Nobel Edebiyat Ödülünü geri çevirmiştir. Bu sayede Nobel Ödülü’nü ilk reddeden kişi olmuştur Bunun hem yapıtlarına hem de politik konumuna zarar vereceğini düşünmüştür. “121’ler Manifestosu” olarak bilinen bildirgeyi imzalamış ve 1961-1962 yılındaki büyük gösterilere katılmıştır. Ayrıca, 1966-67 yılları arasında Vietnam Savaşı’nda meydana gelen katliamları sorgulamak üzere kurulmuş olan Russell Mahkemesi’nin de başkanlığını yapmıştır. Politik etkinlikleri giderek yoğunlaşmış ve kendi iç-dönüşümleriyle birlikte şekillenmiştir. 1968 olayları Sartre’ın kendi fikirlerini ve geleneksel entelektüel konumlarını da sorguladığı bir dönem olmuştur. Sovyetler’ in Prag’a müdahalesinin ve Fransa’daki öğrenci hareketlerinin üzerine, teorik politik alanı yeniden değerlendirmeye başlamış, 1973’te Liberation’u kurmuştur.

1974 yılında Sartre’nin gözleri büyük oranda görmez oldu. Bu nedenle politik etkinlikleri yavaşladı, ancak her zaman yine de Batı’nın Doğu üzerindeki baskılarına karşı etkinliklerde bulundu ve insan hakları konusunda her zaman duyarlı oldu. Bu tutumuyla, aydınların yeri ve rolü konusunda hem teorik hem de pratik bir örnek oluşturd.

Öte yandan siyasal aktifliğinin onun edebi ve felsefi yönünü gölgelediği söylenemez. Sartre her şeyden önce kendisinden iyi bir edebiyatçı ve yetkin bir filozof olarak söz ettirmeyi başardı. 15 Nisan 1980’de Paris’te öldüğünde geride felsefe ve edebiyat açısından büyük değerle metinler bıraktı. Kendi varoluşçu felsefesini işlediği yapıtları başlıca; Özgürlüğün Yolları, Bulantı, Gizli Oturum, Kirli Eller, Sözcükler, Duvar olarak belirtilebilir.

Jean-Paul Sartre'nin Önemli Sözleri;

1. Kaybetmesini bilen kazanacaktır.
2. Bizler ancak başkalarının bize dair bakış açılarını kökten ve derinden reddettiğimizde kendimiz oluruz.
3. Ezilenler arasında din adamı göremezsiniz. Din adamları ezen sınıfın asalağıdır.
4. Kendisine görev verilmediği halde, dünyadaki tüm sorunlardan sorumluluk duyan kişi aydındır.
5. En büyük tembellik, sevdiğin işi yapmaktır.
6. İnsanlar kendilerini kararları ve eylemleriyle var ederler. Bir insan ölene ve kendini artık değiştirmeyene dek tam olarak tanımlanamaz.
7. İnsan kendisine duyduğu tüm sorumlulukların ıstırabını deneyimleyebilmek için özgürdür hem de korkutucu derecede özgürdür.
8. Her an, ardından geleni getirmek için ortaya çıkar.
9. Duyduğum acıyı göstermemek yetmiyordu, acı duymamak gerekiyordu.
10. Birini sevmeye koyulmak başlı başına bir iş, bir girişimdir. Güç ister, yürek ister, körlük ister.
11. Yapayalnızım, ama bir kente yürüyen ordu gibiyim.
12. Yalnızken insanın içinden gülmek gelmiyor pek.
13. Biz, bizim yaptığımız seçimleriz.
14. Hayat, umutsuzluğun diğer tarafında başlar.
15. Her şey anlaşıldı, nasıl yaşanacağını anlamak dışında.
16. Yokluk, dünyaya insanla gelmiştir.
17. Varoluş, insanın sıyrılamadığı bir doluluktur.
18. Her seçim bir vazgeçiş.
19. Hayat 3 bölümdür: Dünyayı değiştireceğini sandığın, değişmeyeceğini anladığın ve dünyanın seni değiştirdiğine emin olduğun.
20. İnsanın özgürlüğü, kendisine yapılanlara karşı takındığı tavırda gizlidir.
21. İnsan özgürlüğe mahkumdur.
22. Cehennem başkalarıdır.
23. İnsan, seçtiklerinin toplamıdır.
24. Özgürlük, sana yapılanlara karşı ne yaptığındır.
25. Önemli olan, başımıza ne geldiği değil; bizim ona ne yaptığımızdır.

TOLSTOY

“Dünya Edebiyatının En Çok Okunan Yazarı”

Tolstoy, zengin bir ailenin çocuğu olarak Rusya'nın Tula şehrindeki Yasnaya Polyana adlı bir konakta doğdu. Napolyon'un Rusya seferi gazisi Kont Nikolai Ilyich Tolstoy'un (1794-1837) ve Prenses Mariya Tolstaya'nın (doğumdaki soyadı Volkonskaya; 1790-1830) beş çocuğundan dördüncüsüydü. Kendisi iki yaşındayken annesi, dokuz yaşındayken de babası öldü. Tolstoy ve kardeşleri akrabalar tarafından büyütüldü. 1844'te Kazan Üniversitesi'nde hukuk ve doğu dilleri okumaya başladı ve burada öğretmenler onu “öğrenmekten aciz ve isteksiz” olarak tanımladılar. Tolstoy, eğitiminin ortasında üniversiteden ayrıldı, Yasnaya Polyana'ya dönen Tolstoy, yoksul köylülerin arasına katıldı. Ardından Moskova, Tula ve Saint Petersburg'da çok zaman geçirerek rahat bir yaşam tarzı sürdü.

Çocukluğundan beri gerçekleri incelemeye karşı büyük bir ilgisi vardı. Fransızcasını ilerletmiş, Voltaire'i ve Jean-Jacques Rousseau'yu okumuş, bu iki yazarın kuvvetli etkisinde kalmıştı. Bu dönemde yazmaya başladı ve 1852'de yayımlanan ilk romanı Çocukluk, kendi gençliğinin hayali bir anlatımıdır. 1851'de ağır kumar borçları çıktıktan sonra ağabeyi ile birlikte Kafkasya'ya giderek orduya katıldı. Kafkas halkının yoksulluk dolu hayatlarını ele aldığı izlenimlerle ilk gerçekçi hikâyelerini yazdı.

Tolstoy, Kırım Savaşı sırasında genç bir topçu subayı olarak görev yaptı ve Çernaya Savaşı da dahil olmak üzere 1854-55'te 11 aylık Sivastopol Kuşatması (1854-1855) sırasında Sivas-topol'daydı. Savaş sırasında cesareti takdir gördü ve teğmenliğe terfi etti. Savaşta ölenlerin sayısı Tolstoy'u dehşete düşürdü ve Kırım Savaşı'nın bitiminden sonra ordudan ayrıldı.

Ordudaki deneyimi ve 1857 ile 1860-61'de Avrupa'yı dolaştığı iki gezi, Tolstoy'u ahlaksız ve ayrıcalıklı bir toplum yazarından şiddet içermeyen ve ruhani bir anarşiste dönüştürdü. Aynı yolu izleyenler, Aleksandr Herzen, Mihail Bakunin ve Pyotr Kropotkin'di. 1857'deki ziyareti sırasında Tolstoy, Paris'te halka açık bir infaza tanık oldu; bu, hayatının geri kalanına damgasını vuran travmatik bir deneyimdi. Tolstoy, arkadaşı Vasily Botkin'e yazdığı bir mektupta şöyle yazdı: “Gerçek şu ki, Devlet yalnızca sömürmek için değil, her şeyden önce vatandaşlarını yozlaştırmak için tasarlanmış bir komplodur. Bundan böyle, hiçbir yerde hiçbir hükümete hizmet etmeyeceğim.” Tolstoy'un şiddet karşıtlığı veya ahimsa kavramı, Tirukkural'ın Almanca versiyonunu okuduğunda desteklendi. Daha sonra, genç Gandi onun tavsiyesini almak için onunla yazıştığında, A Letter to a Hindu adlı eseriyle Mahatma Gandi'ye kavramı aşıladı. Petersburg'a gitti. Bir kısım eserlerini, oldukça sakin geçirdiği o yıllarda yazdı. Yine de içinde, aradığını bulamayan bir ruh çalkanıyordu.

Batı Avrupa ülkelerinde uzun bir gezintiye çıktı. Almanya, Fransa ve İsviçre’de dolaştı. Bu gezilerindeki anılarını öykülerinde ölümsüzleştirmiştir. 1860-61’deki Avrupa gezisi, Victor Hugo ile tanıştığında hem siyasi hem de edebi gelişimini şekillendirdi. Tolstoy, Hugo’nun yeni biten Sefiller kitabını okudu. Hugo’nun romanında ve Tolstoy’un Savaş ve Barış romanında savaş sahnelerinin benzer çağrışımları bu etkiyi gösterir. Tolstoy’un siyaset felsefesi, Mart 1861’de Fransız anarşist Pierre-Joseph Proudhon’a yaptığı ve o zamanlar Brüksel’de takma bir adla sürgünde yaşayan ziyaretten de etkilendi.

Coşkuyla coşan Tolstoy, 1861’de serflikten azat edilmiş Rusya köylülerinin çocukları için 13 okul kurdu. Bu okullar, öğrenim ve eğitim bakımından yepyeni bir kurumdu. Tolstoy, 1862 tarihli “Yasnaya Polyana’daki Okul” adlı makalesinde okulların ilkelerini anlattı. Kısım Çarlık gizli polisi tarafından taciz edilmesi nedeniyle eğitim deneyleri kısa sürdü. Ancak, Alexander Sutherland Neill’in Summerhill Okulu, Yasnaya Polyana’daki okulun tutarlı bir demokratik eğitim teorisinin ilk örneği olduğu haklı olarak iddia edilebilir.

Tolstoy evlendiğinde karısı Sophie Behrs 18 yaşındaydı ve aralarında 16 yaş fark vardı. Bu evlilik, onun düzenli bir hayat özlemini giderecekti. Bu evlilikten 13 çocukları oldu. Bu çocuklardan 3’ü bebek iken, biri 5, diğeri de henüz 7 yaşlarında iken öldü. Eserlerinden en kuvvetli iki romanı olan “Savaş ve Barış” ile “Anna Karenina”yı bu dönemde yazdı. Tolstoy’un karısı, eserlerini yazmasında en büyük yardımcısıydı. Hatta Savaş ve Barış’ın düzeltmelerini 12 kez yapıp yazmıştır.

Aradan bir süre geçince yeniden, bu sefer eskilerden daha şiddetli bir moral çöküntüsüne uğradı. Geniş halk yığınlarının, özellikle Rus köylüsünün yoksul, perişan durumu onu çok üzüyordu. Bütün servetini köylülere dağıttı, her haliyle onlar gibi yaşamaya başladı. Kaba saba giyiniyor, giydiği her elbiseyi kendisi dikiyordu. Değişmeyen tek tarafı, bıkip usanmadan yazmasıydı. “Kroyçer Sonat”, “Efendi ile Uşak”, “Karanlıkların Gücü”, “İman nedir”, “İnciler”, “Kilise ve Devlet”, “İtiraflarım” hep bu yılların ürünleridir.

Eserlerinde insanlığın çeşitli meselelerine değinen Tolstoy’un dünya ölçüsünde bir sanat ve fikir değeri vardır. Kendi ülkesinin toplumsal siyasal çalkantılarını, halkının yaratılışını, yaşayışını büyük bir ustalıkla yansıtmıştır. Gerçekçi edebiyatın en büyük temsilcilerinden olduğu kadar, bir filozof ve bir eğitimci olarak da ün kazanmıştır. Yukarıda sayılanların dışında “Diriliş”, “Gençliğim”, “Çocukluk”, “Hacı Murat”, “Ayaklanış”, “Sergi Baba”, “Tanrı Bizim İçimizdedir”, “Kazaklar”, “Tesadüf”, “İki Süvari” gibi eserleri de vardır.

Tolstoy 82 yaşındayken, 1910 yılında öldü. Kış ortasında evini terk edip de hasta düştükten sonra, Astapovo’da bir tren istasyonunda zatürreden öldü. Polis, cenazesine katılmak isteyenlere ulaşımı sınırlandırmak için çalıştı, ama binlerce insan cenazesinde sokakları doldurdular.

Tolstoy'un Önemli Sözleri;

1. Bozulduğu zaman insandan daha korkunç bir yaratık yoktur.
2. Ömrüm boyunca bana en çok zarar verecek kusurum; gereksiz her şeye kafa yormam.
3. İyilik yapmak kolaydır; zor olan, adil olmaktır.
4. Güvenilmek, sevmekten daha büyük bir iltifattır.
5. İnsanlar nasıl konuşulması gerektiğinin dersini alırlar, ama en büyük ilim, nasıl ve ne zaman susulması gerektiğini bilmektir.
6. Düşünmeyi öğrenebilmiş hiç kimse, bir şeye körü körüne inanmaz.
7. Başkaları için yaşayan kişi, sadece kendisi için yaşayan birine kıyasla çok daha uzun süre hatırlanır.
8. Herkes insanlığı değiştirmeyi düşünür, ama hiç kimse önce kendini değiştirmeyi düşünmez.
9. Allah'ın insan kalbine inen ruhu, vicdandır.
10. İnsanı bedenen ameliyat etmek için uyutmak, ruhen ameliyat etmek için ise uyandırmak gerekir.
11. Güzel bir gülüş, karanlık bir eve giren güneş ışığına benzer.
12. Ölümün sırrını çözemedikçe, hayattaki hiçbir hareketin ve faaliyetin anlamı yoktur.
13. Güzel olan sevgili değil, sevgili olan güzeldir.
14. Yeryüzünde mutsuz tek bir insan bile olsa ben mutsuz olurum.
15. Evrenin en güçlü savaşçıları sabır ve zamandır.
16. Kimse kimseyi küçümseyecek kadar büyük değildir. Küçümseydiğin her şey için gün gelir, önemseydiğin bir bedel ödersin.
17. İnsanlar yalan söylediklerinde dinlemeyi severim. Çünkü olmak istedikleri ama olamadıkları insanları anlatırlar.
18. Eğer bir keder, hiddet, öfke hissedersen bil ki, ya sevmemen gereken bir şeyi seviyorsun ya da aksine sevmen gereken bir şeyi sevmiyorsun.
19. Nasıl kafa sayısı kadar düşünce varsa, kalp sayısı kadar da sevgi çeşidi vardır.
20. Hayattaki düzensizliklerin en büyük nedenlerinden biri şudur ki; herkes hayatında refaha kavuşmayı arzu eder, fakat hayatını terfi ettirmesini ve bizzat çalışma sonucunda hayatını daha iyi bir biçimde düzenleme ihtiyacını hissetmez.
21. Kadın öyle bir konudur ki, onu ne kadar incelersen incele, her zaman yepyenidir.
22. Unutma ki, kimi hayatına girdiğinde hayatını aydınlatır, kimi çıktığında.
23. Başkalarının hayatından ders alın. İnsan bütün hataları kendi yapacak kadar uzun yaşamıyor.
24. Ne kadar çok kin güderseniz, her şey o kadar kötüye gider.

25. Yemekte aşırıya kaçmayın. Beşte kalkın. En geç onda yatın. Her gün bir saat yürüyün. Yardımcı olabileceğin kişileri sev. Toplumun mantığına dayanmayan görüşlerini yok say. Gerekli olmadığı takdirde hayallerine dalıp gitme. Başkalarının, hakkında ne düşündüğünü umursamayı bırak. İyilik yapacağın zaman dikkat çekmeden yap. Arzularını çok çalışarak dizginle. Kendinden kötü durumda olanlara yardım et.
26. Belki de her şeyi kabullenip hayatı akışına bırakmak lazım. Zorlamak bazen çözüm değildir. Ve zorla olan hiçbir şey güzel değildir.
27. Sen bana bakma, ben senin baktığın yerde olurum.
28. Eğer ağrıyı hissediyorsanız hayattasınız, eğer başkalarının ağrısını hissediyorsanız insansınız.
29. İnsan; dün, bugün ve yarın arasındaki kavgayı ayırmaya çalışırken hayatını kaybeden zavallı bir yolcudur.
30. İnsanın gücü sıçrayışta değil, sarsılmaz duruşundadır.
31. Başkalarını çok fazla düşünen bir kimse, kendisini unuttur.
32. İnsanların çoğu onu yapıyor diye yanlış, yanlış olmaktan çıkmaz.
33. Bilge kişi; güzel nutuklar atan değil, sabırlı olan, kin ve korkudan kurtulmuş kişidir.
34. Bil ki yaşadıklarınla değil, yaşattıklarınla anılırsın. Unutma, ne yaşattıysan elbet bir gün onu yaşarsın.
35. Sadece derin sevgisi olanlar, derin acıları hissedebilir.
36. Kibir ve inat, bir kişinin önce kendisini mükemmel görmesini sağlar, sonra da sonunu getirir.
37. En güçlü savaşçı sabır ve zamandır.
38. Mutluluk dışarıda değil, kendi içimizdedir.
39. Sevgi olmadan insan yaşayamaz.
40. Gerçek güç, kendine hakim olmaktır.
41. İyilik yapmanın zamanı her zaman şimdidir.
42. Bir insanın değeri, aradığı şeyin değeriyledir.
43. Affetmek, en büyük kahramanlıktır.
44. Basitlik yaşamın en büyük erdemidir.
45. Herkes dünyayı değiştirmeyi düşünür ama kimse kendini değiştirmeyi düşünmez.
46. Nereye gittiğini bilmiyorsan, hangi yoldan gittiğinin bir önemi yok.
47. Hayat kısa, sanat ise uzun.
48. İnsan, kendi içindeki karanlığı aydınlatmadan dünyayı aydınlatamaz.
49. Düşüncelerimiz eylemlerimizi, eylemlerimiz karakterimizi belirler.
50. Gerçek mutluluk, başkalarının mutluluğunu artırmakta gizlidir.

DOSTOYEVSKİ

“Dünya Edebiyatının En Etkileyici Yazarı”

11 Kasım 1821 tarihinde, Moskova’da doğdu ve 9 Şubat 1881 tarihinde, Peterburg’da öldü. Rus kökenli roman, kısa öykü ve deneme yazarı ve gazetecidir. Pek çok edebiyat eleştirmeni tarafından, Dünya edebiyatının en mükemmel yazarlarından birisi olarak kabul edilmekte ve eserleri, olağanüstü tesir bırakmış şaheserler olarak nitelendirilmektedir.

Çocukluğunu sarhoş bir baba ve hasta bir anne arasında geçiren Dostoyevski, annesinin ölümünden sonra Sankt-Peterburg’daki Mühendis Okulu’na girdi. Babasının ölüm haberini de burada aldı. Okulu başarıyla bitirdikten sonra istihkâm bölüğüne girdi. Bir yıl sonra istifa ederek buradan ayrıldı. Ordudan ayrıldıktan sonra edebiyata yönelen Dostoyevski, ilk kitabı İnsancıklar’ı 1846 yılında yayımladı. Bu eserinin ardından yazdığı kitaplarla beklediği başarıya ulaşamayan Dostoyevski’nin umudu kırıldı ve politikayla ilgilenmeye başladı.

1849 yılında devlet aleyhindeki bir komploya karıştığı iddiası ile tutuklandı. 4 ay hapisshanede kalan Dostoyevski, kurşuna dizilmek üzereyken diğer sekiz tutuklu arkadaşı ile affedildi. Cezası dört yıl kürek, dört yıl da adı hapse dönüştürüldü. Cezasını çekmesi için Sibiryâda bulunan Omsk Cezaevi’ne gönderildi. Burada geçirdiği dört yılın ardından er rütbesi ile hizmete verildi. Subaylığa kadar yükseldi. 1857 yılında Mariya Dmitriyevna İsayeva ile evlendi. Beş yıl boyunca görev yapan Dostoyevski, 1859 yılında özgür bırakıldı ve Sankt-Peterburg’a yerleşti.

Sankt-Peterburg’a döndükten sonra Ezilenler (1861) ve Ölüler Evinden Anılar (1862) adlı eserlerini yazdı. Kardeşiyle birlikte iki dergi çıkardı. 1862’de, arzuladığı Avrupa seyahatini gerçekleştirdi. Sara nöbetleri ve kumar bağımlılığı yüzünden maddi açıdan darlığa düştü. Bu dönemde Yeraltından Notlar (1864), Suç ve Ceza (1866), Kumarbaz (1866), Budala (1868), Ebedi Koca (1870) ve Ecinniler (1872) gibi eserleri yazdı. Eşinin ölümünden sonra sekreteriyle evlendi. Yeniden borçlandı ve kumarhanelerde gezmeye başladı. Kızının ölümünün ardından büyük bir sarsıntı geçirdi. Delikanlı (1875), Bir Yazarın Günlüğü (1876) ve Karamazov Kardeşler (1879) adlı eserlerinde yazarlık hayatı boyunca konu edindiği temaları yeniden ele aldı. Karamazov Kardeşler adlı yapıtını üç yılda bitiren Dostoyevski, 28 Ocak 1881 tarihinde öldü. Dostoyevski için 31 Ocak 1881 tarihinde yapılan cenaze töreninde yaklaşık otuz bin kişi tabutunun arkasından yürüdü. Dünya edebiyatını en çok etkileyen ve en çok okunan yazarlardan biri olan Dostoyevski’nin eserleri birçok 20. yüzyıl düşünürünün fikirlerini derinden etkiledi.

Dostoyevski'nin Önemli Sözleri;

1. Özgürlüğü bilmeyen bir insana onu verirken, çuvala koyar sana geri getirir.
2. İlk kendinize yalan söylemeyin, kendi kendine yalan söyleyip yalanını ciddiye alan insan sonunda ne kendindeki ne de çevresindeki hakikati seçemez olur.
3. Düşüğünde yanında olan değil, kalkman için el uzatan dosttur. Unutma; kötü günde katkısı olmayanın, iyi günde hissesi yoktur.
4. Konuşularak anlatılmaz her şey, bazen susmak yeter aslında. Unutma; konuşmak bir ihtiyaç olabilir ama susmak cevaptır.
5. Ezilmekten kurtulan aşağılık insan, bu kez başkalarını ezmeye başlar.
6. Beni hiç anlamadı. Oysa anlamayacak ne var? Anlamamak anlamaktan daha zor.
7. Yalan söyleyerek dünyanın öbür ucuna gidebilirsin ama geri dönemezsin.
8. İnsan çaresizlik içinde kalınca bir saman çöpüne bile sarılır.
9. Yalanlarımız ortaya çıkmadıkça, hepimiz dürüst insanlarız.
10. Düşmanların mı var ne hoş, bu hayatta bazı konularda karakterli bir duruş sergilemişsin demektir.
11. Sonra öğrendim bunun asla olmayacağını, insanların değişmeyeceğini ve onları kimse-nin değiştiremeyeceğini ve bunun çabalamaya değmediğini.
12. Herkesin yanlış yaptığı şeyi sen doğru yaparsan; herkesin yaptığı doğru, senin yaptığın yanlış olur.
13. Bence manevi yoksunluklar, bütün maddi azaplardan çok daha ağırdır.
14. Yahudi topluluğunun kırk yüzyıllık tarihini öğrenmenin çok güç olduğunu varsayalım, ama yazgısına, atılan her adımın ve söylenen her sözün ardından ezilmişliğine, acılarına, çektiklerine her an, her dakika bu denli yakınan başka bir topluluğun herhalde dünya üzerinde bulunmadığını her şeyden önce biliyorum. Avrupada egemenliğini sürdüren, borsalara, dolayısıyla devletlerin politikasına, iç işlerine, ahlaki yaşantılarına yön verenler sanki onlar değilmiş sanırsınız.

Ya Rusya'da tam tersine Ruslar üç milyon, Yahudiler 80 milyon olsaydı, acaba Rusların hali ne olurdu? Neye dönerlerdi, nasıl hor görürlerdi, neye benzetirlerdi Rusları acaba? Aynı eşit hakları verirler miydi? Serbestçe ibadet olanağı sağlarlar mıydı? Düpedüz köle haline dönüştürmezler miydi? Daha beteri, derimizi yüzmezler miydi? Uzak geçmişle-rinden, kadim tarihlerinden biliyoruz, başka topluluklara yaptıkları gibi katliam yapıp Rus halkının kökünü kazımazlar mıydı?

15. Kaybedecek hiçbir şeyi kalmayan bir insan, artık kontrol edilemez.
16. Dünyayı güzellik kurtarıyor.
17. İnsanlar sizi çözemedikleri zaman, ön yargılarını kullanırlar.
18. Beraber gülmediğiniz bir insanla mutlu olamazsınız.
19. Bırakmıyorlar iyi olmaya, olamıyorum.
20. Şeytan uyuyakaldı bir gün, rüzgâr sert esti, üç tüy düştü şeytandan. Biri paraya yapıştı, diğeri mevkiye, öteki de ihtirasa. O günden sonra şeytan hiçbir iş yapmadı.
21. İnsan yeryüzünde olan şeyleri görmezlikten ve bilmezlikten gelme haklarına sahip değildir.
22. Tanrı yoksa her şey mubahtır.
23. Anneler hiçbir şeyi görmeseler bile kalpleriyle duyarlar.
24. Dünyanın herhangi bir yerinde bir çocuk acı çekiyorsa Tanrı yoktur.
25. Sevgi her zaman karşılık görür, kin de.
26. Akıllı olmak da bir şey değil mühim olan o akli yerinde kullanmaktır.
27. Kadınlar sözleriyle değil, gözleriyle konuşur. Bu yüzden onları anlamak için dinlemek yetmez, izlemek gerek yalnızca.
28. Acı ve acı çekme, zekâyâ ve duyarlılığa sahip kişiler için her zaman kaçınılmazdır.
29. Cehennem, insan yüreğinde sevginin bittiği yerdir.
30. İnsan, alıştığı yalanlarla yaşar, gerçeğe tahammül edemez.
31. İnsan bir gizemdir. Eğer tüm yaşamını onu çözmekle geçirirsen, zamanını boşa harcamış olmazsın. Ben kendim bu gizemle meşgul oluyorum, çünkü ben bir insan olmak istiyorum.

32. Bil ki insanın değerini varlığı değil yokluğu gösterir. Unutma, yokluğu bir Şey deęiŐtirmeyenin varlığı gereksizdir.
33. İyi insan, gülüŐünü sevdieğin insandır.
34. Sevmek; güzel birinde aşkı aramak değil, o kiŐide bilmediğin bir zamanın beklenmedik bir anında, kendini bulmaktır.
35. Kendi planlarımızı yapıyorduk ama kaderin de planları olduğunu unutmuŐtuk.
36. Yeni bir adım atmak, yeni bir söz söylemek, insanların en korktuğu Şeydir.
37. Mutlu olmanın iki yolu var; ya isteklerinizi azaltacaksınız ya da imknlarınızı zorlayacaksınız.
38. Erkek ulaŐamadıęı kadını lanetler. Kadın ulaŐamadıęı erkeğe aşk der.
39. Acı, insan ruhunu temizler ve olgunlaştırır.
40. Merhamet, insan ruhunun en saf yansımasıdır.
41. İyi ile kötü, insanın içinde sonsuza dek savaŐır.
42. Gerçek sevgi, acı çekmeyi göze alabilmektir.
43. İnsanın kendisine karşı dürüst olması, tüm erdemlerin temelidir.
44. Düşünceyi anlamadan insan eyleme geçemez.
45. Herkesin hayatında bir Şeyler vardır ki, onları anlatmak imkansızdır.
46. Hata yapmak insana özgüdür; hatadan ders almak erdemdir.
47. Gerçek mutluluk, başkalarının acısını dindirebilmektir.
48. Vicdan, insan ruhunun sessiz yargıcıdır.
49. Affetmek, insanı zincirlerinden kurtarır.
50. Acı çekmeden insan, empatiyi öğrenemez.

KARL MARX

“Bilimsel Sosyalizmin Kurucusu”

5 Mayıs 1818 tarihinde doğdu ve 14 Mart 1883 tarihinde öldü. 19. yüzyılda yaşamış Alman filozof, politik ekonomist ve bilimsel sosyalizmin kurucusu. Bir müddet gazetecilik de yapan Marx, iktisadi ve beşerî konularda eleştirel fikirler ve tespitler ortaya koymuştur.

Marx'ın ekonomi alanındaki çalışmaları, günümüzde emeği, emek-sermaye ilişkisini ve bunları takip eden ekonomi düşüncesini kavramanın büyük bir kısmı için temel oluşturdu. Sosyoloji ve sosyal bilimleri başlatan isimlerdendir. En bilinenleri Komünist Manifesto (1848) ve Kapital (1867-1894) olmak üzere hayatı boyunca sayısız kitap yayımladı. Karl Marx, hakkında en fazla eser yazılan kişiler listesinde ilk sırada yer almaktadır.

Marx'ın toplum, ekonomi ve siyaset hakkındaki teorileri bir bütün olarak Marksizm insan toplumlarının sınıf savaşımı üretimi kontrol eden yönetici sınıf ile üretim için gereken emeği sağlayan mülksüz bir emekçi sınıf arasındaki çatışma ile ilerlediğini iddia etmektedir. Marx, devletlerin yönetici sınıf tarafından idare edildiğini ve devletin ortak kamu çıkarı adına hareket eder gibi yapıp yönetici sınıfın çıkarları doğrultusunda yönetildiğini düşünmekte ve daha önceki sosyoekonomik sistemler gibi kapitalizmin de kendi yıkımına ve yeni bir sistem olan sosyalizmin onun yerini almasına neden olacak iç gerilimler ürettiğini öngörmektedir. Kapitalizmin içinde burjuvazi ve proletarya arasındaki sınıf çelişkilerinin çalışan sınıfın siyasi zaferi ve bunun sonucu kurulacak sınıfsız bir toplum; komünizm: özgür üreticiler birliği tarafından yönetilen bir toplumun ortaya çıkacağını iddia etmektedir. Marx düşüncelerinin hayata geçmesi için etkin bir mücadele verdi; emekçi sınıfın kapitalizmin yıkılması ve sosyoekonomik bir değişimin geçirilmesi için düzenli bir devrim hareketini yürütmek zorunda olduğunu savundu. Marx insanlık tarihindeki en etkileyici figürlerden biridir. Dünya çapında birçok entelektüel, işçi sendikaları ve siyasi parti onun temel çalışmalarından farklı biçimlerde etkilenmiştir.

Marx, özellikle yetkililerin onu takip etmelerini güçleştirmek için çoğunlukla bir ev ya da daire kiralarken, sıklıkla takma isim kullanırdı. Paris'te iken, 'Mösyö Ramboz' takma adını kullanırken Londra'da yaşarken mektuplarını 'A. Williams' diye imzalardı. Arkadaşları koyu ten rengi ve dalgalı saçlarına atfen onun Kuzey Afrika halkı Moor'lara benzediğini düşünerek "Moor" diye çağırırken o çocuklarının onu "Yaşlı Nick" ve "Charley" diye çağırmalarını isterdi.

Biyografi yazarı Sylvia Nasar'a göre, Marx hiçbir zaman İngilizceyi tam anlamıyla öğrenmedi ve son otuz yıl boyunca yaşadığı Birleşik Krallık'ta hiçbir fabrikayı ziyaret etmedi.

Karısı, Jenny'nin Aralık 1881'de ölümünden sonra Marx, hayatının geride kalan on beş aylık döneminde onu hasta hâlde bırakacak kesilmeyen akıntılı bir nezleye yakalandı. Bu hastalığı takiben Marx'ta, 14 Mart 1883'te ölmesine neden olacak bronşit ve plörezi gelişti. Vatansız bir insan olarak öldü; Londra'daki ailesi ve arkadaşları tarafından 17 Mart 1883 tarihinde Highgate Mezarlığı'na defnedildi. Cenazesinde dokuz ile on bir kişi arasında yas tutucu vardı.

Karl Marx'ın Önemli Sözleri;

1. Din; kalpsiz dünyanın kalbidir, ruhsuz koşullara ruhtur, var olan durumlara protestodur, mazlum insanın içli çığlığıdır. Din halkın afyonudur./Bu hayata dayanmak için ağrı kesicidir.
2. Kapitalizm; iki zenginlik kaynağının, doğayı ve insanı yok etme eğilimleridir.
3. Boşanma, toplumsal açıdan hiçbir erkeğe hiç zarar vermez, erkek yaşamdaki konumunu sürdürür ve hala bekâr olarak anılır. Kadın ise daha güç koşullar altında her şeye yeniden başlamak zorundadır.
4. Tarihin tekerleği hep ileriye ve iyiye doğru döner.
5. Tek değişmeyen şey, değişimdir.
6. Yalnız yaşayanlardan değil, ölümlerden de çekeceğimiz var.
7. Kapitalist toplumda icrai görevdeki grubun bir kişinin yönetiminde olması ve devletin diğer tüm bölümlerine ve topluma diktatörce bir kuvvet uygulamasıdır.
8. Tarihte olaylar ilkinde trajedi, ikincisinde komedi olarak tekerrür eder.
9. Dinsel sıkıntı hem gerçek sıkıntıların dışı vurumu hem de gerçek sıkıntılara karşı bir protestodur.
10. Soyut özgürlük sözcüğünün sizi aldatmasına izin vermeyin. Kimin özgürlüğü? Bu, bir kişinin bir başka kişi karşısındaki özgürlüğü değil, sermayenin işçiye ezme özgürlüğüdür.
11. Bir öğretmen, öğrencilerin kafasına vurmasına ek olarak okulun sahibini zenginleştirmek için de eşek gibi çalışıyorsa üretken bir emekçi sayılır. Okul sahibinin sermayesini sosis fabrikası yerine öğretim fabrikasına yatırmış olması hiçbir şeyi değiştirmez.
12. Cimri; aklını yitirmiş bir kapitalist, kapitalist ise akı başında bir Alman'dır.
13. Eğer sevgi üretmiyorsa yüreğiniz, başarılı bir üretici değilsiniz.
14. İşçilerin vatani yoktur.
15. Makineler uzmanlaşmış emeğin isyanını bastırmak için kapitalistler tarafından işe koşulan silahlardır.
16. Yoksulluğu azaltmadan zenginliği arttıran ve suç işleme bakımından, sayılardan daha hızlı artış gösteren bir toplumsal sistemin özünde çürümüş bir şeylerin olması gerekir.
17. Bütün ülkelerin işçileri, birleşin.
18. Kadın ve işçinin şu ortak yönleri vardır. İkisi de ezilmişlerdir.
19. Sevgi yalnız bir insana bağlılık değildir. Bir tutumdur. Kişinin yalnız bir sevgi nesnesine değil, bütünüyle dünyaya bağlılığını gösteren bir kişilik yapısıdır.
20. Ölesiye çalışarak kazanma hırsı, başarı güdüsü ve sahip olma tutkusu, ekonomik etkinlikleri insan yaşamının ana hedefi ve amacı haline getirerek, insanın doğal yaşamdan ve ahlaki değerlerden uzaklaşmasına neden olur.
21. İnsan, kendi emeğinin ürününde yabancılaşmamalıdır.
22. Toplumsal değişim, toplumun üretim ilişkilerindeki dönüşümle başlar.
23. Özgürlük, başkalarının özgürlüğü ile sınıılır.
24. Tarihin bütün büyük olayları ve karakterleri, bir anlamda, kaçınılmazdır.
25. Felsefeciler dünyayı farklı şekilde yorumladılar; asıl önemli olan onu değiştirmektir.

WILLIAM SHAKESPEARE

“İlk Biyografi Yazarı”

William Shakespeare, aslen Snitterfield’lı olan belediye meclisi üyesi ve başarılı bir deri eşya tüccarı John Shakespeare ve varlıklı toprak sahibi bir çiftçinin kızı Mary Arden’in oğludur. Stratford-upon-Avon’da doğdu ve burada 26 Nisan 1564’te vaftiz edildi. Gerçek doğum günü bilinmemektedir; ancak geleneksel olarak 23 Nisan’da, Aziz George gününde doğduğu söylenir. Dönemin vaftiz geleneklerine uygun olarak yeni doğanların doğumun 3. gününden itibaren vaftiz edilmesine dayandırılan bu tarih, Shakespeare 23 Nisan 1616’da öldüğünden beri, biyografi yazarlarına cazip gelmiştir. Sekiz çocuğun üçüncüsüydü ve hayatta kalan en büyük çocuktur.

18 yaşındayken Shakespeare, 26 yaşındaki Anne Hathaway ile evlendi. Worcester Anglikan Psikoposluğu kardinalleri mahkemesi 27 Kasım 1582’de bir evlilik cüzdanı yayımladı. Bir gün sonra Hathaway’in iki komşusu, hiçbir hukuki iddianın evliliği engellemediğini garanti-leyen senetler yolladı. Worcester şansölyesinin evlenme ilânına olağan üç kere okunması yerine bir kere okunmasına izin vermesinden, ve evliliklerinden altı ay sonra, 26 Mayıs 1583’te vaftiz edilen kızları Susanna’nın doğmasından ötürü, törenin biraz aceleyle düzenlenmiş olma olasılığı vardır. Bunu yaklaşık iki yıl sonra ikizler, erkek Hamnet ve kız Judith izledi ve 2 Şubat 1585’te vaftiz edildiler. Hamnet bilinmeyen nedenlerden dolayı 11 yaşında öldü ve 11 Ağustos 1596’da gömüldü.

İkizlerin doğumundan sonra, 1592’de Londra tiyatro sahnesinin bir parçası olarak anılana kadar, Shakespeare tarihe geçen birkaç iz bıraktı ve bilginler 1585 ile 1592 arasındaki yıllara Shakespeare’in “kayıp yılları” olarak değindiler. Bu dönemi açıklama girişiminde bulunan biyografi yazarları doğruluğu şüpheli birçok hikâye anlattı. Shakespeare hakkında biyografi yazan ilk kişi Nicholas Rowe, Thomas Lucy’nin mülkünde kaçak geyik avcılığı davasından kaçmak için Shakespeare’in Londra’ya gitmek üzere kasabayı terk ettiği bir Stratford efsanesi ortaya attı. Shakespeare’in ayrıca hakkında küfürlü bir balad yazarak Lucy’den intikam aldığı düşünülür. Bir başka 18. yüzyıl hikâyesi Londra’daki tiyatro müşterilerinin atlarına bakıcılık yaparken tiyatro kariyerine başlayan Shakespeare üzerinedir. John Aubrey ise Shakespeare’in öğretmenlik yaptığını iddia etmiştir. Bazı 20. yüzyıl bilginleri, vasiyetinde kesin olarak “William Shakeshafte” şeklinde bahseden Katolik toprak sahibi Lancashire’lı Alexander Hoghton’ın, Shakespeare’i öğretmen olarak görevlendirdiğini öne sürdü. Küçük bir bulgu, ölümünden sonra bir araya getirilen söylentiler dışındaki çoğu hikâyeyi doğrulamaktadır ve Shakeshafte, Lancashire bölgesinde yaygın bir isimdi.

Rowe, Shakespeare’in ölümünden önceki birkaç yıl emekli olarak Stratford’da yaşadığını; ama sadece o zamanda yaygın olmayan işleri bıraktığını ve Shakespeare’in Londra’yı ziyaret etmeye devam ettiğini nesilden nesile aktaran ilk biyografi yazarıydı. 1612’de Shakespeare, Mountjoy’un kızı Mary’nin evlilik anlaşması hakkında bir dava olan Bellott v. Mountjoy’un bir tanığı olarak anılıyordu. Mart 1613’te eski Blackfriars manastırında bir geçit ev satın aldı ve Kasım 1614’ten itibaren birkaç hafta üvey oğlu John Hall ile Londra’da kaldı. 1606–1607’den sonra, Shakespeare daha az oyun yazdı ve 1613’ten sonra hiçbirini ona atfedilmedi. Son üç oyununu, ondan sonra King’s Men’in oyun yazarı olan John Fletcher ile ortak yazdığı tahmin edilmektedir. Shakespeare 23 Nisan 1616’da, 52 yaşında, eşini ve iki kızını geride bırakarak yaşamını yitirdi.

William Shakespeare'in Önemli Sözleri;

1. Vazgeçtim bu dünyadan, tek ölüm paklar beni. Değmez bu yangın yeri, avuç açmaya değmez. Değil mi ki çiğnenmiş inancın en seçkini, değil mi ki korkudan dili bağlı sanatın, doğruya doğru derken eğriye çıkmış adın.
2. Asla kimsenin duygularıyla oynama, oyunu kazanabilirsin ancak hayat boyu kaybedersin.
3. İnsanları yoran yaşadıkları hayat değil, taşıdıkları maskeleridir.
4. Kendini sevmek, kendinden tiksirmek gibi aşağılık bir günah değildir.
5. Acı geldi mi tek tek değil, cümbür cemaat gelir.
6. İnsan, sahip olmadıklarına ulaşmak için çabalarken, sahip olduklarını unuttuğu için mutsuzdur.
7. Cehennem boş; tüm şeytanlar burada.
8. Merhamet, her vakit intikamdan daha asildir.
9. Yağmuru sevdiğini söylüyorsun ama yağmur yağınca şemsiyeni açıyorsun, Güneşi sevdiğini söylüyorsun ama güneş açınca gölgeye kaçyorsun, Rüzgârı sevdiğini söylüyorsun ama rüzgâr çıkınca pencereni örtüyorsun, İşte bundan korkuyorum, çünkü beni de sevdiğini söylüyorsun.
10. Acıkan şehvet, ruhu ezer geçer.
11. Korkaklar ecelleri gelmeden birkaç kere ölürler, cesurlar ölümü bir kere tadarlar.
12. Bütün dinler, bugünleri aydınlatan fenerlerdir.
13. Cehalet Tanrı'nın laneti olduğuna göre, bilgi göklere ulaşabileceğimiz kanatlardır.
14. Sabrı olmayanlar ne kadar fakirdirler.
15. Geçmiş dertler için yakınmak yeni dertler edinmektir.

16. Bazı yıkılışlar daha parlak şahlanışların teşvikçileridir.
17. İnsanların çoğu kaybetmekten korktukları için, sevmekten korkuyor. Yaşamaktan korkuyor, gençliğinin kıymetini bilmediği için. Unutulmaktan korkuyor, dünyaya iyi bir şey vermediği için. Sevmekten korkuyor, kendisini sevmeye layık görmediği için. Düşünmekten korkuyor, sorumluluk getireceği için. Konuşmaktan korkuyor, eleştirilmekten korktuğu için. Duygularını ifade etmekten korkuyor, reddedilmekten korktuğu için. Yaşamaktan korkuyor, kendisi için değil başkalarına göre yaşadığı için.
18. Biz erkekler daha çok söyleyebilir, daha fazla yemin edebiliriz ama gerçekte gösterişimiz, duygularımızdan üstündür. Çünkü her zaman yeminlerimizde cömert, ancak aşkı-mızda samimi değiliz.
19. Çok defa sadece düşmanlarımıza acırız.
20. Gençlik yalvararak, ödünç alınarak değil, çoğu kez satın alınarak ele geçer.
21. Bazıları büyük doğar, bazıları büyüklüğe erişir, bazılarının da büyüklük başına konar.
22. İstenip de, namusa dokunmadan verilebilecek ne varsa isteyin, lütfen.
23. Tabiatı ruh sakatlığından başka sakatlık yoktur. Kötü kalpten başkasına çirkin denilmez. Fazilet güzelliiktir; fakat güzel kötülükler şeytanın süslediği boş sandıklardır.
24. Kimliğimi ve ne olduğumu başarıyla gizlemem sadece amacıma hizmet etmek içindir.
25. Ne kimseden borç al, ne kimseye borç ver. Hem parandan olursun, hem dostundan.
26. İktidar dalkavukluktan hazzetmeye başladığı zaman, şeref daima ayaklar altında ezilmiştir.
27. Uyuyan bir çocuğu kucağında tutmak, dünyanın en huzurlu anıdır.
28. Eğer henüz sersemce hiçbir şey yapmadıysa aşk yüzünden, yazık aşk hiç geçmemiş demek kapının önünden.
29. Aslında hiçbir şey iyi veya kötü değildir. Her şey bizim onlar hakkında düşündüğümüze bağlıdır.
30. Düşüncelerin neyse hayatın da o olur.

31. Kendimi her zaman mutlu hissederim, neden biliyor musun? Çünkü kimseden bir şey beklemem.
32. Uzun ömürlü bir ilişkinin sırrı; sadece aranan kişiyi bulmak değil, aynı zamanda aranan kişi olmaktır.
33. Altın! Ben bu sarı köleyi iyi tanırım. Bunun bir parçacığı karayı ak, çirkini güzel, eğriyi doğru, ihtiyarı genç, korkağı yiğit kılar. Bu sarı köle din kurar, din bozar. Harp başlatır, harp bitirir. Düşmanları öpüştüren iblis büyüğü ondadır. Her dilden konuşur, her kapıyı açar.
34. Kendiniz olun, fazlası olmaya çalışırsanız bir hiç olursunuz.
35. Bekâr kadın sadece evlenmek ister, evlendikten sonra da her şeyi.
36. Hayat kısa, bu yüzden hayatını sev ve mutlu ol.
37. Gülümsemeyi sakın bırakma.
38. Kendin için yaşa ve konuşmadan önce dinle, yazmadan önce düşün, harcamadan önce kazan.
39. Dua etmeden önce inan, vazgeçmeden önce dene, nefret etmeden önce sev, ölmeden önce yaşa.
40. Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu.
41. Zaman her şeyin ilacıdır.
42. Kendi kendine yalan söyleyen, başkalarına da yalan söyler.
43. Güçlü olan değil, haklı olan kazanır.
44. Aşk gözle değil, kalple görülür.
45. Herkes kendi talihinin mimarıdır.
46. Suskunluk bazen en güçlü cevaptır.
47. İnsanların en kötüsü, kendi kendine acı çektirenlerdir.
48. Öfke, akı bulanıklaştırır.
49. Kıskançlık, sevginin mezar kazıcısıdır.
50. İnsanoğlu kendi kaderini yaratır.

MARTHA NUSSBAUM

“Amerikalı Filozof”

Martha Craven Nussbaum (6 Mayıs 1947), Amerikalı filozof ve hukuk ve felsefe bölümünde ortak olarak görevlendirildiği Chicago Üniversitesi'nde profesördür. Antik Yunan ve Antik Roma felsefesi, siyaset felsefesi, feminizm ve hayvan hakları da dahil olmak üzere etik konularına özel bir ilgisi vardır. Ayrıca, Güney Asya Araştırmaları Komitesi üyesi ve İnsan Hakları Programı yönetim kurulu üyesidir. Daha önce Harvard ve Brown'da ders vermişti.

Nussbaum, aralarında İyiliğin Kırılğanlığı (1986), İnsanlığın Geliştirilmesi: Liberal Eğitimde Klasik Bir Reform Savunması (1997), Seks ve Sosyal Adalet (1998), İnsanlıktan Saklanma: İğrenme, Utanç ve Kanun (2004), Adaletin Sınırları: Engellilik, Uyruk, Tür Üyeliği (2006) ve İğrenmeden İnsanlığa: Cinsel Yönelim ve Anayasa Hukuku (2010) da olan kitapların yazarıdır. 2016 Kyoto Sanat ve Felsefe Ödülü ile 2018 Berggruen Ödülü'nü almıştır.

Martha Nussbaum'un Önemli Sözleri;

1. İhtiyaç duygusunu ve kendi kendine yetememe duygusunu kabul ettiğimiz ölçüde duygular, kontrol edemediğimiz olaylara karşı savunmasız olduğumuzu ortaya koyar.
2. Öfke bir intikam arzusudur, fakat intikam, adaleti nadiren sağlar.
3. İnsan gelişimi, kişinin fırsatlarını özgürce kullanabilmesiyle mümkündür.
4. Duygular, aklın düşmanı değil; ahlaki kararımızın temel parçasıdır.
5. Bir toplum, en kırılgan üyelerine nasıl davrandığıyla ölçülür.
6. Gerçek özgürlük, insanın potansiyellerini gerçekleştirme kapasitesidir.
7. Eğitim, insanı yalnızca zenginlik için değil, insanlık için hazırlar.
8. Sevgi ve şefkat, adaletin ayrılmaz bir parçasıdır.
9. Bir başkasının acısını anlamak, ahlakın başlangıcıdır.
10. Demokrasi, duygusal eğitimin olmadığı bir yerde yaşayamaz.
11. İnsan olmak, kırılgan olmak demektir, ama aynı zamanda umut etmektir.
12. Bir toplumun adaleti, güçsüz olanın kaderinde okunur.
13. Ahlak, başkasının kırılganlığını ciddiye almakla başlar.
14. Korku, siyasetin en kolay aracı, ama ahlakın en büyük düşmanıdır.
15. Adalet, yalnızca yasalarla değil, empatiyle mümkün olur.
16. İnsan özgürlüğü, potansiyelini gerçekleştirebileceği gerçek fırsatlarla ölçülür.
17. Refah, sadece neye sahip olduğunla değil, neleri yapabildiğinle ilgilidir.
18. Her insan, gelişme hakkına sahip bir imkan taşıyıcısıdır.
19. Duygularımız bizi zayıflatmaz, insanlığımızı derinleştirir.
20. Sevgi, toplumsal bağların en güçlü siyasetidir.
21. Kırılganlık, insanın düşüşü değil, ilişkiye girebilme kapasitesidir.
22. Eğitim, ekonomiye işçi değil, dünyaya insan yetiştirmelidir.
23. Sanat ve edebiyat, yurttaşlığın duygusal eğitimidir.
24. Doğduğumuz yer bir rastlantıdır, değerlerimiz değil.
25. Dünya, ancak birbirinin acısını duyumsayan insanların omuzlarında taşınır.

VOLTAIRE

“Fransız Aydınlanmasının En Önemli Filozofu”

21 Kasım 1694 yılında doğdu ve 30 Mayıs 1778 yılında öldü. Fransız yazar ve filozof. Fransız Aydınlanması'nın en önemli filozoflarının başında gelir hatta Aydınlanma hareketinin babası sayılabilir. Zamanının toplumsal, dinî, politik ve kültürel konularını radikal bir biçimde eleştirmiştir.

Voltaire çok yönlü ve üretken yazardır; oyunlar, romanlar, şiirler, makaleler, bilimsel açıklamalarına rastlamak mümkündür, neredeyse her yazınsal türde eser vermiştir. 20 binden fazla mektup, 2 binden fazla kitap ve kitapçığı mevcuttur. Voltaire, toplumsal özgürlüklerin yılmaz savunucusuydu ve Katolik Fransız Monarşisi'nin sıkı sansür yasaları karşısında tehdit altındaydı. Hoşgörüsüzlüğü, dinî dogmaları ve Fransız kurumlarını yıpratıcı bir biçimde hicvediyordu. En ünlü yapıtı aynı zamanda başyapıtı (magnum opus'u) *Candide*; zamanının birçok olayını, düşünürünü ve felsefesini, en önemlisi Gottfried Leibniz'i ve dünyamızın “mümkün dünyaların en iyisi” olduğu inancını ele alan, eleştiren ve alay eden bir romandır.

Sekiz yıl boyunca sanat eğitiminin başladığı Collège Louis-le-Grand'da okumuştur. Fakat orada “Latince ve aptallıklar” dışında bir şey öğrenmediğini iddia etmiştir.

Mezun olduktan sonra Voltaire edebiyatta kariyer yapmaya başladı. Babası ise oğlunun hukuk eğitimi almasını istiyordu. Bu nedenle Voltaire, Paris'te bir avukatın asistanı olarak çalışıyormuş gibi gözüküp, zamanının büyük bir kısmını hicivsel şiirler yazmaya adanmıştır. Babası bunu öğrendiğinde Voltaire'i yine hukuk okumaya göndermiştir; yine de Voltaire yazmayı sürdürmüştür. Sivri dili ile aristokratik ailelerin beğenisini toplamıştır. Kral XV. Louis'nin naibi, Orléans Dükü, II. Philippe'i konu alan bir yazısı nedeniyle Bastille'de hapsedilmiştir. Oradayken çıkış yaptığı piyesi *Oedipe*'yi kaleme almış ve Voltaire ismini almıştır. *Oedipe*'nin başarısı Voltaire'i etkili bir isim yapmakla beraber onu Fransız aydınlanmasına dahil etmiştir.

Voltaire'in hazır cevaplılığı ve sivri dili başına bela olmayı sürdürdü. Genç bir asilzadeyi gücendirmesi onun mahkeme dahi olmadan sürgün edilmesine yol açtı. Voltaire'in İngiltere'ye sürgünü, İngiltere'deki düşünsel durum ve yaşadıkları düşüncelerini büyük oranda etkilemiştir. İngiliz monarşisinden ve ülkenin din ve ifade özgürlüğüne verdiği değerden etkilenen genç yazar, ülkenin yazar ve düşünürlerinden de etkilenmiştir, Shakespeare gibi. Gençlik yıllarından Shakespeare'i Fransız yazarlarına bir örnek olarak görse de, daha sonraları kendini ondan daha büyük bir yazar olarak görmüştür.

Bundan sonra sınırdaki Château de Cirey'e yerleşen Voltaire burada Marquise (Markiz) du Châtelet, Gabrielle Émilie le Tonnelier de Breteuil ile de bir ilişkiye başladı. Voltaire ile Marquise 21.000'den fazla kitap toplamışlardır. Kuşkusuz Voltaire'in 15 yıl süren bu ilişkisi entelektüel gelişimine yardımcı olmuştur. Yazmaya devam eden Voltaire Mérope gibi oyunları ve bazı kısa öyküleri yayımlamıştır. İngiltere'de geçirdiği zamanda onu en çok etkileyen şeylerden birisi Isaac Newton'un çalışmalarıdır. Eser ve düşüncelerinde bunun etkileri görülebilir.

Marquise'in ölümünden sonra Voltaire Berlin'e, yakın arkadaşı ve hayranı olan Büyük Friedrich'e gitmiştir. Kral zaten onu daha önce ısrarla saraya davet etmişti. Her ne kadar ilk zamanlarda buradaki yaşamı iyi gitse de, zamanla çeşitli zorluklarla karşılaşmaya başlamıştır. Sivri dili ile burada da haksız bulunduğu durumları eleştirmiştir. Sonunda kızdırdığı Friedrich, Voltaire'in tüm evrakının kopyalarını yakmış, Voltaire'i de tutuklatmıştır. Voltaire Paris'e doğru yola çıkmış fakat XV. Louis onun kente girmesini yasaklayınca, Cenevre'ye gitmiştir. Her ne kadar iyi karşılanırsa da tiyatral performansları yasaklayan Cenevre yasaları Voltaire'in *Candide, ou l'Optimisme* ("Candide, veya İyimserlik") isimli eserini yazmasına ve kenti terk etmesine neden olmuştur. Bu eser Gottfried Leibniz'in felsefesinin hicvidir. Bugün Voltaire'in en tanınmış eseri *Candide*'dir. Ferney'de malikâne almış ve 1778'deki ölümüne kadar burada yaşamıştır.

Voltaire'nin Önemli Sözleri;

1. Öfkeni aklınla yenemiyorsan kendini insandan sayma.
2. Sizi ahmakça şeylere inandıranlar en sonunda felakete sürüklerler.
3. Düşüncelerinize katılmıyorum ama bunları ifade edebilmeniz için canımı bile verebilirim.
4. Benim dinim hem Yunanlıların morallarıyla alay eden Sokrates'in hem de Pharisten'ların karşısında el pençe divan durduran İsa'nın dinidir.
5. Allah'ın insana en güzel armağanı, çalışmak zorunluluğudur.
6. Çalışmak bizi 3 şeyden kurtarır: Can sıkıntısı, kötü alışkanlıklar ve yoksulluk.
7. Uzun bir tartışma her iki tarafın da haksız olduğunun delilidir.
8. Kendisini başkalarının kurtarmasını bekleyen kişiler yalnızca kölelerdir.
9. Ülkeniz, kalbinizin sınırladığı yerdir.
10. Hayat hiç teşekkür etmeden alınır, gelişi güzel kullanılır ve farkında olmadan kaybedilir.
11. Düşünce özgürlüğü olmadan bilgelik olmaz.
12. Cehalet, mutluluğun anahtarı değildir.
13. İnsan, söylemek zorunda kalmadığı şeylerin efendisidir.
14. Aklını kullanmaya cesaret et, cesaret insanı özgürleştirir.
15. Her şeyin en iyisi, özgürce düşündürmektir.
16. Yaşamak, düşündürmektir.
17. Kendi yolunu bulamayanlar, başkalarının izinde kaybolurlar.
18. Özgürlüğün olmadığı yerde erdem de olmaz.
19. İnsanlar özgürlüğü sever ama bedelini ödemek istemez.
20. Sağduyu; dünyada en eşit dağıtılmış olan şeydir; herkes kendinde yeteri kadar olduğuna inanır.
21. Şüphe, aklın pusulasıdır.
22. Soru sormamız engellenirse, gelişmemiz de engellenir.
23. Akıl ne kadar çok şey bilirse, o kadar azına inanır.
24. Tanrı'yı savunmak için insanları öldürenlerden daha tehlikelisi yoktur.
25. Küçük insanlar intikam alır, büyük insanlar affeder.

26. Mutluluk, sahip olduklarımızla yetinmeyi bilmekten geçer.
27. İnsan, hatalarının toplamıdır.
28. İnsanları tanıdıkça hayvanları daha çok seviyorum.
29. İnsanların çoğu gerçeği değil, alışkanlığı sever.
30. Hurafeler, zayıf ruhların hastalığıdır.
31. Toplumda önyargılar, fanatizmin çocuklarıdır.
32. Yaşamak, sürekli seçim yapmaktır.
33. Hayat kısa; ama onu kötü harcamak için fazlasıyla uzun.
34. Gülmeyen insan, yaşamla baş edemez.
35. Akıl, insanın en güçlü silahıdır.
36. Fanatizm, aklın ölümüdür.
37. Düşünce olmadan erdem olmaz.
38. Aklını kullanmayana kimse yardım edemez.
39. İnsan, sorularla büyür.
40. İnsanı mutlu eden şey, özgür seçimdir.
41. Sabır, bilgelik kadar değerlidir.
42. En büyük tehlike, düşünmeyen kalabalıklardır.
43. Hakikat, suskun kalmayı sevmez.
44. Dünyayı değiştirmek istiyorsan kendinden başla.
45. Karanlık, ışığın yokluğudur; cehalet de bilginin.
46. Eleştiri gelişimin anahtarıdır.
47. Mantık, duyguların kontrolüdür.
48. İnsanların çoğu bilmek değil, onaylanmak ister.
49. En iyi öğretmen, zamandır.
50. Yaşam, cesur olanı ödüllendirir.

ISAAC NEWTON

“Fizikçi, Matematikçi, Filozof”

24 Aralık 1642’de (Gregoryen Takvimine göre 3 Ocak 1643) annesi Hannah’ın doğum sancıları başladı. Gece yarısından bir veya iki saat sonra da, Noel sabahında, 25 Aralık 1642 tarihinde (Gregoryen Takvimine göre 4 Ocak 1643), İngiltere’nin Grantham şehrinin yakınındaki Woolsthorpe’da bir erken doğum sonucu bebek Newton dünyaya geldi. Newton oldukça zayıf bir çocuktü ve hatta ilk günlerinde hayatta kalacağı beklenmiyordu. Adını, doğumundan üç ay önce ölen ve zengin bir çiftçi olan babasından almıştı.

Newton henüz 4 yaşındayken, annesi zengin bir din adamıyla evlendi ve yeni kocasının yanına yerleşti. Annesi Newton’ı anneannesine bıraktı ve Newton yedi yıl anneannesinin yanında kaldı. Bu travmatik durum, Newton’ın, ailesinden ve özellikle de üvey babasından nefret etmesine neden oldu. Newton, 12 yaşından 17 yaşına kadar bir eczacı olan William’ın evinde yaşadı ve burada hem simyaya hem de eczacının üvey kızı Miss Storey’den etkilenmeye başladı.

Annesi, kocası yedi yıl sonra ölünce, kendisine oldukça yüklü bir miras kalarak geri döndü. 12 yaşında Grantham’da King’s School’da (Kralın Okulu) eğitime başladı ve 1661’de bitirdi. Bir dönem annesi onu çiftçi yapmak için okuldan aldı, ama Newton çiftlik işlerine hiç ilgi duymuyordu. Annesi Newton’ı çiftlik işleri ile uğraşılıyor zannederken, Newton aslında sürekli gökyüzünü ve yıldızları inceliyor, kitaplar okuyor ve çeşitli notlar alıyordu. En sonunda annesini okula gitmesi ve üniversiteye hazırlanması gerektiğine ikna etti ve okula geri döndü. 19 yaşındayken, eczacı William’ın üvey kızı Miss Storey ile nişanlanmış, fakat Newton’ın yoğun dersleri nedeniyle ilişkileri sonlanmıştı. Newton daha sonradan, hayatı boyunca hiç evlenmedi ve kendisinin başka bir ilişkisi de bilinmemektedir; sadece bu ilişkiyi hep hatırladığı söylenir.

Newton, 1661 yılında Cambridge’de Trinity College’a girdi. Okula “sizar” olarak girmişti, yani hem okulda çalışıyor hem de okuyordu. Cambridge’de Copernicus ve Kepler’in teorileri göz ardı ediliyor, Galileo’nun çalışmaları tanınmıyordu ve ortama Aristoteles felsefesi hâkimdi. Newton burada üç yıl boyunca cebir, geometri ve trigonometri dersleri aldı, Latince ve Antik Yunancayı öğrendi. Ayrıca bu dönemde Galileo ve Kepler’in eserleri ile tanıştı ve oldukça etkilendi. Descartes, Gassendi, Hobbes ve özellikle Boyle’un felsefi çalışmalarını da okudu.

Newton, fikirlerini yazdığı Quaestiones Quaedam Philosophicae (Bazı Felsefi Sorular) adlı defterinin başına Latince şu notu düşmüştür: “Platon arkadaşım, Aristoteles arkadaşım, ama en iyi arkadaşım gerçek.”

Newton, Cambridge'de geçirdiği yıllarda diğer öğrenciler arasında başarılı olarak sıyrılamamıştı ve dâhiliğini, ortaya çıkan veba salgını nedeniyle kendi çiftliğinde geçirdiği iki yılda göstermişti.

1665 yılının Ağustos ayında Londra'da başlayan veba salgını nedeniyle Cambridge'deki Trinity College kapatıldı ve Newton, 1667'nin Mart ayına kadar Woolsthorpe kasabasındaki çiftliğinde kaldı. Çiftlikte geçirdiği bu iki sene oldukça verimliydi ve bu dönemde kütleçekim üzerinde düşünmeye başladı. Çiftlikteki çalışmalarında diferansiyel ve integral hesaplamalarının da temelini attı. Geçmişte alan, yay uzunluğu, tanjant bulma gibi eskiden kullanılan yöntemleri diferansiyel hesaplamayı temel alarak birleştirdi. Çiftlikte karanlık bir odada güneş ışığını bir prizmaya tutarak ışık tayfı oluşturmuş ve beyaz ışığın tek başına bir birim olmadığını fark etmiştir.

1667 yılında Newton, üniversite tekrar açılınca Cambridge'e geri döndü ve iki yıl sonra matematik profesörü oldu. Yaklaşık 30 yıl Cambridge'de kaldı, mektuplar yoluyla diğer bilim insanları ile konuşarak tek başına çalışmalarına devam etti. Bu yıllarda, en büyük eseri olan Principia kitabını hazırladı ve tamamladı. Işık ile ilgili çiftliğinde yaptığı deneyler sonucu mercekli teleskopların kusurlar yarattığını fark etti ve bunun üzerine kendisi bir yansıtımlı teleskop geliştirdi. 1668 yılında bu teleskop ile bilim dünyasının ilgisini çekti ve 1672 yılında da Royal Society'nin üyesi oldu.

Isaac Newton, dünya tarihinin en önemli bilim eserlerinden biri olan Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica (Doğa Felsefesinin Matematiksel İlkeleri) kitabını Latince olarak yayımladı. Kitapta ispatları geometri ile yapmış, evrensel kütleçekim yasasını açıklamış ve cisimlerin kütleleri ile doğru, mesafeleri ile de ters orantılı olarak birbirlerini çektiklerini açıklamıştır.

Kitap, Newton tarafından üç ana bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde Galileo'nun deneylerinden övgü ile söz eder ve Kepler kanunlarını matematiksel olarak ispatlar. Bu bölümde kendi ismi ile anılan "Newton hareket yasalarını" açıklamıştır. İkinci bölümde de, akışkan içindeki hareketleri incelemiştir ve en iyi gemi tasarımı için öneriler koymuştur. Bu bölümde dalga hareketlerini matematiksel incelemesi ilgi çekmiştir.

1696'da Newton'a Kraliyet Darphanesi'nin müdürlüğü teklif edildi ve Newton bunu kabul ederek Londra'ya yerleşti. Bu işini çok ciddiye almıştı ve özellikle sahte paralara karşı büyük bir mücadele başlattı. Newton, Londra'daki yaşamı sevmişti ve artık akademik çalışmalar ile çok ilgilenmek istemiyordu. 1703'te Royal Society'nin başına getirildi ve ölümüne kadar bu görevde kaldı. 1705'te şövalyelik unvanı aldı. 1706'da kraliyet derneğinin başkanlığına seçildi. 1708'de Kraliçe Anne tarafından "Sir" unvanıyla ödüllendirildi. 31 Mart 1727 tarihinde, 84 yaşındayken öldü ve Westminster Manastırı'na gömüldü.

Isaac Newton'un Önemli Sözleri;

1. Eğer daha ilerisini gördüysem, devlerin omzunda olduğum içindir.
2. Çok büyük bir makine olan bu evrenin bir makinist olmaksızın varlığı ve devamlılığı olanaklı değildir. O, doğanın edilgen bir yapıya sahip olduğunu, pasif kavramını madde için kullanmasıyla göstermiştir. Tanrı ise aktif olmasıyla evrenin yapıcı ve devam ettirici gücüdür.
3. Doğa, büyük bir saat gibi çalışır; içinde tesadüf yoktur, her şey belirli yasalarla işler.
4. Bilim; insan zihninin Tanrı'nın işleyişine dair gizemi keşfetme çabasıdır.
5. Her şeyin temelinde basit kurallar yatar; karmaşıklık, bu kuralların tekrarlanmasından doğar.
6. Hayal gücü gözlemle birleşmezse, bilgi yarım kalır.
7. Deney ve gözlem, insan aklının rehberidir; teoriler ise onları anlamlandırır.
8. Matematik, Tanrı'nın evreni yazdığı dildir.
9. Başarının sırrı, sürekli soru sormak ve asla tatmin olmamaktır.
10. Gözlemci olmak, doğayı anlamamanın ilk şartıdır.
11. Bilginin sınırı, merakın sınırı kadardır.
12. Evrendeki düzen, ilahi tasarımın göstergesidir.
13. İnsan akli, doğayı keşfetmek için yaratılmıştır.
14. Işık; hem parçacık hem dalgadır.
15. Evrenin sırrı çok yönlüdür.
16. Bilim, insanın Tanrı'ya yaklaşma yoludur.
17. Sabır, bilimsel keşfin anahtarıdır.
18. Büyük buluşlar, küçük detaylarda saklıdır.
19. Yasa, doğanın özüdür.
20. Kaos, anlayış eksikliğidir.
21. Evrende hiçbir şey boşuna olmaz.
22. Doğayı anlamayan, kendini de anlayamaz.
23. Tecrübeler, en güvenilir öğretmenlerdir.
24. Zihnin sınırları, araştırmanın sınırlarıdır.

25. Işığın hızı, evrenin sabitidir.
26. Evrende denge, tüm yasaların temelidir.
27. Merak, insanı ölümsüz kılar.
28. Her soru, yeni bir keşfin kapısıdır.
29. Basitlik, en büyük estetik kuraldır.
30. Evrende hiçbir şey rastgele değildir.
31. Gerçek, deneyle doğrulanır.
32. Bilgi, paylaştıkça çoğalır.
33. İlerleme, yanlışlardan öğrenmekle mümkündür.
34. Evrenin dili sayılardır.
35. Mantık, kaosu anlamlandırır.
36. Her hareketin bir nedeni vardır.
37. Soru sormayan akıl, uyur.
38. Bilim, insanı doğanın efendisi yapar.
39. Evrende simetri, güzelliğin kaynağıdır.
40. Zaman ve mekan, birbirine bağlıdır.
41. Başarı, hazırlık ve fırsatların birleşmesidir.
42. Basit düşün, derinlemesine anla.
43. Evrende her etki, bir tepkiyi doğurur.
44. İnsan, evreni anlamaya adanmış bir varlıktır.
45. Her keşif, yeni soruları doğurur.
46. Evrendeki her şey ölçülebilir ve anlaşılabilir.
47. İnsan, bilginin ve merakın en yüksek ifadesidir.
48. Doğayı anlamadan, onu yönetemezsin.
49. Her soru, bilginin tohumudur.
50. Soru, merakın ifadesidir.

ERASMUS DARWIN

“Hekim, Doğa Filozofu”

12 Aralık 1731 tarihinde doğdu ve 18 Nisan 1802 tarihinde öldü. İngiliz hekim, doğa filozofu, fizyolog, mucit ve şairdir. İngiltere’de tanınmış sanayici ve filozofların bulunduğu Lunar Cemiyeti’nin kurucularındandır. Cemiyetin kurucuları arasında James Watt gibi önemli isimler de yer alır. Darwin-Wedgwood ailesinin bir üyesi olan Erasmus Darwin, Charles Darwin’in de büyükbabasıdır. Karısı Elizabeth Hill olan avukat Elston’lı Robert Darwin’in yedi çocuğundan en genciydi. Edinburgh Üniversitesi’nde tıp okudu.

Erasmus Darwin'ın Önemli Sözleri;

1. Bir tırnak başka bir tırnak tarafından yerinden çıkarılır; alışkanlığı ancak alışkanlık yenilgiye uğratır.
2. Kendinden nefret eden biri, başka birini gerçekten sevebilir mi?
3. Kendinden yorulmuş biri, içinde yaşadığı topluma mutluluk verebilir mi?
4. İnsanın her şeyi iyi tanımasını engelleyen iki şey vardır: utanma ve korku.
5. İnsan doğulmaz, sonradan olunur.
6. Doğa, sonsuz bir yaratma kudretine sahiptir; her şey değişir ve dönüşür.
7. Bilgi, insanı özgür kılar.
8. Bilimin ışığında yürüyen toplum karanlığa mahkûm olmaz.
9. İnsanın aklı, tabiatın en şaşırtıcı icadıdır.
10. Doğanın yasaları gözlemle ortaya çıkar; anlamak isteyen dikkatle bakmalıdır.
11. Evrende hiçbir şey sabit değildir.
12. Her canlı, hayatın akışıyla değişir.
13. İcat eden insan, doğayı taklit ederek değil, onu anlayarak başarıya ulaşır.
14. Hayal gücü, bilimin ilk kıvılcımıdır.
15. Toplumun gelişmesi eğitimle ve özgür düşünceyle mümkündür.
16. Duygularımız, yaşamın şiirini oluşturur.
17. Aklımız, yaşamın düzenini kurar.
18. Bir ulusu yücelten şey, bilime verdiği değerdir.
19. Doğa kendi yasalarını asla bozmaz; onu anlamak insanın görevidir.
20. Tüm canlılar, zamanın sessiz adımlarıyla değişimin içinden geçer.
21. Zihnin sınırsızlığı, evrenin genişliğiyle yarışır.
22. Bilim ve şiir, aynı hakikatin iki ayrı dili olabilir.
23. Evrim, doğanın en büyük şiiridir.
24. Merak, insanın en değerli pusulasıdır.
25. İlerleme, sorgulayan zihinlerin eseridir.

BLAISE PASCAL

“Çocuk Dahi”

19 Haziran 1623 tarihinde doğdu ve Ağustos 1662 tarihinde Paris’de öldü. Fransız bilim insanı, mucit, düşünür ve din savunucusudur. Bilim ve matematiğe de ilgisi olan babası Étienne Pascal (1588–1651), yerel bir hakim ve “Noblesse de Robe” üyesiydi. Pascal’ın Jacqueline adında bir kız kardeşi, Gilberte adında bir ablası vardı.

Pascal’ın özellikle ilgisini çeken bir konu da Desargues’ın konik kesitler alanındaki çalışması olmuştur. 16 yaşındaki Pascal Desargues’ın yolundan ilerleyerek “Mystic Hexagram” denilen konu hakkında kısa bir tez yazmıştır ve matematik alanındaki ilk ciddi çalışması olan bu çalışmayı Paris’teki Père Mersenne’ye göndermiştir. Bu çalışma bugün hala Pascal Teoremi olarak bilinmektedir. Pascal’ın çalışması yaşına göre o kadar ileri seviyedeydi ki Descartes onu babasının yazdığından neredeyse emindi. Mersenne gerçekten de Pascal’ın kendisinin yazdığının garantisini verdiği zaman ise Descartes “Koniklerle ilgili ispatları diğer eski düşünürlerden daha uygun bir şekilde sunmasını ilginç bulmuyorum, ancak bu konudaki diğer hususlar pek 16 yaşındaki bir çocuğun aklına gelebilecek şeyler değil.” demiştir.

1642 yılında, daha 19 yaşında bile değilken, babasının bitmek tükenmek bilmeyen, aşırı yorucu vergi hesaplamalarına yardımcı olmak için toplama ve çıkarma yapabilen mekanik bir hesap makinesi geliştirdi (Pascaline). Bu güne kadar gelmiş olduğu bilinen 8 Pascaline’den dördü Paris’teki Musée des Arts et Métiers’de, biri Almanya’daki Zwinger müzesinde bulunmaktadır. Bu makineler 400 yıl boyunca mekanik metotla yapılan hesaplamalara, hatta sonra bilgisayar mühendisliğine öncülük edecek olmasına rağmen ticari açıdan başarılı olamamıştı. Bunun nedenlerinden biri pratikte kullanılmak için henüz elverişsiz olmasıydı, fakat asıl nedeni fazlasıyla pahalı olmasıydı. Pascal daha sonraki 10 yıl içerisinde de tasarımını geliştirmeye devam etti ve onun tasarımına dayanarak 50 civarı daha makine yapıldı.

1662 yılında Pascal’ın hastalığı daha şiddetli bir hale gelmiş ve duygusal durumu kardeşinin ölümünden beri ciddi bir şekilde kötüleşmiştir. Sağlığının hızlı bir şekilde kaybolduğunun farkında olarak hastanedeki çaresiz hastalıklar kısmına gitmek için bir yol aramıştır fakat doktorları taşınmak için durumunun fazla değişken olduğunu açıklamışlardır. 18 Ağustos 1662’de Paris’te, Pascal havale geçirmiştir ve ölmek üzere olan kişinin vücuduna rahibin kutsal bir yağ sürmesiyle yapılan “Kutsal yağ sürme gizemi” denilen Katolik Kilisesi ayini yapılmıştır. Ertesi sabah vefat etmiş ve Saint-Étienne-du-Mont mezarlığına gömülmüştür. Son sözleri “Tanrı’nın beni asla terk etmemesi dileğiyle...” olmuştur.

Yapılan otopsi sonucu midesinde ve karın bölgesindeki diğer organlarındaki ciddi problemlerin yanı sıra beyinde de hasar olduğu ortaya çıkmıştır. Otopsiye rağmen bozuk sağlığının nedeni hiçbir zaman tam olarak saptanamamıştır. Yapılan tahminlere göre verem, mide kanseri ya da ikisinin birleşimi olduğu söylenmektedir. Pascal’a eziyet eden baş ağrılarının da genel olarak beyin lezyonundan kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Blaise Pascal'ın Önemli Sözleri;

1. Eğer Tanrı yoksa ona inanan hiçbir şey kaybetmez, ama varsa inanmayan çok şey kaybeder.
2. Kalbin akla ve mantığa sığmayan ayrı bir mantığı vardır.
3. Benlik sevgisinin ve insanda ki bu ben'in mahiyeti sadece kendini sevip kendini düşünmektir. Fakat elden ne gelir. Sevdiğin şeyin, yeni benliğin zaafarla ve sefaletle dolu olmasını engelleyemez. Büyük olmak ister ama kendini kusurlarla dolu görür. İnsanların saygı ve sevgisine mazhar olmak ister ama kusurlarının sadece, insanların hoşnutsuzluk ve hoşgörüsünü hak ettiğini görür. Kendisini içinde bulduğu ve rahatsızlık, hayal edilebilecek en adaletsiz, en cani tutkuları doğurur. Çünkü benlik, kabahatleri konusunda kendisini ikna ve ihbar eden bu hakikate karşı, amansız bir nefret beslemeye başlar.
4. İnsanın bütün mutsuzluğu bir odada huzur içinde oturamamasından gelir.
5. İnsan ne kadar yükselirse, gönlü o kadar alçalmalıdır.
6. Küçük şeylere fazla önem verenler, büyük şeylerde aldanırlar.
7. Gerçeği aramak, ona sahip olmaktan daha değerlidir.
8. Mutluluk, insanın kendine yetebilmesidir.
9. İnsan, kendi varlığını anlamaya çalıştıkça, acziyetini daha çok fark eder.
10. Kibir, insan aklının en büyük düşmanıdır.
11. İnsan, sonsuz ile hiçlik arasında sallanan garip bir varlıktır.
12. Bir insanın ne kadar akıllı olduğu, yanlışlarını fark etme hızından anlaşılır.
13. Bilmek, yetmek değildir; gerçeği sevmek gerekir.
14. Gerçek erdem, gizli yürür; gerçeği sevmek gerekir.
15. İyilik sessizliği sever, kötülük ise gürültüyü.
16. Şüphe, aklın dürüstlüğüdür.
17. İnanç, ruhun karanlığına açılan bir ışıktır.
18. İnsan kendinden kaçtıkça, anlam arayışı derinleşir.
19. Huzur, dış koşullardan değil, iç dengeden doğar.
20. Mutluluğun sırrı, insanın kendini unuttuğu anlarda saklıdır.
21. Zamanı doğru kullanmak, hayatı iki kat yaşamaktır.
22. Ahlak, gösterildiğinde azalır, yaşandığında çoğalır.
23. Düşünmek, insanın kendine karşı dürüst olması demektir.
24. Gerçeği aramayan, huzuru da bulamaz.
25. Şüphe, hakikate giden yolların en güvenlisidir.

JEAN-JACQUES ROUSSEAU

“Yazar, Besteci, Filozof”

28 Haziran 1712 tarihinde doğdu ve 2 Temmuz 1778 tarihinde öldü. Cenevrelî filozof, yazar ve besteci-ydi. Onun siyaset felsefesi, Avrupa’da Aydınlanma Çağı’nın ilerlemesinin yanı sıra Fransız Devrimi’nin yönlerini ve modern siyasi, ekonomik ve eğitim düşüncesinin gelişimini etkiledi. Rousseau’nun annesi Suzanne, doğumdan dokuz gün sonra, doğum sonrası enfeksiyon kaptığı için ölmüştür. Rousseau, daha sonraları bu olayı “ilk talihsizliği” olarak nitelendirecektir. Bir saatçinin oğludur. Babası Isaac, Topkapı Sarayı’nda saat tamirciliği yapmıştır. 9-10 yaşlarına kadar babası Isaac ve teyzesi ile kalmıştır. Rousseau on yaşında iken babası Isaac, şehirdeki bir toprak sahibi ile kavga etmişti. Bu tartışmanın ardından babası, Rousseau’yu kardeşine emanet edip Nyon’a taşınmıştır. Isaac, Nyon’a giderken yanında Rousseau’nun teyzesini de götürmüştür. Isaac o günden sonra bir daha asla Rousseau’yu ziyaret etmemiştir. Daha sonradan Isaac’in, Rousseau’nun teyzesi ile evlendiği açığa çıkar.

Babası tarafından terk edilen Rousseau, amcası ile bir süre kaldıktan sonra evden kaçarak Cenevre’yi terk eder. Savoy Dükalığı’na gelip bir rahibin yanına sığınır. Rahip onu Françoise-Louise de Warens ile tanıştırır. Warens, o zamanlar 29 yaşında protestan geçmişi olan ve kocasından ayrılmış bir kadındır. Profesyonel bir misyonerdir, Pidmond kralı ona katoliklere protestanlığı yayması için para vermiştir. Babası ve amcasından destek görmeyen Rousseau o dönemlerde para kazanmak için uşaklık, sekreterlik yapmış ve İtalya’yı dolaşmıştır. Fransa’da bulunduğu sürede Warens ile yaşamıştır, onu idolleştirmiş ve “maman” diye çağırmıştır. Bağlılığından gurur duyan Warens, onun bir mesleğe başlamasını sağlamaya çalışmış ve onun için müzik dersleri ayarlamıştır. Rousseau, bir noktada rahip olma fikriyle kısa bir süre bir ruhban okuluna da katıldı.

1742’de Rousseau, Académie des Sciences’a servet kazandıracağına inandığı yeni bir numaralı nota sistemi sunmak için Paris’e taşındı ama başarısız oldu. O yıl Denis Diderot ile arkadaş oldu. 1743’ten 1744’e kadar Rousseau, Fransa’nın Venedik büyükelçisi Comte de Montaigne’nin sekreteri olarak onurlu ama düşük maaşlı bir göreve sahipti. Bu, onda İtalyan müziğine, özellikle de operaya ömür boyu sürecek bir sevgi uyandırdı.

Rousseau, Thérèse’i “onuru” uğruna yeni doğan bebeklerin her birini bir kimsesizler hastanesine (yetimhane) vermeye ikna ettiğini yazdı. 1751’de Madame de Francueil’e yazdığı mektupta önce çocuklarını büyütecek kadar zengin değilmiş gibi davrandı, ancak İtiraf’ın IX. Kitabında durumun böyle olmadığını yazdı.

Rousseau, Académie de Dijon'un sponsorluğunda Mercure de France'da yayınlanmak üzere sanat ve bilimlerin gelişiminin ahlaki açıdan faydalı olup olmadığı konulu bir makale yarışmasına katıldı ve kazandı; Rousseau'nun 1750 tarihli Bilimler Ve Sanatlar Üstüne Söylev birincilik ödülü aldı ve ona önemli bir ün kazandı. Müziğe karşı ilgisini sürdürdü. 1752 yılında hem müziğini bestelediği hem de sözlerini yazdığı "Le devin du village" (Köy Kehaneti) adlı operayı yazdı ve Kral XV. Louis için sahneye koyuldu. Operayı beğenen kral Rousseau'ya ömür boyu maaş vermeyi teklif etti Rousseau bu büyük onuru reddetti ve "bir kralın emekli maaşını reddeden adam" olarak ün kazandı. 1754'te Cenevre'ye geri dönerken kalvinizmi yeniden benimsedi ve Cenevre vatandaşlığını yeniden aldı. 1755 yılında ikinci en büyük eserini yazdı. "İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı ve Temelleri Üzerine"

Ayrıca yirmi beş yaşındaki Sophie d'Houdetot ile tamamlanmamış bir romantik ilişki kurdu. Sophie, Rousseau'nun oldukça sert davrandığı ev sahibesi Madame d'Épinay'in kuzeni ve misafiriydi. Orada tanıştığı Encyclopédistes'in samimiysiz sohbetlerinden, sığ ve katı ateizmlerinden nefret etti. Rousseau'nun Encyclopédistes'ten kopuşu, Diderot, La Mettrie ve D'Holbach'ın materyalizminin aksine, insan ruhunun ve evrenin ruhsal kökenine olan ateşli inancını vurguladığı üç büyük eserinin oluşumuyla aynı zamana denk geldi. Bu dönemde Rousseau, Fransa'nın en zengin ve en güçlü soylularından ikisi olan Charles II François Frédéric de Montmorency-Luxembourg ve Prince de Conti'nin desteğini ve himayesini gördü. Bu adamlar Rousseau'yu gerçekten sevdiler ve herhangi bir konuda sohbet etme yeteneğinden keyif aldılar, ama aynı zamanda onu XV. Louis'den ve metresi Madame de Pompadour'u çevreleyen siyasi gruptan intikam almanın bir yolu olarak kullandılar. Rousseau çok ileri gitti ve bazılarının meşgul olduğu iltizam uygulamasını eleştirdiğinde reddedildi.

Rousseau'nun 800 sayfalık duygu romanı Julie, ou la nouvelle Héloïse 1761'de büyük bir başarı elde etti. Kitabın İsviçre kırsalının doğal güzelliğine dair coşkulu betimlemeleri halk arasında büyük bir ilgi uyandırdı ve sonraki on dokuzuncu yüzyılda Alp manzaraları çılgınlığının kıvılcımını ateşlemeye yardımcı oldu.

1762 yılında Du Contrat Social, Principes du droit politique (Toplumsal Sözleşme)'yi yayınladı. Rousseau, Mayıs ayında "Emile Ya Da Eğitim Üzerine" adlı eserini yayımladı. Emile'in ünlü bir bölümü olan "The Profession of Faith of a Savoyard Vicar", dini inancın bir savunması olmayı amaçlıyordu. Rousseau'nun dinin savunulması için bir sözcü olarak alçakgönüllü bir köylü geçmişe sahip bir Katolik papazı seçmesi (makul bir şekilde gençken tanıştığı nazik bir piskoposa dayanıyordu) o dönem için başlı başına cüretkar bir yenilikti. Papazın inancı Socinianism (ya da bugünkü adıyla Unitarianism) idi. İlk günahı vsr. reddettiği için, hem Protestan hem de Katolik yetkililer gücendi.

Ayrıca Rousseau, insanları erdeme yönelttiği ölçüde bütün dinlerin eşit derecede değerli olduğunu ve bu nedenle insanların içinde yetiştikleri dine uymaları gerektiğini savunmuştur. Bu dini kayıtsızlık, Rousseau ve kitaplarının Fransa ve Cenevre’den yasaklanmasına neden oldu. Paris Başpiskoposu tarafından kürsüden indirildi, kitapları yakıldı ve tutuklanması için emirler çıkarıldı. Cenevre’den Jacob Vernes gibi eski arkadaşları onun görüşlerini kabul edemediler ve şiddetle çürüten yazılar yazdılar.

1770’e gelindiğinde, Rousseau’nun idrar hastalığı, doktorların tavsiyelerini dinlemeyi bıraktıktan sonra büyük ölçüde hafiflemişti. “O zamanlar, kendini tıbbi prosedürlerle tabi kılmaktansa doğanın kendi yoluna gitmesine izin vermek genellikle daha iyiydi.” Diye belirtiyor Damrosch. Genel sağlığı da düzelmmişti. Ancak 24 Ekim 1776’da Paris’te dar bir sokakta yürürken karşı yönden bir soylunun arabası koşarak geldi; arabanın yanında, soyluya ait dört nala koşan bir Great Dane vardı. Rousseau hem arabayı hem de köpeği atlatamadı ve Great Dane tarafından yere serildi. Beyin sarsıntısı ve nörolojik hasar görmüş olduğu düşünülüyor. Sağlığı bozulmaya başladı; Rousseau’nun arkadaşı Corancez, Rousseau’nun kazadan sonra sara nöbetleri geçirmeye başladığını gösteren bazı semptomların ortaya çıkışını ona anlattı.

1777’de Rousseau, Kutsal Roma İmparatoru II. Joseph tarafından ziyaret edildi. Opera’ya ücretsiz girişi bu zamana kadar yenilenmişti ve oraya ara sıra giderdi. 1778 baharında Marquis Girardin, Rousseau’yu Ermenonville’deki şatosunda bir kulübede yaşaması için davet etti. Rousseau ve Thérèse 20 Mayıs’ta oraya gittiler. Rousseau zamanını şatoda botanik örnekleri toplayarak ve Girardin’in oğluna botanik öğretmek geçirdi. Paris’ten otlar, yosunlar ve mantarlar üzerine kitaplar sipariş etti ve yarım kalan “Emile” ve “Sophie ve Daphnis ve Chloe”yi tamamlamak için planlar yaptı.

1 Temmuz’da bir ziyaretçi “insanlar kötüdür” yorumunu yaptı ve Rousseau “erkekler kötüdür, evet ama insan iyidir” şeklinde yanıt verdi. O akşam Girardin’in ailesiyle doyurucu bir yemek yedi; ertesi sabah Girardin’in kızına müzik öğretmeye gitmek üzereyken beyin kanamasından felç geçirdi ve öldü. Artık, Danua’nın karıştığı kaza da dahil olmak üzere tekrarlanan düşmelerin Rousseau’nun felç geçirmesine katkıda bulunmuş olabileceğine inanılıyor. Ölümünün ardından Grimm, Madame de Staël ve diğerleri, Rousseau’nun intihar ettiğine dair yanlış haberleri yaydı; diğer dedikodulara göre Rousseau öldüğünde delirmişti. Onunla son günlerinde tanışan herkes, bu sıralarda sakın bir ruh hali içinde olduğu konusunda hemfikir. 2 Temmuz 1778 tarihinde, 66 yaşında iken sabah yürüyüşü sırasında düşer ve kan kaybından dolayı hayatını kaybeder. Ölüm döşeginde evinde penceresi önünde oturan Rousseau Marie-Thérèse Levasseur’dan pencereyi açmasını ister. Bu sayede güneş ışığını son bir kez görebilecektir. “Ô que la Nature est grande!” (Ah, Doğa ne kadar güzel) son sözleridir. 4 Temmuz 1778’de Rousseau, Île des Peupliers’a gömüldü. 11 Ekim 1794’te kalıntıları Panthéon’a Voltaire’in kalıntılarının yanına taşındı.

Jean-Jacques Rousseau'un Önemli Sözleri;

1. İnsan özgür doğsa da her yerde zincire vurulmuştur.
2. İlkel insanın doğal iyiliği medeniyet tarafından kirletilmiştir.
3. Tek çıkış yolu, günümüzdeki çürümüş toplumdan uzaklaşarak erdemli hayatlar sürmemize olanak veren bir topluma geçiş yapmamızdır.
4. İnsanlar arasındaki eşitsizlik ve kötülüklerin kökenini ortaya çıkarabilmek, insanın gerçek ihtiyaçlarını ve görevlerinin temel ilkelerini ve ideal bir politik yapının gerçek temellerini sunabilmek açısından yapılması gereken insanı en doğal haliyle tanımaktır.
5. Beşeri düşünme, sonradan elde edilir.
6. İnsanın özgürlüğü istediği her şeyi yapabilmesinde değil, istemediği hiçbir şeyi yapmak zorunda olmamasındadır.
7. Kalbin bildiğini akıl çoğu zaman inkar eder.
8. Toplum insanı bozar, insan doğası iyidir.
9. Sevginin olduğu yerde imkansız yoktur.
10. Vicdan, ruhun sesidir.
11. Gerçek güç, kendini yönetebilme gücüdür.
12. Toplumun temeli, iyi yetiştirilmiş bireylerdir.
13. İnsan sahip olmadıklarının peşinde koşarken sahip olduklarını da unuttur.
14. Özgürlüğün olmadığı yerde ahlak da yoktur.
15. Mutluluk, insanın kendi iç dünyasıyla uyum içinde yaşamasıdır.
16. Bir insanın gerçek değeri, özgürlüğü için neleri göze aldığıyla ölçülür.
17. İnsanı en çok yoran şey, olduğundan farklı görünme çabasıdır.
18. Toplumun adaleti zayıfladığında, insanın vicdanı güçlenmelidir.
19. Bilgi, erdemle birleşmediğinde insanı yüceltmez, sadece kibirlendirir.
20. Doğaya yakın olan insan, kendine de en yakındır.
21. İnanç aklın değil, kalbin aydınlığıdır.
22. Gerçek dostluk, çıkarın değil, karakterin meyvesidir.
23. Kendini bilen, başkalarının hükmünden korkmaz.
24. Her insan içinde bir doğa taşır, onu dinlemeyi unuttuğu anda huzurunu kaybeder.
25. Erdemli bir yaşam, sessiz ama güçlü bir iz bırakır.

ADAM SMITH

“Ekonominin Filozofu”

1723 yılında doğdu, 1790 yılında öldü. “Ekonominin Babası” ve “Kapitalizmin Babası” olarak anılan İskoç ekonomist, ahlak filozofu, politik ekonominin öncüsü ve İskoç Aydınlanması sırasındaki önemli bir figürdü.

Smith, Ahlaki Duygular Teorisi (İngilizce: The Theory of Moral Sentiments) (1759) ve Yaratılışın Sorgulanması ve Ulusların Zenginliğinin Nedenleri (İngilizce: An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations) (1776) adlarında iki klasik eser yazdı. Kısaca Ulusların Zenginliği olarak bilinen ikinci kitabının, Smith'in başyapıtı ve ilk modern ekonomi çalışması olduğu düşünülür. Adam Smith bu eserinde mutlak üstünlükler teorisini öne sürmüştür.

Genellikle etik problemleri üzerine filozofluk yapması nedeniyle ekonomik açıklamalarında asıl işinin etkileri yoğun görülür. Ekonomide ve doğal olaylarda bir düzen olduğunu ve bunun gözlem ve ahlak hissi ile tespit edilebileceğini söyler.

Adam Smith, İskoçya'nın Kirkcaldy şehrinde çalışan bir gümrük denetleyicisinin oğlu olarak dünyaya geldi. Kesin doğum tarihi kayıtlarda olmasa da 5 Haziran 1723'te, babasının ölümünden 6 ay sonra vaftiz edilmiştir. Yaklaşık 4 yaşlarında bir çingene çetesi tarafından kaçırmış, ama kısa zamanda amcası tarafından kurtarılıp annesine geri teslim edilmiştir. Smith bu sıkıntıyı kısa sürede atlatıp annesi ile eski yakınlığını kısa zamanda yakalamıştır.

On dört yaşında Glasgow Üniversitesi'nde ahlak felsefesi konusunda, Francis Hutcheson'ın yanında eğitim görmeye başlamıştır. Özgürlük, hukuk ve ifade özgürlüğü konularındaki tutkusu burada alevlenmiştir. 1740 yılında Oxford'daki Balliol Koleji'nde okumaya başlamış fakat 1746 yılında okulu terk edip Oxford'un imtiyaz denetimi konusunda eleştirmenlik yapmaya başlamıştır.

17 Haziran 1790 yılında ağır bir hastalık sonrası öldü. Bilindiği kadarıyla gelirinin büyük bir kısmını gizli yardım fonlarına bırakmıştır. Smith'in edebi vasiyetini yerine getirenler İskoç akademik dünyasından iki eski arkadaşıdır: fizikçi/kimyacı Joseph Black ve öncü yerbilimci James Hutton. Yazar arkasında pek çok not ve yayımlanmamış yazılar bırakmıştır ama yayımlanmaya uygun olmayan her şeyin imha edilmesi için talimat vermiştir. History of Astronomy adlı yayımlanmamış bir makalesini basıma uygun görmüştür ve bununla beraber diğer eserleri Essays on Philosophical Subjects adlı kitapta 1795 yılında okuyucuyla buluşturulmuştur.

Adam Smith'in Önemli Sözleri;

1. Para parayı çeker. Biraz paranız varsa, daha fazlasını elde etmek çoğu zaman daha kolaydır.
2. Yediden yetmişe hepimiz başkasının sevinciyle sevinir, acısıyla üzülürüz. Çünkü hepimiz insanız.
3. Sanki beynimizde bizi kendimizden daha çok eleştiren tarafsız bir izleyici varmış gibi başkalarının hakkımızda ne düşündüklerini tahayyül etmeye çalışırız ve bu davranışlarımızı ket vurur.
4. İnsanların kendi paralarını heba etmesi hükümetin heba etmesinden daha az muhtemeldir.
5. Ulusların zenginliği, insanların çalışkanlığı ve üretkenliğine dayanır.
6. Birey kendi çıkarını gözetirken, çoğu zaman toplumun çıkarına da hizmet eder.
7. Gerçek fiyat, bir şeyin ona sahip olmak için ödemek zorunda olduğunuz emektir.
8. Hiçbir toplum, üyelerinin büyük çoğunluğu yoksulluk içindeyken gelişemez.
9. Serbest piyasa, insanların doğal eğilimleri üzerine kurulu en güçlü mekanizmadır.
10. Adalet olmadan toplum ayakta kalamaz.
11. Servetin kaynağı üretimdir, tüketim değil.
12. Zenginlik, malların bolluğuyla ölçülür; paranın miktarıyla değil.
13. Bir ulusun ticareti, özgürlüğü ve adaleti kadar güçlüdür.
14. İnsanlar değiş tokuş etmeye doğal bir eğilime sahiptir.
15. Mutluluk, gereksiz zenginlikte değil; huzurlu ve erdemli bir yaşamda yatar.
16. Devlet, yalnızca güvenlik, adalet ve kamu hizmetlerinde zorunlu olduğunda büyür.
17. Gerçek özgürlük, ekonomik bağımsızlıkla başlar.
18. İnsan, başkalarının beğenisini kazanmak için doğal bir arzu taşır.
19. Erdem, insanların birbirine karşı duyduğu sempati ile başlar.
20. Gerçek mutluluk, gösterişte değil; iç huzurda bulunur.
21. Ahlaki toplum, bireylerin vicdanlarıyla şekillenir.
22. Her insan kendi içinde bir yargıç taşır.
23. İyi niyet, akılla birleşmediğinde bazen büyük zararlara yol açabilir.
24. Aşırı vergi, çalışkanlığı öldürür.
25. Kanun, güçlüleri değil; zayıfları korumak için vardır.

AUGUSTINUS

“Hıristiyan İlahiyatçı, Filozof”

13 Kasım 354 doğum, 28 Ağustos 430 ölüm tarihidir. Aziz Augustinus ya da Hippo’lu Augustinus olarak da bilinen Hıristiyan filozof ve ilahiyatçı. Temel eserleri arasında De Civitate Dei (“Tanrı Devleti” veya “Tanrı’nın Şehri” diye çevrilebilir; yıl 430), Confessiones (“İtiraf- lar” diye çevrilebilir; yıllar 397-401), Soliloquia (“İç Diyalog” diye çevrilebilir), De Libero Arbitrio (“Özgür İrade Üzerine” diye çevrilebilir; yıl 427), De Vera Religione (“Gerçek Din Üzerine” diye çevrilebilir; 390), De Trinitate (“Üçlü-birlik Üzerine” diye çevrilebilir; yıllar 401-416), De Duabus animabus contra Manichaeos (“Mani Dinine İnananlara Karşı İki Tin Üzerine” diye çevrilebilir), De Spiritu et littera ve Epistolae (Mektuplar), Vaazlar yer alır.

Augustinus, bir ilahiyatçı olmasının yanı sıra, Batı düşüncesi içinde ünlü ve etkili filozof- larındandır. Yapıtları ilahiyat üzerine olmakla birlikte, felsefi sorunları da içeren nitelikler göstermesi bakımından ayrıca önem taşımaktadır. Sonradan modern felsefe de tartışılacak olan pek çok tartışmayı Augustinus’un yürüttüğü görülür.

354’te Roma İmparatorluğu’nun kuzey batı Afrika eyaleti Tagaste’de doğdu. Pagan bir baba olan Patricius ve Hıristiyan bir anne olan Monica’nın çocuğudur. Yaşadığı zamanlar Ro- ma’nın çöküşüne ve Hıristiyanlığın kabulünün hemen ertesine denk gelir. Ataları muhte- melen Kartacalı Berberiler olan Augustinus, Roma kültürü içinde eğitilir ve Latince dışında hiçbir dil öğrenmez. 17 yaşında Kartaca’ya gider. Bir yandan Roma Afrikası’nın başkentinde yaşayan öğrencilerin çalkantılı yaşamına katılırken bir yandan da Latin tarihçileri ve şairleri inceleyerek retorik konusunda kendini yetiştirir.

372’de Mani felsefesini keşfeden Augustinus, dokuz yıl Mani felsefesine bağlı kalır. Bu fel- sefeye göre dünya “iyi ile kötü arasında paylaşılmıştır ve maddenin koyu karanlığı ruhun ışığını karartmaktadır.” Böylece bu felsefeye bağlılık onda ruhunu tenin esaretinden kurtar- ma umudunu doğurur. Manici Piskopos Faustus’la tanışmasının yarattığı düşkünlüğü, irade yetisini kabul etmeyen ve insanın sorumluluğunu ve özgürlüğünü inkar edici düşünceden kopuşunu hızlandırır. Augustinus 384’te Milano’da retorik hocalığına atanır. Bu arada arayışı sürmektedir. Yeni Platoncuların eserleri onda yeni bir değişikliğe sebep olur. Bu dönemde okuduğu başka bir kaynak da Pavlus’un mektuplarıdır. Bu eserle birlikte Augustinus Hıristi- yanlara yaklaşır. Belli bir süre bu kendi içinde çalkantılara sebep olduktan sonra 386 yılında Hıristiyan olmaya karar verir. 386’da Akademisyenlere Karşı, Mutlu Yaşam, Düzen adlı üç eserini kaleme alır. 387 yılında Afrika’ya döner.

395’te Piskopos olan Augustinus, 396’da Hippo Regius’ta Valerius’un yerine geçer. Bu dönemde Afrika kilisesinde bölünmeler yaşanmaktadır. Berberi çiftçilerin Romalılara karşı yürüttükleri mücadeleye katılan piskopos Donatus Magnus’un mirasçıları bir arınmışlar kilisesini savunmak- tadırlar. Augustinus, Donatusçuluğa ve şiddet yoluyla Katoliklerin denetimine karşı direnenlere karşı yürütülen mücadelede ve öğretti tartışmalarında çok önemli bir rol oynar. Donatusçuların, dini sapkınları cezalandıran bir yasaya tabi tutulmalarını öngören bir imparatorluk fermanının yayınlandığı 405’te, Afrika’daki Donatusçu Kilise’nin dağıtılmasına etkin olarak katkıda bulunur.

Aurelius Augustinus'un Önemli Sözleri;

1. Yoluna devam et çünkü o yol yalnızca sen yürüdükçe var olur.
2. Adalet olmayınca devlet büyük bir çeteden başka nedir ki?
3. Anlamak için inanıyorum, anlayabileceğime inanıyorum.
4. Tüm beşeri faaliyetler esasen mutluluk arayışından kaynaklanmaktadır.
5. Hakikatten yayılan ışığı seviyorlar ama kendi yanlışlarını ortaya çıkardı mı ondan nefret ediyorlar, çünkü aldatılmak istemiyorlar, aldatmak istiyorlar.
6. İnsan kalbiyle yaşar, kalbi neyi seviyorsa oradadır.
7. Sevgi, ruhun güzelliğidir.
8. Sabır, bütün erdemlerin yoldaşdır.
9. Hakikati arayan herkes, Tanrı'yı arıyordur, farkında olsa da olmasa da.
10. Boşuna ararsın dışarıda; içindedir aradığın gerçek.
11. İnanç, inanılmayı kabul etmek değil; görünmeyeni görmek için adım atmaktır.
12. Kendini bil; çünkü en büyük sır insanın içindedir.
13. Mutluluk, sahip olmakla değil, doğruya yöneltmekle elde edilir.
14. Sevgi, paylaştıkça çoğalır.
15. Dünyayı değiştirmek istiyorsan önce kendini değiştir.
16. Gurur, düşüşün başlangıcıdır; tevazu ise yükselişin kapısı.
17. Doğruyu söylemek kolaydır, doğruyu yaşamak zordur.
18. Akıl, imanın ışığıdır.
19. Öfke, akıllı kör eder.
20. Sessizlik, en derin öğretiyi verir.
21. İyi düşünceler, iyi davranışları doğurur.
22. Huzur, yaşamın amacıdır.
23. Ruhun karanlığı, bilgeliğin ışığıyla aydınlanır.
24. Küçük iyilikler, büyük sevgiye açılan kapıdır.
25. Gerçek özgürlük, tutkuların kölesi olmamaktır.

LUCIUS ANNAEUS SENECA

“Roma Devlet Adamı, Filozof”

Romalı düşünür, devlet adamı, oyun yazarı. Roma Stoası (Yeni Stoa) döneminin kurucu filozofları arasındadır. Sokrates’in bilgi görüşü ve Kinikler’in doğaya uygun yaşama ideali Seneca’nın üzerinde oldukça büyük bir etki yaratmıştır. Ona göre felsefe, ruhu geliştirip aydınlatan, yaşama düzen veren, karşısına çıkan sorulara cevap vermekte aracı olacak başlıca disiplindir ve bunu elde etme amacı gören araç ise akıldır. Roma’da retorik ve felsefe eğitimi aldı. Bir yazar olarak, felsefe üzerine yazdığı eserler ve birçoğu tragedya olan oyunları ile tanınmaktadır.

Seneca, ailesinin varlıklı olması sayesinde ünlü felsefeciler ve söylev ustalarından (rhetor) eğitim almış ve bilgelik sevgisi yüzünden genç yaşta retorikten (söylev sanatı bilgisi) sıyrılmış ve felsefe eğitimine ağırlık vermiştir. Pythagorasçı Sotion’dan dersler alarak onun gibi etyemez olmuş ve ruhun ölümsüzlüğüne inanmıştır. Daha sonra Attalus’a bağlanıp güzel kokulardan, şaraptan, istiridye ve mantar yemekten ve yumuşak bir yatakta uyumaktan vazgeçmiştir. Kynik Demetrius’u ve Papirius Fabianus’u da hararetle dinleyen Seneca’nın felsefeye olan aşırı düşkünlüğü babasını telaşlandırmıştır; çünkü İmparator Tiberius gençliği saran bu felsefe akımlarına hiç sıcak bakmıyor, garip kılıklı ve tavırlı bu kişileri Roma’dan uzaklaştırıyordu. Ayrıca Seneca’nın, yaptığı perhizlerden dolayı zaten narin olan bünyesi daha da bozulmuştu, sağlığı iyice kötüye gidiyordu. Babası, oğlunun sağlığını düzeltmek ve felsefeden uzaklaştırmak için onu ilk önce Pompei’ye, sonra Mısır’a gönderdi. Roma’ya MS 31 yılında dönen Seneca, kendini siyasete verdi ve quaestorluk (idam cezası vermeye yetkili hakim) elde ederek mahkemede avukatlık yapmaya başladı. Quaestor oldu, senato üyeliğine seçildi. Fabianus’tan öğrendiği keskin çelişkiler içeren, imalarla dolu kısa cümleli ifadeler kullanmada oldukça başarılıydı. Kıskanç İmparator Caligula’nın deyimiyle “kum taneleri” gibi akıp giden üslubu ölüm nede-niydi. Böyle başarılı bir konuşmacının kendi Roma’sında yeri yoktu. Ancak saraydaki bazı kişiler Seneca’nın hasta bir insan olduğunu ve çok az bir ömrü kaldığını söyleyerek İmparatoru zor ikna etti ve ünlü bir düşünürün yaşamını bağışlattı. İmparatoriçe Messalina, Caligula ve Agrippina’nın kızkardeşi Julia Livilla ile Seneca arasında bir ilişki olduğuna ilişkin dedikodular çıkarınca, Seneca MS 41’de Korsika’ya sürgüne yollandı.

Livilla ise öldürüldü. Seneca sürgündeki yaşamını felsefe yapıtları yazarak, bilim ve şiirle uğraşarak geçirdi. İlk yıllar kolay geçti, ama sonraki yıllarda Roma’ya dönme arzusu yüreğini iyice kaplayınca, Cladius’un azatlısı Polybius’a kardeşinin ölümünden dolayı yazdığı Ad Polybium De Consolatione (Polybius’a Teselli Üzerine) başlıklı yazısında hem ona hem de imparatora adeta yalvarmıştır. Ayrıca yine aynı ruh durumuyla annesine yazdığı Ad Helviam Matrem De Consolatione (Annem Helvia’ya Teselli Üzerine) yazısında da annesinden çok kendini teselli eder gibidir. Bütün bu yakarılarına karşın Seneca Roma’ya ancak Livilla’nın kardeşi Agrippina zamanında dönebilmiştir. Genç Prens Neron’un annesi Agrippina, tanınmış bir edebiyatçının, oğlunun eğitiminde önemli bir rol oynayacağını düşündüğü için Seneca’yı sürgünden çağırtmıştı. Neron’un tüm eğitimini üstlenen Seneca, ona çağının önemli kültür konularıyla ilgili dersler vermiş, ancak Agrippina’nın felsefeye pek sıcak bakmaması nedeniyle bu konulardaki derslerine bazı kısıtlamalar getirmek zorunda kalmıştır. M.S 54 yılında Claudius öldüğünde Neron on altı yaşında İmparator ilan edilince, Seneca muhafız kıtası komutanı Afranius Burrus ile birlikte idarede söz sahibi olmuştur. Ama filozoflara yakışmayacak yaşam tarzı ile savunduğu düşünceler uyuşmadığı için hakkında dedikodular çıkmasına engel olamamıştır. Bu arada Neron tümüyle anormal davranışlar içine girmiş ve annesi Agrippina’yı öldürtmüştür. Bunun ardından Burrus’un zehirlenerek öldürülmesi Seneca’yı saray yönetiminde tek başına bırakmıştır.

Lucius Annaeus Seneca'nın Önemli Sözleri;

1. Hiç zorluk yaşamamış birine acırım, çünkü kendini bile tanımıyordu.
2. Şans, hazırlıkla fırsatın bir araya gelmesiyle ortaya çıkar.
3. Bazı insanlar hayatta hiçbir gayeye sahip olmadan yaşarlar. Bu tipten insanlar bir nehir, hep üzerinde akıp giden saman çöplerine benzerler. Onlar görmezler ancak suyun akışına kapılarak akarlar.
4. İnsanları tanımak için onları sınamaktan korkma, çünkü kaybedilmesi gerekenleri en önce kaybetmelisin.
5. Uzun yaşaman kaderle ilgili bir iştir, dolu bir yaşam sürmen ise ruhunla ilgili, yani seninle ilgilidir.
6. Para ile satın alınan sadakat, daha fazla para ile de satılır.
7. Başlayan her şey biter.
8. Yaşıyorsak hala umut var demektir.
9. Gençliğinde bilgi ağacını dikmeyen, yaşlılığında rahatlayacağı bir gölge bulamaz.
10. Ölüm her şeyi eşit kılar.
11. Sıkıntılara sakın bir zihinle katlanmak, talihsizliğin gücünü ve yükünü alır.
12. Kendin için ayırmadığın zaman, senden çalınmış zamandır.
13. İnsanlar ne kadar mertçe yaşadıklarını değil, ne kadar uzun yaşadıklarını umursuyorlar; ne var ki mertçe yaşamak herkesin elindeyken, uzun yaşamak kimsenin elinde değildir.
14. Kader istekli olana rehberlik eder, isteksiz olanı ise sürükler.
15. İrade her gün yeniden kazanılması gereken bir tahttır.
16. Zenginlik, ihtiyaç duymadığın şeydir.
17. Sabır, her şeyin anahtarıdır.
18. Öfke, aklın körlüğüdür.
19. Gerçek arkadaş, acı gerçeği söyleyendir.
20. Ölümü düşünmek, hayatı daha iyi yaşamayı öğretir.
21. Hayatın tadını çıkarmak için değil, hayatı anlamak için yaşamalıyız.
22. Gelecek, bugünden şekillenir, geçmiş ise öğretmendir.
23. Bilgelik, gereksiz şeylerden arınmış bir ruhtur.
24. Başarı, sabır ve azimle gelir.
25. Zorluklar, insanı olgunlaştırır.

CHARLES DARWIN

“Evrım Filozofu”

12 Şubat 1809 tarihinde doğdu ve 19 Nisan 1882 tarihinde öldü. Evrimsel biyolojiye yaptığı katkılarla tanınan İngiliz doğa bilimci, jeolog ve biyologdur. Tüm yaşam türlerinin ortak bir atadan türediği yönündeki önermesi günümüzde genel kabul görmekte ve bilimde temel bir kavram olarak kabul edilmektedir. Alfred Russel Wallace ile ortak bir yayında, evrimin bu dallanma modelinin, var olma mücadelesinin seçici üremede yer alan yapay seçilime benzer bir etkiye sahip olduğu doğal seçim adını verdiği bir süreçten kaynaklandığına dair bilimsel teorisini ortaya koymuştur. Darwin insanlık tarihinin en etkili isimlerinden biri olarak tanımlanmış ve Westminster Abbey’e gömülerek onurlandırılmıştır.

Darwin’in doğaya duyduğu erken ilgi, Edinburgh Üniversitesindeki tıp eğitimini ihmal etmesine yol açtı; bunun yerine deniz omurgasızlarının araştırılmasına yardımcı oldu. Cambridge Üniversitesi Christ’s College’da 1828’den 1831’e kadar sürdürdüğü çalışmaları doğa bilimlerine olan tutkusunu teşvik etti. HMS Beagle gemisiyle 1831’den 1836’ya kadar yaptığı beş yıllık yolculuk Darwin’i, gözlemleri ve teorileri Charles Lyell’in kademeli jeolojik değişim kavramını destekleyen seçkin bir jeolog haline getirdi. Yolculuk günlüğünün yayınlanması Darwin’in popüler bir yazar olarak ünlenmesini sağladı.

Yolculuk sırasında topladığı vahşi yaşam ve fosillerin coğrafi dağılımı karşısında şaşkınlığa düşen Darwin, detaylı araştırmalara başladı ve 1838’de doğal seçim teorisini geliştirdi. Fikirlerini birçok doğa bilimciyle tartışmasına rağmen, kapsamlı bir araştırma için zamana ihtiyacı vardı ve jeolojik çalışmaları öncelikliydi. Alfred Russel Wallace ona aynı fikri açıklayan bir makale gönderdiğinde, 1858’de teorisini yazıyordu ve hemen her iki teoriyi de Londra Linne Derneğine ortaklaşa sundular. Darwin’in çalışmaları, doğadaki çeşitlenmenin baskın bilimsel açıklaması olarak modifikasyonla evrimsel soyu oluşturdu. 1871’de İnsanın Türeyişi adlı kitabında insanın evrimini ve cinsel seçilimi inceledi, bunu İnsan ve Hayvanlarda Duyguların İfadesi (1872) izledi. Bitkiler üzerine yaptığı araştırmalar bir dizi kitapta yayımlandı ve son kitabı olan Solucanlar’da (1881) toprak solucanlarını ve onların toprak üzerindeki etkilerini inceledi.

Darwin, evrim teorisini ikna edici kanıtlarla birlikte 1859 tarihli Türlerin Kökeni adlı kitabında yayınladı. 1870’lere gelindiğinde, bilim camiası ve eğitilmiş halkın çoğunluğu evrimi bir gerçek olarak kabul etmişti. Bununla birlikte, pek çok kişi doğal seçilime sadece küçük bir rol veren rakip açıklamaları tercih etti ve 1930’lardan 1950’lere kadar modern evrimsel sentezin ortaya çıkmasına kadar doğal seçilimin evrimin temel mekanizması olduğu konusunda geniş bir fikir birliği oluşmadı. Darwin’in bilimsel keşfi, yaşamın çeşitliliğini açıklayan, yaşam bilimlerinin birleştirici teorisidir.

Darwin, 12 Şubat 1809'da Shropshire, Shrewsbury'de, ailesinin evi The Mount'ta doğdu. Zengin sosyete doktoru ve finansçı Robert Darwin ile Susannah Darwin'in (doğumdaki soyadı Wedgwood) altı çocuğundan beşincisiydi. Büyük babaları Erasmus Darwin ve Josiah Wedgwood önde gelen kölelik karşıtlarıydı. Erasmus Darwin, torununun genişlettiği kavramları öngören gelişmemiş fikirler içeren kademeli yaratılışın şiirsel bir fantezisi olan Zoonomiada (1794) evrim ve ortak soyun genel kavramlarını övmüştü.

Özgürlükçü bir düşünür olan Robert Darwin, bebek Charles'ı Kasım 1809'da Shrewsbury'deki Anglikan St Chad Kilisesinde vaftiz ettirdi, ancak Charles ve kardeşleri anneleriyle birlikte yerel Üniteryen Kilisesine devam ettiler. Sekiz yaşındaki Charles, 1817'de vaiz tarafından yönetilen gündüz okuluna katıldığında doğa tarihine ve koleksiyonculuğa ilgi duymaya başlamıştı bile. 1817 Temmuz ayında annesi öldü. Eylül 1818'den itibaren eğitimine ağabeyi Erasmus'la birlikte yakındaki Anglikan Shrewsbury School'da yatılı olarak devam etti.

Darwin, Ekim 1825'te kardeşi Erasmus ile birlikte saygın Edinburgh Üniversitesi Tıp Fakültesine gitmeden önce, 1825 yazını doktor çırağı olarak babasının Shropshire'in yoksullarını tedavi etmesine yardım ederek geçirdi. Darwin dersleri sıkıcı ve cerrahiye üzücü bulduğundan çalışmalarını ihmal etti. Charles Waterton'a Güney Amerika yağmur ormanlarında eşlik etmiş olan azatlı siyah köle John Edmonstone'dan haftalık yaklaşık 40 saat süren seanslarla tahnitçiliği öğrendi.

Darwin üniversitedeki ikinci yılında, materyalist görüşlere sahip radikal demokrat öğrencilerin geleneksel dini bilim kavramlarına meydan okuduğu canlı tartışmaların yer aldığı bir öğrenci doğa tarihi grubu olan Plinian Society'ye katıldı. Robert Edmond Grant'ın Firth of Forth'taki deniz omurgasızlarının anatomisi ve yaşam döngüsü üzerine yaptığı araştırmalara yardımcı oldu ve 27 Mart 1827'de Plinian'da istiridye kabuklarında bulunan siyah sporların bir paten sülüğünün yumurtaları olduğuna dair kendi keşfini sundu. Bir gün Grant, Lamarck'ın evrimsel fikirlerini övdü. Darwin, Grant'ın bu cüretkarlığı karşısında hayrete düşmüştü, ancak kısa süre önce büyük babası Erasmus'un günlüklerinde de benzer fikirler okumuştur. Darwin, Robert Jameson'ın Neptünizm ve Plütonizm arasındaki tartışmalar da dahil olmak üzere jeolojiyi kapsayan doğa tarihi dersinden oldukça sıkılmıştı. Bitkilerin sınıflandırılmasını öğrendi ve o dönemde Avrupa'nın en büyük müzelerinden biri olan Üniversite Müzesinin koleksiyonları üzerindeki çalışmalara yardımcı oldu.

Darwin'in tıp eğitimini ihmal etmesi babasını kızdırdı ve babası onu Ocak 1828'de Anglikan papazı olma yolunda ilk adım olarak Sanat Lisansı diploması almak üzere Cambridge'deki Christ's College'a gönderdi. Darwin, Cambridge'in Tripos sınavları için yeterli değildi ve bunun yerine normal derece kursuna katılması gerekiyordu. Okumak yerine ata binmeyi ve atıcılık yapmayı tercih etti.

Fox sayesinde Darwin, botanik profesörü John Stevens Henslow'un yakın arkadaşı ve takipçisi oldu. Bilimsel çalışmayı dini doğal teoloji olarak gören diğer önde gelen papaz-doğabilimcilerle tanıştı ve bu papazlar tarafından "Henslow ile yürüyen adam" olarak tanındı. Kendi sınavları yaklaştığında Darwin kendini çalışmalarına verdi ve William Paley'in *Evidences of Christianity* (1795) adlı kitabının dili ve mantığından çok etkilendi. Ocak 1831'deki final sınavında Darwin başarılı oldu ve 178 aday arasından onuncu olarak normal dereceye yükseldi.

Darwin Haziran 1831'e kadar Cambridge'de kalmak zorunda kaldı. Paley'in *Natural Theology or Evidences of the Existence and Attributes of the Deity* (Doğal Teoloji ya da Tanrının Varlığının ve Niteliklerinin Kanıtları, ilk kez 1802'de yayımlandı) adlı kitabını okudu; bu kitap doğadaki ilahi tasarım için bir argüman oluşturuyor ve adaptasyonu Tanrı'nın doğa yasaları aracılığıyla hareket etmesi olarak açıklıyordu. John Herschel'in doğa felsefesinin en yüksek amacını gözlemlere dayalı tümevarımsal akıl yürütme yoluyla bu tür yasaları anlamak olarak tanımlayan yeni kitabı *Preliminary Discourse on the Study of Natural Philosophy*'yi (1831) ve Alexander von Humboldt'un 1799-1804 yılları arasındaki bilimsel seyahatlerinin Kişisel Anlatı'sını okudu. Katkıda bulunmak için "yakıcı bir şevkle" ilham alan Darwin, mezun olduktan sonra bazı sınıf arkadaşlarıyla birlikte tropik bölgelerde doğa tarihi çalışmak üzere Tenerife'yi ziyaret etmeyi planladı. Hazırlık olarak Adam Sedgwick'in jeoloji kursuna katıldı, ardından 4 Ağustos'ta onunla birlikte Galler'deki tabakaları haritalamak için iki haftalık bir yolculuk yaptı.

1882 yılında, o zamanlar koroner tromboz ve kalp hastalığı anlamına gelen "anjina pectoris" teşhisi kondu. Öldüğünde doktorlar "anjinal ataklar" ve "kalp yetmezliği" teşhisi koydular; o zamandan beri yaşamı boyunca yaşadığı sağlık sorunları hakkında bilimsel spekülasyonlar yapılmaktadır.

Darwin, Down House'ta 19 Nisan 1882 tarihinde öldü. Son sözlerini ailesine söyledi: "Ölüm-den en ufak bir korkum yok - bana ne kadar iyi bir eş olduğunu unutma - tüm çocuklarıma bana ne kadar iyi davrandıklarını hatırlamalarını söyle". Dinlenirken Henrietta ve Francis'e defalarca "Sizin tarafınızdan bakılmak için hasta olmaya değer" demiştir.

Down'daki St Mary kilisesi bahçesine gömülmesi bekleniyordu, ancak Darwin'in meslektaşlarının talebi üzerine, halkın ve parlamentonun dilekçelerinin ardından William Spottiswoode (Royal Society Başkanı) Darwin'in Westminster Abbey'de, John Herschel ve Isaac Newton'a yakın bir yere gömülerek onurlandırılmasını ayarladı. Darwin'in 26 Nisan Çarşamba günü düzenlenen cenaze törenine ailesi, dostları, bilim insanları, filozoflar ve ileri gelenler de dahil olmak üzere binlerce kişi katıldı.

Charles Darwin'in Önemli Sözleri;

1. Seni cennet vaadiyle kandırıp fakirliğe mahkûm edenlerin hayatlarına bir bak, bu dünyada cenneti yaşadıklarını göreceksin.
2. Gözlemleriyle, canlıların Tanrı düşüncesinde (Yaratılış, Akıllı Tasarım vb.) iddia ettiği gibi tek tek ve özenle yaratılmadığını, tam tersine vahşi ve acımasız bir doğa içerisinde, sadece en güçlünün hayatta kalmasıyla bugünlere kadar gelebildiğini gördü.
3. Bilim ve sanat bir kuşun iki kanadı gibidir. Bu iki kanadı kullanabilen toplumlar uçar ve özgür olurlar. Uçamayanlar ise tavuk olurlar. Tavuk toplum, önüne atılan bir avuç yemi gagalarken, arkadan yumurtalarının alındığının farkında bile olmaz.
4. En güçlü olan değil, değişime en iyi uyum sağlayan hayatta kalır.
5. Merak, bilimsel keşfin başlangıç noktasıdır.
6. Hayat, sürekli bir değişim ve adaptasyon sürecidir.
7. Bilgi biriktirmek kadar, onu sorgulamak da önemlidir.
8. Doğa, sabırlı ama acımasız bir öğretmendir.
9. Her tür, kendine özgü bir şekilde dünyaya ayak uydurur.
10. İnsan, kendi başına evrimleşmenin bir parçasıdır.
11. En beklenmedik keşifler, çoğu zaman sabırla bekleyenlerindir.
12. Küçük değişimler, büyük sonuçlar doğurur.
13. Doğa seçim yapmaz, sadece zayıfları eler.
14. Gerçek keşif, eski olgulara yeni gözlerle bakmakla başlar.
15. Dünyada hiçbir şey sabit değildir; yalnızca değişim sürekliedir.
16. Bilim, yanlışları eleterek ilerler.
17. Gözlem, bilim insanının en güçlü aracıdır.
18. İnsanı diğer canlılardan ayıran, öğrenme yeteneğinin sınır tanımamasıdır.
19. Doğa, dengeyi kusursuz bir titizlikle kurar.
20. Hayatın çeşitliliği, evrimin en büyük kanıtıdır.
21. Sorgulayan zihin, gelişimin motorudur.
22. Uygun olmayanı zaman siler, uyum sağlayanı zaman yüceltir.
23. Her gözlem, daha büyük bir gerçeğin habercisidir.
24. Doğa, insandan daha bilge bir plan yapıcıdır.
25. Yaşam, bir uyum ve mücadele dansıdır.

FRANCIS BACON

“Bilim İnsanı, Filozof”

22 Ocak 1561-9 Nisan 1626, Kral I. James döneminde İngiltere Başsavcısı ve İngiltere Lordlar Kamarası Şansölyesi olarak görev yapmış İngiliz bir filozof, bilim insanı ve devlet adamıdır. Bacon, bilimsel yöntemle yönlendirilen doğa felsefesinin önemini savunmuş ve eserleri Bilimsel Devrim boyunca etkili olmuştur.

Bacon, empirizmin babası olarak adlandırılmıştır. Yalnızca tümevarım mantığı ve doğadaki olayların dikkatli gözlemiyle bilimsel bilginin mümkün olduğunu savunmuştur. Bilimin, bilim insanlarının kendilerini yanıltmaktan kaçınmayı amaçladıkları şüpheci ve metodik bir yaklaşımla gerçekleştirilebileceğine inanıyordu. Bacon’ın, bu tür bir yöntem hakkındaki en belirgin önerileri, Baconcu method olarak adlandırılan yaklaşım uzun süreli bir etki yaratmamış olsa da, şüpheci metodolojinin önemine ve olasılığına dair genel fikirleri daha sonra onu bilimsel yöntemin kurucularından biri haline getirmiştir. Şüphecilğe dayalı yöntemi, bilim için yeni bir retorik ve teorik çerçeve sunmuştur ve sunduğu bu çerçeve bilim ve metodoloji tartışmalarında hala merkezi konumunu korumaktadır. Bilimsel devrimdeki rolü, bilimsel deneyleri Tanrı’yı yüceltmenin ve kutsal yazıları yerine getirmenin bir yolu olarak teşvik etmesiyle ünlüdür.

Bacon, Cambridge Üniversitesi’ndeki Trinity College’da eğitim görmüş ve burada büyük ölçüde Latince sunulan Orta Çağ müfredatını titizlikle takip etmiştir. 1597’de Kraliçe I. Elizabeth, onu hukuk danışmanı olarak tutmuş ve kendisine Kraliçe’nin danışmanı” unvanı verilmiştir. I. James’in 1603’te tahta çıkmasının ardından, Bacon şövalye ilan edilmiş, daha sonra 1618’de Baron Verulam ve 1621’de St Alban Vikontu unvanlarını almıştır. Bacon’ın varisi bulunmadığı için, her iki unvan da 1626’da 65 yaşında zatürreden ölmesiyle sona ermiştir. Hertfordshire’deki St Albans’da, St Michael Kilisesi’nde gömülüdür.

22 Ocak 1561’de Londra’da doğan Francis Bacon, Kraliçe 1. Elizabeth’in adalet bakanı Nicholas Bacon’ın oğludur. Her ne kadar Francis Bacon’ın ünü babasınınkini gölgede bıraksa da, babası, Nicholas Bacon da sıradan birisi olmaktan çok öte, döneminin ünlü isimlerindendi. Francis Bacon, on iki yaşında girdiği Trinity College, Cambridge’de skolastik felsefeyle tanıştı ve skolastik felsefeye karşıt görüşlerinin tohumları burada atıldı. 1576’da Hukuk okumaya başladıktan sonra, Fransa’daki İngiliz elçisinin yanında çalışması için bir teklif aldı. Teklifi kabul ederek, öğrenimine ara verdi ve Fransa’ya gitti. Bacon, felsefeye olan aşkının iyice filizlenmeye başladığı bu dönemde (1579) babasının beklenmedik vefat haberini aldı. Cepleri boş bir şekilde İngiltere’ye döndüğünde yapabileceği tek şey hukuk öğrenimine devam etmek oldu. Öğrenimini tamamladıktan sonra avukatlık yapmaya başladı. Çocukluktan beri alıştığı lüks yaşama özlem çekiyordu, bu yüzden avukatlık yaparken bir taraftan da siyasi bir kariyer için çalıştı. Nitekim 1584’te parlamentoya seçildi.

1603’te Kraliçenin veliahtı olarak I. James tahta geçince hızlı bir şekilde önemli mevkilere geldi. Önce “Sir” unvanı aldı, sonra 1606’da başsavcı, 1618’de ise İngiltere başyargıcı oldu. Kariyerinin zirvesindeyken, çöküşü kapıyı çaldı. 1621’de rüşvet suçuyla tutuklanıp yargılandı. Suçlu bulundu ve hapis cezasına çarptırıldı. Hapishanede fazla kalmadı ve salıverildi, fakat bundan sonra ne parlamentoda ne de herhangi bir politik konumda bulunma imkânı vardı. Siyasetten kopan Bacon hayatının geri kalan yıllarını felsefi düşüncelerine adanmıştı. Bacon’ın ölümü de bilim uğruna oldu: Soğuğun çürümeyi önleyip önlemediğini görmek için bir tavuk ölüsünü karla doldurarak yaptığı deney sırasında soğuk algınlığına yakalandı. 1626’da zatürre nedeniyle öldü.

Francis Bacon'un Önemli Sözleri;

1. Bilgi güçtür.
2. Bazı kitapların tadına bakılmalıdır. Diğerleri yutulmalıdır ve çok azı da çiğneyip hazmedilmelidir.
3. Deneyiniz, deneyiniz, denemeden hiçbir şeye inanmayınız.
4. Okumak insanı olgunlaştırır.
5. Konuşmak insanı hazır cevap yapar.
6. Yazmak insanı kesinleştirir.
7. Doğaya hükmetmek için ona itaat etmek gerekir.
8. Bir insanın kendini kandırması, başkalarını kandırmasından daha kolaydır.
9. En tehlikeli hatalar, en çok inanılanlardır.
10. İnsanlara verdiğin değer ölçüsü, onlara gösterdiğin ilgidir.
11. Alçak gönüllülük, tüm faziletlerin süsüdür.
12. Dostluğu uzun süre götüren, karakter benzerliğidir.
13. Hakikati aramak bir zevk, ona sahip olmak bir erdemdir.
14. Güçlü ruhlar engellerle beslenir.
15. Kibir, cehaletin kardeşidir.
16. İnsan, alışkanlıklarının esiridir.
17. Bilge kişi, fırsatın geldiğini gören değil, onu hazırlayandır.
18. Sabır, zekanın gizli silahıdır.
19. Haz duygusu açlıktır, erdem kalıcıdır.
20. Hakikat acıdır ama faydalıdır.
21. Yalnızca kolay şeyleri yapan, asla büyüyemez.
22. Söz, düşüncenin gölgesidir.
23. Tembellik, yeteneklerin mezarlığıdır.
24. Kıskançlık, ruhun pasıdır.
25. Mutluluk, az şeyle yetinmeyi bilmektir.

BARUCH SPINOZA

“Rasyonalist Filozof”

24 Kasım 1632 tarihinde doğdu ve 21 Şubat 1677 tarihinde öldü. Yahudi kökenli Hollandalı filozof. Aydınlanmanın erken dönem düşünürlerinden olan Spinoza, evren ve insan hakkın-da modern fikirler ileri sürerek öncü ahit eleştirileri yapmış ve zamanla 17. yüzyıl felsefesi-nin en önde gelen rasyonalistlerinden biri olarak kabul edilmiştir. Descartes’ın fikirlerinden etkilenen Spinoza, Hollanda Altın Çağının önde gelen filozofu olmuştur.

Spinoza Amsterdam’da, Portekiz Yahudi cemaatinde büyümüştür. İbrani kutsal kitabının doğruluğu ve Tanrı’nın doğası hakkında çok tepki çeken fikirler geliştirmiştir. 23 yaşın-dayken, kendi ailesi de dahil, Yahudi cemaati tarafından dışlanmıştır. Kitapları daha sonra Katolik Kilisesi’nin yasaklılar listesine girmiştir. Çağdaşları tarafından sıkça ateist olmakla itham edilse de, yapıtlarının hiçbirinde Tanrının varlığını reddetmediği gibi, teolojik ve po-litik inceleme adlı kitabı incelendiğinde Peygamberi de reddetmediği görülür. İncilin tahrif edildiğine inanır ve bunu ispatlamak için incilden ayetleri referans gösterir.

Zamanında anlaşılmayan pek çok filozof gibi Spinoza da yanlış anlaşılmanın ve doğru anla-şılmamanın muhatabı olmuş, tuhaf bir çelişkiyle hem en büyük din düşmanlarından biri sa-yılmış, hem de eserinin temel kaynağının Tanrı sevgisi olduğu söylenmiştir. Bununla birlikte Spinoza’nın gerçek bir bilge yaşamı yaşadığı aktarılır. En büyük eseri Etika adlı kitabıdır.

Spinoza, Hollanda’da ticaretle uğraşan bir Safaradi Yahudi ailenin oğlu olarak doğdu. Aile-si Yahudi olduğu için Portekiz’den engizisyonun baskılarından kaçıp önce Nantes’a sonra da Amsterdam’a (1622 yılı olarak tahmin ediliyor) göç etti. Bilge filozof Spinoza bilimsel buluşla-rın, dinsel bölünme ve çatışmaların, siyasal değişikliklerin ve felsefi gelişmelerin yoğun olduğu bir sırada Hollanda’da yaşadı. Spinoza’nın babası ticaretin yanı sıra sosyal alanda da gelişme kaydetmiş ve Amsterdam’daki Sinagog’un ve Yahudi okulunun müdürü olmuştu. Ailesi Spi-noza’nın haham olarak yetişmesini istemiş ve bu yönde gelişmesi için her türlü eğitim olanak-larını sağlamıştı. Spinoza bu nedenle erken yaşta gittiği Yahudi okullarında ve sinagoglarda İbranice öğrenmiş, Yahudi ve Arap teologların çalışmalarını öğrenme olanağı bulmuştur.

Spinoza’nın laik ve sorgulayıcı düşünceyle güçlü bağlantısının üstünde, eğitim sürecinin başlarında öğretmeni olan ve liberal haham olarak bilinen Manasseh ben Israel’in (Amster-dam Yeshiva’sına 1638’de atandı) etkisi olduğu söylenir.

1650'de Franciscus van den Enden'in okulunda Latince, doğa bilimleri (fizik, kimya, mekanik, gök bilimi ve fizyoloji) ve felsefe okumaya başladı.

1651'de Spinoza'nın Descartes'in eserlerini okumaya başladığı tahmin ediliyor. 1652'de babasının tüm karşı çıkışına karşın Spinoza merccek yontma işine başlar. 1653'te Jan de Witt Hollanda bölgesi konsey yönetimine atanır. 1654'te Spinoza'nın babası Michael ölür.

1655'te Spinoza, Cemaat Mahkemesi tarafından din dışılıkla (materyalistlik ve Tevrat'ı küçük görmek ile) suçlanır. Bu sorgulamada uzamın Tanrı'nın bir sıfatı olduğunu savunan Spinoza, sonunda hahamlar tarafından din düşmanı olmakla suçlanır ve pişman olmaya zorlanır. Bu yıl içinde Spinoza Tractatus de Deo et homine etjusque felicitate (Korte verhandeling van God, de mensch en des zelfs welstand, Tanrı, İnsan ve İnsanın Refahı Üzerine Kısa Bir İnceleme) adlı çalışmasını da bitirir. Bu kitap çok güçlü olmamakla birlikte Spinoza felsefesinin tüm temel tezlerini barındıran bir yapıt olarak değerlendirilir.

Tractatus De Deo et Homine eiusque Felicitate adlı eserinde, cehalet yüzünden gelişen toplumsal önyargılar farklı inançlar sonucunda, ancak felsefi olarak varolması gereken, bir Tanrı'ya, insani özellikler yükleyip O'nu ödül ve ceza dağıtan bir yargıç haline dönüştüren insanlara çıkışı, Yahudilerin tanrının özünün ne olduğunu bilmedikleri halde, kendilerini onun yurttaşları olarak görüp diğer ulusları küçük görmelerine getirdiği eleştiriler, dolayısıyla tanrının ruh ve yasa üzerine Yahudi cemaatinden tamamen farklı düşünceleri benimsemiş olması onun Tanrı tanımazlıkla suçlanıp aforoz edilmesine ve lanetlenmesinde büyük rol oynamış.

1656'da 24 yaşındaki genç Spinoza Amsterdam Sinagog'u tarafından, Tanrı'nın evren ve doğanın işleyişi olduğu, bir kişiliği olmadığı ve Tevrat'ın Tanrı'nın doğasını öğretmek için mecazi ve simgesel bir kitap olduğu" iddialarını savunduğu için Yahudi cemaatinden kovulur (cherem veya herem; Yahudilikte, Katoliklikteki aforoz benzeri bir ceza). Spinoza cemaatten kovulmasını takiben, adını Benedictus'a (ilk adı olan Baruch'un Latince karşılığı) çevirdi. Cherem'in koşulları da çok kesindi, ceza asla geri alınmazdı.

1660'ta Amsterdam Sinagog'u yerel yetkililere Spinoza için "her türlü din ve ahlak için bir tehdit" diyerek şikayette bulunur. 1661'de Spinoza Amsterdam'ı terk eder, yakınlardaki Rijnsburg'a yerleşir, Etikasını yazmaya başlar ve yaşamının sonuna kadar mektuplaşacağı Henry Oldenburg ile tanışır. 1662'de *Tractatus de intellectus emendatione* adlı eserini bitirdiği tahmin edilmektedir. 1663'te Lahey yakınlarındaki Voorburg'a ressam Daniel Tydemann ile birlikte yerleşir. 1664 yılında Lahey'de Descartes Felsefesi'nin İlkeleri adlı kitabını yayınlar. Bu kitabın ekinde *Metafizik Düşünceler* adlı çalışması yer almaktadır. Aralık 1664'ten Haziran 1665'e kadar amatör bir Kalvinist tanrıbilimci olan ve Spinoza'ya kötülük konusunda sorular soran Blyenbergh ile mektuplaşır. 1665'in son aylarında Oldenburg'a, 1670'te basılacak olan yeni kitabı *Teolojik-Politik İncelemeye* çalışmaya başladığını yazar.

Bazı arkadaşlıkları (Jan de Witt gibi) nedeniyle politik kamplaşmalarda taraf olmak durumunda kalmış olan Spinoza'nın adsız olarak yayınladığı *Teolojik-Politik İncelemesi* de bu kamplaşmalar dolayısıyla tepkiyle karşılanmıştır. Spinoza bu kitabından sonra artık yazmamaya karar verir.

1670'te *Teolojik-Politik İnceleme* Amsterdam Kilise Konseyi (Kalvinist) tarafından "Dininden dönen bir Yahudi ve Şeytan tarafından Cehennem'de uydurulmuş ve Sayın Jan de Witt'in bilgisi dahilinde yayınlanmıştır" ifadesiyle eleştirildi. Spinoza Lahey'de Stille Veerkade'de yaşamaya başlar. 1671'de Leibniz ona *Notita opticae promoteae* isimli eserini o da Leibniz'e *Teolojik-Politik İnceleme* eserini yollar. 1673'te kendisine teklif edilen Heidelberg Üniversitesi'ndeki felsefe kürsüsünü de reddeder, çünkü "din adamlarını rahatsız etmeme koşulu" vardır bu önerinin.

Etika adlı büyük eserini 1675'te tamamlar. Bu eser belirli bir çevrede dolaşır, tartışılıp değerlendirilir, ancak Spinoza yaşadığı sırada izin vermediğinden basılmaz. Ölümünden bir yıl önce 1676'da Leibniz ile görüşür. Aynı yıl Lahey Sinodu *Teolojik-Politik İncelemenin* yazarı hakkında takip kararı alır. 21 Şubat 1677'de ölen Spinoza'nın eserleri, Amsterdam'da, arkadaşları tarafından *Opera Posthuma* (*Ethica*, *Tractatus politicus*, *Tractatus de intellectus emendatione*, *Epistolae*, *Compendium Grammatices Linguae Hebrae*) adıyla yayınlanır. 1678'de Spinoza'nın eserleri Felemenkçe (kendi dilinde) yayınlanır.

Spinoza'nın Önemli Sözleri;

1. Asıl erdem, akıl rehberliğinde sürülen bir hayattır.
2. İnsanlar özgür iradeleri olduğunu sanırlar ama asıl mesele eylemlerini belirleyen nedeni bilmemeleridir.
3. Evren kusursuzdur ama bunu bile görmekten acizizdir.
4. Mutluluk dünyevi hırslarla ya da mülkle değil, aklın hâkim olduğu bir hayatla yakalanır.
5. En yüksek erdem Tanrı'nın yani Evrenin bilgisinden gelir.
6. Hayatın amacı esaretten kurtuluş olduğu gibi, bizi bu amaca ulaştıracak tek yol hayallerin yıkılması ve yaratıcı güçlerin sonuna dek kullanılmasıdır.
7. İnsanın karakterini bozan üç illet; biri bedensel zevklere düşkünlük, ikincisi mal mülk sevdası, üçüncüsü ise birilerine şirin gözükmek için arzulanan itibar hırsı. Bunların içinde en tehlikelisi, itibar hırsıdır.
8. İnsanlar bize zarar verdikleri için değil, yaptıkları haksızlıklarla ruhumuzun ışığını söndürüp içimizdeki kötülüğün başkaldırmasına sebep oldukları için korkunçlar.
9. Özgürlük, aklın kılavuzluğunda yaşamak demektir.
10. Bilgi, cehaletin karanlığını yok eden ışıktır.
11. Sevgi, sevilenden doğan bir sevinçtir.
12. Korku, hayal gücünün zayıflığından doğar.
13. Nefret, nefreti doğurur; ancak sevgiyle aşılır.
14. Doğa Tanrı'dır; Tanrı'dan ayrı bir doğa yoktur.
15. İnsan ancak anladığı şeyin efendisidir.
16. Duyguların kölesi olmak, aklın yoksunluğudur.
17. Gerçek bilgelik, nedenleri kavramaktan geçer.
18. Erdemli yaşam, akla uygun yaşamdır.
19. Hiçbir şey, doğanın düzenini değiştiremez.
20. Gerçeği anlamak, onu sevmek demektir.
21. Aklın sesi, evrensel insan doğasının sesidir.
22. Bir şeyin nedenini bilmek, o şeyin zorunluluğunu kabul etmektir.
23. Mutluluk pasif bir durum değil, aktif bir varoluştur.
24. Duygularımızı anladığımız an, onlara karşı gücümüz artar.
25. Tanrı, evrenin kendisidir.

FRIEDRICH HEGEL

“Alman Filozof”

27 Ağustos 1770 tarihinde doğdu ve 14 Kasım 1831 tarihinde Berlin’de öldü. Alman bir filozoftur. Etkisi, hem onu takdir edenler (Bradley, Sartre, Küng, Bauer, Stirner, Marx) hem de acımasızca eleştirenler (Kierkegaard, Schopenhauer, Nietzsche, Heidegger, Schelling) gibi çok farklı konumlardaki insanlar üzerinde çok geniş bir yelpazede olmuştur. Felsefenin sürekli tartışılan sorunlarının fasit dairesinin dışına çıkmak için, muhtemelen felsefede ilk kez, tarih ve yapının önemli olduğunu ileri sürdü. Efendi-köle diyalektiğinin kavramsallaştırması öz farkındalık oluşması için ötekinin öneminin altını çizdi.

Bir memurun oğluydu. Tübingen’de ilahiyat okuduktan sonra Bern ve Frankfurt’ta felsefe öğretmenliğine başladı. 1805’te Jena Üniversitesine profesör oldu. Başlangıçta Schelling’in öznel idealizm felsefesine inanmış görünüyordu, sonradan kendine ayrı bir sistem kurup onun savunmasını yapmaya başladı. Kurduğu bu felsefe sistemini “Phänomenologie des Geistes” adındaki eserinde anlatmıştır. Bir süre Nürnberg’de kaldıktan sonra Berlin ve Heidelberg Üniversitesinde profesörlük yaptı. Bu devrede yazdığı eserler arasında “Mantık Bilimi” ve “Felsefe Ansiklopedisi” dikkati çekti.

Hegel, Kant’ın felsefesine inanmakla beraber onun fikirlerini yetersiz buluyordu. Kant’ın aksine insanların her şeyi öğrenebileceğine inanmıştı. Hegel’e göre dünya demek mantık demekti. İnsanlar mantığın sınırlarını çözdüğü anda beşerin sınırlarını da çözmüş olacaktı. Hegel’e göre, biricik, canlı felsefe, çelişmelerin, daha doğrusu karşıtların felsefesidir; çiçek, meyvenin ortaya çıkmasına yol açar, ama meyvenin ortaya çıkması için de, çiçeğin ortadan kalkması gereklidir. Demek ki üremenin gerçeği, hem çiçek hem meyve olmaktır. Ölüm hem ortadan kaldırmadır, hem yeniden doğuşu sağlayan koşuldur.

Hegel ömrünün son yıllarını Berlin’de geçirdi. 1831 yazı ve sonbaharı boyunca süren kolera salgınının son kurbanlarından biri oldu. 14 Kasım’da kısa süren bir hastalıktan sonra aniden ölmüştür.

Hegel'in Önemli Sözleri;

1. İnsan dinde asıl kendi cevherini somutlaştırır.
2. Dünya tarihi özgürlük bilincinin gelişmesinden ibarettir.
3. Tarih aslında, insanlığın suçlarının, çılgınlıklarının ve felaketlerinin kaydından pek fazla bir şey değildir; ama tecrübenin bize öğrettiği odur ki, halklar ve devletler tarihten asla bir şey öğrenmemişlerdir.
4. Felsefeyi bilim biçimine, onun bilme sevgisi adını bir yana bırakarak edimsel bilme olabileceği hedefe yaklaştırmaya katkıda bulunmak, işte önüme koyduğum amaç budur.
5. Zekâsını beğendiğin birinin görüntüsünü merak etme, zekâsını kullanmayan birinin ise görüntüsünden etkilenme.
6. Gerçek olan akılcıdır; akılcı olan gerçektir.
7. Düşünce, dünyanın özüdür.
8. Özgürlük, zorunluluğun bilincine varmaktır.
9. Tarih, özgürlüğün bilincinin gelişmesidir.
10. Mutlak, süreç içinde kendini açığa çıkarır.
11. Hakikat bütündür.
12. İnsan, yaptıklarıyla kendini inşa eder.
13. Diyalektik şeylerin doğasının hareketidir.
14. Tarih boyunca hiçbir şey ders alınmadığını tarih bize öğretir.
15. Gerçeklik bir süreçtir, donmuş bir şey değildir.
16. Özne; kendi kendini yaratan varlıktır.
17. Bir düşünce ancak sınırlarını gördüğünde olgunlaşır.
18. Özgürlük; yalnızca toplumsal yaşam içinde mümkündür.
19. İdealar dünyayı yönetir.
20. Tin, kendine dönüş yolculuğudur.
21. Tarihsel zorunluluk, bireylerin amaçları üzerinden ilerler.
22. Felsefe, çağının düşünsel olarak kavranışıdır.
23. Her şeyin özü, hareketinde gizlidir.
24. Akıl, evrensel olanın bireysel biçimidir.
25. Sonuç, sürecin yalnızca bir aşamasıdır; gerçek ancak bütünün içindedir.

ARTHUR SCHOPENHAUER

“Alman Filozof, Yazar, Eğitimci”

22 Şubat 1788, Danzig - 21 Eylül 1860, Frankfurt, Alman filozof, yazar ve eğitimci. Schopenhauer, Alman felsefe dünyasındaki ilklerdendir. Dünyanın anlaşılabilir, akılsız prensipler üzerine kurulu nedenselliklerinin olduğunu söyleyerek dikkat çekmiştir. Ayrıca Nietzsche'nin ilk akıl hocasıdır.

Babası Heinrich Floris Schopenhauer, Danzigli tüccar bir ailenin soyundan gelmektedir. Annesi ise daha sonra tanınan bir yazar olan Johanna Schopenhauer'dır. Schopenhauer ailesi, Polonya'nın bölünmesiyle otonomisini kaybeden Danzig'i 1793 yılında terk eder ve Hamburg'a yerleşir, burada yeni bir işyeri açar. Ailesinin ticari geçmişine gelenekselliğiyle sadık kalan Arthur, babasının desteğiyle Hamburg'daki özel bir okula (Hamburger Rungesche Privatschule) yazılır. Burada öğrendikleriyle yetinmeyen Arthur, babasından kendisini acilen alt yapısı daha iyi olan liseye (Gymnasium) kayıt etmesini rica eder. Babası bunu gereksiz bulduğunu ve kendisine Avrupa ülkelerinde genel bir eğitim seyahati yapmasını ve bu seyahat sonrasında karar vermesi gerektiğini söyleyerek daha iyi bir öneride bulunur. Arthur bu öneriyi kabul eder ve nihayetinde de en çok Wimbledon'da İngilizce pratiği için zaman geçirdiği bu seyahati 1803'ten 1804'e kadar Hollanda, İngiltere, Fransa, İsveç, İsviçre, Silezya ve Prusya arasında dönüşümlenir.

1804 Eylül'den Aralık ayına kadar babasının isteğiyle Danzig'de yine babasının bir arkadaşı olan Jacob Kabrun'a ait şirkette ticaret eğitimi stajyerliği yapar. Annesi bu dönemde Arthur'la beraber kalır. 1805'te Hamburg'a geri dönen Arthur, Jenisch adlı bir şirkette staj eğitimine devam eder. Babası, açıklığa kavuşmayan bir nedenle 20 Nisan 1805'te geçirdiği kazada hayatını kaybeder. Babasının ölümüyle kapanan firmadan sonra annesi Johanna, Arthur'un kız kardeşi Adele'yi yanına alarak Weimar'a taşınır. Arthur, Hamburg'da yalnız kalır ve artık baba mesleğini okuyarak devam ettirmek ya da yatkın olduğu felsefi meslekten vazgeçmek kararını özgür olarak verebilecektir.

Haziran 1807'de Gotha şehrinde Doering Lisesi'nin müdürü olan Carl Ludwig Fernows'un tavsiyesi üzerine öğrencisi olur. 1807'de Weimar'ın yakınlarında bir yere nakil olur ve hayatındaki en önemli eğitimci Franz Passow ile tanışır. Çevresini bu anlamda genişletmeye devam eder, Johannes Daniel Falk, Zacharias Werner ve tutkuyla bağlı olduğu Karoline Jagemann ile tanışır. Genç yaşta kendisinden 11 yaş büyük Karoline ile yaşadığı erotik kargaşa Arthur'u ruhsal anlamda şiddetli bunalımlara sokar.

Reşit olduğunda babasından payına düşen mirası alır. Babasından kalan miras ile artık maddi anlamda bir sorunu kalmamıştı. 1809'da Göttingen Üniversitesi'nde tıp öğrenimine başladı fakat hemen sonra, lehine olacak bir karar ile, felsefeye geçti. 18 Ekim 1813'te Jena Üniversitesi'nden felsefe doktorasını *Über die vierfache Wurzel des Satzes vom zureichenden Grunde* (Yeterli Temel İlkesinin Dörtlü Kökü Üzerine) adlı çalışmasıyla aldı. (Bu çalışmanın ilk okuyucularından biri de Johann Wolfgang von Goethe'dir.)

Goethe, daha önceden Arthur'un annesini Weimar'daki bir edebiyat salonundaki buluşmadan tanıyordu ve onun üzerinden de tanıştığı Arthur o zaman da dikkatini çekmişti. Daha sık görüşmeler esnasında Goethe'nin *Farbenlehre* (Renk Bilgisi) adlı eseri yayımlandı. Goethe Schopenhauer'e hayranlık duyuyordu fakat bu hayranlık gitgide Schopenhauer'ın Newton'u karşısına alan söylemleri yüzünden kaygı duyurucu bir ilişki hâline dönüştü ve böylelikle aralarındaki sıcak ilişki bozuldu.

Friedrich Majer sayesinde Schopenhauer eski Hindistan felsefesini yani Brahmanizmi tanıdı. 1814'te annesiyle birlikte Dresden'e gitti ve orada edebiyatçılarla görüşüp paylaşımlarda bulundu, şehrin zengin kütüphanesinden faydalandı.

1815 yılında kendi renk bilgisi üzerine yoğunlaşarak yazdığı *Über das Sehn und die Farben* (Bakmak ve Renkler Üzerine) 1816 yılında basılan kitabı aynı zamanda Goethe ile aralarında bir mektuplaşma olarak nitelendirilmiştir.

Schopenhauer'ın en önemli eseri olan *Die Welt als Wille und Vorstellung* (İstenç ve Tasarım Olarak Dünya) kitabı 1819 yılı başlangıcında Friedrich Arnold Brockhaus yayınevinde basıldı ve yayımlandı. Daha sonra Schopenhauer'ın bu eserini oldukça genişlettiği varsayılmaktadır. Schopenhauer, eserlerine tinsel bağıntı tarihselliğinde tamamıyla açıktır ama kitaplarının okunması boyutunda hayatta kaldığı süre boyunca bu başarıyı elde edememiştir.

Schopenhauer, 1819'da İtalya'ya yaptığı bir seyahatte Venedik, Roma, Napoli, Paestum, Milano şehirlerinde bir süre kaldı ve bu esnada aldığı bir haber seyahatini yarıda kesmesine ve dönmesine neden oldu. Söz konusu haber, babasından kalan servetin bir kısmını yatırdığı banka olan Danziger Bankhauses L. A. Muhl'ün iflasıydı. Annesiyle arasında yeni tetiklemeler yaratacak olan bu mesele yüzünden müşkül kaldığı durumu düzeltmek amacıyla Berlin Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmak üzere başvuru yaptı.

Başvurusu kabul gören Schopenhauer, 1820'de Berlin Üniversitesi'nde eğitimlik yapmaya başladı. Bu zamanda Hegel ile olan meşhur kavgası baş gösterdi. Schopenhauer dersliklerde az katılımcının olduğu konuşmalarını aynı zamanda Hegel ile de paylaşıyordu ki Hegel bunu öncelikli olarak algılıyordu. Kısa zamanda üniversitedeki felsefeyi boşlamaya başladı. İflas eden bankadan talep ettiği ödeme 1821'de gerçekleşince üniversiteyi terk etti ve İtalya seyahatine kaldığı yerden devam etti. Uzun süren sağlık sorunları ve Berlin'deki, Bad Gastein ve Dresden'deki hastane tedavilerinden sonra 1825'te tekrar Berlin'e dönerek hiçbir büyük beklentisi olmaksızın yine eğitimci olarak çalışmak üzere üniversiteye başvuruda bulundu.

Arthur Schopenhauer, yalnız yürüyen; kronikçilerin tahminine göre Frankfurt'ta kenara itilmiş bir "hiç kimse" idi. Bir anlamda kendi kendine ve nehir kenarında yürüyüşlere çıktığı köpeğiyle mimikler, el kol hareketleri yaparak konuşan, bunun yanı sıra yöresel şair Friedrich Stoltze ile tesadüfleşen biri olmak gibi.

Bu uzun suskunluktan sonra 1836'da günlük yaşayışı *Über den Willen in der Natur* (Tabiat-taki İrade Üstüne) adlı eseriyle felsefe dünyasında tekrar varolmak için okunacaktı. Bu kitabı kesin kurallarla doluydu. Sabahları çalışma masasındaki iş, öğlen yemeğinden önce düzenli olarak flüt üflemesi... Frankfurt'ta kaldığı süre boyunca kirada oturan 55 yaşındaki Schopenhauer'ın, kendine ait nehre bakan taşındığı ve orada öldüğü 17 numaralı evi, 16 numaralı kiracı olarak aksak şekilde tarihe kazınacaktı.

Schopenhauer, 1837'de Immanuel Kant'ın toplu yazılarına el attı ve *Kritik der Reinen Vernunft* (Salt Akıl Anlayışının Eleştirisi) kitabının birinci oluşumunu destekledi. 1838'de Schopenhauer'ın annesi öldü.

Friedrich Dorguth, *Die falsche Wurzel des Idealrealismus* (İdealizmin Yanlış Kökleri) adlı 1843'te yayımladığı yazısında henüz az tanınmış Schopenhauer'ın dünya tarihindeki anlamına vurgu yapmaktaydı. Schopenhauer, 1844'te *Die Welt als Wille und Vorstellung* adlı ana eserinin eklemelerini ikinci kısım olarak yayımladı.

1851'de *Parerga und Paralipomena*, diğer adıyla *Aphorismen* (Yaşam Bilgeliği Üzerine Aforizmalar) adlı kitabı kayda geçiyordu. Ve Richard Wagner, Schopenhauer'ın onurlandırdığı *Der Ring des Nibelungen* (Cüceliğin Yüzüğü) adlı eserini icra ediyordu. Julius Frauenstädt'in Schopenhauer tarzı felsefe üzerine yazdığı mektup yayımlanıyordu. 9 Eylül 1860'tan itibaren Schopenhauer akciğer iltihaplanmasına maruz kaldı. 21 Eylül 1860 tarihinde Frankfurt'ta, o 16 numaralı güzel görünümlü apartman dairesinde koltuğunda dışarıya bakarken öldü. 26 Eylül günü de Frankfurt şehir mezarlığında toprağa verildi.

Arthur Schopenhauer'ın Önemli Sözleri;

1. Bütün hayatımız bir sarkaç gibi sallanıp durur. Sağdan sola, ıstıraptan sıkıntıya, ıstıraptan bende olmayan bir şeyi arzularım ve yokluğumda ıstırap duyarım. İşsiz ıstırap, çalışanın sıkıntısı, aşk acısı çekenin ıstırapı, çift olmanın sıkıntısı.
2. Hiçbir olay karşısında büyük sevinç ya da üzüntü duymamak gerekir. Bir olayı biçimlendirecek her şey değişkendir. Herkes sonradan kendisi için çok iyi olduğu ortaya çıkan bir şeyden yakınmış ya da bir gün en büyük acılarının kaynağı olacak bir şeye sevinmiştir.
3. Ne sevgiye ne de nefrete yol açmamak dünya bilgeliğinin yarısıdır. Hiçbir şey söylemek ve hiçbir şeye inanmamak da öteki yarısı.
4. Bir kimse başkalarından ya da genel bir ifadeyle, dış dünyadan çok fazla bir beklenti içerisinde olmamalıdır.
5. Herkes aklını kullanmak yerine inanmayı seçmiştir.
6. İnsanlar ne olduklarından çok, başkalarının onlar hakkında ne düşündüklerine önem verirler. Bu yüzden de oldukları şeyi değil, görünmek istedikleri şeyi yaşarlar.
7. İnsanlara fazla haysiyet bağlamazsanız hayal kırıklığına uğramazsınız.
8. Aşk acı getirmez, sevmeyi bilmeyene acı getirir.
9. Bütün insanları dinleyebilirsin ama bütün insanlarla konuşmaya değmez.
10. Akıllı insanlar yalnızlığı aramazlar, sadece aptalların çıkardığı gürültüden kaçarlar.
11. Yüksek zekâ insanı yalnızlığa iter.
12. Hayvanlara karşı zalim olan, insanlara karşı da nazik olamaz.
13. İnsanın karakteristik özelliği, dünya görüşünün sınırlarını, dünya sınırları olarak görmektir.
14. Bir insan ne kadar zekâyâ sahipse, başkalarına o kadar az önem verir.
15. İnsan kendini ve huzurunu seçtiğinde vardır.
16. Mutluluk, arzuların yokluğunda bulunur.
17. Sabır, acıya karşı en güçlü silahımızdır.
18. Sanat, hayatın acılarını unutturur.
19. Bilgelik, acıyı anlamakta ve kabullenmekte yatar.
20. Açgözlülük, ruhun en derin çöküşüdür.
21. Kendi başına kalmak, en büyük huzuru getirir.
22. İnsan başkasını yargılarken kendini bilmez.
23. İnsan, başkalarının gözünde kendini arar.
24. Huzur, arzuların ve beklentilerin yokluğunda bulunur.
25. Yaşam, çoğu zaman acı ve boşluk arasında bir denge arayışıdır.

BENJAMIN FRANKLIN

“Amerika Birleşik Devletleri Kurucu Babası”

17 Ocak 1706 tarihinde doğdu ve 17 Nisan 1790 tarihinde öldü. Amerikalı yayımcı, yazar, mucit, filozof, bilim insanı, siyasetçi ve diplomattır. Döneminin önde gelen entelektüelleri arasında yer alan Franklin, Amerika Birleşik Devletleri'nin Kurucu Babalarından biri, Bağımsızlık Bildirgesi'nin hazırlayıcısı ve imzacısı ve ilk posta genel müdürüydü.

Bir bilim insanı olarak, elektrik üzerine yaptığı çalışmalar ve Gulf Stream akıntısını haritalandırıp isimlendirmesiyle Amerikan Aydınlanması ve fizik tarihinde önemli bir figür olmuştur. Bir mucit olarak, paratoner, bifokaller ve Franklin sobası ile tanınır. Library Company of Philadelphia'yı, Philadelphia'nın ilk itfaiyesini ve Pennsylvania Üniversitesi de dahil olmak üzere birçok sivil kuruluşu kurdu. Benjamin Franklin, kolonilerin birliği için yürüttüğü kampanyalar sayesinde “İlk Amerikalı” ünvanını kazanmıştır. Aynı zamanda ABD'nin Fransa'daki ilk büyükelçisi olarak görev yaparak büyümekte olan Amerikan ulusuna dair bir örnek teşkil etmiştir. Franklin, Amerikan etik değerlerini; tasarruf, çalışkanlık, eğitim, toplum ruhu, kendi kendini yöneten kurumlar ve hem siyasi hem de dini otoriterliğe karşı çıkma gibi pratik değerlerin Aydınlanma'nın bilimsel ve hoşgörülü değerleri ile evliliği olarak tanımlamada temel bir rol oynadı. Franklin, “çağının en başarılı Amerikalısı ve Amerika'nın dönüşeceği toplum tipini icat etmede en etkili kişi” olarak adlandırılmıştır.

Franklin, 1736 yılında Amerika'nın ilk gönüllü itfaiye şirketlerini kurdu. Aynı yıl Philadelphia meclis sekreteri oldu. Franklin, kamu işleri için gittikçe daha fazla endişe etmeye başladı. 1743 yılında 4. Akademisi'ni açtı ve 13 Kasım 1749'da akademi başkanlığına atandı. 1750'de Pensilvanya meclisine seçildi, arazi vergisine karşı olan büyük ailelerle mücadele etti. İngiliz Amerikası postalarının genel müdürlüğüne getirildi. Posta servisinde çeşitli düzenlemeler yaptı. Özellikle elektrik olaylarıyla ilgili araştırmalar yapan Franklin, elektrik yüklerindeki artı ve eksi uçlarını keşfetti ve elektrik yükünün korunumu ilkesini ortaya attı. Fırtınalı bir havada uçurtma uçurarak gerçekleştirdiği deneyi sonunda şimşegin elektriksel bir olay olduğunu keşfetti. Elektrikten etkilenmeleri sebebiyle kendisinin kurtulmasına rağmen iki yardımcısının öldüğü bu deneyden yola çıkarak paratoner'i keşfetti, güneş ışığından daha fazla yararlanmak için saat uygulamasını başlattı.

1757'de Kuzey Amerika Sömürgeler isyanının başlangıcında sömürgelerde yaşayanlar Franklin'i, şikayetlerini Londra'ya iletmekle; 1765'te de damga resmi kanununa karşı itirazları William Grenville'e bildirmekle görevlendirdi. 1772'de Massachusetts Valisi Hutchinson'un sömürge halkına karşı hakaretlerle dolu mektuplarını ele geçirerek yayınladı. Sömürge halkı karşısındaki itibarı arttı. Amerika Birleşik Devletleri Kongresi'ne milletvekili seçildi. 1776'da Thomas Jefferson ve John Adams ile birlikte bağımsızlık bildirgesini hazırladı. Eylül 1776'da kongre, ekonomik ve askeri yardım istemek üzere aralarında Franklin'in de bulunduğu üç kişilik bir komisyonu Fransa'ya gönderdi. Franklin, Fransız dışişleri bakanı Charles Gravier ile görüşmelerinde çok başarılı oldu. 1775-1783 Amerikan Bağımsızlık Savaşı sonunda İngiltere ile barış görüşmelerini sürdürmek üzere seçilen diplomatlardan birisi olarak İngiltere'ye gitti. İngiltere ile barış antlaşmasının imzalanmasından sonra 1785'te Amerika'ya döndü. 1787'de Philadelphia Anayasa Kurultayının çalışmalarına katıldı. Bir müddet sonra da öldü.

Benjamin Franklin'in Önemli Sözleri;

1. Cahil soru sormaz.
2. Bırak bütün insanlar seni tanısin; ama hiç kimse seni tam olarak tanımasın.
3. Düşmanlarınızı sevin çünkü kusurlarınızı yalnız onlar açıkça söyleyebilir.
4. Kendi esenliği için hürriyetten vazgeçmek isteyenler, ne esenliği ne de özgürlüğü hak etmişlerdir.
5. Siz kendinizi koyun yaparsanız kurtlar da sizi yiyecektir.
6. Boş bir çuvalın dik durması zordur.
7. İnsanların çoğu 25 yaşında ölürlere ama 75 yaşında gömülürler.
8. Küçük işlerle uğraşanlar, çoğu zaman büyük işleri göremeyecek hale gelirler.
9. Yaşamayı seviyor musun? Öyleyse zamanı boşa harcam.
10. Dişlerinin arasında olmasına rağmen bazen kendi diline bile hakim olamıyorsan, başkalarının söylediklerini önemsemelisin.
11. İşinin yapılmasını istiyorsan, kendin git; istemiyorsan başkasını gönder.
12. Delilik, aynı şeyi tekrar tekrar yapmak ve farklı sonuç beklemektir.
13. Eğer zengin olmak istiyorsanız, kazanmak kadar biriktirmeyi de düşünün.
14. İyi yapılmış bir iş, iyi söylenmiş bir işten daha iyidir.
15. Para ve insan arasındaki karşılıklı ilişki şöyledir. İnsan paranın sahtesini yapar, para da insanın.
16. Kötü alışkanlıkları önlemek, kırmaktan daha kolaydır.
17. Ölür ölmez unutulmak istemiyorsan, ya okumaya değer eserler yazın, yahut da yazılma-ya değer işler başarın.
18. Özgürlükler nerede ise benim ülkem orasıdır.
19. En kötü öğretmen deneyimdir, hep önce sınav yapar, sonra öğretir.
20. Kendini yönetemeyen başkasını yönetemez.
21. Hazırlık başarının yarısıdır.
22. Vakit nakittir.
23. Erken yatan ve erken kalkan insan sağlıklı, varlıklı ve bilge olur.
24. Susmak çoğu zaman cevap vermekten iyidir.
25. İyi bir vicdan, sürekli bir bayramdır.

HONORE DE BALZAC

“Fransız Yazar, Filozof”

20 Mayıs 1799 tarihinde doğdu ve 18 Ağustos 1850 tarihinde öldü. Fransız bir yazardır. Asıl adı Honoré Balssa'dır. Ancak ismini Balzac olarak değiştirmiş ve De ön takısını eklemiştir. Köy kökenli bir ailenin çocuğudur. Babası tüccardır. 6 yıl Vendome'da College des Oratoriens'te öğrenim gördü. Napolyon'un devrilmesinden sonra ailesi Paris'e taşındı. Burada 2 yıl daha okula gitti. 3 yıl bir avukatın yanında çalıştı. Ama küçük yaşlardan beri edebiyata gösterdiği eğilim ağır bastı. Trajedi türünü denediği 1819'da yazılmış “Cromwell” başarı kazanamayınca romana yöneldi. Para kazanmak için tarihsel, mizahi ve gotik romanlar yazdı. Bunları değişik adlarla yazdı. Basımcılık, yayıncılık, hatta dökümcülük yaptı. Başarılı olamayınca tekrar edebiyata döndü. Edebiyat hayatında çok başarılı eserler sundu. Birçok ülkede satılan romanları ve kitapları çok büyük ilgi gördü ve tepkileri üstüne topladı. Edebiyatta başarılı olan Balzac hayatının sonuna kadar edebiyatla uğraştı.

Honore De Balzac'ın Önemli Sözleri;

1. Duygularını ve sevdiğini söylemeyi erteleme; hayat planladığın gibi gitmeyebilir, yarın hiç olmayabilir.
2. Fazla güven saygıyı azaltır, bayağılık küçümsenmenize yol açar; fazla çaba da sömürülenize neden olur.
3. Vicdanımız yanılmaz bir yargıçtır, biz onu öldürmedikçe.
4. Dürüstlük pahalı bir mülktür; ucuz insanlarda bulunmaz.
5. Bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak şarttır.
6. Sabır, zekânın anahtarıdır.
7. Mutluluk, sahip olduklarımızı sevebilmektir.
8. Para, insanın gerçek yüzünü gösteren aynadır.
9. Aşk, en güçlü olduğunda bile kırılgandır.
10. Bir insanın değeri, onu neyin öfkeliendirdiğinde gizlidir.
11. Hiçbir başarı tesadüf değildir; her başarı bir bedelle gelir.
12. İnsan yenildiği zaman değil, vazgeçtiği zaman kaybeder.
13. Aklın olduğu yerde bahaneler azalır.
14. Mutluluk, küçük şeylerde saklıdır.
15. Gerçek dost, kötü gününde belli olur.

16. Sır tutabilmek bir karakter meselesidir.
17. İnsan ancak karşısındakini anladığı kadar insandır.
18. Hayat, cesurları ödüllendirir.
19. Küçük iyilikler büyük insanları gösterir.
20. İnsanı büyüten yaş değil, yaşadıklarıdır.
21. Gerçekler acıdır ama yalanlar öldürür.
22. Gurur, sevginin en büyük düşmanıdır.
23. Herkes görünüşüyle yaşar, özüyle ölür.
24. Zaman, her şeyin en iyi yorumcusudur.
25. İyi insan olmak kolaydır; zor olan adil olmaktır.
26. İnsan, başkalarına verdiği değer kadar değer kazanır.
27. Hırs, akılla birleştğinde güç; vicdanla birleşmediğinde felakettir.
28. Sessizlik bazen en ağır cevaptır.
29. İnsanları tanımak istiyorsan, parayla olan ilişkilerine bak.
30. Başarı, sabrın zekâyla imtihanıdır.
31. Akıllı olmayanın cesareti, tehlikelidir.
32. İnsan çoğu zaman başkalarını kandırmaz, kendini kandırır.
33. Gerçek zenginlik, ihtiyaçların azlığıdır.
34. Güç, başkalarını ezmekte değil; kendini dizginlemektedir.

35. Bir hatayı kabul etmek, onu düzeltmenin ilk adımıdır.
36. İnsan, en çok kaybettiklerinden öğrenir.
37. Sevgi, emek ister; emeksiz sevgi kısa ömürlüdür.
38. Büyük düşünceler, sade zihinlerde doğar.
39. Adalet, gecikse bile mutlaka gelir.
40. İnsanlar sözleriyle değil, seçimleriyle tanınır.
41. Sabırsız başarı, çabuk yıkılır.
42. Ahlak, kimsenin görmediği yerde sınanır.
43. İnsan, gücünü kaybettiğinde değil; umudunu kaybettiğinde zayıflar.
44. Gerçek mutluluk, başkalarının mutsuzluğu üzerine kurulmaz.
45. Bilgelik, çok bilmekten değil; doğruyu seçebilmekten doğar.
46. İnsan, korkularını yönettiğinde özgürleşir.
47. Hayatta en pahalı şey, ucuz verilen güvendir.
48. Sözler aklı, davranışlar karakteri ele verir.
49. İyilik unutulabilir; kötülük asla.
50. İnsan, kendini tanıdığı gün olgunlaşır.

THALES

“Matematikçi, Filozof”

İyonya'nın Milet şehrinde doğmuş bir antik Yunan matematikçi, astronom ve Sokrates öncesi filozoftur. Thales, İyonya Aydınlanması'nın başlatıcısı ve Antik Yunanistan'ın kurucu isimlerinden biri olarak kabul edilen Yedi Bilge'den biridir. 18. yüzyıl tarih yazımından itibaren, birçok kişi onu Yunan geleneğindeki ilk filozof olarak kabul etmeye başladı; bu kişi, dünyayı açıklamak için mitolojiden ziyade doğa felsefesini kullanan ilk kişiydi. Bu nedenle Thales, matematik, bilim ve tımdengelim ile ilk kez uğraşan kişi olarak anılır.

Thales, doğanın tek bir nihai maddeye dayandığı görüşünü savunmuş ve bu maddenin su olduğunu teorileştirmiştir. Bu görüş, kendi zamanının filozofları arasında oldukça etkili olmuştur. Thales, dünyanın su üzerinde yüzdüğünü düşünüyordu.

Matematikte, Thales teoremi adını ondan alır ve Kesişme teoremi de Thales teoremi olarak bilinir. Thales'in piramitlerin yüksekliklerini ve gemilerin kıydan uzaklığını hesapladığı söylenir. Bilimde, Thales bir gök bilimciydi ve hava durumunu ve güneş tutulmasını öngördüğü rivayet edilir. Ursa Major takımyıldızının konumunun keşfi, ayrıca yaz ve kış gündönümleri ile ekinoks zamanlamalarının keşfi de Thales'e atfedilir. Ayrıca bir mühendis olarak, Halys Irmağı'nı yönlendirmesiyle tanınır. Plutarkhos, “o zamanlarda Thales, felsefeyi pratikten spekülasyona yükselten tek kişiydi” diye yazmıştır.

Thales'in büyük olasılıkla diğer Miletliler gibi Yunan olduğu düşünülse de, Herodotos Thales'i “aslen Fenikeli” olarak tanımlamıştır. Diogenes Laertios ise Herodotos, Duris ve Demokritos'a atıfta bulunarak, “Thales'in Examyas ve Kleobulina'nın oğlu olduğunu ve Fenike'den sürgün edilmiş, Kadmos ve Agenor'un en soylu torunları arasında yer alan Thelidai ailesinden geldiğini, Milet'te Neleus ile birlikte vatandaş olarak kaydedildiğini” belirtir.

Ancak, Friedrich Nietzsche ve diğerleri bu alıntıyı, Thales'in atalarının sadece Böotyadan gelen denizci Kadmealılar olduğu anlamında yorumlar. Ayrıca, babasının Karca bir isme, annesinin ise Yunanca bir isme sahip olması nedeniyle karışık bir soya sahip olması da mümkündür. Diogenes Laertios da alternatif bir görüşten bahseder: “Ancak çoğu yazar onu gerçek bir Miletli ve soylu bir aileden gelen biri olarak tanımlar.” Encyclopedia Britannica (1952) ise Thales'in büyük olasılıkla soylu bir Miletli ve kesinlikle bir Yunan olduğu sonucuna varmıştır.

Thales'in (MÖ 624-546) ölümü hakkında kesin ve net bilgiler bulunmamakla birlikte, antik kaynaklarda farklı anlatımlar mevcuttur. Diogenes Laertius'a göre, Thales bir jimnasyumda yarışmaları izlerken aşırı sıcak, susuzluk ve yorgunluk nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Bu anlatım, Thales'in ileri yaşında fiziksel zayıflık nedeniyle vefat ettiğini göstermektedir.

Thales'in Önemli Sözleri;

1. Zaman en bilge olandır çünkü her şeyi aydınlatır.
2. Kendini bil.
3. Kendine hakim olamayan, başkasına hükmedemez.
4. Söyleyeceğin sözü söylemeden önce düşün, çünkü söz ok gibidir.
5. Mutluluğun kaynağı, az şeyle yetinebilmektir.
6. En güçlü varlık 'su' dur, her şey ondan doğar.
7. Zenginlik, çok mala sahip olmak değil; az şeye ihtiyaç duymaktır.
8. Güzellik ahlakla birleşince değer kazanır.
9. Yaşlıların öğüdünü dinle; çünkü onlar senden önce aynı yolları yürüdü.
10. Zaman her şeyin en bilgesidir; bütün sırları ortaya çıkarır.
11. İnsan için en büyük mutluluk, başkasına iyilik etmektir.
12. Geçmişini bilmek, geleceğini görmeyi kolaylaştırır.
13. Sözün en güzeli gerçeğe uygun olanıdır.
14. Sessizlik, bilgenin dostudur.
15. Hayat kısa, sanat uzundur.
16. En iyi rehber akıldır.
17. Erdem, insanın gerçek süsüdür.
18. Öfke, aklın düşmanıdır.
19. Bilginin bedeli sabırdır.
20. En büyük hatalar, aceleyle verilen kararlardan doğar.
21. Bilge insan yanlış yapınca özür diler.
22. Güçlü insan, kendini yenendir.
23. Cesaret, bilgiden güç alır.
24. Doğa, hakikatin öğretmenidir.
25. En büyük servet, iyi bir ruha sahip olmaktır.

PISAGOR

“Düşünür, Filozof”

İyonya'nın en ünlü düşünürlerinden birisidir. Yunan düşünür ve Pisagorculuğun kurucusudur. Siyasal ve dinsel öğretilerini daha çok Magna Graeciada yayan Pisagor, önce Platon ve Aristo'nun felsefelerini sonra ise tüm Batı felsefesini etkiledi.

En popüler önermesi “Pisagor teoremi”dir. Pisagor ve öğrencileri her şeyin matematikle ilgili olduğuna, sayıların son gerçek olduğuna, matematik aracılığıyla her şeyin kestirilebileceğine ve ölçülebileceğine inanmışlardır.

Pisagor, Yunanistan'daki Sisam Adası'nda doğmuştur. Yüzük taşı yapımcısı Mnesarkhos'un oğludur. İlk eğitimini doğduğu adada almış, daha sonraları ticaret için babasıyla başka şehirlere gitmiştir. Miletli Thales'in öğrencisi olan Pisagor, Thales'in isteği ile dönemin matematikteki öncü ülkesi Mısır'a gitmiş ve Antiphon'un “Erdemde Sivrilene Üzerine” adlı eserine göre orada Mısır dilini öğrenmiştir.

Döndüğünde Sisam Adası'nın tiranı Polikrates'in baskısı altında olduğunu görünce İtalya'nın güneyindeki bir Yunan kenti olan Crotone'ye gitmiştir. Burada efsanevi şarkıcı Orfeus'un kurduğu Orfeusçuluk etkisinde kalarak gizli bir dinsel topluluk kurmuştur. Kurduğu bu topluluk ile Pisagor, aynı zamanda siyasal bir görev de üstlenmiştir.

Kendilerini matematikçiler (mathematikhoi) olarak adlandıran bu topluluktakiler; kişisel hiçbir şeye sahip olmadan okulda yaşıyor ve “ruh göçü” öğretisi ile et yemiyorlardı. Bu matematikçiler topluluğuna dinleyiciler (akousmatikhoi) olarak adlandırılan öğrencileri de katılıyor, ancak onların et yememe gibi zorunlulukları olmuyordu.

Topluluk, hem bir okul hem de bir kardeşlik derneği gibi işlev görüyordu. Pisagor'un öğrencileri kendilerini “Pisagorcular” olarak adlandırıyorlardı. Pisagorcuların iki yüzyıl sonra Öklid'in Öğeler adlı eserinde yazdığı aksiyomatik geometrinin başlangıcında etkileri olmuştur.

Pisagorcuların çiğnenmesi durumunda cezasının ölüm olduğu sessizlik kuralları vardı. Çünkü bir insanın sözlerini genellikle dikkatsizce söylediğine inanıyorlardı, bir insan eğer ne söyleyeceği konusunda kuşku duyarsa susmalıydı. Diğer bir kural ise, acısı çoğalırken bir adama acısını unutmaması konusunda ısrar etmemekti, çünkü kaygısızlığı desteklemek büyük bir suçtu.

Pisagorcular ikiye ayrılıyordu: Matematikçiler ve dinleyiciler. Matematikçiler daha ayrıntılı bir eğitim görürken, dinleyiciler Pisagor'un yazılarının özetlerini duyabiliyorlardı. Dinleyicilerin Pisagor'u görmeye ve tapımın sırlarını öğrenmeye izinleri yoktu. Genelde davranış kurallarını ve erdemi öğreniyorlardı.

Pisagor, kadınların bir eşya gibi görüldüğü ve işlerinin sadece evi yönetmek olduğu bir zamanda onların toplulukta eşit şekilde çalışmalarına izin verdi. Orfeusçu tapımın üyesi olan Brontinus'un kızı ve Pisagor'un eşi olan Theano da bir matematikçiydi.

Pisagor'un Önemli Sözleri;

1. Ya susmak ya da suskunluktan daha kıymetli bir söz söylemek gerekir.
2. Sayılar kâinatı yönetiyor.
3. Her şey sayıdır.
4. Bilgi, ruhun gıdasıdır.
5. Sabır, bilgeliğin anahtarıdır.
6. Kendini bilmek, tüm bilgeliğin başlangıcıdır.
7. Hareket, yaşamın kanunudur.
8. Doğa, sayılarla yazılmıştır.
9. Adalet, düzenin temelidir.
10. Küçük şeylerde bile doğruluk önemlidir.
11. Dostluk, ruhun en yüce zenginliğidir.
12. Müziği anlamayan ruh, hayatın ritmini kaybeder.
13. İyi düşün, iyi yaşa.
14. Her insan bir evrendir.
15. Doğa yasalarına karşı gelme.
16. Bilgelik, ruhun en yüksek şeklidir.
17. Geometri, evrenin dilidir.
18. Her şeyin bir nedeni vardır.
19. Doğru ölçü, hayatın anahtarıdır.
20. Sessizlik, bilgelik kapısını açar.
21. Doğa ile uyum içinde yaşa.
22. Erdem, ruhun ışığıdır.
23. Aşk, ruhu yücelten güçtür.
24. Yaşam, denge üzerine kuruludur.
25. Bilim ve sanat, ruhun kanatlarıdır.

GIORDANO BRUNO

“İtalyan Gökbilimci, Filozof”

İtalyan filozof, rahip, gökbilimci ve okültist. Rönesans felsefesini biçimlendiren filozofların en önemlilerinden biridir ve şair yönüyle de edebiyata en yakın duranıdır. Ona doğacı coşkunluğun düşünürü de denilebilir. Aristotelesçi kapalı evren görüşünden ilk sıyrılanlar arasında yer alan İtalyan filozof, Kopernik'in tezini savundu. Evrenin sonsuz ve eş dağılımlı olduğunu ve evrende, dünyadan başka birçok gezegenin bulunduğunu söyledi. Aykırı görüşler beslediği için 1600 yılında Roma Katolik Kilisesi'nin Engizisyon mahkemesinde yargılanıp sapkın ilan edildi ve Roma'da konuşamaması için yüzüne demir maske geçirilerek diri diri yakılarak idam edildi.

Soylu bir ailenin çocuğu olarak 1548 yılında İtalya'nın Nola kasabasında dünyaya geldi. On dört yaşındayken Dominiken tarikatına girdi. Kopernik sistemi ile tanışınca, Bruno tarikat mensubu bir kişi olmaktan sıyrıldı ve buna bağlı olarak Hristiyan inancıyla arasındaki bütün bağları koparttı. Kiliseye karşı bir sistem içinde yer aldığından din sapkınlığı ile suçlandı. Engizisyon baskısından kurtulmak için Roma'ya ve ardından Kuzey İtalya'ya kaçtı.

Dinsizlik ile suçlandığı için hiçbir yerde kalıcı olarak yaşayamadı, sürekli gezdi. Cenevre'ye geçti, ardından Güney Fransa, Paris ve Londra'da devam etti yaşamına. 1582 yılında Sorbonne Üniversitesi'nde bir kürsü elde etti. Londra'da yapıtlarının bir bölümünü bastırdı. Londra'dan kısa bir süreliğine yine Paris'e geçen Bruno, bu defa da Almanya'ya gitti ve eserlerini yayımlatma çabalarını sürdürdü. Daha sonra Zürih'e geçen Bruno, bir İtalyan aristokrat tarafından Venedik'e davet edilince bu daveti kabul etti. Burada Galileo Galilei ile tanıştı. Ama Mocenigo adlı bir aristokratla çatışınca, onun tarafından Engizisyon'a teslim edildi. Ona, düşüncelerinden vazgeçmesi ve sonsuz evren görüşünün din sapkınlığı olduğunu kabul etmesi durumunda kilise tarafından affedileceği söylendi. Ama o, gördüğü bütün işkencelere karşın, görüşlerinden taviz vermedi ve ölüme mahkûm edildi.

Ölüm kararını Bruno'ya bildiren yargıç, ondan şu cevabı almıştır: “Ölümümü bildirirken benden daha çok korkuyorsunuz”. Kilisenin bu kararı, 1600 yılının Şubat ayında, Roma'da Campo de' Fiori meydanında Bruno'nun diri diri yakılması ile yerine getirildi.

Bruno evrenin sonsuzluğu yanında evrenin birliği ilkesini de benimser. Buna göre Orta Çağ felsefesinde temel alınan gök ile yer ayrılığını reddeder. Bruno, Tanrı'nın ve evrenin birbirinden farklı iki töz olmadığı, ama aynı gerçekliğin iki sonsuz görünümü olduğunu kabul eder. Ona göre her şey Tanrısal kuvvetin görünüşüdür:

“Ne gördüğüm hakikati gizlemekten hoşlanırım, ne de bunu açıkça ifade etmekten korkarım. Aydınlık ve karanlık arasındaki, bilim ve cehalet arasındaki savaşa her yerde katıldım. Bundan dolayı her yerde zorlukla karşılaştım ve cehaletin babaları olan resmi akademisyenlerin yanı sıra kalın kafalı çoğunluğun öfkesinde hedef olarak yaşadım.”

Giordano Bruno'nun Önemli Sözleri;

1. Allah iradesini hâkim kılmak için yeryüzündeki iyi insanları kullanır. Yeryüzündeki kötü insanlar, kendi iradelerini hâkim kılmak için Allah'ı kullanır.
2. Aydınlık ve karanlık, bilim ve cehalet arasındaki savaşa her yerde katıldım.
3. Gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklenince, diğerleri de yanlış iliklenir.
4. İki şey kalitesiz insan özelliğidir: Şikâyet etmek, dedikodu.
5. İki şey çözümsüz görünen sorunları çözer: Bakış açısını değiştirmek, empati yapmak.
6. Tanrı içimizdedir, evren sonsuzdur.
7. Gerçek, çoğu zaman halkın inandığı şey değildir.
8. Evren sonsuzdur ve bu sonsuzlukta biz sadece bir parça yıldız tozuyuz.
9. Akıl, insanı özgür kılar; doğmalar ise zincirler.
10. Korku ve cehalet, insan ruhunun en büyük düşmanlarıdır.
11. İnsan kendi içindeki yıldızları keşfettikçe özgürleşir.
12. Bilgiye ulaşmak için cesaret gereklidir; cesaret bilgelik yolunun anahtarıdır.
13. Her fikir sorgulanmadıkça zincire vurulmuş demektir.
14. Evrenin sırrı, gözlemleyenin sabrı ve aklıyla açığa çıkar.
15. Kendi aklını kullanmayan, başkasının kölesi olur.
16. Yıldızlar, bize evrenin genişliğini ve sınır tanımazlığını öğretir.
17. Ruh, özgür düşünceyle yücelir, korku ile küçülür.
18. Bilgelik, soru sormaktan korkmayanların ödülüdür.
19. Gerçeği aramak, yaşamın en kutsal eylemidir.
20. İnsan, kendi sınırlarını zorladıkça gelişir.
21. Düşünmek, insanın en doğal ve asil yetisidir.
22. Bilgi, özgürlükle el ele gider.
23. Evrenin gizemleri, sabır ve merakla çözülür.
24. Akıl, insanın en güçlü silahıdır.
25. Ruhun ışığı, aklın rehberliğinde parlar.

DIYOJEN

“Sinoplu Filozof”

Diyojen (Yunanca: Διογένης ὁ Κυνικός Diogenis o Kunikos, Diogenes), MÖ 412-MÖ 323 yılları arasında yaşamış Kinik felsefesinin öncüsü ünlü filozoftur. Sinop'ta doğmuş Korint'te ölmüştür. Sinoplu Diyojen ve Kinik Diyojen olarak da bilinmektedir. Diyojen, medeniyeti reddetmiş ve medeniyet içerisinde medeniyetten uzak bir şekilde yaşamaya çalışmış bir antik çağ filozofudur.

Sıklıkla 10.- 11. yüzyılda aynı bölgelerde yaşamış Bizans subayı, dönemin prensesi Evdoksia ile evlenerek imparator olan 1071 Malazgirt Meydan Muharebesi'nde Alparslan'a yenilen Romen Diyojen (IV. Romanos Diogenes) ile karıştırılmaktadır.

MÖ 412 (veya MÖ 404) yılında dönemin Yunan kolonisi olan Karadeniz'in Sinope (Sinop) ilinde doğmuştur. Yaşamının Sinop'ta geçen ilk yılları hakkında babası Hicesias'ın kuyumcu ve sarraf olduğu bilgisi haricinde fazla kaynak yoktur. Babası ve Diyojen'in kalpazanlık ve para tahribatı suçuyla Atina'ya sürgün edildiği bilinmektedir. Arkeolojik kazılarla 4. yüzyıla ait Hicesias imzası taşıyan dövülmüş demirden keski madeni paralar çıkarılmış olsa da siyasi veya mali nedenlerle tahrip edilmiş olması olası olan bu paraların tahribat nedenini açıklayan bulgu ve kaynak yoktur.

Kuduz bir köpeğin ısırması, çiğ ahtapot yeme alışkanlığına bağlı olarak ya da nefesini tutarak intihar ettiği gibi pek çok ölüm sebebi rivayet edilmekle birlikte, bugün ölüm nedeni hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

Platon'un Çılgın Sokrat dediği, çok güzel konuşan, üstün zekası ile herkesi etkileyebilen bu ünlü Kinik filozof bütün gariplik, anormal hal ve tavırlarına rağmen saygı görmüş, ölümünden sonra anısına Korintoslular bir köpeğin yaslandığı mermer bir sütun dikmiştir.

Türkiye'de de Diyojen'in anısını yaşatmak için 2006 yılında Sinop'un girişine heykeli dikilmiştir. Elinde fener ve yanında köpeğiyle birlikte tasvir edilen yaklaşık altı metrelik mermer Diyojen heykeli, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü öğretim görevlisi Turan Baş önderliğinde 25 kişilik ekip tarafından altı ayda hazırlanmıştır.

Diyojen'in Önemli Sözleri;

1. Eğitim, altın bir çelenk gibidir.
2. İşsiz adamların işidir aşk.
3. Köleler efendilerine, değersiz insanlar da tutkularına köledir.
4. “Yeryüzünde en iyi şey nedir?” diye sorduklarında: Hür olmak.
5. Dışarıdan güçlü görünüyor olabilirsin, ama savaşlar içerde kazanılır.
6. Sen benim kölemin kölesisin çünkü dünya benim kölemdir, sen de dünyanın kölesisin.
7. Gölge etme! Başka ihsan istemem.
8. Yeryüzünde öğretmenlikten daha şerefli bir meslek tanımıyorum.
9. Çok dinlememiz ve az konuşmamız için iki kulağımız ve bir dilimiz vardır.
10. Ben insan arıyorum.
11. En büyük mutluluk, en az şeye ihtiyaç duymaktır.
12. İhtiyaçlarımızı azaltmak, özgürlüğümüzü artırır.
13. Yemek için yaşamam.
14. İnsanların diline değil, işine bakarım.
15. Erdem, öğrenmekle değil, yaşamakla elde edilir.
16. Kendini yenemeyen, hiçbir şeyi yenemez.
17. Saraylarda yaşayanlar, mutluluğun ne olduğunu bilmez.
18. Yalınlık bilgelik, gösteriş cehalettir.
19. Ben kral olmayı değil, özgür olmayı seçtim.
20. Maddi zenginlik ruhu fakirleştirir.
21. Mutluluk, dışarıda değil içimizdedir.
22. İnsanların çoğu doğruyu değil, duymak istediğini sever.
23. Açgözlülük, insanların kendi elleriyle yarattığı en büyük esarettir.
24. En iyi öğretmen, hayatın kendisidir.
25. En büyük kayıp, zamanı boşa harcamaktır.

ZENON

“Diyalektikçi Filozof”

Magna Graecia'nın Sokratik öncesi bir Yunan filozofu ve Parmenides tarafından kurulan Elea Okulu'nun bir üyesiydi. Aristo, onu diyalektiğin mucidi olarak adlandırdı. Bertrand Russell'ın “ölçülemez derecede incelikli ve derin” olarak tanımladığı paradokslarıyla tanınır.

Zeno, hocası Parmenides'in Bir'ci anlayışını ve yalnızca Varlık'ın değişmez gerçek olduğunu öne süren görüşünü geliştirmiş, çokluk ve değişimin gerçek olduğunu savunan karşıt görüşlerin tezlerine karşı mantıksal güçlükleri gözler önüne seren dolaylı kanıtlarla değişimin olanaksızlığını göstermeye çalışmış, ileri sürdüğü örneklemeleriyle felsefe tarihinde ün kazanmıştır. MÖ 490-430 yılları arasında yaşadığı rivayet edilse de doğum ve ölüm tarihi kesin değildir.

Zeno bir mantık ustası ve diyalektik düşüncenin en önemli geliştiricilerinden biridir. Elea Okulu'nun en önemli filozofları arasında yer alır. İleri sürdüğü önermeler, felsefe tarihinin en önemli paradoksları arasında yer almaktadır. Bunlardan en ünlüleri; Aşıl paradoksu ve Ok paradoksu olarak belirtilebilir. Zeno bu örneklemelerden hareketle değişimi bir yanılsama olarak formüle eden felsefesini temellendirir.

İlk paradoksta, ünlü bir Yunan koşucu olan Aşıl, bir kaplumbağayla yarışacaktır. Kaplumbağa biraz daha önde olacaktır koşuya başlarken. Zeno, bu koşuda hızlı Aşıl'ın hiçbir zaman kaplumbağayı geçemeyeceği, bunun mantıksal olarak mümkün olmadığını öne sürer. Çünkü her seferinde Aşıl'ın aşması gereken bir mesafe kalacaktır, kaplumbağanın bulunduğu noktaya her gelişinde kaplumbağa bir başka noktaya geçmiş olacaktır ve Aşıl'ın onu geçebilmesi için her seferinde bu noktaları öncelikle geçmiş olması gerekir. Ok paradoksunda da benzer bir sonuca varılır.

Buradaki temel argüman şöyledir: Mesafe sonsuz noktalardan oluşmaktadır ve bunlar sonlu bir süre içinde geçilemezdir. Böylece Zeno mantıksal ve diyalektik olarak bilinen diyalektikcilerin tam karşıt yönünde hareketin ve değişimin olanaksız olduğunu, bunların bir yanılsama olduğunu ve temelde varlık'ın değişmeyen bir halinde bulunduğunu öne sürer.

Zeno'nun hayatı hakkında kesin olarak bildiklerimiz çok azdır. Zeno'nun ölümünden yaklaşık bir asır sonra yazılmış olmasına rağmen, Zeno hakkındaki biyografik bilgilerin birincil kaynağı Platon'un Parmenides adlı eseridir ve ayrıca Aristoteles'in Fizik adlı eserinde kendisinden bahsedilmektedir. Parmenides'in diyalogunda Platon, Parmenides'in “yaklaşık 65”, Zeno'nun “yaklaşık 40” ve Sokrates'in “çok genç bir adam” olduğu bir zamanda, Zeno ve Parmenides'in Atina'ya yaptığı ziyareti anlatır. Sokrates'in yaklaşık 20 yaşında olduğunu varsaymak ve Sokrates'in doğum tarihini MÖ 469 olarak almak, Zeno için yaklaşık MÖ 490 doğum tarihini verir.

Zenon'un Önemli Sözleri;

1. İnsan kendini fethederek dünyayı fetheder.
2. Erdem, insanın sahip olabileceği tek gerçek iyiliktir.
3. Mutluluğun temeli, tutkular üzerinde hakimiyettir.
4. Doğaya uygun yaşamak, bilge insanın yoludur.
5. Akıl, ruhun pusulasıdır.
6. Arzu, insanı esir eder; bilgelik özgür kılar.
7. Erdem tek başına mutluluk için yeterlidir.
8. Doğru insan, dış koşullardan etkilenmeyendir.
9. Tutkular, aklın hastalığıdır.
10. Zenginlik, bilge insanı ne yüceltir ne alçaltır.
11. Asıl güç, kendine hakim olmaktır.
12. Huzur dışarıda değil, yüreğin düzenindedir.
13. Mutluluk, ruhun uyumudur.
14. Bilgelik; neyi yapacağını, neyi yapamayacağını bilmektir.
15. Kimse seni üzemez; ancak kendi düşüncelerin üzer.
16. En uzun yol, insanın kendine giden yoldur.
17. Öfke, aklın geçici çılgınlığıdır.
18. Bilge insan, kaderin verdiğini gülümseyerek kabul eder.
19. Bilgelik, eşyayı olduğu gibi görmektir.
20. Acı, doğanın öğretmenidir.
21. Sağlam bir karakter, en büyük hazinedir.
22. İyi insan, hiçbir koşulda kötülük etmez.
23. İyi bir yaşam, sade bir yaşamdır.
24. Mutluluk, ruhun bağımsızlığıdır.
25. Korku, cehaletin çocuğudur.

MICHEL DE MONTAIGNE

“Fransız Yazar, Filozof”

28 Şubat 1533 tarihinde Fransa’da doğdu, 13 Eylül 1592 tarihinde yine Fransa’ da öldü. 16. yüzyıl Fransız deneme yazarıdır. Montaigne, malikanede zengin bir ailede doğdu. Büyük büyük babası Ramon Felipe Eyquem, Clupea tüccarlığından servet kazanmıştı. 1477’de koca bir araziyi satın alarak Montaigne Lordu olmuştu. Babası Pierre Eyquem ise Fransız Katolik askeri idi. Sonrasında Bordeaux belediye başkanı oldu. Anne tarafı ise İspanyol ve Sefarad Yahudileri’ndendi. Ancak annesi Antoinette Lopez Protestanlığı benimsemişti. Ancak Montaigne Roma Katolikliğine yöneldi.

Ailesi onun iyi bir eğitim almasını sağladı. Uzman eğitimciler tarafından yetiştirildi. Sabahları klasik müzik çalan kişiler tarafından uyandırıldı. Eğitim süresince Yunan ve Latin edebiyatını dilini öğrendi. Böylece Ovidius, Livius, Horatius, Persius, Terentius, Martialis, Jluvenalis, Quintus, Plautus, Arellius Fuscus, Catullus, Maro ve daha nicelerinin eserlerini okuyup hayranlık duydu. Ailesi tarafından dönemin en büyük Latince bilgini George Buchanan’ın yönetimi altında olan Bordeaux’daki çok saygın bir yatılı okul olan Guienne Koleji’ne gönderildi. Kolejden sonra Toulouse Üniversitesi’nde hukuk okudu.

1557’de yüksek mahkeme olan Bordeaux’daki Parlement’in danışmanı olarak atandı. 1561’den 1563’e kadar IX. Charles’ın sarayında saray mensubuydu ve kralla birlikte Rouen Kuşatması’nda hazır bulundu.

Montaigne, 1565’te Françoise Cassaigne ile evlendi. Bordeaux’lu zengin tüccarların kızıydı. Altı kızları oldu ancak yalnızca biri yaşayabildi. Çocuklarının ölümü Montaigne etkiledi. At üstüneyken bir binicilik kazasında ciddi şekilde yaralandı kısa bir süre komada kaldı. Kızlarının ölümünden sonra bu kaza Montaigne’i daha da sarstı. Hatıralarında bu kazadan “Belki de onlar beni çağırmışlardı” diyerek bahseder. Prensipleri değişen Montaigne, yargıçlık görevinden istifa edip kamusal hayattan tamamen çekildi. Çocukluğunun geçti malikaneğe geri döndü. Malikanenin bir kulesine çekilen ve henüz 38 yaşındayken burada kendini neredeyse tüm sosyal ve ailevi olaylardan soyutladı. Ne Kral III. Henri’nin kendisini çağıran mektuplarını ne de Bordeaux bölgesindeki belediye başkanlığı teklifini yanıtladı.

Ailesinden kalan geniş bir malikanede günlerini kitaplarıyla ve yazılarıyla geçirdi. Kilisenin insanların aklını sürekli çelmesini eleştiren içerikler yayımladı. Avrupalıların coğrafi keşiflerde tanıdığı yeni uygarlıkları köleleştirme, yok sayma girişimlerine karşı çıkmıştır. Keşfedilen yeni medeniyetlere “barbar, yamyam” nitelemelerine hiddetle karşı çıkmıştır. Aziz Bartalmay Yortusu Kıyımı’nı lanetledi. Fransız Din Savaşları’nın anlamsızlığından bahsetmiştir. Bunu ise “İnsanlar zırdeli, daha bir tırtılı nasıl yaratacaklarını bilmezken binlerce tanrı yaratmışlar” diyerek dile getirir. Bu çalışmaların sonucu olarak ünlü Denemeler adlı kitabı oluştu. Klasik kuşkuculuğu yeniden gündeme getirmiştir. Bilgiyi keşfetmenin yeni yollarını bulmayı denemenin asil olduğunu vurgular. Montaigne, Denemelerinde başta insan sevgisi olmak üzere iyimserlik, dayanışma, özgürlük ve okuma alışkanlığı üzerine çok özgün yazılar kaleme aldı. Sürekli eleştirel inceleme fikrini yeniden insanlara tanıttı. Bu yazıları herkesin anlayabileceği sade bir anlatımla okura ulaştırdı. Montaigne, deneme türünün yaratıcısı olarak kabul edilir.

Montaigne'nin Önemli Sözleri;

1. İyi yaşamak değil, yaşamayı iyi bitirmek, işte gerçek mutluluk budur.
2. Döneklik, korkunun ve çıkarın ortak çocuğudur.
3. Hatalı düşünmek sahibine, hatalı konuşmak herkese zarar verir.
4. Mutluluk bile haddini aşınca acıya dönüşür.
5. Dalkavukluğun sağladığı çıkar, dürüstlüğün kazandırdığı faydadan daha fazla olursa o ülke batar.
6. Bütün söylediklerim karşılıklı bir sohbettir ve hiçbir öğüt niteliğinde değildir. Bu kadar serbest konuşabiliyorsam bu, başkalarını kendime inandırmak zorunda olmadığım içindir.
7. Öyle ayrıdır ki insanın aklındaki ile kaderin çıkardığı.
8. Bana doğru gibi gelen hiçbir fikir yoktur ki aynı zamanda yanlış gibi de gelmesin.
9. Felsefenin amacı erdemdir.
10. İnsanlığın büyük ve muhteşem eseri, bir amaç uğrunda yaşamayı bilmektir.
11. İnsan, ne ise o olmaya cesaret etmelidir.
12. Bilmek yetmez, bilginin ne işe yaradığını da bilmek gerekir.
13. Kendi kendine hükmedemeyen, hiçbir şeye hükmedemez.
14. İnsanların çoğu acı çektiği için değil, şikayet etmekten hoşlandığı için yakını.
15. Aklın en güzel meyvesi ölçüdür.
16. İnsan alışkanlıklarının toplamıdır.
17. Mutluluk, olduğun gibi olabilme özgürlüğüdür.
18. Bilge insan, neyi bilmediğini bilendir.
19. Kötülüğün en büyüğü, onu sıradanlaştırmaktır.
20. İnsanlar düşüncelerini değiştirdi diye kimse ölmez.
21. Yaşamak, nefes almak değil, farkına varmaktır.
22. Dostluk, ruhun iki ayrı bedende yaşamasıdır.
23. Zaman her şeyi öğretir; yeter ki öğrenmeye istekli ol.
24. İyi bir hayatın temeli; ölçülülük, denge ve akıl.
25. En büyük keşif, kendini keşfetmektir.

ALBERT EINSTEIN

“Beyni Çalışan Bilim Filozofu”

14 Mart 1879 doğdu ve 18 Nisan 1955 öldü. En çok görelilik kuramını geliştirmesiyle tanınan Almanya doğumlu teorik fizikçi ve bilim insanı. Einstein, kuantum mekaniğine de önemli katkılarda bulundu. Özel görelilikten kaynaklanan kütle-enerji denkliği formülü $E = mc^2$, “dünyanın en ünlü denklemi” olarak adlandırıldı. Teorik fiziğe yaptığı hizmetlerden ve özellikle fotoelektrik etki yasasını keşfetmesinden dolayı 1921’de Nobel Fizik Ödülü’nü aldı.

Alman İmparatorluğu’nda doğan Einstein, 1895 yılında İsviçre’ye taşındı ve ertesi yıl Alman vatandaşlığını bıraktı. 1897 yılında, on yedi yaşındayken Zürih’teki İsviçre Federal Politeknik Okulu’nda matematik ve fizik öğretmenliği diploma programına kaydoldu ve 1900 yılında mezun oldu. Bir yıl sonra İsviçre vatandaşlığına geçti ve ardından Bern’deki İsviçre Patent Ofisi’nde kalıcı bir pozisyon elde etti. 1905 yılında Zürih Üniversitesi’ne başarılı bir doktora tezi sundu. 1914’te Prusya Bilimler Akademisi ve Berlin Humboldt Üniversitesi’ne katılmak üzere Berlin’e taşındı ve Kaiser Wilhelm Fizik Enstitüsü’nün müdürü oldu. 1933 yılında Einstein, Amerika Birleşik Devletleri’ni ziyaret ederken Almanya’da Adolf Hitler iktidara geldi. Yahudi dostlarına yönelik Nazi zulmünden dehşete düşen Einstein, ABD’de kalmaya karar verdi ve 1940 yılında Amerikan vatandaşlığına kabul edildi. İkinci Dünya Savaşı arifesinde Başkan Franklin D. Roosevelt’e bir mektup yazarak onu potansiyel Alman nükleer silah programı konusunda uyardı ve ABD’nin de benzer araştırmalara başlamasını tavsiye etti.

1905 yılında, annus mirabilis (mucize yılı) olarak da tanımlanan çığır açan dört makale yayınladı. Bu makaleler fotoelektrik etki teorisinin ana hatlarını çizdi, Brown hareketini açıkladı, özel görelilik teorisini tanıttı ve özel teori doğruysa kütle ve enerjinin birbirine eşit olduğunu gösterdi. 1915 yılında mekanik sistemini kütleçekimi de içerecek şekilde genişleten bir genel görelilik kuramını ortaya attı. Ertesi yıl yayınladığı kozmolojik bir makale, evrenin bir bütün olarak yapısının ve evriminin modellenmesi için genel göreliliğin sonuçlarını ortaya koydu. 1917’de Einstein, spontane emisyon ve uyarılmış emisyon kavramlarını tanıtan, ikincisi lazer ve mazerin arkasındaki temel mekanizma olan ve daha sonra kuantum elektrodinamiği ve kuantum optiği gibi fizikteki gelişmeler için faydalı olacak bir bilgi hazinesi içeren bir makale yazdı. 1935’te fizikçi Nathan Rosen ile ortak bir makalede solucan deliği kavramını ortaya attı. Fizikçi Leó Szilárd ile birlikte, hareketli parçası olmayan ve girdi olarak sadece ısı kullanan bir buzdolabı icat etti.

1999’un sonlarında 100 ileri gelen fizikçiyle gerçekleştirilen milenyum oylamasında Einstein, tüm zamanların en iyi fizikçileri arasında 1. sırayı almıştır.

Einstein, hayatı boyunca 300’den fazla bilimsel makale yayımlamıştır, ayrıca 150’den fazla bilim dışı çalışmaları da olmuştur. Başarıları ve eserleri nedeniyle Einstein sözcüğü, “dâhi” ile eş anlamlı olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Albert Einstein 14 Mart 1879'da Almanya'nın Ulm kasabasında dünyaya geldi. 1880 yazında ailesi Münih'e taşındı. Münih'te babası Hermann Einstein ve amcası Jakob bir elektrik şirketi kurdular. Annesi Pauline Einstein yetenekli bir piyanistti. Albert iki buçuk yaşındayken kız kardeşi Maja dünyaya geldi. Okula başlamadan önce konuşma zorlukları yaşıyordu, annesi ve babası kaygılanarak onu doktora götürmüşlerdi. Dört beş yaşlarında hasta bir şekilde yataktayken babası neşelendirmek için ona manyetik bir pusula vermişti. Pusula ibresinin hareketini o yaşta oldukça gizemli bulmuştu ve kendinde büyük bir merak uyandırmıştı.

Hermann ve Pauline Einstein Yahudi kökenli bir çiftti fakat dindar değillerdi. Yapılması gereken dini etkinliklerinden daha çok çocuklarının eğitimini düşünüyorlardı. Einstein beş yaşına geldiğinde onu evlerinin yakınlarında daha iyi eğitim verdiğini düşündükleri bir Katolik Hıristiyan ilkokuluna yazdırdılar. Einstein okula başladıktan sonra okuldaki sıkı disiplinden ve ezberci anlayıştan rahatsız olmaya başlamıştı. Ama okul ile hoşnutsuzluğuna rağmen yüksek notlar alıyordu. Birinci sınıfı atlamıştı ve çoğu dönemde sınıfında birinci olmuştu.

Einstein'ın annesi Pauline çocuklarının erken yaşta müzik ile tanışmalarını istiyordu. Pauline Albert'ı keman derslerine, kız kardeşi Maja'yı ise piyano derslerine göndermişti. Albert keman derslerine altı yaşında başladı ve on dört yaşına kadar devam etti. Mozart'ın sonatlarını çok beğendi ve onları çalabilmek için tekniğini geliştirmek istedi. Sonunda iyi bir amatör kemancı olmuştu ve Mozart, Beethoven sonatları çalmaktan hoşlanıyordu.

Einstein dokuz buçuk yaşındayken Katolik ilkokulundan ayrıldı ve Luitpold Gymnasium'da eğitim görmeye başladı. Gymnasium Antik Yunanca ve Latinceye büyük önem veriyordu. Müfredatta ayrıca modern diller, coğrafya, edebiyat ve matematik de bulunuyordu. Einstein Latince ve matematikteki keskin mantığı seviyor ve bu derslerde en yüksek notları alıyordu. Gymnasium ilkokuldan çok daha sıkı bir disipline sahipti. Einstein burada otoriter öğretmenler ile sürekli çatışıyordu ve öğretmenleri Einstein'ın bağımsız, isyankar kişiliğinden hiç hoşlanmıyordu.

Einstein'ın ailesi, eski bir Yahudi geleneği olarak yoksul bir öğrenciyi evlerinde yemeğe davet ediyordu. Max Talmud isminde yoksul bir Yahudi üniversite öğrencisi her hafta bir akşam yemeğine katılıyordu. Talmud'un ziyaretleri Einstein on yaşındayken başlamıştı ve beş yıl boyunca sürmüştü. Einstein kendinden büyük bir üniversite öğrencisi ile konuşmaktan hoşlanıyordu ve Talmud kısa sürede Einstein'ın sıradan bir çocuk olmadığını sezmışti. Birlikte bilim, matematik ve felsefe konuşuyorlardı. Einstein on üç yaşındayken, Talmud Immanuel Kant'ın Saf Aklın Eleştirisi kitabını getirdi. Einstein o yaşta kitabı anlamakta hiç zorlanmamış ve okulunda sürekli Kant hakkında konuşmaya başlamıştı.

Talmud, Einstein'a sürekli çeşitli popüler bilim kitapları getiriyordu ve Einstein hepsini büyük bir heves ile inceliyordu. Bir keresinde Talmud, Öklid'in Elemanlar kitabını getirdi. Einstein kitaptaki problemler üzerinde çalışmaya başladı. Yaz bitmeden önce Einstein sadece bütün problemleri çözmek ile kalmamış, ayrıca teoremlere alternatif ispatlar da bulmuştu.

Einstein on bir yaşındayken Yahudi geleneği olarak evde din dersleri almaya başlamıştı. Einstein bu dönemde büyük bir dini istek duymaya başladı ve bütün dini gerekleri yerine getirerek dindar olmayan ailesine örnek olmak istiyordu. Şabat günü dinleniyordu, sadece Yahudiler için helal olan gıdaları yiyordu, kendi başına dini şarkılar yazmıştı. Ama Einstein'ın dini isteği uzun sürmedi. Bir yıl içerisinde okuduğu bilimsel kitapların kutsal kitaplar ile çeliştiğini gördü. Sonrasında her çeşit otoriteden kuşku duymaya başladı ve kuşkucu bir tavır geliştirdi.

1891 yazında mühendis amcası Jakob kendine bir cebir kitabı getirmişti. Einstein o yaz cebir kitabına çalışmaya karar verdi ve amcasından çözmek için problemler istedi. Einstein en zor ve karmaşık problemleri bile çözebiliyordu. O yaz, Einstein Pisagor teoreminin tekrar bir ispatını yaptı. Cebir ve geometriden sonra Einstein kalkülüse yöneldi. On altı yaşına geldiğinde kendi başına diferansiyel ve integral hesaplamaları ile analitik geometriyi öğrenmişti.

1894'te Einstein'ın babası ve amcasının şirketi 14 yılın ardından iflas etti. İki aile birlikte İtalya'ya gitmek ve şanslarını orada denemek istediler. Ailesi Albert'ın Münih'te kalıp okulu Gymnasium'da bitirmesine karar verdi. Bu sırada Einstein on beş yaşındaydı ve liseyi bitirmesine daha üç yıl vardı. Münih'te tek başına altı ay geçirdikten sonra Einstein bunalmaya girdi ve gerginleşmeye başladı. Aile doktorunu ikna ederek sinir sorunları nedeniyle kendinin ailesinin yanında bulunması gerektiğini belirten bir rapor aldı. Einstein ailesine haber vermeden Gymnasium'dan ayrıldı ve İtalya'daki ailesinin yanına geldi.

18 Nisan 1955'te, Albert Einstein iç kanama geçirdi. İsrail'in kuruluşunun yedinci yıl dönümü nedeniyle bir televizyon konuşmasının taslağını hazırlıyordu ama bu çalışmasını bitiremeden öldü. Einstein ameliyatı şu sözlerle reddetti, "İstedğim zaman gitmek istiyorum. Hayatı yapay bir şekilde uzatmak tatsız. Ben payımı kullandım, şimdi gitme zamanı ve bunu zarif bir şekilde yapmak istiyorum". 76 yaşında, Princeton Hastanesi'nde gece saat 01.55'te öldü.

Otopsis sırasında Princeton Hastanesi patolojisti Thomas Stoltz Harvey o gece nöbetteydi ve Einstein'ın ölüm nedenini belirlemesi gerekiyordu. Beyni kafatasından çıkardıktan sonra kendi kendine "Bu dünyamız hakkında her şeyi değiştiren beyindir" demiştir. Einstein öldükten sonra vücudunun putlaştırılarak tapılmasını istemiyordu. Fikirlerine ve bilime olan katkısına odaklanması gerektiğine inanıyordu. Bunun için ailesi tarafından öldükten sonra yakılması fikri ortaya atıldı. Harvey bedeni yakılması için hazırladı. Beyni ise kendi sefer tasına koydu ve evine götürdü. Böylece Einstein'ın beyni çalınmış oldu.

Beyni çalınan Einstein'ın ailesi şoktaydı. Hükümet yetkileri ve Harvey'in meslektaşları ise çileden çıkmıştı. Herkes beynin iade edilmesini istiyordu ancak Harvey bunu kabul etmedi. Bu nedenle de işinden oldu. Ancak Harvey beyni bilimsel araştırmalarda kullanılacağına yemin edince, ailesi bu isteğinden vazgeçti. Daha sonra Einstein'ın kalıntıları ailesi tarafından yaktırıldı ve külleri bilinmeyen bir yere serpildi. Beyni ise Harvey tarafından 1985 yılına kadar hayatının anlamı oldu ve bu yılda beynin bir kısmını o yıllarda beyinle uğraşan bir uzmana gönderdi. Gönderdiği uzman tarafından bulunanlar ise basında bir sansasyona neden oldu. Çalışmalar Einstein'ın beyinde bulunan ve beyin nöronlarını besleyen glial hücrelere odaklanmıştı. Einstein'ın beyinde normal bir insana nazaran daha fazla glial hücre bulunuyordu. Fakat bu konuda bilim adamları farklı fikirler ortaya attılar.

Einstein'ın beyni 53 yıl sonunda çalındığı Princeton Hastanesi'ne geri döndü. Harvey bundan 3 yıl sonra hayatını yitirdi.

Albert Einstein'ın Önemli Sözleri;

1. Evrende en büyük ziyan, sorgulama yeteneğini yitirmiş bir beyindir.
2. Güç daima ahlaken düşük olan insanları cezbeder.
3. Bilgi cesaret verir, cehalet ise küstahlık. İnsan mütevazıdır, cahil insan ise kibirli.
4. Eğitim, gerçeklerin öğretilmesi değildir, düşünmek için aklın eğitilmesidir.
5. Başarılı değil, değerli olmak için çabalayın.
6. Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Çünkü bilgi sınırlıdır. Oysa hayal gücü tüm dünyayı kapsar, ilerlemeyi harekete geçirir, evrimi doğurur.
7. Benim zekâm o kadar olağanüstü değil, olağanüstü olan benim merakım.
8. İnsanların ağızlarından çıkanları dinlemeyin, tüm dikkatinizi yaptıklarına verir.
9. Herkes sizi sevebilir, fakat anlamak başka şeydir, sizi anlayanı az bulursunuz.
10. İnsanlar ağızdan çıkan cümlelerin, beyninden çıkan düşüncelerin, bütün evreni dolaşıp tekrar kendine geri döndüğünü bilse, eminim çok daha dikkatli olurdu.
11. Hayal gücü bilgiden daha önemlidir.
12. Zorlukların ortasında fırsatlar yatar.
13. Eğitim, okulda öğrenilenlerin unutulmasından sonra geriye kalandır.
14. Başarılı olmaya değil, değerli olmaya çalış.
15. Barış, zorla değil anlayışla sağlanır.
16. Basitlik, en yüksek gelişmişlik düzeyidir.
17. Bir insanın karakteri, zorluklar karşısındaki seçimlerinde ortaya çıkar.
18. Herkes dâhidir.
19. Genellikle büyük ruhlar, sıradan zihinlerden şiddetli direnç görür.
20. Gerçeği aramak doğadan; onu bilmek zamandan bağımsızdır.
21. Dünya kötülerin yaptığı kötülük yüzünden değil, seyirci kalanlar yüzünden tehlikelidir.
22. Soru sormayı bırakmayın; merakın var olun kendi nedeni vardır.
23. Bilgi deneyimle sınırlıdır.
24. Hayal gücü tüm dünyayı kuşatır.
25. Hiçbir problem, onu yaratan düzeyde çözülemez.

GALILEO GALILEI

“Gözlemsel Astronominin Filozofu”

15 Şubat 1564 tarihinde doğdu ve 8 Ocak 1642 tarihinde öldü. İtalyan astronom, fizikçi, mühendis, filozof ve matematikçidir. Rönesans'ın bilimsel devrimine büyük katkıda bulunan bilim insanına “gözlemsel astronominin babası”, “modern fiziğin babası” ve “bilimin babası” gibi isimler takılmıştır. Gözlemsel astronomiye katkılarının arasında Venüs'ün evrelerinin teleskopik kanıtı, Jüpiter'in en büyük dört uydusunun keşfi (Galileo'nun uyduları adı verilmiştir), güneş lekelerinin gözlemi analizi bulunmaktadır. Galileo ayrıca uygulamalı bilim ve teknoloji alanında da çalışmış ve geliştirilmiş bir askeri pusula gibi başka aletler icat etmiştir.

Galileo'nun güneş merkeziliği ve Kopernikçiliği yaşadığı dönemde daha çok dünya merkezilik ve Tycho sistemi yaygın olduğu için tartışma konusu olmuştur. Astronomlar ona sık sık karşı çıkmış ve güneş merkezli bir sistemin yıldızsal paralaks gözlemlenmediği için mümkün olmadığını savunmuşlardır. Bu konu 1615 yılında Roma Engizisyonu tarafından soruşturulmuş ve bunun yalnızca bir olasılık olduğu sonucuna varılmıştır. Galileo daha sonrasında “İki Ana Dünya Sistemi Üzerine Diyalog” kitabında bu görüşünü savunmuştur. Kitabın Papa 8. Urban'a ve Cizvitler'e bir saldırı niteliğinde olduğu düşünülmüş ve Galileo itibar kaybetmiştir. Engizisyon tarafından yargılanan Galileo'nun dalalet suçu işlediğinden şüphelenilmiş ve Galileo hem yazdıklarından caymaya zorlanmış hem de hayatının geri kalanını ev hapsinde geçirmeye mahkûm edilmiştir. Ev hapsindeyken en başarılı çalışmalarından olan İki Yeni Bilim'i yazmış ve bu kitapta kırk yıl öncesinde yaptığı kinematik ve maddelerin kuvveti ile ilgili çalışmalarına yer vermiştir.

Galileo sekiz yaşındayken ailesi Floransa'ya taşındı, fakat o iki yıl Jacopo Borghini ile yaşadı. Daha sonra Floransa'nın 35 kilometre güney batısında Vallombrosa'daki Camaldolese Manastırı'nda eğitim gördü.

Evlilik dışı doğdukları için Galileo kızlarını evlendirilemez olarak görmüştür. Bu durumun yol açacağı mali sıkıntıları düşünen Galileo kızlarını hayatlarının geri kalanını geçirdikleri Arcetri'deki San Matteo rahibeler manastırına vermiştir. Virginia buraya girdiğinde adını Maria Celeste olarak değiştirmiştir. 2 Nisan 1634'te ölen Virginia, Galileo ile birlikte Santa Croce Bazilikası'nda gömülüdür. Livia ise Rahibe Arcangela adını almıştır. Hayatının çoğunu hasta olarak geçirmiştir. Vincenzo ise sonradan Galileo'nun yasal varisi haline getirilmiş ve Sestilia Bocchineri ile evlenmiştir.

1642'ye kadar Galilei, ziyaretçi kabul etmiştir. 77 yaşındayken (8 Ocak 1642), ateş ve kalp çarpıntısı sebebiyle öldü. Toscana Grandükası II. Ferdinando onu Santa Croce Bazilikası'na gömerek anısına mermerden bir mozole yapmak istemiştir. Bu planlar Papa 8. Urban'ın ve yeğeni Kardinal Francesco Barberini'nin karşı çıkması sonucu iptal edilmiş ve Galileo'nun kafirliği neden olarak öne sürülmüştür. Böylece Bazilika'nın koridorlarından birinde küçük bir odaya gömülmüştür. 1737 yılında anısına bir anıt dikilmiş ve Bazilika'nın ana bölgesine gömülmüştür. Bu süreçte üç parmağı ve bir dişi alınmıştır. Üç parmağından biri şu an Floransa Bilim Tarihi Müzesinde sergilenmektedir.

Galileo Galilei'in Önemli Sözleri;

1. Evren matematik dili ile yazılmıştır.
2. Evren her an gözlemlerimize açıktır ama onun dilini ve bu dilin yazıldığı harfleri öğrenmeden ve kavramadan anlaşılamaz. Evren matematik diliyle yazılmıştır. Harfleri üçgenler, daireler ve diğer geometrik biçimlerdir. Bunlar olmadan tek sözcüğü bile anlaşılamaz, bunlarsız ancak karanlık bir labirentte dolanılır.
3. İnsana hiçbir şey öğretemezsiniz, öğrenmeyi ancak kendi içinde bulana öğretebilirsiniz.
4. Dünya yine de dönüyor.
5. Hiçbir şey bilmeyen, her şeye inanır.
6. Gerçeği anlamak için otorite değil, gözlem ve akıl gerekir.
7. Ölçülemeyen bir şey ölçülebilir hale getirilebilir.
8. Bilim, cehaletin çocuğu değildir.
9. Şüphe, bilgeliğin tohumu olmuştur.
10. İnanç bize gökleri gösterir, akıl ise nasıl işlediğini.
11. Felsefe, şu büyük kitapta yazılıdır: Evren.
12. Deney yapmadan hiçbir şeye inanmayın.
13. Matematik, evrenin dili ve doğanın şifreleridir.
14. Bilginin gücü, onu paylaşmakla çoğalır.
15. Merak, bilimin başlangıcıdır.
16. Doğa, basit bir dilde konuşur onu okumayı öğrenmek gerekir.
17. Yalnızca gözlem ve deney yanılmaz.
18. Akıl, insanı yanlış inançlardan özgür kılar.
19. Bilim insanı, yalnızca sorular soran insandır.
20. Gözlem, fikirlerden daha değerlidir.
21. Yıldızları görmek, ufukumuzu genişletir.
22. Cesaret, bilimi ilerleten güçtür.
23. Doğa, ölçülebilir ve anlaşılabilir bir kitaptır.
24. Akıl, insanı yanılgılardan çıkaran pusuladır.
25. Gerçek, korkusuzca arayanlara kendini gösterir.

BEYDEBA

“Hint Filozofu”

Gerçek ismi ve ırkı hakkında birçok farklı görüş ortaya atılmış olsa da, tarihçilerin çoğu, adı Ketku olan bir Hint alimi olduğu kanısındadır. Fabl türünün en önemli eserlerinden biri olan Kelile Dimne’yi Debşelem isimli bir Hint Hükümdarı döneminde kaleme almış ve eserini hükümdara sunmuştur. Eserin içeriğinde hayatı sisler içerisinde kalan bir Hint Hükümdarı olan Debşelem Şah’ın bir vasiyet üzerine ünlü bilge Beydeba’nın yanına gitmesi ondan hikmetli sözler, öğütler, devlet yönetiminde yardımcı olacak öğretici masallar dinlemesi anlatılmaktadır. Eserde bulunan hikâyelerde siyaset, erdem ve eğitim gibi birçok farklı konu işlenmiştir. Kitap 14 bölümden oluşur. Kitap, adını ilk bölümündeki hikâyelerin kahramanı olan iki çakaldan almıştır; “doğruluğu ve dürüstlüğü” simgeleyen “Kelile” ile “yanlışlığı ve yalanı” simgeleyen “Dimne”. Beydeba, hiç kuşkusuz, Hint edebiyatında eşsiz bir yere ve öneme sahiptir. Eserlerinden biri de “Bülbül ile Bağcı”dır.

MÖ 1. yüzyıl civarında yaşadığı düşünülen Beydeba’nın el yazmalarına göre Sarp’ın zamanında yaşamıştır. Büyük İskender, muazzam ordusuyla Çin’e ilerlerken geçtiği yerleri de fet-hediyordu. O zamanın Hint hükümdarı Fur onurlu biriydi ve ülkesini ne pahasına olursa olsun savunmaya kararlıydı ancak İskender’in kıvrak zekâsıyla baş edememiş ve yenilmişti.

İskender Hindistan’ı topraklarına katıp şehrin başına, güvendiği birini vali atadıktan sonra yoluna devam etti. İskender gittikten bir süre sonra Hintler ayaklandılar ve İskender’in atadığı valinin yerine Fur’un oğlu Debşelimi hükümdar yaptılar. Ancak Debşelim hükümdar olduktan sonra halkına zulüm etmeye başladı. Zamanın ünlü bilgini Beydeba, Debşelim’in huzuruna çıktı ve ona yanlış yaptığını söyledi. Debşelim, önce Beydeba’ya çok kızdı. Ama daha sonra haklı olduğunu anlayınca yumuşadı.

Beydeba'nın Önemli Sözleri;

1. Açık kalple konuşan düşman, içten pazarlıklı dosttan daha iyidir.
2. Öğüt veren de en az öğüt alan kadar ona muhtaçtır.
3. İyiliği yapmak için, iyiliği şükranla karşılayanlar aranmalıdır.
4. Şunu iyi anla ki güç ancak yüce Allah'ındır.
5. Hükümetten en iyisi suçluyu korkutansa, hükümetten en kötüsü de suçsuzu korkutandır.
6. İnsan, yaptığı davranışlarla ölçülür, sözler sadece rehberdir.
7. İyilik, bilinçli bir seçimdir, kimseyi beklememek gerekir.
8. Adalet, toplumu ayakta tutan en güçlü bağıdır.
9. Bilgelik, öğrenmekten ve hatalardan ders çıkarmaktan geçer.
10. Kibir, aklın düşmanıdır.
11. Bilgi, eylemle birleştiğinde anlam kazanır.
12. Hayatta en büyük zenginlik, iç huzurudur.
13. Kalbini ve zihnini arındır, gerçek özgürlük orada başlar.
14. Her hatadan bir ders çıkar, her ders bir bilgelik yoludur.
15. Sevinç paylaştıkça artar, acı paylaştıkça azalır.
16. Ön yargı, bilgelik yolunda engeldir.
17. Her gün, yeni bir fırsattır.
18. Sabırsızlık, yanlış kararların kaynağıdır.
19. İyilik, insanı yücelten en büyük güçtür.
20. Huzur, dışarıda değil, içtedir.
21. Ne ekersen, onu biçersin.
22. Her insan kendi kaderinin mimarıdır.
23. Doğruluk, en güvenilir yol göstericidir.
24. Zenginlik, malda değil, kalpte saklıdır.
25. Affetmek, ruhun özgürlüğüdür.

NICCOLO MAGHIAVELLI

“Stratejist, Filozof”

3 Mayıs 1469 tarihinde doğdu ve 21 Haziran 1527 tarihinde öldü. Devlet adamı, askeri stratejist, şair ve oyun yazarı Floransalı düşünür, İtalyan Rönesans hareketinin en önemli figürlerindendir. En ünlü eseri Prens'te, politik yazın tarihinde ilk kez iktidarın alınışı ve korunması gibi bir sorunu dinsel ya da ahlaki kaygıları dikkate almaksızın kendinde bir amaç olarak inceledi. Tüm yaşamı boyunca İtalya'nın birliği ideali için mücadele verdi.

Fikirleri politik yazında olduğu gibi yaygın düşünyşte de giderek büsbütün olumsuz ve ilkesiz bir politik hırsın anlatımı olarak görüldü, “Makyavelizm” terimi bir düşünce sisteminden çok “amaç için her yolu mübah gören” politikacının tutumunu anlatan suçlayıcı bir sıfat haline geldi. Yine de Diderot, Rousseau, Fichte ve Hegel gibi büyük düşünürler Machiavelli düşüncesinin olumlu yönünü açığa çıkarmaya çalıştılar. Hegel'e göre “Machiavelli'nin gayesi, yani İtalya'nın bir devlet mertebesine çıkarılması, bu yazarın eserinde tiranlığın haklı gösterilmesinden ve muhteris bir despot için imal edilmiş altın yıldızlı bir aynadan başka bir şey görmeyen bütün görme özürölülerce anlaşılamadan kalmıştır.” Hegel O'nun yöntemini şöyle özetler: “Kangren olmuş uzuvlar lavanta suyuyla iyileştirilemez.” İtalyan komünist filozof Antonio Gramsci ise O'nu “erken gelmiş Jakoben” olarak tanımlar.

Sekreterliğe atandığında 29 yaşında olan Machiavelli, hem iç hem dış siyaseti tanıma fırsatı bulduğu bu görevini 14 yıl boyunca sürdürdü. 1512'de yapılan Ravenna Savaşı'nda İspanyollar, Floransa'yı işgal ederek Medici hanedanını yeniden yönetime getirdi. Dolayısıyla Machiavelli'nin sekreterliği de sona erdi. Machiavelli, görevine son verilmesinin üstüne ağır bir para cezasına çarptırıldı ve 1 yıl boyunca Floransa'yı terk etmesi yasaklandı.

1513'te, Medici ailesine düzenlenen bir komploya adı karışan Machiavelli, 3 ay hapis cezası aldı ve işkence gördü. Ardından serbest bırakıldı ancak işsiz kaldı. Bunun üzerine Floransa'ya birkaç kilometre uzaklıkta bulunan Santa Andrea kasabasında bir çiftliğe yerleşti. Machiavelli, çiftlik hayatında tanışıp dost olduğu Francesco Vettori'ye 10 Aralık 1513'te yazdığı bir mektupta De Principatus (Türkçe: Prenslikler Üzerine) adlı bir eser yazdığından söz eder. 6 yılda tamamladığı bu eseri sonradan Prens adıyla yayımlayacaktır. 1518'de farklı bir alana el atarak La Mandragola adlı bir satirik komediyi kaleme alır. Bu oyunlar 2 yıl içinde sahnelenir. Bu yıllarda Floransa'nın yönetimine Kardinal Giulio de Medici geçer. Machiavelli, kardinalle ve Medici ailesiyle ilişkilerini güçlendirir ve onların himayesine girer. Bu sayede 1521'de Savaş Sanatı adlı kitabını yayımlama imkânı bulur. Giulio de Medici, Machiavelli'yi sadece himayesine almakla kalmaz, ona anayasa taslağı hazırlama ve Floransa tarihini yazma görevi verir.

Kardinal Giulio de Medici, 1524'te Papa seçilir ve VII. Clemens ismini alır. Yeni Papa'nın tutarsız dış politikası sebebiyle Kutsal-Roma İmparatoru Şarlken, 1527 Mayıs'ında Floransa'ya savaş açar ve şehri işgal eder. Böylelikle Floransa'daki Medici iktidarı bir kez daha sona erer.

Medicilerin yıkılmasının ardından burjuvalar yeni bir demokratik rejim kurar. Yeni yöneticiler, Medicilere yakın olan kimseye güvenmez ve hepsini devlet kurumlarından uzaklaştırır. Böylece diğer insanlarla beraber Machiavelli de işsiz kalır. Kendisine güvenilmediği için hayal kırıklığına uğrayan Machiavelli, hızla hastalanır ve 22 Haziran 1527'de hayata gözlerini yumar. Ertesi gün, Santa Croce Bazilikası'na defnedilmiştir.

Niccolo Machiavelli'nin Önemli Sözleri;

1. İnsanları değiştirmeye çalışmayın. Onları olduğu gibi reddedin.
2. İnsan doğası gereği bencildir ve sadece kendi çıkarını düşünür. Böylesi bir varlığı ortak bir toplum paydasında bir araya getirmek zordur. Bu büyük bir dönüşüm ile meydana gelebilir. Bu amaçla var olan geleneksel devlet anlayışı tümüyle reddedilmelidir.
3. İnsanlar ya korktukları ya da gıpta ve haset ettikleri şeylerden nefret ederler.
4. Amacın ne olursa olsun, aracın daima doğru olmalıdır.
5. Halkın çoğunluğu aptaldır ve her zaman geçici çözümler isterler.
6. Yüksek mevkilerdeki insanlar halktan daha dikkatli olmalıdır, çünkü onların hataları daha büyük sonuçlar doğurur.
7. Değişim, yönetimde kalıcı olabilmek için gereklidir.
8. Herkesin seni sevmesini bekleme, bazılarını da korkutmalısın.
9. Bir hükümdar, halkının gönülünü kazanırken, düşmanlarının silahlarına karşı da dikkatli olmalıdır.
10. Bütün insanlar için kendilerine verilene değer vermek, başkalarına verilene değer vermek, başkalarına verdiği değerden daha kolaydır.
11. İnsanlar ya okşanmalı ya da yok edilmelidir; çünkü küçük bir kötülüğün intikamını alırlar, büyük bir kötülüğün ise alamazlar.
12. İnsanlar genellikle nankör, değişken, ikiyüzlü ve çıkarcıdır.
13. Görünüşte merhametli, sadık, insancıl, dindar ve dürüst olmak gerekir; fakat gerektiğinde bunların tersini yapabilecek güce de sahip olunmalıdır.
14. İnsanlar, bir babanın ölümünü, miraslarının kaybından daha çabuk unuttur.
15. İktidar, ancak korunabildiği sürece değerlidir.
16. Halkın nefretini kazanan bir hükümdar, eninde sonunda yıkılır.
17. Talih, cesur olanlardan yanadır.
18. İnsanlar çoğu zaman iyiliği zorunluluktan yapar.
19. İnsanları yönetmek isteyen, onların nasıl olmaları gerektiğini değil, nasıl olduklarını bilmelidir.
20. Gerçek siyaset, hayallerle değil, gerçeklerle yapılır.
21. Devletlerin yıkımına yol açan en büyük hata, düşmanı küçümsemektir.
22. Silahsız peygamberler yok olur; silahlı olanlar ise ayakta kalır.
23. Güç, yasaların sustuğu yerde konuşur.
24. İnsanlar genellikle görünüşe göre hüküm verirler; çünkü herkes görür, ama çok azı gerçekten düşünür.
25. Çoğunluk, sonuçlara bakar; niyetler yalnızca filozofların ilgisini çeker.

EPIKÜR

“Ahlak Filozofu”

Epikuros veya kısaca Epikür, felsefe tarihinin en etkili okullarından biri olan Epikürcülüğün kurucusu Antik Yunan filozoftur.

Epikür, Septisizmde ve Stoacılıkta olduğu gibi, pratik felsefeye yani ahlak felsefesine yönelmiş ve bu alanda etkinlik göstermiştir. Hem ahlak felsefesinde hem de bilgiye yaklaşımında kuşkuculuğun izleri/etkileri belirgin olarak görülür.

Aristoteles'in ölümünden sonra gelişen okullardan Epikürcü okulu, MÖ 306 yılında Atina'da kurulmuştur. Okul geniş bir bahçede kurulduğu için takipçilerine 'bahçe filozofları' ismi de verilmiştir. Okulun kapıları herkese açılmıştır. Öğrenciler dostluk içinde, gösteriştan uzak bir biçimde yaşamışlardır. Birçok eser veren Epikür'den geriye birkaç mektup ve maksim kalabilmiştir.

Epikür çok uzun zaman etkili olmuş bir filozoftur. Ondan sonra neredeyse 4. yüzyıla kadar etkili olmuş bir filozof ortaya çıkmamıştır. Epikür, Demokritosçu filozoflardan dersler almış ve onların özellikle atomcu teorilerinden etkilenmiştir. Öte yandan Septiklerin ve özellikle Pirron'un şüpheciliğinden etkilenmiştir.

Epikür'ün Önemli Sözleri;

1. Gizlilikte yaşa.
2. Özgürlük efendisizdir.
3. Haz, mutlu bir yaşamın başı ve sonudur.
4. Mutluluk, acıdan ve korkudan uzak olmaktır.
5. Dostluk, hayatın en büyük hazinesidir.
6. İhtiyaçlarımızı sınırladığımızda özgür oluruz.
7. Ölüm, korkulacak bir şey değildir çünkü onu hissettiğimiz an yoktur.
8. Haz, ruhun sükunetiyle doğru orantılıdır.
9. Sade bir yaşam, huzurlu bir yaşamdır.
10. Korku ve boş kaygılar, insanın mutluluğunu çalar.
11. Hayatı akılla yönet.
12. Gereksiz arzular, huzursuzluk getirir.
13. Ölüm, yaşamın doğal bir parçasıdır.
14. İnsan, haz ve acı ile yönlendirilir.
15. Doğru düşünce, ruhu rahatlatır.
16. Gereksiz kaygılar, mutluluğu bozar.
17. Korkuların zincirini kır.
18. Ruhsal huzur, gerçek hazdır.
19. Düşüncelerini akılla dengele.
20. Mutluluk, basit zevklerde gizlidir.
21. Ölümünden korkmamak özgürlüktür.
22. Sadelik, mutluluğun anahtarıdır.
23. Aşırı hırs, huzuru bozar.
24. Arzuları tanımak, onları yönetmektir.
25. Ruhun dinginliği, en yüce hazdır.

ALBERT CAMUS

“Varoluşçu Filozof”

7 Kasım 1913 tarihinde doğmuş, 4 Ocak 1960 tarihinde ölmüş, Fransız yazar ve filozof. Varoluşçuluk ile ilgilenmiştir ve absürdizm akımının öncülerinden biri olarak tanınır; fakat Camus kendini herhangi bir akımın filozofu olarak görmediğinden, kendini bir “varoluşçu” ya da “absürdist” olarak tanımlamaz. 1957’de Nobel Edebiyat Ödülü’nü kazanarak, Rudyard Kipling’den sonra bu ödülü kazanan en genç yazar olmuştur. Ödülü aldıktan 3 yıl sonra bir trafik kazasında öldü.

20. yüzyılın en güçlü Fransız yazarlarından biri olan Albert Camus, 1913’te Cezayir’in (Fransız Cezayiri: O dönemde bir Fransız sömürgesi) Mondovi kasabasında doğdu. Yoksul bir aileden gelen Camus’un babası Alsaslı, annesi ise İspanyol’dı. I. Dünya Savaşı sırasında, 1914’te babasını kaybetti. Annesi evlerde hizmetçilik yaparak oğlunu okutmaya çalıştı. Ancak Camus, daha bağımsız bir hayat sürebilmek için evinden ayrıldı. 1923’te liseye, ardından da Cezayir Üniversitesi’ne kabul edildi. Üniversite eğitimi sırasında sağlığı bozuldu ve 1930’da vereme yakalandı. Hastalığı yüzünden üniversite takımının kaleciliğini bırakmak zorunda kaldı. Bundan sonra çeşitli işlerde çalışmaya başlayan Camus, felsefe eğitimini ancak 1936’da tamamlayabildi.

1934’te Fransız Komünist Partisi’ne katıldı. Bu hareketinin kaynağı, Marksist-Leninist öğretisine (doktrinine) desteğinden ziyade, İspanya’da daha sonra iç savaşa sonuçlanacak politik duruma duyduğu kaygıydı. Ancak üç yıl sonra, Troçkist suçlamasıyla partiden atıldı. Camus, 1934’te Simone Hie’yle evlendi. Simone, bir morfin bağımlısıydı ve Camus’la evlilikleri, Simone’nun sadakatsizliğine bağlı olarak son buldu. 1935’te “İşçinin Tiyatrosu”nu (Théâtre du Travail) kurdu. Fakat bu tiyatro 1939’da kapandı. Aynı yıl, verem hastası olduğundan Fransa ordusuna kabul edilmedi.

1940’ta piyanist ve matematikçi Francine Faure ile evlendi ve 5 Eylül 1945’te Catherine ve Jean adlarında ikiz çocukları oldu. Aynı yıl Paris-Soir dergisi için çalışmaya başladı. II. Dünya Savaşı’nın henüz “Tuhaf Savaş” olarak adlandırılan ilk zamanlarında bir pasifist olarak kaldı. Ancak bu tutumu Paris’in Alman ordusu tarafından işgali ve 1941’de, komünist gazeteci Gabriel Péri’nin gözleri önünde idam edilmesiyle değişti ve onun da başkaldırmasına neden oldu. Paris-Soir ekibiyle Bordeaux’ya gitti ve aynı yıl ilk kitapları olan “Yabancı” ve “Sisifos Söyleni”ni tamamladı. Camus, Bordeaux’yu 1942’de terk edip Cezayir’in Oran şehrine gitti ve ardından Paris’e döndü.

Camus, 4 Ocak 1960’ta, Sens yakınlarındaki küçük Villeblevin kasabasında “Le Grand Fossard” isimli bir yerde geçirdiği trafik kazası sonucu öldü. Daha sonra mantosunun cebinde bir tren bileti bulunmuştur. Büyük bir olasılıkla, Camus gideceği yere trenle gitmeyi planlamıştı; fakat arkadaşıyla birlikte arabayla dönmeyi tercih etti. İronik biçimde, Camus daha önce en absürt ölüm şeklinin ne olduğu sorulduğunda, araba kazasında ölmeyi bunlardan biri olarak nitelendirmişti. Kazanın gerçekleştiği Facel Vega marka otomobilin sürücüsü ve yayımcı dostu da Camus’yle birlikte öldü. Çek şair Jan Zábana günlüklerinde “güvendiği birisinden Camus’un KGB tarafından öldürüldüğünü duyduğu” söylemiştir. Camus’un biyografisini yazan Olivier Todd iddiaya dair daha sonraki araştırmalarında Sovyet arşivlerinde iddiayı destekleyen bilgi bulamamıştır. Camus Lourmarin Mezarlığı, Lourmarin, Vaucluse, Provence-Alpes-Côte d’Azur’de gömülmüştür.

Albert Camus'un Önemli Sözleri;

1. Mutlu olmak için başkalarıyla fazla ilgilenmemek gerekir.
2. Korkuya dayalı saygıdan daha aşağılık bir şey yoktur.
3. Adaletsiz bir dünya ile yüzleşmenin tek yolu ona başkaldırmaktır.
4. Ölüm hayattan daha evrenseldir. Herkes ölür ama herkes yaşamaz.
5. Bir ülkeyi tanımak istiyorsanız o ülkede insanların nasıl öldüğüne bakın.
6. Mutluluk, paylaştıkça çoğalan bir şeydir.
7. Gerçek özgürlük, kendi hayatının sorumluluğunu almaktır.
8. Hayat, anlamını biz vermedikçe anlamsızdır.
9. İnsan, kendini aşmak için mücadele etmelidir.
10. Cesaret, hayatın saçmalığına rağmen devam etmektir.
11. Düşünmek, insanın kendine karşı sorumluluğudur.
12. Umut, karanlığın içinde yanan bir ışıktır.
13. Adalet, insanın vicdanında başlar.
14. Özgürlük, başkalarının özgürlüğünü tanımaktan geçer.
15. İnsan yalnızca başkalarıyla anlam kazanır.
16. Hayatın absürtlüğü, onun güzelliğini de içinde taşır.
17. Sevgi, insanın kendini aşmasının yoludur.
18. Yalnızlık, insanı kendisiyle yüzleştirir.
19. İnsan, başına gelenlere değil, onlara verdiği anlamlara göre yaşar.
20. İnsan, sınırlarını kabul ettiğinde özgürleşir.
21. Her son, yeni bir başlangıcın habercisidir.
22. Yaşamak, direnmek ve yine de sevmektir.
23. Hayat, sorgulayan için bir deney, sorgulamayan için bir rutin.
24. Yaşam, cesurca kucaklanmadıkça anlamını yitirir.
25. İnsan, anlamını kendi eylemlerinde yaratır.

HERAKLEITOS

“Efesli Filozof”

Pers İmparatorluğu’nun bir parçası olan Efes’te yaşamış Pre-sokratik Antik Yunan bir filozoftur. Platon, Aristoteles, Hegel ve Heidegger’in de eserleri dahil olmak üzere antik ve modern Batı felsefesini geniş bir ölçüde etkilemiştir.

Yurttaşları ondan kanunlar yapmasını isteyince, kent artık kötü yönetim biçiminin hâkimiyetinde olduğundan bu isteği geri çevirmiştir. Herakleitos’un zenginleşmiş yeni sınıfa karşı duyduğu nefreti şu parçadan anlıyoruz: “Hiç eksik olmasın zenginliğiniz Efesliler. Olmasın ki alçaklığınız belli olsun.”

Bir öyküye göre Herakleitos Artemis Tapınağına çekilerek aşık oynuyormuş. Efesliler çevresinde toplandıklarında şöyle demiş: “Ne şaşıyorsunuz, reziller? Yoksa böyle yapmak sizinle birlikte devlet yönetmekten daha iyi değil mi?” Halka “yığın, anlayışsızlar” gözüyle bakıyor, bu küçümseme onların geleneksel inançlarını da içine alıyordu. Herakleitos’un Ksenophanes’in yerleşik din anlayışına eleştirci tutumunu sürdürdüğünü görüyoruz: “Gece dolaşanlar, Magos’lar, Bakkhos rahipleri, Dionysos’un rahipleri, gizemlere erenler. Ölümünden sonra ceza çekmekle tehdit ediyorlar ve ateşte yanacaklarını kehanet ediyorlar; halkın arasında kabul gören bu gizli ayinler böyle kutsal olmayan tarzda cereyan eder.”

Herakleitos’un yukarıdaki parçalarından anlaşıldığı gibi Yunan dünyasında kabul görmüş bu isimleri eleştiriyor. Platon da Herakleitos gibi Yunan dünyasında çok önemli olan Homeros ve Hesiodos’u insanları yanlış şekillendirdikleri konusunda eleştirmiştir. Platon’un beğenmediği o efsanelerdeki evren tasarımıdır.

Diogenes’e göre Herakleitos çocukluğundan beri olağanüstü bir kişiydi; gençliğinde hiçbir şey bilmediğini ileri sürerdi ve kendini incelediğini söylerdi: “Kendimi keşfettim”, “Ruhun ucu bucağı yok”.

Herhangi bir filozofun öğrencisi olmamasına karşın Ksenophanes’in derslerini dinlediğini söyleyenler vardır. Herakleitos, Miletli filozoflardan da etkilenmiştir. Zıtlıkların çatışması ve birliği ana öğretisinde Anaksimandros ve Pisagor’dan etkilendiği görülmektedir. Ruh öğretisinde de Anaksimenes’ten etkilenmiştir.

Şu ana kadar ele geçen kayıtlarda Herakleitos’un bir eserinden çokça parça bulunan ilk filozoftur. Eserinin adı “Doğa üzerine”. Diogenes’ten öğrendiğimize göre eseri üç bölümdür; Birinci evren üzerine, ötekiler siyaset ve tanrı bilim üzerine. Bu eser atasözlerini andırır ifadelerden oluşan şiirsel bir düz yazıdır. Yığına karşı gösterdiği küçümseme üslubunda da kendini gösterir. Geniş halk yığınları tarafından anlaşılmayı isteyen bir insanın diliyle konuşmaz. Bilmeceyi andıran sözleri ancak kendisini anlayabilecek niteliği olan seçkinlere hitap etme arzusunun ifadesidir. Dilinin bu özelliklerinden dolayı kendisine “karanlık” denmiştir.

Herakleitos’un sözlerini anlamak için çaba harcamak gerekir. Bilmeceyi çözmek gerekir. Çünkü ona göre hakikat gizlenmeyi sever: “Delphoi’daki [kâhin] tanrının kehaneti ne açıklıyor ne de gizliyor, yalnızca işaret ediyor.” Kitabını adak olarak Artemis Tapınağına koydu. Diogenes’ten öğrendiğimize göre eseri o kadar ünlü oldu ki Herakleitosçular denen ardılları ondan kaynaklandı.

Herakleitos'un Önemli Sözleri;

1. Her şey ancak zıtların kavgasından doğar.
2. Hiçbir insan aynı nehirde iki kez yıkanamaz. Çünkü ne nehir aynıdır ne de insan.
3. Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir.
4. Aynı nehirde iki kez yıkanamazsın.
5. Her şey akar, hiçbir şey kalıcı değildir.
6. Zıtlıklar, evrenin uyumunu sağlar.
7. Bilgi, düşünceyle bir araya gelince güç olur.
8. İnsan kendini tanıdığı anda, evrenin düzenini de kavrar.
9. Değişim, varlığın en temel gerçeğidir.
10. Akıl, ruhun rehberidir ve evrenin sırrını çözebilir.
11. Işık karanlık olmadan değerini bilmez.
12. İnsan kendi içinde bir mikro evrendir.
13. Hareketsizlik, ölümün habercisidir.
14. Evren bir ateştir ve sürekli yanar.
15. Bilgelik, değişimi anlamaktır.
16. Sorgulayan ruh, özgürlüğe ulaşır.
17. Evren, akıl ve düzenle yönetilir.
18. İyilik ve kötülük, aynı gerçeğin iki yüzüdür.
19. Kendi kendini bilen, sonsuzluğu kavrar.
20. Her doğum, bir yok oluşun başlangıcıdır.
21. Sessizlik, bilgelik için ilk adımdır.
22. Ateş, evrenin özüdür.
23. Zaman, her şeyi yakıp geçer.
24. Doğa, kendi yasalarıyla hükmeder.
25. Hayat, bir akıştır ve durmaz.

BERTRAND RUSSELL

“Matematikçi, Filozof”

Bertrand Arthur William Russell, 3. Earl Russell (d. 18 Mayıs 1872 - ö. 2 Şubat 1970), Britanyalı filozof, matematikçi, tarihçi ve toplum eleştirmeni.

Hayatının çeşitli dönemlerinde kendisini liberal, sosyalist ve pasifist olarak tanıtmış, ayrıca hiçbirine derinden bağlı olmadığını itiraf etmiştir. Monmouthshire’de İngiltere’nin önde gelen aristokrat ailelerinden birinin ferdi olarak dünyaya gelmiştir.

Russell 1900’lerin başında İngilizlerin “idealizme karşı isyanı”na öncülük etmiştir. Gottlob Frege ve Ludwig Wittgenstein ile birlikte analitik felsefenin kurucusu kabul edilir. A. N. Whitehead ile birlikte Principia Mathematica adlı kitabı yayımlamıştır. (Newton’ın eseriyle karıştırılmamalıdır.) Felsefi denemesi “On Denoting” (İfade Üzerine) adlı eseri felsefinin paradigması olarak kabul görür. Aynı zamanda geniş bir çevrece 20. yüzyılın önde gelen mantıkçılarından biri olarak kabul edilir. Çalışmaları mantık, matematik, dilbilim, bilgisayar teknolojisi ve felsefe, özellikle de dil felsefesi, epistemoloji ve metafiziği önemli ölçüde etkilemiştir.

Russell önde gelen savaş karşıtlarındandır. Serbest ticareti ve emperyalizm karşıtlığını desteklemiştir ve barışsever tutumundan dolayı I. Dünya Savaşı sırasında hapisanede yatmıştır. Daha sonra Adolf Hitler’e karşı kampanyalar düzenlemiş, Stalinci totalitarizmi eleştirmiş, Vietnam Savaşı’ndaki tutumu nedeniyle Amerikan hükûmetini suçlamıştır. Aynı zamanda nükleer silahsızlanmanın dobra savunucularındandır. Son eylemlerinden bir tanesi İsrail’in Orta Doğu’daki ülkelere karşı izlediği tutumu eleştirdiği bir bildiri yayımlamasıdır.

İnsan haklarını ve düşünce özgürlüğünü savunduğu yazıları dolayısıyla 1950 yılında Nobel Edebiyat Ödülü’ne layık görülmüştür.

Russell, 2 Şubat 1970’te saat 20:00’de, Penrhyndeudraeth’deki evinde 97 yaşında gripten öldü. Cesedi 5 Şubat 1970’te beş kişinin katılımıyla Colwyn Koyu’nda yakıldı. Vasiyetine uygun olarak dinî bir tören yapılmadı ve sadece bir dakikalık saygı duruşu yapıldı; daha sonra külleri Galler dağlarına serpildi. Russell, Monmouthshire’da doğmuş ve Galler’deki Penrhyndeudraeth’de ölmüş olmasına rağmen İngiliz olarak bilindi. Daha sonra 1970’te, 23 Ekim’de vasiyeti yayınlandı ve 69.423 £ (2023’te 1,4 milyon £’a eşdeğer) değerinde bir miras bıraktığı öğrenildi. 1980’de, filozof A. J. Ayer’in de aralarında bulunduğu bir komite tarafından Russell’in anısına bir anıt yaptırıldı. Russell’in Londra’daki Red Lion Meydanı’nda Marcelle Quinton tarafından yapılmış bir büstü bulunmaktadır.

Bertrand Russell'in Önemli Sözleri;

1. Mutlu geçen çocukluk iyi bir insan olma yolunda atılan en önemli adımdır.
2. Savaş, insanlığın en büyük utancıdır.
3. Bilgelik, bilginin sınırlarını bilmektir.
4. Sevgi ve mantık, insan hayatını şekillendiren iki en güçlü kuvvettir.
5. Din, çoğu zaman merakın yerini korkuyla doldurur.
6. Özgür düşünce, insanlığın ilerlemesinin temelidir.
7. Mutluluk, çoğunlukla sahip olduklarımızdan değil, hayal gücümüzden kaynaklanır.
8. Cesaret, korkuyu bilmek değil, onunla yüzleşmektir.
9. Eğitim, zihinleri açmak ve sorgulamayı öğretmektir.
10. Huzur, dış koşullardan çok içsel dengeyle ilgilidir.
11. Özgürlük, düşünceyi baskıdan arındırmakla başlar.
12. Yanılgıyı kabul etmek, insanı daha akıllı yapar.
13. Toplum, bireylerin adalet anlayışıyla şekillenir.
14. Bilim, bilinmeyeni merak etmekle başlar.
15. Ön yargı, aklın en büyük düşmanıdır.
16. Korku, mantığı gölgeler.
17. Tutku, zekanın rehberliğinde en güçlüdür.
18. İyi bir yaşam, erdem ve akıl ile mümkündür.
19. Dostluk, insan hayatının en değerli hazinesidir.
20. Hatalar, doğru yolu bulmanızı sağlar.
21. Felsefe, günlük yaşamı anlamlandırmanın aracıdır.
22. Kültür, insanlığın hafızasıdır.
23. Hoşgörü, medeniyetin ölçüsüdür.
24. Merak, öğrenmenin ilk kıvılcımıdır.
25. İnanç, akılla dengelendiğinde erdemli olur.

DEMOKRITOS

“Doğa Filozofu”

Demokritos’un Trakya’daki Abdera şehrinde bir İyon kolonisi olan Teos’da doğduğu söyleniyordu, ancak bazıları ona Miletli diyordu. Atinalı Apollodorus’a göre 80. Olimpiyatta (MÖ 460-457) doğdu. Demokritos’un babasının soylu bir aileden olduğu ve o kadar zengin olduğu söylendi ki, Abdera’daki yürüyüşüne Xerxes de katıldı. Demokritos, babasının kendisine bıraktığı mirası, bilgiye olan susuzluğunu gidermek için uzak ülkelere seyahatlerde harcadı. Asya’ya gitti ve hatta Hindistan ve Etiyopya’ya kadar ulaştığı söylendi.

Babylon ve Meroe üzerine yazdığı biliniyor; Mısır’ı ziyaret etti ve Diodorus Siculus orada beş yıl yaşadığını belirtir. Kendisi, çağdaşları arasında hiçbirinin daha büyük yolculuklar yapmadığını, daha fazla ülke görmediğini ve kendisinden daha fazla bilginle tanışmadığını iddia eder. Özellikle bilgisini övdüğü Mısırlı matematikçilerden bahseder. Theophrastos da ondan pek çok ülke görmüş bir adam olarak bahsetmiştir. Diogenes Laertios’a göre seyahatleri sırasında Keldani magileriyle tanıştı. Xerxes’e eşlik eden magilerden biri olan “Ostanes’in” de ona öğrettiği söylenir.

Memleketine döndükten sonra doğa felsefesi ile meşgul oldu. Kültürleri hakkında daha iyi bilgi edinmek için Yunanistan’ı gezdi. Yazılarında birçok Yunan filozofundan bahseder ve serveti bu filozofların yazılarını satın almasını sağladı. Atomculuğun kurucusu Leukippos, onun üzerindeki en büyük etkiye sahip kişiydi. Ayrıca Anaksagoras’ı da över. Diogenes Laertios, Hipokrat’la arkadaş olduğunu söyler ve Demetrius’un şu sözlerinden alıntı yapar: “Görünüşe göre Atina’ya gitti ve tanınmak için endişeli değildi, çünkü şöhretten nefret ediyordu ve Sokrates’i bildiği hâlde, ‘Atina’ya geldim ve kimse beni tanımıyordu’ sözünden anlaşıldığı kadarıyla, o Sokrates tarafından bilinen biri değildi.” Aristo, onu Sokrates öncesi doğa filozofları arasında gösterir.

Vatandaşları tarafından çok saygı görüyordu, çünkü Diogenes Laertios’un dediği gibi, “olayların gerçek olduğu kanıtlanan bazı şeyleri onlara önceden bildirmişti”, bu onun doğal fenomenler hakkındaki bilgisine atıfta bulunabilir. Diodorus Siculus’a göre Demokritos 90 yaşında öldü ve bu da MÖ 370 civarına denk gelmektedir, ancak diğer yazarlar onun 104 ve hatta 109 yaşına kadar yaşadığını söyler.

Demokritos'un Önemli Sözleri;

1. Adaletsizlik eden, adaletsizliğe uğrayandan daha mutsuzdur.
2. Mutluluk, ruhun huzurunda saklıdır.
3. Kendi kendine yetebilen kişi özgürdür.
4. Öfkeyi kontrol edemeyen, aklını kaybeder.
5. Sadelik, hayatın en değerli hazinesidir.
6. Bilgelik, istekleri yönetmeyi bilmektir.
7. Korku, aklın düşmanıdır.
8. Gülümseme, ruhun güneşidir.
9. Aşırı tutkular insanı esir eder.
10. Bilgi, deneyimle birleştğinde gerçek güç olur.
11. Kendi kendini bilen, evreni de anlamaya başlar.
12. Dostluk, mutluluğun temelidir.
13. Sağlam bir ruh, bedenden bağımsızdır.
14. Hayat kısa, bilgeliği ve erdemi seç.
15. Erdem, alışkanlıkla gelişir.
16. İstenmeyen şeyleri yapmamak özgürlüktür.
17. Her şeyin ölçüsü akıldır.
18. Düşünmeden konuşan, hedefi olmadan ok atan gibidir.
19. Cahiller çok konuşur, bilgeler öz konuşur.
20. Doğa her şeyin kaynağıdır.
21. Bilimle güçlenen insan yanılmaz.
22. Her şeyin nedeni vardır.
23. Sabır, aklın en büyük desteğidir.
24. Kötü insan, iyi sözü anlamaz.
25. Doğruyu aramak, insanın en yüce görevidir.

ARŞİMET

“Fizikçi, Filozof”

Arkhimedes veya Arşimet. Antik Yunan matematikçi, fizikçi, astronom, filozof ve mühendis. Antik dünyanın ilk ve en büyük bilim insanı olarak kabul edilir. Hidrostatikğin ve mekanikğin temelini atmıştır. Bir hamamda su ile yıkanırken bulduğu iddia edilen suyun kaldırma kuvveti bilime en çok bilinen katkısıdır. Bu kuvvet cismin batan hacmi, içinde bulunduğu sıvının yoğunluğu ve yer çekimi ivmesinin çarpımına eşittir. Ayrıca, pek çok matematik tarihcisine göre integral hesabın kaynağı da Arşimet’tir.

Arşimet yaklaşık MÖ 287 yılında bir liman şehri olan Siraküza’da doğdu. Bu tarihte Siraküza Magna Graecia’nın özerk bir kolonisiydi. Doğum tarihi, Rum tarihçi Ioannes Tzetzes’in Arşimet 75 yıl yaşadı ifadesine dayanmaktadır. Kum Sayacı kitabında Arşimet, babasının adının Phidias olduğunu söyler. Astronom olan babası hakkında bilinen hiçbir bilgi yoktur. Plutarkhos Paralel Hayatlar eserinde Arşimet’in Siraküza hükümdarı Kral II. Hiero ile akraba olduğunu yazar. Arşimet’in bir biyografisi arkadaşı Heracleides tarafından yazıldı ancak bu çalışma kayboldu. Bu çalışmanın kaybolması hayatının ayrıntılarını belirsiz bıraktı. Örneğin, evlenip evlenmediği ya da çocuğunun olup olmadığı bilinmiyor. Gençliğinde çağdaşları Eratosthenes ve Konon’un bulunduğu İskenderiye’de öğrenim görmüş olabilir. Konon’dan arkadaşı olarak bahseder ve iki çalışmasının (Mekanik Teoremler Yöntemi ve Sığır Problemi) başlangıcı Eratosthenes’e hitap etmektedir.

Arşimet, General Marcus Claudius Marcellus komutasındaki Roma kuvvetlerinin Siraküza şehrini iki yıl süren bir kuşatmadan sonra ele geçirdiği İkinci Pön Savaşı sırasında yaklaşık MÖ 212 yılında öldü. Plutarkhos tarafından söylenen popüler rivayete göre Arşimet, şehir ele geçirildiğinde matematiksel diyagram tasarlıyordu. Romalı bir asker gelip General Marcellus ile tanışmasını emretti ama Arşimet bu teklifi problem üzerinde çalışmayı bitirmesi gerektiğini söyleyerek reddetti. Asker buna öfkeleni ve Arşimet’i kılıcı ile öldürdü. Ayrıca Plutarkhos’un, Arşimet’in ölümü hakkında daha az bilinen bir rivayeti vardır. Bu rivayet bir Roma askerine teslim olmaya çalışırken öldürülmüş olabileceğini akla getirir. Hikâyeye göre, Arşimet matematik aletleri taşıyordu. Asker aletlerin değerli eşya olabileceğini düşündü ve Arşimet’i öldürdü. General Marcellus anlatıldığına göre Arşimet’in ölümüne öfkeleni. General, Arşimet’in değerli bir bilimsel varlık olduğunu düşünüyordu ve zarar görmemesi için emir vermişti. Marcellus Arşimet’ten bir geometrik “Briareus” olarak bahseder.

Arşimet’in mezarında, en sevdiği matematiksel ispatın çizimini gösteren bir heykel bulunur. Bu çizim aynı yükseklik ve çaptaki bir küre ve silindirden oluşur. Arşimet kürenin hacminin ve yüzey alanının, tabanları da dâhil olmak üzere silindirin üçte ikisine eşit olduğunu kanıtlamıştır. MÖ 75 yılında, Arşimet’in ölümünden 137 yıl sonra, Romalı hatip Cicero, Sicilya’da quaestor olarak görev yapıyordu. Arşimet’in mezarının hikâyelerini duymuştu ama yerli halktan hiçbiri ona yeri gösteremiyordu. Sonunda mezarı Siraküza’daki Agrigentine kapısının yanında ihmal edilmiş bir durumda ve çalılar arasında buldu. Cicero mezarı temizletti. Temizlikten sonra artık oyma eseri görebildi ve yazıt olarak eklenen dizeleri okuyabildi. 1960’ların başında Siraküza’daki Hotel Panorama’nın avlusunda bir mezar bulundu ve bu mezarın Arşimet’in mezarı olduğu iddia edildi. Ancak bu iddianın doğru olması için ikna edici bir kanıt yoktu. Mezarının bugünkü yeri bilinmiyor.

Arşimet'in Önemli Sözleri;

1. Bana bir dayanak noktası verin, dünyayı yerinden oynatayım.
2. Eureka! Buldum.
3. Doğayı anlamak, matematiği anlamaktan geçer.
4. Sayılabilir olan her şey ölçülebilir.
5. Matematik, Tanrı'nın dilidir.
6. Dağınıklığımдан değil, yoğunlaşmamdan, rahatsız etmeyin.
7. Daireyi kareleştiren, evreni de anlamaya yaklaşıır.
8. Hiçbir büyük keşif, sabırsız zekadan çıkmaz.
9. Kum tanelerini sayabilirim, yeter ki yöntemim olsun.
10. Bir problemi çözmenin en kısa yolu, onu anlamanın en uzun yoludur.
11. Evrenin düzeni, sabırlı bir zihnin ödülüdür.
12. Bir kaldıraç, aklın uzantısıdır.
13. Matematik susar, ama asla yalan söylemez.
14. Zorluk, zekanın ateşidir.
15. Evren basittir, onu karmaşıklaştıran biziz.
16. Bilim, merakın disiplin haline gelmiş halidir.
17. Gözlem, hesapla birleştğinde hakikat ortaya çıkar.
18. Formül, düşüncenin kristal halidir.
19. Sabırlı bir zeka, en ağır taşları bile kaldırır.
20. Dünyayı değiştirmek için önce aklı kaldıraç yap.
21. Bir keşif, binlerce sorunun sessiz cevabıdır.
22. Deney, teorinin nefesidir.
23. Sorular bitmezse, ilerleme de bitmez.
24. Matematiksel güzellik, evrenin imzasıdır.
25. Bir insanın dehası, merakının genişliği kadardır.

JOHN LOCKE

“Aydınlanma Çağı Filozofu”

Aydınlanma Çağı düşünürlerinin en etkililerinden biri olarak kabul edilen ve genellikle “liberalizmin babası” olarak bilinen bir İngiliz filozof ve doktordur. Francis Bacon geleneğini takip eden İngiliz deneycilerinden ilklerinden biri olarak kabul edilen Locke, toplumsal sözleşme teorisi için de aynı derecede önemlidir. Çalışmaları epistemoloji ve siyaset felsefesinin gelişimini büyük ölçüde etkiledi. Yazıları Voltaire ve Jean-Jacques Rousseau’nun yanı sıra birçok İskoç Aydınlanma düşünürünü ve Amerikan Devrimcilerini etkiledi. Klasik cumhuriyetçiliğe ve liberal teoriye katkıları, Amerikan Bağımsızlık Bildirisi’nde yer almaktadır. Uluslararası alanda Locke’un siyasi-hukuki ilkeleri, sınırlı temsili hükûmet teorisi ve uygulaması ile hukukun üstünlüğü altında temel hak ve özgürlüklerin korunması üzerinde derin bir etkiye sahip olmaya devam etmektedir.

Locke’un zihin teorisi, genellikle modern kimlik ve benlik kavramlarının kaynağı olarak gösterilir ve Jean-Jacques Rousseau, David Hume ve Immanuel Kant gibi daha sonraki filozofların çalışmalarında belirgin bir şekilde yer alır. Locke, doğuştan zihnin boş bir levha ya da tabula rasa olduğunu öne sürdü. Önceden var olan kavramlara dayanan Kartezyen felsefenin aksine, doğuştan gelen fikirler olmadan doğduğumuzu ve bunun yerine bilginin yalnızca duyu algısından elde edilen deneyimle belirlendiğini savundu ki bu kavram günümüzde ampirizm olarak bilinmektedir.

John Locke, Bristol yakınlarında, Wrington’da doğdu. Kumaş ticareti ile uğraşan bir aileden gelmektedir. Babası ticaretle uğraşmak yerine noterliği tercih etmiştir, ibadetle sadelik isteyen Püriten mezhebinin koyu bir taraftarıydı. Locke’un daha sonra öne sürdüğü öğrenim kuramlarında babasının büyük etkisi sezilir. Locke yüksek öğrenimini Oxford Üniversitesi’nde yaptı, en çok tabiat bilimleriyle tıp okudu. Hayata atıldıktan sonra hem yazar hem de siyaset adamı olarak çalıştı. Önce Brandenburg Dükaliği’nde İngiliz elçiliği katibi olarak bulundu, daha sonra İngiltere’ye dönünce 8 yıl boyunca Shaftsbury adında bir İngiliz aristokratının yanında özel hekimlik yaptı. 1683’te Shaftsbury’nin Hollanda’ya kaçmak zorunda kalması üzerine Locke da İngiltere’den ayrıldı. Ancak 1689’da İkinci İngiliz Devrimi başarı kazanınca İngiltere’ye döner bildi. Ancak daha sonra tekrar Fransa’ya iltica etmek zorunda kaldı.

John Locke'un Önemli Sözleri;

1. Uyanık bir insanın ruhu düşünmeden duramaz çünkü düşünmek zaten uyanık olmanın gerektirdiği bir şeydir.
2. Hiçbir bilgi yoktur ki algılarımızın süzgecinden geçmesin.
3. Gelenek ve otoritenin her çeşidinden kurtulmak gerekir. İnsan hayatına ancak aklın kılavuzluk edebilecektir.
4. Bilgi deneyimle başlar.
5. Zihin doğuştan boş bir levhadır.
6. Kötülüğün kaynağı cehalettir.
7. Her insan kendi eylemlerinin efendisidir.
8. Gerçek, açık ve seçik fikirlerle ortaya çıkar.
9. Yasaların amacı özgürlüğü ortadan kaldırmak değil, korumaktır.
10. Toplum sözleşmeleri olmadan hiçbir hükümet meşru değildir.
11. Eğitim insanı şekillendirir.
12. İnsanın en büyük gücü, sorgulama yeteneğidir.
13. Her bilgi, duyuların sağladığı malzemeden yapılır.
14. Aklın kabul etmediğini inanç olarak almak mantıksızdır.
15. Özgürlük, keyfi bir güçten korunmaktır.
16. Devlet, bireyin doğal haklarını koruduğu sürece meşrudur.
17. Doğal haklar devredilemez.
18. İnsanın olduğu yerde mükemmellik yoktur.
19. İyi ve kötü, çoğu zaman bilgimizin sınırlarıyla belirlenir.
20. Ahlak, insanın aklının düzenidir.
21. Büyük yanlışlar, büyük yanılgılardan doğar.
22. Gerçek bilgi, kesin kanıta dayanır.
23. Siyasi güç, sorumlulukla ölçülür.
24. Bilgi, büyük adımlarla büyür.
25. İnsan ancak özgür olduğunda gerçek anlamda insandır.

FRIEDRICH NIETZSCHE

“Alman Klasik Filolog, Filozof”

Friedrich Wilhelm Nietzsche 15 Ekim 1844, Röcken, Almanya’da doğdu, 25 Ağustos 1900, Weimar, Almanya’da öldü. Alman klasik filolog ve filozoftur. Nietzsche’nin fikirleri ve üslubu, yerleşik düşünce kalıplarını kırmıştır, bu nedenle yaşadığı dönemde var olan bir klasik disipline sokulamamıştır. Nietzsche, günümüzde yepyeni bir felsefi ekol olarak yaşam felsefi disiplininin kurucusu olarak kabul edilmektedir.

Nietzsche, eğitiminin ardından 24 yaşında Basel Üniversitesi’nde klasik filoloji öğretmeni olarak atandı. Daha önce Prusya vatandaşıydı ancak 1869’da İsviçre’ye taşındıktan sonra kendi isteğiyle vatansız kaldı. Sadece on yıl sonra, 1879’da sağlık nedenleriyle akademik öğretmenlik görevinden istifa etti. O tarihten itibaren, havasının hastalıklarına iyi gelceği bir yer bulabilmek amacıyla seyahat etti ve çoğunlukla İtalya ve İsviçre’de kaldı. 1889 yılında, 45 yaşında, zihinsel sorunlar nedeniyle bedensel yetilerini kaybetti ve tek başına iş yapamaz hâle geldi. 1890’ların başında başlayan şöhretini bilinçli olarak yaşamadı. Hayatının geri kalanını önce annesinin, sonra da kız kardeşinin bakımına muhtaç bir hasta olarak geçirdi ve 1900 yılında 55 yaşında öldü.

Nietzsche, gençliğinde özellikle Schopenhauer’in felsefesinden etkilenmişti. Daha sonra onun kötümserliğinden uzaklaştı. Çalışmaları ahlak, din, felsefe, bilim ve sanat biçimlerine yönelik keskin eleştiriler içermektedir. Çağdaş kültür onun gözünde Antik Yunan kültüründen daha zayıftı. Hıristiyan ahlakı ve Platoncu metafizik, Nietzsche’nin en şiddetli eleştirdiği konuların başında geliyordu. Genel olarak, hakikatin değerini sorgulamış ve böylece post-modern felsefi yaklaşımların öncüsü olmuştur. Nietzsche’nin “üst insan”, “güç istenci” ya da “bengi dönüş” kavramları da günümüzde yorumlara ve tartışmalara yol açmaktadır.

Nietzsche sistematik bir felsefe yaratmamıştır. Düşüncelerini ifade biçimi olarak sıklıkla aforizmaları seçmiştir. Düz yazıları, şiirleri ve Böyle Buyurdu Zerdüş’tün patetik-lirik tarzı da ona bir yazar olarak tanınırlık kazandırdı. Hobi olarak klasik müzik ile ilgilenmiş, kendi kendine besteler de yapmıştı. Felsefesinin merkezini oluşturan şey, kişinin coşkun enerjisini sömüren her türlü öğretinin, toplumsal olarak ne kadar geçerli olursa olsun sorgulanarak “hayatın olumlanması”dır. Hakikatin değeri ve nesnelliği üzerine yürüttüğü kökten sorgulaması, geniş çaplı yorumların odağını oluşturur ve etkisi özellikle kıta felsefesi geleneğinde varoluşçuluk, postmodernizm ve postyapısalcılık da dâhil olmak üzere devam etmektedir.

Nietzsche, kalan yıllarını 1897'de ölümüne kadar annesinin, 1900'de kendi ölümüne kadar kız kardeşi Elisabeth Förster-Nietzsche'nin yanında bakıma muhtaç bir şekilde geçirdi.

Bakıcısı olarak kız kardeşi, Nietzsche'nin el yazmalarının idareciliğini ve editörlüğünü üstlendi. Förster-Nietzsche, tanınmış bir Alman milliyetçisi ve antisemitist olan Bernhard Förster ile evliydi ve Nietzsche'nin yayımlanmamış yazılarını, kocasının ideolojisine uyarlamak üzere, Nietzsche'nin belirttiği, antisemitizm ile milliyetçiliğe sert ve bariz biçimde karşı çıktığı görüşlerine genellikle ters düşecek biçimde yeniden düzenledi. Förster-Nietzsche'nin yaptığı değişiklikler sebebiyle Nietzsche'nin adı, sonraları yirminci yüzyıl bilim insanları Nietzsche'nin fikirlerinin yanlış yorumlanması-na karşı harekete geçmiş olsalar da, Alman militarizmi ve Nazizm ile birlikte anılır olmuştur.

Nietzsche, 3 Ocak 1889'da zihinsel bir çöküş yaşadı. Torino sokaklarında toplumsal kargaşa çıkardığı için etraftaki iki polis onun yanına geldi. Gerçekte orada tam olarak ne olduğu bilinmiyor fakat Nietzsche'nin ölümünden sonra ortaya çıkan hikâyeler, Nietzsche'nin Piazza Carlo Alberto çıkışında bir atın kırbaçlanmasını görmesi üzerine atı korumak için ona koşup boynuna sarıldığı ve sonra yere yığıldığı üzerinedir. Bunu takip eden günlerde Nietzsche, Wahnbriefe ("Delilik Mektupları") olarak bilinen kısa yazıları yazıp Cosima Wagner ve Jacob Burckhardt gibi birkaç arkadaşına gönderdi. Yazıların çoğu "Dionysos", bazıları da "der Gekreuzigte" yani "çarmıha gerilmiş olan" olarak imzalanmıştı. Eski arkadaşı Burckhardt'a şöyle yazmıştı: Kayafayı zincirlere vurdum. Ayrıca geçen yıl Alman doktorlar tarafından uzunca bir süre çarmıha gerildim. Wilhelm, Bismarck ve tüm antisemitistler ortadan kaldırıldı. Ayrıca Alman imparatoruna, Roma'ya gidip vurulmasını emretmiş ve Avrupa güçlerini Almanya'ya karşı askeri harekete geçmeye çağırmıştı.

1890 martında Franziska, Nietzsche'yi klinikten aldırıp ve 1890 mayısında onu Naumburg'daki kendi evine götürdü. Bu süreçte Overbeck ve Gast, Nietzsche'nin yayımlanmamış eserlerine ne yapılacağı konusuna kafa yoruyordu. 1889 ocağında, o anda basılmış ve ciltlenmiş olan Putların Alacakaranlığı'nın planlanmış bir yayımıyla ilerlediler. Şubatta Nietzsche Wagner'e Karşı'nın elli kopyalık özel basımını sipariş ettiler, ama yayımcı C. G. Naumann gizlice yüz tane bastı. Overbeck ve Gast, Deccal ile Ecce Homo'nun yayımını, daha radikal içerik taşıdıkları gerekçesiyle alıkoymaya karar verdi. Nietzsche algısı ve tanınması, ilk dalgasını atlatmıştı.

Friedrich Nietzsche'in Önemli Sözleri;

1. Birçok şeyi yarım yamalak bilmektense, hiç bilmemek; başkalarının düşünceleriyle belgelik taslamaktansa kendi hesabına delilik etmek daha iyidir.
2. Zamanın geriye akmamasıdır içindeki büyük öfkenin kaynağı.
3. İnsan nerede artık sevmiyorsa, oradan geçip gitmeli.
4. Hristiyanlık Avrupa'ya bir köle ahlakı getirmiştir.
5. Tanrı öldü.
6. Modern insan bilim, seküler düşünce ve dinden kopuşla birlikte kritik bir yol ayrımındadır.
7. Kişinin ahlaklı yaşayabilmesi için kendisini toplumun ahlakından kurtarması gerekir.
8. Derisini atmayan yılan ölür. Fikrini değiştirmeyen zihin de öyle.
9. Kendi yıldızına ulaşmak isteyen, gölgelerden korkmamalıdır.
10. Zalimlerin öteki dünyada yanmasının bu dünyada zulüm gören insanlara ne faydası olduğu hala belli değil.
11. Yalnızlık, bu dünyanın en eski asaletidir.
12. Beni öldürmeyen şey güçlendirir.
13. Bozulmuş insanlardan başka hiçbir şey çirkin değildir.
14. Dürüst bir öfke, ikiyüzlü sevecenlikten iyidir.
15. Birinin sana ne kadar değer verdiğini öğrenmek istiyorsan, artık sana ihtiyacı kalmadığında nasıl davrandığına bak.
16. İnsanın en büyük hastalığı kendi zincirlerini erdem sanmasıdır.
17. Gücün yoktur buna alçak gönüllülük dersin.
18. Cesaretin yoktur, adına sabır dersin, korkarsın.
19. Korkuyu ahlak deyip, kutsalsın.
20. İnsan yapamadığı şeye, yapmamak daha iyidir diyerek kendini kandırır.
21. Kendi değerlerini kendin yaratacaksın. Başkası veya sürü değil, korkuların hiç değil.
22. Kendi kaderini kendin yazacaksın.
23. Kendi gölgede boğulmayacak, kendi gölgede doğacaksın.
24. İnsan aşılması gereken bir şeydir, bu yıkım değil, kendini yenme cesaretidir. İnsan ağaca benzer, ne kadar yükseğe ve aydınlığa çıkmak isterse, o kadar kök salar yere, ağaçlara, karanlığa, derinlere, kötülüğe.

25. I) Düşün...

Kim üzebilir seni senden başka,
Kim doldurabilir içindeki boşluğu,
Sen istemezsen,
Kim mutlu edebilir seni,
Sen hazır değilsen.

II) Kim yıkar, yıpratır sen izin vermezsen,
Kim sever seni sen kendini sevmezsen,
Her şey sende başlar, sende biter.
Yeter ki yürekli ol, tükenme, tüketme.
Tükettirme içindeki yaşama sevgisini.
Ya çare sizsiniz, ya da çaresizsiniz...

III) Gidene kal demeyeceksin,
Gidene kal demek zavallılara,
Kalana git demek terbiyesizlere,
Dönmeyene dön demek acizlere,
Hak edene git demek asillere yakışıır.

IV) Kimseye hak ettiğinden fazla değer verme,
Yoksa değersiz olan sen olursun...

V) Denizleri seviyorsan, dalgaları da seveceksin,
Sevilmek istiyorsan önce sevmeyi bileceksin,
Uçmayı biliyorsan, düşmeyi de bileceksin,
Korkarak yaşıyorsan, yalnızca hayatı seyredersin...

MARTIN HEIDEGGER

“Alman Filozof ve Ontolog”

26 Eylül 1889’da Almanya’nın Messkirch kentinde doğmuş, 26 Mayıs 1976’da Freiburg im Breisgau’da ölmüş olan 20. yüzyılın en etkili filozoflarından biridir. Üniversite eğitime ilahiyat alanında başlamış, daha sonra felsefeye yönelmiştir. Freiburg Üniversitesi’nde öğrenim görmüş, burada fenomenolojinin kurucusu Edmund Husserl’in öğrencisi olmuştur. Akademik kariyerine Marburg Üniversitesi’nde ders vererek başlamış, 1928 yılında Freiburg Üniversitesi’nde profesör olmuş ve Husserl’in kürsüsünü devralmıştır.

Heidegger’in felsefesinin merkezinde “Varlık nedir?” sorusu yer alır. Ona göre Batı felsefesi, yüzyıllar boyunca var olanları incelemiş fakat Varlık’ın kendisini unutmuştur. Bu unutulmuş aşmak için insan varoluşunu “Dasein” (orada-olan) kavramıyla analiz eder. Dasein, dünyaya fırlatılmış, zaman içinde var olan ve kendi ölümünün bilincinde olan bir varlıktır. Heidegger’e göre insan, gündelik yaşamda çoğu zaman “herkes”in (das Man) belirlediği sıradanlığa kapılır; ancak kaygı ve ölüm bilinci sayesinde kendi özgün varoluşunu fark edebilir.

1927’de yayımlanan Varlık ve Zaman adlı eseri, Heidegger’in en önemli yapıtıdır ve modern felsefede bir dönüm noktası olarak kabul edilir. Bu eserde zaman, ölüm, kaygı, özgünlük ve gündeliklik gibi kavramlar, insan varoluşu bağlamında ele alınır. Heidegger ayrıca dil, sanat ve şiir üzerine de derin düşünceler geliştirmiş; dili “Varlığın evi” olarak tanımlamış, sanatı ise Varlık’ın açığa çıktığı bir alan olarak görmüştür.

1933 yılında Nazi Partisi’ne üye olması ve kısa bir süre Freiburg Üniversitesi rektörlüğü yapması, düşüncesi etrafında süregelen ciddi etik ve politik tartışmalara yol açmıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında bir süre ders vermesi yasaklanmış olsa da, felsefi etkisi giderek artmıştır. Heidegger, varoluşçuluk, hermenötik ve çağdaş kıta felsefesi üzerinde derin izler bırakmış; özellikle insanın varoluşu, zaman ve anlam sorunları üzerine geliştirdiği düşüncelerle felsefe tarihinde kalıcı bir yer edinmiştir.

Martin Heidegger'in Önemli Sözleri;

1. Varlık, var olan değildir.
2. Dil, Varlığın evidir.
3. İnsan, dünyaya fırlatılmış bir varlıktır.
4. Zaman, Varlığın anlam ufkudur.
5. İnsan, ölüme doğru varlıktır.
6. Kaygı, insanı kendi varlığıyla yüz yüze getirir.
7. Günlük yaşamda insan, kendisi olmaktan kaçır.
8. Herkes gibi olmak, hiç kimse olmaktır.
9. Soru sormak, düşünmenin dindarlığıdır.
10. Düşünmek, hesaplamak değildir.
11. Bilim düşünmez.
12. Teknolojinin özü, teknik değildir.
13. İnsan, Varlığı soran tek varlıktır.
14. Anlamak, insan varoluşunun temel kipidir.
15. Hakikat, gizlenmiş olanın açığa çıkmasıdır.
16. Sanat, hakikatin meydana gelişidir.
17. Şiir, Varlığı söze getirir.
18. İnsan, dünyada olandır.
19. Dünya, nesnelerin toplamı değildir.
20. Zaman, saatle ölçülen bir nicelik değildir.
21. Özgünlük, insanın kendine ait olmasıdır.
22. Ölüm, insanın en kendine ait olanıdır.
23. Kaygı, hiçbir şeye yönelmez.
24. Varlık unutuluşu, felsefenin temel sorunudur.
25. İnsan, kendi varlığını üstlenmek zorundadır.

EN KALİTELİ İNSANLAR

1. Şükredenler
2. Sabredenler
3. Olumlu düşünenler
4. Kötü konuşmayanlar
5. Düzgün ahlaklı olanlar
6. Dürüst davrananlar
7. Korkularıyla yüzleşenler
8. Mazeret uydurmayanlar
9. Zamanında buluşmaya gelenler
10. Beklentsiz hareket edenler
11. Negatif yanıt vermeyenler
12. Beklenmedik anlarda iyilik yapanlar
13. Cömertler
14. Empati yapanlar
15. Adaletli merhametli davrananlar

SANAT

1. Resim
2. Heykel
3. Sinema
4. Tiyatro
5. Müzik
6. Seramik
7. Ebru
8. Çini
9. Dans
10. Şiir, Edebiyat

ELEŖTİRİ

1. EleŖtiri; tenkit sözcüğünün eşdeğer anlamlısı.
2. Önemi ve kültürel özgül ağırlığı yüksek bir kavramdır.
3. EleŖtiri; bir insanı, bir konuyu, bir eseri, doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla yapılan bir inceleme işidir.
4. EleŖtiri; sosyolojik bir disiplindir.
5. EleŖtiri; sanattır.
6. EleŖtiri; doğru bilgiye, bilinçli bilmeye, ahlak, adalet ve insafa samimiyetle bağlı kalmaya dayanan usta ve üstatların sadece işi değil, sorumluluklarıdır da.
7. EleŖtiri; beslemek ve zehirlemek sözcüklerinin farkını bilmeyenlerin hakkı değildir.
8. EleŖtiri; inceleme yetisi gelişmemiş kimselerin hakkı değildir.
9. EleŖtiri, hatayı söylemekle şahsiyetleri incitmek inceliğini bilmeyenlerin hakkı değildir.
10. EleŖtiri; eleŖtiri ile iftiranın farkını bilmeyenlerin hakkı değildir.
11. EleŖtiri; legalle illegal ayrımını yapamayanların hakkı değildir.
12. EleŖtiri, kendinin ya da sevdiklerinin hatalarının eleştirilmesine tahammül göstermeyenlerin hakkı değildir.
13. EleŖtiri; hakka, hakikate kötü söz söyleyenlerin hakkı değildir.
14. Akıllı insanlar eleŖtiriyle beslenir, kendini bilmez insanlar methedilmeye mutlu olur.
15. Hata yapmaktan tenzih edilmeyen insanın, hata yapanı iŖtahla, eleŖtirmesi insanı yüceltmez.

İNSAN ZİHNİ 3 ANA GÜÇ TARAFINDAN YÖNETİLİR

1. İd; en temel ve en ilkel dürtülerdir. Açlık, öfke, haz gibi ihtiyaçlarımızın sesidir. Hep daha fazlasını ister ve bize şunu söyler, şimdi hemen.
2. Süper ego; ahlaki kuralların ve toplumun temsilcisidir. Bizi kurallara uymaya zorlar.
3. Ego; id ve süper ego arasında dengeyi kurar, gerçeklik zemininde bir uzlaşma arar.
4. İnsanın huzursuzluğunun temelinde id, ego, süper ego çatışması yatar.
5. Bir şeyi çok istemek ve toplum baskısına göre yapmamak, insanı gerer.
6. Bu çatışmaları anlamak ve çözmek mümkündür.
7. Bunu başarmanın yolu bilinç dışına yolculuk yapmaktan geçer.
8. Bastırdığımız duygular, unutmaya çalıştığımız anılar, bizi farkında olmadığımız şekilde etkiler.
9. Gerçek özgürlük, zihnimizin derinlerindeki bu çatışmaları kabul etmek ve onlarla yüzleşmekle mümkündür.
10. İnsanın kendisini tanımasının önemi büyüktür.

Sigmund Freud

MÜKEMMEL ÖTESİ ZENGİNLİK

1. Değerlerinin toplamıdır.
2. Ahlakındır.
3. Mesleğindir.
4. Bilgindir.
5. Özgüvenindir.
6. Terbiyendir.
7. Letafetindir.
8. Tebessümündür.
9. Kimsenin senden alamayacağı değerlerdir.
10. İnsanlara karşı adalet, cömertlik, af; kendimize karşı dürüstlük, barışık olmak, emanetleri korumak; Allah'a karşı teslimiyet, şükür ve rızadır.

EŞİT VE SÜRDÜRÜLEBİLİR HAYAT

1. Toplumsal cinsiyet eşitliği (TCE) sürdürülebilirlikle sıkı sıkıya bağlı.
2. Kırsal kalkınmanın güçlendiği toplumlarda kadınların ortak üretiminin kalkınmayı sağladığı görülmektedir.
3. Kadınların eğitimi ve ekonomik güçlendirilmesi toplumları daha dirençli hale getiriyor.
4. Afetlerin gölgesinde derinleşen eşitsizlikler artıyor.
5. Kadına yönelik şiddet Türkiye'nin temel toplumsal sorunlarından biri olmaya devam ediyor.
6. Eğitimdeki eşitsizlik, cinsiyetçilik eşitsizliğini besliyor.
7. Türkiye'de kadınların iş gücü katılım oranı %35 ile erkeklerin yarısı kadar.
8. 15-24 yaş grubu kadınların %30, erkeklerin %35'i ne eğitimde, ne de istihdam da yer alıyor.
9. Doğurganlık hızı Türkiye'de 1,51 geriledi.
10. Türkiye'de ölçek küçüldükçe kadınlar daha da görülmez oluyor.

İNSAN İLİŞKİLERİ

1. İftira atmayın.
Dil ile işlenen cinayettir.
2. Gıybet etmeyin.
Dedikodu bir insanın ölü etini yemektir.
3. İyiliği başa kakmayın.
Sağ elin verdiği, sol el görmemesidir.
4. Kötülüğü iyilikle savun.
Kötülüğe kötülükle cevap vermeyin.
5. Adaletle şahitlik yapın.
En yakınlarınıza dahi olsa adaletten ayrılmayın.
6. Rızıkta eşit olun.
Temel ihtiyaçlardan/yoksulluktan daha az ücret verilemez.
7. Size gelen haberi araştırın.
Doğruluğunu teyit etmeden harekete geçmeyin.
8. Yapmayacağınız şeyi söylemeyin.
Tek yüzlü, çok yönlü olun.
9. Birbirinizi ayıplamayın.
Ayıpladığınız, kınadığınız şey mutlaka başınıza gelir.
10. Kul hakkı, kamu hakkı yemeyin.
Hak etmediğiniz hiçbir şeye el uzatmayın.
11. Yalan söylemeyin.
Her zaman dürüst olun.
12. Size verilen tüm emanetleri koruyun.
Emanetlere ihanet etmeyin.
13. Sözünüz de durun.
Ya da söz vermeyin.
14. Birbirinize lakap takmayın.
Birbirinizi aşağılamayın.
15. Affedici olun.
Hainlikleri affetmeyin ve unutmayın.

DÜRÜST İNSAN

1. Dürüst insan altın gibidir.
2. Kendi değerlerini, kendi gözünde satmayan insandır.
3. Çevreden pek etkilenmez.
4. Azdır ve zordur.
5. Dürüst kalabilmek oldukça zordur.
6. Dürüst olmadığımız zaman içimiz biliyor.
7. Dürüst insan tek yüzlü insandır.
8. Dürüst İnsan çok yönlü insandır.
9. Dürüst insan güvenilir insandır.
10. Allah 'a inanan ve dürüst olan insan kurtulmuş insandır.

HAYATTA NE ÖĞRENDİK

1. Her şeyin zamanında önemli olduğunu.
2. Her gelenin mutlaka gideceğini.
3. Her acının azalacağını.
4. Hayatta hiçbir şeyin seni üzecek kadar hükmü olmadığını.
5. Ölümden başka her şeyin çaresi olduğunu.
6. Çok geçten daha kötü bir kelime olmadığını.
7. Herkesle konuşup gülebildiğini.
8. Ama yalnız ağlayabildiğini.
9. Bir saniye sonrasının kaygısına düşmemeyi.
10. Tam yaşamak gerektiğini öğrendik.

ÖNCE KENDİNE DEĞER VER

1. Asla kendi değerini düşürme.
2. Herkesten önce kendine saygın olsun.
3. Sana anlatmadılarsa sorma.
4. Davet etmedilerse gitme.
5. Geç davet ederlerse mazeret ilet.
6. İstersen gel derlerse yok de.
7. Değerini düşürenlere ömrünü tüketme.
8. Değerli gördüğün işlerle uğraş.
9. Değerli insanlara koş.
10. En değerli yüce Allah'ı unutma.

10 TEMEL DEĞER

1. Hakkaniyet
2. Saygı
3. Sevgi
4. Halden anlamak
5. Adalet
6. Merhamet
7. Güven
8. Hoşgörü
9. Affetmek
10. Temel ihtiyaçları karşılamak

İNSANIN HEDEFİ YOKSA-YOKSUN

1. İnsanı vasattan çıkaracak tek şey tutkudur.
2. Tutkun yoksa, yoksun.
3. Hedefi olmayan, ot gibidir.
4. Davası ve ideali olmayan, yoktur.
5. Yaşamda insanı, insan eden şey hedeftir.
6. Haklılık duygusu taşımak gerekir.
7. Adadığın şey çok değerli olmalıdır.
8. Sen kendini adadığında, sende değerli olacaksın.
9. İnsanın iddiası olmalıdır.
10. İnsanın hedefi olduğunda, insan değerlidir.

VERİMLİ DERS ÇALIŞMAK

1. En uygun zaman sabah erken saatlerdir.
2. Sosyal medyadan uzak durarak ders çalışmak gerekir.
3. Kahvaltı yaparak derse konsantre olmak daha kolaydır.
4. Dersinizin konusunu bölün, küçük hedefler oluşturun.
5. 30 dakika ders çalışıp, 5 dakika ara verin.
6. Beyninizin ön tarafı frontal korteks olarak geçiyor, öğrenme, anlama merkezi.
7. Yatağınızı toplamak sizin vücudunuza dopamin salgılatıyor. Mutlulukla derse oturmuş olursunuz.
8. Gürültülü ortamlarda ders çalışmak verimli olmaz.
9. Soğuk veya çok sıcak ortamlarda da ders çalışmaktan tam kaliteli başarı alınamaz.
10. Beyninizdeki tüm olumsuz düşüncelerden arınarak ders çalışmalısınız.

İYİ İNSANIN AHLAKİ ÖZELLİKLERİ

1. Güler yüzlüdür.
2. Tatlı dillidir.
3. Sabır kardır.
4. Yumuşak huyludur.
5. Kusurları örtendir.
6. Hataları bağışlayandır.
7. Cömerttir.
8. Tevekkül sahibidir.
9. Büyüklerine hürmet edendir.
10. Kalbi sevinç doludur.
11. Sürekli huzur içindedir.
12. Devamlı şükür üzeredir.
13. Hayatı sıdk üzeredir.
14. İbadetlerine azami gayret gösterir.
15. Yüce Allah'a tam teslimiyet içindedir.

KENDİ KİMLİĞİMİZ

1. İnsan insanın kurdudur.
2. İnsanın ufku insandır.
3. İnsan kendi kimliğini başka insanlara göre tanımlar.
4. Size eğitimle bir kimlik verilir.
5. O kimlik size uydu mu, başka insanları tanıdıkça anlarsınız.
6. İnsan zihnen, bedenen, duygusal geliştikçe o kimliğin kendisine ait olmasını ister.
7. Başka kimlikleri tanıdıkça kendisindeki fazlalıkları ve eksiklikleri görürsünüz.
8. Sizin çizginizi, renginizi görürsünüz.
9. Farklı insanları tanıdıkça insan, kendini diğer insanlara göre konumlandırır.
10. Farklı profillerden, farklı aynalara bakmaya benzer, her insan, her kimlik sizin kendi kimliğinizin bir yansımasını size gösterir, iyi ve kötü yanlarıyla.

İYİ – KÖTÜ

1. İyi; bir şey canlılığı, onun çeşitliliğini ve güzelliğini destekliyorsa iyidir.
2. Kötü; bunun zıddıysa kötüdür.
3. Bir söylem, bir ideoloji, bir ürün, bir söz, bir davranış, canlılığı onun çeşitlilik ve güzelliğini destekliyorsa iyidir.
4. Çeşitleri azaltmak, herkes benim gibi olsun demek, öldürmek, öldürmeyi önermek saf kötülüktür.
5. Arılar yok olsun, insan yaşamı sona eriyor.
6. İnsan dünyadan çekildiğinde dünya cennete dönüyor.
7. Dünyaya hiçbir faydası olmayan tek biyolojik organizma insandır.
8. Biyolojik döngülere hiçbir katkımız yok.
9. Çöp yapmak, ortalığı kirletmek, dengeyi bozmak.
10. İnsanın zararını fark ettiği zaman, yüksek hazlara dönüyor. Bilim, felsefe, sanat, edebiyat, maneviyat, estetik, güzelliklere bakıyor. Dünyayı inşa, ihya ve imar eden türe dönüşüyor.

İNSANIN AR DAMARI NE ZAMAN ÇATLAR

1. Birinin gözyaşına sebep olduğu halde, sanki hiçbir şey yokmuş gibi davranmaya başladığında.
2. Utanma duygusunu kaybettiğinde.
3. Hak yediğinde. Kul hakkını, kamu hakkını korumadığı zaman.
4. İftira attığında. İftira dil ile işlenen cinayettir.
5. Rızıkta/ temel ihtiyaçlarda/ yoksullukta eşit duruma gelmediğinde.
6. Şahitlikte en yakınlarınız dahi olsa adaletten ayrıldığında.
7. Rantın hakkaniyetle dağıtılmadığında.
8. Adaletli, merhametli, adil davranılmadığında.
9. İnsan öldürdüğünde. Bir insanı öldüren tüm alemi öldürmüştür.
10. Yalan söylediğinde. Tek yüzlü, çok yönlü olmadığında.

MUTLU EVLİLİK FORMÜLÜ

1. Biraz nefeslenmek.
2. Tedavi amaçlı ayrılıktır.
3. Sevgisizliği çözmek.
4. Aşk ilişkisi çok boyutludur.
5. Ruhsal uyum, ruh ikizi olmak.
6. Cinsellik, ten uyumu yaşamak.
7. Ortak düşünceler, sohbet edebilmek.
8. Birlikte hayaller, hedefler kurabilmek.
9. Yeteneğine göre işin ucundan tutmak, hayatı paylaşmak.
10. Çocuk yetiştirmek, sorumluluğunu birlikte üstlenmek.

DÜŞÜNÜRLERİN 10 ALIŞKANLIĞI

1. Kitap okuyun.
2. Ekranı abartmayın.
3. Dünyanın işini değil kendi işinizi yapın.
4. Birden fazla disiplinle ilgilenin.
5. Fikirlerle ve deneyimlere değer verin.
6. Yanılma ihtimalini hesaba katın.
7. Herkesten her zaman bir şeyler öğrenmeye çalışın.
8. Özgün olun.
9. Erken yatıp, erken kalkın/ güneşin üzerine doğun.
10. Yüce bir değere bağlanın.

TAM YAŞAMAK

1. Pozitif düşünmek.
2. Sağlıklı beslenmek / yeterli, dengeli, çeşitli.
3. Gülümsemek / gözünün içine bakmak.
4. Çalışmak / mesleğini sevmek, çalışırken zevk almak.
5. Tam yaşamak / yaşamda boşluk bırakmamak.
6. Rahatlamak / zirveler yaşamak.
7. Sevdiklerine dokunmak / konuşmak, sohbet ve muhabbetlerle toksinleri atmak.
8. Hobileri olmak / rutinin dışına çıkmak, keyif almak.
9. Maneviyatı yaşamak / sabah namazı kılmak, Kur'an okumak.
10. Yüce Allah'a rıza, teslimiyet, şükür göstermek.

İNSANIN SIĞINAKLARI

1. Bir ınar altı.
2. İnsan insana sığınaktır.
3. İnsan insana şıfadır.
4. İnancın tesellisi.
5. Bir kütüphane.
6. Dostların tesellisi. Bir arkadaş çevresi.
7. Kitap / Kur'an'ın tesellisi.
8. Aile; akraba, anne.
9. Herkes aradığında sığınak bulur.
10. Ruhunu sükûna erdirecek. Yüce Allah'ın huzurunda olma anlarınız.

İNSAN İLETİŞİMİ

1. Seni olduğun gibi kabul ediyorum.
2. Sana güveniyorum.
3. İki insan birbirinin farkına vardığı zaman iletişim başlar.
4. Önemsiyorum.
5. Değer veriyorum.
6. Seni seviyorum.
7. Emek ve zamana değersin.
8. Aynı ekipteniz.
9. Sana saygım var.
10. Biz beraberiz.

İNSAN DENGESİ

1. Her şey bizi bir yerden çekştiriyor.
2. İnsan hangisine bakacağını, odaklanacağını bilemiyor.
3. Madde dünyası, siyaset dünyası, sanat dünyası, estetik dünyası, moda dünyası, kültür dünyası, sosyal medya bizi bocalatıyor, toparlanamıyoruz.
4. Toparlanmamız bazen bir anda oluyor, bazen çok uzun sürüyor.
5. Yolculuk bitmedi, bizi mahkûm etmelerine izin vermemeliyiz.
6. Bir türbülansa girdik ama mutlaka çıkacağız.
7. Kulun kalbindekini Allah'tan başka kim bilebilir.
8. İnsan dengeyi nasıl kuracağını bilemiyor.
9. Umut kapısını kapatmamalıyız.
10. Hayatımız daha bitmedi, toparlanacağız, dengemizi kuracağız.

İNSAN İNSANIN UFKUDUR

1. İnsan insanın kurdu değildir.
2. İnsan İnsanın ufkudur.
3. Yalnızlık sadece yüce Allah'adır.
4. İnsan insana muhtaçtır.
5. İnsan toplumsal bir yaratıktır.
6. İnsan tek başına tüm ihtiyaçlarını karşılayamaz.
7. Her insan farklı meslekleri icra ederek, tüm insanlara hizmet etmiş olur.
8. İnsanın insana ihtiyacı vardır.
9. Bir haber, bir gülüş, bir neşe, bir ses, bazen bir sukut, bazen bir bakış.
10. İnsan varlığını hissetmek bile çok mühimdir.

KRİZ YÖNETMEK

1. Kriz yönetiminin 3 aşaması vardır.
2. İlk aşama; krizi çözmek için haklı olmak ve dik/onurlu durmak gerekir.
3. İkinci aşama; krizin muhataplarıyla iletişim kurmak gerekir.
4. Üçüncü aşama; kriz çözümünde, mutlaka alternatif çözümler olmalıdır.
5. Krizi çözmeye niyetiniz varsa, sonsuz çözüm alternatifleri vardır.
6. Kriz yönetmek; duygu değil, akıl ister.
7. Esneme ve müzakere yeteneğine ihtiyaç duyar.
8. Hem zekâ, hem de akıl devrededir.
9. Sadece tarafını değil, muhatabını da düşünür.
10. Adaletli yaklaşır ve adil tavır gösterir.

İYİLER İYİ HAYAT YAŞAR

1. Esas olan hayatta adil olmaktır.
2. Akıl kalp onayını almaktır.
3. Dünyada oluşan rantları hakkaniyetle dağıtmaktır.
4. Temel ihtiyaçlarda /rızıkta/ yoksullukta eşit olmaktır.
5. Bu yaşamda misafir olduğunu bilmektir.
6. Yer ve gökte, kâinatta her şeyin emanet olduğunu anlamaktır.
7. Kendinden daha yüksek bir varlığa yöneldiğinde yükseliyorsun.
8. Kanatlanıp uçuyorsun.
9. Daha güzel, daha anlamlı yaşamaya başlıyorsun.
10. Herkes yaşar ama sadece iyiler iyi hayat yaşar, diyorsun.

OKULDA BAŞARI

1. Çalışma ortamınız size göre olmalıdır.
2. Sabah erken kalkarak çalışma yapın.
3. Ödevi, ders tekrarlarını ertelemeyin.
4. Molalar vermek verimi artırır.
5. Zamanı etkili kullanın.
6. Spor yapın, müzik dinleyin.
7. Disiplini bırakmayın.
8. Aylık ve yıllık zamanınızı iyi planlayın ve planınıza uyun.
9. Çalıştığınız konularla ilgili bol soru çözün.
10. Uykusuzluk öğrenmeyi olumsuz etkiler. Karanlıkta 6-9 saat uyuyun.
11. Yeterli, dengeli ve çeşitli beslenin.
12. Düzenli tekrar yapın.
13. Kaygınızı azaltın.
14. Öğrendikçe kendinize güveniniz artar.
15. Hedefinize ancak verimli çalışarak ulaşabilirsiniz.

GÜÇLÜ BİR İNSAN OLMAK

1. Hayır demeyi öğrenir.
2. Kendisiyle olumlu konuşur.
3. Yalnızlıktan korkmaz.
4. Kendini başkalarına kanıtlama çabasını bırakır.
5. Gerekğinde vazgeçer.
6. İstedğini çekinmeden ifade eder.
7. İnsanlarla arasına sağlıklı sınırlar koyar.
8. Başkalarının onayına ihtiyaç duymadan hareket eder.
9. Duygularının mantığının önüne geçmesine izin vermez.
10. Hatalarıyla yüzleşir.
11. Yanlışlardan tövbe ederek, süratle uzaklaşır.
12. Olumsuz eleştirilere açık olur.
13. Gerçek olmayan eleştirilerden uzak durur.
14. Kendini başkalarıyla kıyaslamaz.
15. Yaşadığı her saniyenin kayıtlarını/Kıyamette soracak olan yüce Allah'a bağlar.

21. GÜN

1. Olağanüstü gelişmeler 21 günde olağanlaşıyor.
2. Davranış değişikliklerinin normal hale gelmesi 21 gün sürüyor.
3. İnsan, doğası gereği her şeye alışıyor.
4. Bilimsel gerçek, sadece 21 günde oluşuyor. Zihnimizin bir şeye alışma süresi.
5. İnsanın yaratılışı böyle 21 günde doğalllaşıyor.
6. Şekersiz çay içmeye 21 günde alışıyorsunuz, artık şekerli çay içemiyorsunuz.
7. Düzenli spor yapmayı 21 günde başarıyorsunuz.
8. Alışık olmadığınız davranışlara alışmanız 21 gün sürüyor.
9. Önceki davranışlarınız artık tuhaf geliyor.
10. Değişim, dönüşüm, gelişim tüm insanlar için kaçınılmaz bir süreçtir.

BU TEMBELLİĞİ YENECEK TEKNİKLER

1. Hayattaki amacınızı keşfedin.
2. Kötü düşüncelerden uzak durun.
3. İyi insan olmayı düşünün.
4. Vücudun sağlam olması ancak tüm uzuvların sağlığına bağlıdır.
5. Sizi her sabah güneş doğmadan uyandıracak bir sebebiniz olsun / Sabah Namazı gibi.
6. Günlük yazılı programınız olsun.
7. 35 dakika çalışıp, 5 dakika mola verin. Bu veriminizi artırır.
8. %80 doyduğunuzda yemekten kalkın. Bu enerjinizi artırır.
9. Her göreve ilk yapıyormuş gibi merakla başlayın.
10. Strese girmek yerine harekete geçin, emek verin, tam yaşayın.

KENDİMİZİ DEĞİŞTİRMEK

1. Olayları değıştirmiyorsak, bakış açımızı değıştireceğiz.
2. Kendimizi düzeltmeye çalışacağız.
3. Kendimizi düzelttiğimizde farkında olmadan karşımızdaki de düzeliyor.
4. Sevgi dolu bir bakış.
5. Bir tebessüm.
6. Bir kaç güzel söz.
7. Sıcak bir dokunuş sevgi dilidir.
8. Paylaşım, hediyeleşme sevgi dilidir.
9. Bunlar sınırları pekiştiren eylemlerdir.
10. Derinlik ve anlam olan sevgi.
11. Sükûnet hali, son sığınak olma.
12. Güvenli ilişki hali, dürüst olma.

İNSAN

1. Tek bir insana bakarak, Tek bir onun gerçek sahibi Tanrı'yı/ Allah'ı görebilirsiniz.
2. Evren'e/ Kainat'a ait bilmediğiniz ne varsa, çözecek kilit insanın içinde saklıdır.
3. Büyük mucize, insanın kendi varlığında saklıdır.
4. Ruhumuzda taşıdığımız rüyalar görür, duygular, arzular ve korkular yaşarız.
5. Bizden önce yaşayanların genetik mirası da akmıştır içimize.
6. İnsan günahlardan, suçlardan, utançlardan temizlenmek ister.
7. İnsan içine iyilik ve kötülük konarak yaratılmıştır.
8. İnsan özgür iradesiyle kendi seçimini yapmaktadır.
9. Bir insan sapkın eylemleri utanmadan, vicdan azabı çekmeden yaşayabilir mi?
10. Sapkın insanların karanlık yanlarını anlamak o kadar kolay olabilir mi?
11. Hazlarla, sapkınlıklarla çıldırmış bu insanlar mutlu mu?
12. Bu insanlar öleceklerini bilmiyorlar mı?
13. Zerre kadar iyilik ve zerre kadar kötülük mutlaka o günde/ Kıyamette karşılığını bulacaktır.
14. Kalpler ancak Allah'ı andıklarında huzur, mutluluk bulurlar.
15. Hayat sonlu, ölüm sonsuzdur. Yer ve gökte herşeyin gerçek sahibi Yüce Allah'tır.

MUTSUZLUK NEDENLERİ

1. Beklentilerle gerçekler arasındaki fark.
2. Kıyas.
3. Geçmişe özlem.
4. Kendini gereğinden fazla önemsemek.
5. Hayatı gereğinden fazla karmaşıktırmak.
6. Gerçekten dünya adaletsizdir.
7. Depresyon haksızlığa uğramış olma öyküsüdür.
8. Kaygı öyküsüdür.
9. İnsanın beklenti seviyesinin yükselmesi.
10. Kendisiyle barışık olmama hali.
11. Hızlı yaşantı, hazcılığın artması.
12. Yapay ihtiyaçların çoğalması.
13. Sosyal medyanın yalan dolan görünür olması.
14. Kurban rolünü kabullenmemektir.
15. Mücadele edip, kırıldığınız yerden güçlenmelisiniz.

MUTLULUĞU ARTIRAN 10 GIDA

1. Bitter ikolata
2. Muz
3. Hurma
4. ay
5. Kahve
6. Avokado
7. Hindistan cevizi
8. Fermente gıdalar
9. Mantar
10. Baklava

EN TEMEL VE İLKEL DÜRTÜLERİMİZDEN / İD KURTULMAK

1. Bunları dönüştürmekle mümkündür.
2. Her acıyı, her öfkeyi, içerde bekleyen her duyguyu, ondan daha yüce bir şey üreterek rahatlayabiliriz.
3. Değişim üretmeliyiz.
4. Gayret üretmeliyiz, eylem üretmeliyiz.
5. Öfkeden bir cesaret üremeli, merhamet üremeli, sevgi ve merhamet üremeli.
6. Sözlerindeki öfkeyi anlıyorum ama sözlerini anlamıyorum.
7. Öfkeyle söylenmiş sözler boşluğa ve anlamsızlığa savrulur.
8. Öfkenin sebebini anlamak önemlidir.
9. Öfkenin niçin orada olduğunu ifade etmek, öfkeyi göstermekten çok daha önemlidir.
10. İnsanın kendisini tanıması yüce Rabbini tanımasıyla eş anlamlıdır.

BEYNİMİZDEKİ DUYGULARIMIZ

1. Kin, nefret, öfke, kıskançlık, düşmanlık gibi duygular karanlığın 5 atlısı duygulardır.
2. Bu duygular bizi hasta eder.
3. Beyin bu kimyasalları salgıladığı zaman korku parkuru çalışıyor.
4. Omuz, beyin, sırt kasları kasılıyor fibromiyalji oluşuyor.
5. Damar direnci artıyor, tansiyon yükseliyor.
6. Vücudumuzda değişiklikler oluşuyor.
7. Savaş tepkisinde tansiyon yükseliyor, savaş kaçta tansiyon düşüyor.
8. Donma hali, akut strese oluyor, depresyon gibi, kişi boş boş bakıyor, beyin kendini bloke ediyor.
9. Beyin rahatlatıcı kimyasalları salgıladığında / aşk gibi tehlike geçiyor, rahatlıyor.
10. Duygularımızı yönetmek demek oto immün sistemimizi yönetmek demektir. Beyindeki kimyayı yönetebilen kendini sağlıklı yönetmiş oluyor.

EN SEVDİĞİMİZ 10 KOKU

1. Bebek kokusu.
2. Gül kokusu, Lavanta, Nergis, İğde, Fesleğen.
3. Toprak kokusu.
4. Ekmek Kokusu.
5. Kadın kokusu.
6. Kahve kokusu.
7. Kitap kokusu.
8. Deniz kokusu.
9. Sobada odun kokusu.
10. Çimen kokusu.

İYİ HAYAT AKTİVİTELERİ

1. Toprakta, çimde ya da suda çıplak ayakla yürümek.
2. Mutfakta yemek yapmak, çay, kahve pişirmek.
3. Yağmurda yürüyüş yapmak.
4. Güneşlenmek.
5. Bir şarkı ezberlemek, söylemek.
6. Günlüğünüzü not almak.
7. Kitap okumak.
8. Namaz kılmak / sabah namazı.
9. İyi bir arkadaşınızı ziyaret etmek.
10. Bir komşu/ akraba ziyaretine gitmek.
11. Yüzmek, tenis oynamak, dans etmek.
12. Geriye doğru koşmayı, yüzmeyi öğrenmek.
13. Sevdiklerinizle parka gitmek.
14. Dostlarla sohbet/ muhabbet etmek.
15. Yaşadığınız şehirde tur atmak.

YAŞLANMAMIZI KAS GÜCÜ BELİRLER

1. Hedef zayıflamak değil, kas kazanmak ve koruyabilmek.
2. Yaşlanmak bir kas eksikliği hastalığıdır.
3. Kaslar sadece hareket ettirmez, bağışıklığı düzenler, kan şekerini dengeler.
4. Kaslar egzersizde miyokin adı verilen özel proteinler salgılar.
5. Kas dokusu, yaşlanmayı hızlandıran inflamasyonu baskılayan en aktif organlardan biridir.
6. Yaşlandıkça daha az yemek değil, daha akıllıca protein almak gerekir.
7. Her gram kas, uzun ömrün birimidir.
8. 50 yaşından sonra her 10 yılda ortalama %5-8 kas kaybı olur.
9. Kas kaybıyla metabolizma yavaşlar, kemikler zayıflar.
10. Bağışıklık düşer, düşme riski yükselir.
11. Akıllı protein alımı; yumurta, yoğurt, balık.
12. Direnç antrenmanı; ağırlık kaldırmak, merdiven çıkmak, squat, plates.
13. Uyku; karanlıkta, 7-8 saat uyku onarım yapar.
14. Hormon dengesi; östrojen, testosteron ve DHEA düzeyleri kas yaşlanmasında belirleyicidir.
15. Anti inflamatuvar beslenme; zeytinyağı, ceviz, yeşil yapraklı sebzeler ve antioksidan polifenoller.

BEYİN SAĞLIK TESTİ

1. 10 kelimelik test. Hafızanızın minik MR'ı.
2. Aşağıdaki kelimelere 10 saniye bakın ve sonra ekranı kapatın. Kaç kelimeyi hafızanızda hatırlıyorsunuz.
3. " Deniz, Elma, Kitap, Martı, Kalem, Çiçek, Çınar, Uçak, Saat, Işık. "
4. 5 ve az kelimeyi hatırlıyorsanız beyin yorgunluğudur.
5. 6-7 kelime dikkat et, bölgesi.
6. 8-10 kelime hafıza güçlü demektir.
7. Bu test hafızanın bugünkü durumunu gösterir.
8. Bir sorun varsa erkenden fark etmenizi sağlar.
9. Alzheimer'den önce görülen minik değişikliklerin çoğunu erken dönemde yakalayabilirsiniz.
10. Ayrıca uzun süreli stres, uykusuzluk, B12 eksikliği, tiroit dengesizliği gibi düzeltilebilir sorunların ilk işaretlerini de görmenizi sağlar.

BEYİNİ OLUMSUZ DÜŞÜNMEKTEN KURTARMAK

- 1.İyi düşün, iyi hisset, iyi ol.
- 2.Beyini olumlu düşünmeye alıştırmak.
- 3.Birinci yapacağınız; farkındalık.
- 4.İkinci yapacağınız; olumsuz düşüncenin yerine olumlu düşünceyi koyacak ve ısrar edeceksiniz, takip edeceksiniz.
- 5.Üçüncü yapacağınız; ödüllendirmek. Kendinizi takdir edeceksiniz.
- 6.Olumsuz düşünceler insanın içini dikenler ve yılanlarla doldurur.
- 7.Olumlu düşünceler insanın içini gül ve fesleğenlerle doldurur.
- 8.Kötü söyleyici, kötü öğretici, kötü düşünceli olma.
- 9.İnsanları dostlukla, güzellikle anarsan daima sevinç içinde olursun.
- 10.Affedici ol, cömert ol, adaletli- merhametli ol; beyniniz olumsuz düşüncelerden kurtulur.

YAŞAM TARZI

1. Uyku gece onarımlarının laboratuvarıdır.
2. Egzersiz yaşlanmayı yavaşlatan biyolojik motordur.
3. Stres en hızlı yaşlandırıcıdır.
4. Sosyal bağlar uzun ömrün en güçlü ortak paydasıdır.
5. Beslenme Akdeniz diyeti hücre yaşıımızı belirleyen yakıttır.
6. Sabah erken ışııkla uyanmak, güne su içerek başlamak.
7. Akşam 22.00'den sonra ekran yok kuralına sadık kalmak.
8. Bağımlılıklardan uzak durmak.
9. Anlamli yaşam amacı, pozitif ruhsal durum.
10. Aktif fiziksel yaşam.

UYKU YAŞI

1. Gecede 7-8 saat kaliteli uyuyanın yaşamı 5 yıl uzun, hastalık riski %30 düşük.
2. Gece 21.00'den sonra yemek yememek.
3. Alkol ve nikotini rahatlatıcı sanmak.
4. Aşırı kafein tüketmek.
5. Yatakta telefon kullanmak.
6. Sabit bir uyku saatinin olmaması.
7. Gece ekran ışığına maruz kalmak.
8. Uykudan hemen önce yoğun egzersiz yapmak, bunlar yanlıştır.
9. Doğrular; karanlık, sessiz, 18-20 derece oda sıcaklığında uyumak.
10. Sabah güneş ışığıyla tanışmak, insanı gençleştirir.

AZALTIN

- 1.Kullandığınız eşyaları azaltın.
- 2.Giydiğiniz giysileri azaltın.
- 3.Malı, mülkü, makamı azaltın.
4. Etrafınızdaki lüzumsuz insanları azaltın.
- 5.Boşa harcadığınız zamanı azaltın.
6. Biriktirdiğiniz parayı azaltın.
7. Yediğiniz yemeği azaltın.
8. Yemeğin tuzunu, çayın şekerini azaltın.
9. Bedensel, ruhsal, sosyal sorunlarınızı azaltın.
10. Boş işleri azaltın.

BEYNI SESSİZCE YAŞLANDIRAN

- 1.Yalnızlaşmak.
- 2.Az duymak, az konuşmak, az dokunmak.
- 3.Hareketsizlik.
- 4.Sigara içmek.
- 5.Alkolün azı zarar vermez, diye düşünmek.
- 6.Bel çevresinin küçülmesi, beynin yeniden nefes almasıdır.
- 7.İnsülin direnci, beynin enerji kaynağını keser.
- 8.Yaşam yaralanmalarını hafife almak.
- 9.Yeni şeyler öğrenmemek.
- 10.Sosyal temas azaldıkça beyindeki dopamin, oksitosin ve serotonin üretimi düşer.

İÇSEL HUZUR

1. İnandığınız gibi yaşayınız.
2. Dilinizi doğru söze alıştırınız.
3. Her duyduğunuza inanmayınız.
4. İnsanlardan az şey isteyiniz.
5. İnsanlara daha çok verici olunuz.
6. Önce kendinizi terbiye ediniz.
7. Herkesi kendinize yük etmeyiniz.
8. Gönlnünüzü şehvete boğdurmayınız.
9. Bedeninizi tembelliğe alıştırmayınız.
10. Sırrınızı herkese açmayınız.

BAĞIRSAK DOSTU 10 BESİN

1. Kefir
2. Zeytinyağı
3. Turşu
4. Sarımsak
5. Limon
6. Soğan
7. Sirke
8. İncir
9. Nar
10. Elma

Probiyotik desteği ile bağırsak florasını destekler. Sindirim enzimleri üretimini artırarak bağırsak hareketlerini destekler. Fermente probiyotik kaynağı olarak bağırsak florasını destekler. Yüksek lif ve peptin içeriği ile bağırsak dostudur.

SAĞLIKLI BESLENME

1. Baklagilleri /mercimek, bezelye, nohut, fasulye .. artırın.
2. Her şeye sebze/ soğan, biber, domates, brokoli, lahana, roka .. koyun.
3. Şekerli içecekleri azaltın.
4. İşlenmiş gıdaları azaltın.
5. Her gün üç öğün yemeye çalışın ve bedensel hareket edin.
6. Yemeğinizi evde kendiniz hazırlayın.
7. Yeterli, dengeli ve çeşitli yemekler hazırlayın.
8. Alkollü içecekleri tamamen terk edin.
9. Farklı gıdaları da sevmeye başlayın.
10. Acıkmadan yemeğe oturmayın, her zaman tam doymadan yemekten kalkın.

DÜZENLİ EGZERSİZ

1. Kilonuzu dengede tutar.
2. Bunama ihtimalini kaldırır.
3. Kanser olasılığını düşürür.
4. Kan şekerini azaltır.
5. Kan basıncı normale gelir.
6. Felç riski kalkar.
7. Stres uzaklaşır.
8. Depresyona girmezsiniz.
9. Kolesterol, trigliserid, insülin seviyeleri dengede korur.
10. Uyku kalitesi artar.
11. Bellek kapasitesi çoğalır.
12. Bağışıklık direnci yükselir.
13. Cinsel güç normalleşir.
14. Kemik gücü kas direnci güçlenir.
15. Sağlık, huzur, mutluluk yaşanır.

KALBİNİZİ KORUMAK İÇİN 10 ADIM

1. Önce durum tespiti yapın. Tansiyon, kolesterol, kan şekere bakın.
2. Sigarayı bırakın.
3. Meyvelerin gücünü hafife almayın.
4. Sebze reyonlarına yakın durun.
5. Günde 6–9 saat karanlıkta kaliteli uyku.
6. İçkiden uzak durun.
7. Kadınlar, kendi sağlığıyla ilgilenmeyi ilerleyen yaşlara erteliyor.
8. Kendinize ulaşılabilir hedefler belirleyin.
9. Yaşam tarzınızda ufak tefek değişiklikler yapın.
10. Hareketsiz yaşam tarzından uzaklaşın.

ECZANEDE OLMAYAN İLAÇLAR

1. Gülümsemek.
2. Yürüyüş.
3. Öğrenmek.
4. Güneş.
5. Yağmur.
6. Sevmek.
7. Sevilmek.
8. Anne babanın varlığı.
9. Sohbet etmek.
10. Hayvanları beslemek.
11. Çiçek yetiştirmek.
12. Çocuk sevindirmek.
13. Ayni nakti yardım yapmak.
14. Evladının mutlu günü.
15. İyi uyku.
16. Okumak.
17. Yazmak.
18. Müzik dinlemek.
19. Seyahate çıkmak.
20. Spor yapmak.
21. Çalışmak.
22. İbadet etmek.
23. Hobiler edinmek.
24. Güneşin doğuşunu seyretmek.
25. Allah'a şükretmek.

AŞKIN BİYOKİMYASI

1. Bilimsel veriler aşkın da bir biyokimyası olduğunu çok net gösteriyor.
2. Aşk, doyurucu duygusal ilişkiler ve yaşam sevinci, sadece romantik bir kavramdan ibaret değildir.
3. Aşk uzun ömür ilişkisi, aynı zamanda sağlam aile bağlarını, güçlü ve yakın arkadaşlıkları, inanç/ manevi güçlerle ilişkileri, kendine olan sevgiyi bile içeriyor.
4. Sağlığını en üst düzeye çıkarmak istiyorsanız, özellikle sosyal bağların gününü ve sevgi/ aşkı devrede tutmalısınız.
5. Sevgi/ aşk bizi hayatta buluşturan, ilişkilerimizi iyileştirip coşturan ve bizi her koşulda bir arada tutan güçtür.
6. Duygusal ilişkilerinizdeki yakınlık, sıcaklık, ciddiyet ve güzellikle de ilişkilidir.
7. Sarılma hormonu olarak da tanımlanan oksitosin sadece aşkta değil, kardeşler arası, anne çocuk arası ve daha pek çok ilişki de önemli doğal bir molekül.
8. Oksitosin arttıkça stres azalıyor güven yükseliyor, kan basıncı dengeleniyor.
9. Özellikle tekrarlanan sevgi dolu dokunuşlar en güçlü oksitoksin üreticisi olarak biliniyor.
10. Aşık olmanın ilk aşamasında başrolü dopamin üstleniyor.
11. Dopamin genel olarak bizi hedeflerimizi takip etme ve hayattan zevk alma yönünde de motive ediyor.
12. Dopamin bizi mutlu ediyor.
13. Serotonin dengeli bir ruh hali sağlarken, endorfin bizi iyi hissettiriyor.
14. Serotonin ve endorfinin oluşturduğu dengeli kokteyl, seveni de sevileni de mutlu ediyor.
15. Aşk bir hormon kokteylidir. Hormon kokteylin içinde NAD, oksitosin, dopamin ve serotonin çoğalması kadar kortizonun azalması da önemlidir.

HAYATTA İLERLEMENİN 20 YOLU

1. Erken yat, erken kalk/ siz güneşin üzerine doğun.
2. Her gece mutlaka kitap okuyun.
3. Karanlıkta uykuya dalın/6-9 saat uyku.
4. Dengeli, yeterli, çeşitli beslenin. Acıkmadan yemeğe oturmayın, doymadan yemekten kalkın.
5. Kendinizi sevin / Yaradan'dan ötürü yaratılanları sevmek.
6. Suçlamayın.
7. Yargılamayın.
8. Hoşgörülü olun.
9. Affedin.
10. Gününüzü planlayın.
11. Hedefiniz olsun.
12. İlham kaynağınızı bulun.
13. Hobiler edinin.
14. Maneviyatınıza önem verin/ sabah namazı kılın, Kur'an okuyun.
15. Yeteneğinizi keşfedin. Heder olmasına mani olun.
16. Hayır demeyi bilin.
17. Hatalarınızla yüzleşin.
18. Eksik hatanızı fark edin.
19. Pozitif olun.
20. Büyük düşünün.

BABALARA ÇAĞRI

1. Türkiye’de ocuk bakımının %80’i annelerin omzunda.
2. Babaların dörtte üçü çocuklarıyla oyun oynamıyor.
3. Çocuklar güvenli bağlara, duygusal rehberliğine ve sağlıklı rol modellere her zamankinden daha çok ihtiyaç duyuyor.
4. Babalığın bir unvan değil bir fiil olduğunu kabul etmeliyiz.
5. Babalık sadece kimlik kartında adımızı görmek değil, sosyal olarak da duygusal olarak da çocuğun hayatında yer almak demektir.
6. Yağadığımız ağ, babaları çocukların duygusal, zihinsel ve sosyal geliğiminin asli unsuru olmaya zorluyor.
7. Çekirdek ailede, ebeveynlik sorumluluğu anne ve babaya eğit dağıtmak zorundayız.
8. İyi babalık yolu birlikte yürümektir.
9. ocuğunuzla sadece fiziksel olarak değil, duygusal ve sosyal olarak da aynı yolda olmanız yeter.
10. Babalığın bir fiil olduğunu hissederek iÇe bağlayabiliriz.

HAZ MI MUTLULUK MU

1. Haz dopamindir.
2. Mutluluk serotoninidir.
3. Mutluluk yerine haz üretiliyor.
4. Seratonini aşağı çeken depamindir.
5. Haz üreten topluluklar daha mutsuz oluyorlar.
6. Hazda aşırıya bağımlılığa kaçır.
7. Mutluluk terimi haz ile karşılaştırılıyor.
8. Haz kısa ömürlüdür.
9. Mutluluk uzun ömürlüdür.
10. Haz bedensel bir deneyimdir.
11. Mutluluk ise manevidir.
12. Haz almakla ilgilidir.
13. Mutluluk vermekle ilgilidir.
14. Haz maddelerle elde edilebilir.
15. Mutluluk maddelerle elde edilemez.
16. Kapitalizm mutluluğu satın alabilirsinize inandırdı.
17. Kapitalizm ekonomisi size kendi çöp ürünlerini sattılar.
18. Haz yalnız deneyimlenir.
19. Mutluluk sosyal gruplarla.
20. Hazda aşırıya kaçmak vardır.
21. Aşırı mutluluk yoktur.
22. Kapitalist ekonomi hazza dayalı ekonomidir.
23. Kapitalizm/ hazza dayalı toplumlar daha mutsuz hale gelmiştir.
24. İnsan mutlu olmak için yaratılmıştır.
25. En büyük mutluluk sürekli yaratan Yüce Allah'a bağılılıımızdır.

MUCİZE BESİNLER

1. ELMA; pektin, kuersetin, malik asit, C vitamini, mineral deposu.
2. SARIMSAK; anti mikrobik, anti kanser, bağışıklık destekleyicisi, iltihap baskılayıcısı, kolesterol düşürücüsü.
3. SOĞAN;
4. MAYDANOZ; epigenetik zenginliğıyle kansere meydan okuyor, K zenginliğıyle bağışıklığı ve kemikleri güçlendiriyor. C vitamini ve mineral deposu.
5. KEFİR; mikrobiyota dengeleyicisi ve koruyucusu.
6. KETEN TOHUMU; Lif kaynağı, omega3 desteğı gibi, kabızlıkla mücadele de çok başarılı, menopozda sorunların çoğunu ligmanla hafifletir.
7. ÇAY; Epigallokateşin gallat (EGCG) kanserle mücadele de güçlü etkin, teonin anti stres bir destek ve uyku hazırlayıcısı.
8. PANCAR; kırmızı pancar ürünleri sağılıklı besin.
9. ZERDEÇAL; kurkuminler ve tümer onlarla iltihapları baskılar, bağışıklığı güçlendirir, belleğı destekler, kanser riskini azaltır.
10. KABAK ÇEKİRDEĞİ; prostat dostu bir besindir.
11. ÇÖREK OTU;
12. CEVİZ;
13. NAR; ürolitin, A mitokondrilerde enerji üretimini zirveye çıkarır.
14. LAHANAGİLLER; lahana, karnabahar, brokoli, sulfurafan, güçleriyle çok faydalı besinler.
15. YABAN MERSİNİ;

EVLENMEK

- 1- Gençler neden evlenmek istemiyor?
- 2- Aileyi ayak bağı gibi görmeleri.
- 3- Kültür aktarımını aileden değil, sosyal medyadan almaları.
- 4- Özgürlük sorumsuzluk gibi algılanıyor.
- 5- Evlilik çıkar ortaklığına indirgeniyor.
- 6- Evlilikle ilgili anlam kayması yaşanıyor.
- 7- Kavram kayması yaşanıyor.
- 8- Evlilik cinsel ihtiyaçların karşılanmasına indirgeniyor.
- 9- Evlilikte kötü örneklerden, korkudan evlenmiyorlar.
- 10- Sorumlulukla, kaliteli beraberlikle, yalnızlıktan kurtulmakla evlilikler uzun soluklu oluyor.

PARA-AKIL-AŞK-MANEVİYAT

1. Parayı, zekâna koy.
2. Akli, beynine koy.
3. Aşkı, kalbine koy.
4. Maneviyatı, ruhuna koy.
5. Hazzı, bedenine koy.
6. Mutluluk, vermene bağı.
7. Huzur, sağığına bağı.
8. Sağık, dengene bağı.
9. Hobi, sevgine bağı.
10. Hayat, iki cihana da bağı.

YALNIZLIK

1. Hiçbir zaman yalnız değilsiniz.
2. Hiçbir zaman yalnız kalmazsınız.
3. Zihnen ve kalben küreselcilerden çıkın.
4. Yapay dünyayı seyretmeyin.
5. Yüce Allah'ın size sunduğu, lütfettiği dünyayı seyredin.
6. Yaratılışımızın gerçeğine doğru yola çıkın.
7. Kalbiniz muhabbeti tatsın.
8. İçgüdüsel dünyanızdan çıkın.
9. Nefsanî dünyadan çıkın.
10. Rabbinizle birlikte; rabıta; doyamazsınız demedim mi?

SAĞLIKLI YAŞ ALMAK

1. Hareket

Her gün 30 dakika yürüyüş.

2. Egzersiz

Haftada 2 kez kuvvet egzersizi.

3. Beslenme

Akdeniz tipi beslenme. Yeterli, dengeli, çeşitli.

4. Acıkmadan yemeğe oturmamak.

Doymadan yemekten kalkmak %80 .

5. Uyku

6-9 saat karanlıkta uyumak.

6. Dostluk

Güçlü sosyal bağlar kurmak.

7. Bilim

Sigara, alkolden uzak durmak.

8. Beyni sürekli çalıştırmak.

Okumak, öğrenmek, merak.

9. Pozitif bakış açısı geliştirmek.

Dürüst olarak her şekilde kazanan olmak.

10. Namaz

İlk yaratılan insandan beri namaz vardır.

Namaz kılmaz, Kur'an okumak.

LONGEVİTY

1. Uzun ve sağlıklı bir yaşam.
2. Sağlıklı beslenme, düzenli egzersiz, stres yönetimi, yeterli uyku, olumlu sosyal ilişkiler.
3. Yaşlanma sürecini yavaşlatmayı ve yaş ilerledikçe oluşan sağlık sorunları minimuma indirmeyi hedefler.
4. Yaşlanma sürecini sağlıklı bir şekilde yönetmek ve yaşam kalitesini artırmak.
5. Kişinin bedensel ve zihinsel sağlığını koruyarak yaşam süresini uzatmayı hedefler.
6. Yaşam süresini hastalıklardan uzak ve enerjik geçirmeyi hedefleyen bütüncül ve kişileştirilmiş bir tıp yaklaşımıdır.
7. Amaç ve anlam odaklı yaş almaktır.
8. Yaşlanmayı yavaşlatan disiplinli yaşam.
9. Sanat ile süreklilik ve zindelik.
10. Spor ile bedensel dayanıklılık.
11. Beslenmede özen. Yeterli, dengeli ve çeşitli beslenme.
12. Pozitif zihinsel tutum. Enerjinizi yüksek tutmak, içsel güç.
13. Genetik avantaj ile çevresel kontrolün dengesi.
14. Rol model olmak.
15. Sürdürülebilir hedefe sürekli yürümek.

SU / H₂O

1. Su; 2 hidrojen, 1 oksijen atomundan oluşmuştur.
2. Su olmazsa hayat olmaz, bir insan hiçbir şey yemeden ve hiç su içmeden en fazla 5-7 gün yaşayabilir.
3. Bir insan oksijen almadan en fazla 5-7 dakika yaşayabilir.
4. Su; 3 atom birleşmesinde oluşan büyük bir gizemdir. Merkezde bulunan bir tek oksijene bağlı olan 2 hidrojen atomuyla, açılı bir molekül.
5. Su molekülü doğrusal değildir. Eğer doğrusal olsaydı, dünyada yaşam olmazdı.
6. Su dünya üzerinde tüm canlıların yaşaması için vazgeçilmez olan, kokusuz, renksiz ve tatsız kimyasal birleşiktir.
7. Doğada su katı, sıvı ve gaz halinde görünür.
8. Yetişkin bir insan günde yaklaşık 2 litre su içmek zorundadır.
9. Su içildiğinde direk kana karışmaktadır.
10. Su, oksijen ve besin öğelerini hücrelere taşıyarak hücrelerin fonksiyonlarını sağlıklı bir şekilde gerçekleştirir.
11. İnsan vücudunun %70 'i su'dur.
12. Dünyanın 2/3 'si su'dur.
13. Su böbrekleri çalıştırır, vücudun mineral ihtiyacını, sindirime yardımcı olur, cildi besler zihinsel sağlık için faydalıdır, kas fonksiyonlarını iyileştirir.
14. Su vücut sıcaklığını düzenler.
15. Kanın %92'si su'dur.
16. Su nefes almak için oksijeni nemlendirir.
17. Su vücudun atık ve zehirli maddelerinin atılmasında önemli rol oynar.
18. Sabah aç karnına 2 bardak hafif limonlu su içilmelidir.
19. Günde 3-4 litre üzerinde su içilirse toksik/zehir olur.
20. Günde 2 litre su vücuttan atılıyor, idrarla, gaitayla, terle.

SAĞLIKLI YAŞAMANIN 4 ALTIN KURALI

1. Esneklik ve eklem hareketliliği için; pilates ve namaz.
2. Kalp sağlığı için; aerobik ve zone 2 antrenmanları.
3. Kemik ve kaslar için; ağırlık kaldırma, taşıma.
4. Düşmeleri önlemek için; denge ve ayak hızı egzersizleri.

GRİP, NEZLE ÖNLEMLERİ

1. Limonlu su; antioksidan etkisi, polifenoller/ askorbik asit ve potasyum birlikteliği.
2. Ihlamur, çorba, bitki çayları.
3. Uyku; karanlıkta odayı serin tut, başını biraz yükselt.
4. Burunu aç; tuzlu burun spreyi.Buhar, ılık duş.
5. Boğazı rahatlat; ılık tuzlu su gargarası.
6. Yürüyüş; ev içinde hafif hareket.
7. Bal; boğazı kaplar, gece öksürüğünü yatıştırabilir.
8. Nane yaprağı mentol ile sindirimi rahatlatır.
9. İstirahat; vücudu dinlendirme.
10. Nefes darlığı, göğüs ağrısı, yüksek ateşin uzaması, ağır halsizlik..hemen doktora gitmek.

CELAL İÇRE CEMAL VARDIR

1. Hayatın büyük sıkıntılarıyla, büyük güzellikleri i  içedir.
2. Büyük proplemlerin içinden, büyük güzellikler de doğar.
3. Celal içre cemal vardır.
4. Bu sıkıntının içinden artı olarak ne  ıktı.
5. Bu olumsuzluğun içinden olumlu ne olabilir.
6. Büyük sıkıntının içinde mutlaka bir güzellik vardır.
7. Hayatımıza böyle bakabilmeliyiz.
8. Sıkıntıyla boęuŗurken bu sırrı anlamayabiliriz.
9. Hayır olanda şer, şer olanda hayır olabilir.
10. Yüce Allah'a inanan, dürüst olan, her şartta da kazanandır.

HER GÜNE VE YENİ GÜNE

1. Şükür ile merhaba.
2. Kadirşinazlık bilenlere merhaba.
3. Hayırla bereketle çalışanlara merhaba.
4. Sağlıkla, huzurla hareket edenlere merhaba.
5. İçinde inanç olanlara merhaba.
6. Nefes alabiliyorum, çok şükür.
7. Giyecek bir ayakkabım var, çok şükür.
8. Başımı sokabileceğim bir evim var, çok şükür.
9. İçebilecek suyum var, çok şükür.
10. Hayatım aşkla dolu, çok şükür. Çok şükür !

KİBİR

1. Kendini büyük, başkalarını küçük görme.
2. Böbürlenme hali.
3. Kişinin kendini, diğer insanlardan üstün görmesi.
4. Kibir; kalbi karartan ve insanı haktan uzaklaştıran büyük günahlardan biri.
5. “Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez”. Hz. Peygamber
6. “Şüphesiz Allah, kibirlenenleri sevmez.” Kur’an: 16/23
7. Kibir çoğu zaman öz güvensizlik, aşağılık duygusu veya içsel eksikliklerin örtülmesi şeklinde ortaya çıkar.
8. Kibir; başkasına itibar göstermeyip onu yok saymak.
9. Başkalarını aşağılayıcı davranışlarda bulunmak.
10. Yüce Allah’a ve Peygamberine karşı gösterilen kibir en tehlikeli olanıdır.

ERDEM AHLAKI

1. Karakter zenginliğıdir.
2. 4- 6 yaşlarında oluşur.
3. Zeki ve başarılı olmak yetmez.
4. Sözünde durmak, yalan söylememek, başkasının hakkına riayet etmek.
5. Dürüst olmak.
6. Bomba üretip insanların başına atmamak.
7. Performansla hastaya bakmamak.
8. Hormonlu, zehirli gıdaları insanlara yedirmemek.
9. Yoksullukta/ temel ihtiyaçlarda/ rızıkta eşit olmak.
10. Yer ve gök tüm kainatın sahibi Yüce Allah olduğunu bilmek.

SÜREKLİ MUTLU OLMAK

1. Fani olana gönül vermem.
2. Yarın bir sırdır, endişelenmem.
3. Geçmiş bir hatıradır, onun hasretini çekmem.
4. Bugün bir nimettir, bir hediyedir, onun kıymetini bilirim, bugünü en güzel yaşarım.
5. Yüce Allah'a kulluk en önemli mutluluk kaynağımdır.
6. Namaz, ibadet, dua'm için zaman ayırırım.
7. Her gün Kur'an okurum.
8. Her gün yürüyüş yaparım, 6-10 bin adım atarım.
9. Hiçbir şeyi içime atmam, hayatımı başkalarınıninki ile karşılaştırmam.
10. Kontrol edemeyeceğim düşünceleri kafamdan silirim, enerjimi olumlu düşünceler için harcarım.
11. Sadeliğin güzelliğine yönelirim.
12. Geçmişimle barış yapıp, şimdiki zamanı kaçırmam.
13. Gülümser, pozitif olmaya çalışırım.
14. Ailemle, dostlarımla daha sık birlikte olurum.
15. Dürüstlükten ayrılmam, affeden, teşekkür eden, yardım eden, adaletli- merhametli biri olurum.

ATEİZM

1. Ateizm bir inanç değildir.
2. Ateizm, teizmin ve deizmin temel kavramının boş olduğunu kabul etmektir.
3. Ateizm, getirilen ister teknik, ister ahlaki, ister hukuki, ister fiziki kanıtların herhangi bir değerinin olmadığını kabul etmektir.
4. Ateizmin 2 türü vardır. Agresif, saldırgan ateizm bu ateizmi bir militan olarak savuna-bilmektedir marksizm gibi. İkinci ateizm taraftarı, ateizm tarafı, Tanrı ile işinizi çoktan bitirirsiniz. Ben kendi yolumda, Tanrı kendi yolunda dersiniz.
5. Tarihte Tanrı'ya niye ihtiyaç duyulmuş, şu anda niye duyuluyor anlamalıyız.
6. Tanrı, teselli ihtiyacı, bilgi ihtiyacı, umutsuzluk ihtiyacı, hepsini çözmüştür, epey işler yapmıştır.
7. Tanrı kavramı, Din kavramını biraz insanileştirerek, biraz ehlileştirerek hala korumaya devam edebiliriz.
8. Bizim Müslümanlığımız Bedevi Müslümanlığı değildir. Anadolu Müslümanlığıdır.
9. Zaman hükmünü icra ediyor, modernite hükmünü icra ediyor.
10. Dindar Müslümanların çoğunluğu bu kadar katı, bu kadar sert, bu kadar hukukçu Müslüman değil. Siyasetçi bir dinden, daha yumuşak, daha insani, daha spiritüel, bir dini kabul etmeye doğru gidiyor.

CEHENNEM BAŞKALARIDIR

1. İnsanlar birbirlerini sürekli gözlemler ve yargılar.
2. Bu denetim ve değerlendirme hali, insanı kendi kimliğini bulmaktan alıkoyar.
3. Sosyal ilişkiler, başkalarının beklentilerini ve yargılamaları bizi hapseder.
4. Başkalarının gözünde var olma çabası, insana içsel kimliğini ve özünü kaybetmesine yol açar.
5. Kendi düşüncelerinizi ve duygularınızı keşfetmeyi bırakırsınız.
6. Sürekli olarak dış dünyadaki yargılama ve onaylara bağlı kalırsınız.
7. Bu durum insanı, her hareketinde başkalarının beklentilerine göre şekil alan, kendi benliğinden uzaklaştıran, bir yansıma haline getirir.
8. Bu cehenneme karşı durmak için, başkalarının beklentilerinden bağımsız olarak kendi kimliğimizi bulmak ve özgürlüğümüze sahip çıkmak gerekir.
9. Kendi değerlerimize sadık kalarak, dışsal yargılardan sıyrılmak, bu cehennemi aşmanın tek yoludur.
10. Cehennem başkalarıdır.

Cennet kendimizdir.

ASIL OLAN HELALLEŞMEKTİR

1. Her yasal hak helal değildir.
2. Helalleşmek mahkemede dava kazanmaktan daha önemlidir.
3. Alın teri olmayan her yasal hak helal değildir.
4. Son kullanma tarihini değiştirmek helal değildir.
5. şehrin ufkuna tecavüz etmek yasal olabilir ama helal değildir.
6. Yeni patentleri sümen altı etmek helal değildir.
7. İflas eden insanın evini hacizden almak helal değildir.
8. Kanserojen maddeleri pazara yasal olarak sunmak helal değildir.
9. Kul hakkı yemek yasal olabilir ama helal değildir.
10. Kamu hakkı yemek yasal olabilir ama helal değildir.

BESMELE

1. Besmele; Bismillahirrahmanirrahim, cümlesinin adıdır.
2. Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız olan Allah'ın adıyla; anlamına gelmektedir.
3. Besmele çeken insan yüce Allah'ın engin merhametini zikrederek hayatına bu isimlerin tecellisini ümit eder.
4. Allah'ın rahmet ve merhametiyle hem dünya hemde ahiret mutluluğunu temenni eder.
5. Tarih boyunca kültür ve medeniyetimiz besmeleyle yoğrulmuştur.
6. İbn Sina yazdığı 200 kitabına; “Bismillahirrahmanirrahim” yazarak başlamıştır.
7. Hacı Bektaş Veli, Besmele Tefsirini yazmıştır.
8. Gece besmeleyle yatar, gündüz işe besmeleyle başlarız.
9. Ellerimizi yemeğe besmeleyle uzatır, adımımızı besmeleyle atarız.
10. Besmele her hayırlı işin anahtarıdır.

İSRA-MİRAC

1. Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulu Muhammed'i bir gece Mescid-i Haram'dan, çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir. Kur'an: (İsra suresi 17/1)
2. Mekke müşriklerinin sınır tanımaz işkence ve eziyetleri.
3. Amcası Ebu Talib'in ölümü.
4. Eşi Hz. Hatice'yi kaybetmesi.
5. Taif'e tebliğe gittiğinde hakarete uğraması, kan revan içerisinde kalması.
6. Teselliye en muhtaç an.
7. Cenabı Hak elçisini himaye ediyor.
8. İsra / gece yolculuğu gerçekleşiyor.
9. İsra ve Miraç mucizeleri gerçekleşiyor.
10. Peygamber efendimiz 3 hediyeyle dönüyor; 5 vakit namaz, Allah'a şirk koşmayanların affolunacağı müjdesi, Amenerrasulü.

[İSRA: Gece yolculuğu anlamına gelir. Hz. Peygamberin Kabe'den Mescidi Aksa'ya götürülmesini ifade eder.

MİRAC: Mescidi Aksa'dan Sidretül Münteha'ya kadar olan yükselişini ifade eder.

Peygamberimizin fizik ötesi alemlere seyahatiyle ilgili iki safha. Yüce Allah İsra ve Miraç ile Peygamberlerinin yanında olduğunu göstermiştir. Hüzün Yılı'nda eşini ve amcasını kaybeden sevgili Peygamberimize yükseliş tecrübesi yaratan Allah, ona böylece şevk vermiştir. Kulun Allah nezdinde yükselişi. Kullar bu yükselişi hiç şüphesiz O'nun razı olduğu bir hayat ile gerçekleştirirler.]

HAK MI ÇIKAR MI

1. Hak nedir, iyiliktir.
2. Çıkar nedir, hak etmeden alınandır.
3. Çıkar, birilerinden eksilmesidir.
4. Hak, ona iade edilmesi demektir.
5. Hak derken ondan yoksun kalmaması demektir.
6. Çıkar hak ettiğinden fazla alması demektir.
7. Çıkar, insandan veya devletten eksilme demektir.
8. Hak, insanın veya devletin haklarının verilmesi gerekenlerdir.
9. Kul hakkı, devlet hakkı yemek; çıkar demektir.
10. Hak; , zaman, mal, mülk, trafik, görev, sınav hakkını yiyorsanız, kamunun hakkını korumuyorsanız bunu da hukuk ve çıkara bağlıyorsanız, unutmayın iki cihanda da hesabını Yüce Allah mutlaka soracaktır.

EZAN

1. İslam'ın çağları aşan çağrısı.
2. Milletler sembolleriyle ayakta durur ve varlıklarını devam ettirirler.
3. İslam'ın da kendine özgü sembolleri vardır.
4. Bunlar, bize tevhidi ve Rabbimize layık bir kul olmamız gerektiğini hatırlatan nişanelerdir.
5. Bu nişanelerden biri de ezandır.
6. Ezan, insanlığı Allah'a kul olmaya çağıran nebevi bir nidadır.
7. Tevhidin gür sedasıdır.
8. Ezan, Allah'tan başka ilah olmadığını, Hz. Muhammed'in son peygamber olduğunu günde beş defa insanlara hatırlatır.
9. Rabbimizin rahmetine ve affına ezanla davet eder.
10. Huzura ve kurtuluşa, güvene ve barışa ezanla çağırır.
11. Ezan, Müslümanlara birliğinin ilanıdır.
12. Ümmeti Muhammed'in evrensel faydası ve ortak değeridir.
13. Ezanı bugün okunan şekliyle bize bizzat Peygamberimiz öğretmiştir.
14. Kim gönülden inanarak okunan ezanı tekrar ederse cennete girer. Hz Peygamber
15. Minarelerden gönlümüze yansıyan, hayatımızın her alanını kuşatan eşsiz bir değerdir.

DUA

Ey zorunlu varlık, Ey sebeplerin sebebi, ezeli ve ebedi olan Allah'ım! Beni yanılgılardan korumanı, bana senin hoşnut olacağın eylemi emel yapmanı istiyorum. Ey bütün âlemlerin Rabbi olan Allah'ım! Bana bütün iyi hasletleri bahşet, işlerimde güzel neticeler ver, gayelerimde ve isteklerimde beni başarılı kıl.

Evrende nehirleriyle coşkun aktığı gibi akan 7 yıldızın sahibi, aydınlatıcı olan Ya Rabbim o yıldızlar onun iyilikleriyle bütün cevheri kuşatan iradesiyle işlerini yaparlar.

Allah'ım bana güzellik elbiseleri giydir. İyilik ve güzellikler ver. Peygamberlerin kerametlerini, zenginlerin saadetini, bilgelerin ilimlerini, muttakilerin mutluluklarını ver.

Sen öyle yüce bir varlıksın ki, senden başka bir ilah yoktur. Varlıkların yegâne sebebi, yerin ve göğün nuru sensin Allah'ım. Ey iyilik ve ululuk sahibi olan Allah'ım, ruhumu hikmet nuruyla süsle.

Bağış olarak, benim için takdir ettiğin nimeti bana ilhak et. Bana hakkı hak olarak göster ve ona uyma yoluna ilhak et. Bana batılı batıl olarak göster, bana batıla inanmaktan ve onu dinlemekten koru.

Nefsimi ilk maddenin yapısından temizle. Şüphesiz ki sen ilk nedensin. Sebeplerin sebebisin.

Farabi

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ

Dur Yolcu!

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı.

Düşün altında binlerce kefensiz yatını.

Çanakkale Savaşı 8,5 ay sürüyor.

253 bin şehit veriyoruz, düşman /emperyalistler 255 bin kayıp veriyor.

Düşmanda imkân, Mehmetçik'te iman vardı.

Allah onlardan razı olsun.

Ruhları şad olsun.

BAYRAM

1. Bayram; sevdiklerimizi hatırlamaktır.
2. Bayram; sevgi ve paylaşmaktır.
3. Bayram; gönülleri birleştirmektir.
4. Bayram; neşeyi çoğaltmaktır.
5. Bayram; sevgiyle dolu nice bayramlara, sağlıklı, huzur, mutluluk, barış dolu nice bayramlara.

İSLAM'DA HARAMLAR / BÜYÜK GÜNAHLAR

1. Allah'a inanmamak ya da O'ndan başka ilahlar edinmek.
2. Allah'ın dokunulmaz kıldığı insanı öldürmek.
3. İntihar etmek / bir şey yemeyerek ve içmeyerek ölümü beklemek/ötenazi.
4. Uyuşturucu madde kullanmak.
5. Alkol almak.
6. Kumar oynamak.
7. Faiz yemek.
8. Tefecilik yapmak.
9. Hırsızlık yapmak.
10. Ölçü ve tartıda sahtekârlık yapmak.
11. Haksız ve usulsüz kazanç sağlamak.
12. Kul hakkına el uzatmak.
13. Kamu hakkı yemek.
14. Yetim malına ihanet etmek.
15. Zina etmek.
16. İffetli bir insana zina iftirasında bulunmak.
17. İnsanlar arasında fitne çıkarmak.
18. İftira atmak/ dil ile işlenen cinayettir.
19. Can taşıyan her türlü varlığa zulmetmek.
20. Anne babanın haklarını çiğnemek.
21. Komşulara eziyet etmek.
22. Akrabalık ilişkilerini kesmek.
23. Malı israf etmek.
24. Sağlığı israf etmek.
25. Zamanı israf etmek.

İSLAM'DA HELALLER / BÜYÜK SEVAPLAR

1. Rab olarak Allah'ı kabul etmek.
2. Din olarak İslam'ı kabul etmek.
3. Peygamber olarak Hz. Muhammed'i kabul etmek.
4. Salih ameller işlemek.
5. Hak'kı tavsiye etmek.
6. Sabrı tavsiye etmek.
7. Namazını asla terk etmemek.
8. Malının zekatını vermek.
9. Orucunu tutmak.
10. Hacca gitmek.
11. Allah'ın rızasını kazandıracak her türlü sözü, emeği ibadet olarak görmek.
12. Kötülüklerden sakınmak.
13. Bollukta ve darlıkta başkalarına yardım etmek.
14. Öfkeyi yenmek.
15. İnsanların kusurlarını bağışlamak.
16. Allah'tan af dilemek.
17. Güzel ahlaklı olmak.
18. Konuştuğunuzda doğru söylemek.
19. Söz verdiğinizde onu yerine getirmek.
20. Emaneti korumak.
21. İffetli olmak.
22. Harama bakmaktan sakınmak.
23. Adaletli, merhametli olmak, adil davranmak.
24. Güvenilir insan olmak.
25. İnsanlara cömert davranmak.

KUR'AN'DA TEKRARLAR

1. Cennet 77 kez tekrarlanır.
Cehennem 77 kez tekrarlanır.
2. Erkek 23 kez tekrarlanır.
Kadın 23 kez tekrarlanır.
3. Dünya 115 kez tekrarlanır.
Ahiret 115 kez tekrarlanır.
4. Melek 88 kez tekrarlanır.
Şeytan 88 kez tekrarlanır.
5. Gün 365 kez tekrarlanır.
6. Ay 12 kez tekrarlanır.
7. Zekât 32 kez tekrarlanır.
Bereket 32 kez tekrarlanır.
8. Ceza 117 kez tekrarlanır.
9. Affetmek 234 kez tekrarlanır.
10. Sıkıntı 12 kez tekrarlanır.
Sabır 12 kez tekrarlanır.

KENDİNİ BULMAK HAKKI BULMAKTIR

1. Önce insan vardır.
2. Ondan sonra sıfatları vardır.
3. Bulmak; bulunmak ve bilmektir.
4. Önce vücut vardır, sonra mahiyet vardır.
5. Bulmak aynı zamanda bulunmayı istemektir.
6. Ben sevgiyi arıyorsam, sevginin de beni bulmasını istiyorum demektir.
7. Ben hakikati bulmak istiyorsam, hakikatinde beni bulmasını istiyorum demektir.
8. Biz önce var oluruz sonra kimliğimizi inşa ederiz.
9. Muhabbeti, şefkati, kültürü, hakikati arıyorsanız, onunda beni bulmasını istiyorum demektir.
10. Tek taraflı değildir, iki taraflıdır.

KURBAN KESMENİN 10 FAZİLETİ

1. Akacak kana mani olur.
2. İnsandaki kan akıtma dürtüsünü engeller.
3. Belaları def eder.
4. Evlere huzur getirir.
5. İşlerinizi bereketlendirir.
6. İnsanı cömert yapar.
7. Zorlukları kolay kılar.
8. Paylaşmaktır, bölüşmektir.
9. İnsan kanı akıtmamaktır.
10. Yüce Allah'a yakınlaşmaktır, teslimiyettir.

MUHABBET

1. Muhabbet baldan tatlı olur.
2. Muhabbete Doyamazsın demedim mi?
3. Yaratılışın sebebidir muhabbet.
4. Sevgi muhabbet değildir.
5. Kalbin en üst hazzıdır muhabbet.
6. Muhabbet bir lütfu ilahidir.
7. Bir mevhibeyi rahmanidir.
8. Muhabbet dilin hazzı, midenin hazzı değildir.
9. Muhabbetin üstünde haz yoktur.
10. En büyük muhabbetler bilge/ dostlarla yapılır.

MERHAMET

1. Kalp inceliği ve gönöl yumuşaklığıdır.
2. Yaratılan her canlıya karşı duyarlı olmaktır.
3. İnsanları sürekli olarak iyiliğe ve doğruluğa yöneltmektir.
4. Canlıların karşılaştığı kötü durumlara duyulan üzüntü, acıma.
5. Merhamet, başka bir canlının zayıflığı, çektiği acı, kendini koruyamayışı ve içine düştüğü zor durum karşıısında kalbinizin eriyişidir.
6. Acı ve zorlukları hafifletmek amacıyla eyleme geçmektir.
7. İyi huy ve davranışların başlıca nedenidir.
8. Merhamet, katılaşmış kalpleri yumuşatır.
9. Merhamet, nefretin üzerine sevginin yerleşmesini sağlayan ahlaki bir erdemdir.
10. Varlığın ilahi mayası merhamettir. Allah'ın merhameti sınırsızdır.

SABIR

1. Sabır; bekleme sanatıdır.
2. Sabreden insan, büyük mükafatların peşinde olan insandır.
3. Sabır; sebat göstermektir.
4. Sabır; beklemeyi bilmektir.
5. Sabır; nefesine direnmektir.
6. İyi olan herşey zahmetle olur.
7. Sabır; gayret göstermektir.
8. İyi olan herşey emekle olur.
9. Sabır; güzelliklerin kapısını açar.
10. Sabır; zor koşullar altında cesaret ve metanetini yitirmeme duygusudur.
11. Sabır; acı ve üzüntü verici şeylere katlanma gücü, sıkıntılara karşı dayanma gücü.
12. Sabır; ruhun bir melekesidir, güzel bir huydur.
13. Sabır; aklın ve dinin gösterdiği yolda sebat etme.
14. Sabrın sonu selamettir.
15. Sabır; İlahi adaletin/ Dünya ve Ahirette mutlaka tecelli edeceğine inanmaktır.

SABIR-ŞÜKÜR-TESLİMİYET

1. Sabır göstermek.
2. Şükretmek.
3. Teslimiyette bulunmak.
4. Acele etmemek.
5. Yaşadığınız hayatın bilincine varmak.
6. Size lütfedilen nimetlerin.
7. Size gösterilen dostlukların.
8. Tatlı bakışların.
9. Güzel hitapların.
10. Latif manzaraların.
11. Hep bilincine varırsınız.
12. Hayat dinamik bir süreçtir.
13. Allah her an yeni bir oluşum içerisinde.
14. Hak bir gönül verdi bana, ha demeden hayran olur.
15. Sabret-Şükret-Seyret.

UMUT

1. Sen varsan var.
2. Sen düşünüyorsan var.
3. Umut, yaşam enerjisidir.
4. Umut, gelecek mutluluğudur.
5. Umut, hayatınızı aktif inşa etme çabasıdır.
6. Umut, dünyayı daha iyi bir yer haline getirme sorumluluğudur.
7. Umudu somut bir şekilde yürütmenin yolu dayanışmadır, yardımseverliktir.
8. Umut, değişim için mücadele etme gayretidir.
9. Umut, güzel söz söyleme sanatıdır.
10. Umut, düş kurma ferasetidir.

ÜMİT VE KORKU

1. Hiç kimseye kötü gözle bakma.
2. Sen de anında olabilirsin.
3. Son ana kadar biz ümit ve korku arasında yaşamak mecburiyetindeyiz.
4. Aman ya Rabbi sözünü hiç bırakmayacağız.
5. Son ana kadar sen de olabilirsin.
6. Ümit ve korku arasındayız.
7. Son nefesin garantisi kimsede yoktur.
8. Dosdoğru çizgiyi hiçbir zaman bırakmamalıyız.
9. Her şeyin sahibinin yüce Allah olduğunu unutmamalıyız.
10. Allah'ım sana teslim oldum, sana inandım, sadece sana kulluk ederim, diyeceğiz.

HÜZÜN

1. Hüzün vaktinin kıymetini bilin.
2. Bir hüzün çöker üzerinize.
3. Bazen kendi kendinize kalırsınız.
4. Hüzün vaktinizde Allah sizinle beraberdir.
5. Kalbinize tecelli etmiştir.
6. Tenezzül etmiştir.
7. O hüznün kıymetini bilin.
8. Yoksa vaktiniz gaflette %99 geçiyor.
9. O hüzün %1 bize ait bir hüzün.
10. Kendi kendinize kaldığınızda hüznün kıymetini bilin.

OLGUNLAŞMAK

1. İnsanın kendisine emek vermesiyle olur.
2. İnsanın gelişmesi yırtılarak olur.
3. Ayrılıklardan sonra insan olgunlaşır.
4. Geçici hazları, geçici üzüntüleri bırakmakla olur.
5. Mücadele etmekle olur.
6. Anne rahminden ayrılıyor, anne memesinden ayrılıyor, anne babadan ayrılıyor, işten ayrılıyor, aşktan ayrılıyor, yaşadığımız yerden ayrılıyor, ayrıla ayrıla olgunlaşıyoruz.
7. Sevdiklerimizden ayrılarak olgunlaşıyoruz.
8. Onlarla baş etmekle olgunlaşıyoruz.
9. Kalıcı olanlar nelerdir, onları yakalamakla olgunlaşıyoruz.
10. İnsanın zihinsel yeteneklerine verdiği emekle olgunlaşıyoruz.

İŞ-EŞ-HOBİ-İNANÇ

1. %25 İş.

Her insanın bir işi, mesleği olmalıdır. Para kazanmalıdır, geçimini sağlamalıdır.

2. %25 Eş.

Her insanın eşi, çocukları, anne babası, akrabaları. Arkadaşları, dostları olmalıdır.

3. %25 Hobi.

Her insanın kabiliyetine, isteğine, yeteneğine uygun hobisi olmalıdır.

4. %25 İnanç.

Her insanın mutlaka maneviyatı, bir inancı olmalıdır. Namaz kılmak, Kur'an okumak.

BİLİM-SANAT-FELSEFE-DİN-DİL

1. Her insanın yaşamında Bilim-Sanat-Felsefe-Din- Dil olmalıdır.
2. Bilim; bize nasıl sorusunun cevabını verir. Bilim bizi bilimselliğe, rasyonalizme, fizikalizme, materyalizme götürür. Bilim; depreme dayanıklı bina yapmak, hastalanan insanı iyileştirmek, seyahat yapmak isteyen insanın ulaşımını sağlamak demektir.
3. Felsefe; niçin, neden sorusuna cevap verir.
Felsefe; hakikatin araştırılmasıdır. Felsefe; ahlak, estetik, güzellik, yaşama anlam katmak demektir.
4. Sanat; yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesidir.
5. Din; Allah'ı bilmek ve O'na ibadet etmektir.
Din; senin, benim, kâinatın bir yaratıcısı var, hesap günü/Kıyamet var, terazi var, %51'i geçmek var, sonsuz yaşam var demektir.
6. Atom bombasını bilim yapar; felsefe, din devreye girmezse bu atom bombası insanların üzerine atılır.
7. İnsanın biyolojik yapısına bilim cevap verir. Hücrelerimiz nasıl çalışır, DNA'mızın görevlerini bilim bize öğretir.
İnsanın beden ve ruhu vardır.
Felsefe, bilim birbirini desteklemelidir.
8. Bir kitabın fizik özellikleri vardır; kapağı, sayfası. Kitabın manası daha önemlidir.
9. Dil; İnsanlar arasındaki anlaşmayı ve iletişimi sağlayan doğal bir araçtır.
10. Bir insanı yaşatan tüm alemleri yaşatmış olur. "Her kim bir insanı öldürürse tüm insanları öldürmüş gibi olur. Kimde bir insanın hayatını korur ve kurtarırsa bütün insanlara hayat bahşetmiş gibi olur." Kur'an : 4/32

HİPOTEZ-TEORİ-EVRİM

1. HİPOTEZ

Bir sorun için önerilen cevap.

Hipotez bir problem için sadece tahmin edilen çözüm değildir.

Teklif edilen çözüm yolu hem test edilebilir olmalı, hem de mevcut bilimsel bilgilere dayanmalıdır. Bilimsel yöntemde olaylar arasında ilişkiler kurmak ve olayları bir nedene bağlamak üzere tasarlanan ve geçerli sayılan bir önermedir.

2. TEORİ

Kurumsal anlamına gelmektedir.

Farklı bir durum için öne sürülen görüş konusunda daha yapısal bir anlam ifade eder.

Kısmen doğrulanan hipotez. Test edilebilir, denenebilir.

Deney ve gözlemler tarafından desteklenir.

3. EVRİM

Değişim, gelişim ve farklılaşmadır.

Evrim, popülasyondaki gen ve özellik dağılımının nesiller içerisinde seçim baskısıyla değişmesidir.

Çoğu zaman Darwin'inin evrim görüşünü belirtmek için kullanılır.

KÂİNAT

1. Kâinat/Evren 1,8 milyar yıl önce “Büyük Patlama” sonucu yoktan var olmuştur.
2. Güneş sisteminin oluşumu 9 milyar yılda tamamlanmıştır.
3. Dünyamız 4,5 milyar yaşındadır.
4. Evren sürekli olarak genişlemekte ve soğumaktadır.
5. Işık, saniye de 300 bin km hızla ilerlemektedir.
6. Bilinen en uzak uzay cisminin yeryüzüne uzaklığı 10 milyar ışık hızıdır.
7. Işık veren yıldızlarda sıcaklık 40 milyon dereceye ulaşmaktadır.
8. Dünya dönmeseydi güneşe bakan tarafı devamlı gündüz olurdu. Dönüş hızı 1670 km/saat, çok daha az olsaydı, boşlukta duramaz ve başka bir gök cismine çarpardı.
9. Dünya güneşe 150 milyon km uzaklıktadır. Bu uzaklık biraz fazla veya biraz az olsaydı hayat olmazdı.
10. Dünyanın ay’a uzaklığı 384.403 km dir. Eğer daha az veya çok olsaydı med ve cezir olayları hayatı bitirirdi.
11. Dünya da 23 derecelik eğiklik olmasaydı, mevsimler olmayacaktı.
12. Atmosferin kalınlığı 10 bin km kadardır. Kalınlık fazla veya az olsaydı ya da ihtiva ettiği gazların oranları farklı olsaydı hayat mümkün olmazdı.
13. Dünya kendi çevresinde 1670 km /saat hızla dönüyor.
14. Dünya güneşin çevresinde 107 bin km/saat hızla dönüyor.
15. Dünya da yer çekimi yasası olduğu için insanlar hissetmiyor.

YÜCE ALLAH'A İNANIYORUM

1. Allah'a inanmak sadece namaz kılmak ve dua etmek değildir.
2. İnsanları yargılamamak ve kıskanmamaktır.
3. İnsanları affedebilmektir.
4. Cömert olabilmektir.
5. Kötülüğe kötülükle karşılık değil iyilikle karşılık verebilmektir.
6. Her şeye şükredebilmektir.
7. Seni sevenleri sevmek, diğerlerine saygı duyabilmektir.
8. Sana güvenen insanlara ihanet etmemektir.
9. İyiliği sessizce yapabilmektir.
10. Vicdanınızı temiz tutabilmektir.
11. Her şey zorlaştığında insan kalabilmektir.
12. Adalet ve merhametten ayrılmamaktır.

ALLAH DOSTLARI YERYÜZÜNÜ AYAKTA TUTAR

1. Allah yere, göğe, dağa taşa vahyeder.
2. Arıya, karıncaya vahyeder.
3. Allah istediği kullarına da vahyeder.
4. İhsanda bulunur.
5. Allah bunu istediği zaman da ve istediği yerde yapar.
6. İsteddiği formda yapar.
7. Bazen bu şiir olarak karşımıza çıkar, bazen bir müzik eseri olarak.
8. Bazen bir mimari eser olarak karşımıza çıkar.
9. Bazen hiç dile gelmemiş, ifade edilmemiş büyük iyilik olarak karşımıza çıkar.
10. Öyle veliler vardır ki, Allah dostları yeryüzünün ayakta kalması için iyiliklerini sessiz sedasız yaparlar ve göçüp giderler, gökler bilir, yerdekiler bilmesede.

VİCDAN

1. İnsanın içindeki ahlaki pusula.
2. İnsanın iç sesi.
3. İnsanın içindeki en adil hakim.
4. Vicdanın en açık tanımı; içindeki huzur iyilik, içindeki sıkıntı kötülük.
5. Vicdanın temeli nefsin iç muhasebesi.
6. Vicdan; fitrat; doğuştan gelen ahlaki bilinç.
7. Kalbin huzuru ve iç rahatlığı.”Kalpler ancak Allah’ı anmakla huzur bulur. “
8. Vicdani sorumluluk; “Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür, kim zerre kadar şer yapmışsa onu görür.”
9. Vicdanın körermesi; kalbin kararması.
10. Vicdan ilişkisi; merhamet.
11. Sorumluluk bilinci; başkalarının temel ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran.
12. Vicdan; çekirdek olarak doğuştan gelir.
13. Vicdanın iyi veya kötü yönde gelişmesi, eğitimlerle ve sosyal öğretilerle şekillenir.
14. Vicdanın temeli ailede atılır, 15 yaşından sonra kişi bunu iyi veya kötü yönde geliştirir.
15. Vicdan; insanın kendi ahlaki değerlerini temel alarak yaptıklarını veya yapacaklarını ölçüp biçtiği bir kişilik özelliğidir.

İSLAM ÜLKELERİ'NİN SORUNLARI

1. Temel haklar ve özgürlükler.
2. İnsanca Yaşam.
3. Gelir dağılımı/ Rızıkta eşit olmak.
4. Adalet/ adil yönetim.
5. Sağlıkta eşit hizmet almak.
6. Eğitim/ temel eğitimi alabilmek.
7. Fırsat eşitliği.
8. Barış/ yarına güvenle bakamamak.
9. Hoşgörü/ affedici yaklaşım gösterememek.
10. Gelecekte umudunu kesmek.
11. Ahlaklı ve erdemli bir toplum örneği sergileyememek.
12. Yüce Allah'ın Peygamber'i vasıtasıyla gönderdiği İslam'ı doğru anlayamamak.

MİSAFİR GELİNCE YAPILMAYACAKLAR

1. Siyasi tartışmaya girilmez.
2. Telefonla uzun konuşmalar yapılmaz.
3. Mal, mülk konuşulmaz.
4. Çocuklar başı boş bırakılmaz.
5. Televizyon açılmaz.
6. Ses tonu yükseltilmez.
7. Gizli konuşmalara girilmez.
8. Lakaplar, alaycı tavırlar takınılmaz.
9. Gıybet/ dedikodu uzak durulur.
10. İftira/ dil ile işlenen cinayet kaçınılır.
11. Karı koca arasına girilmez. Sorun olduğunda her iki taraftan adil hakemler devreye girer.
12. Özel sırlar anlatılmaz.

HİNDİSTAN

1. Akla ve bedene meydan okuyan Hindistan insanı sürekli şaşırtmaya devam ediyor.
2. Heyecanlı, keyifli, yorucu, bazen çileden çıkarıcı, zor bir ülke.
3. Nüfusu 1,5 milyar olan, yüzölçümü 3,3 milyon km² ile dünyanın 7. büyük ülkesi ve ekonomisi bakımından dünyanın 11. büyük ekonomisine sahip olan ülke.
4. Nüfusun %70'i Hindu, %20'si Müslüman, %2'si Sih, %2'si Budist, %2'si Hristiyan ve diğer dinlerden oluşuyor.
5. Ülkede 330 milyon tanrı var, bunlar tek bir tanrının 330 milyon özelliği olarak da görülebilir. Sih'ler tek tanrılı bir inanç.
6. Müslümanlar 240 milyon, %90'ı Sünni ve Hanefi mezhebine bağlı, Müslümanların %80'i eğitilmiş.
7. Hindistan laik bir cumhuriyetle yönetiliyor.
8. Para birimi Rupee. 1 dolar 85 rupee ediyor.
9. Hindistan da 30 eyalet var, 16'sında inek kutsal, devlet barınak yapıyor, halk besliyor. İneklerde hergün kafalarına göre takılıyorlar.
10. Taç Mahal; Dünyanın 7 büyük harikasıdan biri. Babür Türk İmparatoru Şah Cihan eşi Mümtaz Banu için yaptırdığı mabed.
11. Taç Mahal; Doğum şehidi bir anne adına yapılan ilk ve tek camii/ türbe.
12. Yeni Delhi; Hindistan'ın başkenti, 25 milyon nüfusu, MÖ 6.yüzyıldan beri Yamuna Nehri kıyısında yaşamaktadır. Delhi, Agra, Jaipur altın üçgen olarak anılıyor.
13. Agra; eski başkent, 2 milyon nüfusu. Taç Mahal'ın bulunduğu şehir.
14. Jaipur; pembe şehir, 5 milyon nüfusu. Rajasthan eyaletinin başkenti. Ambar Sarayında fillerle safari yapıyor.
15. Varanasi; kutsal Ganj Nehrinin yanında yer alır, her gün 10 milyon Hindu Ganj'da yıkanarak arınıyor, günde 500 ölü yakılıyor.
16. Hindistan yazılım sektöründe dünya birincisi.
17. Hindistan baharat anlamına geliyor. Baharat ülkesi.
18. Hindistan'da Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı tatilleri 1 gün.
19. Hindistan da orta sınıf gelirleri 500 dolar, asgari ücret 50 dolar.

20. Hindistan'ın %60'ı çiftçi.
21. Hindistan da resmi 22 dil var, 850 dil konuşuluyor.
22. Edebi gözetmek, zikirden üstündür. Edebi gözetmeyen Hakk'a kavuşamaz. İmam Rabbani
23. Hindistan farklı kavimlerin ülkesidir. Yeni Delhi en az Konya kadar, Sivas kadar Türk'tür, Müslümandır.
24. Babür Türk İmparatorlukları 600 yıl hüküm sürmüştür.
25. Mahatti Gandhi Hindistan Cumhuriyeti'ni kuruyor.
26. Dinler, diller, kültürler ve tabiattaki tüm renklerin cümbüşünü görüyorsunuz.
27. Muhteşem Babür Türk İmparatorluğunun bizlere miras bıraktığı harika eserleri görüyorsunuz.
28. Aşkın sembolü, dünyanın 7 harikasından biri olan Taç Mahal'i görüyorsunuz.
29. Delhi Türk Sultanlığı 1206-1526, ondan sonra Babür Türk İmparatorluğu 1526-1856 Hindistan'da hüküm sürüyor.
30. İngilizler 1858-1947 yılları arası 90 yıl Hindistan'ı yönetiyor.
31. İngilizler dillerini öğretiyor, şu an ortak dil İngilizce.
32. İngilizler Hindistanlılara sizleri 600 yıl yöneten Türk'ler değil, Moğol'lar diye öğretiyorlar.
33. Şu anda bile Türk'e , Müslüman'a negatif ayrımcılık yapıyor. Hindu'lar devlet yönetiminde görev alıyorlar.
34. Hindistan'ın filozofu Beydaba: Dostluk iyi kimseler arasında çarçabuk temelleşir, güçlkle yıkılır.
35. Hindistan'ın bilgisi İmam Rabbani :Ehlin gönlü için/ ailenin gönlünü almak için günah işlemek ahmaklıktır.
36. Hindistan da Allah'ın büyüklüğünü bir kez daha görüyorsunuz.
37. Taç Mahal'i her gün 50 bin kişi ziyaret ediyor, aşkın mabedi olarak görüldüğü için öncelikle genç aşıklar buraya geliyor.
38. Varanasi'de Ganj Nehri'nde güneşin doğuşunu izliyorsunuz. Ganj Nehri Himayalardan başlıyor, 2200 km.
39. Budist ayinlerini görüyorsunuz, renkleri turuncu.Budistlerin Hindistan da 80 bin tapınakları yıkılmış.
40. Delhi kalp demek.
41. Hindistan da kast sistemi var. Brahmanlar Hinduizm'de en üst makam.
42. Keşmir'de Hint hükümeti 500 bin askerle Müslümanlara baskıları devam etmektedir.
43. Tata Hindistan arabası.
44. Jaipur'da Ambar Sarayında Fil safarisi yapıyor. Filler 10 ton ağırlığında, günde 200 kg otlarla besleniyorlar.
45. Hindistan da Türk sultanlarına Gürkan deniyor.
46. Jaipur da Maymun Tapınağı.Su Sarayı, bizim Kız Kulesi gibi.
47. Yeni Delhi de Babür Türk İmparatoru Humayun Şah için eşinin yaptırdığı türbe/ camii .
48. Dünyanın en yüksek giriş kapısı olan Babür Türk İmparatoru Ekber Şah'ın yaptırdığı Camii.
49. Taç Mahal Dünyanın en yüksek Kubbesi olan mimari yapı. Osmanlı Mimar Sinan'ın kalfaları yapıyor.
50. Moradabad'da yaşayanlar kendilerine “ Türk” diyor.

YENİ DELHİ

1. Hindistan'ın başkenti.
2. Nüfusu 25 milyon.
3. Yamuna Nehri kıyısında kurulmuştur.
4. Bir Konya, bir Sivas gibi Türk ve Müslüman bir şehir.
5. İslam etkisinin en önemli sembollerinden olan Kutb Minare (Dünyanın en yüksek tuğla minaresi, 12.yy inşa edilmiş. Delhi'nin ilk camisi.) Hümayun Türbesi, Kırmızı Kale, Cuma Camisi.
6. Rac Ghat'taki Mahatta Gandhi Anıtı.
7. Hindistan Kapısı.
8. Ulusal Müze, Ulusal Demiryolu Müzesi, Nehru Anıtsal Müzesi.
9. Kızıl Kale.
10. Başkanlık Sarayı..
11. Sultan Kudbiddin Aybek'in Türbesi: Delhi Türk, Müslüman Sultanlığının kurucusu olan Kudbiddin Aybek'in makberi.
12. Sultan Şemseddin Hutmuş'un Türbesi.
13. Türkmen Kapı.
14. Hümayun Şah Sarayı ve Türbesi, Hümayun Şah için eşi Begüm Sultan'ın yaptırdığı Türbe.
15. Necmettin Evliya Türbesi.
16. Delhi Kalesi.
17. Sih Tapınağı, Hindu/ Narayan Tapınağı ve Lotus /Bahai Tapınağı.
18. Parlamento Binası.
19. Himalaya Dağlarının muhteşem görüntüleriyle Okyanus'un ruhlara açtığı sonsuzluk arasında yer almış Hindistan.
20. Tarihi bilinmez zamanlardan beri insanlığın medeniyet duraklarından biri olmuştur Hindistan.

Şubat 2025

AGRA

1. Hindistan'ın eski başkenti.
2. Dünya'nın yedi büyük harikasından biri Taç Mahal'ın bulunduğu şehir.
3. Nüfusu 2 milyon.
4. Altın üçgen olarak anılan; Yeni Delhi, Agra, Jaipur'dan oluşan üç şehirden biri.
5. Her gün 50 bin insan Taç Mahal'ı ziyarete geliyor, özellikle sevgililer, genç evliler.
6. Taç Mahal öyle bir yerdir ki, dünyayı dolaşmaktan bıkkın düşmüş, her türlü zevki tatmış bir gezginin bile içindeki arzuyu uyandırır.
7. Agra Kalesi.
8. Babür Türk Sultanı Cihangir Agra'yı 17. yüzyıl İslam dünyasının en önemli merkezlerinden biri yapmıştır.
9. Oğlu Şah Cihan, karısı Mümtaz Banu için Mimar Sinan'ın talebelerini Hindistan'a davet ederek dünyanın en büyük kubbesi olan Taç Mahal'i yaptırmıştır.
10. Taç Mahal, 14. çocuğunu doğururken şehit olan bir anne için yapılan bir mabet/türbedir. Taç Mahal içinde Yasin Suresi işlenmiştir.

Şubat 2025

JAİPUR

1. Jaipur veya Caypur, popüler adıyla pembe şehir.
2. Hindistan Recasthan eyaletinin başkenti.
3. Nüfusu 5 milyon.
4. Altın üçgen olarak adlandırılan Yeni Delhi, Agra, Jaipur'dan biri.
5. Amber Kalesi, burada fil safarisi yapıyor.
6. Aynalar Sarayı.
7. Rüzgâr Sarayı.
8. Ranthambore Ulusal Parkı.
9. Jal Mahal Sarayı;Man Sagar Gölü içinde yer alır, bizim Kız Kulesi gibi.
10. Şehir Sarayı, Maymun Tapınağı.

Şubat 2025

VARANASI

1. Varanasi'yi ziyaret etmeden Hindistan'ın gizemini çözemezsiniz.
2. Ganj Nehri kıyısında hayat ve ölümün ya da bilim ve batıl inançların dramatik birlikteliği sizi daha fazla şaşırtabilir.
3. Kutsal atmosfer sizi sarar ve bu durum herhangi bir rasyonel açıklama gereğinin yerini alır.
4. Varanasi 3000 yıllık bir şehirdir. Şu an 5 milyon nüfusu.
5. Varanasi, Evrengzib döneminde Müslümanlar içinde kutsal bir şehir olmuş hatta imparator kentte Muhammedalbad adını vermeyi denemiştir.
6. Himalayalardan düzlükleri üzerine döktüğünü anlatan mitolojik öykü Varanasi'nin dünyanın en eski şehri olduğuna dair Hindu inancının kaynağıdır.
7. M.Ö. 6.yüzyılda Buda'nın vaaz verdiği Sarnath'taki Geyik Parkı Varanasi'nin hemen dışında uzanır.
8. Caynacı Keşişler, Müslümanlar, Sihler, Budistler, Hindular manastırlar, camiler, tapınaklar yaparak burayı kutsal şehirleri ilan etmişlerdir.
9. Ganj Nehrinde her gün 10 milyon insan yıkanarak arınmakta, hacı olmaktadır.
10. Ganj Nehrinde her gün 500 Hindu cesedi yakılmaktadır.

2025 Şubat

HİNDULAR/HİNDUİZM

1. Hindistan nüfusunun %70'inden fazlası, bir dinden çok yaşam tarzı olan Hinduizmi benimser.
2. Hinduizm, mistik unsurların dışında günlük yaşamın rutinleriyle ilgilidir.
3. Doğum, iş, sağlık, ilişkiler ve ölüm gibi insan yaşamındaki dönüm noktaları için düzenli olarak yıldız bilimlerinin yorumlarına başvurulur.
4. Hinduizm'in popülaritesi kuşkusuz herkese sunacak bir şeylerin olmasından kaynaklıdır.
5. Eğitimliler için mistisizm ve metafizik sunar.
6. İnananlar içinse ayinler ve büyük törenler, dünyevi zevklerden yoksun bir yaşam, tensellik, sükûnet ve kendinden geçme.
7. M.Ö 2 bin yıl tarihli Veda öğretilerine uzanan Hinduizm, M.S. 4.yüzyılda daha ulaşılabılır bir dine ihtiyaç duyulmasıyla günümüzdeki biçimini almıştır.
8. Hindu inancında 330 milyon tanrının olduğu söylenir, ancak bunlar tek tanrının 330 milyon özelliği olarak da görülebilir.
9. Tanrı'nın en önemli üç görünümü, genellikle üçleme olarak sunulan Vişnu, Brahma ve Şivadır.
10. Vişnu evrenin koruyucusudur. Brahma dünyanın yaratıcısıdır. Şiva ise dans eden yok edici tanrıdır ve zaman çilenin hâkimi olarak dünyanın kaderini belirler.
11. Hindu ahlak bilimi kurtuluşa giden yolun üç ilkesinden bahseder: Doğruluk, dürüstlük ve bunlar kadar önemli olan zevk.
12. Bu yaşamda iyi olanlara, gelecek yaşamlarında daha iyi yaradılış vaat edilmiştir.
13. Nihai amaç yeniden doğum döngüsünden kurtulmak anlamındaki ruhsal kurtuluşa ulaşmaktır.
14. Hinduizm'de kast sistemi hiyerarşisi vardır. Kastlarda üstünlük sırası Brahmanlar/din adamları, Ksatriyalar/asker ve asiller, Vaysiyalar/tüccar ve çiftçiler, Südralar/işçiler, şek-lindedir. Bir kast'da doğan bir hindu, diğer kast sistemine geçemez.
15. Maymun tanrı Hanuman ve fil başlı Ganeşa, putlaştırılmaya devam etmektedir.
16. İnekler, 30 eyaletin 16'sında kutsal kabul edilmektedir. Devlet, ineklerin barınaklarını yapmakta, halk inekleri beslemekte, inekler kafalarına göre her gün takılmaktadırlar.
17. Kimse ineklerin veya süt, kaymak, tereyağı ve tezek gibi inek ürünlerinin kutsallığını inkâr etmemektedir.
18. Ganj Nehrinde her gün 10 milyon Hindu yıkanarak arınmaktadır.Hergün Ganj kenarında 500 ceset yakılmaktadır.
19. Ruhban kast'ı Brahmanlar, üniversiteler ve yönetimde üst düzey pozisyonları ellerinde tutarlar.
20. Hintli kadınlar alınlarının tam ortasında bindi adı verilen genellikle süslü bir figür taşırlar. Kültürel ve dini bir semboldür.
Ruhun insan vücudundaki yeri anlamındadır. Bekârlar siyah, evliler kırmızı bindi sürerler.

2025 Şubat

SİH'LER

1. Sihizm'e inanan müritlere Sih denir.
2. 15. yüzyılda Hindistan'da kurulan tek tanrılı dindir.
3. Kurucusu Guru Nanak'tır.
4. Bir kutsal kitapları vardır.
5. Sih Tapınaklarına erkek kadın herkes başını örterek ve çıplak ayakla girmek zorundadır.
6. Çıplak ayakla bir su birikintisine ayakla basarak tapınağa giriyorsunuz, bu sizin abdest aldığınız anlamına geliyormuş.
7. Sih olmak için; günahlarımdan arındım, dindar olmak istiyorum, diye rahibe başvuruyorsunuz, o da sizi her tapınağın bahçesinde olan havuzda yıkatarak arıtıyor / temiz ediyor.
8. Sih olan artık içki içmiyor,
Sigara içmiyor, fuhuş yapmıyor,
Dindar bir insan olarak Sihizme hizmet ediyor.
9. Hindistan'ın %2'si Sih, bu da 30 milyon insan ediyor. Sih'lerin zenginleri ABD, İngiltere'de yaşıyor ve buralara sürekli maddi destek gönderiyorlar.
10. Sihler peygamberlerinin ve kitaplarının canlı ve yaşadıklarına inanıyorlar.
11. Sih'lerde 5 kötülük; benlik, öfke, hırs, maddi bağıllık, şehvet.
12. Sih'lerde 5 erdem; memnuniyet, hayırseverlik, şefkat, olumlu tutum, tevazu.
13. Sih'ler her yerde ve her zaman var olan, sonsuz özelliklere sahip tek bir Tanrı'nın var olduğuna inanırlar.
14. Tanrı, cinsiyetsizdir ve insan formunda olamaz.
15. Tüm insanlar eşittir. Irk, din, dil, cinsiyet gibi ayrımlar gözetilmez. Tüm insanlar Tanrı'nın kız ve erkek evlatlarıdır.
16. Sih'ler tüm canlıların haklarını korumak ve onların hakları için savaşmak zorundadırlar.
17. Sihizmde reenkarnasyon inancı vardır. Tüm canlılar öldükten sonra farklı bedenlere geçebilen bir ruha sahiptir. Bu ruh göçü, ruh özgürlüğe ulaşınca kadar devam eder.
18. Ruh, Tanrı'nın bir parçasıdır. Bu yüzden herkese saygı duyulmalıdır.
19. Sih'ler kazançlarının en az %10'unu diğerlerine yardım etmek için ve Tanrı hizmetinde harcamalıdır.
20. Hayatın dört meyvesi; hakikat, memnuniyet, teşekkür ve Naam'dır/Tanrı'nın adıdır.

BUDİSTLER/BUDACILIK

1. Hindistan'da 2500 yıl önce Brahmanacı geleneğe tepki olarak doğmuş bir dindir.
2. Budacılık'ın ülkenin dinsel ve sanatsal yaşamı üzerinde etkileri hala görülür.
3. Sikkim ve Ladakh gibi Himalaya bölgelerinin sakinlerinin yanı sıra, Hindistan'ı yurt edinen milyonlarca Tibet'li mülteci Budacılık'ın gereklerini yerine getirmektedir.
4. Buda bu dinin kurucusudur. M.Ö.563 Lumbni'de Nepal sınırında doğmuştur.
5. Buda, 35 yaşındayken, iblis Mara'ya karşı koyar ve gerçek anlamda aydınlanır. Bilgeliği üzerine Varanasi de vaazlar verir, çok sayıda müridi çevresinde toplar, bunları Budacı yapar.
6. Çile çekmenin kişisel arzuları dizginleyememekten kaynaklandığını söyleyen Buda, acılara Sekiz Aşamalı Asil yolu izleyerek son verileceğini savunmuştur.
7. Doğru fikirler, doğru kararlar, doğru söz, doğru davranış, doğru rızık, doğru çaba, doğru hatırlama ve doğru meditasyon. Nirvana aydınlanmasına ancak böyle ulaşılabilir.
8. Bu ilk öğreti, Buda'nın tanrısallığı düşüncesi olmadan, Sri Lanka, Burma ve Tayland'ın yanı sıra Kamboçya ve Laos'ta yaygın olarak Hinayana/ küçük vasita kolu tarafından benimsenmiştir.
9. Mahayâna /Büyük vasita kolu, ilahi kurtarıcı olan Budacı Aziz tanımını eklemiştir ve Çin ve Japonya'ya kadar yayılarak Budacı inancın egemen şekli olmuştur.
10. Budizm tüm dünyada 350 milyondan fazla inananı olan bir dindir. Buda; Sokrates, Konfüçyüs ve Lao Tzu gibi zamanının dini düşüncelerini tamamen değiştiren ve yeni bir yaşam anlayışı geliştiren insanlardan biridir.

HİNDİSTAN'DA İSLAM

1. Müslüman Arap tüccarlar 7. yüzyıldan beri sık sık Hindistan'ı ziyaret ederek islamı yaymışlardır.
2. İslam Güney Asya'da 12.yüzyılda etkili olmaya başlamıştır.
3. Hindu'nun İslam'ı seçmesinde zor kullanma yerine sosyal yaşamda ilişkiler etkili olmuştur.
4. Endonezya'dan sonra dünya da en büyük Müslüman nüfusa sahip ülkedir. 240 milyon Müslüman yaşamaktadır Hindistan'da.
5. Hindistan'daki Müslümanların %90'ı Hanefi mezhebinden.
6. İslam'ın putperestliğe olan düşmanlığı, tek tanrıcılığı ve kast sistemine karşı çıkmasına rağmen Güney Asya'da yıllar boyunca Müslümanlar ve Hindular uyum içinde yaşamışlardır.
7. İki dinin birbirini etkilemesi eşsiz senkretik bir Hint- İslam kültürüyle sonuçlanmıştır.
8. Hinduların Müslüman evliyaların türbelerinde ibadet etmeleri ve Müslümanların Hindu festivallerine katılmaları yadırganmaz.
9. Günümüzde ne yazık ki, bu karşılıklı hoşgörü tehdit altındadır, hem Hindu, hem de Müslüman kökten dinciler birbirlerinin ibadet alanlarını hedef alarak fark gözetmeksin kanlı eylemler düzenlemektedirler.
10. Türk Müslüman imparatorlar 600 yılı aşkın süre Hindistan'da yönetim göstermiş, İslam'ı yaymış, çok büyük medeni eserleri/ Taç Mahal gibi Hindistan'a kazandırmıştır.

2025 Şubat

FİL SAFARİSİ

1. Bir filin sırtında oldukça yüksek bir konumda oturmak, 30 dakika safari yapmak.
2. Bir fil ortalama 10 ton ağırlığında.
3. Bir fil günde ortalama 200 kg ot yiyerek doyuyor.
4. Jaipur'da fil safarisi yapılıyor.
5. Şehir merkezine 11 km mesafede Amber Kalesinde yapılıyor.

2025 Şubat

MAYMUN TAPINAĞI

1. Maymunlar Tapınağı Galttaji; Jaipur'un 30 km uzaklıkta bir yer.
2. Maymunlar Tapınağı Hindular tarafından kutsal olduğuna inanılıyor.
3. Öğrenmenin efendisi ve rüzgârın tanrısı Vayif'ın oğlu Hanuman, maymun şeklinde görünür.
4. Hanuman; Maymun ordusunun lideridir.
5. Maymunlar 33-40 milyon yıl önce yaratılmışlardır.
6. Biz onlara aşağılık maymunlar olun, dedik.Kur'an: 2/65
7. Maymunlar kutsal ve onlara adanmış tapınak da kutsal olarak görüyorlar.
8. Hindistan'da maymun tanrı Hanuman.
9. Jaipur; pembe şehir, turizm şehridir.
10. Maymun Tanrısı Şiva. Bütün maymunlar bu tapınakta kutsal.

2025 Şubat

MOLDOVA

1. Nüfusu 3 milyon. Yüzölçümü 33.846 km². Para birimi Leyi.
2. Başkenti Kişinev, nüfusu 1 milyon.
3. Komşuları Romanya, Ukrayna.
4. Moldova'da hiç cami yok. 15 bin Müslüman yaşıyor.
5. Bender Kalesi/ Boğdan-Moldova ;Transdinyester; Osmanlı'nın son sınır kalesidir. Kanuni Sultan Süleyman 'ın fethettiği, Mimar Sinan'ın yaptığı kale.Bender , nehir kıyısında şehir anlamındadır. Dinyester Nehri kıyısındadır.
6. Cricova, Su Kulesi, İsa'nın Doğuşu Kadetralli, Tarih Müzesi, Zafer Takı,Churhçi Manastırı, Botanik Bahçesi, Dinyester Nehri, Güzel Sanatlar Müzesi, Hayvanat Bahçesi, Puşkin Anıtı, Hükümet Binası, Lenin Heykeli,
7. Komrat Cumhuriyeti'nin ilan edildiği 1906 yılındaki 15 günlük bağımsızlığın dışında Gagavuz halkı, (II. Dünya Savaşı döneminde) ve Sovyetler Birliği'nin egemenliği altında kalmıştır.
8. Feto'nun okulları devam ediyor, bizim Maarif okullarına devredilememiş.
9. Süleymancı yurt faaliyetleri de devam ediyor.
10. Moldova Romanya/ AB ve Rusya arasında sıkışmış durumda.

2025 Ağustos

GAGAVUZYA

1. Gagavuz Yeri Özerk Bölgesi.Moldova'ya bağlı özerk bir devlet.
2. Oğuz Türk 'ü kökenlidir.
Gagavuz kelimesi Gök-Oğuz'dan türemiştir.
3. 160 bin nüfusu var. Tüm Gagavuz Türk 'leri/ Ukrayna,Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Azerbaycan 'da toplam 350 bin.
4. Başkenti Komrat. Komrat siyah at demek.
5. Gagavuzya 35.ci kuruluş yıldönümünü kutluyor.
6. Gagavuzyanın 35 kişilik parlamentosu var.
Resmi diller Gagavuzca, Romence, Rusça.
7. Gagavuz Türk'lerinin dini Ortodoks Hristiyan.
8. 400 yıl Osmanlı hakimiyetinde yaşamışlardır.
9. Gagavuz bölgesinde 55 okul var,Türkiye Cumhuriyeti'nin yardımlarda bulunmuş olduğu Komrat Üniversitesi. 23 belediye var.
10. Tika'nın kurduğu Atatürk Kütüphanesi.
11. Gagavuzya'nın dili Türkçe 'dir. 32 harf var alfabelerinde.
12. Gagavuz Ortodoks Kilisesi Rus Ortodoks kilisesine bağlı.
13. Asgari ücret 13 bin TL .
14. Türkiye Gagavuz Türk'lerini kendi soydaşı görüp, asimile olmamasına yardımcı oluyor.
15. 200 yıl asimile olmadan günümüze kadar gelebilmişlerdir.

2025 Ağustos

PORTEKİZ/LİZBON

1. İstanbul gibi 7 tepeli bir şehirdir.
2. Salazar Köprüsü/ şimdi 25 Nisan Köprüsü.
3. Başkentin 3 milyon nüfusu var, Portekiz'in nüfusu 10 milyon.
4. Portekiz Atlas Okyanusu'na kıyısı var, Avrupa'nın batıdaki en son noktası Lizbon'da.
5. 1000 km Tejo Nehri Lizbon'da Atlas Okyanusu'na dökülüyor.
6. Lizbon 2021 de Yeşil Şehir seçilmiş.
7. Portekiz şu anda sol yönetim var, tüm ülkelere nötr durumda.
8. Büyük fırtınalar görüyor, Atlantik'ten gelen rüzgar.
9. 1975 de tüm sömürge ülkeleri bağımsız oluyor, 1986 da AB giriyor.
10. Şairler, yazarlar ülkesi, entelektüel insanı çok.
11. Salazar 40 yıl ülkeyi 3 F ile yönetmiş, Fatıma/ Katolik inanç, Fado/ müziği, Futbol.
12. 1755'de Lizbon'da 9 şiddetinde deprem oluyor, 60 bin insan ölüyor.
13. Türkler ve Brezilyalılar 500 bin Euro ev alıp, vatandaş oluyorlar.
14. Din turizmi yaygın, dünyanın her yerinden gelen insanlar Fatıma/ Meryem Ana'da hacı oluyorlar.
15. Avrupa'nın sörf ülkesi.
16. Lizbon Atina'dan sonra Avrupa'nın en eski şehri.
17. En eski sınırlarını koruyan tek devlet Portekiz.
18. Her yıl 36 milyon turist geliyor.
19. Okyanus havası var, insanlar okyanusa serinlemek için giriyor. Yazın en sıcak hava 32 derece.
20. Şarap ve mantar üreticisi. 80 sente kahve içiliyor.
21. Denizcilerin ülkesi. 15-16 yüzyıllarda altın yıllarını yaşıyor.
22. Avrupa'nın en güvenilir ülkesi.
23. Cristian Ronaldo'nun memleketi, ülkede çok seviliyor, öldüğünde krallarının yanına defnedilecek.
24. Asgari ücret 850 Euro, öğretmen maaşı 1200 Euro.
25. Seramikte öncüler, çini ülkesi. Türkiye Portekiz'den kâğıt alıyor.
26. Haziran da festivalleri oluyor. Nata tatlısı, morina balığı, sangria içeceği.
27. Macellan Portekiz 'li.
28. Potekiz İngiliz üssü gibi olmuş bir ülke.
29. Keşifler Anıtı, Pedro Meydanı, Santa Justa Asansörü, Katedral, Kale, Manastır.
30. Belem Kulesi, Alfama Bölgesi.

İSPANYA/SEVİLLA/ ENDÜLÜS

1. İşbiliyye Sevilla'nın Endülüs'teki adı.
2. Sevilla 1,7 milyon nüfusu.
3. Sevilla portakal demek.
4. Endülüs Ulu Camisi Sevilla'da Çan Kulesi/ Katedral olarak kullanılıyor.
5. Kristof Kolomb Amerika'ya Sevilla'dan çıkıyor.
6. Paskalya nisan ayında Nevruz gibi kutlanıyor.
7. İbn Rüşt Aristo'yu buraya taşıyor.
8. İbn Haldun sosyolojinin kurucusunun yurdudur.
9. İbn Sina büyük hekimin tıp kitapları asırlarca burada okutulmuştur.
10. Endülüs matematik de sıfır kavramını buluyor.
11. İspanyolca'da 4 binden fazla Arapça kelime var.
12. Coğrafya da İdrisi önemli haritalar çiziyor.
13. 1248'de Endülüs başkenti Sevilla düşüyor.
14. Sevilla flamingo müzikte acılı tınılar var.
15. Kebir Nehri içinden geçiyor. Sevilla limanı ispanya'nın en önemli iç limanıdır.
16. Altın Kule.
17. Sevilla Kulesi.
18. Arena.
19. Futbol.
20. Tiyatro, opera binası,
21. Alkazar saray ve avluları.
22. Kristof Kolomb'un mezarının/ kemiklerinin yarısı Sevilla'da, diğer yarısı Havana'da.
23. Antik Roma Harabeleri.
24. Metropol Parasol.
25. İspanya Birinci ve İkinci Dünya savaşlarına katılmamış, Türklerle ne denizde, ne de karada savaşmamıştır.
26. İspanya'da ağır vergilerle ezilen Hispano Romenler ve köle durumuna düşürülen Yahudiler Emevi Devletinden yardım istemişlerdir.
27. Müslümanlar 711 yılında Tarık Bin Ziyad komutasında ispanya'ya Endülüs 'e Cebeli Tarık Boğazından çıkmışlardır.
28. Sekiz asır/711-1492 Endülüs İslam Medeniyeti İspanya'da yaşamıştır.
29. Avrupa'nın ilk üniversitesini Endülüs'de Müslümanlar kurmuştur.
30. İspanyollar, " yarın yapacaksan, bugün canını sıkma" derler ve uzun yaşarlar.

Mayıs 2025

FRANSA/MARSİLYA

1. 2012 Kültür Başkenti.
2. Avrupa mafyasının merkezi.
3. İstanbul'la kardeş şehir.
4. Akdeniz'in en güzel şehri.
5. Fransa'nın en aktivist bölgesi.
6. Sanat kültür merkezi. İlk açık hava konseri burada yapılıyor.
7. Çeşmeli şehir, binin üzerinde çeşme var.Lavanta tarlaları ünlü.
8. Avrupa'nın ilk avlulu evi.
9. Bit/ giysi pazarı, yemek pazarı, çiçek pazarı var.
10. Picasco'nun evi.
11. Emile Zola natüralizmin öncüsü.
12. Paul Sezan modern sanatın babası.
13. Aristokrasi var.Kent soyluları var. Burjuva var.
14. Üç nesil birlikte yaşar ve entellektüel eğitim sistemi.
15. Notre-Dame de la Garde.
16. Çetin Altan en okunan yazar seçilmiş.
17. Badem ezmesi.
18. 1,5 milyon nüfusu.
19. 2500 yıllık geçmişi var.
20. Tarihde hep kaçan milletlerin geldiği yer olmuş.
21. Türk şehitliği var.
22. Durans Nehri akıyor.
23. Fransa milli marşı " La Marseillaise" bu kente ithaf edilmiştir.
24. Ezan okunmuyor, minarelerde ışık yanıyor.
25. Yaşlandıkça gençleşen bir kent.

Mayıs 2025

İTALYA/CENOVA

1. Ligurya Bölgesinin Başkenti.
2. Cenova diz anlamına geliyor.
3. Cenova Kristof Kolomb'un doğduğu kent.
4. İstanbul'daki Galata Kulesini Cenevizliler yaptırıyor.
5. Apennin Dağları'yla denizin arasına sıkışmış olan Cenova.
6. 28 km rıhtımıyla İtalya 'nın en büyük limanı.
7. Piazza San Matteo.
8. San Matteo Kilisesi. Katedral.
9. Palazzo Bianco.
10. Palazzo Rosso.
11. Porto Antico.
12. Acquario.
13. Nüfusu 580 bin.
14. 2006 UNESCO Dünya Mirası listesinde. 2004 Avrupa kültür başkenti.
15. 1.Alpler'den Sicilya'nın güneyine kadar uzanan İtalya, dünyanın büyüleyici bir ülkesidir.
16. İtalya da bir kanun yapılırsa , kanunu delmenin çaresi de mutlaka bulunur ifadesi, ulusal bir hayat felsefesi haline gelmiştir.
17. İtalyan halkı yabancılara karşı sevecen ve arkadaş canlısıdır.
18. İtalya nüfusu 59 milyon.
19. UNESCO 'nun Dünya Mirası Listesinde 49 varlıkla Dünyada 1.sırada gelmektedir.
20. Rönesans hareketi İtalya da doğmuş ve tüm Avrupa'ya yayılmıştır.

Mayıs 2025

UMRE

1. Bismillahirrahmanirrahim/ Rahmeti sonsuz. merhameti sınırsız Allah'ın adıyla.
Allah için, Haccı da Umreyi de hakkıyla eda edip tamamlayın.
KUR'AN: 2/ 196
2. Ramazan gelince umre yap. Onda yapılacak umrenin sevabı hac sevabına müsâvîdir.
Hz. Peygamber
3. Umre; mamur bir yeri ziyaret etmek.
4. Umre; Kabe'yi ziyaret ve tavaf ile Safa ve Merve arasını say ederek yapılan ibadetin adıdır.
5. Umrenin Ramazanı Şerifte yapılması daha faziletlidir.
6. En büyük enerji Kabe' dedir.
7. En büyük aşk buradadır.
8. Kara Sevda yeridir.
9. Umre; Allah Resulünün yaşadığı zamana doğru bir yolculuktur.
10. Müminler denizinde kaybolmaktır.
11. Yüzünü Kabe'ye çevirirken aklını gönlünü de Allah'tan başka her şeyden çevirme bilincidir.
12. Mekke'de; Cin Mescidi, Secere/ Ağaç Mescidi, Fetih Mescidi, Akabe Mescidi, Hudeybiye, Mualla Kabristanı.
13. Ben insanları ve cinleri bana ibadet etsinler diye yarattım. KUR'AN: 51/56
14. Medine'de; Uhut, Hendek, Kibleteyn Mescidi, Cuma Mescidi, Kuba Mescidi, Hz. Ebube-kir Mescidi, Hz. Ömer Mescidi, Hz. Ali Mescidi, Cenneti Baki Kabristanı.

15. Umre; ilk peygamber Hz. Adem'den Hz. Muhammed'e bir çok peygamberin Allah'a bağlılık ve teslimiyetine tanık olan bu kutsal topraklara ayak basarken, bir bakıma kendimizi yeniden keşfetme yolculuğuna çıkıyoruz.
16. Hıra/ Nur Dağı ilk vahiy gelmiş Cebrail, " Allah'ın adıyla oku" demiştir.
17. Hz. İbrahim'in Hz. İsmail'i kurban etmek için geldiği yer Mekke'de.
18. Sevr Dağı, Hicret'in başlangıcıdır.
19. Arafat'ta vakfe yapılır, söz verme yeridir.
20. Arafat Rahmet Tepesinde Peygamberimiz 100 bin sahabeye Veda Hutbesi yapmıştır.
21. Arafat, mahşeri hatırlatır, Arafat meydanında kefeninle baş başasın.
22. Veda Hutbesi; Kur'an ve sünnetime sarılan yanlış yola düşmez diyor.
23. Zekat ve sadaka malı artırır.
24. Arafat'taki su kanallarını Mimar Sinan yapıyor.
25. Peygamberimiz Hac'dan Medine'ye döndükten 6 ay sonra vefat ediyor.
26. 40 yaşında Peygamberlik geliyor, 53 yaşında hicret ediyor.
27. Hüzün yılı Hatice ve Ebutalip vefatı. Mekke deki tüm kervanlardan daha büyük kervanı Hz. Hatice 'nindi. Tüm varlıklarını islam'a harcadı Hatice validemiz.
28. Peygamberimiz Taif de dayılarına gitti, Halime'nin kardeşlerine hicret etmek istiyordu. Taif safiye yeri idi, Yayla idi. En büyük hakaretlere maruz kaldı Taif de. Zeyd bin Harise ile gitmişti. Taşlanmış, ayakları kan revan içinde kalıyor.
29. 27 savaşı var Peygamber efendimizin. İlk savaş Bedir savaşı.
30. 11 kabileden birer öldürücü adam seçiyorlar Peygamberi öldürmek için. Ebubekir'le hazzırlık yapıyor, Peygamber emanetleri Ali'ye veriyor ve yatağında Ali'ye yat diyor. Mekke'li müşrikler Peygamberimizi öldürmeye geldiğinde Yasin suresini okuyarak evden çıkıyor.
31. Sevr mağarasında 3 gece kalır. Mekke müşrikler 100 deve ödül koyarlar, Peygamberimizi bulanlara. "Allah bizimle beraberdir" der Peygamber. Örumcek ağı ve güvercin Sevr de görünmez orduları Allah'ın. Ödül yüksek günümüzün 100 otomobili.

32. 14 gün süren hicret.
33. Cenneti Baki de yatanların üzerine 10-12 ay sonra mevta konuyor. Mekke de Cennetül Mualla'ya 3 yıl sonra konuyor.
34. Mekke Medine arasını hızlı trenle 2 saatte alıyorsunuz.
35. Ravzayı Mutaahhara'ya randevu ile giriyorsunuz, 10-15 dk ibadet etmenize izin veriliyor.
36. Kuba Mescidini ziyaret eden umre sevabı alıyor.
37. Hz. Ömer halifeyken İran'ı ve Kudüs 'ü fethediyor.
38. Türk cumhuriyetlerinden umreye gelenler çok artmış.
39. Teravih namazı 10 rekat kılınıyor, her rekatta İmam 2 sayfa Kur'an okuyor.
Teravih namazı 1,5 saat sürüyor. Teravih namazından sonra İmam salati vitir namazı kıldırıyor, 2 rekattan sonra selam veriliyor, 1 rekataı ayrı kıldırıyor ve ayakta 15 dakika kadar ağlayarak dua ediyor.
40. Teheccüd ezanı da okunuyor.
41. Medine 1,5 milyon nüfusu ,
Mekke 5 milyon .Suudi Arabistan'da
13 milyon göçmen var.
42. Hurma ağacı ömrü insan ömrü gibidir/80 yıl.Bir hurma ağacı yarım ton su tüketiyor.
43. Sadık dost Hz. Ebubekir.14 ayet Hz. Ömer için iniyor, adaletiyle ünlü. Hz. Osman cömert. Hz. Ali ilim sahibi. Hz. Ayşe kadınlarla ilgili hadislerin %90'ını rivayet ediyor.
44. Umre; gönül limanına sığınmak, tefekkür derinliklerine dalmak, manevi güzelliklerden haz almak, bize sayısız nimet bahşeden Allah'a şükretmektir.
45. Kabe'yi ilk gördüğünüz zaman içinizden geldiği gibi dua ediniz, Allah duanızı mutlaka kabul edecektir.
46. Ülkeleri farklı, dilleri farklı, renkleri farklı, örf ve gelenekleri farklı, ilmi seviyeleri farklı, maddi imkanları farklı, yaşları farklı milyonlarca insan Kabe'ye, Ravza'ya akıyor.
47. Kabe'ye bakmak, Kabe'yi tavaf etmek, Kabe'de namaz kılmak insanı arındırıyor, temizliyor, temiz kan olarak şah damarınızda dolaşıyor.
48. Şeytanın insandaki 7 sıfatı; kendini beğenme, öfke, kibir, gıybet, haset, makam sevgisi, mal sevgisi. Bunlar yok oluyor.
49. Umre; insanın Allah'a en yakın olduğu andır.
Umre; hiçlik-sonsuzluktur.
50. Allah umrenizi makbul ve mebrur etsin.

MEKKE

1. Şehirlerin anasıdır.
2. Mekke, Hz. Âdem'den itibaren tevhid inancının merkezidir.
3. Müslümanların kiblesi Kâbe'ye ev sahipliği yapan şehirdir.
4. Mekke, Allah Teâlâ tarafından harem kılınmıştır.
5. Kur'an'da, Kâbe'nin içinde bulunduğu Mescid-i Haram'ın her türlü tecavüzden korunmuş, güvenli bir yer ve insanların manen temizlenip arındığı bir mahal olduğuna işaret edilmiştir.
6. Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in yadigârı olan şehir Mekke'dir.
7. Sevgili Peygamberimizin Hz. Muhammed'in doğup büyüdüğü, peygamberlikle şereflendiği şehirdir.
8. Mekke şehrinin her bir yanı Peygamber hatıralarıyla doludur.
9. Yüce Kitabımız Ku'ran-ı Kerim'in insanlıkla buluştuğu bu belde, aynı zamanda hac ve umre ibadetlerinin ifa edildiği mekândır.
10. Mekke dünyanın her yerindeki Müslümanların da buluşma yeridir.

Mart 2025

MEDİNE

1. Huzur şehri.
2. Medine-i Münevvere.
3. Önceki adı Yesrib.
4. Şehir, kent ve Peygamber beldesi anlamlarına gelmektedir.
5. Medine'de salât ve selam getirilir.
6. Bedir Savaşı'nda Müslümanlar 14 şehit vermişlerdir.
7. Uhud Savaşı'nda Müslümanlar 70 şehit vermişlerdir.
8. Mekke Medine arası 450 km.
9. Hurma bahçeleri.
10. Medine'de en önemli mekân, Hz. Peygamber'in Yeşil Kubbe altındaki kabri şerifidir/Makberidir.

Şubat 2025

DÜDEN ŞELELESİ/ANTALYA

1. Antalya'nın Kepez ilçesinde yer almaktadır.
2. İskender Şelalesi olarak da anılmaktadır.
3. Pınarbaşı olarak adlandırılan iki büyük karstik kaynaktan çıkar.
4. 14 km kadar yerin altından gider.
5. Varsak Çöküntüsü'nün bir ucundan çıkar..
6. Düdenbaşı'nda yeryüzüne ulaşır.
7. Antalya'nın doğusunda 40 m yüksekliğindeki traverten bir eşikten şelale yaparak Akdeniz'e dökülür.
8. Aşağı Düden Şelalesi, Lara yakınlarındadır.
9. Yukarı Düden Şelalesi DSI mesire yeri haline getirilmiştir.
10. Düden Çayı'ndan gelen suyun 40 m yükseklikten denize dökülmesiyle falezlerde muhteşem bir manzara oluşturmaktadır.

Aralık 2025

SEYFE GÖLÜ

1. Kırşehir'in 35 kilometre doğusunda bulunan sığ Seyfe Gölü, Mucur ilçesindedir.
2. Seyfe Gölü 15 km² alanı kaplamaktadır.
3. Denizden 1080 metre yüksekliktedir.
4. Seyfe Gölünün bulunduğu Seyfe Ovası'nın tamamı 152.200 hektardır.
5. Seyfe Gölü, dünyada nesilleri azalan flamingo kuşlarının konakladığı bir yerdir.
6. 600 binden fazla çeşitli türden kuşların bulunduğu yerdir.
7. 50 ayrı kuş türünün kuluçkaya yattığı, 182 kuş türünün barındığı "Kuş Cenneti" ne yaklaşık 25 kuş türü de göç sırasında uğramaktadır.
8. Seyfe Gölü çevresi, sonbaharda leyleklerin önemli toplanma alanlarından.
9. Seyfe Gölü ve çevresi 1990 tarihinde "Tabiatı Koruma Alanı" ilan edilmiştir.
10. Seyfe Gölü aynı zamanda birinci derece "Doğal Sit Alanı"dır. Uluslararası Kuşları Koruma Konseyi (ICDP), Seyfe Gölü'nde yaşayan 27 tür kuşu koruma listesine almıştır. Nesilleri azalan bu kuşlar, Türkiye'nin de taraf olduğu Bern sözleşmesi ile koruma altına alınmıştır.

JAPON BAHÇESİ

- 1-Çağırkan- Kaman – Kırşehir'dedir.
- 2- Kalehöyük, Kırşehir ili Kaman ilçesinin 3 km doğusunda Kaman-Kırşehir karayolunun hemen kenarında yer almaktadır.
- 3- Höyük 280 m çapında 16 m yüksekliğinde tipik bir Anadolu höyüğüdür.
- 4- Höyükte dört yapı katı tespit edilmiştir.
- 5- Kaman Kalehöyük kazılarını, Japonya Ortadoğu Kültür Merkezi Başkanı ve Kaman Kalehöyük Kazı Heyeti Şeref Başkanı Prens Takahito Mikasa 31 Mayıs 1986 günü başlatmıştır.
- 6- Dr. Sachihito Omura başkanlığındaki kazı halen devam etmektedir.
- 7- Burada yapılan kazılar Kırşehir'in en erken yerleşim tarihine ışık tutmaktadır.
- 8- En erken yerleşim, erken Bronz çağına tarihlendirilmektedir.
- 9- Höyükte yapılan kazı çalışmalarında, İlk Tunç çağından başlayan ve Osmanlı dönemine kadar devam eden bir iskânın varlığı saptanmıştır.
- 10- Burada yaşayan kültürlerin çevre ile etkileşimini, ilişkilerini ve sanat anlayışını vermektedir.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

1. Yalnız bir tek şeye ihtiyacımız vardır, çalışkan olmak. Servet ve onun tabii neticesi olan refah ve saadet yalnız ve ancak çalışkanların hakkıdır.
2. Vatan mutlaka selamet bulacak, millet mutlaka mutlu olacaktır. Çünkü kendi selameti-ni, kendi saadetini memleketin ve milletin saadeti ve selameti için feda edebilen vatan evlatları çoktur.
3. Ne kadar zengin ve müreffeh olursa olsun, istiklâlden mahrum bir millet, medeni insanlık karşısında uşak olmak mevkiinden yüksek bir muameleye layık sayılamaz.
4. Benim naciz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.
5. Çoğu ailede kötü bir alışkanlık var, çocuklarını söyletmezler, dinlemezler. Büyüklerin sözüne karışma derler, sustururlar. Ne kadar yanlış bir hareket. Çocukları serbestçe konuşmaya, düşündüklerini ifade etmeye özendirmeliyiz. Böylece hem hatalarını düzeltir, hem de ileride yalancı ve ikiyüzlü olmazlar. Onları düşüncelerini söylemeye, inandıklarını savunmaya teşvik etmek, ayrıca başkalarının düşüncelerine de saygı beslemeye alıştırmalıyız. Bunlar, beşikten yüksek eğitime kadar üzerinde durulacak noktalardır. Bu yolla çocuklarımız ülkeye yararlı vatandaş ve eksiksiz insan olurlar.
6. Bu memleket dünyanın beklemediği bir müstesna mevcudiyetin yüksek tecellisine sahne oldu. Bu sahne yedi bin yıllık Türk beşiğidir. Bu beşik tabiatın rüzgârlarıyla sallandı. Beşiğin içindeki çocuk, tabiatın yağmurlarıyla yıkandı. Bir gün o tabiat çocuğu, tabiatın kendisi oldu. Şimşek oldu, yıldırım oldu, güneş oldu, Türk oldu. Türk budur.
7. Bazı arkadaşlar yoksulluğumuzu bahane ederek memleketlerine dönmek istiyorlarmış. Kimseyi zorla Büyük Millet Meclisi'ne davet etmedim. Herkes kararında özgürdür. Ben, kutsal davaya inanmış bir insan olarak hiçbir yere gitmemeye karar verdim. Hepiniz gidebilirsiniz. Asker Mustafa Kemal olarak ben; mavzerimi elime alır, fişeklerimi göğsüme dizerim. Bir elime de bayrağımı alır, Elmadağ'a çıkarım. Orada tek kurşunum kalana kadar vatani savunurum. Kurşunlarım bitince değersiz vücudumu bayrağıma sarar, temiz kanımı, kutsal bayrağıma içire içire tek başıma can veririm. Ben buna ant içtim.
8. Küçük hanımlar, küçük beyler, sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı, bir bahtın aydınlığısınız. Memleketi asıl aydınlığa boğacak olan sizsiniz, kendinizin ne kadar öncü ve kıymetli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Gençler cesaretinizi takviye ve idame eden sizlersiniz. Siz almakta olduğunuz terbiye ve irfanla insanlık ve medeniyetin ve vatan sevgisinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız. Yükselen yeni nesil, istikbal sizsiniz, cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve yaşatacak olan sizsiniz.
9. Milleti refah ve mutluluğa götürecek alanlarda güvenle, başarıya yürüyebilmek yalnız bir şarta bağlıdır. Bu şart şudur: Milletin doğrudan kendi egemenliğine kendisinin sahip olmasıdır.

10. Büyük işleri yalnız büyük milletler yapar.
11. Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.
12. Millet sevgisi kadar mükâfat yoktur.
13. Bizim dinimiz hiçbir vakit kadınların erkeklerden geri kalmasını istememiştir.
14. Ey kahraman Türk kadını, sen yerde sürünmeye değil, omuzlar üzerinde göklere yükselmeye layıksın.
15. TBMM'nin bütün programlarının dayanağı 2 esastır: Tam bağımsızlık ve şartsız milli egemenlik.
16. Hürriyet ve istiklal benim karakterimdir.
17. Medeniyetin emir ve isteklerini yapmak, insan olmak için kâfidir.
18. Bilge lider birleştirir, cahil lider ayırıştırır.
19. Geçmiş bilmeyen, geleceğine yön veremez.
20. Muallimler. Cumhuriyet sizden fikri hür, irfanı hür nesiller ister.
21. İnsanlıkta mutluluk, insanoğlunun birbirine yaklaşması, insanların birbirini sevmesi, hepsinin temiz duygu ve düşüncelerini birleştirmesiyle olacaktır.
22. Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür.
Kültür; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden anlam çıkarmaktır. Ders almak, düşünerek zekâyı geliştirmektir.
23. Düşünceler güçle, top ve tüfekte asla öldürülemez.
24. Yurtta barış, dünyada barış.
25. Bedenen, fikren, ilmen, ahlaken sıhhatli ve sağlam ol.
26. Dünyanın en büyük insanı Hz. Muhammed'dir.
27. Biz her görüş açısından medeni insan olmalıyız.
28. Efendiler. Sorgulamayan insan cahildir, sorgulatmayan ise zalim.
29. Kadınları geri bırakan toplumlar geride kalmaya mahkûmdur.
30. Ümitsiz durum yoktur, ümitsiz insanlar vardır. Ben hiçbir zaman ümidimi kaybetmedim.
31. Kitap okumasaydım bu yaptıklarımın hiçbirisini yapamazdım.
32. Halkımı cehalete ve sefaletle teslim eden yöneticiler yok olmaya, cehalet ve sefaletle sürükleyen yöneticileri seçen halk ise köle olmaya mahkûmdur.
33. Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufkı görmesi yetmez, muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi gerekir.

34. Tam bağımsızlık denildiği zaman, elbette siyasi, mali, iktisadi, adli, askeri, kültürel ve benzeri her hususta tam bağımsızlık ve tam serbestlik demektir. Bu saydıklarımın herhangi birinde bağımsızlıktan mahrumiyet millet ve memleketin gerçek manasıyla bütün bağımsızlığından mahrumiyeti demektir.
35. Vatanını en çok seven görevini en iyi yapandır.
36. Cumhuriyet; ahlaka, fazilete dayanan bir idaredir.
37. Egemenlik verilmez, alınır.
38. Yaptıkları işin doğruluğuna inanan insanlar; çalışmalarının denetlenmesinden, karşı fikirler ortaya atılmasından ve tercihleri üzerinde münakaşa yapmaktan zevk alırlar.
39. Hürriyet olmayan bir ülkede ölüm ve çöküş vardır. Her ilerleyişin ve kurtuluşun anası hürriyettir.
40. Bir ulus sınıksız birbirine bağlı olmayı bildikçe yeryüzünde onu dağıtabilecek güç düşünülemez.
41. İstanbul'dan çıkmadan önce düşündüğümüz ve Samsun'a ayak basar basmaz tatbikatına başladığımız karar, milli hâkimiyete dayalı, kayıtsız şartsız bağımsız yeni bir Türk Devleti kurmaktır.
42. Cumhuriyet ahlak erdemliğine dayanan bir rejimdir. Cumhuriyet erdemdir. Cumhuriyet yönetimi erdemli ve namuslu insanlar yetiştirir.
43. Milli ahlak, toplumun düzen ve huzuru ile toplumun şimdi ve gelecekteki refahı, mutluluğu, güveni, korunması ve uygarlıkta ilerleme, yükselmesi için insanların her alanda çaba göstermesi, gerektiğinde kendi hakkından vazgeçmesidir.
44. Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
45. Milli kuvvetleri etkin ve milli iradeyi hâkim kılmak esastır.
46. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
47. Türkiye Devleti'nin hükümet şekli Cumhuriyet'tir.
48. Milletin sevgisini daima dayanak noktası sayarak, hep beraber ileriye gideceğiz. Türkiye Cumhuriyeti, mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır.
49. En büyük eserim Cumhuriyet'tir.
50. Ne mutlu Türküm diyene.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN 10 VASIYETİ

1. Türk Milletini yaşatacaksın.
2. Milli Egemenliği gözeteceksin.
3. Tam Bağımsızlığın bekçisi olacaksın.
4. Halkınla kaynaşacaksın.
5. Cumhuriyeti koruyacaksın.
6. Devletçiliği savunacaksın.
7. Devrimci olacaksın.
8. Laik olacaksın.
9. Bilimi kılavuz bileceksin.
10. Ahlaklı olacaksın.

MATEMATİK SORUSU

100 kişilik bir sitede yaşayanların %98 'i satranç bilmektedir. Bu oranı %99'a çıkarmak için siteye satranç bilen kaç kişinin taşınması gerekir?

- a)1 b)2 c)10 d)50 e)100

Cevap: e) 100

$$(98+100) : (100+100) = (198)/(200) = 99 / 100 = \% 99$$

LİDER Mİ SOSYAPAT MI

1. Kararlılık: En umutsuz anlarda bile umut doludur Lider, istikrarını bozmaz.
2. Nezaket: İçselleştirilmiş bir nezaket gösterir Lider.
3. Vefa: Kimseyi yarı yolda bırakmaz Lider, insanı satmaz.
4. Yetki: İnsan yetiştirir, yetki verir Lider, özgüveni tamdır.
5. Sorumluluk: Sorumluluktan hiçbir zaman kaçmaz Lider, istikameti bellidir.
6. Teşkilatçılık: Örgütlenmek nedir bunu bilir Lider.
7. Organizasyon: En zor organizasyonların bile altından kalkmasını bilir Lider.
8. İman: Yaptığı işe inancı tamdır Liderin.
9. İtaat: İşlerini ehil insanlarla istişare eder, oy çokluğu ile karar alır, oy birliği ile kararlara itaat eder lider.
10. Motivasyon: Motivasyon gücü hep yüksektir, motivasyon ustasıdır Lider.
11. Hitabet: Bağırıp, çağırmadan konuşur ve dinleyenleri etkiler Lider.
12. Sabır: Lider de sabır fazlasıyla vardır.
13. Barış: Lider temel ilkesi barıştır.
14. Öğretmen: Her konuşmasında insanlara bir şey öğretir Lider.
15. Adalet: Her zaman adil davranır Lider.
16. Merhamet: Adaleti merhametle birliktedir Liderin.
17. Cömert: Vericidir, alıcı değildir Lider.
18. Affedici: Kin tutmaz, kindar değildir Lider.
19. Yiğit: İntikam hazırlıkları yapmaz, pusu kurmaz Lider.
20. Soğukkanlı: Öfkesine yenik düşmez Lider.
21. Kültürlü: Hazır cevaptır Lider.
22. Sevgi: Nefret dolu değildir Lider.
23. Saygı: Herkese saygı gösterir Lider.
24. Güven: Güven duyulan insandır Lider.
25. Şarj: Lider her gün, her gece kendini şarj eder, Yüce Allah'la rabitasını kurar.

26. Sosyopatta sahtelik vardır.
27. Sosyopat işlerin çoğunu karanlıkta yapar.
28. Sosyopat ünvanların ve makamların ardında vardır.
29. Sosyopat hep kapalı hücrelerde çalışır.
30. Sosyopatlar sahte liderlerdir.
31. Sosyopatlar kendilerinin yasalardan üstün olduklarına inanırlar.
32. Sosyopatlar yasanın hatta anayasanın bile kendileri olduğuna inanırlar.
33. Sosyopatlar sahte bir duygusallık geliştirirler.
34. Sosyopatlar duygulu olmak yerine duygusal olmayı tercih ederler.
35. Sosyopatin tercihi mizah yerine kabalıktır.
36. Sosyopatin tercihi neşe yerine zevktir.
37. Sosyopat haklı ve gerçek duyguları çarpıtır.
38. Sosyopatların temel özelliklerinden biri de insanların gözünü boyayıp gönlünü hoş tutmaktır.
39. Sosyopatlar bir örneklik, tek düzelik ve benzeşme yaratırlar.
40. Sosyopatlar gerçekte birliktelik ve tekliği yok etmeye çabalarlar.
41. Sosyopatlar yalnız başlarına çok rahatsızdırlar.
42. Sosyopatlar belirli bir kalabalıkla koşmayı severler.
43. Sosyopatlar kaynakları israf ederler.
44. Sosyopatlar büyük, çok ve pahalı olanlardan hoşlanırlar.
45. Sosyopatlar insanları, değerleri israf ederler, sömürürler.
46. Sosyopatların tarzları kullanmak, istismar etmek, tüketmek ve bağımlılık yapmaktır.
47. Sosyopatlar kaynaklara değer vermezler çünkü hiçbir şeyin gerçek değerini bilmezler.
48. Sosyopatlar yapay zirvelere alışmışlardır.
49. Sosyopatlar soğukkanlı aktörlerdir ama tepkileri çok ateşli olur.
50. Sosyopatlar kibir ve böbürlenmeye düşkündürler.

ÖZLÜ SÖZLER - I

1. Sabahattin Ali

- 1) Uğruna bir şeyler yaptığınız için pişman etmeyecek insanlar için çabalayın, sizin verdiğiniz bütün emekleri görmezden gelen insanlar için değil. Çünkü bir şeye boşa emek verdiğinizin farkına varmak kadar kırıcı bir şey yok hayatta.
- 2) Kar sendin, kar bendim, kar bizdik. Eskiden, kar yağardı, henüz ayrılmamıştık. Henüz bölünmemiştik. Aynı mahalledeydik. Zengini, fakiri esnafı, yoksulu bir arada, birliktik. Omuz omuza sımsıcak yaşardık ve kar yağardı bembeyaz. Lapa lapa. Henüz bölünmemiştik. Henüz ayrılmamıştık. Henüz icat olmamıştı kooperatifler. Siteler.. Dupleksler, tripleksler. Olmaz olası kartonpiyerler. Gariban sıkışınca kime gidebileceğini bilirdi. Esnafla memur gül gibi geçinip giderdi. Ve kar yağardı bembeyaz lapa lapa. Henüz ayrılmamıştık. Fakir zengini hırsızlıkla, zengin fakiri tembellikle suçlamazdı. Çünkü kar yağardı lapa lapa. Çünkü kar yağardı bembeyaz. Çünkü Kar'ın temizliği yüreklerimize vurmuştu. Kar rahmetti. Çünkü kar bereketti. Adam boyu adamlar da adamdı o zamanlar. Ne onun bunun namusuna kötü gözle bakılırdı. Ne de laf atılırdı. Çünkü senin namusun benim, benim namusum senindi. Bir idik. Biz idik. Ve kar yağardı. Adam boyu ve adamlar adamlar o zamanlar. Kar sendin, kar bendim, kar bizdik. Şimdi, eridik, eridik, eridik, eridik.
- 3) Geçtiğini sanıyorsun ama geçmiyor esasında. Alışyorsun zamanla, asla bitmiyor.
- 4) Halbuki en çok okuduğum bir kitabın en çok okuduğum bir satırı bile bana bazen başka şeyler söyleyebilir.
- 5) Bu hayatta mutlu olmanın yolu, beklentiyi düşük tutmaktır. Yoksa kanatlarından vurulmuş kuşa dönersin.

2. Sezai Karakoç

- 1) İnsan, kendini hakikate adadığı, ruhunu ona açtığı ölçüde insandır.
- 2) Mensuplarını değiştiremeyen bir din, mensuplarınca değiştirilmiş demektir.
- 3) Anlamak masraflı iştir; emek ister, gayret ister, samimiyet ister. Yanlış anlamak kolaydır, oysa; biraz kötü niyet, biraz cahillik kâfidir.

3. Necip Fazıl Kısakürek

- 1) Nasip olmayınca çare yok. Olunca da olmamaya imkân yok.
- 2) Hayatta canlı ölüm, gınahtan baskın rahmet, Beyoğlu tepinirken, ağlar Karacaahmet.
- 3) Suyu ateş ile buhar ederler, ateşi su ile duman ederler, toprağın üstünde kuduranları toprağın altında adam ederler.
- 4) Ne azap, ne sitem bu yalnızlıktan,
Kime ne, aşılmaz duvar bendedir.
Süslenmiş gemiler geçse açıktan,
Sanırım gittiği diyar bendedir.
Yaram var, havanlar dövemez merhem,
Yüküm var, bulamaz pazarlar dirhem.
Ne çıkar, bir yola düşmemiş gölgem,
Yollar ki, Allah'a çıkar, bendedir.

4. Nazım Hikmet

1) Yani, öylesine ciddiye alacaksın ki yaşamayı, yetmişinde bile, mesela, zeytin dikeceksin, hem de öyle çocuklara falan kalır diye değil, ölmekten korktuğun halde ölüme inanmadığın için, yaşamak yani ağır bastığından.

2) “Yüreğini vermeli insan, sıktığı ele, kucakladığı dosta, kokladığı çiçeğe dokunduğu omuza, gülümsediği yüze, baktığı göze, dinlediği söze, yüreğini vermeli insan.

3) Saraylar saltanatlar çöker,

Kan susar bir gün, zulüm biter.

Menekşeler açar üstümüzde,

Leylaklar da güler.

Bugünlerden geriye,

Bir yarına gidenler kalır,

Bir de yarınlar için direnenler.

5. Hz. Ömer

1) Kalp, sırların kabıdır; dudak, kilididir; Dil ise anahtarıdır. O halde sırrının anahtarını muhafaza et.

2) İmandan sonra, iyi bir kadından daha büyük bir nimet yoktur.

3) Kalbinizde ilk sıraya Allah'ı koymazsanız; hem Allah'ı kaybedersiniz, hem de ilk sıraya koyduklarınızı.

4) Kötü bir işin en gizli şahidi vicdanımızdır.

6. Cemal Süreya

1) Herkes kalbimde bir yere sahipken, senin ülken vardı. Sesinden öpüyorum, yüreğime serçeler bırakan sesinden. Dün de görüşemedik, İki yüz yıl görüşememişiz gibi geldi ve üç yüz yıllık göresim geldi seni. Zaman sen olmayınca geçmiyor, sen olunca da yetmiyor. Peki ya sizin hiç fotoğrafını açıp yüzünün en ince ayrıntısı kadar, incelediğiniz biri oldu mu?

2) Seni seviyorumdan daha özel bir cümle de var, sana güveniyorum. Çünkü herkes herkesi sevebilir ama herkese güvenemez.

3) Şimdi diyorum; şimdi bir deniz, denizde vapur, gökyüzünde martı, semaverde çay olmalı, bir de çaya yaren.

4) Hayat resim yapmak gibidir. Renkler senin tercihidir.

Siyahlı beyazlıda yaşayabilirsin. Rengârenkte...

Yanlış bir fırça darbesi, bütün bir resmi mahvedebilir.

Yaşamak istiyorsan gülüp geçeceksin.

Gülüştün dostuna mutluluk, düşmanına eziyet olacak.

Dilinde neşeli şarkılar, elinde rengârenk çiçekler.

Dans eder gibi hayatla, mutluluğun resmini çizeceksin.

Uçmak için kuş olmak gerekmiyor, küçük sevinçler olsun yeter.

7. Atilla İlhan

1) Yangınlardan ateş çaldım,
Gökyüzünden rüzgâr.
Hiçbiri mutlu etmedi seni düşünmek kadar.
Ateşi tuttum, rüzgara dokundum.
Ne ateş ne de rüzgar acıtmadı.
Senin yokluğun kadar.
Bir soluk kadar yakın yıldızlar kadar uzak derler.
Sevgi için.
Uzanır yetişemezsin,
Yetişir dokunamazsın,
Dokunur vazgeçemezsin,
Vazgeçer ama asla unutamazsın.

8. Ahmet Muhip Dıranas

1) Varmak istediğim uzak limana gemiler beni almadan kalkıyor.
2) Yeşil pencereden bir gül at bana,
Işıklarla dolsun kalbimin içi,
Geldim işte mevsim gibi kapına, Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

9. Dücane Cündioğlu

1) Farkında mısın, zaman geçiyor, sen geçiyorsun, hakikat geçiyor.
2) Bir şehrin, kaderini sadece yönetenlerin ufku ve kalitesi değil, yönetilenlerin kültür ile eğitim düzeyi de belirler.
3) Değerli bir şeyinizi kaybetmedikçe irfan sahibi olamazsınız. Özbilinç değerli bir şeyi- ni kaybettiğinde ortaya çıkar.

10. Cahit Sıtkı Tarancı

1) Sustuğum şeyler var, hiç konuşamadıklarım, hiçbir zaman konuşamayacaklarım.
İçinde kaybolduğum şehirler var, bir de içimde kaybolup giden insanlar.

11. Cahit Zarifoğlu

1) Bir duruşu olmalı insanın. Bir bakışı, bir anlayışı, bir aşkı, bir davası olmalı.
2) Göze görünmüyor diye yara yok mu sanırsın.
3) Önemli olan “an”dır. Onu ibadet, sabır, anlayış, tevazu ve merhamet ile anlamlı hale getirmek mutluluğun ta kendisidir.
4) Üstadım dedim, Bayrama ne alayım. Dedi: Birkaç Piri fânî’den gönül, birkaç çocuktan gülücük, alabilirsen birkaç fakirden de duâ al.

12. Sadettin Ökten

1) Dert birdir, sızlanırsan iki olur.
2) Farklı insanlar tanıdıkça, kendini diğer insanlara göre konumlandırır.
3) Ey Rabbim kolaylaştır, zorlaştırma. Çünkü zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Hayır- la tamamlansın bu iş, sen yarattın sen kayır.

13. Barış Manço

1) Ölüm, yaşam uykusundan uyanmaktır.

14. Neyzen Tevfik

1) Ben sana b. k demem,

B. klar duyar ar eder.

Bir zerren düşse b. ka,

Onu da mundar eder.

Tanrı senin hamurunu,

Necasetle yoğurmuş,

Anan seni s.ç.r iken

Yanlışlıkla doğurmuş.

2) Ne seçmektir aşk, ne de seçilmek. Ne aramaktır aşk, ne de bulmak. Olmaktır aşk, fark etmeden, O'nun yüreğinde olmak.

15. Özdemir Asaf

1) Dün sabaha karşı kendimle konuştum. Ben hep kendime çıkan bir yokuştum. Yokuşun başında bir düşman vardı. Onu vurmaya gittim, kendimle vuruştum.

2) Duyguluysan işin zor. Yaşamda yeniksindir. Duyguluysa sor. Ona aşkları da acı verir.

3) Baharda kışı, kışında baharı özler insan. Ne uzaksa onu özler. Kavuşmak şart mı? Boş ver! Bazı şeyler yokken güzel.

16. Halil İncancık

1) Cumhuriyeti kuran kadronun nefret ettiği 3 şey vardı:

a) Ecnebilerin iç işlerimize karışması. Bunun ne menen bir şey olduğunu Abdülhamid devrinde genç bir kuşak olarak iliklerine kadar hissetmişlerdir. Rus baskısıyla asılan suçsuz askerler için Karabekir paşa dahi defterine şöyle yazar. "Bu zillet ne zaman bitecek."

b) Etnik bölücülük. Dış müdahalelerle her bahar bir etnik grup isyan eder, memleketin bir parçası elden giderdi.

c) Dini taassup. Her yeniliğe fetvalarla karşı çıkan, sadece dinden geçinen, askerlikten muaf, yerine göre devleti dahi tehdit eden bir tekke tarikat sarmalı milli bir kimlik oluşturma çabalarının önünde ki en büyük engeldi.

2) Diğerleri hayal kurarken sen hazırlan. Diğerleri dururken sen koş. Diğerleri ertelerken sen başla. Diğerleri pişman olurken sen ders al. Diğerleri vazgeçerken sen azmet. Farklılık yaratmanın temelini de bunlar vardır.

17. Muhsin Yazıcıoğlu

1) Arap kültürünü İslamiyet sanmakla, Avrupa kültürünü medeniyet sanmak aynı hatadır.

2) Haksız bir davada zirve olmaktansa, haklı bir davada zerre olmayı tercih ederim.

18. Malcolm X

1) Harekete geçilmediği sürece, şiddeti dua ederek durduramazsınız.

19. Edip Cansever

1) Bir yerimiz varsa bu dünyada,

Her şey insanca olmalı.

Sevmek de ,yaşamak da, ölmek de.

20. Ahmet Hamdi Tanpınar

1) Başım sükutu öğüten
Uçsuz bucaksız değirmen
İçim muradına ermiş
Abasız, postsuz bir derviş.

Kökü bende bir sarmaşık
Olmuş dünya sezmekteyim
Mavi, masmavi bir ışık
Ortasında yüzmekteyim.

- 2) Sanatın kendisi mekân, yürüyüşü zaman, ayarı insandır. Buda gösterirki zaman ve mekân insanla mevcuttur.
- 3) Çalmak, servet yığmak onlara yetmezdi. Fakirin alkışı, duası ve gözyaşı da lazımdı.
- 4) Haksızlığı her kabul ediş, daha büyüğünü doğurur.

21. Kemal Sayar

- 1) Merhamet, eylem halinde sevgidir. Kendimizde ve başkalarında kaybolan ve tarumar edilen her şeyin kıymetini fark edebilmektir. Sadece sevebilenlerde görülecek soylu bir dikkattir.
- 2) Bu dünyada var olmaya değil, yar olmaya geldik.
- 3) Cömertlik cimriliğin düşmanı, zenginliğin dostudur.
- 4) Dünyayı kurtaracak olan utançtır, Kötü bir şey yapıldığında duyduğumuz utançtır. Dünyayı kurtaracak olan şey güzelliştir. Dünyayı kurtaracak olan şey katıksız iyiliktir. Acı duyan insanların ıstırabını duyan son kişi biziz diye sorumluluk hissetmek dünyayı kurtaracaktır.

22. Halil Cibran

- 1) İyiler rastgele bir araya gelmezler. Onları niyetleri bir araya getirir.
- 2) Kırık bir kalp, başarının asla öğretemeyeceği dersleri öğretir.
- 3) Dostum; güneşe bak, toprağa bak, suya bak, buluta bak, fakat arkana bakma. Kimin geldiği önemli değil, kimin gelmediği de.
- 4) Başlangıçlara güvenme, zira en doğru sözler son anda söylenir.
- 5) Ağaçlar yeryüzünün gökyüzüne yazdığı şiirlerdir.

23. Aşık Mahsuni

- 1) Güneşe saygıdandır çiçeğin boyun eğmesi,
Bütün aşklardan yücedir, insanın insanı sevmesi.

24. Doğan Cüceloğlu

- 1) Mükemmel değil, merhametli çocuklar yetiştirin. Karıncaları ezmeyen, ağaç dallarını kırmayan, çiçekleri ezip geçmeyen, sevgiyi hissetmeyi ve hissettirmeyi bilen çocuklar.
- 2) Kendine adil davranmayana hayat adil davranmaz.
- 3) Halden anlamayan erkek ve kadın ne iyi bir eş ne de iyi bir anne baba olur. Halden anlamayan biri iyi bir öğretmenlik yapabilir ama iyi bir öğretmen olamaz. Empati dediğin halden anlama, değeri paylaşılmıca sen ben diyen bir toplumu biz yapar.
- 4) Evde ya da iş yerinde yorgun, bıkkın ve şevksiz hissettiğin günleri düşün. Rüyalarının bile sıkıntılı olduğu günleri. Acaba ne oldu ne aksadı? Aslında için bilir, ama bastırırsın. Söyleyeyim, yaşam enerjinin kaynağı senin özün, sözünden kopunca yaşam şevkin kalmaz.
- 5) Ailesinde, iş yerinde, toplumsal yaşamında içinin rahat hissetmediği, doğru olduğuna inanmadığı şeyleri söylemek ve yapmak zorunda kalan insan, kendine olan inancını ve saygısını kaybeden, uygar bir toplumda bireyin kendisi olarak var olabilme hakkı kutsaldır.
- 6) Çocukluğunda anne babalarının gözünde değer bulamayanlar, ömür boyu değerlerini başkalarının gözlerinde ve sözlerinde ararlar.
- 7) Ben değil, biz olmalıyız. Çocuklarımıza 3 yaşından itibaren sorumluluk vermeliyiz. Sadece kendisini değil, tüm insanlığı düşünen nesiller yetiştirmeliyiz.
- 8) Yaşamın anlamını keşfetmiş insan yalan söylemez.
- 9) Gençleri dinlemeli, onlara nasihat etmekten daha değerlidir.
- 10) Fazla samimiyet, saygıyı azaltır. Çok sevgi, nankörlük getirir. Çok iyilik, suistimal edilir. İnsan ilişkilerinde çoklar sıkıntı, denge esastır.
- 11) Çevren hayatını yönlendirdiği zaman mutlu ve kendin olman mümkün değildir.
- 12) Yalan söyleyenin sadece başkasıyla değil kendisiyle olan ilişkisi de bozulur. Kendine güveni ve saygısını kaybeder insanın hayatı anlamsızlaşır.

25. Fuzuli

- 1) Ey insan; kadere az bahane bul, buğday ekinde arpa mı biçtin.
- 2) Vazgeçtim bu dünyadan, dünyamdan geçtim ama seni yalnız komak var. O koyuyor adama.

26. Muhyiddin İbn Arabi

- 1) En sağlam direniş, kalbi temiz tutmaktır.
- 2) Sıkışmış birini görür de, onun sıkıntısını giderecek kudrette sende varsa, bilki senin malında, onun hakkı vardır.

27. Erdem Beyazıt

- 1) Dünyanın en uzun hüznü yaşıyor, yorgun ve yenilmiş insanlığımızın üstüne.

28. Ara Güler

- 1) Rastgele çekildiğimiz fotoğraflar daha güzel çıkıyor, tıpkı tesadüfen tanıştığımız insanlar gibi.

29. Murathan Mungan

- 1) Bazı sözler karanlıkta söylenir,
Bazı sözler hiçbir zaman.

30. İbrahim Kalın

1) Bir milletin kriz çözme kabiliyeti her türlü imkân ve kabiliyetten daha önemlidir.

31. Mehmet Okuyan

1) Göya Kur'an ile meşgul olanlar Peygamberi ihmal ediyorlar. Hâlbuki bir adamın Kur'an Müslüman'ı olması demek Hz. Muhammed 'in örnekliğini otomatik olarak takip ediyor olması demektir.

2) Kur'an'a göre bütün bilimler Yüce Allah'ın bir sanatıdır ve her Müslümanı ilgilendirmektedir.

32. Aşık Veysel Şatıroğlu

1) Derdin varsa git denize anlat,

Kedilere, bulutlara anlat,

Pencere pervazında çiçeklere anlat,

İnsana dert anlatılır mı?

2) Başkasının baharını çalanın, bahçesi çiçek açmaz. Başkasının güneşini kesenin, üzerine güneş doğmaz. Hala anlamadınız, kötü niyetle iyi murada varılmaz.

33. Nejat Uygur

1) Satın alınabilen her şeye mal denir. O malın yürüyor, konuşuyor ve gaflet, delalet, ihanet ile nefes alıyor olması bir şeyi değiştirmez.

34. Refik Halit Karay

1) Parada gözüm yoktur diyenler Karun'a döndü. Harun, bildiklerimiz Haccac'ı geçti. Artık kuru lafa aldanma, sahte işe inanma, şuna buna kanma.

35. Amin Maalouf

1) Hiçbir şeye şaşırma, hakikatin de insanların iki yüzü vardır.

36. Nevzat Tarhan

1) Karakter, insanın kim olduğunu, ne kadar biliyor olduğu değil, nasıl davrandığını ortaya koyar.

2) Bağırarak konuşan ruh hastasıdır. Ailenin duygusal olarak uzaklaşması anlamına geliyor. Aile de kalplerin uzaklaştığı anlamına gelir. Ses tonunu yükseltmek, bu şekilde otorite kurmaya çalışan aslında kendi zayıflığını ortaya koyuyor, sözel ifade becerisi olmayan, duygularını kelimeye dökmeyi başaramayanlar bağırır, çağırır ve çocuklar da korkmaya başlar.

37. Daron Acemoğlu

1) Zengin ülkelerde tüm toplumu gören demokratik kurumlar bulunurken, fakir ülkelerde seçkin bir sınıfın gücüne güç katan otoriter ve sömürücü kurumlar vardır. Güçlü gruplar çoğunlukla, ekonomik ilerlemenin ve refahın karşısında yer alırlar.

38. Can Yücel

1) Bir insana zorla sevdiremezsin kendini, bana güven diyemezsin. O bunu hissetmiyorsa; tek bir söz söyleyebilirsin. Sen bilirsin.

2) Zenginlik; sabahları simit yiyebilmektir, merdivenleri yardımsız çıkabilmektir.

Zenginlik; varlığından mutluluk duyduğun her şeydir.

3) Dutlar düşüyor pıtır pıtır, yaz geldi paldır küldür, Yunus Emre indi suya, havaya, toprağa, ışık değişti, ışığın yolları değişti, böyle bir akşam üstü, hiç ölmek istemezdim.

4) Seni soruyorlar. Öldü mü diyelim, yoksa dönecek mi? İkisi de imkânsız değil mi? Çünkü biliyorum; asla geri dönmeyeceksin ve biliyorsun; sen benim için asla ölmezsin.

5) Çok şey beklemeyin hayattan. Hayat kısa, hayaller ağır ve insanlar nankördür.

6) Dünya tuhaf bir yer. Biri acı çeker, diğeri o acının fotoğrafını çeker ve milyarlarca insan o acıyı sadece izler.

39. Hasan Tahsin Feyizli

1) İnsan, iyi olmak için dini ve ahlaki özelliklere en iyi şekilde sahip olmalıdır. Günümüzde bunun yerine eğitim görmenin, yüksek tahsil bitirmenin amacı genelde, cebini çokça dolduran ve arzularına ulaşmaktır. Bu kötü yapılanmanın panzehri ise, salih insan yetiştirme proje ve programına geçiştir. Bu da maneviyat ruhu eğitimcilerinin güzel eğitimiyle olur. Böylece insanların ruhu, akli ve kalbi, ancak dini ve ahlaki bilgi ve yaşantıyla eğitilir. Salih insan yetiştirmekle, toplumun her kesiminde Allah'tan korkan, emirlerine uyan, haramlara bulaşmayan, utanma duygusu olan, yalan söylemeyen, doğru, güvenilir olan, kimseye zarar vermeyen insan yetiştirilmiş olur.

2) Ruh bedende, beden dünyada misafirdir. Bu misafirlerin Rabbimize yüz akımızla gitmesi amacımız olmalıdır.

40. Daimi

1) Zerre içinde zerreyim. Ben kendimi bilmez miyim?

41. Aşık Seyrani

1) Mahkeme meclisi icat olduğu,
Çeşme-i rüşvetin akmaklığından,
Kaza bela ile âlem olduğu,
Kazların kadıya uçmaklığından.

Selefin rüşvetle hüccet yazması,
Halefin anlayıp hükmün bozması,
Yıkılan binanın birden tozması,
Asıl sermayenin topraklılığından.

Dünyadan ahirete gidip gelmemek,
Olmasa iktiza eder ölmemek,
Balık baştan kokar, bunu bilmemek,
Seyrani gafilin ahmaklığından.

2) Muhabbeti gör ne iştir,
Bir can bir canı seviştir.

42. Yaşar Kemal

1) Hiçbir zaman, hiçbir insanın unutamayacağı bir güzellik var, o da bir insanın bir insandan gördüğü yürekten bir sevgidir.

2) Evrende iki sonsuz doğurgan yaratıcı güç vardır. Biri insan, öbürü doğa. İnsan yaratıcılığını bitirdiği gün, doğa yaratıcılığını o gün her şey bitecektir.

43. İmam Gazali

1) İki şey boşunadır. Aptala nasihat, cahil ile tartışmak. İki yüzlü ile dost olmak.

2) Nefsine hâkim olan kimse, tek başına şehir fetheden bir komutandan daha kahramandır.

3) Cesedi ölene ağlayıpta, kalbi ölene ağlamayan insanlara hayret ediyorum.

4) Akıl gözdür, vahiy ışıktır.

5) Bir günah kalbe düşerse, siyah bir nokta olur. Tövbe edilmezse o nokta büyür, kalp kararır.

44. Ahmet Arif

1) Uçurum gibi büyür içimde hasretin ve ben seni var olmanın sınırında, yok olmanın ötesinde sevmişim.

45. Osman Bölükbaşı

1) Yüzünde göz izi yok sanarak, siyaset denilen leylaya gönül verdim. Sonradan anladım ki, benden önce, kırk bin kişinin nikahından geçmiş.

46. Aziz Sancar

1) Hiç çalmadım, günah olduğu için değil; karakersizlik olduğu için. Muhtaçlara yardım ettim, sevap olduğu değil, insan olduğu için. Hiç rüşvet almadan, haram olduğu için değil, etik olmadığı için. Yani insan olmak için, önce vicdanımız olmalı.

2) Her şeyin altında psikolojik sorunlar aramayın; bazı insanlar gerçekten kötü, basba-yağı kötüler.

3) Gerçek zenginlik mutluluktur. Gerçek servet sağlıktır. Gerçek havalı olmak nezakettir. Gerçek kazanç, huzurlu bir zihindir.

4) Ey merhametlilerin en merhametlisi olan Allah'ım. En büyük emanetlerinden biri olan evladımı sana emanet ediyorum. Onun kalbine güzellik, aklına hikmet, yoluna hayır koy, attığı her adımda senin razı olacağın yönlerde doğru yürüsün.

5) Şüphe, hastalıkların yarısıdır.

Olumlu düşünmek, iyimser olmak ilaçların yarısıdır. Sabır ise şifanın ilk adımıdır.

47. Fatih Sultan Mehmet

1) Akıl öldürürsen ahlak da ölür. Akıl ve ahlak öldüğünde millet bölünür. Kadıyı satın aldığın gün adalet ölür. Adaleti öldürdüğün gün devlet de ölür.

48. İsmet Özel

1) Bugün artık Firavun yoktur ama sıradan insanların firavunlaşmasına müsait bir sistemin kısıkcı vardır.

2) Özgürlükten anladıkları gayri İslamilik, refahtan anladıkları gevur hayatı, güçten anladıkları zulüm.

3) Çünkü ben de kaçarken ardımda kalanları yakıyorum.

4) Allah tahammül edenlerle değil, sabredenlerle beraberdir.

5) İkna edilmişlerle yola çıkılmaz, yola inanmışlarla çıkılır.

6) Türkiye'de onlar yiyeceğine ben yiyeyim diye hareket eden insanların hepsi asaletini kaybetmiştir. Çünkü asıl olan hak yememektir.

49. Lale Nur

1) Sevgi; hatalara çetele tutmaz.

Yanlışları tekrar ortaya koymaz.

Sevgi; hep bağışlamayı emreder.

Sevgi; hataları geçmişe gömer.

50. Mehmet Akif Ersoy

1) Ne ibrettir kızarmak bilmeyen çehren, bırak kardeşim tahsili, git önce edep, haya öğren.

51. Ülkü Tamer

1) Seher yeli çık dağlara
Güneş topla benim için
Haber ilet dört diyara
Güneş topla benim için

Seher yeli yar gözünden
Havadaki kış izinden
Geceleyn gökyüzünden
Güneş topla benim için

52. Hz. İsa

- 1) Kim öğrenir, amel eder ve başkasına öğretirse, melekût aleminde büyük diye çağrılır.
- 2) Hakikat özgülleştirir.

53. Oğuz Atay

1) Müeyyideler gevşektir; herkes korkmalıdır ama ceza da uygulanmamalıdır. Müeyyideler hayatı zehir edecek kadar korkutmalıdır. Ama isyan ettirecek kadar kesin olmamalıdır. Neyin ne olduğu, hangi suçun cezasının ne kadar olduğu bilinmemelidir. Fakat herkes her an suç işlediği halde kendisine taviz verildiği hissettiği için başı önünde dolaşır insanımız. Bizim ilk günahımız budur. Cezalandırılmayan küçük günahların toplamı. Hoşgörümüz de budur. Ayrıca devlet de aynı suçluluk duygusu içinde müeyyideleri uygulamaz. Bu bakımdan bağışlayıcıdır. Karşılıklı bir oyundur bu. Bağışlanmayan tek suç, bu oyunu fark etmedi, bu oyuna karşı çıkmaktır. Gerçeği aramaktır.

54. Şeyh Galip

- 1) Zannetme ki şöyle böyle bir söz
Gelsen dahi söyle böyle bir söz

55. Uğur Mumcu

- 1) Kürt'ü Türk'e, Türk'ü Kürt'e, Ermeni'yi Türk'e, Türk'ü Ermeni'ye, Alevi'yi Sünni'ye, Sünni'yi Alevi'ye düşman eden emperyalizm ve emperyalizmin Ortadoğu'da ki çıkarlarıdır.
- 2) Haklıdan yana değil, güçlüden yana olanlar korkak ve kaypak olurlar. Güç merkezi değiştikçe dönerler, fırıldak olurlar.

56. Derya Uludüz

- 1) Günde 7-9 saat karanlıkta uyuyun. Sigara içmeyin. Temiz açık havada oksijeninizi alın. Günde 2 litre su için. Karbonhidratlardan uzak durun. Cep telefonu, TV, bilgisayarından mümkün olduğu kadar uzak durun. Mevsimin de küçük balıkları tüketin.

57. İlhami Güler

- 1) Din dinamiktir, kavimden kavime değişir. Hz. Ömer Kur'an olmasa, sadece Asr Suresi olsa bu yeter demiştir.
- 2) Sünnilik sokak insanlarını sürü yapmaktır.
- 3) İslam'da 3 ilke;
 1. Allah'a ve Ahirete / hesaba iman.
 2. İbadet, Tanrı'yı hatırlama, Tanrı'ya teşekkür etme.
 3. Ahlak, adalet ve merhametli olma.

58. Üstün Dökmen

1) Bu dünyada iyi meslek yoktur, kişiye uygun veya uygun olmayan meslek vardır.

59. Cenap şahabettin

1) Ayrılık, her sevgi şiirinin son mısrasıdır.

60. Alparslan Türkeş

1) Bizim yolumuz; iman yolu, ahlak yolu, insanlık yoludur. Kardeşlik yoludur, sevgi yoludur, ilim yoludur. Hukuk yoludur, kanun yoludur. Gönül seferberliği yoludur.

Kısaca Allah yoludur.

61. Yahya Kemal Beyatlı

1) Ya şevk içinde harap ol, ya aşk içinde gönül.

Ya lale açmalıdır göğsümüzde yahut gül.

2) Bilmem nedir enfüsi nedir afaki

Kimdir fani cihanda kimdir baki.

Dünyayı saran boşluğu hissetmeyelim.

Peymaneyi boş bırakma doldur saki.

62. Cemal Safi

1) BENİM ADIM AŞK

Var mı beni içinizde tanıyan

Yaşanmadan çözülmeyen sır benim

Kalmasa da şöhretimi duymayan

Kimliğimi tarif etmek zor benim

Bülbül benim lisanımla ötüştü

Bir gül için can evinden tutuştu.

Yüreğine Toroslardan çığ düştü

Yangınımı söndürmedi kar benim

Benim için yaratıldı Muhammed

Benim için yağdırıldı o rahmet

Evliyanın sözündeki muhabbet

Enbiyanın yüzündeki nur benim.

Kimsesizim, hısmımda yok, hazmımda

Görünmezim, çizimimde yok, resmim de

Dil üzmesin, tek hece var ismimde

Barınağım, gönül denen yer benim

Benim adım Aşk.

63. Esat Coşan

1) Üç kuruşluk maaş için çalışan basit insanlar olmayın. Okuyun, gezin, lisan öğrenin, İslam'ı temsil edin. İdealleri unutmayın. İnşallah hep birlikte cennette buluşuruz.

64. Ebul Hasan Harakani

1) Rabbinle tanış, çünkü gittiği şehirde tanıdığı bulunan bir garip, cesur ve rahat olur.

65. Hz. Ayşe

1) Peygamberimizin ahlakı Kur'an'dı.

2) Resulullah eğer davetinin başında içki ve zinayı terk edin deseydi, Araplar biz ne içkiyi ve zinayı terk ederiz, ne de Muhammed'in dinine gireriz derlerdi.

66. Peyami Safa

1) Yaşlanarak değil yaşayarak tecrübe kazanılır, zaman insanları değil armutları olgunlaştırır.

2) Şark'a Allah'ı sorunuz, aşkı sorunuz, ölümü sorunuz, cevap alırsınız.

67. Abdurrahim Karakoç

1) Fil çoğalsın,

Ebabilden umut kesilmez.

Firavun azsa da,

Nil den umut kesilmez.

Zalimler ölmüyor diye ye'se kapılma,

Sabret hele, Azrail'den umut kesilmez.

68. Sinan Canan

1) Kader ölçüden gelir.

Kader, yapıp ettiğin demektir.

Durmak, kendini dinlemek, bilinçli farkındalıkla bakabilme becerisi gerektiriyor.

Kaderini değiştirebilen tek canlı insandır.

69. Aziz Nesin

1) Her insan doğar, yaşar ve ölür. Ne var ki, kimisi yaşar ölür, kimisi yaşadığını sanarak ölür, kimisi de yaşamadan ölür.

2) Gülümsemek; adaleti bozuk düzene, sessiz bir küfürdür. Gülümseyin.

70. Tufan Gündüz

1) Devleti için hiçbir şeyi feda etmemiş olanların; devleti için kızını , oğlunu, kardeşini, annesini, babasını feda etmiş olan insanları anlayamazlar.En büyük Türk Devleti cennette kurulmuştur, çünkü biz çok şehit verdik.

71. Sezen Aksu

1) Kararında sevmeyen, gerekince gidemeyen, kendinden çileli bir yüreğin efendisiyim.

2) Ey Aşk! Derin bir suya dalar gibi, evin yolunu arar gibi, annem saçlarımı tarar gibi daima sana sığınırım.

72. Kemal Tahir

1) Bir toplum tarihini inkara kalkıyorsa, kendisini yıkmak isteyen düşmanların gösterdiği yola bilerek ya da bilmeyerek sapmış demektir.

73. Orhan Pamuk

- 1) Bir insanı özleyip olmanız, ona dönmeniz gerektiğini göstermez.
- 2) Bazen özlemeniz gerekir.
- 3) Bir sabah uyanıp artık özlemediğinizi fark edene kadar.
- 4) Aşk birisine şiddetle sarılma.Onunla aynı yerde olma özlemidir. Onu kucaklayarak, bütün dünyayı dışarıda bırakma arzusudur.

74. Halide Edip Adıvar

- 1) İnsanların en etkili silahı, samimiyet ve zekadır.

75. Gazi Yaşargil

- 1) Hafızamı koruyorum, boş şeylerle doldurmuyorum. Hafızamı yükten koruyorum.
- 2) Mesele herkesin kendini yetiştirmesidir.

76. Şener Şen

- 1) Darılacak kadar çok güvenmeyin kimseye. Gönül koyacak kadar çok sevmeyin insanları.

77. Salih Akdemir

- 1) Toplumdaki kurumsallaşmış olan dinler, ilahi vahye göre hareket ettiklerini söylemektedirler, ancak çoğu kez ona taşımadığı ve hatta onunla taban tabana ters düşen anlamlar yüklemektedirler. Böylece onlar,hidayet değil yabancılaşıma, baskı ve zulüm kaynağı olmaktadır.İnsanlar dinden uzaklaşmalarında ve hatta zaman zaman ona karşı çıkmalarında ve dolayısıyla hümanizmi öğretisini benimsemelerinde bu olgu yatmaktadır. Maruz kaldığı baskı ve zulüm ne kadar şiddetli olursa olsun, insanı doğasından koparmak asla mümkün değildir; tam tersine baskı ve zulüm yoğunluğu, insan doğasının uyanmasına ve güçlenmesine neden olur.İşte laiklik hareketiHıristiyanlığın baskı ve zulmüne karşı bir tepki olarak doğmuştur.Bu bakımdan hümanist hareketi gerçek bir dini hareket, öze dönüş olarak algılayabiliriz.

78. Orhan Arslan

- 1) Hayattan ne öğrendin; öğrenmeyi ve öğretmeyi öğrendim. Ondan bir şey öğrenmeliyim, ben de ona bir şey öğretmeliyim. İnsan ya öğretir ya öğrenir. İki günün aynı geçmemelidir.

79. Erol Evgin

- 1) Önde zeytin ağaçları, arkasında yar,
Sene dokuz yüz kırk altı, mevsim sonbahar,
Yar, yar, seni kara saplı bıçak gibi,
Sineme sapladılar.
Değirmen misali döner başım.
Sevda değil, bu bir hışım.
Gel gör beni darmadağın.
Tel tel çözülüp kalmışım.
Önde zeytin ağaçları, dalları neyleyim?
Yar yoluna dökülmedik dilleri neyleyim, dilleri neyerim?

80. Yavuz Bülent Bakiler

1) Bir millet önce kendi diliyle vardır. Tarihte, siyasi istiklallerini kaybeden milletlerin zamanla tekrar hürriyetlerine kavuştukları yeniden müstakil devletler haline geldikleri çok görülmüştür. Ama dillerini kaybeden milletlerin yeniden toparlandıklarına dair, bir tek örnek bile gösterilemez.

81. Teoman Durali

- 1) Ben iman etmiş bir kişi olarak ümidin insanıyım.
- 2) Bir milleti ayakta iki sütun tutar. Onlardan biri din, öbürü de dil.

82. Bedruddin el Ayni

1) Devlet bir çadırıdır, direği de adalettir. Çadırı ayakta tutan direk kırıldıktan sonra çadır kazıklarının bir kıymeti yoktur.

83. Aziz Mahmut Hüdaî

- 1) Ne dünyada, ne ukbada,
Gönül bir özge sevdada,
Demeden fikri-i Mevlada,
Gönül eğlenmez, eğlenmez.

84. İsmail Bey Gaspıralı

- 1) Dilde birlik, fikirde birlik, işte birlik.

85. Farid Ferjad

1) Onlar cennete gitmek için bu dünyayı cehenneme çeviriyorlar. Biz ise dünyayı cennete çevirmek için onların cehenneminde direniyoruz.

86. Cem Karaca

1) Dünyada gerçek anlamda sevicecek bir şey varsa, bu ne paradır, ne bir hatunun mah cemalidir, ne şandır, şöhattir, bir tek kavram biliyorum. O da Yüce Allah'tır.

87. Bedri Rahmi Eyüpoğlu

- 1) Kirazın derisinin altında kiraz
Narın içinde nar
Benim yüreğimde boylu boyunca
Memleketim var
Şiirim, zifiri karanlıkta gelse şiirin hası
Ayak seslerinden tanırım.
Ne zaman bir köy türküsü duysam
Şairliğimden utanırım

88. Sait Faik Abasıyanık

- 1) İnsanoğlunu aldatmak bir zekâ sayılmaz ki.
Bence zeki adam çabuk kanan adamdır.

89. Ahmet Ağaoğlu

1) Doğu'da ilk kez demokratik bir cumhuriyet kuran Atatürk'tür. Doğu'da ilk kez dini, dünyadan ayıran O 'dur. Şarkta ilk kez uygar insanlığın ortak bir aile olduğunu ilan ve bu aile üyeleri arasındaki engelleri kaldırmaya azmeden O'dur.

90. Mehmet Elvan Kalem

1) Kötülüğü, dalavere dümeni bilmeyen saf salak insan iyi insan değildir. Zayıf, aciz, korkak, kötülüğe gücü yetmediği için yapamayan insan da iyi insan değildir.

91. Mustafa Alpagut

Saçlarıma düşen aklar
Geçmişimi anlatırlar
Her telinde yaşadığım
Acıların izleri var

Dertlerimi zincir yaptım
Birbirine ekliyorum
Geleceksin diye bir gün
Seni hala bekliyorum

92. Vedat Türkali

1) Düşündüğünü söylemekten korkmaya başlarsa bir kişi, düşünmekten de korkmaya başlar.

93. Arif Nihat Asya

1) Biz kısık sesleriz, minareleri, sen ezansız bırakma Allah'ım.
Ya çağır surda bal yapanlarını, ya kovansız bırakma Allah'ım.
Müslümanlıkla yoğrulan yurdu, Müslümansız bırakma Allah'ım.
Bize güç ver, cihat meydanını, pehlivansız bırakma Allah'ım.
Kahraman bekleyen yığınlarını, kahramansız bırakma Allah'ım.
Yarının yollarında, yılları da, Ramazansız bırakma Allah'ım. Ya dağıt kimsesiz kalan sürünü, ya çobansız bırakma Allah'ım.

94. Sultan Alpaslan

1) Alparslan;50 bin askerine cuma namazı kıldırdı. Askerlerine kanlarının son damlasına kadar savaşmaları emrini verdi. Sizinle birlikte en ön safta savaşıcağım, savaş alanına girdiğinizde korkaklık ve tereddüt yenilgiden ve yok olmaktan başka bir şey getirmez. Cesaretiniz ve kararlılığınız sizi zafere götürür.

95. Ümit Yaşar Oğuzcan

1) Olduğun gibi seviyorum seni. Olmanı istediğim gibi değil. Hiç olmayacağın gibi değil. Neredeysen orada dur. Nasılsan öyle gel.

96. İmam Rabbani

1) Günahların boyun bükmesi, ibadet edenin göğsünü kabartmasından daha hayırlıdır.

97. Ulvi Saran

1) Eşyanın değerli olduğu yerde; bilgi ucuzlar, uzmanlık önemsizleşir, sistem gerçeksizleşir, ölçütler belirsizleşir, üretim niteliksizleşir, insan değersizleşir.

98. Caner Taslaman

1) Kur'an'ın Allah'tan olduğunu ifade ediyoruz. 7.yüzyılda Kur'an'ın Evrenle ilgili atıflarını görüyoruz. İnsan psikolojisiyle ilgili analizler var, toplumla ilgili analizler var, fizik, biyolojinin, astronominin atıflarını göz önünde bulunduruyoruz. Kur'an'ın ifadeleri ne kadar yerinde olduğunu görüyoruz. Kur'an bir bilim kitabı değil ama Kur'an'ın söyledikleriyle bilimin dediklerini birlikte okumak gerekiyor.

99. Celal Şengör

1) Mutluluk, arzu ettiklerini elde edebilme durumudur. Mutluluk bir yerde hayatta başarının ölçüsüdür. Mutlulukla başarının verdiği bir tatmin hissini birleştiriyorum.

100. Cafer Marangoz

1) Aydın; çevresinin, milletinin ve bütün insanlığın gören gözü, işiten kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı, düşünen ve üreten beynidir.

101. Ali Fuat Başgil

1) Ölçüyü ve uygunluk sınırını aşan bir spor hem fikri çalışma ve ilerlemenin düşmanıdır, hem de fiziki ve ruh sağlığı için zararlıdır.

102. Mehmet Görmez

1) Bütün ilimlerin ilk dersi ahlaktır. Kur'an'ın ilk dersi okumaktır. İnsanı okumak, varlığı ve kainatı okumaktır.

103. Şaban Ali Düzgün

1) Allah'ın ahlakıyla ahlaklanın. Bu ilkedir, yasadır, yaratma biçimidir. Allah herkese veriyor.

104. Ali Bardakoğlu

1) Kamu yönetiminde hak ve adaletin gerçekleşmesi, haksızlık ve suistimalin ve önlenmesinde sadece ahlaka ve kişilerin vicdanına güvenmek yeterli olmaz. Bunları sağlayacak ve denetleyecek kurumlar ve kurallar gerekir. Onun için, bu alanda biz insanlığın ortak tecrübesini, Batı tecrübesini ciddiye almak zorundayız.

105. Kindi

1) Bir şeyin ticaretini yapan onu satar. Sattığı ise artık kendisinin değildir, dolayısıyla, din ticareti yapanın dini yoktur.

106. Zülfü Livaneli

1) Ortadoğu'nun en büyük trajedisi, silaha tapıp kaleme düşman olmak. Cahil bırakılmış halkı itaatle uyutup, bilimi tehdit diye damgalamak. Aydınlıktan korkan zihniyet karanlığı iktidar diye yutturuyor.

107. Ali Şir Nevai

1) Az konuşmak hikmeti,

Az yemek ise sağlığı getirir.

Ağzına geleni söylemek cahilin, önüne geleni yemek hayvanın işidir.

108. Razi

1) Bütün insanlar doğal olarak doğar, birçoğu kopya olarak ölür.

109. Muhammed Ali Clay

1) Seni hiçbir zaman terk etmeyecek biri varsa O, Allah'tır.

110. Mustafa Özeren Hz.

1) En makbul ibadet bir kalbi sevindirmektir.

2) Fatiha ölülerin gıdasıdır.

111. Nuri Bilge Ceylan

1) Bizim halk zayıflığı sevmiyor. Bir ortamda mütevazı olmaya kalkarsanız saygı hemen azalmaya başlıyor, hissedersiniz.

112. Şeyh Galip

1) Bir vefadır cihan hem dem olmaz.
Kimseye mülki dehr matem olmaz.
Dünya vefasızdır, kimseye dost olmaz.
Bu dünyanın mülkü, kimseye kalmaz.
2) Hoşça bak zatına kim zübdei ademsin sen.
Merdümi didei ekvan olan ademsin sen.
Kendine güzelce bak, çünkü sen alemin özüsün.
Kainatın gözbebeği olan adem sensin.

113. İsmail Hakkı Aydın

1) Hayatın 5 altın kuralı vardır:
Tezekkür; Geçmiş dikkate almaktır.
Tetebbür; İstikbali, geleceği kucaklamak, ütopya sahibi olmaktır.
Taakkul; Geçmişle geleceğin arasında bağ kurmaktır. Aklınızı kullanın.
Tevekkur; İstikbali mefkuren doğrultusunda şekillendirmektir.
Tefekkür; Proje üretmektir.
Tedebbür; Sonuçlarını hesaba katarak düşünme.

114. Neşet Ertaş

1) Seher vakti garip garip bülbül öterken
Kırpıkların ok ok cana batarken
Cümle alem uykusunda yatarken
Kimseler görmeden gel gizli gizli
Gönül dağı yağmur yağar boran olunca
Akar can özüme sel gizli gizli
Bir tenhada can cananı bulunca
Sinem yaralar, dil gizli gizli
Dost elinden gel olmazsa varılmaz
Rızasız bahçenin gülü derilmez
Kalpten kalbe bir yol görünür
Gönülден gönülle giden yol gizli gizli

115. Süleyman Çelebi

- 1) Aşk ile bir kez Allah dese lisan,
Dökülür cümle günah.Bedenden, misli hazan

116. Ferdi Tayfur

- 1) Uykusuz gecelerin sabahını bana sor.
Yarım kalan aşkımın acısını bana sor.
Bana sor yalnızlığı, ayrılığı bana sor.
Mutluluğu bilirsin, mutsuzluğu bana sor.
Yıkılan yuvaları, sonu gelmez yolları,
Yaşanmamış yılları, eyvahını bana sor.
Bomboş kalan bir elin acısını bana sor.

117. Ahmet Kaya

- 1) Siz benim neler çektiğimi nerden bileceksiniz?
Üstüm başım toz içinde, önüm arkam pus içinde,
Sakallarım pas içinde, siz benim nasıl yandığımı, nereden bileceksiniz?
Bir fidandım derildim, fırtınaydım duruldum, yoruldum ah çok yoruldum.
Taş duvarlar yıkıp geldim, demirleri söküp geldim, hayatımı yakıp geldim.
Siz benim neden kaçtığımı, nereden bileceksiniz?
Gökte yıldız söner şimdi, annem beni anar şimdi, sevdiğim var kanar şimdi,
Siz benim niye içtiğimi, nereden bileceksiniz?
Bir pınardım kan oldum, yol kenarı han oldum, yanıldım ah ziyan oldum,
Siz benim neden sustuğumu, nereden bileceksiniz?

118. Gönül Yazar

- 1) Dertlerimi zincir yaptım birbirine ekliyorum,
Geleceksin diye bir gün ,seni hâlâ bekliyorum.
Saçlarıma düşen aklar, geçmişimi anlatırlar.
Her telinde yaşadığım acıların izleri var.
Söyleyemem mazideki sevgilimi gizlidir.
Alev alev çıra gibi beni yakan sevgisidir.
Düşen yapraklar misali ömrüm böyle geçip gitti.
Senle olan aşkımızda bilmem neden burada bitti.
Meğer ne çok severmişim, ayrılınca anladım.
Geri dönmek istedim de, gençliğimi bulamadım.

119. Roger Garaudy

- 1) Kur'an'ın bütün buyrukları, servetin toplumun bir kutbunda yığılmasını ve öbür kutbun sefalete terk edilmesini önleme amacını güder.
- 2) Kavgamda Hitler, ben kalabalığı,coşturmak için, aralarından en aptalını seçer ve ondaki tükürük, cinsiyet veya gözyaşı bezlerini hedef alırım, diyordu. Bu teknik halkı hayvan sürüsü gibi gören politikacıların tekniği olarak devam ede gelmiştir.
- 3) Hz.Muhammed yöneticilerin ve kodamanların hakları için değil, yönetilenlerin ve ezilenlerin hakları için savaş vermiştir. Bu bir ibadet savaşı değil, adalet savaşıdır.

ÖZLÜ SÖZLER - II

1. Lao Tzu

- 1) Her şey apaçık, bulanık gören sensin.
 - 2) Başkalarıyla kendini kıyaslamayı bıraktığında, sonunda en iyi halin olursun.
 - 3) Depresyondaysanız geçmişte yaşıyorsunuzdur.
- Endişeliyseniz gelecekte yaşıyorsunuz demektir.
- Huzur içinde isen bugünü yaşıyorsunuz demektir.

2. Erich Fromm

- 1) Sevgi bir çiçekse, saygı onu koruyan saksıdır. Çiçek solmaya başlamışsa dikkat edin, saksı mutlaka çatlamıştır.
- 2) Bir şeye sahip olmak değil, layık olmak önemlidir.
- 3) Sevmek esasen belli bir insanla ilişki değildir, bir tavır, karakterin bir yöntemidir. Maskesiz yaşamak gerekir.
- 4) Çelişkili gibi görünse de yalnız kalabilme yeteneği, sevebilme yeteneğinin tek koşuludur.
- 5) Hasta toplumlar hasta liderler üretir. Bu liderler cahil kitleden güç alırlar.
- 6) Putlar yalnızca taştan ve ağaçtan yapılamaz. Sözcükler put haline getirilebilir, makineler put haline getirilebilir, önderler, devlet, iktidar ve siyaset yapıları put haline getirilebilir, öyle ki Tanrı bile put haline getirilebilir.

3. Mahatma Gandhi

- 1) Kendinizden başka kimse size kötülük edemez.
- 2) Güç, fiziki kapasiteden değil, boyun eğmeyen iradedен gelir.
- 3) Bizim kendimize olan saygımızı kimse elimizden alamaz, biz ona teslim etmedikçe.

4. Oscar Wilde

- 1) Bazı insanlar nereye gitse mutluluk getirir, bazılarıysa ne zaman gitse.
- 2) İnsanı en çok yıpratın şey iyi niyetidir.
- 3) Geç kalmak iyi kararların kaderinde vardır.
- 4) Beyin bedava iken, geri zekalı olmak ciddi bir yetenek işidir.

5. Frida Kahlo

- 1) İnsan sürekli hem kendi düşüncesini hem de başkalarının düşüncelerini derinleştirmenin yollarını aramalı. Bu yaşamı anlamının anahtarıdır.

6. Emerson

- 1) Karakter zekadan daha yüksek bir yerdedir.
- 2) Sık sık ve çok gülmek; akıllı insanların saygısını ve çocukların sevgisini kazanmak; dü-rüst eleştirmenlerin takdirini hak etmek ve sahte dostların ihanetine katlanmak, güzellik-lerin tadına varabilmek, başkalarının iyi taraflarını görebilmek, sağlıklı bir çocuk, bir bah-çe köşesi veya giderilen bir sosyal sorunla dünyayı biraz daha iyi bırakmak, yaşadığınız için tek bir kişinin bile daha kolay nefes aldığını bilmek; işte başarılı olmak budur.
- 3) Benim şahsımı ilgilendiren şey benim ne yapmam gerektiğidir ve başkalarının benim ne yapmam gerektiğini düşünmeleri değildir. Uygulanması entelektüel hayatta olduğu kadar pra-tik hayatta da oldukça çetin bu kural, yücelik ve aşağılık arasındaki her ayırımın yerini tutabilir.
- 4) Alıntılardan nefret ederim, bana bildiğini söyle.

7. Bertrand Russell

- 1) Yoksulluk bir belirtidir, kötülük ise hastalık. İnsanlar fakir oldukları için köleleştiril-mezler, köleleştikleri için fakirdirler.

8. George Bernard Shaw

- 1) Karakterinizi ve saygınızı koruyun çünkü herkesin sahip olmadığı bir şeye sahipsiniz.

9. Stefan Zweig

- 1) En tehlikeli insanlar, kendi doğrularının tek gerçek olduğunu sananlardır.
- 2) Korku cezadan çok daha beterdir, çünkü ceza bellidir, ağır da olsa, hafifde, hiçbir zaman belirsizliğin dehşeti kadar, o sonsuz gerilimin ürkünçlüğü kadar kötü değildir.
- 3) Yeni bir dönemeçde, yeni bir bitişte, yeni bir başlangıç çizgisindeyiz.

10. T.S. Eliot

- 1) Bir şeylerin yoluna girmesi için, bazen her şeyin raydan çıkması gerekir.
- 2) İyileştirdiğimiz herkes, bir gün sizi hasta edecek.

11. Charles Bukowski

- 1) Ormanlar yok oluyordu ama ağaçlar baltaya oy vermeye devam ettiler, çünkü sapı tahtadandı ve kendilerinden sandılar.
- 2) Boş insanlarla, içi dolu hayaller kuramazsınız.

12. Lisa Z. Shephera

- 1) Çocuklarını büyütürken aklımı kaybettim ama ruhumu buldum.

13. Arnold H. Glasgow

- 1) Anne babalar anlattıklarını kendileri uygulamadıkça çocuklarına öğretemezler.
- 2) Sürekli haklıysanız, yanlış giden bir şeyler vardır.

14. Jennifer Louden

- 1) Rahatlığı kendini kabul olarak tanımlıyorum. Kendime bakmanın kendimizle başla-dığını ve bittiğini öğrendiğimizde, mutluluğu ve desteği başkalarında aramayız.

15. Anton Çehov

1) Başarısız toplumlarda, her akli başında zihne karşılık bin aptal ve her düşünüre karşılık bin aptalca söz vardır. Çoğunluk her zaman cahil kalır ve sürekli olarak bilgilerden daha fazladır. Dolayısıyla, bir toplumdaki tartışmalara önemsiz konuların hakim olduğunu ve sığ ve yüzeysel olanın merkez sahneye çıktığını görüyorsanız, o zaman derinden başarısız olmuş bir topluma tanık oluyorsunuz demektir.

2) Basit kadın; güzel olmayı zeki olmaya tercih eder. Çünkü basit erkekte zekayı anlayacak kafa değil, güzelliği görececek göz vardır.

16. Vincent Van Gogh

1) Doğayı gerçekten seviyorsan, her yerde güzellik bulacaksın.

2) Hiçbir kadın yaşlı değildir, sevdiği ve sevildiği sürece hiçbir kadın yaşlanmaz.

17. Gabriel Garcia Marquez

1) Gerçek üzüntü ne zaman başlar biliyor musun? Yaşın kadar yaşamadığını anladığın an.

18. William James

1) Eğer birinin ruhunu görmek istiyorsanız, ona hayallerini sorun.

19. Epiktetos

1) Yalnızlıktan korkma. Düşün ki Tanrı da yalnızdır. Ama kendi kendinden memnundur. Hem senden alınan şeylere karşı, senden alınamayacak olanları düşünsene. Bu, senin iradendir. İradenin hürriyetine ise, Jüpiter bile müdahale edemez.

2) Kimseyi övmeyen, kimseyi kötülemeyen, kimseden yakınmayan, kimseyi suçlamayan; olgun insandır.

3) Zihnini eğitmemiş bir insan, başkalarının iradesine teslim olmuş bir köledir.

4) Koşullar dostları da, düşmanları da açığa çıkartır.

5) Başkalarının işine karışarak boşa zaman harcamayın. Dikkatinizi gerçekten sizi ilgilendiren şeylere odaklanın.

6) Cahil insan, faydayı ve zararı hiçbir zaman kendisinde aramaz, hep dışarıda arar. Bilge insanın karakteri ise faydayı ve zararı hep kendisinde aramasıdır.

7) Olağanüstü olan tüm insanlar melankoliktir.

8) Kendini eğitmek istiyorsan başkalarının seni anlamamasına hazır ol. Çünkü hakikati arayanlar kalabalığın onayına değil, kendi vicdanının rehberliğine kulak verir.

9) Dar fikirli insanlar diğerlerini, ortalama insanlar kendilerini suçlarlar. Bilge olanlar ise birilerini veya bir şeyleri suçlayanları aptal olarak görürler.

10) Ne gemi küçücük bir çapaya, ne de hayat tek bir umuda bağlı kalmamalı.

11) Kontrol edemediğin şeyler için endişelenme.

12) Tanrı sana bir şeyi söylemek istediğinde bir insana bunu söyletecektir.

20. Carl Gustav Jung

- 1) Düşünme, hissetme, duyumsama ve sezgi. Bunlar bizi içe ya da dışa dönük insanlar haline getirir.
- 2) İçe dönükler olayları enine boyuna düşünür.
- 3) Dışa dönükler eyleme geçmeye meyillidirler.
- 4) Yarası olmayan şifacı olamaz. Çünkü gerçek iyileştirme gücü, yaranın kendisinden gelir. Yalnızca yaralanmış hekimler iyi edebilir.

21. Theodor Adorno

- 1) Akıl sağlığını korumak için, zeka ile yaltaklanmayı karıştıran toplumla araya zekice mesafe koymak gerekir.

22. George Washington

- 1) Özgürlük, bir kez kök saldı mı, hızlı büyüyen bir bitkidir.

23. Peter Drucker

- 1) Tüm organizasyonların paylaştığı tek ortak nokta krizlerin kaçınılmazlığıdır.

24. Jül Sezar

- 1) Geldim, gördüm, yendim.

25. Ortega Y. Gasset

- 1) Sevgi eyleminde iki kişi kendilerinin dışına çıkarlar. Belki de doğanın insana, kendi dışına çıkıp başka bir nesneye yönelme olanağı tanıdığı en yüce etkinlik sevgi.

26. Mark Twain

- 1) Sorunlarınızdan şikâyet etmeyin. İnsanların %80'i ilgilenmez, geri kalan %20'si bunları hak ettiğinizi düşünür.

27. Dante

- 1) Cehennemın en karanlık yerleri, buhran zamanlarında tarafsız kalanlara ayrılmıştır.
- 2) Gözyaşı beldesine benden gidilir. Ebedi acıya benden gidilir. Cehennemlikler arasına benden gidilir. Adalet rehber olmuştur ulu Yaradanına; ben, ilahi kudretin, Rabbani hikmetin ve ilk aşkın eseriyim.

28. Homeros

- 1) Demirden bir yüreğin olduğunu biliyordum. Ama kendini tanrıların gazabından koru. Ne kadar yiğit olursan ol, senin de yok olup gideceğin gün yakındır.

29. Albert Camus

- 1) Yalnızca kültürlü insanlar öğrenmeyi sever, cahiller ders vermeyi tercih eder.

30. Mary Shelley

1) Güvenmek sevmekten daha değerli, zamanla anlarsın.

31. Jim Rohn

1) Dünyanın en zeki insanı da olsanız, bulunduğunuz ortam eğer vasat ve vasatın altındaki insanlarla doluysa; bırakın gelişmeyi, mevcut düzeyinizi korumak için bile imkanınız yok demektir. Hepimiz beraber en çok zaman geçirdiğimiz beş kişinin ortalamasıyız.

32. Elealı Zenon

1) Hayatın seni nereye savurduğu değil, ayakta durmayı öğrenip öğrenmediğindir mesele.

33. Sanna Marin

1) Mutluluğun sırrı; gelişmiş bir eğitim sistemi, güçlü refah devleti ve eşitliktir.

34. Helen Mirren

1) Bazen yapabileceğiniz en güçlü şey uzaklaşmaktır. Söyleyecek bir şeyin olmadığı için değil, bazı kulakların duymaya hazır olamadığını bildiğin için ve bu yük sana ait değil.

35. Andrey Tarkovski

1) Kendinizi, kendinizle zaman geçirmeyi yalnızlık sanmayacağınız şekilde yetiştirin.

36. Ingrid Bergman

1) Yaşlanmak bir dağa tırmanmak gibidir, çıktıkça yorgunluğunuz artar, nefesiniz daralır ama görüş alanınız genişler.

37. Pepe Mujica

1) Kendimi dünyayı değiştirmeye adadım ve hiçbir şeyi değiştiremedim, ama eğlendim, yine de mutlu öleceğim. Hayatımı sadece tüketerek geçirmediğim, hayal kurarak, mücadele ederek, uğraşarak geçirdim. Beni dövdüler evet ama ben varlığıma bir anlam verdim.

38. Soren Kierkegaard

1) Aldatılmanın iki yolu vardır. Biri doğru olmayana inanmaktır, diğeri doğru olana inanmayı reddetmektir.

39. Morgan Freeman

1) Senden nefret edenlere saygı duy. Çünkü onlar senin onlardan daha iyi olduğunu kabullenmiş kişilerdir.

2) Sınır koymayı öğrenin. İyi insan olmak her şeye katlanmak anlamına gelmez.

40. Jules Verne

1) Entelektüellik, insan ürünlerinin en güzelleri hakkında bilgi ve anlayış toplama marifetidir.

41. D.H. Lawrence

- 1) Hiçbir şey için benimdir deme, sadece de ki yanımdadır. Çünkü ne altın, ne toprak, ne sevgili, ne hayat, ne ölüm, ne huzur, ne de keder daima seninle kalmaz.
- 2) Yaşamının anlamı nedir? Sevmenin anlamı nedir! Kadınlar tarih boyunca bunu erkeklerden daha iyi anladılar. Erkekler yaşamaya ve sevmeye bir anlam vermek için ısrar ettiler. Oysa kadınlar bundan daha büyük iyisini biliyorlardı. Hayatın bir akış olduğunu, birlikte akmak ve sonra tekrar birlikte akmak olduğunu biliyorlar.

42. John Dryden

- 1) Sabırlı bir insanın öfkesinden sakının.

43. Küçük Prens

- 1) Bir yalandan sonra bütün gerçekler şüpheli hale gelir.

44. Alfred Adler

- 1) Kalbini takip et ama beynini de yanına al.

45. Ovidius

- 1) Gizlilik içinde yaşayan dertsiz yaşar.

46. Jaspers

- 1) Felsefe; daima yolda olmaktır.

47. Nick Vujicic

- 1) Kendi potansiyeline inandığında, hayat engel tanımaz.

48. Sophokles

- 1) Kader, harekete geçmeyen kişiye asla yardım etmez.

49. Edwin Louis Cole

- 1) Suya düştüğünüz iş değil, sudan çıkamadığınız iş, boğulmaktır.

50. Osho

- 1) İlgi enerjidir. Biri sana sevgi dolu bir şekilde baktığında seni besler.
- 2) İnsan ancak sustuklarını duyan biriyle bir ömür geçirebilir.
- 3) Hırsların bittiği yerde huzur başlar.

51. Irvin Yalom

- 1) Belki, neden yaşıyoruz? sorusunun yanıtından vazgeçebiliriz, fakat nasıl yaşayacağız? sorusunu ertelemek kolay değildir.

52. Diogenes

- 1) Dünyanın taşıdığı en ağır yük, cahil bir insan.

53. John Steinbeck

- 1) Sıfır beklenti, sonsuz mutluluk.

54. Viktor Frankl

- 1) Anlamlı bir hayat, sorunsuz değil; içten, bilinçli ve emek verilmiş bir hayattır.
- 2) İnsanı en çok yaralayan şey fiziksel acı değil, haksızlığın verdiği ruhsal ızdıraptır.
- 3) Hayatın anlamı, bir amaca sahip olmak ve ona doğru yürümektir.

55. Umberto Eco

- 1) Sosyal medya bir sürü aptala konuşma hakkı veriyor. Ama şimdi onlar da Nobel ödülü sahibiyle aynı konuşma hakkına sahipler. Bu cahillerin istilasidir.
- 2) En büyük problemimiz; anlamak için dinlemiyoruz, cevap vermek için dinliyoruz.
- 3) Deliler ve çocuklar her zaman doğruyu söylerler.

56. Jacques Lacon

- 1) Ne söylediğini biliyor olabilirsin ama diğer kişinin ne duyduğunu asla.

57. O. Spengler

- 1) Bilmek fazilettir. Bu inanışta Konfüçyüs, Buda, Sokrates beraberdır.

58. W. Wilkie

- 1) Kıtalar ve okyanuslar havadan bakılınca görülür ki, bir bütünün parçalarından ibarettir.

59. Henri Bergson

- 1) Cemiyet muhitte, fert merkezdedir. Ferdin kurulu olduğu gruplar, merkezleri bir daireler halinde muhite doğru halkalanırlar.

60. Karl Jaspers

- 1) Terbiyedir ki ferdi, kendi öz varlığında, bütünü anlamaya muktedir kılar.

61. John Dewey

- 1) Çalışmaları, başkalarının çalışmalarına katılan her varlık, sosyal bir çevre içindedir. Onun yaptığı ve yapabileceği her şey başkalarının isteklerine, beğenmelerine bağlıdır.

62. Aldous Huxley

- 1) İnsan yarınının o kadar düşkünüdür ki, bugünü elinden kaçırdığını hiç fark etmez.
- 2) Eğer farklıysan, yalnızlığa mahkumsun.

63. Katherine Hepburn

1) İnsan yaşadıkça anlıyor ki, kendi kaygısını kendin çekmezsen bir yerlere gidemiyorsun.

64. Jose Mujica

1) Bir şey satın aldığınızda ödemeyi para ile yapmazsınız. Ödemeyi yaşamınızdan, para kazanmak için harcadığınız zamanla yaparsınız.

65. Karl Popper

1) Kendini eleştirme yetisi olamayan bir toplum, otoriterliğe açık demektir.

66. Noam Chomsky

1) Toplumun genelinin neler döndüğünden haberi yoktur, hatta haberi olmadığından dahi haberi yoktur.

67. Walter Bagehot

1) Bir kaideyi resmetmek için epeyce abartmanız ve epeyce şeyi dışarıda bırakmanız şarttır.

68. Jerry Seinfeld

1) Bebeğimi ilk görüşümden sonra yolumun değiştiğini, kesin olarak anladım. Bu bebeklerin neden burada olduğu konusunu netleştirelim. Bizi yeniden konumlandırmak için.

69. Rita Mae Brown

1) Dil gizli güçleri ortaya çıkarır, tıpkı Ay'ın gel gitleri gibi.

70. Tallulah Bankhead

1) Hayatımı tekrar yaşayacak olsaydım, aynı hataları yapardım, sadece daha erken.

71. Robin Sharma

1) Geç öğrendiğiniz her şeyi çocuklarınıza erken öğretin.

72. Henrik Ibsen

1) Hayatta en güçlü insan, en uzun süre yalnız kalabilendir.

73. John Maynard Keynes

1) Uzun yıllar ağır enflasyon ile yaşamış uluslar, ahlaki ve kültürel yozlaşmanın esiri olurlar.

74. J. Brown

1) Hayatınızın kalitesini hayatınızdaki insanların kalitesi belirler.

75. İskendireyeli Hypatia

1) Masallar masal, mitler mit, mucize denilenler de şairane hikayeler olarak öğretilmeli. Batıl inançları gerçek gibi öğretmek çok kötü bir şeydir. Çocuk akli bunları kabul edip, inanır ve sadece büyük acılar ve belki de trajediler sonunda, yılların ardından onlardan kurtulabilir.

76. Steve Jobs

1) Aç kalın. Budala kalın. Bilgiye ve yeni deneyimlere açıklığınızı yitirmeyin. Kalıplara sıkışıp kalmayın. Sınırları bir başlangıç öğrencisi gibi görün, zorlayın. Dünyaya bir acemi gibi bakın; çünkü gerçekte bu dünyada hepimiz birer acemiyiz.

77. Wallace B. Donham

1) Dünyada artık yeni bir gerçeklik var: Hızlı değişim. Biz hâlâ bunun ekonomik ve sosyal sonuçlarına tam olarak uyum sağlayabilmiş değiliz.

78. Minouche Shafik

1) Geçmişte edindiğimiz tecrübeler, beceriler ve bilgiler, gelecekte başarımızı belirleyecek.

79. John R. Ehrenfeld

1) Sürdürülebilirlik; insanla doğa arasındaki ilişkisinin yeniden düzenlenmesi ve dünyadaki tüm canlıların potansiyeline erişmesine imkan veren bir ortamın inşasıdır.

80. Jorge Luis Borges

1) Yaşamın kendisi bir özdeyiştir.

81. Wilhelm Schmid

1) Aşk neden bu kadar zordur ve yine de nasıl mümkün olur, nefeslenmeye ihtiyacı vardır.

82. Simone Veil

1) Dikkat saf duadır.

83. Maj Hul

1) İnsan hiçbir şeyle gelir. Her şeyin peşine düşer. Sonra, her şeyi bırakıp hiçbir şeyle gider.

84. J.T. Motley

1) Taşlar değil, yapılan işler anıtları meydana getirir.

85. Mozart

1) Kimsenin ne övgüsüne ne suçlamasına dikkat çeviririm. Ben sadece kendi duygularımı takip ederim.

86. Bruce Lee

1) Hayatta, beğenmedikleriniz en iyi derslerden biri, nasıl sakın kalacağımızı öğrenmektir. Sakinlik süper bir güçtür.

87. Franz Kafka

1) Beni üzme gücü sana verdiğim için kendimden özür dilerim.

2) Dışarıya kapanmak esasen içeri açılmaktır. Huzur mu istiyorsun; az eşya, az insan.

3) Herkes kendi başınadır, kendine kaybedip, kendine kazanır.

88. Carl Jung

- 1) Bir insanın probleminin nedeninin, kendisinden, kaynaklandığını görememesidir.
- 2) Karanlığın içinden geçmeyen, kendi ışığını bulamaz.
- 3) Aradığın şey, bakmayı en az istediğin yerdedir.
- 4) Dünya seni kim olduğunu soracak ve eğer bilmiyorsan dünya sana söyleyecek.
- 5) Çoğu insan gerçeği değil, teselliyi arar.
- 6) Hayat bizi sınıdığı yerden büyütür.

89. Martin Luther King

- 1) Adaletsizlik nerede olursa olsun, her yerdeki adaleti tehdit eder.
- 2) Korkaklık şu soruyu sorar, güvenli mi? Menfaatçilik şu soruyu sorar, bana yararı var mı? Kibir şu soruyu sorar, ünlü mü? Vicdan şu soruyu sorar, adaletli mi?

90. Ernest Hemingway

- 1) Bir şeyler ters giderse, onu düzelt. Ama endişelenmemeyi öğren. Endişe hiçbir şeyi çözmez.

91. Thomas More

- 1) Halkın zengin ya da özgür olması kralın aleyhinedir. Çünkü zengin ve özgür olanların, zorbalığa ve haksızlığa tahammülü olmaz.

92. Richard Gere

- 1) Yaşlanmaktan dolayı üzülme, çünkü bu herkesin tatma şansına sahip olmadığı bir ayrıcalıktır. Genç bir ruhla hayatta kalmak ise, son nefese kadar mutluluğun tadına varmanın sırrıdır.

93. Leukippos

- 1) Yalnız olsan bile sözün ve davranışın kaba olmamalı, başkalarından önce kendinden utanmayı öğren.

94. J.J. Rousseau

- 1) İnsanın özgürlüğü, istediği her şeyi yapabilmesinde değil, istemediği hiçbir şeyi yapmak zorunda olmamasındadır.

95. John Berger

- 1) Kısa ömürlü, sonsuzun zıttı değildir. Sonsuzun zıttı, unutulandır.

96. Marshall Mc Luhan

- 1) Hayatınızın kalitesini iki şey belirler; okuduğunuz kitaplar ve gördüğünüz kişiler.

97. Anatole France

1) İnsan ruhunun bir parçası hayvan sevgisi, tadana kadar uyanmaz.

98. Demokritos

1) Çelişkiyi ve boş sözleri seven biri ciddi herhangi bir şey öğrenemez.

99. Jose Saramago

1) İnsanlar temel ihtiyaçları ile meşgul edilsin, kaybettikleri özgürlüğü unuturlar.

100. William Arthur

1) Kötümser rüzgârdan şikâyet eder, iyimser rüzgârın değişmesini bekler, gerçekçi ise yelkenini rüzgâra göre ayarlar.

101. Emile Zola

1) Tanrı da biliyor ya, kimseden bir alıp veremediğim yok, ama zaman zaman bunca haksızlığa dayanamıyorum.

102. Paulo Coelho

1) Bütün fırtınalar hayatınızı bozmak için gelmez, bazıları yolunuzu büyük düşünceleri hayata geçirmek için, bazen gölgesini bile görmediğin bir yolculuğa çıkmak için gelir.

2) Kimsenin kimseyi yargılayacak durumu yok. Her insan kendi bilir çektiği acının boyutlarını.

3) Çok hızlı özür dileyenlere dikkat edin. Çoğu zaman bunu gerçekten pişman oldukları için değil, tartışmayı kapatmak için yaparlar.

4) Hiçbir insanın ömrü başka bir insanın egosunu taşıyacak veya bir başkasının nazını çekecek kadar uzun değildir.

5) Başkalarını memnun etmek için yaşarsan herkes sever, kendin hariç.

103. Brené Brown

1) Kendine ayırdığın vakit, ruhuna verdiğin en nazik hediyedir.

104. Rollo May

1) Nazik olmak, zayıflık değil; güçlü bir ruhun bilinçli seçimidir.

ATASÖZLERİ

1-Türk Atasözü:

1) Oğul şuurlu olsa ne eyler dede malını, oğul şuursuz olsa neyleyler dede malını! diye. Eğer akıllı olsa istediğini yapabilir, akılsız olsa sahip olduklarını da darmadağın eder.

2) Er yıkılırsa ev çöker, ana yıkılırsa vatan çöker.

2-Azerbaycan Atasözü:

1) Can yanmazsa gözden yaş akmaz.

2) Ev yıkanın evi olmaz.

3- Anonim:

1) Teslimiyet vazgeçmek değil, iç huzuru seçmektir.

4- Anonim:

1) Gösteriş ispattır, sadelik izah.

5- Şaman Atasözü:

1) İşte ama ısrar etme. Sabret ama katlanma. Eleştir ama suçlama. Bağlı ol ama bağımlı olma. Fedakâr olana kendini feda etme. Dünü unutma ama saplantılı kalma.

6- Anonim:

1) Sevgi eylem gerektirir.

7- Anonim:

1) Güven kanıt gerektirir.

8- Anonim:

1) Özür değişim gerektirir.

9- Arap Atasözü:

1) Bir aslan tarafından yönetilen koyun ordusu, bir koyun tarafından yönetilen aslan ordusunu her zaman yener.

10- Anonim:

1) Hayatın üç büyük düşmanı vardır: Kötülük, bilgisizlik ve tembellik.

11- Anonim:

1) Bayram; birlik, merhamet ve şefkatin adıdır.

12- Anonim

1) Gerçek lüks, sakın bir zihindir.

13- Japon Atasözü

- 1) Kime güveneceğine dikkat et. Tuz ve şeker birbirine çok benzer. Tutku ve zevk birbirine çok benzer.
- 2) Eğer başkalarını suçluyorsan daha yolun başındasın demektir. Eğer kendini suçluyorsan yolu yaralamışsın demektir. Eğer kimseyi suçlamıyorsan olgunlaşmışsın demektir.
- 3) Eğer senin değilse alma. Eğer doğru değilse yapma.
Eğer gerçek değilse söyleme. Eğer bilmiyorsan sus.

14- Anonim

- 1) Birinin iyiliğe inanmasının sebebi ol.

15- Anonim

- 1) Eğer tek amacın dünyaya uyum sağlamaksa, asla bir etki bırakamazsın.

16- Anonim

- 1) İncinen her insan başkalaşır.

17- Anonim

- 1) Biri size derdiyle gelirse asla geri çevirmeyin. Çünkü o Allah'a gitmiştir, O da size göndermiştir.

18- Özbekistan Atasözü

- 1) Üryan geldik, üryan gideriz.

19- Anonim

- 1) Huzur, fazlalıkların azaldığı yerde başlar.

20- Anonim:

- 1) En güçlü antidepresan; iyi, yakın ve samimi bir dostla sahip olmaktır.

21- Anonim

- 1) Ölçüsünü kaçırdığın her şey acı olarak sana geri döner.

22- Anonim:

- 1) İnsan ahlakıyla insandır, gürültüsüyle değil.

23- Sümer Atasözü

- 1) Vatan, dürüst bir insan tarafından inşa edilir ve bir hain tarafından yok edilir.
- 2) Bir köyde çoban değişecek ise buna köylüler karar verir, çobanın koyunları değil.

24- Anonim

- 1) Çalışmak insanı özgürleştirir.

25- Anonim

- 1) Hiçbir şey olmamış gibi davranabilirsin. Hiçbir şey olmamış gibi hissedemezsin.

26- Anonim

1) Ömrünüzü sustuklarınızı duyan biriyle geçirin, konuştuklarınızı duymayan biriyle değil.

27- Anonim

1) Ne kadar kaliteli olursanız olun yanlış yerdeyseniz çaresizsiniz.

28- Anonim

1) Fazla fedakârlık, fazla vefasızlık getirir.

29- Kızılderili Atasözü

1) Ağacın dalları kendi aralarında kavga etmezler.

2) Aşkı tanıdığında, Yaratıcıyı da tanırsın.

30- Anonim

1) Bilgisiz ilişkiler çöker, bilinçli olanlar kendi dünyalarını kurar.

31- Anonim

1) Herşeyin farkında olmak ağır bir yük.

32- Anonim

1) Özgüven, bir odaya girdiğinizde odadaki herkesten daha iyi olduğunuzu düşünmek değildir. Odadaki kimseyle kendinizi kıyaslamamaktır.

33- Anonim

1) Merhametsiz olan herkes kaybedecek, her gün bir şeyini, bir gün her şeyini.

34- Çin Atasözü:

1) Çarpık ağaç kendi hayatını yaşar, doğru ağaç ise tahtaya dönüştürülür.

35- Anonim

1) Var olmak, görünmekle ilgilidir.

36- Anonim

1) Sevmek; omuz omuza eksitmektir yılları. Sevgi , saygıyı ve aşkı eskitmeden.

37- Anonim

1) Acı bir acı son, sonsuz bir acıdan iyidir.

38- Anonim

1) Zıttınla terbiye olur, benzediğinle kavuşursun.

39- Anonim

1) Yok sayıldığın yerde, var olamazsın.

40- Anonim

1) Gün gelir konuşmak yerine susmanın, yaklaşmak yerine mesafe koymanın seni daha az incittiğini öğrenirsin.

41- Anonim

1) Her gün iyi bir eserden yüksek sesle 5-10 sayfa oku. Bu sayede konuşma ve söz söyleme yeteneğin gelişir.

42- Anonim

1) Çok konuşma, yerinde ve özlü konuş.

43- Anonim

1) Bir işe öfkeli ve sinirli iken karar verme.

44- Anonim

1) Dost kazanmak için cömert ol.

45- Anonim

1) Ahlakı güzel insan her yaşta güzeldir.

46- Anonim

1) Bir kimseye 40 gün deli dense deli, veli dense veli olur.

47- Latin Atasözü

1) Kendini yenen yenilmezdir.

48- Anonim

1) Okumak, sessizliğin dilini öğrenmektir.

49- Fars Atasözü

1) Bilgeliği bozan iki şey vardır; Konuşman gerektiğinde susmak, susman gerektiğinde konuşmak.

50- Anonim

1) Ne kadar sahteysen çevren o kadar büyük olur. Ne kadar gerçeksen çevren o kadar küçük olur. Bunlar iyi bilinen gerçeklerdir.

AŞK

İşine aşık olmak,
Eşine aşık olmak,
Aşk böyle bir şey midir?
Zirve Allah aşkı mıdır?

Aşk malda mülkde,
Aşk makamda rütbede,
Altında ziynette,
Aile de, sülale de.

Hakiki aşk şovda mıdır?
Aşk gösterilecek midir?
Aşk yaşanacak mıdır?
Kanıtlanmak zorunda mıdır?

Hiçbir gerçek aşk;
Fotoğraflarda değildir.
Sosyal medya da,
Reklam aşkı değildir.

Güzel aşk başkalarında,
Çarpan etkisi yapandır.
Sahte olmayan aşk,
Sorgulanmayan aşktır.

Biz aşığız rolleri,
Çok uzun sürmez.
Yapmacık aşklar,
Pseudo gülmez.

Bütün aşklar da,
Bir gün gelir biter.
Bitmeyen sonsuz aşk,
Yüce Allah aşkıdır.

14 Şubat 2025
Eyüp Özeren

AHİLİK PRENSİPLERİ

- 1- İyi huylu ve güzel ahlaklı ol.
- 2- İşinde ve hayatında güvenilir ol.
- 3- Ahdinde, sözünde ve sevginde vefalı ol.
- 4- Sözünü bil.
- 5- Sözünde dur.
- 6- Güler yüzlü ve tatlı dilli ol.
- 7- Hataları yüze vurma.
- 8- Dostluğa önem ver.
- 9- Tevazu sahibi ol.
- 10- Kötülük edenlere iyilik de bulun.
- 11- Maiyetindekileri koru ve gözet.
- 12- Anaya, ataya ve ustaya hürmet et.
- 13- Dedikoduları terk et.
- 14- Komşularına iyilik et.
- 15- Cömert ol.
- 16- İkrâm ve kerem sahibi ol.
- 17- İçin, dışın, özün, sözün bir olsun.
- 18- Daima hakkı kullan.
- 19- Hakkı söyle.
- 20- Sabır ehli ol.
- 21- Öfkene hâkim ol.
- 22- Yaptığın iyilikten karşılık bekleme.
- 23- Yiğit ol.
- 24- Eli açık ol.
- 25- Kardeş ol.

Fütüvvet namelerinde Ahiliğin yemek yemeden su içmeye, hasta ziyaretine kadar 740 prensibinden bahsedilir.

OKYANUSLARA/ATLAS BAKIYORUM

Okyanuslara bakıyorum
Uçsuz bucaksız
Dünya Deniz olmuş
Su olmuş sessizce
Okyanuslara bakıyorum
Kara parçası yok
İnsan yok, ben yok
Medeniyet var sessizce
Yer ve gök birleşmiş
Sanki tek beden olmuş
Ne güzel huzurlu
Kâinatı konuşuyor sessizce
Balinalar, yunuslar
Albatroslar uçuyor
Konuşuyor, ben yok
Biz varız diyor sessizce

Evrende evrenseldir
Kusursuzca akıyor
Yüce Yaradan'ı
Hissediyoruz sessizce

Güneş doğuyor, batıyor
Ay, yıldızlar ılık saçıyor
Galaksiler yüzüyor
Allah'ı yaşıyoruz sessizce

Eyüp Özeren
1 Mayıs 2025/Atlas Okyanusu

ANNEN YOKSA KİMSEN YOK

Anne öldü diyorlar, kimsen yok senin.
Bir şey istemeye hakkın yok,
Annemi bir daha göremeyeceksin,
Dünyada kimsen yok senin.

Arkanı yasladığın dağın gitti,
Dua edenindi, dua'n gitti,
Sığındığın limanındı, limanın gitti,
Annen gitti, artık annen yok senin.

Annen hastalandı diyorlar,
Annen bir daha gelmeyecek,
Annen mezarda, şah damarında,
Annen yok, kimsen yok senin.

Karşılıksız seni düşünen, her şeyini sana veren,
Doyuran sofran, lezzetin senin,
Annen yoksa eğer,
Kimsen yok senin.

Her an arayabildiğin,
Toksinerini boşaltabildiğin,
Şimdi annen yoksa,
Kimsen yok senin.

Seni her halinle seven,
Empati değil, sempati yapan,
Annemi aramıyorsan artık,
Bu cihanda kimsen yok senin.

Eyüp Özeren
21 Haziran 2025/ 21 Aralık 2023

DİVANÜ LÛGATİ’T-TÛRK

Esirgeyen ve bağışlayan Tanrı’nın adıyla.

Her türlü öğüş, büyük iyilikler, güzel işler sahibi olan Tanrı adı içindir. Halkın en uz dillisi bitkin, en sağlamı çürük olduğu bir zamanda Tanrı, Cebail’i açık anlatış ve her yönünü bildiriş ile Muhammed’e -içerisinde haramı, helâli anlatan- Kuran’ı gönderdi; böylelikle öz yolu belli etti; belge kılavuz koydu. Tanrı’nın yarlıgaması onun ve onun yararlıkları çoluğu çocuğu üzerine olsun; büyük esenlikler versin.

İmdi, bundan sonra Muhammed oğlu Hüseyin, Hüseyin oğlu Mahmud der ki; Tanrının devlet güneşini Türk burçlarında doğdurmuş olduğunu ve onların ve mülkleri üzerinde göklerin bütün tegrelerini döndürmüş bulunduğunu gördüm . Tanrı onlara Türk adını verdi ve onları yeryüzünde ilbay kıldı. Zamanımızın Hakanlarını onlardan çıkardı, dünya milletlerini idare yularını onların ellerine verdi, onları herkese üstün eyledi, kendilerini hak üzere kuvvetlendirdi. Onlarla birlikte çalışanı, onlardan yana olanı aziz kıldı ve Türkler yüzünden onları her dileklerine erıştirdi, bu kimseleri, kötülerin, ayak takımının şerrinden korudu. Okları dokunmaktan koruna bilmek için, aklı olana düşen şey, bu adamların tuttuğu yolu tutmak oldu. Derdimi dinleyebilmek ve Türklerin gönlünü almak için onların dilleriyle konuşmaktan başka yol yoktur. Bir kimse kendi takımından ayrılıp da onlara sığınacak olursa o takımın korkusundan kurtulur; bu adamla birlikte başkaları da sığınabilir.

And içerek söylüyorum ben, Buhara’nın- sözüne güvenilir- imamlarının birinden ve başkaca Nişabur’lu bir imamdan işittim. İkisi de senetleriyle bildiriyorlardı ki Yalavacımız (Hz. Muhammed) kıyamet belgelerini, ahir zaman karşılıklarını ve Oğuz Türklerinin ortaya çıkacaklarını söylediği sırada Türk Dilini öğreniyoruz. Çünkü onlar için uzun sürecek egemenlik vardır, buyurmuştur.

Bu söz ise, sorguları kendilerinin üzerine olsun, Türk dilini öğrenmek, çok gerekli bir iş olur. Yok, doğru değilse, akıl da bunu emreder.

Bana sonsuz bir ün, bitmez tükenmez bir azık olsun diye şu kitabıma Tanrı’ya sığınarak kitabı Divanü Lûgat-it Türk / Türk Dilleri Kamusu, adını vererek yazdım.

Ben bu kitabı hikmet, seci, atalar sözü, şiir, recez, nesir gibi şeylerle süsleyerek hece harfler sırasınca tertip ettim. İnceleyen, onu yerinde bulsun. Yıllarca birçok güçlüklerle göğüs gerdim. Bu Lugat kitabını baştan sona dek 8 ayımda topladım.

Kaşgarlı Mahmud

ENTELEKTÜEL

(Aydın, Münevver, Rical)

ENTELEKTÜEL; aklını kullanmaya cesaret edendir.

ENTELEKTÜEL; toplumda adalet ve özgürlüklerin sağlanması adına savaşıyor, düşünce özgürlüklerine katkı sağlayan düşünce becerisine destek verendir.

ENTELEKTÜEL; iktidarın bireyler üzerinde kurmuş olduğu baskı ve tahakkümün farkına varan ve bu ilişkilerin kırılması yönünde mücadele edendir.

ENTELEKTÜEL; politik bir işlevi olanıdır. Mevcut sistemi eleştirel tarzda okuyan, aktaran ve değişmesi için mücadele edendir.

ENTELEKTÜEL; özü gereği iktidarın tarafında olmayandır. İktidar zaten güçlüdür, onun yanında olmaya gerek yok ki...

ENTELEKTÜEL; İmam Azam mücadelesini özümseyip, zalime karşı durandır.

ENTELEKTÜEL; gizli şekilde işleyen baskıcı iktidar mekanizmalarını görünür kılma ve değiştirme rolünü üstlenendir.

ENTELEKTÜEL; “ben de yaparım ama başımda ev halkı var” demeyendir.

ENTELEKTÜEL; öğrenme ve bilme ile birlikte, değiştirmekle de ilgili olanıdır.

ENTELEKTÜEL; Dreyfus davasında Emile Zola, Emile Durkheim ve Andre Gide yüzlerce aydın gibi haksız bir cezaya karşı gelerek protesto bildirisini imzalayanıdır.

ENTELEKTÜEL; Kur'an'a göre “Yeryüzü Halifesi” bilinciyle, kendini herkesten ve her şeyden sorumlu tutandır.

ENTELEKTÜEL; danışma ihtiyacında olan insanlara bilgisi ve öngörüsüyle yol gösterip, mesaj verendir.

ENTELEKTÜEL; akıl, bilim, hukuk ve demokrasi kavramlarının içini bihakkın doldurandır.

ENTELEKTÜEL; ülkenin adalet, liyakat, meşveret ve merhametle yönetilmesi için 7/24 eylemde olanıdır.

ENTELEKTÜEL; ısrarla ve inatla yöneticilere doğru yolu göstermeye gayret edendir.

ENTELEKTÜEL; aydın nesiller yetiştirmeye gayret ederek, “Kaht-ı Rical” (adam kıtlığı) problemine çözüm üretendir.

Türkiye’de ENTELEKTÜEL kavramının içi boşaltıldı. Bu insanlar evlerine kapanıp kitap okuyan, evlerinin duvarlarının dışına çıkmayan belirli alanlarda uzmanlaşan profesyoneller haline geldi.

Biz ise, danışacak, söyleyecek, dertleşecek ENTELEKTÜEL arıyoruz. Bilen varsa bildirsin lütfen.

Bize ENTELEKTÜEL, AYDIN, RİCAL VE ZİYALİ yüreği yedir Allah'ım. Biz Seni sınırsızca övüyor ve çok seviyoruz.

Hayırlar diliyorum.
Ankara, 31 Ekim 2025
Prof. Dr. Orhan Arslan

İNSANLARLA DOĞRU İLETİŞİM

Beyin Fırtınası

“Bir kadın benzinlikte yaşadığı olayı anlatıyor. İnsanların, nazik insanları ezmeye daha meyilli olduğunu vurguluyor. Hayatın her alanında yakın/uzak insanlar böyle, hele kadınsanız, kocanız, anneniz, babanız bile böyle bazen. Hayat zor ve insanlar yırtıcı. Kalkanınız, sınırlarınız olmak zorunda. Doğru iletişim kitaplardaki gibi değil, herkes için doğru iletişim farklıdır ve bazılarını anladığı dilden konuşmak gerekir.”

1. Aydın Hızlıca / İletişim, Tanıtım Müdürü

Bizim toplumumuzda insan ilişkilerinin en zayıf halkası, çoğu zaman nezaketin yanlış algılanması. İşte, evde ve hayatın her alanında maalesef “yumuşak tonu” güçsüzlük; “sert tonu” ise otorite sanma yanılgısına sıkça düşülüyor. Oysa üniversitede bize öğretilen iletişimin tanımı, “tek bir formülle işlemeyen; bağlama, niyete ve karşı tarafın algısına göre sürekli değişen bir etkileşim biçimidir” şeklinde. O yüzden özellikle bizim gibi Ortadoğu ülkelerinde kişiler arası ilişkilerde bazen zarif bir dil, bazen de sınır koyan bir tını gerekir. Bana göre doğru iletişim, karşımızdakinin “anlayabildiği dilden” konuşabilme ustalığı.

2. Dr. Lale Nur / Biyokimya Uzmanı

Maalesef doğru. Her zaman büyük bir üzüntüyle ve acıyla düşünmüşümdür neden iyilik ve güzellikle davrandıkça insanlar kötüleşiyor diye. Kötü davrananlar karşısında da daha saygılı oluyorlar. Ama böyle olacak diye asla kendime karşı saygısızlık edip kimseye sert ve kaba davranmam. Bu görüşü de benimsemem. Hayat felsefem hep iyilik ve güzellikten yanadır. Ne yapalım neticeleri bazen üzücü olsa da bu insanı erdem sahibi yapıyor belki de biraz da yalnızlaştırıyor.

3. Prof. Dr. Nazmi Zengin / Akademisyen, Göz Uzmanı

Kurallar gereklidir ve genel olarak geçerlidir. Ancak hiçbir kuralın %100 geçerli olmadığını akıldan tutmakta fayda var. İnsanlar arası iletişim ve etkileşimde kural müteakiliyettir. Sana nasıl hitap ediyorsa/davranılıyorsa sen de öyle davranırsın. Ama ilk kez karşılaşılan bir insanla ilişkilerde bu geçerli olmayabilir. O insanın yaşadıklarını, kültürünü, hatta akıl ve ruh sağlığını dikkate almakta fayda olabilir. Her daim nazik olmak karşımızdaki için bir anlamı olmasa da insanın kendisi için anlamlıdır ve korunması gereken bir değerdir.

4. Fatma Kotan / Diyanet İşleri Başkanlığı Müşaviri

Bu konuda benim düşüncem, bizim örneğimizin Allah Resulü olmasıdır. Kendisi ile adaba uygun olmayan şekilde sesini yükselterek, yakasına yapışarak, konuşan insanlar oldu. Hatta bunun için uyarım mahiyetinde ayet bile indi ama o hiçbir zaman için tarzını, tavrını ve nezaketini bozmadı, kendine yakışanı yaptı. Bence insan kendine yakışanı yapar, neyse odur ya kibar ve naziktir, ince düşüncelidir ya da değildir.

5. Fevzi Mutlu / Yeminli Mali Müşavir

İnsan ilişkilerinde vakarla birlikte tevazu iyidir. Ezilmeden, muhabbetimizi yansıtarak sakin ve nazik olmak her halükarda uzun dönemde kazandırır.

6. Hacer Köseoğlu- Hastane Kalite Uzmanı

Doğru iletişimde standart yok. Nezaketi davranış biçimi değil de zayıflık, sözel güç yetersizliği vs. algılayan bir toplum ortamındayız. Nobran davranışın toplumun bir kesiminde de kabul gördüğü insan topluluğu mevcut maalesef.

7. Prof. Dr. Ömer Açıkgöz / Akademisyen, Ekonomist

Kişinin konuşması, tutum ve davranışları kişinin yerini belirler. Bu yer, bizim kültürümüzde mertebe diye tanımlanmıştır. Aristo'da bu mertebelere Arts, Artes yani sanat der. En güzel doğru sıralanan basamaklar anlamında. Kişinin kendi mertebesinin altındaki mertebelere inmesi sorunların bir diğer kaynağıdır. Nezaket, zarafet ve güzellik mertebesi yüksek olan kamil insanların vasıfları, mertebesidir. Kabalık, nobranlık ve çirkinlik ise mertebesi düşük olan hayvanlara en yakın mertebedir. Mertebesi yüksek olanların düşük olana verilecek en büyük sosyal ceza onu utandırmaktır. Utandırmak alt mertebedeki insanın üslubu ve usulüyle muamele etmek değil daha üst bir mertebenin gereği olan nezaket, zarafet ve güzellikle muamele etmektir ancak kaba, nobran ve çirkin davranan kişi o zaman utanır. Eğer bu utanma gerçekleşmiyorsa yanlış kişiyle aynı düzlemde ve ortamda bulunuyoruz demektir. Bu durumda bu iletişimi kesmek, ortamı terk etmek, güvenlik açısından da en uygun yöntemdir. Kişi benliğinin dışa yansımaları; söylemler, tutum ve davranışlar ile olur. Bizim için batini olan bu benlik söylem, tutum ve davranışlarla zahiri, açık hale gelir. Onaylamadığımız söylemleri ciddiye alıp misliyle cevap verdiğimiz takdirde benliğinde daha gizli bir canavarlığı olan biriyle karşı karşıya olabileceğimizi, kendi mertebemizden aşağıya düştüğümüzü de unutmayalım. Hem kültürümüzde hem de medeniyetimizde hiçbir mazeret, bizim güzel üsluptan, iyilikten, doğruluktan ve güzellikten ayrılmamızı meşru hale getirmez. Aksi takdirde haklı durumda iken kendimizi haksız duruma düşürebiliriz. İyilik, doğruluk ve güzellik gayesi güden insanlar ve bu doğrultuda tutum ve davranış sergileyenler toplumun en iyi halli ve akitlere bağlı, sözleşme ehlini oluştururlar. Her toplumun öncüleri ve referans grupları bunlardır. Bunlar da yerini korumayıp daha düşük mertebede bulunan insanların seviyelerine gelgit yaparlarsa toplumun referans grupları kaybolur, toplumda şikayet düzeyi ve memnuniyetsizlik artar. Sosyal olarak topluma çeki düzen veren kesimler zayıflamış olurlar. Burada önemli olan husus kamil olan insanların mertebelerini korumak ve mertebesinde bulunmakta ısrar etmek, aşağı mertebede bulunanların bu mertebeye yükselmeleri için ısrarcı olmaktır. İnsanlığın en üst mertebesi olan kamil insan nasıl olunur? Bunun yöntemi nedir? Mevcut eğitim sistemi niçin bu konuda başarısız oluyor? Gibi sorular sıkça sormamız gereken sorular ve kendimizden başlayarak aile ve toplumdan bu kamil olma sürecini başlatmak gerekiyor.

8. Dr. Ferhunde Özmen / Diyanet İşleri Başkanlığı E. Başhekim

Nezaket her zaman işe yarar. Karşıdaki kabalaşınca en iyisi suskun kalmaktır.

9. Dr. Feyzullah Gümüşlü / Mikrobiyoloji Uzmanı, E. Refik Saydam Hıfzısıhha Başkan V.

Yaşanan olay “mütekabiliyet esastır” ilkesinin uygulanmasına tipik bir örnektir ve kesinlikle karakter abidesi kıvamında bir davranış söz konusudur. Ancak Müslüman zihniyetinin veya tavrının birbiriyle çarpışan, tabi çarpıştıran, hadis (veya fiili hadis, sünnet) ve ayetin arasında bocalayıp durmasını ve içine düştüğü paradoksu bir kez daha görme fırsatı verdi bu olay ile ilgili yorumlar.

10. Mesut Arıcı / Gölbaşı Hacı Hasan Camii İmamı

Mütekabiliyet konusu doğru adama göre davranılmalı ancak başlangıçta iyi niyetli nazik olmanın şart olduğunun gerekliliğine ben de katılıyorum.

11. Prof. Dr. Ayşe Filiz Yavuz / Akademisyen, Yazar

Bende merhum Alvarlı Efe'nin meşhur dizeleriyle katkıda bulunmak istedim.

“Aşık der ki inci tenden,

İncinme incitenden,

Kemalde noksan imiş,

İncinen incitenden.”

12. Başak Karabak / İletişim Uzmanı

İletişimde duruşunuz neyse o olmalı bence “adamına göre muamele” değil de tavrımızın net olması gerektiği kanaatindeyim. Nazik insanlar nazik olarak kalmalı ki artık bu kaba tutum içinden çıkalım. Kaba insanların bizi değiştirmesine değil, bizlerin onları etkilemesine vesile olalım isterim.

13. Dr. Secaattin Saçıkay / Nöroloji Uzmanı

Kibirliye kibir sadakadır. Aşırı tevazu zilletir. İsra / 84, Casiye / 15.

14. Prof. Dr. Ayşegül Altınkeser / Akademisyen, Radyoloji Uzmanı

Sevgili Peygamberimiz (S.A.V) de; “ İşlerin en hayırlısı, orta halli olanıdır.”, “Orta yolu tutun ki, kurtuluşa eresiniz.” Hadisi şerifinden düsturla: Her işimizde orta yol önerildiği gibi, insan ilişkilerinde de orta yolda bir iletişim kurmanın her bakımdan önemli olduğunu düşünüyorum. Toplumda “Yaradılanı hoş gör, Yaradan'dan ötürü” kemalatında kimse yok maalesef, bu toplumun bu aymazlığı ile bu kamil insanları kitaplardan öğreneceğiz. Toplum olarak nefsimizi sakinleştirmek ve ruhumuzu zenginleştirmek için bu felsefeye çok ihtiyacımız var.

15. Ahmet Tombak / Biyolog

Her çocuk İslam/temiz bir fitrat üzere doğar, önce ailesi, sonra çevresi o çocuğu biçimlendirir. Yani tüm toplum aslında bir önce yaşayan neslin eliyle şekillendirilmiştir. Bu geriye doğru gittikçe ileriye doğru bugüne kadar kuşaklar her nesil öğretilmiş davranış kalıpları ile yeni bir format ve değişime uğrayarak toplumun kendi üretimi olan bir insan/halk ortaya çıkar. Burada din/inanç da olsa en etkili olan yönetim biçimi ve idari sistemlerdir. Okula başlayan/okuyan öğrenciler ile okumayanların aile ve geleneklerden getirdikleri ve sürdürülebilir olan davranış kalıpları ile dünyaya bakışları ve biçilen format ne kadar farklı ise kişiler de o nispette karakterize olurlar. Bu farklı kavimlerde dünya milletlerinde izlenebilen bir gerçektir. Uzak doğu ya da Japonya gibi ülkelerdeki sosyal yapı ve beşeri ilişkilerin kurallara uyma ve adabı muâşeret dediğimiz karşılıklı saygı ve hoşgörünün en iyi örneklerinin yaşanması herkesin malumudur. Bu insanlığın ilk insan Adem'den beri hep gelen binlerce Allah elçisi ile belli/aynı inanç ve kurallara göre biçimlendirilmesinin de bir sonucudur. Bu anlamda her millet/kavim bazı hususlarda, davranış kalıplarında daha ön plana çıkmış ve kendilerine ait daha bariz karakteristik özellikler olarak yerleşmiştir. Buna rağmen, her toplumda olması gerekenin dışına çıkan olumsuz örnekler de vardır ve olması da normaldir. Son Allah elçisinin şu sözü de bu anlamda çok anlamlıdır. “Ben, ancak güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.” Yani son elçi Muhammed(SAV) var olan ahlaki davranışlarda bozulan veya terk edilen doğru inanma ve hareket etmeye esas iyi insanın inşa edilmesinde artık eksiklikleri tamamlayarak son noktayı koyan bir elçidir. Eğitilmeyen, hele ki daha çocukken doğru eğitilmeyen insanın büyüyünce çok üstün karakterli kişiler olmasını bekleyebilir miyiz? Edep ve haya denilen genel kavramların dahi ne olduğunu bilmeyen ve hayatına taşımayanların anlık tepkilerle kendilerine bir dünya kurguladıklarını görüyoruz. Bu normalize olmamış ve ne yapacağını sağlıklı bir kişilik ile ortaya koyamayan insanların olduğu toplumda daha çok görülebilir. Hayatın içinde zorunlu olan alışveriş veya birçok temas noktası yerlerde kiminle nasıl konuşacağını bilemeyen insanların ne kadar sağlıklı davranacağı da meçhuldür. Üslubu uygun olmayan bir sertlik ile belirgin olan birisinin aynı dilden konuşan birisi karşısında eğer mecbur kalmasa bu sert tavrını sürdürmesi daha büyük ihtimaldir. Zira başka bir ortamda aynı karakteristik davranışlara sahip birisinin pazarda alışveriş yaparken dahi müşterisini terslediğini ve tarttığını bile geri dökerek, “Satmıyorum, git başka yerden al.” diyerek adeta müşterisini kovduğuna da şahit olmuşuzdur. Daha beteri trafikte ortaya çıkan canavarlardır. En hafif kötü bir ağız olabildiği gibi yolunuzu kesen bir eşkıyaya dönen ve darp edenler de vardır. Yolda yan baktın diye saldırıya uğrayan da saldıran kişi de bu toplumun bir ferdidir. Ki, bugün toplumumuzda her yerde her ortamda binlerce paranormal örneklerle şahit olmaktayız. Bu insanları eğer eğitemeyen bir düzen varsa(aile, çevre ve eğitim anlayışı ile sistemi) neden böyle diye sorulmuyorsa bu bile bir acayip durumdur. Yine Resulullah ne çirkin bir söz söyler, ne de çirkin davranışa yeltenirdi. O, “Sizin en hayırlılarınız, ahlakı en güzel olanlarınızdır.” buyurmuştur. Bu hususta ders niteliğinde onlarca söz vardır:

1. Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlak bakımından en güzel olanıdır.
2. İyilik güzel ahlaktır. Kötülük ise vicdanını rahatsız eden ve insanların bilmesini istemediğin şeydir.
3. Mümin cana yakındır. Dostluk kurmayan ve kendisiyle dostluk kurulamayan kimsede hayır yoktur.
4. Allah katında arkadaşın en iyisi, arkadaşına karşı hayırlı davranandır.
5. Allah katında komşunun en hayırlısı, komşusuna karşı hayırlı davranandır.
6. Sizin en hayırlılarınız, ahlakı en güzel olanlarınızdır.

Bunlar, Hz. Muhammed'in Müslümanlara tavsiye ve nasihat olarak sarf ettiği güzel sözlerin bir kısmıdır. Kendi özündekini arıtan muhakkak kurtuluşa da en yakın olandır. Kur'an'ın şu ayeti bizlere rehberdir.

“Nefse ve onu düzgün bir biçimde şekillendirip ona kötülük duygusunu ve takvasını(kötülükten sakınma yeteneğini) ilham edenlere ant olsun ki, nefsinı arındıran kurtuluşa ermiştir.” Şems Suresi 7-9

16. Dr. Vedat Milletli / İntaniye Uzmanı

Tasavvufi olarak toprak gibi ol fakat her ite çiğnenme.

17. Dr. Tülay Tombak Yıldız/Tıp Doktoru

Genellikle doğru maalesef. Ama bana birisi komut verir tarzda konuşursa ağzının payını veririm. Ben sizinle nasıl konuşuyorsam, siz de benimle o tarzda konuşmalısınız diye uyarırım.

18. Prof. Dr. Salih Cesur / İntaniye Uzmanı, Akademisyen

Etki tepki meselesi, haklılık payı var sanki. Maalesef bazen karşı tarafın anlayacağı dilden konuşmak da gerekebilir. Nezaket nedeni insanlara özgü bir özellik, herkes o dili anlamayabilir.

19. Dr. İhsan Kurt / Dahiliye Uzmanı

Katılıyorum, benim de prensibim karşımdaki ile anladığı dilden konuşmaktır, genellikle, istisnalar hariç.

20. Dr. Tahsin Çanlı / Ziraat Mühendisi

Doğru noktada olabilmek zor zanaattır. Estetik diye bir kelime mazide kaldı. Sonuç olarak; bugün doktoru bile dövebiliyoruz diyen bir görgüsüz güruhun hüküm sürdüğü bir dönemde yaşıyoruz.

21. Prof. Dr. Metin Orhan / Akademisyen, Ortodonti Uzmanı

Hız. Ömer ve Hız. Hamza'yı çok seviyorum.

22. Aldulkadir Bahadır / Enerji Bakanlığı E. Daire Başkanı

Tavırlar doğru değil ama virgülüne kadar gerçekleri yazıyor.

23. Dr. Selçuk Yakıştıran / Aile Hekimi, Toksikoloji Uzmanı

Anladığı dil için mevki ne olacak, o mevki de zaten üstten konuşuyorsundur. Mütakabiliyet, karşılıklılık demektir.

24. Mehmet Bozdemir / E. Tedaş Genel Müdürü

Kibir ve nezaketle ilgili birçok ayet ve hadis var. Ben çok siyer okudum, aklımda en fazla kalan Peygamberimizin çok nazik ve mütevazı oluşudur. Maalesef bugün ki Müslümanların kaba saba oluşu beni çok üzüyor. Ayrıca aşağıda açıkladığım gibi ayetleri doğru anlamalıyız. İsrâ suresi 17 / 84 De ki: "Herkes kendi yapısına uygun işler görür. Rabbiniz, en doğru yolda olanı daha iyi bilir."

Casiye Suresi 45 / 15 "Kim salih bir amel işlerse, kendi lehine işlemiş olur. Kim de kötülük yaparsa, kendi aleyhine yapmış olur. Sonra Rabbinize döndürüleceksiniz."

Müslüman her zaman ve her yerde nazik ve mütevazı olmalıdır. İçinde zerre kadar kibir olana cennet haram kılınmıştır.

Lokman suresi 31 / 18 "Küçümseyerek surat asıp insanlarda yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah, hiçbir kibirleneni, övüngeni sevmez."

25. Ayşe Öztoprak / E. Özel Kalem Müdürü

İyi niyetli davranınca, en yakın arkadaşın bile bir süre sonra aptal yerine koyuyor.

26. Cihan Sevim / Sağlık İdarecisi, Müdürü

Doğru iletişim, bireylerin duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını açık, net ve saygılı bir biçimde ifade edebilmesidir. Etkili iletişimde yalnızca konuşmak yeterli değildir; karşı tarafı gerçekten dinlemek, söylenenleri anlamaya çalışmak ve verilen mesajlara dikkat etmek gerekir. Empati kurmak, karşımızdaki kişinin bakış açısını anlamayı sağlar ve iletişimi daha sağlıklı bir zemine taşır.

Sözlü ifadelerin yanı sıra beden dili, mimikler ve ses tonu da iletişimin önemli parçalarıdır. Söylenenlerle sergilenen davranışlar uyumlu olduğunda mesaj daha doğru anlaşılır ve güven duygusu pekişir. Dürüstlük, saygı ve açık ifade, iletişimin temelini oluşturur.

Doğru iletişim sayesinde yanlış anlaşılımlar azalır, insanlar kendilerini daha rahat ifade edebilir ve ilişkiler güçlenir. Bu da hem günlük hayatta hem de iş yaşamında daha sağlıklı, yapıcı ve sürdürülebilir ilişkiler kurulmasına katkı sağlar.

27. Dr. Eyüp Özeren / Tıp Doktoru, Sağlık Yöneticisi

Her güne BESMELE çekerek, “Yüce Allah’ım günümü razı olduğun şekilde geçir.” Diye dua ederek başlamak. Dünyanın her yerinde 150 insandan 1’i psikopat. 100 kişiden 1-2’si kişilik bozukluğu içinde; bunlara karşı SEN dilini değil, BEN dilini kullanmak ve işimizi hızlı bir şekilde bitirip oradan uzaklaşmak gerekir. Bizim insanlara karşı ahlaki görevlerimiz; adalet, af ve cömertliktir.

28. Prof. Dr. Orhan Arslan / Akademisyen, E. Müsteşar, Yazar

Teşekkür ederim sevgili Eyüp hocam. Çok güzel fikir alışverişleri.

GÜZEL BİR HAYAT- 2026

1. Güzel bir hayat tesadüfen bulunmaz.
2. Güzel bir hayat seçilir.
3. Güzel bir hayat inşa edilir.
4. Güzel bir hayat yıllar boyunca beslenir.
5. Güzel bir hayatın içine mantıkla/ düşünmeyi başlatmakla girilir.
6. Güzel bir hayatın içine girmek için hissedilmesi/ ahlak gerekir.
7. Güzel bir hayatın içine kalple/ vicdanı diriltmekle girilir.
8. Güzel bir hayat hemen her an rahatlayacağın bir yol da değildir.
9. Güzel bir hayat rahatsız olmaya değen bir şeyin kabulüyle büyür.
10. Güzel bir hayat kolay olduğu için değil, değerli olduğu için seçilen bir hayattır.
11. Güzel bir hayat insanın Yüce Allah'a yöneldiği bir hayattır.
12. Güzel bir hayat Rabbinizin insana yöneldiği hayattır.

YENİ YIL HEDEFLERİ-2026

1. Ertelediğimiz hayallerimizi gerçekleştirmek.
2. Hayatımıza yeni bir davranışı eklemek.
3. Kendimize somut ölçülebilir ve aşamalandırılabilir bir hedef koymak.
4. Beyin, somut ve ilerleme hissi veren adımlara ihtiyaç duyar.
5. Kaçınma hedefleri; zihni sürekli yasakla, eksikle ve suçlulukla meşgul ederek odağımız yitiriliyor.
6. Yaklaşım hedefleri; ödül, ilerleme ve kontrol hissi verdiği için daha başarı sağlıyor.
7. İnsanlar yeni yıla girerken en fazla sağlıkla ilgili kararlar alıyor.
8. Para, kariyer ve dijital alışkanlıklara dair kararlar öne çıkıyor.
9. İlk; spor yapmak, kilo vermek, daha sağlıklı beslenmek yer alıyor.
10. Daha az ekran, daha az sosyal medya, daha çok kitap okumak.
11. Zayıflayacağım ile her gün 30 dakika yürüyeceğim, aynı hedef değil. Biri soyut, diğeri davranışa çevrilebilir.
12. Yeni yılda kabaca bir spor yapma hedefi yerine, günde 8 bin adım yürümeyi hedefliyorum.
13. Ne aşırı kontrol ne hiç destek almayanlar; az ama düzenli destek almak.
14. İnsanların yeni bir beceri kazanmasında, yeni bir alışkanlık geliştirmesinde kontrolün tamamen dışarıya geçmemesi.
15. Gerektiğinde dengeli bir destek alıp yolumuzda ilerlemek.

DUA'MDIR- 2026

Varlığı kendinden olan,
Kendisi dışında başka şeyden olmayan,
Zamanla ilişkisi bulunmayan,
Sebepsiz, öncesiz, zorunlu varlık,
Sebeplerin sebebi, bütün alemlerin Rabbi,
Ezeli ve ebedi olan Allah'ım!
Her an yaratmaya devam eden Yüce Allah'ım!
Beni yanlışlardan korumanı,
Bana Senin hoşnut olacağın eylemi, emel yapmanı istiyorum.
Allah'ım iyilik ve güzellikler ver,
Peygamberlerin kerametlerini,
Zenginlerin saadetlerini,
Bilgelerin bilimlerini,
Erdemlilerin mutluluklarını ver.
Allah'ım bana ve sevdiklerime öyle güzel bir kapı aç, öyle güzel nimetler, afiyetler ver.
Sana bir ömür hamd eden kullarından olmamı,
Bir ömür sana kulluk edenlerden olmamı nasip et.
Sen Yüce bir varlıksın,
Senden başka ilah yoktur,
Yerin ve göğün nuru Sensin Allah'ım!
İyilik ve ululuk sahibi Allah'ım,
Ruhumu hikmet nuruyla süsle,
Günahlarımızı affet, merhamet et.
Doğru yoldan ayırma, ağız tadı ver.
Akıl/ düşünmeyi başlat, vicdanımızı dirilt Allah'ım!
Sağlık, huzur, barış, mutluluk ver Allah'ım!
Tam yaşamayı ve arınmış bir ruhla gitmeyi ihsan eyle Allah'ım!
Eyüp Özeren 31 Aralık 2025

AHLAK FELSEFESİ - EYÜP ÖZEREN

- 1.Ahlak; başkaları bakmadığında da doğru kalabilmektir.
- 2.İyilik; ödül beklediğin anda erdem olmaktan çıkar.
- 3.Vicdan; insanın kendine verdiği en ağır hesaptır.
- 4.Doğru olan, her zaman kolay değildir; ama kolay olan çoğu zaman doğru değildir.
- 5.Ahlak kurallara uymak değil; sorumluluğu üstlenmektir.
- 6.Güç arttıkça ahlak zayıflıyorsa, sorun güçte değil insandadır.
- 7.Erdem; başkasına zarar vermemekle başlar, kendine yalan söylememekle tamamlanır.
- 8.İnsan, başkasına yaptığı kötülükten önce, kendinde ahlakı yaralar.
- 9.Adalet; herkes için istediğini kendin için de isteyebilmektir.
- 10.Ahlaki körlük, çıkarın aklı susturduğu yerde başlar.
- 11.Vicdanı olmayanın kanunu olur, ama adaleti olmaz.
- 12.İyilik gürültüye ihtiyaç duymaz, kötülük ise bahane arar.
- 13.Ahlak, sonuçla değil niyetle başlar; niyetle bitmez, eylemle sınanır.
- 14.İnsan, en çok mazeret ürettiği yerde ahlaktan uzaklaşır.
- 15.Erdemli olmak; herkesin yaptığına değil, doğru olana uymaktır.
- 16.Ahlak, menfaatle uzlaşınca ilkeler sessizce ölür.
- 17.Kendine merhameti olmayanın başkasına adaleti eksik olur.
- 18.Ahlaki cesaret,zahiren kaybetmeyi göze alabilmektir, korkmamaktır.
- 19.Yanlışın normalleştiği yerde, doğru yalnız kalır.
- 20.Ahlak; İnsanın başkasına değil, önce kendine/ Yüce Allah'a verdiği sözdür.

VASİYETİMDİR/NASİHATIMDIR

1. Gizlide ve açıkta Yüce Allah'tan korkun.
Allah size şah damarınızdan/carotis daha yakındır.
Bir ben vardır bende, benden içeri.
2. Güneş doğmadan uyanın, siz güneşin üzerine doğun.
Besmele ile gününüze başlayın.
Açıkmadan yemeğe oturmayın, yemekten doymadan kalkın.
3. Kitap/Kur'an okuyarak uykuya dalın.
Namaza devam edin, Sabah Namazını mutlaka kılın.
İlk yaratılan insanlardan beri namaz vardır.
4. İsyân ve günahları terkedin, emanetiniz olan ruh ve bedeninize sahip çıkın.
Oruç tutmayı bırakmayın, ilk yaratılan insanlardan beri oruç vardır.
Sürekli olarak şehveti terk edin, iffetli bir yaşam tarzı seçin.
5. Bütün yaratıklardan gelen cefaya tahammül gösterin,
cefa belirli bir süre sonra yok olacaktır.
Aptal ve kendini bilmezlerle oturmayın, selam verip geçip gidin.
6. Hainlere karşı tedbirinizi alın,
hainleri yok etmezseniz, onlar sizi yok eder.
Güzel davranışlı ve olgun kişilerle birlikte bulunun.
7. Seviyelerinin sana yetmeyeceğini anlayanlar; hakaret ederler.
İftira; dil ile işlenen cinayettir.
Gıybet; kardeşinin ölü etini yemek gibidir.
Bunlardan uzaklaşıp, kendinizi koruyun.
8. Kendinize karşı ahlaki görevleriniz; dürüst olmak, kendinizle barışık olmak, ruh ve beden emanetlerini korumaktır.
9. İnsanlara karşı ahlaki görevleriniz; adalet, cömertlik ve affetmektir.
10. Yüce Allah'a karşı ahlaki görevleriniz; teslimiyet, şükür ve rızadır. Sürekli her an yaratma halindeki, Allah'tan umudunuzu hiçbir zaman kesmeyin.

CV/BİYOĞRAFI

Kırşehir ili Mucur ilçesinde doğdu.

7 çocuklu bir ailenin en büyük çocuğu.

İlk ve orta öğrenimini Mucur'da tamamladı.

Üniversite eğitimini Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde yaptı.

Sağlık alanında 40 yılı aşkın süredir Tıp doktoru ve Yöneticisi olarak görev yapmakta.

Toplumsal sorumluluk olarak sosyal ve hayır faaliyetlerinde sadece verici dünya görüşünün bir yansıması olarak 40 yılı aşkın süredir çalışmakta.

Evli ve 3 çocuk babasıdır.

Yayınlanan Kitapları:

1. Allah-Kendimiz-Diğer Yaratılanlar
2. Allah-Ruhumuz-Bedenimiz
3. Allah-Resuller(Vahiy-Akıl)-İyi İnsanlar-Kötü İnsanlar
4. Allah-Ahlak-İnsan
5. Allah-Meslek-İnsan
6. Allah-Söz-İnsan
7. Allah-Şiir-İnsan
8. Allah-Yönetim İlkeleri-İnsan
9. Allah-Müzik-İnsan
10. Allah-Kültür-İnsan
11. Entelektüel-İnsan
12. Filozof-İnsan

ENTELEKTÜEL - İNSAN KİTABI HAKKINDA GÖRÜŞLER

Dr. Öğr. Üyesi Hande Kaçar Balaban/Kadın Doğum Uzmanı

Bu eser, farklı alanlara temas eden zengin içeriğiyle okuyucunun düşünce dünyasını genişleten nitelikte. Konuların sade ve akıcı bir dille ele alınması, kitabı hem keyifli hem de öğretici kılıyor. Okuyucuyu sorgulamaya ve yeni perspektifler kazanmaya yönlendiren bu çalışma, emek ve titizliğin güzel bir yansıması. Eyüp Bey'in bilgi birikimini bu kadar anlaşılır şekilde sunabilmesi gerçekten takdire değer.

Eser, geniş bir konu yelpazesini derli toplu bir şekilde sunarak okuyucuya hem bilgi kazandırıyor hem de merak duygusunu canlı tutuyor. Anlatımın açık ve anlaşılır olması, kitabı keyifli bir okuma haline getirirken, içerikteki çeşitlilik de her sayfada yeni bir şey öğrenme fırsatı sunuyor. Okuyucuyu sıkmadan ilerleyen bu çalışma, hem öğretici hem de ilham verici yönüyle öne çıkıyor. Böyle değerli bir kaynağı bizlerle buluşturan Eyüp hocamıza emekleri için teşekkür ederim.

Yazarın konuları derinlikli ama anlaşılır bir şekilde sunması, kitabı hem öğretici hem de sürükleyici kılıyor. Karmaşık gibi görünen başlıklar bile yalın bir dille açıklanarak kolayca kavranabiliyor. Okuyucuda araştırma isteği uyandıran ve öğrenmeye teşvik eden güçlü bir eser ortaya çıkmış.

Gülderen Aydemir/Mutfak Personeli

Entelektüel-İnsan kitabının bilgi çeşitliliği insanı okumaya, araştırmaya ve öğrenmeye teşvik ediyor. Anlaşılır ve ulaşılabilir bir dille yazılmış olması da kitabı daha değerli kılıyor. Bilgi aktarımı ve emeği için Sayın Eyüp Hocamıza teşekkür ediyorum.

Suat iek/Mediest Tıp Merkezi Yöneticisi

Anlatım tarzı sayesinde karmaşık konular bile rahatlıkla anlaşılabililiyor. Yazarın konuları adım adım açıklaması, okuyucunun zorlanmadan ilerlemesini sağlıyor. Bu yönüyle hem öğretici hem de rehber niteliğinde bir kitap olarak öne çıkıyor.

Bu eser, okuyucuya sadece bilgi sunmakla kalmayıp aynı zamanda düşünme biçimini de geliştirmeyi hedefliyor. Anlatımındaki samimiyet ve açıklık, kitabı daha da etkileyici hale getiriyor. Ayrıca bu kıymetli çalışmayı ücretsiz olarak okuyucularla buluşturması, Eyüp bey'in bilgi paylaşımına verdiği değeri açıkça gösteriyor. Bu nazik yaklaşımı için kendisine ayrıca teşekkür ediyorum.

Doç. Dr. Aylin Okur/Radyoloji Uzmanı

Günlük hayatın koşuşturması sırasında kaçırdığımız, unuttuğumuz değerli ve önemli bir çok ayrıntı oluyor. “Entelektüel İnsan” kitabının akıp giden zamanın önemini hatırlatması ve ömrümüzü daha verimli hale getirebilmek için bize sunmuş olduğu tespitleri oldukça değerli buluyorum. Bizi bu kitapla buluşturan Dr. Eyüp Özen’e teşekkürlerimi sunuyorum.

Damla Çalışkan Yörük-Hasta Danışmanı

Eser, farklı konuları uyumlu ve anlaşılır bir bütün halinde sunarak okuma sürecini daha verimli ve keyifli hale getiriyor. Okuyucuya hem bilgi kazandıran hem de ilham veren yönüyle dikkat çekiyor. Böyle nitelikli bir çalışmanın ücretsiz olarak paylaşılması ise oldukça anlamlı ve örnek bir yaklaşım; yazarın emeği için içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Eyüp Sarıyusuf/İş Adamı, Mimar

Entelektüel İnsan, bilginin sadece edinilecek bir araç değil, paylaşılınca anlam kazanan bir değer olduğunu hatırlatan çok kıymetli bir eser. Eyüp Özeren'in sade ve akıcı dili sayesinde, genel kültür alanına dair birçok konu okuyucuya zorlanmadan aktarılıyor. Özellikle bilginin ücretsiz olarak dağıtılması, bu eserin arkasındaki idealizmi daha da anlamlı kılıyor. Okurken sadece yeni bilgiler öğrenmekle kalmıyor, aynı zamanda düşünmeye ve sorgulamaya da teşvik ediliyorsunuz.

Merdan Öniz/İş Adamı, Sanayici

Bu kitap gerçekten herkesin okuyabileceği türden. Anlatımı çok sade, sıkmadan ilerliyor ve her sayfada yeni bir şey öğreniyorsunuz. En güzel tarafı ise yazarın bilgiyi paylaşma konusundaki samimiyeti. Kitabı ücretsiz dağıtması, amacının gerçekten insanlara fayda sağlamak olduğunu gösteriyor. Genel kültürünü geliştirmek isteyenler için hem keyifli hem de öğretici bir kaynak olmuş.

İçeriğinin zenginliği ve anlatımının sadeliği, bu kitabı benzerlerinden ayırıyor. Her bölümde farklı bir konuya değinilmesi, kitabın dinamik yapısını koruyor. Okurken hem keyif aldırان hem de düşündüren bir eser olması onu daha da değerli kılıyor.

KÜLTÜR BAKANLIĞI KABUL YAZISI

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü

Sayı : E-97626318-207.03.01-6877468

20.06.2025

Konu : Kitap Bağışı Hakkında

Sayın Eyüp ÖZEREN
Ortadoğu Yayıncılık
Tepealtı Mah. İvedik Cad. Nu.:286/4
Yenimahalle/ANKARA

İlgi : 25.04.2025 tarihli başvurunuz. .

Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet veren halk kütüphanelerinde okuyucunun hizmetine sunulmak üzere bağış amacıyla gönderdiğiniz "Entelektüel İnsan" adlı kitap yazınızla birlikte Yayın Seçme Kurulu'nun 30.04.2025 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 100 adet kitabın bağışının kabul edilerek Bakanlığımıza bağlı halk kütüphanelerine dağıtılmasına karar verilmiştir.

Bu çerçevede; bahse konu olan kitaptan 100 adedinin DN Deniz Lojistik Filo Anonim Şirketi'ne, (Susuz Mah. Fatih Sultan Mehmet Bulv. Nu.: 291 Yenimahalle/ANKARA adresine) 25.07.2025 Cuma gününe kadar göndermeniz durumunda, kütüphanelere dağıtımı yapılacaktır.

Bilgilerinizi rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Mehmet DEMİR
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı V.